HEBREW UNION COLLEGE - JEWISH INSTITUTE OF RELIGION NEW YORK SCHOOL

INSTRUCTIONS FROM AUTHOR TO LIBRARY FOR THESES

TYPE OF THESIS: D.H.L. () Rabbinic () Master's () 1. May circulate () Note: The Library shall respect restrictions placed on theses for a period of no more than ten years. I understand that the Library may make a photocopy of my thesis for security purposes. 3. The Library may sell photocopies of my thesis.
TYPE OF THESIS: D.H.L. () Rabbinic () 1. May circulate () 2. Is restricted () for years. Note: The Library shall respect restrictions placed on theses for a period of no more than ten years. I understand that the Library may make a photocopy of my thesis for security purposes.
Master's () 1. May circulate () 2. Is restricted () for years. Note: The Library shall respect restrictions placed on theses for a period of no more than ten years. I understand that the Library may make a photocopy of my thesis for security purposes.
Master's () 1. May circulate () 2. Is restricted () for years. Note: The Library shall respect restrictions placed on theses for a period of no more than ten years. I understand that the Library may make a photocopy of my thesis for security purposes.
May circulate () Is restricted () for years. Note: The Library shall respect restrictions placed on theses for a period of no more than ten years. I understand that the Library may make a photocopy of my thesis for security purposes.
<pre>2. Is restricted () for years. Note: The Library shall respect restrictions placed on theses for a period of no more than ten years. I understand that the Library may make a photocopy of my thesis for security purposes.</pre>
Note: The Library shall respect restrictions placed on theses for a period of no more than ten years. I understand that the Library may make a photocopy of my thesis for security purposes.
theses for a period of no more than ten years. I understand that the Library may make a photocopy of my thesis for security purposes.
my thesis for security purposes.
3 The Library may cell photogonies of my thesis
yes no ,
Date Signature of Author Signature Signature
Record Microfilmed Jan 12 1984 Date

Signature of Library Staff Member

LIBRARY
HEBREW UNION COLLEGE
JEWISH INSTITUTE OF RELIGION

THE RELATIONSHIP OF SHEILTOT AND HALACHOT GEDOLOT TO THE BABYLONIAN TALMUD

Reuven Firestone

Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements for Ordination

Hebrew Union College-Jewish Institute of Religion New York, N.Y.

1982

Referee: Professor Michael Chernick

LIBRARY
MEBREW UNION COLLEGE
WEWISH INSTITUTE OF RELIGION

CONTENTS

IN	roduction		1	
CHAPTER				
I	THE RELAT	IONSHIP OF SHEILTOT TO THE BABYLONIAN TALMUD	8	
	Case 1. Case 2. Case 3. Case 4. Case 5. Case 6.	Bezah 16b, Eruvin 80aSH #55 Baba Kama 94b-95aSH #4		
ΪΙ	THE RELAT	IONSHIP OF HALACHOT GEDOLOT TO THE N TALMUD	46	
	Case 2. Case 3. Case 4.	Shabbat 151a-b		
III		RATIVE RELATIONSHIP OF SHEILTOT AND GEDOLOT TO THE BABYLONIAN TALMUD	71	
	Case 2.	Shabbat 129bSH #40HG p. 20:B	: A	
IV	THE RELAT	IONSHIP OF SHEILTOT TO HALACHOT GEDOLOT	95	
	Case 2. Case 3.	Baba Batra 150a-bSH #35HG p. 110:D Hullin 82a-bSH #123.HG p. 134:B Yebamot 75bSH #170.HG p. 64:C Beza 29bSH #55HG p. 35:B Baba Kama 94bSH #4HG p. 90:C		
CONCLUSIONS113				
APPENDIXES:		A. Babylonian Talmud Passages	.48	

INTRODUCTION:

According to Jewish tradition, the Amoraic period ends with the death of Ravina in 499 C.E. Ravina and Rav Ashi brought the Babylonian Talmud to its conclusion just as R. Nathan and Rabbi Judah HaNasi brought the Mishnah to its conclusion:

Ravina and Rav Ashi functioned according to this tradition as the editors of the Babylonian Talmud, thus being Sof Hora'ah, "The end of the teaching".

According to Rashi, Ravina and Rav Ashi put the opinions of the Amoraim of the preceding generations in the proper order by placing them according to the sequence of the tractates and by referring each opinion to the Mishnah to which it rightly belongs. They were, according to this tradition, the editors and redactors of the Talmud.

According to Rashi's view, throughout the Amoraic period all of the teaching in what is now the gemara was taught orally since it was forbidden to commit the Oral Law ((תורה שבעל פון)) to writing. Around the time of Ravina and Rav Ashi, however, persecutions and uncertainty overtook the Jewish community of Babylonia and the entire Talmud was committed to writing in order to save it from oblivion. This process is said to have occurred during the Saboraic period, from 500 to 540 according to Sherira Gaon, and from 500 to 689 according to Ibn Daud. Particularly according to Ibn Daud, after Ravina and Rav Ashi's closing of the Talmud it was forbidden to add or delete anything

from the work (אין להוסיף ממנו ואין לגדוע). 7

Yet the Gaonic fragment, <u>Seder Tanna'im ve-Amoraim</u>, states that the Saboraim were involved in the redaction of the Talmud after Ravina and Rav Ashi. ⁸ If the Saboraim were comitting the Talmud to writing it is no surprise that they would be involved in some editing as well. But we learn from the writings of the Gaonim centuries later that they possessed manuscripts of the Babylonian Talmud that were missing significant sections of Talmudic material. They also tell us that sections of the Talmud were written in the margins of the pages and that they later entered the main text so that it evolved into the texts we possess today. ⁹ It appears from this evidence that the Babylonian Talmud was not yet in its final form until sometime in the middle or late Gaonic period, at least two or three hundred years after "Sof Hora'ah".

What was occurring to the Babylonian Talmud during this long period of time? How was it being used by the Jewish communities? Was it changing and developing during this period? Unfortunately, we have no manuscripts of the Babylonian Talmud from that period. We do have in our possession, however, three important works from the early and middle Gaonic period, all of which drew from the same basic traditions as the Babylonian Talmud. These works are the Sheiltot, Halachot Pesukot, and Halachot Gedolot.

Modern scholarship generally agrees that the Sheiltot, attributed to Rabbi Aha of Shabha, was the first

work to be written after Sof Hora'ah. 10 We can safely date the Sheiltot to the middle of the 8th century, 11 probably just about 750 C.E. Although there is still some disagreement as to the date and authorship of Halachot Gedolot, 12 most modern scholars consider Simeon Kayyara the author and the date not to be earlier than 825 C.E. Until recently, Halachot Pesukot was attributed by all modern scholars to the students of Yehudai Gaon sometimes in the middle of the 8th century. However, Azriel Hildesheimer, the grandson of Azriel Hildesheimer who edited the Berlin Edition of Halachot Gedolot, points to evidence in his introduction to the critical edition of Halachot Gedolot (Jerusalem, 1980), that Halachot Pesukot is an adaptation of Halachot Gedolot and was written after Simeon Kayyara. 13 This would place Halachot Pesukot anywhere between 740 and 840 C.E.

We can consider Sheiltot and Halachot Gedolot to be at least 75 years apart. We compare the relationship of Sheiltot and Halachot Gedolot to the Babylonian Talmud in order to determine whether there are significant similarities and/or differences between them. By comparing the respective use of identical Talmudic material by Sheiltot and Halachot Gedolot, we can gain some idea of the process of change, if any, in the text of the Babylonian Talmud over those 75 years. Because of the recent uncertainty of dating Halachot Pesukot, it is not helpful for our research at this time.

METHODOLOGY

We examine the relationship of Sheiltot and Halachot Gedolot to the Babylonian Talmud by comparing entire texts of these three works and discerning parallels between them. Because the Babylonian Talmud is generally considered the earliest and most complete collection of Tannaitic and Amoraic material, we utilize it as the <u>Urtext</u>. After initially presenting entire passages, we provide a commentary to the major units we have delineated in the texts. At the conclusion of these comments, we summarize our findings about each passage.

For this study, I used the critical edition of
Sheiltot edited by Mirsky, and Halachot Gedolot ed. prin.
Venice. This Halachot Gedolot was reprinted in Warsaw and is called דפוס ווארשא or Halachot Gedolot I. It is the closest text to the original and contains fewer alterations than Halachot Gedolot II, אלכות גדולות של אספמיא, printed by Hildesheimer from a Vatican manuscript (Berlin, 1888). I have presented texts with manuscript variations only when the variants are significant. All Talmud texts have been checked against Dikdukei Soferim.

An example of my system of organizing parallel texts may be useful for understanding my work. Whenever one parallel text lacks material, an empty space is left in its place in order to clearly demonstrate the textual omission. For example,

Text A

Text B

אמר רב

אמר רב

אמר רבי יצחק

כל שאינו עוסק בצרכי ציבור וכוי

כל שאינו עוסק בצרכי ציבור וכו'

Text B lacks the tradition "according to Rabbi Yizhak". All else is exactly parallel.

Each chapter consists of textual parallels between two texts, except Chapter III which compares three texts simultaneously. The chapters are divided into cases. Each case represents the analysis of a particular passage.

General conclusions are provided at the end of each chapter. All Talmud, Sheiltot, and Halachot Gedolot passages which I examined in each chapter are provided in full in the appendices.

I use the following abbreviations throughout this study:

M Mishnah

T Tosefta

BT Babylonian Talmud

SH Sheiltot

HG Halachot Gedolot

HP Halachot Pesukot

FOOTNOTES TO INTRODUCTION

- ¹Babylonian Talmud, Baba Meziah p. 86a.
- ²ibid.
- ³Rashi, ad loc, s.v. sof hora'ah.
- ⁴Babylonian Talmud, Gittin, p. 60b s.v. <u>ud'varim</u>.
- $^{5}\mathrm{B.M.}$ Lewin, ed., Igerret Sherira Gaon (Jerusalem, 1972) pp. 69-72, 95-99.
- Abraham D. Neubauer, <u>Seder haHakamim veKorot</u> haYamim, (Oxford, 1895; reprint ed. Menorah Inst. N.Y. 1959), pp. 43-55.
 - ⁷ibid., p. 59.
 - ⁸ibid., p. 177.
- ⁹B.M. Lewin, ed., Otzar ha-Gaonim, Vol. 13: <u>Baba</u> Mezia, Section II (Haifa, 1928), pp. 3-4:
- כל הדברים האלה הם דברי רבנן סבוראי, לא דברי התלמוד, וקרה כדבר הזה בקידושין גם כן, וגם במקום אחר, והסבה היא שכל חדברים האלה הם פירוש שחיה בגליון הכתב ונעתק אל תוך גוף הכתב ונעשר הדברים גירסא. ושמענו מרבינו ש"ג שהיו שלש בבות בכתב רבינו נסים באנדולוסיה ונמכרו במאתיים דינאר מראבטיה לחיות נוסחא נכונה, ומפני שהן בכתב רבינו נסים ז"ל והודיענו רבינו שעיין שם במקום חזה ולא מצא דבר מכל הדברים האלה...

See also Vol. 10: Kiddushin, section I, numbers 4 and 5;
p. 2:
רכמה סבדי אקבער בגמרא דאנון מרבנן בתראי כגון רב עינא ורב סימונא.
ונקתינן מן הראשונים דגמרא דהאשה נקנית בג' דרכים רתנינן בישא מנא הני מילי
וכר' עד בכסף מנא לן כלחו אינך פרוקי וקושיי דמתרצי מצינו בתשובות הגאונים
ז"ל דכל הני דהך סוגיא עד הכא דבתר הוראה היא...

See also in Abraham Weiss, Studies in the Literature of the Amoraim; (Horeb-Yeshiva University, N.Y., 1962) quotation of Hidushey haRamban, baba Mezia 98a, p. 118, note #7:

רהרי ירדע שהלשרן כלו משכחת לה רישא בתרתי וכו' לרמי בר חמא עד סיפא פירוש' הוא דבקיטי ספרי ממר יהודאי גאון ז"ל שאינו עיקר גמ' ואעפ"כ כדאי הוא לעמוד עליו ולפרשו כראוי וכו'.

10 Assaf, Sasoon, and Weiss all agree to this general statement. Mirsky considers Sheiltot to predate the redaction of the Babylonian Talmud. See S.K. Mirsky, Sheiltot of Rav Ahai Gaon (Sura and Mossad haRav Kook, Jerusalem, 1960) Introduction.

11 ibid., pp. 12-16. See also Assaf, <u>Tekufat haGaonim</u> veSifrutah, p. 154.

12 For a full discussion of the arguments regarding the authorship and date of Halachot Gedolot, see Assaf, pp. 168f. See also, A. Hildesheimer, Halachot Gedolot (Berlin, 1888), pp. i-v; and A. Hildesheimer, Sefer Halachot Gedolot (Jerusalem, 1980) introduction; and Encyclopaedia Judaica, Vol. 7; p. 1169.

13A. Hildesheimer, <u>Sefer Halachot Gedolot</u>, p. 36.

CHAPTER I: THE RELATIONSHIP OF SHEILTOT TO THE BABYLONIAN TALMUD

Although the Sheiltot does not follow the structure of the Babylonian Talmud with regard to the presentation of material, it draws from many of the same traditions. In contrast to the structure of BT, the Sheiltot presents its material following the order of parashiyot of the Babylonian annual Torah cycle. The halakah of Sheiltot is derived from the scriptural portion studied weekly. This is in contrast to the structure of BT, which follows the subject order of the Mishnah.

The internal structure of each Sheilta is unique in the Rabbinic tradition. ² The Sheilta is divided into four parts. 3 The first part consists of an introduction to the subject at hand which is sometimes, though not always, connected directly to the Torah portion. This introduction discusses the value and significance of the subject, and provides halakot from the Babylonian Talmud that directly Part one resembles the structure of a law code with its list of halakot. The second part begins with ברם צריך את למילף ברם צריך the words: section introduces a question either by quoting inconclusive or seemingly contradictory Talmud material regarding the subject, or simply by raising the question anonymously. third section, which answers the question raised in part two, is introduced by the words, חא שמע consists basically of direct quotes of Talmudic material.

The fourth and final section, which has been lost to us and remains only partially in Geniza'fragments, 4 consists of a homily.

Because of the particular structure of the Sheiltot, we find that the first and third sections contain the most parallels with the Babylonian Talmud. These parallels between SH and BT may be very close, though we have found that in many cases the SH text varies significantly from the text of BT. In the cases below, we examine both instances of close and more distant parallelism. The first three cases consist of distantly related SH and BT texts, while the cases following these provide instances of more closely paralleled texts.

CASE 1. BT Shabbat 151a-b & SH #111 (Mirsky Vol. 4 pp. 157-8

This Talmudic passage is based on Mishnah 23:5, which is concerned with the treatment of the dead on the Sabbath. The dead body must be respected and properly cared for, yet at the same time the halakah of Sabbath observance must not be unnecessarily violated. Thus, for example, the Mishnah allows for the washing and oiling of the body and th removal of the pillow or cot from underneath the corpse so long as the limbs of the body are not moved.

Sheilta #111

BT Shabbat 151a-b

דאילו שכבא דשכיב בשבתא שבדינו ליה כל צרכיו

. כדתנן עושין כל צורכי המת,

1. מתנ" עושין כל צרכי המת סכין ומדיחין אותו ובלבד שלא יזיז בו אבר

ובלבד שלא יזוה בו אבר. וכד גני מגנא שרי לנחותיה מבי טריא

סכין ומדיחין אותו

אבל טלטלי אבראי וחזוריה אסור

2.דתנן שומטין את הכר מתחתיו ומטילין אותו על החול בשביל בשביל ומטילין אותו על החול בשביל שימתין

2. שומטין את הכר מתחתיו

קושרין את הלחי לא שיעלה אלא שלא יוסיף

- וכן קורה שנשברה טומכין אותה בספסל או בארכות המטה לא שתעלה אלא שלא תוסיף:
- 5. גמ' והאומר רב יהודה אמר שמואל מעשה בתלמידיו של רבי מאיר שנכנס אחריו לבית המרחץ בקש להדיח קרקע אמר לו אין מדיחין לטוך קרקע אמר לו אין סכין קרקע בקרקע מחלפא מת בקרקע לא מיחלף

ושרי לאחותי עכבא דמיא על ליביה כי היכי דניכר לפביה

כל לאתויי מאי

6. לאתומי הא דת"ר מביאין כלי מיקר 6.כדתניא מניחין כלי מיקר וכלי מתכות וכלי מתכת ומניחבן על כריסו כדי שלא תפוח דעל גבי מעים של מת

7. ופוקקין את נקביו כדי שלא תכנס , 7.ופוקקין לו נקביו כדי שלא יכנס בהן הרוח הרוח.

8. ואף אמר שלמה בחכמתו (קהלת יב:ו) עד שלא ירתק חבל הכסף זה חוט השדרה (וכו' עד המשנה הבאה)

מאי פוקקיך?

מחתין (מידי) באודניה ובנחיריה כי היכי דלא ליעול זיקא בהו. ושר למיסרי לפומיה כי היכי דלא לירפי

> 3 בדתנך וקושרין את הלחי לא שיעלה אלא שלא יוסיף ולעמץ עיניו אסור

9. כדתניא אין מאמצין את המת כשבת ולא בעת יציאת הנפש בחול והמאמץ עם יציאת נפש כאלו שופך דם.

9. מתנ' אין מאמצין את המת בשבת ולא בחול אם יציאת נפש וממעצים עם יציאת הנפש הרי זה ישופר דמים:

10. גמ' תנו רבנן המעצמו עם יציאת הנפש הרי זה שופך דמים

11. משל לנר שכבה והולכת אדם 11. משל לנר שדולקת קימעא ובא אדם ונגע בה מיד כבה

מניח אצבעו עליה מיד כבתה

הכי נמי אי לא נגע ביה אית ליה למיחי פורתא אלא נטר ליה עד דשכיב ומאמץ ליה עיניה. ובשבת אפילו בתר דשכיב אסור לאמץ עיניו. מאי טעמא? דמזיז בו אבר. אלא (עביד ליה)

12. כדתניא רבי שמעון בן אלעזר אומר הרוצה לאמץ עיניו של מת בשבת נופח לו יין בחוטמו ונותן לל שמק בין ריסי עיניו

ומתאמצות מאליהן.

12. תניא רשב"ג אומר הרוצה שיתעצמו עיניו של מת נופח לו יין בחוטמו ונותן 😁 🗀 שמק בין ריסי עיניו ואוחז בשני גודלי רגליו והן מתעצמין מאליהן

B. The Building Blocks and Their Arrangement

The parallel texts above are divided into numbered parts based upon the order of BT. Each numbered section is a Mishnah, Baraita, or named Amoraic statement. Each statement is retained whole in the parallel texts unless divided by the Talmud or Sheilta. The first Mishnah, for example, though a whole section, is divided into four numbered parts in the paralleled text because each part is treated differently by the Sheiltot.

These numbered sections may be considered the "building blocks" for the creation of both BT and SH.

Although the numbered parts are virtually the same in both books, their arrangement and formulation are different in each work. The reader can, for example, count the consecutive numbers in the BT text from 1 through 12 in order to observe its structuring of the building blocks. The order of the identical building blocks in SH is 1, 3, 6, 7, 3, 9, 11, 12. Parts 4, 5, 8, and 10 are omitted entirely from the text of the Sheiltot.

C. The Use of Connectives in Arranging the Building Blocks

BT lists the Mishnah parts together with no connectives. Only after the initial large section of M. 23:5 has been stated in full does BT provide Amoraic statements and a Baraita that relate to its subject matter. This structure contrasts to that of SH, which

divides the Mishnah into parts. Each part is prefaced with an anonymous statement in the language of SH. These prefaces consist of a general rule followed by the Mishnah statement which is used as a proof text. For example, the Sheilta begins with:

דאילו שכנא דשניב בשבתא עבדינן ליה

followed by the first line of the Mishnah (#1):

כדתנך עושין כל צרכי המת סכיך ומדיכין אותר כלבד שלא יזוז בו אבר.

Similar to a law code, SH provides the legal ruling in its own words and follows it with a proof text from the Mishnah. It treats the second Mishnah statement (#2) in the same manner:

Anonymous SH law: רכד גני מגנא שרי לנחותי מבי סריא אבל טלטלי
אבראי וחזוריה אסור

Mishnah proof text: דתבן שומטין את חכר מתחתיו ומטילין אותו על החול בשביל שימתין.

SH does not include here the two remaining parts of the Mishnah text (#3 & 4) as does BT, nor the first statement of the Gemarah (#5). Most likely, the statement of Rav Yehudah was considered tangential because it does not deal directly with the Mishnah's case and was, therefore, excluded from the SH compendium. Instead, SH provides another anonymous connective: ושרי לאחותי עכבא דמיא על ליביה

מי היכי דניכר ליכיה and the Baraita (#6) as proof text.

Significantly, the Baraita fulfills a different

function for SH than it does for BT. In BT the Baraita is used to explain the meaning of , אם at the beginning of the Mishnah in section #1: אושיין כל צרכי המח . The anonymous connective in BT (ייריי הא דת"ריי הא לאחויי מאי לאחויי הא דת"ריי) provides a connection and introduces the Baraita. In the case of BT the Baraita functions as a means of explaining the Mishnah before it. Thus, the Baraita is used to tell us that the אורכי המח כל צרכי המח לי סל לאוויים לאוויים לאוויים מו מו לאוויים לאוויים

In SH, however, the Baraita serves a different purpose. It serves as a proof text in exactly the same way as the two Mishnah statements before it, i.e., it supports the anonymous ruling which precedes it.

Our two texts diverge again following #7, the second part of the Baraita: און הרות בון בון הרות בון הרות .

BT presents aggadic material that strays from the concerns of SH. The aggadah, beginning with ..., is developed from the comment in T. Shabbat 17. This material diverges greatly from the laws concerning the treatment of the dead on the Sabbath, and was probably omitted from SH for this reason. SH prefers to explain a possible ambiguity in the Baraita through its own addition: ?ייף פריין בדי מור מוצרים בדי מור בדי

מחתין מידי באודניה ובנחיריה כי היכי דלא ליעול זיקא בהו.
Here again, BT and SH clearly choose to utilize the
Tannaitic material differently.

Following this explanatory addition, SH resumes its prior form of providing a ruling in its own words, followed by a Tannaitic proof text (#3 and preceding anonymous text):

ושרי למיטרי לפומיה כי היכי דלא לירפי, כדתנן וקושרין את הלחי לא שיעלה

This section does not conform to the order of material in BT.

This marks the end of the first part of the Talmudic passage. BT then provides the last part of Mishnah Shabbat 23:5 (#9) and the gemara comments on it (#10-12) as if it were a separate Mishnah. SH, however, treats this part of the Mishnah as part of a single unit, formulated as we find it in Mishnah Shabbat 23:5. It is retained in SH connected with the previous Mishnah statements and does not mark the beginning of a new section. As with the previous material, SH prefaces the Mishnah with its own rule formulated in its own way. The Mishnah serves as proof text:

רלעמץ עיניר אטרר כדתנך אין מאמצין את המת בשבת רלא בעת יציאת הנפש בחרל רהמאמץ עם יציאת נפש כאילו שרפך דם.

BT begins its gemara section with a Baraita (#10) that is a parallel of the Mishnah text immediately preceding. This Baraita's opening clause is lacking in SH. The simile section of the BT Baraita (#11) also appears in SH, though its formulation is different.

SH

BT

משל לנר שדולקת קימעא

משל לנד שכבה

רחולכת אדם מגיח אצבעו עליו מיד כבה ובא אדם ונגע בה מיד כבה

The BT version is a more direct parallel to the case of a dying man. SH, therefore, needed to supply its own connective, which is, of course, lacking in BT.

הכי נמי אי לא נגע ביה אית ליה למיחי פורתא אלא נטר ליה עד דשכיב.

SH continues its addition by providing a rationale for the Mishnah rule of אין מאמצין את המת בשבת:

רבשבת אפילו בתר דשכיב אסור לאמץ עיניו. מאי טעמא? דמזיז בו אבר.

On the Sabbath, even after he dies, it is forbidden to close the eyes of a dead person. What is the reason? (It is) that one would move a limb.

The source of this statement is section #1 of M. Shabbat 23:5: אבר שלא יזיז בו אבר

Our last parallel in this passage consists of a Baraita (#12) related to the issue of shutting the eyes of a corpse. The SH parallel varies significantly from the BT text. The BT version involves a case of closing the open eyes of a corpse during the regular days of the week. In this case, one may go through a particular manipulation of the body, which includes blowing wine in the nostrils, placing oil between the eye lashes, and grasping the large toes of the feet. This manipulation was thought to be effective in causing a corpse's eyes to close by themselves. In the SH version, however, the incident occurs on the Sabbath when one may not move any limbs of the corpse. Appropriately, SH excludes instructions calling for grasping the toes.

The passage in BT continues with a great deal of

Aggadic material not directly applicable to the laws of treating the dead on the Sabbath. SH does not include any of this material.

Summary

Both BT and SH contain the same basic "building blocks": the Tannaitic and named Amoraic traditions. These building blocks are held together in each book with a different type of "mortar" made up of unnamed connective phrases and sentences. The reader can observe how the different uses of the same building blocks finally created two different structures. The building blocks frequently function differently in each work, serve different exegetical and legal purposes, and in some instances are variants of a single tradition.

CASE 2: BT Bezah 16b & Eruvin 80a. SH #55 (Mirsky Vol.3 p.113)

The Talmud passage is a commentary on M. Bezah 2:1 which introduces the halakah of Eruv Tavshilin (מרוב). The function of Eruv Tavshilin is to provide for the preparation of Sabbath meals on a holyday falling on a Friday. The Eruv Tavshilin is a part of the Sabbath meal prepared on Thursday and allowed to stand over until the Sabbath so that all cooking for the Sabbath done on the

Friday festival is considered a continuation of preparations done the day before. Our passage in BT Bezah 16b discusses the proper size of the <u>Eruv Tavshilin</u> and whether it can be prepared by one person for the benefit of another.

Sheilta #55

BT Bezah 16b & Eruvin 80a

וכמה שיעורו? כזית, ואע"ג דנפישי אינשי טובא

אמר ר' אבא ערובי תבשילין, צריכין כזית איבעיא להן כזית אחד לכלן או דילמא כזית לכל אחד ואחד

דאמר רבי אדא אמר רב עירובי תבשילין צריכין כזית בין לאחד בין למאה

- 1b. ת"ש דאמר רבי אבא אמר רב עירובי תבשילין צריכין כזית בין לאחד בין למאה:
- 2. תנן אכלו או שאבד לא יבשל עליו בתחילה שייר ממנו כל שהוא סומך עליו לשבת מאי כל שהוא לא אע"ג דליכא כזית לא דאית ביה כזית:
- מ"ש תבשיל זה צלי ואפילו כלוש שלוק ומבושל וקוליים האספנין שנתן עליו חמין מערב י"ט תחילתו וסופו אין לו שיעור מאי לאו אין לו שיעור כלל מאין לא שיעור למעלה אבל יש לו שיעור למטה
 - 4a אמר רב הונא אמר רב ערובי תבשילין צריכין דעת פשוטא דעת מניח בעינן דעת מניח בעינן דעת מי שהניחו לו בעינן או לא בעינן

והיכא דמערב אדעתא דאיניש אחרינא אע"ג דלא ידע האיך דקא מחתיך ליה הוי עירובא

> ערב אכולה דשמואל מערב אכולה דשמואל הוה מערב אכולה נהרדעא. נהרדעא

ר' אמו ור' אסיי מערבו אכלוהו טבריא:

> סכריז רבי יעקב בר אידי מי שלא הניח ערובי תבשיליך יבא ויסמוך על שלי וכו'... Eruvin

אמר רב נחמן נקטינן. אחד עירובי תחומין ואחד עירובי מצירות אחד שיתופי מבואות צריך לזכות ברט צדיך:

ברט צדיך:

עירובי תבשילין צריך לזכות

או אין צריך לזכות

או אינו צריך

או אינו צריך

או האי תבעי ליה

לא שמיע ליה הא

מי אמריגן כיון דלא בעיגן שיעורא לדיליה ושיעורא לאחריני אלא הם בזכות דיליה קא נפקין זכויי נמי לא בעיגן או דילמא כמא דלא מזכי ליה לא משתרי בחדיה.

דאמר רב נחמן בר בר אדא אמר ת"ש דאמר רב נחומי בר אדא אמר שמואל שמואל עירובי תבשילין צריך לזכות. עירובי תבשילין צריך לזכות עירובי תבשילין צריך לזכות. אמר ליה אביי פשיטא דלא שמיע

> יי דאי שמיע ליה מאי תיבעי ליה...

B. The Building Blocks and Their Arrangement

The building blocks in this case consist of both Tannaitic and Amoraic statements. SH follows the order of the building blocks in the BT Bezah section though it lacks most of them (#2-4a). SH also follows the order of the BT Eruvin passage, though it is structured differently. The building blocks in both cases remain basically unchanged though, as will be demonstrated below, they are utilized in different ways in each work.

C. The Use of Connectives and the Function of the Building Blocks

The purpose of the Bezah passage is to provide statements and rules concerning the function and practice of the Eruv Tavshilin. Our passage is only a small part of an entire chapter of Talmud dealing with these issues, where BT presents many traditions and comments about them.

Our passage consists of four sections. Each section begins with a ruling concerning Eruv Tavshilin. A question follows each ruling, and this question points to some legal ambiguity in the text. The question is then answered. The format for these sections is as follows:

#1 Rule: אמר ר' אבא עירובי חבשילין צריכין כזיח

Question: איבעיא להו כזית אחד לכולן או דילמא כזית לכל
אחד ואחד?

Answer: תייש דאמר רבי אבא אמר רב עירובי תבשילין צריכין כזית בין לאחד בין למאה. #2 Rule: תנן אכלר אר שאבד לא יבשל עלייו בחחילה שייר ממנו כל שהוא סומך עליו לשבת.

Ouestion: מאי כל שהוא לאר אע"ב דליכא כזית

Answer: לא דאית ביה כזית.

#3 Rule: ת"ש תבשיל זה צלי ראפילו כלוש שלוק וכו' אין לו שיעור מאי לאו אין לו שיעור כלל

Answer: לא אין לו שיעור למעלת אבל יש לו שיעור למטה.

All three of these sections consist of traditions dealing with the size of the Eruy Tayshilin. The rule for #1 is an Amoraic statement attributed to Rabbi Abba. The rule of #2 is from M. Bezah 2:1, and that of #3 is from T. Bezah 2:1-2. The question in all three sections is anonymous. The anonymous speaker answers the question in section #1 with an Amoraic tradition attributed to Rabbi Abba in the name of Rav. In #2 and #3 the answers, like the questions, are anonymous. The true building blocks of these sections, therefore, are the rules beginning each section and the answer in #1. All the other material serves as anonymous connectives and explanations.

SH lacks all the BT connective and explanatory material. Its only parallel with BT is the answer to #1 attributed to Rabbi Ada in the name of Rav. In order to raise section #1's halachic issue, whether a single Eruv

Tavshilin the size of an olive is sufficient for the use of more than one person, SH provides its own anonymous question. Compare the question of SH with that of BT in #1:

SH

BT

וכמה שיעורא

איבעיא לחר כזיח אחד לכולך אר דילמא כזיח לכל אחד ראחד

SH also provides its own answer, using the statement of Rabbi Ada according to Rav as its proof text: כזית, ואע"ג דנפישי אינשי טובא דאמר רבי אדא אמר רב עירובי חבשילין

צריכין כזית בין לאחד בין למאה.

SH may have known the first statement of Rabbi Aba (#la) as well as the more complete statement of Rabbi Aba in the name of Rab (#lb). The first statement is a fragmentary text, while statement #lb is complete. BT, as a collector of traditions, provides both versions and tries to resolve the ambiguity through its arrangement of the statements and anonymous insertions. SH either did not know #la or knew it was a fragment of #lb. If it was aware of the BT's particular formulation of the texts, it did not feel constrained to use it, but chose its own arrangement and anonymous additions.

SH again parallels BT at the answer to #4.

#4 Rule: אמר רב הונא אמר רב עירובי תבשילין צריכין דעת

Question: פשיטא דעת מניח בעינן דעת מי שהניחו לו בעינן או לא

בעינן?

ת"ש דאבוה דשמואל מעריב אכולה נהרדעא ר' אמי

ור' אטי מערבו אכולה טבריא.

SH lacks both the rule of Rav Huna according to Rav and the anonymous question. In their place it provides its own anonymous rule: רהיכא דמערב אדעתא דאיניש אחרינא אע"ג דלא ידע
האיך דקא מתחין ליה הרי עירובא.

It then uses BT's answer as its proof text, though it includes only the first half of it:

This is SH's only averaged with this section of BT. If SH was written in Babylon⁶ it may have been unaware of Rabbi Ami and Rabbi Asi's practice of making an Eruy Tavshilin for all of Tiberias. If SH were aware of their practice, which is likely in view of the date of its composition, it may have purposefully excluded it because it was not interested in Palestinian traditions.

At this point, the Bezah passage in BT continues to discuss the laws of the <u>Eruy Tayshilin</u> and then presents a Tosefta tradition dealing with the <u>Eruy Techumin</u> and <u>Eruy Hatzerot</u>. The SH shares no parallels with this continuing passage. Rather, SH parallels some passages we find in BT Eruyin 80a:

BT Eruvin 80a

אמר רב נחמן אחד עירובי תחומין ראחד עירובי חצירות ואחד שיתופי

מברארת

צריך לזכרת

ברם צריך

בעי רב נחמך

(צריך) לזכרת לר על ידי אחר

עירובי תבשיליק צריך לזכות

אר אינר צריך

אר אין צריך לזכות אמר רב יוסף ומאי חבעי ליה לא שמיע ליה הא

מי אמרינן כירן דלא בעינן שיעורא לדיליה רשיעורא לאחריני אלא הט בזכרת דיליה קא נפקין זכריי נמיש לא בעינן או דילמא כמא דלא מזכר

ליח לא משתרי בהניא. תחש דאמר רב נחרמי בר אדא אמר שמראל עירובי תבשילין צריך לזכות

דאמר רב נחמן בר בר אדא אמר שמואל עירובי חבשילין צריך לזכוח אמר ליח אביי פשיטא דלא שמיע ליה דאי שמיע ליח מאי חבעי ליח....

As we can see, however, SH and BT are not perfect parallels. SH presents its question anonymously while BT presents the question in the name of R. Nahman. Yet, the answer demonstrates that the two sources are parallel. Nevertheless, because of the different contexts within which these statements are situated, and the different use of connectives, the parallelism is only formal. In BT Eruvin, Rav Nahman's question about Eruv Tavshilin is connected to the laws of Shituf Mevu'ot, Eruv Techumin, and Eruv Hazerot. Rav Yosef deems the question surprising in view of the apparently well-known tradition of Samuel (D). On the other hand, SH considers the question not at all surprising in view of the previous laws of Eruv Tavshilin. Although these comments in BT Eruvin and SH are basically the same, they are utilized in different ways by each source and

linked with different connectives.

Summary

As in Case 1, BT and SH contain many of the same building blocks. These identical blocks of material are held together with different connectives and are utilized for different purposes. It is significant to note that whereas BT separates the statements of Rav Nahman and Rav Nahman Bar Bar Ada according to Samuel (B & D) about Eruv Tavshilin from the body of Tractate Bezah, SH includes those remarks in its compendium of laws concerning Eruv Tavshilin in Bezah. In this case, the nearly identical building blocks were used differently and came to be situated in different legal contexts.

CASE 3: Baba Kama 94b-95a SH #4 (Mirsky, Vol. 1 p. 31f)

This Talmud passage deals with the laws concerning the return of stolen property, usurous interest, and unfair taxation. Specifically, it is concerned with the contradiction between the rule requiring the return of this property and the rule that calls for the rightful owners of the property to refuse to accept it when returned. As will be demonstrated below, BT and SH deal with this issue differently.

Sheilta #4

BT Baba Kama 94b-95a

1. תנו רבנן הגזלנין ומלוי ת"ר הגזלנין ומלוי בריבית שהחזירו בריבית שהחזירו אין מקבלין מהן והמקבל מהן , אין מקבלין מהן וכל המקבל מהן אין רוח חכמים נוחה הימנו. איך רוח חכמים נוחה הימנו

והני מילי דאין גזילה קיימת בעינה אבל גזילה קיימת בעינה מקבלין

אמר רבי יוחנן בימי רבי 2. אמר רבי יוחנן בימי רב נשנץת משנה זו נשנית משנה זו דתניא מעשה באדם אחד שבקש לעשות תשובה מעשה באדם אחד שביקש לעשות תשובה א"ל אשתו ריקה אם אתה עושה תשובהאמרה לו אשתו ריקה אם אתה עושה תשובה אפילו אבנט זה אינו שלך אפילו אבנט אינו שלך ונמנע ולא עבר תשובה ונמנע ולא עשה תשובה באותה שעה אמרו אותה שעה אמרו הגולניך ומלוי ריביות שהחזירו - הגולצין ומלוי בריבית שהחזירו אין מקבלין מהן אין מקבלין מהם וכל המקבל מהן אין רוח חכמים והמקבל מהם אין רוח חכמים נוחה הימנו. נוחה הימנו.

> 3. מיתיבי הניח להם אביהם מעות של ריבית אע"ג שאין יודעין שהן ריבית אין חייבין להחזיר אינהו הוא שלא הא אביהם חייב להחזיר בדיך הוא דאביהם נמי אינו חייב להחזיר והא דקתני בדידחו משום דקא בעי למתני סיפא... וכו'

> עמע אח4 הגולנין ומלוי בריבית אף על פי שגבו מחזירין גזלנין מאי שגבו איכא אי גזול ואי לא גזול לא גזול אלא אימא הגזלבין ומאי ניהו מלוי ריביות אע"ג שגבו מחזירין אמרי מחזירין ואין מקבלין מהם אלא למה מחזירין לצאת ידי שמים

5 a. הרועים והגבאין והמוכסין תשובתן קשה ומחזירין למכירין

DII D

אמרי מחזירין ואין מקבלין מהם **.5b** ואלא למה מחזירין לצאת ידי שמים

> אי הכי אמאי תשובתן קשה ועוד אימא סיפא

הרועים והגבאים והמוכסין

תשובתן קשה ומחזירין למכירין מחזירין ואינן מקבלין מהן.

אלא למה מחזירין כדי לצאת ידי שמים

אי הכי אימא טיפא

ושאין מכירין יעשה בהן צרכי.5c ושאין מכירין יעשו בהן צרכי אמר רב חסדא בורות שיחין.5d ואמר רב חסדא בורות שיחין ומערות ומערות אלא לא קשיא אלא לא קשיא כאן קודם תקנה כאן לאחר תקנה כאן קודם תקנה כאן לאחר תקנה והשתא דאמר רב נחמן נחמן. 5e. והשתא דאמר רב נחמן בשאין בזילה קיימת אפילו תימא אידי ואידי לאחר תקנה ולא קשיא באן בֹגזילה קיֿימת "בארֹ כאן בגזילה קיימת כאן בשאין גזילה קיימת וכאן בגזילה שאינה קיימת הכא נמי כאן בגזילה קיימת ווכאן בגזילה שאינה קיימת והא אבנט דגזילה קיימת היא.5f הא אבנט דגזילה קיימת הואי מאי אבנט דמי אבנט מאי אבנט דמי אבנט 6. וכל היכא דגזילה קיימת לא עבוד רבנן תקנתא והרי מריש דגזילה קיימת היא ותנך על המריש הגזול שבנאו בבירה שיטול דמיו מפני תקנת השבים שאני התם דכוון דאיכא פטידא דבירה שויוה רבנן כדליתא:

B. The Building Blocks and their Arrangement

SH follows the order of the arrangement of the Talmudic building blocks. It lacks sections #3 and #4, however, which consists of a large portion of the Talmudic passage.

C. The Use of Anonymous Material and the Function of the Building Blocks

The Baba Kama passage concerns itself with the rabbinic rule of Takkanat Ha-Shavim: מנו רבנן הגולנין

רמלוי בריבית שהחזירו אין מקבלין מהן והמקבל מהן אין רוח חכמים נוחה הימנו.

This takkanah (#1) states that the victims of usury or theft are not allowed to accept their property back if the usuror or thief offers to return it. The takkanah seems to contradict a number of Tannaitic statements which the passage presents and discusses. We find one example of inconsistency in the statement in #4 that stipulates that thieves and usurers must return the merchandise or the equivalent in currency:

שגבו מחזירין. Another inconsistency is presented in #5:

הרועין והגזלנין והמוכסין תשובתן קשה ומחזירין למכירין.

The Talmud attempts to organize all the material so that contradictory statements are harmonized. While BT is responsible for organizing all of the traditions that deal with any given topic, SH is interested in providing the law in an unambiguous manner. It may, therefore, exclude

related traditions that are not clearly useful in developing its legal position.

Our Talmudic passage begins with the takkanah (#1)
whose source is Tosefta Shevi'it 8:11.9 It then provides a
Baraita (#2) that explains why the takkanah was enacted. SH
includes both the Tosefta and Baraita traditions, but inserts
its own anonymous comment to clarify the intent of the
Takkanah: הוני מילי דאין בזילה קיימת בעינה אבל בזילה קיימת

"These words (The takkanah is applicable to a case where) the stolen article is not itself present (to be returned), but if the stolen article is present (and can therefore be returned to its original owner) it must be accepted.

SH's anonymous comment here is used to clarify the situation in which the takkanah applies even though it is repeated below as the tradition of Ray Nahman (#5c). The function of the anonymous statement here is quite different from that of Rav Nahman's statement, however. Rav Nahman used his comment in order to avoid a contradiction in section #5. Here, SH uses it as a clarification of the takkanah. Originally, however, as we see from the Tosefta, the takkanah included no stipulation of אין גזילה קיימת , but rather applied בזילה. to any status of Thus, we learn an important function of the anonymous comment here. It draws on a known Amoraic tradition but uses the words in a different way. It therefore cannot quote the Amora, yet it is free to use the statement differently than originally intended.

This function of the anonymous layer is found elsewhere as well. We receive the impression from our reading of the SH text that the anonymous comment is old and that Rav Nahman learned about אין גוילה קיימה from the "original" Tannaitic statement in the Tosefta which SH presents as if it included the anonymous addition. In fact, however, the anonymous layer is later than Rav Nahman, though SH creates the impression that Rav drew his comment from it.

SH parallels the entire Baraita comment of BT #2.

However, it lacks the arguments (מיחיבי) #3 and #4

that BT presents to show that the Takkanah is not always
in force. SH rejoins BT at section #5 and parallels most
of that section word for word.

SH, however, uses מיתיבי to connect section #5
to the takkanah and its supporting Baraita, just as BT used

takkanah and Baraita. Section #5 serves a different exegetical function in BT than in SH. In BT, the yow xn preface to #5 serves to present the section as an additional support for the objection ("""") raised in section #3. Section #3 is lacking entirely from SH, which uses #5 as the objection to #1 and #2.

The building blocks of section #5 are identical in both BT and SH. The order of these building blocks are also identical. In fact, SH contains two of the anonymous comments found in BT:

1) The comment resolving the apparent contradiction between 5a through 5d and the takkanah of #1:

אלא לא קשיא כאך קודם חקנה כאן לאחר חקנה

2) The connective between 5b and 5c:

אי הכי אימא סיפא. Although SH includes this anonymous Talmudic material, it also lacks two anonymous comments:

- 1) The first part of the comment between 5b and 5c:
 - . אמאי תשרבתך קשה
- 2) The anonymous insertion within the comment of Rav Nahman (#5e):

בשאין גזילה קיימת אפילו תימא אידי ואידי לאחר תקנה In place of this comment SH provides its own linkage between Ray Nahman's comment and the preceding material; The attribution to Ray Nahman:

Rav Nahman's statement: כאך בגזילה קיימת רכאך בגזילה שאינה קיימת.

SH anonymous connective:

הכי נמי כאך בגזילה קיימת

רכאך בבזילה שאינה קיימת

Finally, after reconciling the various contradictions, we arrive at the following rules for the return of stolen or illegally taken property:

- 1) Thieves, usurors, tax collectors, etc. must return the merchandise.
- 2) The takkanah states that the owners must not accept the merchandise.

3) But if the <u>original</u> stolen merchandise or tax is offered to be returned, the rightful owners can accept them. If the original stolen merchandise or tax had been sold or traded for something else, the equivalent may not be accepted by the victims.

Both BT and SH find a contradiction between these rules and the Baraita story about the belt (takkanah). The takkanah now means that the rightful owners of property may accept the property if it is intact. They must refuse to accept only the equivalent value if the article was sold or traded. But according to the early passage in the Baraita, the belt was indeed intact. Both BT and SH resolve the contradiction with the same anonymous addition:

והא אבנט דגזילה קיימת היא?! מאי אבנט? דמי אבנט.

Therefore, the case was not a case of , גזילה קיימת , and the man need not fear that his repentance would leave him and his family with no possessions.

The manner by which BT and SH arrive at this conclusion, however, is different. BT connects the statement of Rav Nahman in #5e to the preceding material by inserting an anonymous connective before Rav Nahman's words:

בשאין גזילה קיימת אפילו תימא ...

SH, on the other hand, connects the two with a different set of anonymous additions: one placed immediately after the comment of Rav Nahman: הכא נמי כאן בגזילה קיימת , and one placed immediately after the takkanah of section #1:

Thus, both works resolve the contradictions between <u>Takkanat HaShavim</u> and the other Tannaitic material, but both works do this in completely different ways.

Summary

Unlike Case 1 and Case 2, this case demonstrates an example of SH paralleling BT, both in its arrangement of building blocks and also in its use of anonymous Talmudic additions. The parallelism is not complete, however, and we observe how SH feels free to arrange the Talmudic building blocks through the use of anonymous material in its own unique way.

Cases 1 through 3 represent a significant number of SH parallels to BT. They do not represent all cases, however. In some instances, SH parallels BT very closely, making few and insignificant changes. A sample of cases involving a higher degree of parallelism is provided in the following three cases. Because of the closer parallelism of the texts, I have provided fewer comments and explanations.

Case 4: BT Eruvin 67b-68a SH #10 (Mirsky Vol. 1 pp. 68-69)

This passage involves a case where warm water prepared for washing a baby after his circumcision on the Sabbath was spilled. The reaction of the rabbis and their interaction with regard to this issue is recorded as a single unit, as may be observed from the paralleled texts below.

Sheilta #10

ברם צריך מהו לומר לגוי ואתויי לבר מערובא? תא שמע דההוא ינוקא דאשתפוך חמימי. אמר להו רבא לייתי ליה מיגו ביתאי

אמר להו רבא לייתי ליה מיגו ביתאי אמר ליה אביי יהא לא ערבינן אמר ליה לסמוך אשתוף אמר ליה והא לא שתיפו אמר להו אמרו לגוי ולייתיה אמר אביי בעינא לאותוביה למר ולא שבקן רב יוסף דאמר לי רב

דכי הואי בי רב יהודה

כל מילי דאורייתא מותבינן תיובתא והדר עבדינן מעשה. מלתא דרבנן עבדינן מעשה והדר מותבינן תיובתא בתר כן אמר לי מאי בעית לאותביה.

> אמר ליה הזאה שבות ואמירה לגוי שבות

ואין דוחה את השבת.

א"ל ומי לא שני לך בין שבות דאית ביה מעשה ובין שבות דלית ביה מעשה.

BT Eruvin 67b-68a

: ההוא ינוקא דאישתפוך חמימיה, אמר להו רבה תייתו ליה חמימי מיגו ביתאי א"ל אביי והא לא ערבינן אמר ליה נסמוך אשיתיף א"ל הא לא שתפינן נימרו לי' לנכרי ליתי ליה

אמר אביי בעי לאותביה למר ולא שבקן רב יוסף דאמר רב (יוסף אמר רב) כהנא

דכי הוינן בי רב יהודה הוה אמר לו

> בדאורייתא מותבינן תיובתא והדר עבדינן מעשה בדרבנן עבדינן מעשה והדר

בדרבנן עבדינן מעשה והדר מותבינן תיובתא

לבתר הכי א"ל מאי בעית לאותביה למר

> אמר (ליה דתניא) הזאה שבות ואמירה לנכרי שבות מה הזאה שבות

> > ואינה דוחה את השכת

אף אמירה לנכרי שבות ואינה דוחה את השבת

א"ל ולא שני לך בין שבות דאית ביה מעש

לשבות דלית ביה מעשה (דהא מר לא אמר לנכרי זיל אחים)

א"ל רבה בר רב חנן לאביי מבואה דאית ביה תרי גברי רברבי ברבנן לא ליהו

ביה לא עירוב ולא שיתוף א"ל...

It may be noted that this case of closely paralleled texts involves a large block of Amoraic material. There is almost no anonymous material in this passage where SH parallels BT almost verbatim.

CASE 5: BT Ketubot 48a & 47b SH #68 (Mirsky Vol. 3 pp.186-7)

This passage discusses the reciprocal responsibilities and obligations of wife and husband. It develops out of the statement in Mishnah Ketubot 4:4 (BT Ketubot 45b); נשאת יתר עליו הבעל שאוכל פירות בחייה וחייב במזונותיה ובפרקונה ובקבורתה

If she (a man's daughter) were wed, the husband has an advantage over him (her father) in that he eats of her produce during her lifetime, but then he is liable for her support, her ransom, and her burial.

The major question is whether the husband must provide for the maintenance of his wife <u>because</u> of the produce that she provides him, or must the wife provide produce <u>because</u> of her husband's maintenance of her. In simpler words, which is the primary obligation, the responsibility of the husband, or the responsibility of the wife?

BT Ketubot 47b-48a

1. זתנו רבנן תונו מונותיה תחת מעשה ידיה וקבורחת התת כתובתה וקבורחת התת כתובתה וקבורחת התת כתובתה לפכך בעל אוכל פירות חסורי מיחסרא וחכי קתני חסורי מיחסרא וחכי קתני תיקונו מזונותיה תחת מעשה חסורי מיחסרא וחכי קתני תיקונו מזונותיה תחת מעשה חסורי מיחסר מחבתה תיקונה תחת פירות וקבורחה תחת מתובתה לפיכך בעל אוכל פירות לפיכך בעל אוכל פירות מיל לא נכלינהו אנוחי מיל לא נכלינהו אנוחי מיל איפור אנא המיל א לא נכלינהו אנוחי במיל לא נכלינהו אנוחי מאר אביי אמר אביי אמר אביי אמר אביי אמר אביי מאי מעמא? לעולם לא תיפוך תקנו מצוי למצוי ושאינו מצוי לשאינו מצוי ושאינו מצוי לשאינו מצוי ושאינו מצוי לשאינו מצוי ושאירו אומר (מיכה גו) דתניא שארה אלו מזונות מדאורייתאא ל. אמר רבא האי תנא סבר מזונות מדאורייתאא ל. אמר המשמעו "ואשר אכלו שאר עמי" "ועונהה זו עונה האמורה בחורה וכן הוא אומר (בראשית לאוג)	Sheilta #68	BT Ketubot 47b-48a
וקבורת תחת כתובתה לפיכך בעל אוכל פירות לפיכך בעל אוכל פירות לפיכך בעל אוכל פירות (פירות מאך רכי שמיהו (פירות מאך רכי שמיהו (פירות מאך רכי שמיהו (פירות מאך רכי שמיהו (פירות מות מעשה הידיה וקבורתה תחת כתובתה וקבורתה תחת כתובתה וקבורתה תחת כתובתה לפיכך בעל אוכל פירות לפיכך בעל אוכל פירות לפיכך בעל אוכל פירות לפיכך מהו דהימא לפיכך מהו דהימא לפיכך מהו דהימא עדיפא זימנין דלא מלו בפייק לה מדידיה מאר אביי אמר אביי מציו לשאינו מצוי ושינתה לא יגרע". 1. דאילו מאר האלו מונות למיכה גוג) הורה משמעה ועונתה זו עונת האמורה בתורה ועונתה זו עונת האמורה בתורה ועונתה זו עונת האמרה בתורה ועונתה זו עונת האורה בתורה ועונתה זו עונת האור לאוג) וכן הוא אומר (בראשית לאוג)	דתניא	8. T.
לפיכך בעל אוכל פידות 9. פירות מאן דכר שמיהו? 1. פירות מאן דכר שמיהו? חסורי מיחסרא והכי קתני חת מעשה חסורי מיחסרא והכי קתני דיה חיד מעשה וקבורתה תחת פירות וקבורתה תחת פירות וקבורתה תחת פתובהה וקבורתה תחת פירות לפיכך בעל אוכל פירות לפיכך בעל אוכל פירות לפיכך מחד לא נכלינהו אנוחי ממל לא נכלינהו אנוחי ממל לא נכלינהו אנוחי ממיל לא נכלינהו אנוחי ממיל לא נכלינהו אנוחי ממיל לא נכלינהו אנוחי ממיל אינון דלא מלו קמ"ל הא מדידיה הדא עדיפא זימנין דלא מלו מאר אביי ממא? לא איפוך אנא 10. איפור אנה מעות מצוי לשאינו מצוי לשאינו מצוי לשאינו מצוי לשאינו מצוי לשאינו מצוי לשאינו מצוי ומצוי ועונה מדאורי מא 10. איפור אנה אומר (מיכה ג:ג) 10. הוא אומר (מיה הממעו ועונה זו עונה הממעו ועונה זו עונה הממעו ועונה זו עונה הממעו ועונה 10. הוא אומר (מראית לא:ג) 10. הוא אומר (מרא	תיקנו רבנך מזונותיה תחת מעשה ידיה	תקנו מזונותיה תחת מעשה ידִיה
2. פירות מאן דכר שמיהו . 9. פירות מאן דכר שמייהו? חסורי מיחסרא והכי קתני חסורי מיחסרא והכי קתני ידיה ופירקונה תחת פירות ופירקונה תחת פירות וקבורתה תחת כתובתה לפיכך בעל אוכל פירות לפיכך בעל אוכל פירות מיכל לא נכלינהו אנוחי מיל לא נכלינהו אנוחי מיל לא נכלינהו אנוחי קמ"ל דאם כן ממנע ולא פריק קמ"ל דאם כן ממנע ולא פריק ממר אביי אמר אביי אמר אביי אמר אביי חקנו מצוי למצוי תקנו מצוי למצוי תון במו למצוי בשארה כסותה ועונתה שנאמר (שמות, באיי) בשארה כסותה ועונתה שנאמר (שמות, באיי) וכן הוא אומר (מיכה ג:ג)	ופרקונה תחת כתובתה	וקבורתה תחת כתובחה
2. פירות מאן דכר שמיהו (חסורי מיחסרא והכי קתני הסורי מיחסרא והכי קתני הפירקונ מיונותית תחת מעשה ופירקונה תחת פירות ופירקונה תחת פירות וקבורתה תחת מעשה וקבורתה תחת מרובתה וקבורתה תחת מרובתה לפיכך בעל אוכל פירות. לפיכך בעל אוכל פירות מכיל לא נכלינהו אנוחי ממיל לא נכלינהו אנוחי ממיל לא נכלינהו אנוחי ממיל לא נכלינהו אנוחי ממיל לא מלו קמ"ל האם כן ממנע ולא פריק ממר אביי אמר אביי אמר אביי אמר אביי אמר אביי מאר אביי מאר אביי ממין למצוי מצוי למצוי מאינו מצוי למצוי מאינו מצוי למצוי ושאינו מצוי למאינו מצוי למאינו מצוי ושאינו מצוי לשאינו מצוי ושאינו מצוי לשאינו מצוי לשאינו מצוי וושאינו מצוי לשאינו מצוי וושאינו מצוי למונות שנאמר (שמות, לא:י) בשארה כסותה ועונתה של מונות מרובן שאר אכלו שאר מים וכן הוא אומר (מיכה ג:ג) וכן הוא אומר (בראשית לא:ג) וכן הוא אומר (בראשית לא:ג)	לפיכך בעל אוכל פירות	לפיכך בעל אוכל פירות
תיקוני מזונותיה תחת מעשה ידיה ידיה ופירקונה תחת פירות ופירקונה תחת פירות וקבורתה חחת כתובתה וקבורתה חחת כתובתה וקבורתה חחת כתובתה לפיכך בעל אוכל פירות. 3. מאי לפיכך מהו דתימא לכיל נהדו אנוחי מיכל לא נכלינהו אנוחי דאם כן ממנע ולא פריק לה מדידיה דהא עדיפא זימנין דלא מלו מדידיה אמר אביי אמר אביי אמר אביי אמר אביי אמר אביי אמר אביי מאי טעמא? 4. איפוך אנא מיחייב תיקנו מצוי למצוי ושאינו מצוי למצוי ושאינו מצוי למצוי ושאינו מצוי למצוי ושאינו מצוי למצוי בשארה כסותה ועונתה שנאמר (שמות, כא:י) בשארה אלו מזונות מדאורייתאא מדונות מדונות וכן הוא אומר (מיכה ג:ג) ועונתה זו עונת זו עונת זו עונת זו עונת וועונתה זו עונתה זו עונתה וועונתה וועונתה וועונתה וועונתה וועונתה וועונה וועונתה וועונה ועונתה וועונתה וועונה וועונה וועונתה וועונתה וועונה	פירות מאך דכר שמייהו?	
תיקוני מזונותיה תחת מעשה ידיה ידיה ופירקונה תחת פירות ופירקונה תחת פירות וקבורתה חחת כתובתה וקבורתה חחת כתובתה וקבורתה חחת כתובתה לפיכך בעל אוכל פירות. 3. מאי לפיכך מהו דתימא לכיל נהדו אנוחי מיכל לא נכלינהו אנוחי דאם כן ממנע ולא פריק לה מדידיה דהא עדיפא זימנין דלא מלו מדידיה אמר אביי אמר אביי אמר אביי אמר אביי אמר אביי אמר אביי מאי טעמא? 4. איפוך אנא מיחייב תיקנו מצוי למצוי ושאינו מצוי למצוי ושאינו מצוי למצוי ושאינו מצוי למצוי ושאינו מצוי למצוי בשארה כסותה ועונתה שנאמר (שמות, כא:י) בשארה אלו מזונות מדאורייתאא מדונות מדונות וכן הוא אומר (מיכה ג:ג) ועונתה זו עונת זו עונת זו עונת זו עונת וועונתה זו עונתה זו עונתה וועונתה וועונתה וועונתה וועונתה וועונתה וועונה וועונתה וועונה ועונתה וועונתה וועונה וועונה וועונתה וועונתה וועונה	חסורי מיחטרא והכי קתני	חסורי מיחטרא והכי קתני
ידיה ופירקונה תחת פירות וקבורתה תחת פירות וקבורתה תחת פירות לפיכך בעל אוכל פירות לפיכך בעל אוכל פירות מיכל לא נכלינהו אנוחי במיכל לא נכלינהו אנוחי דאם כן ממנע ולא פריק קמ"ל דאם כן ממנע ולא פריק קמ"ל בדיה מדייה בדיא אמר אביי ושאינו מצוי למצוי וואדר אכלו שאר עמי" וואדר ממשמעה ועונתה זו עונה האמורה בתורה ועונתה זו עונה האמורה בתורה וכן הוא אומר (בראשית לא:ג)	תקנו מזונותיה תחת מעשה	תיקונו מזונותיה תחת מעשה
וקבורתה תחת כתובתה לפיכך בעל אוכל פירות. 3. מאי לפיכך בעל אוכל פירות 5. מאי לפיכך מחו דתימא מיכל לא נכלינהו אנוחי דאט כן ממנע ולא פריק קמ"ל 6. איפוך אנא 7. איפוך אנא 8. איפוך אנא 9. איפוך אנא 10. איפוך אנא אמר אביי אמר אביי אמר אביי אמר אביי מאי טעמא? תקנו מצוי למצוי תקנו מצוי למצוי ושאינו מצוי לשאינו מצוי ושאינו מצוי לשאינו מצוי ושאינו מצוי לשאינו מצוי מדארה כסותה ועונתה שנאמר (שמות, כמיות) דתניא שארה אלו מזונות מדארה יתוא דתניא שארה אלו מזונות "ואשר אכלו שאר עמי" "ואשר אכלו שה עמין" "ועונתה זו עונה האמורה בתורה ועונתה זו עונה זו עונה האמורה בתורה ועונתה זו עונה הועונתה במשמעה ועונתה זו עונה האמורה בתורה וכן הוא אומר (בראשית לא:ג) וכן הוא אומר (בראשית לא:ג) וכן הוא אומר (בראשית לא:ג) """	•	· ·
וקבורתה תחת כתובתה לפיכך בעל אוכל פירות. 3. מאי לפיכך בעל אוכל פירות 5. מאי לפיכך מחו דתימא מיכל לא נכלינהו אנוחי דאט כן ממנע ולא פריק קמ"ל 6. איפוך אנא 7. איפוך אנא 8. איפוך אנא 9. איפוך אנא 10. איפוך אנא אמר אביי אמר אביי אמר אביי אמר אביי מאי טעמא? תקנו מצוי למצוי תקנו מצוי למצוי ושאינו מצוי לשאינו מצוי ושאינו מצוי לשאינו מצוי ושאינו מצוי לשאינו מצוי מדארה כסותה ועונתה שנאמר (שמות, כמיות) דתניא שארה אלו מזונות מדארה יתוא דתניא שארה אלו מזונות "ואשר אכלו שאר עמי" "ואשר אכלו שה עמין" "ועונתה זו עונה האמורה בתורה ועונתה זו עונה זו עונה האמורה בתורה ועונתה זו עונה הועונתה במשמעה ועונתה זו עונה האמורה בתורה וכן הוא אומר (בראשית לא:ג) וכן הוא אומר (בראשית לא:ג) וכן הוא אומר (בראשית לא:ג) """	ופירקונה תחת פירות	ופירקונה תחת פירות
לפיכך בעל אוכל פירות 3. מאי לפיכך מהו דתימא 4. מכל לא נכלינהו אנוחי 5. מאי לפיכך מהו דתימא 10. מיפוך אנא 10. מיפור אביי 11. מאי טעמא? 12. מאי טעמא? 13. מאי טעמא? 14. מאינו מצוי למצוי 15. דאילו מאן דנסיב איתתא מיחייב 16. מאינו מצוי למאינו מצוי 17. דאילו מאן דנסיב איתתא מיחייב 18. מאינו מצוי לשאינו מצוי 19. מאינו מצוי לשאינו מצוי 19. מאינו מצוי למצוי 10. מאינו מצוי למצוי 11. מאינו מאור משור (שמות, מדווי שארה בסותה ועונתה שנאמר (שמות, מדאורייתאא מדאר אלו מזונות 19. מדאורייתאא מדאר אלו מזונות 10. מור רבנן שארה אילו מזונות 11. מור משור מיכה גיג) 12. מור מליהם הפשיטו" 13. מור ממשמעו 13. מור ממשמעו 14. מור מור משמעו 15. מור מור משמעו 16. מור משמעו 17. מור מור משמעו 18. מור		· · · · · · · · · · · · · · · · · · ·
מאי לפיכך מהו דהימא מיכל לא נכלינהו אנוהי ננחינהו מנוחי היבהו דאם כן ממנע ולא פריק קמ"ל דאה עדיפא זימנין דלא מלו קמ"ל מדידיה דהא עדיפא זימנין דלא מלו מאר אביי אמר אביי אמר אביי אמר אביי מאי טעמא? לעולם לא תיפוך מאי מעמא? מאי מעמא? מאי מעמא? מאי נו מצוי למצוי ושאינו מצוי למצוי ושאינו מצוי למצוי ושאינו מצוי למאינו מצוי למאינו מצוי ושאינו מצוי למאינו מצוי בשארה כסותה ועונתה שנאמר (שמות, לא:י) "ואם אחרת יקח לו שארה כסותה יו עונתה לא יגרע". ז אמר רבא האי תנא סבר מזונות תנו רבנן שארה אילו מזונות מדאורייתא מארה אלו מזונות וכן הוא אומר (מיכה ג:ג) וכן הוא אומר (מיכה ג:ג) וכן הוא אומר (מיכה ג:ג) ונן הוא מלים הפשיטו" "ואשר אכלו שאר עמי נסותה כמשמעו כסותה כמשמעו נונת הועונתה זו עונה האמורה בתורה ועונתה זו עונה האמורה בתורה ועונה הואמורה בתורה ועונה האמורה בתורה ועונתה זו עונה האמורה בתורה ועונה האמורה בתורה ועונתה זו עונה האמורה בתורה ועונה בתורה בתורה ועונה בתורה בתורה ועונה בתורה בתורה ועונה בתורה בתורה בתורה בת	,	לפיכך בעל אוכל פירות
מיכל לא נכלינהו אנוחי ננחינהי דאם כן ממנע ולא פריק ממ"ל דהא עדיפא זימנין דלא מלו פריק לה מדידיה אמר אביי אמר אביי אמר אביי תקנו מצוי למצוי תקנו מצוי למצוי תקנו מצוי למצוי ושאינו מצוי למצוי ושאינו מצוי למצוי ושאינו מצוי למאינו מצוי ושאינו מצוי לשאינו מצוי ושאינו מו מצוי למאינו מצוי מאי טעמא? בשארה כסותה של מיחייב מאי מיחייב "ואם אחרת יקח לו שארה (שמות, "ואם אחרת יקח לו שארה כסותה מדאורייתאא דתניא שארה אלו מזונות תנו רבנן שארה אילו מזונות מדאורייתאא דתניא שארה אלו מזונות וואשר אכלו שאר עמי "ואשר אכלו שאר עמי "ואשר אכלו שאר עמי "ואשר אכלו שאר עמי "ואשר אכלו שאר עמי "ועונתה זו עונה האמורה בתורה וכן הוא אומר (בראשית לא:ג)		
ננחינהו ממנע ולא פריק ממנע ולא פריק ממנע ולא פריק ממנע ולא פריק ממנין דלא מלו פריק לה מדידיה מהרידיה אפר אביי אמר אביי מאר אביי מאר אביי מאר אביי מקנו מצוי למצוי מאינו מצוי למצוי מעקנו מצוי למצוי ושאינו מצוי למצוי ושאינו מצוי למצוי ושאינו מצוי למאינו מצוי למאינו מצוי שאינו מצוי לשאינו מצוי מארה כסותה ועונתה שנאמר (שמות, בשארה כסותה ועונתה שנאמר (שמות, וואם אחרת יקח לו שארה כסותה ועונתה לא יגרע". 5. אמר רבא האי תנא סבר מזונות מדאורייתאא מיונות מדאורייתאא ווכן הוא אומר (מיכה ג:ג) וכן הוא משמעו כסותה כמשמעו כסותה כמשמעו ועונתה זו עונה האמורה בתורה ועונתה זו עונה האמורה בתורה ועונתה זו עונה האמורה בתורה ונותה זו עונה האמורה בתורה ונותה זו עונה האמורה בתורה וכן הוא אומר (בראשית לא:ג) וכן הוא אומר (בראשית לא:ג)		,
דאם כן ממנע ולא פריק דהא עדיפא זימנין דלא מלו פריק לה מדידיה 10. איפוך אנא אר אביי אמר אביי מאי טעמא? לעולם לא תיפוך מאי טעמא? מאי טעמא? מאי טעמא? מאי טעמא? מאי טעמא? מאי טעמא? ושאינו מצוי למצוי ושאינו מצוי למצוי ושאינו מצוי למצוי בשארה כסותה ועונתה שנאמר (שמות, במיי) בשארה כסותה לו מארה כסותה ועונתה שנאמר (שמות, במיי) מדאורייתאא זרניא שארה אלו מזונות מדאורייתאא זרניא שארה אלו מזונות ונן הוא אומר (מיכה ג:ג) "ואשר אכלו שאר עמי"		,
להא עדיפא זימנין דלא מלו פריק לה מדידיה פריק לה מדידיה אמר אביי אמר אביי אמר אביי אמר אביי תקנו מצוי למצוי תקנו מצוי למצוי ושאינו מצוי לשאינו מצוי לשאינו מצוי לשאינו מצוי לשאינו מצוי לשאינו מצוי לשאינו מצוי שארה נסותה ועונתה שנאמר (שמות, "ואם אחרת יקח לו שארה כסותה בי") בשארה כסותה לא יגרע". 7. אמר רבא האי תנא סבר מזונות מדאורייתאא דתניא שארה אלו מזונות וכן הוא אומר (מיכה ג:ג)		
דהא עדיפא זימנין דלא מלו פריק לה מדידיה 10. איפוך אנא 4. איפוך אנא אמר אביי אמר אביי מאני טעמא? תקנו מצוי למצוי תקנו מצוי למצוי ושאינו מצוי לשאינו מצוי למצוי ושאינו מצוי לשאינו מצוי למאינו מצוי לשאינו מצוי לשאינו מצוי לשאינו מצוי לשאינו מצוי לשאינו מצוי בארה כסותה ועונתה שנאמר (שמות, באיר) בשארה כסותה לא יגרע". "ואם ארה אלו מזונות תנו רבנן שארה אילו מזונות וכן הוא אומר (מיכה ג:ג) וכן הוא אומר (בראשית לא:ג) וכן הוא אומר (בראשית לא:ג) וכן הוא אומר (בראשית לא:ג)		3
פריק לה מדידיה 10. איפוך אנא 10. איפוך אנא אמר אביי אמר אביי מאי טעמא? מאי טעמא? תקנו מצוי למצוי תקנו מצוי למצוי ושאינו מצוי לשאינו מצוי ושאינו מצוי לשאינו מצוי ושאינו מצוי לשאינו מצוי בשארה כסותה ועונתה שנאמר (שמות, בא:י) בארה כסותה ועונתה שלא יגרע". "ואם אחרת יקח לו שארה כסותה ונונת מדאורייתאא מדאור אלו מזונות מדאורייתאא מיסבר מזונות תנו רבנן שארה אילו מזונות מדאורייתאא ווכן הוא אומר (מיכה ג:ג) דתניא שארה אלו מזונות ווכן הוא אומר (מיכה ג:ג) "ואשר אכלו שאר עמי" "ואשר אכלו שאר עמי" "ואשר אכלו שאר עמי" "ואשר משמעו כסותה כמשמעו כטותה כמשמעו ועונה האמורה בתורה ועונתה זו עונה האמורה בתורה וכן הוא אומר (בראשית לא:ג)		· · · · · · · · · · · · · · · · · · ·
4. איפוך אנא אמר אביי אמר אביי אמר אביי לעולם לא תיפוך מאי טעמא? תקנו מצוי למצוי תיקנו מצוי למצוי ושאינו מצוי למצוי ושאינו מצוי לשאינו מצוי בארה כסותה ועונתה שנאמר (שמות, בא:י) בארה כסותה לא יברע". "ואם אחרת יקח לו שארה כסותה ועונתה לא יברע". "מדאורייתאא מדאורייתאא תנא סבר מזונות תנו רבנן שארה אילו מזונות וכן הוא אומר (מיכה ג:ג) "ואשר אכלו שאר עמי" "ואשר אכלו שאר עמי "ואשר אכלו שאר עמי "ואשר אכלו שאר עמי "ואשר אכלו שאר עמי ועונה האמורה בתורה ועונתה זו עונה האמורה בתורה וכן הוא אומר (בראשית לא:ג)		, , , , , , , , , , , , , , , , , , ,
אמר אביי לעולם לא תיפוך לעולם לא תיפוך מאי טעמא? תקנו מצוי למצוי ושאינו מצוי למצוי ושאינו מצוי למצוי ושאינו מצוי לשאינו מצוי 1. דאילו מאן דנסיב איתתא מיחייב בשארה כסותה ועונתה שנאמר (שמות, "ואם אחרת יקח לו שארה כסותה "ואם אחרת יקח לו שארה כסותה "ואם אחרת יקח לו שארה כסותה מדאורייתאא 7. אמר רבא האי תנא סבר מזונות מדאורייתאא דתניא שארה אלו מזונות תנו רבנן שארה אילו מזונות וכן הוא אומר (מיכה ג:ג) "ואשר אכלו שאר עמי "ועונת מעליהם הפשיטו" "ועונת זו עונה האמורה בתורה ועונתה זו עונה האמורה בתורה וכן הוא אומר (בראשית לא:ג) וכן הוא אומר (בראשית לא:ג)	* to 7 h 5 k	The second secon
לעולם לא תיפוך מאי טעמא? תקנו מצוי למצוי ושאינו מצוי לשאינו מצוי למצוי ושאינו מצוי לשאינו מצוי לשאינו מצוי 1. דאילו מאן דנסיב איתתא מיחייב בשארה כסותה ועונתה שנאמר (שמות, "ואם אחרת יקח לו שארה כסותה ועונתה לא יגרע". 7. אמר רבא האי תנא סבר מזונות מדאורייתאא מדאורייתאא דתניא שארה אלו מזונות תנו רבנן שארה אילו מזונות וכן הוא אומר (מיכה ג:ג) וכן הוא אומר (מיכה ג:ג) וואשר אכלו שאר עמי "ואשר אכלו שאר עמי "ואשר אכלו שאר עמי כסותה כמשמעה נסותה כמשמעו ועונה האמורה בתורה ועונתה זו עונה האמורה בתורה ועונתה זו עונה האמורה בתורה ועונתה זו עונה וו עונה וו אומר (בראשית לא:ג)	,	· · · · · · · · · · · · · · · · · · ·
מאי טעמא? תקנו מצוי למצוי ושאינו מצוי למצוי ושאינו מצוי לשאינו מצוי לשאינו מצוי 1. דאילו מאן דנסיב איתתא מיחייב בשארה כסותה ועונתה שנאמר(שמות, מא:י) (מא:י) ועונתה לא יגרע". "ואם אחרת יקח לו שארה כסותה ועונתה לא יגרע". "מדאורייתאא מדאורייתאא מדאורייתאא מדאורייתאא ומונות מדאורייתאא ומונות מיכה ג:ג) "ואשר אכלו שאר עמי" "ואשר אכלו שאר עמי" "ואשר אכלו שאר עמי ועורם מעליהם הפשיטו" "ואשר אכלו האמורה בתורה ועונתה זו עונה האמורה בתורה ועונתה זו עונה האמורה בתורה וכן הוא אומר (בראשית לא:ג) וכן הוא אומר (בראשית לא:ג) וכן הוא אומר (בראשית לא:ג)		
תקנו מצוי למצוי ושאינו מצוי לשאינו מצוי 1. דאילו מאן דנסיב איתתא מיחייב בשארה כסותה ועונתה שנאמר (שמות, מא: מאר רבא האי תנא סבר מזונות מדאורייתאא דתניא שארה אלו מזונות וכן הוא אומר (מיכה ג:ג) וכן הוא אומר (מיכה ג:ג) ויואשר אכלו שאר עמי "ואשר אכלו שאר עמי" "ואשר אכלו הפשיטו" "ועונתה זו עונה האמורה בתורה ועונתה זו עונה האמורה בתורה ועונתה זו עונה האמורה בתורה וכן הוא אומר (בראשית לא:ג) וכן הוא אומר (בראשית לא:ג)	•	
ושאינו מצוי לשאינו מצוי ושאינו מצוי לשאינו מצוי לשאינו מצוי ושאינו מצוי להיב 1. דאילו מאן דנסיב איתתא מיחייב בשארה כסותה ועונתה שנאמר (שמות, "מאיי) 2. אמר רבא האי תנא סבר מזונות ועונתה לא יגרע". 3. אמר רבא האי תנא סבר מזונות תנו רבנן שארה אילו מזונות תנו רבנן שארה אילו מזונות וכן הוא אומר (מיכה ג:ג) 3. וכן הוא אומר (מיכה ג:ג) 3. וכן הוא אומר (מיכה ג:ג) 4. ועונתה זו עונה האמורה בתורה כסותה כמשמעה ועונתה זו עונה האמורה בתורה ועונתה זו עונה האמורה בתורה וכן הוא אומר (בראשית לא:ג) 4. וכן הוא אומר (בראשית לא:ג) 5. וכן הוא אומר (בראשית לא:ג) 6. וכן הוא אומר (בראשית לא:ג)		רז כז ר ר יי יי ר כ כל רי יי ר כ
1. דאילו מאן דנסיב איתתא מיחייב בשארה כסותה ועונתה שנאמר (שמות, כא:י) "ואם אחרת יקח לו שארה כסותה יועונתה לא יגרע". "מדאורייתאא מדאורייתאא מדאונות מדאורייתאא מדאונות מיכה גיג) "ואשר אכלו שאר עמי מסותה כמשמעו כסותה כמשמעו כסותה כמשמעו מינה האמורה בתורה ועונתה זו עונה האמורה בתורה ועונתה זו עונה וועונת לא:ג) "מאר רבא אומר (בראשית לא:ג) וכן הוא אומר (בראשית לא:ג)	,	· ·
בשארה כסותה ועונתה שנאמר (שמות, כא:י) "ואם אחרת יקח לו שארה כסותה ועונתה לא יגרע". "ואם רבא האי תנא סבר מזונות מדאורייתאא מדאורייתאא מדאורייתאא מדערה אלו מזונות תנו רבנן שארה אילו מזונות וכן הוא אומר (מיכה ג:ג) וכן הוא אומר (מיכה ג:ג) "ואשר אכלו שאר עמי "ואשר אכלו שאר עמי "ואשר אכלו שאר עמי "ואשר אכלו שאר עמי כסותה כמשמעה כסותה כמשמעה ועונתה זו עונה האמורה בתורה ועונתה זו עונה האמורה בתורה וכן הוא אומר (בראשית לא:ג) וכן הוא אומר (בראשית לא:ג)	market market and the second and the	- MANAGEMENT COLOR OF THE STATE
כא:י) "ואם אחרת יקח לו שארה כסותה יה ועונתה לא יגרע". "ואמר רבא האי תנא סבר מזונות מדאורייתאא מדאורייתאא תנו רבנן שארה אילו מזונות וכן הוא אומר (מיכה ג:ג) "ואשר אכלו שאר עמי" "ואשר אכלו שאר עמי" "ואשר אכלו שאר עמי" "ואשר משמעו כסותה כמשמעה ועונתה זו עונה האמורה בתורה ועונתה זו עונה האמורה בתורה וכן הוא אומר (בראשית לא:ג)		.1
"ואם אחרת יקח לו שארה כסותה ידעונתה לא יגרע". 7. אמר רבא האי תנא סבר מזונות מדאורייתאא מדונות דתניא שארה אלו מזונות וכן הוא אומר (מיכה ג:ג) וכן הוא אומר (מיכה ג:ג) "ואשר אכלו שאר עמי" "ואשר אכלו שאר עמי" "ואשר אכלו שאר עמי כסותה כמשמעו כסותה כמשמעו ועונתה זו עונה האמורה בתורה ועונתה זו עונה האמורה בתורה וכן הוא אומר (בראשית לא:ג)		
ועונתה לא יגרע". 7. אמר רבא האי תנא סבר מזונות מדאורייתאמ דתניא שארה אלו מזונות וכן הוא אומר (מיכה ג:ג) וכן הוא אומר (מיכה ג:ג) "ואשר אכלו שאר עמי" "ואשר אכלו שאר עמי" "ואשר מלו שה עמי" "ועורם מעליהם הפשיטו" כסותה כמשמעה ועונתה זו עונה האמורה בתורה וכן הוא אומר (בראשית לא:ג)	•	
ל. אמר רבא האי תנא סבר מזונות מדאורייתאא דתניא שארה אלו מזונות תנו רבנן שארה אילו מזונות וכן הוא אומר (מיכה ג:ג) "ואשר אכלו שאר עמי "ואשר אכלו שאר עמי "ואשר אכלו שאר עמי "ועורם מעליהם הפשיטו" כסותה כמשמעה ועונה זו עונה האמורה בתורה ועונתה זו עונה האמורה בתורה וכן הוא אומר (בראשית לא:ג)	•	
מדאורייתאיל דתניא שארה אלו מזונות וכן הוא אומר (מיכה ג:ג) וכן הוא אומר (מיכה ג:ג) "ואשר אכלו שאר עמי "ואשר אכלו שאר עמי "ועורם מעליהם הפשיטו" כסותה כמשמעה ועונתה זו עונה האמורה בתורה וכן הוא אומר (בראשית לא:ג) וכן הוא אומר (בראשית לא:ג)	ועונתה לא יגרע".	The state of the s
דתניא שארה אלו מזונות תנו רבנן שארה אילו מזונות וכן הוא אומר (מיכה ג:ג) ומן הוא אומר (מיכה ג:ג) "ואשר אכלו שאר עמי" וואשר אכלו שאר עמי" ועורם מעליהם הפשיטו" כסותה כמשמעו ועונתה זו עונה האמורה בתורה ועונתה זו עונה וכן הוא אומר (בראשית לא:ג)		k
וכן הוא אומר (מיכה ג:ג) "ואשר אכלו שאר עמי" "ואשר אכלו שאר עמי" ועורם מעליהם הפשיטו" כסותה כמשמעו ועונתה זו עונה האמורה בתורה ועונתה זו עונה וכן הוא אומר (בראשית לא:ג) וכן הוא אומר (בראשית לא:ג)		8
"ואשר אכלו שאר עמי" ועורם מעליהם הפשיטו" כסותה כמשמעו ועונתה זו עונה האמורה בתורה ועונתה זו עונה וכן הוא אומר (בראשית לא:ג) וכן הוא אומר (בראשית לא:ג)		· · · · · · · · · · · · · · · · · · ·
ועורם מעליהם הפשיטו" כסותה כמשמעו ועונתה זו עונה האמורה בתורה ועונתה זו עונה וכן הוא אומר (בראשית לא:ג) וכן הוא אומר (בראשית לא:ג)		
כסותה כמשמעו ועונתה זו עונה האמורה בתורה ועונתה זו עונה וכן הוא אומר (בראשית לא:ג) וכן הוא אומר (בראשית לא:ג)		"ואשר אכלו שאר עמיי"
ועונתה זו עונה האמורה בתורה ועונתה זו עונה וכן הוא אומר (בראשית לא:ג) וכן הוא אומר (בראשית לא:ג)		
וכך הוא אומר (בראשית לא:ג) וכך הוא אומר (בראשית לא:ג)		· · · · · · · · · · · · · · · · · · ·
	,	
	אם תענה את בנותי	אם תענה את בנותי
6. רבי אלעזר אומר 3. רבי אל לעזר אומר		i a company of the co
שארה זו עונה וכן הוא אומר שארה זו עונה וכן הוא אומר		
(ויקרא יח:ו)		
איש איש אל כל שאר בשרו "איש איש אל כל שאר בשרו"		i
לא תקרבו "לא תקרבו"	לא תקרבו"	
לגלות ארוה"		
כסותה כמשמעו כסותה במשמעה		
עונתה אלו מזוגות וכן הוא עונה אלו מזוגות וכך הוא		
אומר (דברים ח:ג) אומר (דברים ח:ג)		•
"ויענק וירעיבך" "ויענק וירעיבן" "ויענק וירעיבן" "וויענק וויענק ו	ויענק וירעיבן"	"ויענק וירעיבר"

4. רבי אליעזר בן יעקב אומר "שארה כסותה" לפום שארה תן כסותה שלא יתן של ילדת לזקינה ושל זקינה לילדה לסותה ועונתה לפום עונה תך כסותה שלא יתן חדשים בימות החמה ושחקים בימות הגשמים תני רב יוסף שארה זו קירוב בשר שלא ינהג בה מנהג פרסיים שמשמשיך מטותיהן בלבושיהן 9. מסייע ליה לרב הונא דאמר רב 6. מטייעא ליה לרב הונא דאמה

7. רבי אליעזר בן יעקב אומר "שארה כסותה" לפום שארה תן שלא יתך לה לא של ילדה לזקינה ולא של זקינה לילדה "כסותה ועונתה" לפום עונתה תך כסותה שלא יתן חדשים בימות החמה ולא שחקים בימות הגשמים: 8. תני רב יוסף שאר זו קרוב בשר

שלא ינהג בה מנהג פרסיים שמשמשין מיטותיהן בלבושיהן

הונא

האומר אי אפשי אלא אני בבגדי והיא בבגדה יוציא ונותך כתובה:

10. רבי יהודה אומר אפילו עני שבישראל וגו':

כל האומר אי אפשי אלא אני בבגדי והיא בבגדה יוציא ויתן כתובה

אלמלא קסבר רבי אליעזר בן יעקב. כוליה קרא בכסות משתעי עונה לא צריכה קרא, מזונות תקנהאורהבבן

8. דתניא

Note the different apparatus for numbering the sections of these parallel texts. The building blocks and their order are virtually identical in both works, but the order of each work begins in a different location. We number the BT text in its order from 1 through 10. We also order the SH text from 1 through 10, but note the different beginning of the numbering system. Thus, where BT begins the passage at BT #1, the parallel section of SH is SH #7.

Of the 10 sections in each work, six are identical. These include BT1=SH8, BT2=SH9, BT6=SH3, BT7=SH4, BT8=SH5, and BT9=SH6. Additionally, two sections are nearly identical. These include BT4=SH10 and BT5=SH2. The former is an anonymous section which includes the insertion of the Amoraic statement of Abaye. The SH version includes an additional anonymous insertion lacking in BT:

The latter, BT adds the statement of Raba to introduce the Baraita common to both texts. This connection was probably made early, and may have been a tradition unknown to SH. The other sections in this example are not parallel. These include the anonymous section 3 and the Amoraic statement 10 in BT, and the anonymous introduction to the SH (#1) and the anonymous addition 7 in SH.

The reader will recognize that the Tannaitic and Amoraic traditions are identical in all parallels. The anonymous layers BT2=SH9, BT4=SH10, and BT9=SH6 are also

identical in both works. Some anonymous material, however, as noted above, is not common to both works. Thus we find in this example that the building blocks and their order are identical in BT and SH. Some of the anonymous material is parallel while some is different.

CASE 6: BT Shabbat 132a-b SH#10 (Mirsky Vol. 1 p. 64)

Some passages of SH in Mirsky's critical addition seem to follow the BT text verbatim. An examination of his critical notes, however, will disclose that in these cases, Mirsky printed a text contained in only one manuscript. The parallelism between the single manuscript and BT is so close, in contrast to other parallels where the SH text appears in most manuscripts, that we believe it to be late and simply a copy of BT. The example is included in Case 6 below.

The passage discusses the circumcision of a baby on the Sabbath. We need not provide commentary and notes to this passage because of its nearly identical form in both BT and SH. This SH text is located only in Paris manuscript number 309. 11

BT Shabbat 132a-b

תני' רב אחא בר יעקב ור' יותנן כוותיה, ביום השמיני ימול בשר ערלתו. אמר קרא "שמיני" אפילו אמר קרא "שמיני" שמיני אפילו בשבת בשבת האי שמיני מיבעי ליה למעוטי האי שמיני מיבעי ליה למעוטי מות כיטי מבלעל שביעי "מבין ח' ימים" והלאה נפקא שביע "מבך שמונת ימים" נפקא ואכתי מיבעי ליה. חד ואכתי מיבעי ליה, חד למעומי שביעי, וחד למעומי למעוטי שביעי, וחד למעוטי תשיעי תשלעל דאי מחד התהנאמשבאעשבועא הוא דאי מחד הוי אמינא שביעי הוא דלא מטא זימניה, אבל משמיני דלא מטא זמניה אבל משמיני ואילך זימניה הוא. ואילך זמניה הוא אלא מחוורתא כדר יוחבן אלא מחיורתא כדרבי יוחנן תנלא כוותיה דר' יותנן תניא כוותיה דרבי יוחנן ודלא כרב אחא בר יעקב. ודלא כרב אחא בר יעקב שמיני ימול ואפילו בשבת שמיני ימול ואפילו בשבת ומה אני מקיים מחלליה מות יומת ומה אני מקיים "מחלליה מות יומת" בשאר מלאכות חוץ ממילה בשאר מלאכות חוץ ממילה או אינו אלא אפילו מילה או אינו אלא אפילו מילה ומה אני מקיים שמיני ימול. ומה אני מקיים שמיני ימול חוץ משבת, חוץ משבת ת"ל ביום ואפילו בשבת ת"ל ביום ואפילו בשבת אמר רבא האי ותנא מעיקרא מאי קא ניחא ליה. תנא מעיקרא מאי קא ניחא ליה ולבסוף מאי קא קשיא ליה? ולבסוף מאי קא קשיא ליה הכי קאמר שמיני ימול ואפילו הכי קאמר שמיני ימול ואפילו בשבת ומה אני מקיים מחלליה מות יומת ומה אני מקיים מחלליה מות יומת בשאר מלאכות חוץ ממילה בשאר מלאכות חוץ ממילה אבל מילה דחיא אבל מילה דחיה, מ"ט קל וחומר הוא מאי טעמא דחיא? ק"ו ומה צרעת שדוחה את העבודה ומה צרעת שדוחה את העבודה ועבודה דוחה את השכת ועבודה דוחה את השבת מילה דוחה אותה שבת שנדחית מילה דוחה אותה שבת שנדחית מפני העבודה, אינו דין שתהא מפני העבודה אינו דין שתהא מילה דוחה אותה. מילה דוחה אותה ?ומאי או אינו ומאי או אינו דקאמר? דקא מהדר ואמר הדר אמר וממאי דצרעת חמורה ממאי דצרעת חמורה משבת. דילמא שבת חמורה דילמא שבת זמורה שכן יש בה עונשין ואזהרות הרבה שכן יש בה עונשין ואזהרות הרבה. (אי נמי) וממאי משום דחמירא וממאי, משום חומרא צרעת דצרעת היא דילמא משום גברא הוא דלא חזי דילמא משום גברא הוא דלא חזי, ומה אני מקיים "שמיני" ימול ומה אני מקיים שמיני ימול חוץ משבת, חוץ משבת

בזמנה בלבד

ת"ל ביום ואפילו בשבת. ת"ל "ביום" אפי בשב': ת"ר מילה דוחה את הצרעת : ת"ר מילה דוחה את הצרעת בין בזמנה בין שלא בזמנה, בין בזמנה בין שלא בזמנה י"ט אינו דוחה אלא יום טוב אינו דוחה אלא בזמנה בלבד מנא הני מילי דתנו רבנן מנחנו מילי דתנו רבנן ימול ערלתו אעפ"י ימול בשר ערלתו ואף על פי שיש שם בהרת. שיש שם בהרת

ומה אני מקיים, חשמר בנגע צרעת בשאר מקומות, חוץ ממילה, או אינו אפילו מילה, ומה אני מקיים ימול ערלתו, בזמן שאין שם בקרת. ת"ל בשר, אעפ"י שיש שם בהרת.

ותנא מעיקרא מאי ניחא ליה ולבסוף מאי קשיא ליה מאי קאמר? הכי קאמר ימול ערלתו אעפ"י שיש שם בהרת ומה אני מקיים חשמר בנגע הצרעת בשאר מקומות חוץ ממילה אבל מילה דוחה את הצרעת מאי טעמא? דאתייא בק"ו, שבת חמורה, דוחה,

צרעת כ"ש

לקוץ ומה אני מקיים השמר בנגע בשאר מקומות חוץ ממילה או אינו אלא אפילו מילה ומה אני מקיים ימול בשר ערלתו בזמן שאין בה בהרת ת"ל בשר ואף על פי שיש שם בהרת אמר רבא האי תנא מעיקרא מאי ניחא ליה ולבסוף מאי קשיא ליה

הכי קאמר ימול בשר ערלתו ואף על פי שיש בהרת ומה אני מקיים השמר בנגע בשאר מקומות חוץ ממילה אבל מילה דוחה את הצרעת מ"ט דאתיא בק"ו ומה שבת חמורה מילה דוחה אותה צרעת לא כ"ש

CONCLUSIONS

These six cases demonstrate that the Sheiltot knew most of the building blocks of the Babylonian Talmud. SH also knew the basic order of these Talmudic building blocks. The greatest variation between SH and BT lies not in the order or content of these building blocks so much as their function. They differed most in their use of anonymous additions to the building blocks. SH did not feel constrained to use the building blocks in exactly the same way as BT.

We may posit, therefore, that BT was not yet organized in its final form by the time of SH. BT may have been a mass of traditions loosely centered around a basic structure of subjects.

More likely, however, the basic format was already laid out by the time of SH, as we observe from the parallel order of the building blocks in each work. It is most likely that by the mid 8th Century, the great library of Tannaitic and Amoraic "building blocks" was organized in much the order we find the Talmud today. The "mortar" that holds the building blocks together, however, had not yet hardened. The mortar joining the building blocks is the anonymous additions provided to clarify and connect the sections of Tannaitic and Amoraic material. By the time of SH this mortar was still flexible, though the contents and basic order of the building blocks were not. SH was therefore free to add to it or reformulate it as it saw fit in view of its own contemporary halakic reality.

FOOTNOTES TO CHAPTER 1

¹This cycle was based upon the annual reading of the Torah, as opposed to the Triennial Torah reading cycle in use in Palestine.

²According to Assaf, <u>Sefer V'hizhir</u> is an imitation of SH. Assaf p. 162; also p. 155.

³Some scholars, such as Weiss (pp. 335-6) divide each SH into 5 parts. Others divide each SH into 4 parts, but differently than I do here. See Assaf 158f. In fact, only 3 parts occur in every Sheilta. These include the Sheilta introduction, the question introduced by סרום בריך שמיה וחדים בריך שמיה דקב"ה. The intermediary section that is introduced by בריך שמיה דקב"ה לנא אורייתא ומצותא ע"י משה רבנא לאלפא עמיה בית ישראל in only 12 of the 171 extant Sheiltot. The last section or "Derasha" is found in none save some Geniza fragments.

4Louis Ginzberg, Geonica, Vol. 1 (Jewish Theological Seminary, New York 1909), pp. 91-92.

⁵Lieberman, ed., <u>The Tosefta</u> Shabbat p. 83.

⁶This is probably the case. See Assaf, pp. 159-161.

 $^{7}\mathrm{See}$ p. 54 below (Chapter II case 2 for the BT text in full).

⁸Earlier in the BT chapter, the Talmud points out how the <u>takkanah</u> appears to contradict the Torah Law in Lev. 5:23.

9 In the Tosefta we read: חגרוזלן ושהלוה מעותיה בריבית ושעשו חשובה והחזירו גזילן כל המקבל מהן אין רוח חכמים

נרחה הימנר.

10 For example, see BT Berachot 26b-27a. The statement of Rav Nahman Bar Yizhak is used by the anonymous commentator as a solution to questions arising in the anonymous sections of the <u>Sugia</u>. Rav Nahman's statement in and of itself does not refer directly to the anonymous argument, but appears merely as a corroboration of Rabbi Judah's opinion in the Mishnah.

Another example of this practice occurs in BT B.M.

2a. Although the statement, המכני במציא וסיפא במקח is probably a description of the layout of the entire tractate, its location within the Sugia looks like a reference to אני מצאתיה וכולה שלי of the Mishnah.

 $^{\rm 11}{\rm See}$ Mirsky Vol. 1 p. 29f for an identification of this manuscript.

CHAPTER II. THE RELATIONSHIP OF HALACHOT GEDOLOT TO THE BABYLONIAN TALMUD

Unlike Sheiltot, Halachot Gedolot follows the basic order of tractates found in the Babylonian Talmud. Contrary to the organization of the Talmud, however, HG gathers various rulings scattered throughout the Talmudic tractates into their logical topical order. For example, if a definitive statement concerning the laws of Eruvin were to be located only in tractate Shabbat of BT, HG would include it within its explication of the laws in Eruvin. HG is a law code. It tends, therefore, to be more concerned with the concrete statements of halakah than with the multifaceted arguments and points of view found in BT. Hence, HG generally omits much of the tangential argumentation and tends to retain only what is considered normative halakah.

CASE 1: BT Shabbat 151a-b HG p. 20 column D- p.21 column A

This Talmud passage is the same as that used in Chapter I Case 1 to compare with SH. We use the same passage in our comparison with HG below so as to evaluate each Gaonic work's treatment of the identical BT text. 1

HG p.20 column D- p.21 col.A

BT Shabbat 151a-b

- 1. עושין כל צרכי המת סכין ומדיחין ובלבד שלא יזיז בו אבר
- 1. מתנ" עושין כל צרכי המת סכין ומדיחין אותו ובלבד שלא יזיז בו אבר
- 2. שומטין את הכר מתחתיו ומטילין אותו על החול בשביל שלמתין
- 2. שומטין את הכר מתחתיו ומטילין אותו על החול בשביל שימתין 3. קושרין את הלחי לא שיעלה אלא
- 3. וקושרין את הלחי לא שיעלה אלא שלא יוסיף
- שלא יוסיף 4. וכן קורה שנשברה סומכין אותה בספסל או בארכות המטה לא שתעלה
- אלא שלא תוסיף: 5. גמ' והאומר רב יהודה אמר שמואל
- מעשה בתלמידיו של רבי מאיר שנכנס אחריו לבית המרחץ בקש להדיח קרקע אמר לו אין מדיחין לסוך קרקע אמר לו אין סכין קרקע בקרקע מחלפא מת בקרקע לא מיחלף

כל לאתולל מאל

כל לאתויי מאי 6. לאתויי הא דתנו רבנן מביאין לו כלי 6. לאתויי הא דת"ר מביאין כלי מיקר וכלי מתכות מיקר וכלי מתכות

1:

ומניחין על כריסו כדי שלא תפוח ומניחין לו על כריסו בשביל שלא תפוח

7. ופוקקין את נקביו כדי שלא תכנט 7. ופוקקין את נקביו כדי שלא תכנס בהן הרוח

בהל הרוח

8. ואף אמר שלמה בחכמתו (קהלת יב:) עד שלא ירתק חבל הכסף זה חוט השדרה (וכו' עד המשנה הבאה)

9. אבל אין מאמצין את עיניו של מת בשב"ת ואפילו מת מע"ש ולא בשבת בלבד אמרו אלא אפילו בחול עם יציאת הנפש והמאמץ עם יציאת הנפש הרי זה שופך דמים

9. מתנ' אין מאמצין את המת בשבת ולא בחול עם יציאת נפש והמעצים עם יציאת הנפש הרי זה שופך דמים

11. משל לנר שהיה כבה והולך אדם מניח אצבעו עליה מיד כבה.

10. גמ' תנו רבנן המעצמו עם יציאת הנפש הרי זה שופך דמים 11. משל לנר שכבה והולכת אדם

מניח אצבעו עליה מיד כבתה

- 12. תניא רבי שמעון בן אלעזר אומר הרוצה שיתאמצו עיניו של מתו נופח לו יין בחטמו ונותן לו שמן בין ריסי עיניו בין ריסי עיניו הואוחז שני גודליו של ידיו והן מתאמצות מאליהן.
- 13. תניא רבי שמעון בן אלעזר אומר תינוק בן יומו חי מחללין עליו את השבת

שנאמר השמרתם את השבת חלל עלכו שבת אחת מדכ כדי שישמור שבתות הרבה דוד מ"י מת אין מחללין עליו את השבת כיון שמת אדם בטל מן המצות והיינו דאמר ר"י... 12. תניא רשב"ג אומר הרוצה שיתעצמו עיניו של מת נופח לו יין בחוטמו ונותן, שמך בין ריסי עיניו ואוחז בשני גודלי רגליו והן מתעצמין מאליהן

13. תניא רשב"ג אומר תינוק בן יומו חי מחללין עליו את השבת דוד מלך ישראל מת אין מחללין עליו את השבת תינוק בן יומו חי מחללין עליו את השבת

אמרה תורה חלל עליו שבת אחד כדי שישמור שבתות הרבה דוד מלך ישראל מת אין מחללין עליו כיון שמת אדם בטל מן המצות והיינו דא"ר...

B. The Building Blocks and their Arrangement

The building blocks of both BT and HG and the order of their arrangement are virtually identical. BT follows the base number pattern of 1 through 12, while the numbering of the building blocks in HG is 1, 2, 3, 6, 7, 9, 11, 12. Sections 4, 5, 8, and 10 are lacking in the text of HG.

C. The Arrangement of the Building Blocks and the Use of Connectives.

HG parallels the order and formulation of the Mishnah (#1-4) in BT. The first three parts of the Mishnah remain in their Talmudic order with no alteration nor intermediary anonymous statements. Section #4 is missing entirely from the text of HG: וכך קורה שנשברה טומכיך

ארתה בספסל אר בארכות המטח לא שתעלה אלא שלא חוסיף

Apparently, this section was omitted from the HG compendium of laws concerning the treatment of the dead on the Sabbath because it is irrelevant to that subject. The inclusion of #4 in Mishnah 23:5 was undoubtedly because of the identical principle found in #3. Both instances allowed for the prevention of greater damage on the Sabbath but not for even the temporary repair of already existent damage. Because of its nature as a law code, HG is less concerned with further examples not directly related to the question at hand.

HG omits section #5 for a similar reason. This

passage is not directly relevant to the legal issues discussed in the Mishnah. Therefore, HG links up the first Mishnah statement, איין כל צרכי המת with the Baraita (#6): כל לאחויי מאי לאחויי הא דחנו רבנן מכיאין לו כלי מיקר וכלי מחכוח ומניחין לו על כריטו בשכיל שלא מפרח.

This linkage is identical with that of BT. The linkage is clearer without the inclusion of the intermediary ma'aseh (#5) which functions argumentatively and adds no information regarding decided halakah.

The second part of the Baraita (#7) is also retained in the text of HG. The Aggadic section #8, however, is lacking from HG. As we pointed out above, it is typical for a legal code such as HG to omit Aggadic material that adds nothing of immediate legal interest. HG resumes its parallel of BT at the beginning of the next Mishnah section (#9). Unlike BT, however, this Mishnah in HG is directly connected to the previous Baraita (#6-7) with the short connective:

HG BT

רפרקקין את נקביר כדי שלא תכנס רפרקקין את נקביר כדי שלא תכנס בהן הרוח אף אמר שלמה בחכמתר (רכר' עד המשנה הבאה) מתב' אין מאמצין את חמת בשבת אבל אין מאמצין את עיניר של מת בשבת

The Mishnah parallel in HG is a variant of BT (#9).

This parallel in HG may be, in fact, a Baraita or a version that included an anonymous insertion in the language of

the Tanna. This particular variant appears exclusively in HG:

HG

BT .

אבל אין מאמצין את עיניר של מת כשבת ראפילר מת מע"ש רלא בשבת בלבד אמרו אלא אפילר בחרל עם יציאת הנפש רהמאמץ עם יציאת הנפש הרי זה שופך דמים

רלא בחרל עם יציאת הנפש רהמעצים עם יציאת הנפש הרי זה שופך דמים

מתני איך מאמציך את המת כשכת

HG lacks the opening clause of the next Baraita in BT (#10), but it includes the simile of the candle in the second clause. HG connects this second clause to the Mishnah (#9), thus eliminating repetition of those phrases that are shared by the Mishnah and Baraita.

 $\,$ HG also parallels the last Baraita of the Talmudic passage (#12), with the single variant of "hands" rather than "feet": 2

HG

BT

רארחז שני ברדליר של ידיר

ראוחז בשני גודלי הגליו

HG continues to parallel the following Talmud traditions through #13 and beyond. These texts discuss principles regarding the treatment of the dead on the Sabbath.

Summary

All of the Talmudic building blocks included in HG are arranged in the order of BT. Of the 12 numbered

sections in the Talmud, four are lacking in the text of HG, but only because of the specific nature and interests of this code. Unlike BT, which is a vast collection of all the available traditions, HG includes only those traditions which it considered the decided halakah.

It is most important to observe the <u>manner</u> in which HG utilizes the BT material. In this case, HG uses all the Talmudic building blocks in its possession in the same manner as BT, and the structure of each work is quite similar. HG, however, links the first part of Mishnah Shabbat 23:5 (#1-3) and the first Baraita (#6-7) more closely than BT does to the second part of M. Shabbat (#9) and the second Baraita (#11). This closer connection is not due simply to HG's exclusion of intermediary Talmudic material. HG also adds the connective אמל to link the two sections. The building blocks in each work function in the same manner and serve the same exegetical and legal purpose. In all instances they are exact parallels or variants of a single tradition.

CASE 2: BT Bezah 16b & Eruvin 80a SH p. 36 column B.

As in the previous case, this Talmud passage is identical with that used to compare with SH in Chapter I Case 2. The reader will notice the additional parallel texts included here, however, because of the greater amount of parallel material between BT and HG. 3

HG p. 36 Col. D

BT Bezah 16b & Eruvin 80a

- אמר ר' אבא ערובי תבשילין. צריכין כזאת איבעיא להו כזית אחד לכלו או דילמא כזית לכל אחד
- ם. ת"ש דאמר רביאבא אמר רב בין לאחד בין למאה:
 - 2. תנך אכלו או שאבד לא יבשל עליו בתחילה שייר ממנו כל שהוא סומר עליו לשבת מאי כל שהוא לאו אע"ג דליכא כזית לא דאית ביה כזית:
- 3. ת"ש תבשיל זה צלי ואפילו כלוש שלוק ומבושל וקוליים האספנין שנתן עליו חמין מערב י"ט תחילתו וסופו אין לו עשלעור מאי לאו אין לו שיעור כלל לא אין לא שיעור למעלה אבל יש לו שיעור למטה
- אמר רב הונא אמר רב 4a ערובי תבשילין צריכין דעת פשיטא דעת מניח בעינך דעת מי שהניחו לו בעינך או לא בעינן
 - אל שמע דאבוה דשמואל .4b מערב אכולה נהרדעא ר' אמן ור' אסי מערבו אכולהו מבריא:
- 5. מכריז רבי יעקב בר אידי מי שלא הניח ערובי תבשילין יבא ויסמור על שלי ועד כמה אמר רב נחומי בר זכריה משמיה דאביי עד תחום שבת: ההוא סמיא דהוה מסדר מתניתא קמיה דמר שמואל חזיה דהוה עציב א"ל אמאי עציבת

- 1. אמר רבי אבא אמר רב עירובי תבשילין צריכין כזית עירובי תבשילין צריך שיהא בהם זית בין לאחד בין למאה דאי מעריב חד אדעתא דכולה מתא שפיר דמי.

 - 4. אמר רב הונא אמר רב ערובי תבשילין צריך דעת פשיטא דעת מניח בעינן דעת מי שהניחו בעינן או לא בעינן
 - 4. ת"ש דשמואל מעריב אכולה נהרדעא. רבי אמי ורבי אסי מערבי אכולה טבריא.
 - 5. מכריז רבי יעקב בר אידי מי שלא הניח ערובי תבשילין יבא ויסמוך על שלי ועד כמה אמר רב נתומי בר זכריה משמיה דאביי עד תחום שבת. ההוא סמיא דהוה מסדר מתנייתא קמיה דמר שמואל בימא טבא חזיה דהוה עציב אמר ליה אמאי עציבת

אמר ליה דלא אנחי עירובי תבשילין א"ל טמוך אדידי לשנה הדר חזייה דהוה עציב אמר ליה אמאי עציבת אמר ליה דלא אנחי עירובי תבשילין א"ל פושע את לכולי עלמא שרי לדידך אסיר.

א"ל דלא אותיבי תבשילין א"ל סמוך אדידי לשנה חזייה דהוה עציב א"ל אמאי עציבת א"ל דלא אותיבי עירובי תבשילין א"ל פושע את לכ"ע שרי לדידך אסיר

> 6. ת"ר י"ט שחל להיות בע"ש אין מערבין לא ערובי תחומין ולא עירובי חצרות וכו'

BT Eruvin 80a

- אמר רב נחמן נקטינן . A אחד עירובי תחומין ואחד עירובי חצירות אחד שיתופי מבואות צריך לזכות
- בעי רב נחמן . B עירובי תבשילין צריך לזכות או אין צריך לזכות
- אמר רב יוסף ומאי תבעי ליה . C לא שמיע ליה הא
- דאמר רב נחמן בר בר אדא . D אמר שמואל עירובי תבשילין צריך לזכות . ערובי תבשילין צריך לזכות אמר ליה אביי פשיטא דלא שמיע ליה דאי שמיע ליה מאי תיבעי אין ליה...

ובעל הבית צריך למימר לאיתתיה או לחד מבניה זכי בהאי עירוב

> דנישתרי לך למיפא ולבשולי מיומא טבא לשבתא.

והיכי עבדין שקלין חדא ריפתא ממעלי יומא

ומתנח בגויה בישרא או ביעתא

או כוורא

כד מבשלין ואסור למיכליה לההוא עירוב

עד בו שימשי

דתנן אכלו או שאבד. 2. הרי זה לא יבשל עליו בתחילה. אמר אביי נקטינן התחיל בעיסתו ונאכל או שאבד הרי זה גומר:

> ת"ר י"ם שחל ליהות בע"ש . 🗳 אין מערבין לא עירובי תחומין ולא עירובי חצרות ר' אומר מערבין עירובי חצרות אבל לא עירובי תחומין מפני שאתה אוסרו בדבר תאסתר לאי אתה אוסרן בדבר 🧗 וומותר לון אתמר רב אמר וכו'

. תנו רבנן יום טוב שחל להיות ערב שבת אין מערבין לא עירובי תחומין ולא עירובי חצרות רבי אומר מערבין עירובי חצרות אבל לא עירובי תחומין לפי שאתה אוסרו בדבר האפתר ואל אתה אוסרו בדבר * መስመር ተመጀመር የተመጀመር אתמר רב אמר וכו'

B. The Building Blocks and Their Arrangement

The building blocks of BT and HG are virtually identical. HG follows the order of BT. However, as we will discuss in detail below, HG omits sections #2 and #3. It adds one line from section D in Eruvin 80a along with its own anonymous addition and Mishnah proof text to its compendium in tractate Bezah. In this case as well, the building blocks of BT and HG remain virtually identical and are used for the same exegetical and legal purpose.

C. The Use of HG Additions and the Function of the Building Blocks

The HG parallel of the Talmudic passage begins at section #lb. It states:

אמר רבי אבא אמר רב עירובי תבשילין צריך שיחא בחם כזית בין לאחד ביך למאת.

This statement consists of the proof text and answer in BT to the question raised immediately before it: אבעיא להו

וח HG, however, the statement of Rabbi Aba according to Rav is the basic text. It is clearer and more complete than the statement in BT #la and is therefore more likely to be used by a code such as HG. As a collector of traditions, BT had to include both the fragment #la and the more complete text, #lb. In order to make sense of the two similar statements, it arranged them in their particular order and inserted the anonymous question as a connective and

clarification

HG appends an anonymous addition to #1b:

This serves two functions. It clarifies #lb by stating that one portion the size of an egg is enough even for an entire city. It also formally connects section #lb with the next HG section, #4a, which introduces the issue of cognizance. The connection is made through the introduction of the anonymous example of one person making an Eruv Tavshilin for an entire city. This parallels the proof text which will follow in HG (#4b).

Anonymous addition: דאי מעריב חד אדעתא דכולה מתא שפיר דמי

4a: אמר רב חונא אמר רב עירובי תבשילין צריך דעת פשיטא דעת מגיח בעינן דעת מי שהניחו לו בעינן או לא בעינן

ת"ש דשמראל מעריב אכרלה בהרדעא. רבי אמי ורבי אטי מערבי אכרלה טבריא.

HG appears to exclude BT sections #2 and #3. Section #3 adds no legal information to the discussion, and in fact, HG includes #2 later on in the discussion. Although this location for #2 appears to be out of order of BT, it is, in fact, in the proper order. BT contains the last clause of M. Bezah 2:1, אכלו או שאבד לא יבשל עליו בתחילה , in two locations. It is presented in Bezah 16b as we see it in our parallel texts. In this location BT includes no Amoraic comments relating to it. This same Mishnah clause

is restated on Bezah 17b at the end of the discussion along with the named Amoraic comment: אמר אביי נקטינן החחיל

ומרים בומר . HG includes this virtually identical Mishnah clause and Amoraic comment in HG #2b. In BT, the Mishnah is commented on for its own clarification only in Bezah 17b. At Bezah 16b it is merely attached to the end of M. Bezah 2:1. Its original locus therefore, is BT Bezah 17b, and HG includes the material in its proper order.

HG parallels BT throughout sections 4 and 5. Following section 5, however, HG jumps to Tractate Eruvin where the statement of Rav Nahman Bar Bar Ada according to Samuel is given anonymously (letter D): עירובי חבשילין צריך לזכות. A lengthy anonymous HG passage follows this statement, explaining how one goes through the process of conferring possession of the Eruv Tavshilin. During the course of this explanation, HG cautions not to eat the Eruv Tavshilin too soon and provides the last part of M. Bezah 2:1 (HG #2b) as proof text. In view of the discussion above as to the intent of this Mishnah in BT Bezah 17b, this inclusion by HG is not out of order of the Talmud passage. HG had no use for the plain Mishnah without commentary. The comment of Abaye appended to this same Mishnah in Bez. 17b served a real function for codified law and was therefore included: דתנך אכלו או שאבד הרי זה לא יכשל עליו בחחילה אמר אביי נקתינך

התחיל בעיסתו ונאכל או שאבד הדי זה גומד HG returns to parallel BT Bezah at this point, and continues to parallel the Talmud through section #6 and even further into the Talmudic pericope.

Summary

HG contains most of the building blocks of the BT passage and utilizes the material for the same legal purposes as the Talmud. HG contains one real variation from BT. consists of the insertion of Samuel's statement found in BT Eruvin 80a into the Bezah passage as an anonymous state-ערובי חבשילין צריך לזכרת adds its own anonymous comment that serves both to clarify the statement and to reintegrate the discussion back into the Bezah text. In returning to the Bezah passage, however, HG uses the Mishnah clause at Bez. 17b (HG #2b) with its comment by Abaye before returning to the BT passage located at Bez. 16b. Although this Mishnah clause with Abaye's comment is now located in our edition of BT on p. 17b, it may have been associated earlier with the other material in our passage in 16b. Aside from this one variation, HG closely parallels both the use of the BT building blocks and anonymous material.

CASE 3: BT Baba Kama 94b HG p. 90 column A

As in the previous cases in this chapter, this Talmud passage is identical with that used to compare with SH in Chapter I case 3.6

HG p. 90 Column A

- . ת"ר הגזלנין ומלוי רביות שהחזירו אין מקבלין מהם וכל המקבל מהם אין רוח חכמים נוחה הימנו
 - אמר רב יוחנן בימי רב נשנית משנה זו דתנך מעשה באדם א' שבקש לעשות תשובה אמרה לו אשתו ריקה אם אתה

עושה תשובה אפילו אבנטך אינו שלך ונמנע אותו האיש ולא עשה תשובה באותה שעה אמרו

> הגזלנין ומלוי ריביות שהחזירו

אין מקבלין מהם וכל המקבל מהן אין רוח חכמים נוחה הימנו

BT Baba Kama 94b

- 1. תנו רבנן הגזלנין ומלוי בריבית שחחוייי אין מקבלין מהן והמקבל מה'ן אין רוח חכמים נוחה הימנו
 - 2. אמר רבי יוחנן בימי רב נשנית משנה זו דתניא מעשה באדם אחד שבקש לעשות תשובה א"ל אשתו ריקה אם אתה עושה תשובה אפילו אבנט אינו שלך ונמנע ולא עשה תשובה אותה שעה אמרו הגזלנין ומלוי ריביות שהחזירו אין מקבלין מהם והמקבל מהם אין רוח חכמים נוחה הימנו
- 3. מיתיבי הניח להם אביהם מעות של ריבית אע"ג שאין יודעין שהן ריבית אין חייבין להחזיר אינהו הוא דלא הא אביהם חייב להחזיר בדיך הוא דאביהם נמי אינו חייב לחחויר והא דקתני בדידהו משום דקא בעי למתני סיפא ... וכו
- עמע ... א שמע הגזלנין ומלוי בריבית אף על פי שגבו מחזירין גזלנין מאי שגבו איכא אי גדול גזול ואי לא גזול לא גזול אלא אימא הגזלנין ומאי ניהו מלוי ריביות אע"ג שגבו מחזירין אמרי מחזיריך ואין מקבלין מהם אלא למה מחזירין לצאת ידי מכלם

ת ייש

מיתיבי

5 & הרועים והגבאין והמוכסין הרועים והגבאין והמוכסין תשובתן קשה ומחזירין למכירין תשובתן קשה ומחזירין למכירין

מחזירין ואין מקבלין מהם (וכי מאחר שאין מקבלין מהם) למה מחזירין לצאת ידי שמים אי הכי אמאי תשובתן קשה ועוד אימא סיפא ושאין מכירין יעשו בהן צרכי ציבור

(מאי צ"צ) אמר רב חסדא בורות שיחין ומערות לא קשיא כאן קודם תקנה כאן לאחר תקנה

והשתא דאמר רב נחמך

כאן בגזילה קיימת כאן בגזילה שאינה קיימת הכא נמי כאן בגזילה קיימת כאן בגזילה שאינה קיימת

> הרי אבנט דגזילה קיימת דמי אבנט

אמרי מחזירין ואין מקבלין מהם ואלא למה מחזיריך לצאת ידי שמים אי הכי אמאי תשובתן קשה ועוד אימא סיפא

> ושאין מכירין יעשה בהן .5c צרכי ציבור

> > אמר רב חטדא בורות שיחין ומערות אלא לא קשיא כאן קודם תקנה כאן לאחר תקנה

ש. השתא דאמר רב נחמן בשאין גזילה קיימת אפילו תימא אידי ואידי לאחר תקנה ולא קשיא בגזילה קיימת כאן בגזילה קיימת כאן בשאין גזילה קיימת כאן בשאין גזילה קיימת כאן בשאין גזילה קיימת כאן בשאין גזילה קיימת

והא אבנט דגזילה קיימת היא .5f

וכל היכא דגזילה קיימת לא עבוד רבנן תקנתא והרי מריש דגזילה קיימת היא ותנן על המריש הגזול שבנאו בפירה שיטול דמיו מפני תקנת השבים שאני התם דכוון דאיכא פסידא דבירה שויוה רבנן כדליתא:

B. The Building Blocks and their Arrangement

HG follows the arrangement of the building blocks in BT. HG lacks sections #3 and #4, but continues to parallel the Talmudic passage through section #5.

C. The Function of the Building Blocks and the Use of Additions

HG parallels sections #1 and #2 of the Talmudic passage verbatim. Neither book contains any significant variation. Sections 3 and 4 are lacking entirely from HG.

HG also parallels the Talmudic passage very closely at section #5. The first part of the section is virtually identical aside from two short HG additions that serve to clarify the text. The first addition is found in 5b:

HG BT

אמרי מחזירין ראין מקבלין מהם מחזירין ראין מקבלין מהם למה מחזיריך ראלא למה מחזיריך מהם למה מחזיריך מאור שאין מקבלין מהם למה מחזיריך

The second addition serves to link 5c with 5d:

אמר רב חסדא בורות שיחין ומערות

HG BT

רשאין מכירין יעשה בהן צרכי ציבור מאי צרכי ציבור

HC includes most of the anonymous statements of BT.

HG includes most of the anonymous statements of BT, including the connective between 5b and 5c:

אי הכי אמאי תשובתן קשה ועוד אימא סיפא and the explanation following 5d: אלא לא קשיא כאן קודם תקנה

ראמר רב חסדא בורות שיחין ומערות

רכאך לאחר תקנה.

HG lacks the anonymous statement which precedes the statement attributed to Rav Nahman (#5e):

בשאין גזילה קיימת אפילו חימא אידי ואידי לאחר תקנה ולא קשיא
In its place HG provides a different anonymous connective:
הכא נמי כאן בגזילה קיימת כאן בגזילה שאינה קיימת

This different connective links the statement of Rav Nahman to the preceding material in a different way than BT (see case III for a detailed explanation of how this difference manifests itself). Like BT, HG resolves the problem of the belt in the Baraita (#2) with the nearly identical anonymous comment: The "belt" in this case was merely the value of a belt and not a case of

Summary

#5. This parallel includes the use of most of the anonymous Talmudic additions. HG adds two short clarifications of its own which are lacking in the BT and provides one anonymous addition in place of the one in the Talmud. The texts of the two works are very close.

The following cases constitute additional examples of HG's close parallels to BT. Because of the clear parallels between these works, we need not provide an in depth commentary. The reader will note the close relationship between the texts.

This Mishnah and gemara originate from M. Kiddushin 3:7. This Mishnah considers a case wherein a man betrothes his daughter but does not remember to whom he has given her. If a man comes and says that he has betrothed her, he is to be believed. If two men claim the betrothal, both must grant bills, of divorce, unless they agree among themselves as to who will grant the letter of divorce and who will wed the woman.

BT Kiddushin 63b-64a

יודע למי קדשתיה

אמר אני קדשתיה

שנים נותנים גט

ואחד כונס:

נאמן ליתן גט ואין נאמן לכנום

נאמן ליתן גם

2. גמ' אמר רב

- 1. מתני' קדשתי את בתי ואיני 1. קידשתי את בתי ואיני יודע למי קידשתיה ובא אחד ואמר אני קדשתיה , ובא אחד ואמר אני קידשתיה נאמן זה אמר אני קדשתיה וזה זה אומר אני קידשתיה וזה אומר אני קידשתיה שניהם נותנים גט ואם רצו אחד נותן גט ואם רצו אחד נותן גט ואחד כונס.
 - 2. אמר רב נאמן ליחן גט ואין נאמן לכנוס נאמן ליתן גט ואין אדם חוטא ולא לו ואין נאמן לכנוס ולא לו ואין נאמן לכנוס ואימר יצרו תוקפו נאמן ליתן גט
- 3. רב אסי אמר אף נאמן לכנוס 3. ורב אסי אמר אף נאמן לכנוס הלכתא כרב או כרב אסי.
 - 4. ומודי רב אסי באומרת

התקדשתי ואיני יודעת למי נתקדשתי ובא אחד ואמר קידשתיה שאין נאמן לכנוט

- 5. תנן רצו אחד נותן גט ואחד כונס תיובתא דרב אמר לך רב שאני התם דכיון דאיכא אחד בהדיא אירתותיה מירתת
 - 6. תניא כוותיה דרב אסי קדשתיה את בתי ואיני יודע למי קדשתיה ובא אחד ואמר קדשתיה אף נאמן לכנוס כנסה ובא אחד ואמר
- 7. האשה שאמרה נתקדשתי ואיני יודעת למי נתקדשתי ובא אחד ואמר אני קדשתי אין נאמן לכנוס מפני שהיא מחפה עליו
- 6. ת"ש דתניא כוותיה דרב אסי קי.
 יודע למי
 ובא אחד ואמר א.
 (אף נאמן לכנוס.
 ינסה ובא אחד ואנ ישתיה) קידשתי את בתי ואיני יודע למי קידשתיה ובא אחד ואמר אני קידשתיה כנסה ובא אחד ואמר אני קדשתיה לא כל הימנו לאוסרה עליו אין נאמן לא כל הימנו לאוסרה עליו
 - 7. נתקדשתי ואיני יודע למי תקדשתי ובא אחד ואמר אני ק**ידשתיך** נאמן ליתן גם ואין נאמן לכנוס מפני שמחפה עליו.

The gemara parallels are very close to HG. HG omits the various arguments of #4 and $\#^{5}$ but arrives at the same conclusion as BT in #6. HG presents the material in a simpler and more codified manner than BT with its anonymous question π^{6} , and its answer:

... אסי.... HG continues to parallel BT in #7. The building blocks in this example are utilized in the same order and manner as BT to put forth identical halakah. The difference in anonymous connectives between the two texts is a result of the law-code structure of HG.

CASE 5: BT Moed Katan 10a-b HG p. 41 column B-C

This case consists of a list of activities that are allowed and others that are forbidden during the intermediate days of a festival. The passage is made up mostly of named Amoraic statements.

BT Moed Katan 10a-b

- 1a. דרש רב חמא נוקרין ריחים la. דרש רב חמא נוקרין ריחים בחולו של מועד במועד משום ר"מ אמר ומשום רבינו אמרו 1. (דיקדוקי סופרים: מש**ו**ם רבינו אמרו) סום שרוכב עליו אפילו סוס שרוכב עליו וחמור שרוכב עליו
 - מותר ליטול צפרניו (ומותר) ליטול ציפרנים בחולו של מועד בחולו של מועד אבל דחמרא דריחיא לא. אבל חמרא דריחיא לא
 - רב יהודה שרי **1b** רב יהודה שרא . 1b למיבנא ריחיא למישקל טופריה לחמרא דריחיא ולמשקל טופריה דחמרא דריחיא ולאוקומי ריחיא ולמיבניה ריחיא ולמבני אמת ריחיא ולמבני אמת ריחיא ולמבני אוריא ולמבני אוריא
 - רבא שרא לסרוקי סוסיא lc. רבא שרא לסרוקי סוסיא.lc ולמיבנא אקרפיטא ולמיבני אקרפיטא ולמיבנא אצטבא. ולמיבני איצטבא
 - d. רבה שרא למישקל דמא לבהמה d. רבא שרא למשקל דמא לבהמה בחולו של מועד בחולא דמועדא
 - פ. א"ל אביי תניא דמסייע לך פ. א"ל אביי תניא דמסיע לך €. מקיזין דם לבהמה ואין מונעין רפואה מקיזין דם לבהמה ואין מונעין רפואה לבהמה בחולו של מועד
 - רבא שרא לכסכוסי קירמי.f מ"ט מעשה הדיוט הוא
 - 2. אמר רב יצחק בר אמי אמר רב חסדא קיטורי בידי אטיר מ"ט מעשה אומן הוא
 - 3. אמר רבא מאן דמתקיל ארעא אדעתא דבי דרי שרי אדעתא דארעא אסיר היכי דמי מוליא במוליא ונצא בנצא
 - אדעתא דבי דרי, שקל מולאא ושדא בנצא אדעתא דארעא

- מן הבהמה בחולו של מועד
- רבא שרא לכטכוטי קירמי.f מאי טעמא מעשה הדיוט הוא.
 - 2. אמר רב יצחק בר אמי אמר רב חסדא קטורי בידי אסור מאי טעמא מעשה אומן הוא
 - 3. אמר רבא האי מאן דמתקין ארעא אדתעא דבי דרי שרי אדעתא דארעא אטיר היכי דמי מוליא במוליא ונצא בנצא אדעתא דארעא.

4. ואמר רבא האי מאן דזכי זיכי אדעתא דציבי שרי אדעתא דארעא אסיר היכי דמי? שקיל רברבי ושביק זוטרי אדעתא דציבי שקל רברבי וזוטרי אדעתא דארעא

111

- 5. ואמר רבא האי מאן דפתח מיא לארעי' אדעתא דכוורי שרי אדעתא דארעא אסיר היכי דמי? פתח תרי בבי חד מעילאי וחד מתחאי אדעתא דכוורי פתח חד בבא אדעתא דארעא
- האמר רבא האי מאן דפשח דיקלא אדעתא דחיותא שרי אדעתא דריקלא אסיר דריקלא אסיר מחד גיסא מחד גיסא אדעתא דהיותא מהאי גיסא ומהאי גיסא אדעתא דריקלא ומהאי גיסא אדעתא דריקלא ואסיר
- האל רבא האי מאן דפתח מיא בארעיה
 אדעתא דכוורי שרי אדעתא דכוורי שרי אדעתא האיר
 היכי דמי פתח תרי פיתחי חד מעילאי
 וחד מתחאי אדעתא דכוורי
 פתח חד בבא אדעתא דכוורי
 פתח חד בבא אדעתא דארמא.
- 1. ואמר רבא האי מאן דפשח דיקלא אדעתא דחיותא שרי אדעתא דדיקלא אסיר היכי דמי שקה כוליה מחד גיסא אדעתא דחיותא מהאי גיסא ומהאי גיטא אדעתא דריקלא
- לאמר רבא האי מאן דזכי זוכיא אדעתא דציבי שרי אדעתא דארעא אסיר היכי דמי שקל רברבי ושבק זוטרי אדעתא דציבי רברבי וושבק זוטרי אדעתא דציבי רברבי וווטרי אדעתא דארעא
 - 7. ואמר רבא הני מוחלני מגזרינהן שרי מייצינהו אסיר רב פפא אמר כיון דמתלעי כפרקמטיא האבד דמי ושפיר דמי
 - 8. ואמר רבא פרקמטיא כל שהוא...
- 7. ואמר רבא הני תמרי תוחלני מיגזריהן שרי מייצינהו אטיר רב פפא אמר כיון דמתלעי כפרקמטיא האבד דמי ושרי
 - 8. ואמר רבא פרקמטיא כל שהוא...

HG follows the order and context of the BT text almost verbatim. HG contains a slightly variant reading of the identical tradition in section #1b and section #3. It also places section #4 in a different order than BT. Other than these minor variations, HG parallels the BT text fully. The close relationship of the two texts is not surprising in view of the fact that the BT passage is a list of legal rulings, which HG could use without adding any anonymous clarifications. The order and content of the building blocks are nearly identical and there is very little use of anonymous material in either text.

CONCLUSIONS

The cases in Chapter II demonstrate the close parallels between HG and BT. It is apparent that HG knew most or all of the building blocks of BT and their order. HG includes much of the same anonymous material as BT in its organization of the Talmudic building blocks, but occasionally HG uses different anonymous material. It is probable that HG uses its own anonymous additions when it wishes to make the Talmudic material more succinct, or when it omits Talmudic material that is extraneous to its intent and organization as a law code.

FOOTNOTES TO CHAPTER II

¹See p. 9 for a brief introduction to the contents of the passage.

 $^2{\rm There}$ are no variants to the BT version in $\underline{{\rm Dik}\,{\rm dukei}}$ Soferim.

³See p. 17 for a brief introduction to the contents of this passage.

 $^4\mathrm{See}$ p. 22f for the structural analysis of the BT passage.

 5 HG #2b on p. 55.

⁶See p. 26 for a brief introduction to the contents of this passage.

CHAPTER III. THE COMPARATIVE RELATIONSHIP OF SH AND HG TO BT THE USE OF THE BUILDING BLOCKS

The analyses of the relationship of SH to BT in chapter 1 and HG to BT in chapter 2 reveal the use of the same basic building blocks in all three texts. These building blocks consist of sources drawn from Tannaitic works such as the Mishnah, Tosephta, and Baraitas, and of named Amoraic statements. Not only are the contents of these building blocks virtually identical in all three works, they are usually organized in the same order. The two exceptions include the SH passage in chapter I Case 1 and the HG passage in chapter II Case 2.

Neither SH nor HG contain all the building blocks of the Talmudic passages, however. A considerable number of them are lacking in both Gaonic works for reasons we have provided above. Those sections that are included, however, are very close to the BT text as we know it today.

THE USE OF ANONYMOUS MATERIAL

The most revealing aspect of the relationship between these three books is the use of anonymous material. The basic building blocks in these works do not fit together without a connective mortar. The mortar that holds these Tannaitic andnamed Amoraic statement together is the anonymous material. This material consists primarily of connective and explanatory statements which put the earlier

building blocks into a legal and/or exegetical perspective relevant to the issues being discussed.

Sometimes the anonymous material is identical in all three works, and sometimes it is divergent or altogether lacking in certain texts. Because the building blocks of all three books are so similar, it is primarily the relationship of the anonymous material in each book that determines the relationship between the books themselves.

CASE 1: Shabbat 151a-b

This Talmud passage is identical with that of the first case in chapters I and II. It discusses rules concerning 4 the treatment of the dead on the Sabbath.

דאילו שכבא דשכיב בשבתא עבדינן ליה כל צרכיו

- 1. מתנ' עושין כל 1. עושין כל צרכי המת צורכי המת צרכי המת מכין ומדיחין אותו סכין ומדיחין אותו סכין ומדיחין אותו ובלבד שלא יזיז ובלבד שלא יזיז ובלבד שלא יזיז בו אבר בו אבר בו אבר בו אבר לנחותיה מבי סריא
- 2. שומטין את הכר 2. דתנן שומטין את הכר מתחתיו מתחתיו ומטילין אותו על ומטילין אותו על ומטילין אותו על החול בשביל שימתין החול בשביל שימתין
 - 3. קושרין את הלחי לא וקושרין את הלחי לא לא שיעלה אלא שלא שלא שלא יוסיף שלא יוסיף
 - 4. וכן קורה שנשברה סומכין אותה בספסל או בארכות המטה לא שתעלה
 - אמר שמואל אמר שמואל מעשה בתלמידיו של מעשה בתלמידיו של רבי מאיר שנכנט אחריו לבית במרחץ בקש להדיח קרקע אמר לו אין מדיחין לסוך קרקע אמר לו אין סכין קרקע בקרקע מחלפא מת בקרקע לא מיחלף מת בקרקע לא מיחלף

ושרי לאחותי עכבא דמיא על ליביה כי היכי דנמכר ליביה

כל לאתויי מאי כל לאתויי מאי

- 6. כדתניא מניחיך 6. לאתויי מאידתנו 6. לאתויי הא דת"ר רבנן מביאין לו מביאין בלי מיקר וכלי כלי מיקר וכלי כלי מיקר וכלי מתכות מתכות מתכות על ומניחין לו על ומניחין על כריטו בשביל שלא גבי מעים של מת כריסו כדי שלא תפוח תפוח
- 7. ופוקקין את נקביו ופוקקין לו נקביו כדי שלא תכנס כדי שלא תכנס כדי שלא יכנס בהן הרוח בהן הרוח
 - 8. ואף אמר שלמה בחכמתו (קהלת יב:) עד שלא ירתק חבל הכסף

זה חוט השדרה (וכו' עד המשנה הבאה) מאי פוקקין? מחתין (מידי) באודניה ובנחיריה כי היכי דלא ליעול זיקא בהו ושרי למיסרי לפומיה כי היכי דלא לירפי 3. כדתנן וקושרין את הלחי לא שיעלה אלא שלא יוסיף ולעמץ עיניו אסור 9. כדתניא אין מאמצין 9. אבל אין מאמצין 9. מתנ' אין מאמצין את עיניו של מת את המת את המת בשבת בשבת בשבת ואפילו מת מע"ש ולא בשבת בלבד אמרו אלא אפילו בחול ולא בחול ולא בעת יציאת הנפש עם יציאת הנפש עם יציאת נפש בחול והמאמץ עם יציאת והמאמץ עם יציאת והמעצים עם יציאת כאלו שופך הרי זה שופך הנפש הרי זה שופך דמים דם דמים 10. גמ' תנו רבנן המעצבו עם יציאת הנפש הרי זה שופך דמים 11. משל לנר שהיה כבה 11. משל לנר שדולקת קימעא 11. משל לנר שכבה והולך אדם והולכת אדם ובא אדם מניח אצבעו עליה מניח אצבעו עליה ונגה בה מיד כבה מיד כבה מיד כבתה הכי נמי אי לא נגע ביה אית ליה למיחי פורתא אלא נטר ליה עד דשכיב ומאמץ ליה עיניה. ובשבת אפילו בתר דשכיב אסור לאמץ עיניו מאי טעמא? דמזיז בו אבר אלא (עביד ליה) 12. כדתניא רבי שמעון 12. תניא רשב"ג אומר - 12. תנא רבי שמעון בן אלעזר אומר בן אלעזר אומר הרוצה שיתעצמו הרוצה שיתאמצו הרוצה לאמץ עיניו של מת בשבת עיניו של מתו עיניו של מת

נופת לו יין בחוטמו בופח לו יין בחטמו נְוֹפֵח לו יין בחוטמו רנותך לו שמך ונותך לו שמך וֹנותן שמן בין ריסי עיניו ביך ריסי עיניו בין ריסי עיניו ואוחז שני גודליו ואוחז בשני גודלי של ידין רגליו והן מתעצמין מאליהן והן מתאמצות מאליהן ומתאמצות מאליהן

The anonymous material of HG is closer than SH to the anonymous material of BT. This fact may be noted simply by comparing the structures of the parallel texts. Sections #1 through 3 of HG and BT are identical, whereas SH separates the parts of the Mishnah with anonymous additions. In this particular case SH also quotes section #3 in a different order than do BT and HG. Both SH and HG lack sections #4 and 5. Like BT, HG connects sections #6 כל לאחריי מאי and #1 with the addition , while SH uses a different connective to link section #6 with the . ושרי לאחותי עכבא דמיא על ליבי כי חיכי דניכר ליביה This variation points to the different exegetical intention of SH as well. SH includes the Baraita (#6) as additional information concerning the treatment of the dead on the Sabbath. BT and HG, on the other hand, use the Baraita as a means of understanding the meaning of the word " of the Mishnah (#1): ערשין כל צרכי המת.

Like BT, HG does not comment on section #7,..., רפוקקין.

SH, however, appends an anonymous comment to the Baraita

which serves to explain the term, יוֹלְפָאָץ עִינִין אַסוּר

and HG, SH also prefaces section #9 with the statement,

Within section #9, however, HG inserts an anonymous
line intended to clarify the Mishnah text. אַמּילוּ מת מע"ש

This line is lacking in
both BT and SH. Aside from this single addition, HG provides no alternate or additional material that differs from

the Talmud.

SH, on the other hand, does include more anonymous comments lacking from BT. These consist of the considerable additional material appended to section #11. And finally, SH utilizes #12 differently than do BT and HG. The latter texts understand the Baraita as dealing with a situation of closing the eyes of a corpse on any day but the Sabbath, while SH treats the case as occurring only on the Sabbath. Accordingly, BT and HG allow for the grasping of the digits of the feet or hands, which SH forbids because of the Sabbath rule:

BT	HG	SH
הררצה שיתעצמר עיניר	הררצה שיתאצמר עיניר	חררצה לאמץ עיניר
של מת	ण ं दत एक कि	של מת בשבת
בופח לו יין בחוטמו	ברפח לר ייך בחשמר	ברפח לר ייך בחרטמר
רברתך שמך בין	רברתך לר שמן ביך	רנוחן לר שמן בין
ריסי עינין	ריטי עינין	דיסי עיגיו
רארחז בשני גודלי	רארתו שבי בודליו	
ר ב ל י ר	של נדיף	
רהן מתעצמות מאליהן	רהן מתאצמרת מאליהן	רמתאמצרת מאליחך

CASE 2: Bezah 16b and Eruvin 80a

We use the same Talmud passage in this case as we did in chapters I and II in order to compare all three texts simultaneously. The texts consist of a commentary on M. Bezah 2:1 which present the halakah of Eruv Tavshillin.⁵

וכמה שיעורו? כזית, ואע"ג דנפישי אינשי טובא

> אמר ר'אבא ערובי תבשילין צריכין י כזית איבעיא להו כזית אחד לכלן או דילמא כזית לכל אחד ואחד

אדא . דאמר רבי אבא . אמר רבי אבא . דאמר רבי אדא אמר רב אמר רב אמר רב עירובי תבשילין עירובי תבשילין עירובי תבשילין צריכין צריך שיהיא בהם צריכיו כזית כזית כזית בין לאחד בין למאה בין לאחד בין למאה בין לאחד בין למאה: דאי מעריב חד אין מאר אדעתא דכולה מתא שפיר דמי

- 2. תנך אכלו או שאבד לא יבשל עליו בתחילה שייר ממנו כל שהוא סומך עליו לשבת מאי כל שהוא לא אע"ג דליכא כזית לא דאית ביה כזית:
- ת"ש תבשיל זה צלי
 ואפילו כלוש שלוק
 ומבושל וקולייס
 האספנין שנתך עליו
 חמין מערב י"ט
 תחילתו וטופו
 אין לו שיעור
 מאי לאו אין לו
 שיעור כלל
 לא אין לא שיעור
 לא אין לא שיעור

דעת מי שהניחו לו דעת מי שהניחו לו בעינן או לא בעינן או לא בעינן בעינן

והיכא דמערב אדעתא דאיניש אחרינא אע"ג דלא ידע האיך דהא מחתין ליה הוי עירובא

תא שמע דאבוה . ת"ש
דשמאל 4 דשמואל 4 דשמואל מעריב אכולה נהרדעא מעריב אכולה נהרדעא הוה מערב אכולה נהרדעא הוה מערב אכולה נהרדעא הרדעא נהרדעא נהרדעא ר' אמו ור' אסי רבי אמו ורבי אסי מערבו אכלוהו מערבי אכולה מערבו אכלוהו מערבי אכולה טבריא:

סבריז רבי יעקב מבריז רבי יעקב בר אידי מי שלא הניח ערובי מי שלא הניח ערובי תבשילין יבא ויסמוך על שלי יבא ויסמוך על שלי ועד כמה This example demonstrates a greater variety than case 1 of how anonymous material connects building blocks. For example, all three texts share the statement of Rabbi Aba according to Rav (Rabbi Ada in SH). Each uses the statement in a different way, however. BT connects it to the preceding statement of Rabbi Aba through the use of an anonymous question in #la. HG uses it as a legal ruling with no additional comment. 6 SH appends it as a proof text to its own anonymous SH statement.

Unlike SH, HG contains building block #4a of the Talmud passage: אמר רב חונא אמר רב ערובי תבשילין צריכין דעת וכוי.
HG, however, prefaces #4a with its own anonymous comment:

דאי מעריב הד אדעתא דכולה מתא שפיר דמי. This does not appear in SH or BT. All three works contain #4b: (דאבוה)

דשמואל מערב אכולה נהדדעא. HG and BT link it in the same way to #4a by using אמע , while SH contains only the first part of 4b and links it to its own anonymous preface:

יהיכא דמעריב וכוי . Sections #5 and #6, which refer to R. Jacob b. Iddi's declaration that anyone may rely on his 'erub, are identical in HG and BT but are lacking entirely from SH.

Despite the greater variety of anonymous material in the Bezah passage, it is evident that HG is closer to our Talmud text. HG not only contains more of the basic building blocks of BT, it also links these building blocks more closely than does SH to create a text more similar to that of BT.

- אמר רב נחמן נקטינן אחד עירובי תחומין ואחד עירובי חצירות אחד שיתופי מבואות צריך לזכות
- בעי. רב נחמן B עירובי תבשילין צריך לזכות או אין צריך לזכות
 - אמר רב יוסף ומאי .C תבעי ליה לא שמיע ליה הא

ברם צריך (צריך) לזכות לו על ידי אחר או אינו צריך

מי אמרינן כיון דלא בעינן שיעורא לדיליה זשיעורא לאחריני אלא הם בזכות דיליה קא נפקין זכויי נמי לא בעינן או דילמא כמא דלא מזכיהליה לא משתרי בהדיה

> ת"ש דאמר רב נחומי בר אדא אמר שמואל עירובי תבשילין צריך לזכות.

ערובי תבשילין צריך לזכות ת האמר רב נחמן בר בר אדא אמר שמואל עירובי תבשילין צריך לזכות אמר לזכות אמר ליה אביי פשיטא דלא שמיע ליה מאי דאי שמיע ליה מאי תיבעי ליה...

ובעל הבית צריך למימר לאיתתיה או לחד מבניה זכי בהאי עירוב דנישתר לן למיבא ולבשולי מיומא טבא לשבתא והיכי עבדין ישקלון חדא ריפתא ממעלי יומא טבא ומתנח בגויה בישרא או ביעתא או כוורא כד מבשלין ואסור למיכליה לההוא עירוב עד בו שימשי . דתנן אכלו או שאבד הרי זה לא יבשל עליו בתחילה. אמר אביי נקטינן התחיל בעיטתו ונאכל או שאבד הרי זה גומר:

The parallels in the Eruvin passage are more meager than in Bezah. All three texts contain the statement of section D, עירובי תבשילין צריך לוכות . Each work, however, treats the statement differently. BT attributes it to Rav Nahman Bar Bar Ada according to Samuel, SH to Rav Nahumei Bar Ada according to Samuel, and HG treats it as an anonymous statement.

As noted above in chapters I and II, this statement fulfills a different exegetical role in each work. Neither SH nor HG is closer to BT in this passage. Each treats the statement differently from BT and each links it to different anonymous material. Although all three works diverge in their treatment of the statement, HG returns directly to the BT passage in Bezah 16b. SH continues with more anonymous additional material, parallels Megillah 7b, and then returns to a different passage in Bezah 21a. Although both SH and HG diverge from the BT text in Bezah 16b, HG follows the structure and exegetical format of BT closer than does SH.

CASE 3: Baba Kama 94b-95a

This Talmud passage, like that in chapter I case 3 and chapter II case 3, deals with the laws concerning the return of stolen property, usurous interest, and unfair taxation.

ת"ר הגולנין ת"ר הגולניו ומלוי בריבית מלוי רביות. שהחזירו שהחזירו אין מקבלין מהן אין מקבלין מהם והמקבל מהם וכל המקבל מהן איז רוח חכמים אין רוח חכמים נוחה הימנו נוחה הימנו

1. תנו רבנן הגזלנין ומלוי בריבית שהחזירו אין מקבלין מהן והמקבל מהן אין רוח חכמים נוחה הימנו

והני מילי דאין גזילה קיימת בעינה אבל גזילה קיימת בעינה מקבלין

> אמר רבי יוחנן בימי רב נשנית משנה זו דתנון ז ר מעשה באדם א' שבקש לעשות תשובה אמרה לו אשתו ריקה אם אתה עושה תשובה אפילו אבנטך אינו שלך ונמנע אותו האיש ונמנע ולא עשה תשובה באותה שעה אמרו הגזלנין ומלוי ריביות שהחזירו אין מקבלין מהם וכל המקבל מהן אין רוח חכמים נוחה הימנו נוחה הימנו.

2. אמר רבי יוחנן בימי רב נשנית משנה זו דתניא מעשה באדם אחד שבקש לעשות תשובה א"ל אשתו ריקה אם אתה עושה תשובה אפילו אבנט אינו שלר ונמנע ולא עשה תשובה אותה שעה אמרו הגזלנין ומלוי. ריביות שהחזירו אין מקבלין מהש והמקבל מהם אין רוח חכמים נוחה הימנו

3. מיתיבי הניח להם אביהם מעות של ריבית אע"ג שאין יודעין שהן ריבית אין חייבין להחזיר אינהו הוא דלא הא אביהם חייב להחזיר בדין הוא דאביהם נמי אינו חייב להחזיר וה& דקתני בדידחו משום דקא בעי למתני סיפא...וכו'

... מא שמע .4 הגזלנין ומלוי בריבית אף על פי שגבו מחזירין גזלנין מאי שגבו איכא

אמר רבל לוחנן בימי רב נשנית משנה

מעשה באדם אחד שביקש לעשות כתשובה אמרה לו אשתו ריקה אם אתה עושה תשובה אפילו אבנט זה אינו שלך

ולא עבד תשובה באותה שעה אמרו הגזלנין ומלוי בריבית שהחזירו אין מקבלין מהן וכל המקבל מהן אין רוח חכמים

רביות

אי גזול גזול ואי לא גזול לא גזול אלא אימא הגזלנין ומאי ניהו מלוי

אע"ג שגבו מחזירין אמרי מחזירין ואין

מאל אבנט דמי אבנט

מקבלין מהם אלא למה מחזירין לצאת ידי שמים מיתיבי מיתיבי ת ייש הרועים והגבאים הרועים והגבאין הרועים והגבאין.5a/ והמוכסיך והמוכסין והמוכסיך תשובתן קשה תשובתן קשה תשובתן קשה ומחזירין למכירין ומחזירין למכירין ומחזירין למכירין מחזירין ואיניך מחזירין ואין אמרי מחזירין ואין 5b מקבלית מהם מקבלין מהם מקבלים מהך (וכי מאחר שאין מקבלין מהם) ואלא למה מחזירין אלא למה מחזיריך למה מחזירין כדי לצאת ידי שמים לצאת ידי שמים לצאת ידי שמים אי הכי אמאי אי הכי אמאי תשובתן קשה תשובתן קשה אי הכי אימא סיפא ועוד אימא סיפא ועוד אימא סיפא ושאין מכירין יעשו ושאין מכיריך יעשו ושאין מכירין יעשה .5c בהן צרכי ציבור בהך צרכי ציבור בהן צרכי ציבור ואמר רב מאל צ"צ) אמר רב (מאל ואמר רב · 5 d. חסדא חסדא חסדא בורות שיחין ומערות בורות שיחין ומערות בורות שיחין ומערות אלא לא קשיא אלא לא קשיא לא קשיא כאך קודם תקנה כאן קודם תקנה כאן קודם תקנה כאן לאחר תקנה כאן לאחר תקנה כאן לאחר תקנה והשתא דאמר רב נחמך ס 5. והשתא דאמר רב נחמך בשאין גזילה קיימת אפילן תימא אידי ואידי לאחור תקנה ולא קשיא כאן בבוילה קיימת כאך בגזילה קיימת כאן בגזילה קיימת וכאן בגזילה שאינה כאך בגזילה שאינה באך בשאיך גזילה קיימת קיימת קלימת הכא נמי כאן בגזילה הכא נמי כאן בגזילה קלימת קלימת וכאן בגזילה שאינה כאך בגזילה שאינה קיימת קיימת הא אבנט דגזילה הרי אבנט דגזילה ד.5 f. והא אבנט דגזילה קיימת קיימת היא קלימת היא

דמי אבנט

מאי אבנט דמי אבנט

An examination of the parallel texts shows that HG is closer to the structure of BT in sections #1 and 2 than is SH. Sh provides an additional anonymous statement,

מילי דאין גזילה קיימת בעינה אבל גזילח קיימת בעינה מקבלין, avhich serves to clarify #1. This statement does not appear in HG or BT.

Both HG and SH lack sections #3 and 4 of the Talmud passage. Both are equally close to the BT text in section #5 though both contain slightly divergent material. HG contains two short additions lacking in both SH and BT. One is located in 5b and states

מאי צרכי צינור , while the other is in 5d: מאי צרכי צינור HG also contains a Talmudic addition between 5b and 5c,

אי הכי אמאי חשובתן קשה , that is lacking in SH. Both SH and HG connect the statement of Rav Nahman (5e) to the other material in the passage with the identical anonymous addition: הכא נמי כאן בגדילה

תימת וכאן גזילה שאין קיימת. This

connective is quite different from the connective employed

by BT within #5e. Although the differences between HG and

SH are not great in this passage, HG is nevertheless closer

than SH to the text of BT.

CASE 4: Shabbat 129b

This considers the laws concerning the care for a

baby born on the Sabbath. The discussion is derived from M. Shabbat 18:3, which gathers rules about the care for a mother and her baby born on the Sabbath.

שנאמר (יחזקאל טז:ד)

HG

וקושרין את הטיבור דבי יוסף אומר אד וצרכי דוולד נמי עושין חותכין קטרינן ליה טיבורא דלא ליעיל (ביה) זיקא וליסתכן (בכ"י וכמנספר) וטומנין לה שיליה כדי שיחם הוולד 1. (דתנן קושרין את הטיבור 1. ת"ר קושרין הטבור ר' יוטי אומר אף ר' יוסי אומר אף חותכין. חותכין וטומנין את השליא כדי וטומנין השליא כדי כדי שיחם הוולד) שיחם הולד (בכ"י וכמנספר) 2. רשב"ג אומר 2. אמר רשב"ג עשירות טומנות אותה בספוגין של צמר בנות מלכים טומנות בנות מלכים טומנות אותה בספל של שמן בספלים של שמז בנות עשירות בספוגים של צמר עניות טומנות אותה בנות עניים בתבך או במוכין במוכין בברם צריך. 3. ת"ש דאמר רב נחמן אמר 3. אמר רב נחמן אמר 3. אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה רבה בד אבוה רבה בר אבוה אמר רב הלכה הלכה אמר רב הלכה כרבי יוסי כרבי יוסי כרבי יוסי 3. אמר רב נחמן אמר ואמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה רבה בר אבוה אמר רב אמר רב מודים חכמים לר' מודים חכמים לרבי לומל לוסל בטבור של שני בטבור של שתי תינוקות שחותכין תינוקות שחותכין מ"ט דמנתחי מ"ט משום שמינתחי אהדרי אמר רב נחמן אמר .5 ואמר רב נחמן אמר המה 5. אמר רב נחמן אמר הבה 5. רבה בר אבוה בר אבוה בר אבוה אמר רב אמר רב כל האומר בפרשת כל האומר בפרשת כל האומר בפרשת תוכחה עושין לחיה תוכחה עושין לחיה תוכחה עושין לחיה בשבת בשבת

מענאמר

^{*} The reading presented for SH section 3 differs from that of Mirsky. Mirsky alters the makeup of the SH order on the basis of a single manuscript (Mirzbecher #113). We have retained here the original structure of the printed edition and most manuscripts.

ומולדותיך ביום	ומולדותיך ביום	ומולדותיך ביום
הולדת אותך	הולדת אותך	הולדת אותך
לא כרת שרק ובמים		
לא רחצת למשעי		
והמלח לא המלחת		
והחתל לא חתלת		
ומולדותיך ביום הולדת		
מכאן שמיילדים את	מכאן שמילדין את	מיכן שמילדין
הולד בשבת	האשה בשבת	הוולד בשבת
לא כרת שרק	לא כרת שרק	לא כרת שרק
מכאן שחוטכין	מכאך שחותכין את	מיכן שמחתכין
הטבור בשבת	הטבור בשבת	הטבור בשבת
ובמים לא רחצת למשעי	ובמים לא רחצת	ובמים לא רחצת
מכאן שרוחצין	מכאך שמרחלצין	מיכן שמרחיצין
הולד בשבת	את חולד בשבת	הולד בשבת
והמלח לא המלחת	והמלח לא המלחת	והומלח לא הומלחת
מכאן שמולחין	מכאך שמולחין	מיכן שמולחין
הולד בשבת	חולד בשבת	הולד בשבת
והחתל לא חתלת	והחתל לא חתלת	והוחתל לא חותלת
מכאן שמלפפין	מכאך שמלפפיך	מיכן שמלפפין
הולד בשבת	את הולד בשבת	הולד בשבת

In this case, HG parallels BT verbatim. There are no variations in the content and order of the building blocks nor in their exegesis. SH contains some variations, though they are likely due to the variant structure of the work itself. SH prefaces #1-2 with an anonymous statement:

וצרכי דוולד נמי עושין בשבת קטרינן ליה טבורא דלא ליעול ביה זיקא

וליסתכן וטמנין לה שיליה כדי שיחם הוולד.

SH also separates #1-2 from its gemara (#3-5) with a long
יוס מוס insertion. HG, however, excludes #1-2 and
therefore cannot include any variation of the text. Although
SH excludes BT and HG #4, יואמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה
'ואמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה , it parallels #3 and #5 almost verbatim.

In sum, we point to this parallel to demonstrate that in some cases, BT, HG and SH do not vary significantly from one another. Aside from the exclusions of SH and HG and the anonymous additions SH employs to create its particular structure, there are no significant variations. The halakah of all three texts is the same. The language of the HG and BT texts is slightly closer than that of SH and BT texts. This example demonstrates how the particular structures of HG and SH affect their utilization of the BT material.

CASE 5: BT Shabbat 134b-135a

This case based on M. Shabbat 19:3 considers issues related to the permissibility of ritual circumsion on the Sabbath.

SH

... ספק ואנדרוגינוס... אין מחללין עליו את השבת ורבי יהודה מתיר באנדרוגינוס

והיכא דנולד כשהוא מהול

1. ספק ואנדרוגינוס וכו' תנו רבנן ערלתו 1. תנו רבנן ימול בשר 1. דתניא ערלתו (ויקרא יב:ג) ערלתו צרלתו ודאי דוחה ערלתו ודאי דוחה את השבת את השבת את השבת ולא הנולד בין השמשות דוחה את השבת ולא ספק דוחה את ערלתו ודאי דוחה ערלתו ודאי דוחה את השבת את השבת ולא אנדגוגינום ולא אנדרוגינוס

HG

2. רבי יהודה אומר אנדרוגינוס דוחה את השבת וענוש כרת ערלתו ודאי דוחה את השבת ולא נולד בין השמשות דוחה את ערלתו ודאי דוחה את השבת ולא הנולד כשהוא

דוחה את השבת

דכולהו לא מהלינן להו בשבתא

ערלתו ודאי דוחה

ולא הנולד כשהוא

את השבת

מהול

להטיף ממנו דם ברית וב"ה אומרים אין צריך

שב"ש אומרים צריך

מהול דוחה את השבת

ונולד כשהוא מהול אין צריך להטיף ממנו דם ברית

דמחייבין דבית ישראל לממהל מהילותא בתמניא יומי לא צריר

> ערלתו ודאי דוחה דוחה את השבת

ולא הנולד משהוא מהול דוחה שבת

שבית שמאי אומרים צריך להטיף ממנו דם ברית מפני שהיא ערלתו כבושה ובית הלל אומרים אין צריך 3. ר' שמעון בן אלעזר אומר לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על הנולד כשהוא מהול שצריך להטיף ממנו דם ברית

על מה נחלקו על גר שנתגייר משהוא מהול שבית שמאי אומרים צריך להטיף ממנו דם ברית ובית הלל אומרים אין צריך להטיף ממנו דם ברית

3. א"ר שמעון בן אלעזר לא נחלקו ב"ש וב"ה על הנולד כשהוא מהול שצריך להטיף ממנו דם ברית מפני שערלתו כבושה היא על מה נחלקו על גר שנתגייר

כשהוא מהול שב"ש אומרים צריך להטיף ממנו דם ברית וב"ה אומרים א"צ לחטלף ממנו דם ברית:

4. אמר מר ולא ספק דוחה את השבת לאתויי מאי לאתויי הא דתנן רבנן בן שבעה מחלליו עליו את השבת בן שמונה אין מחללין עליו את השבת ספק בן שבעה ספק בן ח' אין מחללין עליו את השבת בן ח' הוא כאבן ואסור לטלטלו אבל אמו שוחה ומניקתו מפני הסכנה

5. איתמר רב אמר הלכה כתנא קמא ושמואל אמר הלכה כר"ש בן אלעזר

6. רב אדא בר אהבה

מהול

איתליד ליה ההוא

6. דרב אדא בר אהבה איתליד ליה ההוא ינוקא בשבתא כשהוא מהול אהדריה אתליסר מהולאי

מברושא כשהוא אהדרי אתליסר מהולאי שוולה עד דשוייה כרוח שפכה כרוח שפכה אמר תיתי לי אמר תיתי לי דעברי אדרב למימרא דעברי אדרב הלכתא דאינו צריך לחמיף ממנו דם ברית:

5. איתמר רב אמר הלכה כתנא קמא

ושמואל אמר הלכה כרב' שמעון בן אלעזר וקיימא לן הלכה כרב באיטורי

6. רב אדא בר אהבה אתליד ליה ההוא ינוקא כשהוא מהול אהדריה אתריסר מהולי עד דשוייה כרוח שפכה אמר תיתי לי דעברי אדרב למימרא הלכתא כרב

This example provides three related texts. HG and SH do not appear to be particularly close to the BT text, though both appear to be derived from it, nor are they particularly close to one another.

Sections #1 and #2 of the Talmudic baraita are clearly related. Both SH and HG combine them and draw from them as a single tradition. HG appends the anonymous rule which serves as a summary generalization to #1-2: דכולהו לא מהול אין צוין להטיף ממנו דם בריח.

This addition is lacking in both BT and SH.

SH includes more of the various arguments of BT than does HG. This is consistent with the structure of the first part of every Sheilta, which lists the general Talmudic laws concerning the issues to be discussed later. As a law code, HG includes fewer arguments and focuses on the legal results of the BT passage. Thus we observe that SH parallels BT section #3 which is excluded by HG. Section #4 is lacking in both HG and SH. SH includes #5 and adds an anonymous addition which decides the law in favor of Rav:

רקיימא לך הלכה כרב באיסורי

All three texts include section #6, a tale about
Rabbi Ada b. Ahavah, though both HG and SH append an
anonymous statement deciding the https://doi.org/10.1001/journal.com/ tale.

SH

CONCLUSIONS

These five cases have demonstrated some aspects of the comparative relationship of SH, HG, and BT. Although SH and HG do not contain all of the building blocks of BT, the common building blocks of all the texts tend to be very similar. In most cases these building blocks are arranged in the same order. Both HG and SH tend to contain or lack the identical building blocks of the Talmud.

Both SH and HG contain some of the anonymous material of BT, though they also employ their own anonymous connective and explanatory material that is not in BT. Sometimes HG and SH contain the same anonymous statements lacking in BT, and sometimes these additions in SH and HG are different. The specific styles and structures of HG and SH will sometimes determine how they will utilize the BT text.

HG, however, contains more anonymous Talmudic material than does SH. The structure of the HG text as well as its exegetical and legal formulation is closer than SH to the format of the Babylonian Talmud. In some cases, such as in case 5 above, SH utilizes more of the Talmudic building blocks than HG. 7 Overall, however, HG uses the Talmudic building blocks as does the Babylonian Talmud itself, while SH does not.

FOOTNOTES TO CHAPTER III

- See above p. 10.
- 2 See above pp. 53-55.
- See above pp. 13, 46.
- See p. 9 for a brief introduction to the contents of this passage.
- 5
 See p. 17 for a brief introduction to the contents of this passage.
- 6
 See my comment concerning the connection of the appended line דאי מעריב חד אדעתא דכולה מתא שפיד דמי
 to the following statement, #4a on p. 57.
- In some infrequent cases, SH appears closer than HG to the BT text. One example may be found on p.96 where HG lacks the statement of Raba according to Rav Nahman (#1).

CHAPTER IV: THE RELATIONSHIP OF HALACHOT GEDOLOT TO SHEILTOT

We have shown in the previous chapter that HG tends to be closer than SH to the text of BT, particularly in its use of anonymous material. Additionally, however, in a significant number of cases, SH and HG contain identical or parallel material that is nowhere to be found in BT. In these cases, the two Gaonic works are more similar to one another than either one is to BT. This is evident from their use of the Talmudic building blocks and the similarity of their anonymous material.

CASE 1: SH and HG Variations of Baba Batra 150a-b

This passage consists of material understood as having been organized by Rav Nahman. Three sections are from the Mishnah (#2, 3, and 5 are from M. Peah 3:7). One is a named Amoraic statement (#4), and the other section is an unnamed Amoraic statement (#6). The order and formulation of the five cases cited by Raba according to Rav Nahman are identical in all three works. This passage consists of an enumeration of five cases where it is necessary that all one's possessions be given away in writing. One of the major issues discussed within the passage is whether only landed property qualifies as "possessions", or whether moveable goods qualify as well.

והני מילי הוא דמת

דמצוה מחמת מיתה הוא

ואי לא מת

אע"ג דקנו

מיניה וקם

הדר בכל דעבד

1. אמר רבא אמר 1. ת"ש דאמר רבא אמר רב נחמן רב נחמן חמישה עד שיכתבו חמישה עד שיכתבו כל נכסיהם ואלו הן כל נכסיו ואלו הן שכיב מרע עבדו שכיב מרע ועבדו אשתו ובניו מברחת ואשתו ובניו ושברחו וסימן כעש"ב. פר" 2. שכיב מרע שכתב 2. שכיב מרע שכתב 2. שכיב מרע שכתב כל גכסיו לאחרים כל נכסיו לאחרים כל נכסיו לאחרים לא עשה כלום אלא לא עשה כלום אלא אם כן אם כן שייר קרקע כל שהוא ושייר קרקע כל שהוא שליר כל שהוא מתנתו קיימת לא שייר קרקע כל שהוא אין מתנתו קיימת ולאו קרקע דוקא ולא קרקע דוקא אלא שייר כל שחוא אלא שייר דוקא. דוקא 3. עבדו דתנן הכותב 3. הכותב 3. עבדו הכותב כל נכסיו לעבדו כל נכסיו לעבדו כל נכסיו לטבדו יצא לחי**רו**ת יצא בן חורין יצא לחירות שייר קרקע כל שהוא שייר כל שהוא שייר כל שהוא לא יצא בן חורין לא יצא לא יצא דאמרינן האי דשייר דמיו הוא אשתו .4 • 4 אשתו .4 דאמר רב יהודה אמר שמואל הכותב כל גכסיו הכותב כל נכסיו הכותב כל נכסיו לאשתו לאשתו לאשתו לא עשאה אלא לא עשאה אלא לא ששמאה אלא אפוטרופא אפטרופא אפוטרופא הא שייר כל שהוא הא שייר קרקע כל שהוא ומת ומת מתנתו קיימת ואף על מתנתו קיימת ואע"ג דלא קנו מיניה גב דלא קני מיניה דמצוה מחמת מיתה דאי מצוה מחמת מיתה לא בעי קניין לא בעי קנין

ודוקא דמית

אבל לא מית אף על גב דקנו

הדר בכל דעבד.

מיניה וקם

としこの לאשתו קרקע כל בכסיו ほっしょり לבניו חכותב ומתע • 5 לאשתו קרקע ובם,, n 4 לבנינ מנומב וכנת <u>」</u>

ムこんみ

וכתב לאשתו כל שהוא

בניו דתנן המותב כל נכסיו לבניו

• Ji

צווחת ואי צווחת הא משלשלי כל מתושת ושתקה コレロッズ הפריו גר ממע መከነነኔ ጀርነገ ALL N משלשלי כל とこ ゴゴーンド マスコ כתובתה ושתקה ממניה いっていい

ושברחו פירוש 6

שתכתוב כל נכסיה

מערחת צריטה

ر ا

こまなし

מברחת

•

כתובתה

ジューに

יי בכסיה מיקמי י רי イ・ロ מלום עשתה ነከነከነ מבעלה ር ላ ኤ

Մ Մ ואם שיירה 自品・して שווא

עברת

ממלמל ואפילו מכתובת אשה הוי שיור לבד מכתובת אשה דמקרקעי תקינו ובכולהו

ותנין

לא תקינו ממלטלי רבנן

עליה ירמיה יהודה ורב דפליגי スロス ואעייג ղ

מרב נחמן בדיני בטולהו משלשלי בכולהו 立って דמאמר

טל בטטיהן אלמלא קרקע לאו דוקא שיטתעו מכתובת אשה. n r Š מדקאמר ጎ ባ ባ ባ

פרנטתן.

בעינן

ממרחת נכסיה לא עשתה L Q ליה כל Ω Ą 7007 מקמי שווא שפיר ロン・マラ ולא טלום ን ነ ጠ ን ከ ፕ המברחת רעברת. מבעלה 7 22

לא חקינו דאמקרקעי חקינו なるんなん מכתובה はって かし ובכולהו ממל מל י רבין ובנן 477 11.4

The reader will observe that the initial organizing statement of Raba according to Ray Nahman (#1) is lacking only in the HG text. This is an uncommon example of a passage located in BT and SH but lacking in HG. 1

This Baba Batra passage contains four instances where SH and HG contain an identical anonymous addition that is lacking in BT. The first instance consists of an addition to the Mishnah in section #2. BT is nearly identical with M. Peah 3:7², but SH and HG expand the meaning of the rule from the literal limitation of only "land" to any kind of property: מולא קוקע ווקא אלא שייר (כל שהוא) ווקא.

SHHGBTMishnah שכיב מדע שכתב כל שכיב מרע שכחב כל שכיב מרע שכתב כל הכרתב נכסלר והרא נכסיר לאחרים נכסיר לאחרים בכסיר לאחרים שביב מרע לא עשה כלרם לא עשה כלום אלא עם כן אלא עם מד שייר קרקע כל שהוא שייר קרקע כל שהוא שייר קרקע כל שהוא שייר קרקע כל שהוא מתנתר קיימת

מחנתר מחנה לא שייר קרקע כל שהרא לא שייד קרקע כל שהרא אין מחנתר מחנה אין מתנתר קיימת

רלא קרקע דוקא ולא קרקע דוקא אלא שייר כל אלא שייר שהרא דוקא דוקא

The second anonymous addition is appended to section #4. It consists of a summary of rules regarding the will of a man on his death bed:

SH

HG

הא שליר קרקע כל שהרא ומת מתנתר קיימת

אעייג דלא קבר מיביה

ראי מצרה מחמת מיחה לא בעי קניין

רחני מילי הא דמת ראי לא מת אע"ב

דקנר מיניה רקם הדר בכל דעבר דמצוה מחמת מיתה היא הא שייר כל שהרא רמת מחבתר קיימת

אף על גב דלא קני מניח

דמצרה מחמת מיתה לא בעי קניך

ודרקא דמתת אבל לא מית אע"ב

דקנר מיניה רקם

חדר בכל דעבד

מברחת דאמר מר

מברחת צריכה שתכתוב כל נכסיה

The third addition is added to BT section #5: הכרחב כל

. נכסיו לבניו וכתב לאשתו קרקע כל שהוא אבדה כתובתה

This addition consists of three parts. The purpose of the first part is similar to that of the second addition above in that it widens the category of property to include moveable objects (מטלטלי) as well as land (פּטלטלי).

This addition states: או משלשלי כל שהוא

The second part, אווי וויסים, , indicates that the signing over of all one's property to one's children and leaving a small amount to one's wife must take place before the wife and be greeted by silent acceptance. The third part, איי צווחת הא בו אוחת הא צווחת הא בו אוחת הא בו

The last addition is a variant formulation of section #6:

SH & HG

BT

המברחת (כל) נכסיה מבעלה מיקמי דתיהרי ליה (כל נכסיה) לא עשתה רלא כלום

W 1 F RE 24 1 1 1 1 1 1 1 2 2 2 2 2 7

ראם שיירה כל שהרא שפיר (דמי) עבדת

All four instances point to a common tradition in our two Gaonic works that is lacking in the Babylonian Talmud.

CASE 2: SH and HG Variations of Hullin 82a-b

This passage is found in chapter 5 of Hullin,

אותו האת בנון which deals with the prohibition of slaughtering cattle and its young on the same day. This material is located toward the end of the chapter in BT, and includes the fourth Mishnah. In SH and HG this material makes up the beginning of chapter .

LIBRARY
MEBREW UNION COLLEGE
WEWISH INSTITUTE OF RELIGION

- 1. דאסיר להון לדבית ישראל למישחט חיותא וברה בחד יומא דכתיב (ויקרא כב:כח) וושור או שה" אותו ואת בנו לא תשחשו ביום אחד"
- 1. אסיר למישחט חיותא וברה בחד יומא שנאמר ייי איי מיי ושור או שה"! אותור ואת בנו לא תשחטו ביום אחד"
- 2. וכ' אסיר בהמה אבל חיה שפיר דמי ואף ע"ג דקיימא לך דחיה בכלל בהמה להכי כתב רחמנא (תו"כ אמור ז') ושור או שה, בהמה אין, חיה לא.
- .2 ושה כתיב, לא שנא כשב ולא שנא עז, דכתיב (דברים יד:ד) "שה כשבים ושה עזים." וחיה ועוף לא אסירי
- 3. (לא שנא כי שחיט אמה ברישא, אסיר למשחט ברה בתרה) (נפיטייוי)ו בשא דו בשאר בשב דיים אנו ולא שנא כי שחיט בתה ברישא אסיר למישתט אמה בתרה,
- 3. ולא שנא כי שחיט אימא ולבסוף ברתא

ולא שנא ברתא ולבסוף אימא אטיר.

> 4. מתנ" שחט פרה ואח"כ שני בניה סופג פי שחט בי בניה ואח"כ שחטה סופג את הארבעים... גמר' אמאי אותו ואת בנו אמר רחמנא ולא בנו ואותו לא סלקא דעתר

- איך לי אלא אותו ואת בנו ?בנו ואותו מניך?
- 5. תנו רבגן אותו ואת 5. דתניא אותו ואת 5. דתניא אותו ואת בנו אין לי אלא אותו אין לי אלא אותו ואת בנו ואת בנו אותו ואת אמו מניך בנו ואותו מניך

BT

כשהוא אומר לא תשחטו ת"ל לא תשחטו, כשהוא אומר לא תשחטו הרי כאן שנים הרי כאן שנים .הרי כאל שנים הא כיצד הא כיצד הא כיצר? אחד השוחט את הפרה אחד השוחט את הפרה אחד שחט את הפרה ואחד השוחט את בתה ואחד השוחט את אמה: ואחד שחש את אמה ואחד השוחט את בנה ואחד השוחט את אמה ואחד שחט את בנה שנים האחרונים חייבין שנים האחרונים חייבין שנים האחרונים חייבין

The first two sections of SH and HG are lacking entirely from BT. Both SH and HG begin with the virtually identical statement:

SH

HG

אסיר להון לדבית ישראל

אסיר

למישחט חירטא וברה בחד יומא שנאמר (ויקרא כב:כח) ושור או שה דכתיב (ויקרא כב:כח) ושור או שח ארתר ראת בנר לא תשחט ביום אחד.

ארתר ראת בנר לא תשחט בירם אחד.

למישחט חירטא וברה בחד יומא

Although section #2 is not identical in SH and HG, the legal conclusions are the same: that the law of אותר נאת בנו applies to herd animals such as cattle, sheep, and goats, but not to fowl such as chickens.

SH

HG

רשח כתיב

רכי אסיר בהמה

אבל חיה שפיר דמי

לא שנא כשב ולא שנא עז דכחיב (דברים יר:ד) שה כשבים דשה עזים רחיה רערף לא אסירי

ראף ע"ב דקיימא לן דחיה בכלל בהמה

להכי כתב רחמנא (שם)

"רשרר או שה" בהמה אין חיה לא

SH continues directly to section #3, but HG contains intermediary Talmudic and anonymous material before it arrives at section #3. That #3, which is lacking from BT, is parallel in SH and HG and can be perceived immediately by means of comparison:

SH

לא שנא כי שחיט אמה ברישה

אסיר למשתט ברה בתרה

רלא שנא כי שחיט בחה ברישא

אסיר למישחט אמה בחרה.

HG

רלא שנא כי שחיש אימא

ולבסוף ברתא

KII 12 - 1 10 4 / 1

רלא שנא ברחא ולבסוף אימא

אסיר.

SH continues immediately to #5, using the Baraita contained there as a proof text for its statement in #3.

BT appends the Baraita to the Mishnah as a clarification of the Mishnah text (#4). HG separates section #5 from #3 with other material, and then includes the Baraita simply as a source of additional information.

In sum, we note two important phenomena in this example: First, SH and HG contain identical anonymous material that is lacking from the text of BT (sections #1-3). Second, all three books use the Baraita at section #5 in totally different ways.

CASE 3: SH and HG Variations of Yebamot 75b

Case 3 is a lengthy parallel text found in both SH and HG dealing with the prohibition on marrying a <u>mamzer</u> or a person with maimed genitalia.

ממזרת

מום זר

ממזר כתיב

שאני הכא

וממזר אטיר לאינטובי דאסיר להון בת ישראל לדבית ישראל לאינטובי לממזרא אתתה בת ישראל דכתיב (דברים כג:ג) שנאמר לא יבא ממזר בקחל ה: לא יבא ממזר בקהל ה' ולא מביטיא לממזירא דאסיר לבת ישראל אלא אפילו היכא והיכא דעבר ונסב מפקינן מיניה דעבר ונסב הנך בני ובנאתא כל בני ובנתא דהוו ליה ממזירי נינהו דהוו ליה ממזירי אינון דכתיב (שם) גם דור דכתיב (שם) גם דור עשירי לא יבא לו עשירי לא יבא לו. מאי לאו? הלך אחר זרעו אמר לה אבנר תנינא וכי היכי דממזר אסיר וכי היכי דממזירא אטיר עמוני ולא עמונית למיססב בת ישראל ליה למינסב בת ישראל מאי לאו? הלך אחר זרעו ממזרת נמי אסירא לאיתנטובי לבר ישראל לאיתנטובי לבר ישראל. מאי טעמא לא יבא ממזרת נמי אסירא מואבי ולא מואבית אלא מעתה ממזר ולא מאי מעמא ממזר דקרינן ממזר כתיב. ממזר כתיב אמר רחמנא מום זר הוא אמר רחמנא האי ממזר הוא מיצרי ולא מיצרית לא שנא זכרים ולא שנא לא שנא זכרים ולא שנא נקבות. נקבות. והיכא דעברת ואי עברת החיא ממזרתא ותינסיבת ואיתנטיבת לבר ישראל הנך בני כל בני דחוו לה ממזירי אינון ממזרי נינהו אע"ג דכתיב (במדבר אוכבאע"ג דכתיב (במדבר א:כב) (במדבר א:כב) למשפחותם לבית אבותם למשפחותם לבית אבותם ואביהון דהני ישראל היפואביהן ישראל X 1 m הוא בתרה דידה שדינן להו. מאי טעמא אמר רחמנא לא יבא לא יבא ממזר וגו' לו כתיב מאי לו הלך אחר פסולו. הלך אחר פסולו ולא מיבעא ממזר ולא מיבעיא ממזירא דנסיב בת ישראל דאסיר למינסב בת ישראל דמאי דמוליד ממזרי נינהו דאיטורא קא מזדרע אלא אפילו כהן לוי אלא אפילו כהן ז'לוי וישראל דכשרין נינהו דכשירין אינון אם פצוע דכא הוא ולבסוף איפציעו ואם כרת שפחה הוא או אידכיאו

למימרא דפציעא בידי אדם

למימרא דפצוע ממעי

3.3

ולא כתיב הפצוע

הוא

אמו כשר.

אסיר ליה למינסב אסיר להו למינסב בת ישראל כל כל ישראל דכתים לא דכתיב לא דכתים לא יבא פצוע דכא וכרות יבא פצוע דכא וכרות ולא מיבעיא שפחה שפחה בקהל ה' ולא מיבעיא פצוע דכא וכרוח דמעיקרא פצוע דכא שפחה דאטיר שפחה הוא ליה למינסב בת ישראל אלא אפילו נסיב איתתא אלא אפילו נסב איתתא ואית ליה בני בכשרותיה ואית ליה בני בכשרותא ולבסוף הוה ליה פצוע ולבסוף הוה או פצוע דכא כרוח שפחה דכא או כרוח שפחה מפקינך לה מיניה מאל טעלמא דכממזר שויה רחמנא כממזרא שויה רחמנא. דכממזר שויה רחמנא בטטוות שוים ומקבת. והני מילי דהוה ליה והני מילי היכא דהוה פצוע דכא או כרוח פצוע דכא וכרוח שפחה בידי אדם שפחה בידי אדם

אמר רב יהודה אמר שמואל פצוע דכא אבל בידי שמים כשר אבל בידי שמים כשר בידי שמים כשר אמר רבא אמר רבא היינו דקרינן פצוע דיקא נמי דכתיב פצוע דיקא (נמי) פצוע כתיב למימרא דבידי אדם הוא ולא קרינן הפצוע ולא כתיב פצוע למימרא דפצוע ממעי אמו כשר

שמע מינה

במתנית' תנא נאמר לא יבא פצוע ונאמר לא יבא ממזר מה להלו בידי אדם אף כאל בידי אדם... This case, as the reader can observe, is a lengthy passage appearing in SH and HG but lacking almost entirely from BT. The passage consists mostly of anonymous statements of law with Torah passages appended as proof texts. The material is free of argument or conflicting statements and appears as a codification of law.

The passage contains only one named Amoraic statement, attributed to Raba. BT also contains a similar statement of Raba, but in a different context and as a separate tradition.

HG & SH

BT

אמר רבא

אמר רבא

דיקא נמי דכחיב פצוע

היינר דקרינן פצרע

למהמרא (דפצרעא) בידי אדם הרא

רלא בתיב הפצרע

רלא קרינן הפצוע

למימרא דפצוע ממעי אמו כשר.

This is the only real parallel between the texts of SH and HG on the one hand and BT on the other. The case demonstrates how much material is shared in SH and HG while it is lacking entirely from BT.

CASE 4: SH and HG Introduction to Bezah 29b

This case considers the prohibitions of certain types of food preparation on holy days.

Beza

BT

よびひょし たひびコー たりが深。 见之 S L なんないに

いきてきた

~ L ַמר רר עיי <u>~</u> レ な、ナ スロ・イ ۲. ŗ

ታ ረ ነ ሀ ህ ነ ים (שמות י מלאטה לא r ב:מר)

רקאמרינן רשרי למיעבר הני מילי דברי מערם יום טום מערם יום טום מערם יום מה ובישול אבל דברים שאי יום טום מדינה וה יצשה עהם יצשה עהם אך אשר יא לטל נפש רויא לעדו בפש ג לבדו יצשה די הלצדוך א て窓口た t W L ' ב לטם: מטילה מטילה דאסיר להון לביח ישר למענד עיבידתא ביומא שבא דלא אריך לימא שבא ואפילו דיומא שבא אנרך אנילה אנדל שאר מלאנות אנ"ג דצורך יום שונ אנ"ג דצורך יום שונ דוא לא שרא רחמנא דנתיב (שמות יבישו) יישה בה

トジートに、こ

ኒ ፖ

אך אשר יאכל לכל נפש הוא לבדו יעשר ואוכל נפש נמי

כגון מישחש ומיפא ובשולי שפיר דמי אבל כגון חחינה והרקדה דאפשר לעשוחן מערב יום טוב למיעוד עיום ש ה מ

שחיטה ואפיה

UN E DIOL

ナスト・ロ

לעשוחן

עיום E ъ n П =

ל מחלבה והרקדה

น ช

אטור למיעבד דמעיט רחמנא "הוא לבדו יט ט פי

רוור קדו דאטיר**א**

トダなし、 こ ケ

にくてく

Ω

ኒ ኒ

r

G 2

מאיתמול ועפי למו עיום טונ こしない ر ا מטתי מעתי ζ, Ľ ๊ 、ひには

メコイ ひに7 イマ・ひに2 ト・イカス 1

とこれて

מיחבי

Ľ

XLIL XI 包日 くて しひょ

גי לשנויי י טעובדין בל עיר קיסם アイド ъ שפיר די Q <u>~</u> עלוי ロにってと

עת יר עת יר 凹回って口 입되 Z שונין מים בעי פו יהידה שרניך 口口 \sim S E r Ø

רמתמעי לשנ ליחזי טעום דתנו הונין מיום טוני משום רבי פ

はねてこ

次 只 r רבנן שונין רבי שפיים are c t にててに น ช 2 2 2 2 П ユロ・TX

This case, like case 3 above, contains a lengthy passage of SH and HG that is lacking from BT. Like case 3, this example consists of the SH introduction to the chapter in which both SH and HG codify the prohibitions on some types of food preparation on holy days. Torah passages serve as proofs for the various regulations which SH and HG present.

Although this case of SH and HG parallels is similar to the previous example in its formulation and structure, it is not as perfectly parallel as case 3. Both SH and HG present the same issues in this example, but they differ in their choice of words. It appears that SH or HG reworked an original anonymous text and created variant wording for the identical exposition of content. This section is entirely lacking from the Babylonian Talmud.

CASE 5: SH Introduction to Baba Kama 94b

This case consists of a nearly perfect parallel between SH and HG which is completely lacking from BT. This common anonymous section serves in SH as an introduction to the Talmudic discussion of Takkanat HaShavim.

- 1. ומאן דגזל ועבד תשובה מהדר 1. ומאן דגזל ועביד תשובה ומהדר ליה ממונא למריה ומיכפר ליה ממונא למריה מיתכפר ליה
 - 2. ואי מית ליה נגזל מהדר ממונא 2. ואי מית נגזל מהדר ממונא ליורשיו ומיתפפר ליה ליורשיו ומיתפפר ליה
 - 3 וכד מהדר לההוא נגזל מיתבעי ליה לאחולי לגביה כי היכי דלא ליתמנע מלמעבד תשובה
- 3. וכי מהדר ליה לההוא נגזל מתבעי ליה לאחולי גביה כי היכי דלא נתמנע מלמעבד תשובה והא לאחר תקנה.

The single textual variation in this case consists of מקנח אור מחוד ' at the end of #3. the HG addition, addition is unnecessary in the SH text because the SH passage serves as an introduction to its explication of Takkanat HaShavim where the takkanah is discussed. on the other hand, this passage is situated in a different locus and serves as an introduction to Baba Kama 103b. BK 103b passage considers a case of a thief who steals from one of five people but cannot remember to whom he must return the stolen article. HG uses sections #1 and #2 of the anonymous passage as the linkage and introduction to BK 103b. Sections #1 and #2 state that in order for the thief to repent he must return the theft to its original owner or to his inheritors. Section #3 is irrelevant to the BK 103b discussion but is integrally attached to #1 and #2. Because of #3's integral relationship to #1 and #2 in the original composition, it could not be separated by HG even if it seemed to contradict the two prior sections (#1 and #2). HG therefore needed to append the anonymous clarification,

תוא לאחר חקנה , to explain why section #3 does not contradict sections #1 and #2. This passage apparently served its function originally as we find it in SH, as an introduction to the laws of <u>Takkanat HaShavim</u>, and where all three sections are equally relevant to the ensuing discussion. BT contains no parallel to this passage.

Conclusions

The five cases in this chapter demonstrate the existence of anonymous material in SH and HG which is identical or nearly perfectly parallel. These identical or nearly perfectly parallel passages are usually at variance with or absent from the Babylonian Talmud. This fact shows that one of these two texts depended on the other, or perhaps both of them relied on a third text. On the basis of the evidence in case 5 above of the reworking of original SH material to fit a new context in HG, it appears that HG relied on SH. Whatever the case, the Babylonian Talmud is not the source of these kinds of texts.

CONCLUSIONS

Our examination of the interrelationships of the Babylonian Talmud, She'iltot, and Halachot Gedolot have demonstrated the following phenomena:

- 1) The Tannaitic and named Amoraic statements in all three works are essentially the same, as is the order of their appearance.
- 2) The variation between the works is due to two separate phenomena:
 - a) the inclusion or lack of specific building blocks in parallel passages,
 - b) the specific nature of anonymous material added to the building blocks as connectives and explanations.
- 3) The text of HG is closer than SH to that of BT in a significant number of cases.
- 4) HG and SH contain a significant amount of identical anonymous material lacking entirely from the BT.

This data requires more detailed discussion to which we now turn. HG is closer to the text of BT than is the SH. The similarities include the specific structure of the parallel passages, the language and specific wording employed by the texts, the exegetical use of the common building blocks, and the legal conclusions. Although we have found HG to be closer than SH to BT, this is not true in all cases. In a large number of cases, both HG and SH

are equally related to the text of BT³, and in rare cases SH appears to be closer.⁴ Statistically, however, it is clear that HG is more closely related to BT than is SH.

When SH is very close to the BT text, the parallels consist primarily of Tannaitic and named Amoraic material. Close parallels include anonymous material far less frequently. It appears from these phenomena that SH knew the Tannaitic and named Amoraic material of the Babylonian Talmud but either knew little of the anonymous connectives and explanations or disregarded them. On this basis it appears that the basic building blocks of the Talmud had already been collected by the time of SH. Their order also had been fixed by that time, which explains the close connection between the two books in their use and ordering of the building blocks. Many of the BT anonymous additions that served to connect the building blocks and clarify the material had either not been created or had not been accepted as being as significant as the building blocks themselves.

The early Talmud may have consisted primarily of a large collection of topically connected Tannaitic and named Amoraic statements strung together loosely, perhaps chronologically. This collection of traditions was rather flexible and could be added to and commented on. It could also be reorganized and used wherever it shed light on an issue of https://doi.org/10.1001/journal.org/ with the passage of time, these connections became increasingly fixed and established as "the

tradition." As the building blocks became well-known fixed units with a particular order, and as they became connected to specific anonymous commentary, there was less room for manipulating their order and exegesis.

At the time of the Sheiltot, the contents of the Babylonian Talmud seem more fluid than at the time of Halachot Gedolot. This explains the greater variation in the SH additions than in the additions of HG. SH does not appear aware of the same constraints of a fixed text as HG, which follows the BT formulation more closely. This is not to posit, however, that there were no BT passages at the time of SH that were similar to those we possess today. On the contrary, in some cases SH follows the anonymous additions of BT very closely. If a particular Talmud passage was known as a fixed tradition by the time of SH's composition, it might be utilized in SH in its Talmudic formulation if SH agreed with that formulation. If not, then the material could be connected in a variety of ways. Thus, it is clear that SH did not view the anonymous mortar in the same way as it did Tannaitic and Amoraic material. The "mortar" could be dispensed with or replaced. The "building blocks" could not.

On the basis of this premise, it is logical to posit that HG is closer to the text of BT because by its time, BT had become more fixed and standardized. It represented the established tradition. Because of its closer relationship to the text of BT, we feel that HG as we have it is

later than SH. As we have stated above, this position is held by most recent scholars. One hundred years may indeed separate the composition of these two books.

It is very likely that by the time of the composition of Halachot Gedolot, the Sheiltot was accepted along with the Babylonian Talmud as an accredited book of halaka and had to be taken seriously. Therefore, though HG felt it less possible to rearrange the Talmud text than SH, it had SH as an additional early legal work and, as we have seen, it appears to use it. As a result, we find clear parallels between HG and SH that are lacking from the text of BT. In these cases our versions of HG often chose to include anonymous traditions of SH that were lacking in BT. In other cases, HG chose the SH version of a passage rather than the version of BT. Because HG knew the Tannaitic and named Amoraic traditions and had the anonymous additional material from both BT and SH, it had the option, as it were, to utilize its choice of texts.

As a law code, HG is interested in clear statements of law which may not have existed in the BT's formulation of traditions. Because of SH's particular structure, however, it tended either to sort through the many opinions and variations of tradition and use only the unambiguous material, or to arrange the material in a clearer and more concise manner than BT. HG, therefore, probably chose the SH formulation over the BT formulation when SH presented the halakah more directly and succinctly than BT.

FOOTNOTES TO CHAPTER IV AND CONCLUSIONS

- 1 See footnote #7 on p. 94.
- According to some authorities, an alternative Mishnah is שניב מרע שנתב גנסיו לאחרים .
 Blackman, ed., Mishnah Vol. I p. 97 footnote #3.
- See the following cases in the appendices: 1. Compare Ketubot 47b-48a with SH #68 and HG p. 70 column A; 2. Compare BT Yoma 83a with SH #4 and HG p. 31 column D.
 - 4 As we noted above pp. 93, 94.
 - 5 See p. 3.

SELECTED BIBLIOGRAPHY

TEXTS

Babylonian Talmud, Vilnah Edition; New York.

Halachot Gedolot, A. Hildesheimer, ed., Jerusalem: Mossad HaRav Kook, 1980.

Halachot Gedolot, Berlin Edition; A. Hildesheimer, ed., Berlin, 1888.

Halachot Gedolot, Warsaw Edition, Tel Aviv, 1977.

Halachot Pesukot, S. Sasoon, ed., Jerusalem: Menorah
Institute, 1950.

Mishnah, New York: Shulsinger Brothers, 1948.

Palestianian Talmud, Vilna Edition; New York.

Sheiltot, S.K. Mirsky, ed., Jerusalem: Sura and Mossad HaRav Kook, 1960.

Tosefta, M.S. Zukermandel, ed., Jerusalem: Bamberger and Wahrman, 1937.

SELECTED BIBLIOGRAPHY

WORKS CITED

- Abramson, Shraga, <u>Inyanot BeSifrut HaGaonim</u>. Jerusalem: Mossad HaRav Kook, 1974.
- Assaf, Simcha, <u>Tekufat HaGaonim VeSifrutah</u>. Jerusalem: Mossad HaRav Kook, 1956.
- Ginzberg, Louis, Geonica. 2 Vols. New York: Jewish Theological Seminary, 1909.
- Lewin, B.M., Eggeret Rav Sherira Gaon. Jerusalem, 1970.
 - Otzar ha-Gaonim. Haifa, 1928.
- Neubauer, Abraham D., <u>Seder HaHakamim VeKorot HaYamim</u>. Oxford, 1895; reprint ed., New York: Menorah Institute, 1959.
- Weiss, Abraham, Studies in the Literature of the Amoraim (Hebrew). New York: Horeb Yeshivah University, 1962.

APPENDIX A: BABYLONIAN TALMUD PASSAGES

ממרת

מפנין 🕖 פרק שמנה עשר

ברבר אחר קשה לדבר אחר רב ושכואל

דאמרי תרוייתו "האי מאן רעביר מילחא לישהי פורתא והדר ליקום דאמר מר "הי

רברים קרובין למיתה יותר מן הדיים ואלו הן יאכל ועמר שתה ועמר ישן ועמר הקין

רם ועמר ישימש מטרנו ועמר אמר שמאל

פורסא דדמא כל תלתין יומין יובין הפרקים ימעם ובין הפרקים יחוור וימעט ואמר

שטואל פורסא דרמא חר בשבתא ארבעה

ומעלי שבתא אבל שני והמישי לא ראמר

כד כוי שיש לו זכות אבות יקין דם בשני

ובחמישי שב"ד של מעלה ושל ממה שייו

באחר בתלחא בשבחא מאי מעמא לא משום רקיימא ליה מארים "בזווי מעלי

שבחא נמי קיימא בזווי יכיון דרשו ביה רבים

דליכא ארבע בתריה סכנתא ר"ח ושני לו

חולשא שלישי לו סכנה מעלי יומא מבא

חולשא מעלי יומא דעצרחא מכנחא יונורו

רכנן אכולהו מעלי יומא מנג ו משום יומא

מכא דעצרת דנפיק ביה ויקא ושמיה מכוח

ראי לא קבלו ישראל תורה הוה מבח לתו

לבשרייהו ולדמייהו אמר שמואל אכל המה

עין משפם ער מאחי

ברבר אחרי חדר: קשה לרכת אחרי וקודם הקנה עורא אנ"ש שרו דנין ככל ברבר אחרי חדר: קשה לדבר אחרי לרעת שהחזירים מעובשים הם ברלאמריען בקדומין (ד' ממי) "י קבים נעשים ירדו לעולם השעה נפעי שים יום שרו לריים כל אורי הברביעי נמי קאי מאדים באורי בוף היום הדרים: אכל ועמד י מהר לעמיד פתאים אחר שאכל שובש : עורסא היים שים יום של אורי ברביעי נמי קאי מאדים באורי ברביעי מי קבי ברביעי מי קאי מאדים באורי ברביעי מי היים ברביעי מי קאי מאדים באורי באורים באורי ברביעי מי קאי מאדים באורי באורים באורים באורים באורי ברביעי מי קאי מאדים באורים באו אלח לח הבו חכמים לכך דחון דרך להקיו כל כך בסמוך דדמת ימן הקום פחו בפרום הפסח (שקנים פיג פיא): בין הפרקים .

א מפיף מי . דעים לרכיעי במרים . דעים פונס יי : דעים פונס יי : די חשים אים מים באדור מים באדות הקונערם די חשים אים מים קטב לספר לגלה בזחת וכן מנהג ק' קרני להקו בווא כמו קרנא דחומנת (להמן דף הנד:) הבל מחה ששמי לחקן השפה כולא כלום דכשפר גיטת והקום היה מחקן השפה וכיום שהיה מחקן שפמי לא היה טפל כנים ועלכן היה לחשל כל תי שהיה יגע ולא עלה כידו שכרו היו קורון אותו יומא דשמח : כושבר רבע • משש כחם והיו מחחלשין ולא יכני למיגרם כדכחיב (ש"ה ל) מירדוף דוד היא וארבע מאים אים (עמו) ויעמדו מאחים אים אשר פגרו מטעור אמ נחל הגשור: כל האמור בסרשם מוכחה - לאי מקרא משיק אלא מסחמא כיון שבא בפרשת מוכחה אם כן לער הוא אם אין עושין והקיע חכמים לעשות ובטלן אין בהן

איפורא דאוריימא:

דשום מנט ים: לולום: "ד"ר את לח תבו תכמים לכך די מים בי מיים בה ג: לולים: "ד"ר את להבע בתרים לכך די מים עד בוף החדם בדמירם מום את היים את היים בבכח בדמירם ב

תורה אור פירקי שטחיו כנון לחתר מ' שנה : אלא לב' חדשים: ובין הפרקים יחור וימעם - לחתר ששים יקיו לג' חדשים גימין כ לפי שחין כתו עליו וחין דתו חם וגופו חלטען כשמחסר דמו : שכ"ד של מעלה ושל מפח שוין - חדם נדון ככל יום וכ"ד יושכין בעיירות ככי ובה' מחקנח עורא וחילך (ג'ק ד' סכי) וכיון דיום הדין ופקידה היא שטחיו נוכרים: דקיימה ליה מחדים כוווי . שמול מחרים משמש בו כשעות זוגות ומול מאדים ממוכה על החרב ועל הדבר ועל הפורעניות והזוגות קשין שהן רשות לשרים כדאמר בסמחים (ד' קי:) והמורטניות מוכנין של"מ תכ"ל סדר השטית כשנתני

בלפחים לי קרן של"ת הכלל סדר הקנות כשנמל (פיץ מוספת התחורות והמולות שנה רחשונה של דים וחין) התחורות והמולות שנה רחשונה של דים וחין ישובור פתאים ה' אכד שבואל ד' דרוא ד' די המיסר' נפנח שימש שנחלי ונפניה נדק דהנא ארביסר די דהוא עשרים וארבעה די ^{פח} ולחכיו מחרים וחחכיו ממה וחחכיו כוגח ואחריו כוכב ואחריו לבנה נמנח ז' המולום לו' השעות וחוורים

חלילה לשלם נמצא בסדר זה לשלם סימני מזלות המשמשין בתחלת לילי השבום כלכיש חלים מולחי שכח שעה גמרא ביון ראשונה שלו כוכב תחלת ליל שני שימד מחלים לדק וכן בסדר הזת וסדר תחלת שיון מהיד נדק וכן בסדר הזה וסדר חתלת פייון היה כייה כייה כייה רשה סימני הימים חלים כלנ"ש שעם דים מוספקים. הראשונה של אחד בשבח חמה זעל ופני כעורות שני בשבח לבנה ושל שלישי בשבח מוספקים. מחדים נתנא מארים מוזר בי חלילה קמו פיבנשי מחדים נדול מוצר שלישונה של בדרכו בשנה שמינית ביום והיא זוגות אבל שאר ימים אין מאדים בווגות שלהם ותיי נחשמה אם לא כללה וכלילה אין דרך להקיו: אדמו הדבש מעלי שבתא נמי קימא מאדים בוווי. מלא חשי מי שהרי שעה ראשונה של יום ענה לפי הסדר של חל"ם כלניש חחלת

הימים וכיון שתחלתו עוה וסדר [תוספי ספרו] הליכתן של"ם חגכ"ל נחלתי חתחילין לחזור חלילה בשעה רביעית נמצא מארים בשעה ששית: כיון דרשו ביה רכים - הורגלו כו מסני דוחקן שיהין מיוני הוצמה קרובים למשדת שבת ואמרינן פי יוסו ומיי בפירקין דלעיל (ד' קיח:) כטד שבת פי היה מיין

והקיז רם לא הקין אלא לאחת רפתו ותנים לרפואה אבל לאוקלי מיקיל המקיז רם שתייה לאלתר אבילה עד חצי מיל איבעיא הררן עלך מפגיו להו שתייה לאלחר מעלי אבל בתר הכי קשי או דילמא לא קשי ולא מעלי תיקו איבעיא להו אכילה עד חצי מיל הוא דקמעלי הא בתר הכי מון יומו משמי ומקמי הכי קשי או דילמא לא קשי ולא מעלי תיקו "נכריו רב מאה קרי בוווא אינום יש מינון פיתם יפר נמרון מאה רישי בזווא מאה שפבי ולא כלום אמר רב יוסף כי הוינן בי רב רמינו מנסף) תכיני מנסים בייון בייון בייון המביי ולה כלום המדרב יוסף כי תרון בי רב הוגא יומא דמסגרי ביה רבנן אמרי האידנאיומא רשפמי היא ולאידענא מאי קאמרי: וקושרין המכור: תיר "קישרין המכור רי יומי אומר אף ינו הנגאל ינו הנגאל וניאת כאסישון ב וובן אם הבות אמר רב מדים דכמים לר יוםי במבור של שני תינוקות

הדרן עלך כופנין

מיש האיים והקוז דם לא הקיז אלא לממה י שהאיכל מכניד אמה האיים שמשן "בתנוחות מסקיאת של מכנין למשל במיש מכני בי היש של ברוצי מהה קרי בעלים איים משל א הקון אלא לממה י שהאיכל מכניד עליו אפי האיים והיש משל א הקון אלא לממה י שהאיכל מכניד את האיים החוד איים בי היש בי בי האיים בי היש בי בי האיים בי

4) הגון מצון פל פער "בינון מל פער "בינון "בינון מל "בינון "בינון מל "בינון מל "בינון מל "בינון "בינון מל "בינון מל "בינון "בינון "בינון מל "בינון "בי

כלב רבינו תנגאל

רבי אליעזר דמילה פרק תשעה עשר שבת

כר' יותגןורתניא כוותי'. ולא כר' אתא כר יעקב :

ביום דכתיכ וביום השתיני ויש שרא אחד שהבייו של דמתיך אבן שתנח ימים ודכשל אחם יחים שבת אחד מתוח בת קד משומה נקם: או של מעתה יהא למשח בשם שהוח את דמתיל בעם ביותר את הול התלמק או היל את התלמים את התלמים או לי עיבור הול בטולה בוב ובה ויוללת שיש בישניית הלכה ווכשית הם קד אין והול מים ביותר של היל היל היל היל אחדרים קרא - והול ליה דבר רינן קד מחלכת וכי שילא מן הכלל לידון ברבר לבטו ווח ששיש בנויר בתרב לאתויי בדלות שלי אתם יוכל לידון ברבר לקוביון ונרי, ובשל היחדש לאתם יוכל לידון ברבר ביותר שובחר הובטו היחדש לאחם יוכל שובח לאתם יוכל של שובח לאתם יוכל אתם יוכל של היוכל ה

דרשת תחריתי מתח: עולסביני וביובני ישראל עולם ביית מות לעולם ביית עולם ביית מות לעולם ביילה בייל דרשת תחריתי תחת: רעניא ביותיה דרכי יותנן ודנה ואת היא מעים במיה כרב החת בר יעוקב יודנה מיים החשור אתה חדיני כרב נחתן כר ינתק החבר החיל או אחייך להדוחם וסיהב כרים דורות גל היי דליהו מודה עיליהם את בשר דרשינן כיום כדדרשינן בכרייתה ביות ביעי ובעיכם. ואות ברים דורות אתת למכסירון ר' יווען אשר אשר קרא לוכיום הששיני יפול בשר לוכיום למילה גופה ולים ליה למילה ערהו בישאשלו בשבת לוכוס לחלה גופה וליח ליה לחלה הביום השפיני יפול בשר לכל החלה ביום אמון עליה דיל אי של החלה הקדמון עליה דיל אי בלכה מע"ל וריק מיל מול לי אי בלכה מע"ל וריק מיל מול הבי אפיל של החלים בריק מול הדרשי ביום לחית כרבון בדיום ביותר שביו הקה מינ בבשים וני לעמריך לחלה נופה לוהכי לל קלתד ביותר ביות חותה נרעת שנדתה מסני מינה אינו להתקף על פירוק ר' דין שתתא עכודה דותה אותה והא יותו ופרוק פר'א היאיל

שאם עבר זמנן בטלון - הילכך דמו : וביום השמיני ימול ואפילו בשבה - ומילה גופא דדמיא שבח אחדינן לקמן הלכה למשה מסיני בשבה - ומילה גופא דדמיא שבח אחדינן לקמן הלכה למשה מסיני בשבח - ותילה גוחא דרחיא שבת אחרית להמו הלכה לחשה משיני בשבח - ותילה גוחא דרחיא שבת אחרית להם להשביר הייש בשל המול (יבחוש עב:) השמיני ימול דחניא - ימול השביר הייש בשל אייחר ליה ביום למכשיריה: ד"ג בריתות - לאחרו לאברהם בפרשת דרחי בשל המול (יבחוש עב:) השמיני ימול דחניא לשישה ביי

האלה ק"ד מה עלם כשערה שחינוקה דרבי אליעזר דאמר קדא "וביום השמיני מטמח נחדל נחד מנות על מנש "נ" יכול בשר ערלתו ואפילו בשבת וליכתוב רחמנא במילה וליתו הנד וליגמור מיניה משום ראיכא למיפרך מה למילה שכן נכרתו עליה שלש עשרה בריתות: עיב לא פליני רבנן עליה אלא כמכשירי מילה אבל מילה גופה דברי הכל דוחה שבת מנלן אמר עולא הלכה וכן אמר רבי יצחק הלכה מיתיבי *מניין לפיקוח נפש שדוחה את השבת רבי אלעזר כן עוריה אומר מה מילה שהיא אחת כאיבריו של אדם דוחה את השבת כל וחומר לפיקוח נפש שדוחה את השכת ואי סלקא דעתך הלכה קל וחומר מהלכה מי אתי והתניא "אמר לו רבי אלעור (בן עוריה) עקיבא עצם כשעורה מטניא הלכה ורביעית דם קל וחומר ואין דנין קל ורומר מהלכה אלא אמר רבי אלעור אתיא אות אות אלא מעתה תפילין דכתיב בהן אות לירחי שבת אלא אתיא ברית ברית גדול דכתיב ביה ברית לירחי שבת אלא אתיא דורות דורות ציצית דכתיב ביה דורות לידדו שכת אלא אפר רב נחמן בר יצחק דנין אות ברית ודורות מאות ברית ודורות לאפוקי הנך דחד חד הוא דכתים כהן ור' יוחנן אכאר אמר קרא ביום *ביום אפילו בשבת אמר ליה ריש לקיש לדבי יותנן אלא מעתה מחומרי כפרה דכתיב כהו כיום הכי נמי דדתו שבת ההוא מיבעי ליה ביום ולא בלילה האי גמי מיבעי ליה ביום ולא בלילה ההוא מבן שמנת ימים נפקא האי נמי מביום צוותו נפקא אע"נ דנפקא מכיום צוותו אצמריכא סריא תואיל וחם רחמנא עליה לאתויי ברלות בלילה נמי ליתי קט"ל מתקיף לה רבינא אלא מעתה יהא זר כשר בהן ויהא אונן כשר כהן הא אהדריה קרא רב אחא בר יעקב אמר אמר קרא שמיני שמיני אפילו כשבת האי שביני מיכעי ליה למעומי שביעי שביעי מבן שבעח ימים נפקא ואכחי מיבעי ליה חד למעומי שביעי וחד למעומי תשיעי ראי מחר הוה אמינא שביעי הוא דלא

תשיעי דאי מחד הוה אמינא שביעי הוא דא א מחוורתא מדרבי יותנן תניא לפחתי זו הנק וני לפחתי זו הנק וני לפחתי זו הנק וני לפחתי זו הנק וני לפחתי וותנן תניא שביעי וואלך זמניה הוא אלא מחוורתא מדרבי יותנן ורלא ברב אתא בר יעקב שמיני ימול אפילו בשבת ומה מירה משה משלי משלים ממולה א איני מקיים "מחו יומת בשאר מלאכות רוץ ממולה או איני אלא אפילו בשבת שמיני ימול רוץ משרת ת"ל ביום אפילו בשבת אמר אווי איני ימול רוץ משרת ת"ל ביום אפילו בשבת אמר לא מקיים ולא מחוור בי לא לקדים ולא לאור הכי הוא מעיקרא מאי ניתא ליות למסוף מאי קא קשיא ליה הכי ומדרש לא מחוורתי ומדר או מורשה מורביי ווחדו או מחוור מיי מדי מורביי מור מור מור מורביי מורביי מור מור מורביי מורביי מור מור מורביי מורביים (עטודה דכתיב (שם כה) בכהן גדול מון אני מקיים °כחלליה כות יוכת בשאר מלאבות דוץ מפילה או אינו אלא אפי קאמר שמיני ימול אפילו כשבת ומה אגי מקיים מחלליה מית יומת בשאר יאזרינן אלא מוטורוא מלאבו' הוץ ממילה אבל מילה דחיאמ"מק"ו הוא ומה צרע' שדותה את העבודה בינים. ופניא הספחיה ועבורה

רבי אלעזר עקיבא עלם כשעורה הלכה למשה מסיני שיהא נזיר מגלח עליה ורביעית דם אחה כא ללמוד ממנה בק"א ואין דנין קל וחומר מהלכה דלא נימנה חורה שבעל פה [מוסשי פעדו] לידרש בי"ג מדוח: אמיא אוח אוח . מכילתה פרשה בשבת כתיב (שמות לה) כי חות הית כי תבה ובתילה כתיב (במות לה) והיה לחות

דכחיב ועל כל נפש מח לא יבא אינו

דין שהמיר מגלח עליה ואמר ליה

וכמילה ,כתיב (נרמשים יו) והיה לאות

כסיני ואין אדם דן גורה שוה מעלמו

אלא הך דברית ברית נאמרה בסיני

ובשבת כתיב ברית (שמוה לא) לדורותם

ברים עולם: גדול - בן שלש עשרה

דהוי מילה שלח כומנה : דכחיב ביה

ברית וערל זכר אשר לא ימול וגו' את בריתי הפר (ברחשים יו) והאי

קרא בגדול כתיב מדמחייב ליה כרת

שאם לא מני אביו חייב למול אח

טלמו ולידחי שכת ואכן אמריכן לקמן דאפילו יום טוב אינה דוחה אלא

כומנה: דורות דורות י בשכת כתיב

לדורוחם בריח עולם ובמילח הטו

כחיב (:ס) ובן שמנת ימים ימול לכם כל זכר לדורותיכם: ביום ואפילו

בשבת • מדלא כחיב בשמיני ימול ולר' אליטור דאפקיה למכשירין

מילה עלמה הלכה היא ופיקוח נפש

בריח מה להלן שכח אף כאן שבח : אלא מעחה • אי הך ג"ש דאוח פסחים בא: האמורה בשכח נאמרה בסיני לידרש מיר מ. ונספמים שחיבה זו לדרשה נאמרה לינמר ונמיר ליחה) מינה כמי לחסילין: אלא אחיא בריח ברית • ההוא דאות אות לא נאמרה

[סנהדרין נע:]

ורכם ענמום המכים החיים ועיקה אלא לא אחים ליה בק"ז ממילה אלא מקראי נפקא ליה כראמרינן בפרק [דף 2:] בחרץ דיומא": מחוסרי כפרה · כל טמאין שהולרכו לקרבן זכ חבה יולדח ומלורע נאחר בהן וכיום השיוני: ביום לוחו את בני ישראל להקריב את קרבניהם (ייהרא ז) ביום ולח בלילה: חלח מעחה י משום דהוכשר להביא בדלות מכשירין כה שחר פסולין: יהח זר וחוכן כשר בהן י אוכן עד שלא נקבר, מחו פסול לאביו ולאמו לא יטמא ומן המקדש לא יצא ולא יחלל והכי משמע אף ביום שמתו חביו וחמו חינו לריך לנחם מן המקדש אלא מקריב חוכן ולא יחלל ועבודתו לא חהא מחוללת

בכך הא אחר שלא ילא חילל: הא אהדריה קרא . לפסול בהן לילה דכחיב בהו וביום כדאמרינן וכיון דלענין לילה חורח כל הקרבנות עליהן לענין זר ואונן נמי חורת קרכן עליהן: שמיני כל שהוא שמיני ואפילו כשכח וביום למטומי לילה: חמיא כווחיה דר' יומנן - דיליף מעביום: מטיקרא מאי מיאא ליה לאוקמי שמיני דווקא ואפילו בשבח ודמי מחלליה מוח יומח אלל ש' - מלאכוח מאיזה טעם כראה לי כן: ולכסוף - כשהישך דבריו

ליהי לאוקרי שחיני דווקא ואפילי בשכת ודרי מחלליה מות יומת אלל שלי מלאכות מאיזה טעם לראה ל ל כן: ולכסוף . לשהיקר דבריו בערך מקש החיק איצפוריך מקש החיק וארבות איצפוריך מקש החיק וארבות איצפורין מות האל אפי מולה בכלל מחלליה מות יומת האל שלה מלאכות ולמימר שמיני דווקא האתר ואפי בי מות מחלליה מות יומת אלל שלה מלאכות ולמימר שמיני דווקא האתר ואפי בי השיצה השיל האתר אלל מקד מלאכי דווף לאתר ואפי בי מות בי מות

רב נסים גאון

רבי אליעזר דכוילה פרק תשעה עשר שבת

עין משפט נר מצוה

את מיי מי א אל האל בלרעות דומה את העטודה נימא דהייט כל זמן ועטודה ממורה היא שדומה שבם בתמידין ומוספין וקרבעות לטור מהלי של של של מילה בתוך בהרחו כדי לעשות עטודה ועוד קשה שממס קטע: מילה דומה אוחה את הליעה בריקוד נילף שיקיץ בהרחו כדי לעשות עטודה ועוד קשה בשר על מילה דומה או איט דקאמר שבשר מילה של מילה וכי יחימא מילה עדים אוחה את של שדומה מעם הדומה את דמשמע או איט כן כמו שאמרט אלא אפי מילה של מילה בליל מחללים מולה של שדומה מעם הדומה את מילה של מילה בליל מחללים מולה של של מולה בליל מחללים מולה של של מולה בליל מחללים הדמה את מולה של מולה בליל מחללים מולה של של מולה בליל מולה בליל מולה בלילה בלילה מולה של מולה בלילה מולה בלילה ועבודה דותה את השכת כילה דותה אותה

מיש"ע שם סעיף. כ: מטה תוכית דעדיפת ממילה שדותה

. את המילה מולאתותו הדוחה את שבת שנדהות מפני העבודה אינו דין שתהא רבינו רונואל הלרעת הדומה את העטדה הדומה רבינו רונואל מילה דוחה איתה ומאי או אינו דקאמר הדר חם השכח חפיני הכי לח דחים שכח ת"ר מילמרותה מידעה חם הפכם הפינו הבי היו הלי מינות ת"ר מילמרותה מידעה בין שלא וים לומר דהכי כמי הום מלי למינות בנותחשי בחיבה של הבורת מם בנותחשי בחיבה ביותר ביות אמר וממאי דצרעת חמורה דילמא שבת חמורה שכן יש כה טינשין ואזהרות הרבה (אי נפי) וממאי משום דחמירא צרעת היא חשמר בננץ חצרשת מלוה תוכיח אלא דניתא ליה לומר דילמא משום גברא הוא דלא חזי ומה אני מקיים שמיני ימול הוץ משבת "הלמוד לומר כיות אפילו בשבת: תנו רבנן "מילו: דוחה את הצרעת בין בוכנה בין בשר ערלתו "ואע"ם שיש שם בהרת יקוץ מילה ומה אגי מקיים ימול בשר ערלתו בומן שאין כה בתרת תיל בשר ואעים שיש שם בהרת אמר רבא האי תגא מעיקרא מאי ניחא ליה ולכסוף מאי קשיא ליה הכי קאמר ימול בשר ערלתו ואע"ם שיש בתרת ומה אני מקיים חשמר בנגע הצרעת בשאר מקומות הוץ ממילה אבל מילה דוחה את תערלת אפ"ם ש"ם בה תו וספורת ליה כרב ספרת דפליג בתתחורות שהוריה עליה דרכה לקתן והת דפטים לה בתתחורות ההוריה עליה דרכה לקתן והת דפטים לה שלה להדער הדרש עליה דרכה ורכ ספרת לליעת דותה עבודה באי לבני הית יה תיירות עלי התולה למתחור ותה עפודה לה אפל היירו בשלה התיירים לפי ליהו להל הול הל לליעת הולים של היירו בעי הציים ליכה לקרת דלרעת דותה עבודה אתי היירו בשל או או שלי שלה שלי לליעת הוא שלי שלה או שלי שלה בתיים לליעור ב ספרת או הל העוס ודתי לליעת הוא או או שלי שלה דרות בעודה מושה ותולה ללרעת של באי של של היירו אלה לאיכה למותר הכי ותיכה לתילה ללרעת הוא בש"ם בהרה ה"ל בש"ר אלה למיתר הכי ותיכה לתילה לתימר הכי ותיכה להיירו לתימר הכי ותיכה להיירו לתימר הבי ותיכה להיירו לתימר הבי ותיכה להיירו לתימר הבי ותיכה להיירו לתימר הבי ותיכה להיירו להיירו היירו בש"ר היירו בש"ר לתימר הכי ותיכה להיירו להיירו היירו בש"ר היירו בש"ר לתימר הכי ותיכה להיירו היירו בש"ר היירו בש"ר היירו בש"ר היירו בש"ר היירו היירו בש"ר היירו היירו בש"ר היירו היירו בש"ר היירו היי . הצרעת מים דאתיא מק"ו ומח שבת המורה מילה דוחה אותה צרעת לא כיש ומאי או אינו דקאמר הדר קאמר ממאי דשבת חמירא דילמא צרעת המירא שכן דוחה את העכודה ועבודה דוחה את השכת ת"ל בשר ואעים שיש שם בדרת לישנא אחרינא ומה אני מניים משל רכ כסרת שיהם הטעם וחלי דלרים בשר עדיהו בוטן שיהן וחות עבודה מעום חומרת דלרים שים בהרה חל בשר הרבי הלכן בעדיה חומרת הכי ותיכן במדים הלים למים השים בהרה חל בשר הכי הלכן בעדיים הלעום כל החיק לשים ששם החיה משים בהרה חל בשר הכי הלכן בעדיים הלעום כל החיק למו המשל היו הבי הלעום המידה ליום של היו הבי הלא למון על בשר היה בשר ששבר והיו בשל היו ליום מדים ליום של היום בשל בשל היום מילה רוחה את הצרעת מ"מ דאתי עשה ודחי לא תעשה ומאי או אינו דקאמר הדר קאמר אימר דאמרינן דאתי עשה ורדי את לא תעשה לא תעשה גרירא האי עשה ולא תעשה הוא ומה אני מקיים ימול כשר ערלתו בומן שאין בה בדרת תיל בשר ואעים שיש שם בדרת תינח גדול דכתיב בהו בשר קמן נמי כתיב ביה בשר בינוני מנלן אמר אביי אתיא מכיניא מנדול לא אתיא שכן ענוש כרת מקמן לא אתיא שכן מילה בוכנה הצד השוה שבהו שכן נימוליו ודוחין את הצרעת אף כל שניפולין דוחין את הצרעת רבא אמר מילה בומנה דוחה לא צריכא קרא מק"ו אתיא ומה שבת דחמירא דוחה צרעת לא כל שכן אמר ליה רב ספרא לרבא ממאי דשבת חמירא דילמא צרעת רכזירא שכן דוחה את העבודה ועבודה דוחה את השכת התם לאו משום החמירא צרעת אלא משום רגברא הוא דלא חזי אמאי ויקוץ כהרתו ויעכוד מחומר מבילח הוא תינח נגעים מכאים נגעים *מהורים מאי איכא למיכור אלא א"ר אשי "היכא אפרינן דאתי עשה ודחי ל"ת כנון מילה בצרעת א"נ

חורת אור מחי קשיח לים דקח סדר ביה: הדר חמר תנח - לנסשיה ממחי דלרעת חמורה משכח דחימא ק"ז : דילמא שבת חמורה כו' - דהחי דלרעם דוחה עבודה ממחי דמבום חומרת דלרעת היא דילמא הא לא אמריכן ליה יקוץ משום דגברא דלא חזי הוא כדלקמן דחי נמי קיין מחוסר טבילה ישיו מיי והערב שמש והיום לח יעטד (4) וטבול ויביי גרם חיי יום דמטרע כמוורע הילכך מחלליה ממחי וישליים יום דמטרע כמיורע הינקך מהגניה מהם בגירסם מים יומח אפילו במילה ועל כרחך המקדם שי שמיני ימול מדמה אל שאר יומים: בשישות היה בין שלא בומנה - כגון קטן חולם ביא כיון ולא והמחיט לו עד שיבריא: בשר - מבחד ויוענד והמחיט לו עד שיבריא: בשר - מבחד ויוענד ים שעמח חקר עשה ודחי לח המשה · דימנו ודרה נה יונעה זיינה היינה מהקה להכי קי"ל בפ"ק דינבוות (דף כ:) האטיקומאר הייניבטיפטים דרה משקה החיניבטיפטים דרה למש נו ולה מעשה הוא השמר לא מעשה להי אפשר נה ולא מעשה הוא השמר לא מעשה להיו הכהים הוא ולעשות ככל אשר יודו (דנרים ושפור ולאל ייפור ולאל כד) היכו פשה : חינח גדול · כר עוגשין דכתיב כיה כשר וערל זכר משר לא ימול את בשר ערלו הימול המיחה למשת לבל לא ימול את בשר ערלו יומי זה מדשם (נראשים זי) והאד בכר עולשין משתעי בכא יינמא מדמחייב ליה כרת וקטן נמי בזמנה שני שנו מפיח שנו שנים בי ביום השמיני כחיב ביה בשר וביום וחיב דשנה השמיני יתול בשר ערלתו: ביטני · כבון שלח כומנה ולחו כר שונשין נפרת נשנה ואכיו מטוה עליו נסקא לן מהמול לכם כל זכר (קדושין דף כפי): אחיא לכם כנ זה, קר... מפינא - הלד הסוה שכהן שמישני ודוחין את הלרעת אף אני אריא המיסים ייייוול וידמה הלרעת: לא מיסים ייייוול וידמה הלרעת: לא ליומת משר הרא הרא הרא הרא איייי בשם לשלח בזמנה של בינוני: דגברה לה וממילה נחבפל חזי - חס"ד מפני שהוא טמא ורשיט נם כק"ו סוס: לפריך ויקוץ ויטהר ויעבוד: מחוסר טבילה - ולא חזי לעבודה בהאי יומא ומשום למחר דליחה לעטדה קמן הצרות לא מדתי: נענים טחירין - נגון בהר ופרחה בטליה ובטלה איתרים (א)חסירים לאיסור קצילה בסיסרי אין לי אלא ייניאס אים משבוקק לטומאה מד שלא כוקק (ב) היה סיי לטומאה מניין ס"ל ככל אשר יורו: "ראה היה אלא אמר רב אשי י הא דאמרינן

ומקיים עשה חכל לרעת הנקללת

משום עבודה בעידנה דמיעקר לחו

שבת חמירה מלרעת הע"ב דדחייה לרעת לעבודה לאו האמרא דידה אוא משום הוא אלא היינו טעמא כי אמרינן אחי עשה ודחי לא חעשה כגון מילה בלרעת דבשעת קלילה דמיעקר לא מקיים עשה וכן לילית דכלאים בשעת לכישה מיעקר לא

דקלילה אכחי לא מקיים עשה (ני מופי דעטדה הילכך מידחיא עבודה דינ ביזון ממילא ולא חומרא דלרעה הוא : ביז ח:

איזית וכלאים רבעידנא דמתעקר לאו קא מוקי עשה הכא בעידנא דמתעקר ללאו לא קא מוקים עשה והא דרבא ורכ ספרא

יתר הישרות אולם. או גירי הבשל ופריך לים פינים ונים ועכל לומר דכאי מאל כאו אים דקאמר כולם ופריך ואימאל איפל או מה מלים מוכיח שכ"ל ואין בניכא ע מוכרת הדאי א פריך לים פינים ונים ועכל לומר דכאי מאל כאו אים דקאמר כולם ופריך ואים אים במצוי ליבוד או אים במצוי למצויה. או מאי עסים שמיושעו לשעלהו או מים במצוי במצוי במצוי במצוי במצוי במצוי שמים במצוי המצוי במצוי מצוי במצוי במצ

רב נסים גאון ויין כמשנת צפאלין לחקרים נשרום לחקרים קרבנתתו של מצורע לפי שיצא מכולום ונבדל מהם קשא ומקצה ובנוימין אין מעמרים הדבר אלא שנוסק כך כיון דאחדריה קרא אחרריה כלומה אילי לא מתקדה קרכן נלילה שאבה כי הכתב וציום השפיני כלבר ועמר זה הפקשאוא ההתקשה ואפרט מתקדה קרכן נלילה שאבה ביות לאיתויי בולות בלילה נפי לחין ירוש ור הניק בשר בקרבנותיי

יון דושרם נכו חיל ניום אפיי כבנת. פיון מולון דף פד פ"כ כרב"י ד"ם שוחלם וליבו שלם וארים שם ככרם. פיון מריב דפיב דובם ד"ם סלד וכי שכן נכרשו פלים ייע בריפום יכשת כי פיא מצרים הבן:

מסורת השרם

רבי אליעזר רמילה פרק תשעה עשר

268

עין מעפם נר סצות

בכם בנ מיי פכדה

בס ספיף כג:

בח א מיי מר של לחרוב מות של התחקים ביד י אבל לא בכלי ובנתי פריך הא אחרת רישא מרחילין דמשמע כדרט והדר חני אפיט לאף עליו של א בכלי אפר מיי של מות ביד מות המיי של מות ביד אבל לא בכלי ובנתי פריך הא אחרת רישא מרחילין דמשמע כדרט והדר חני אפיט לא כדרט ביד מות המיי ביד של לא בדרט ובני לקמן: בכלי אחרת רישא מרחילין. ואשיט כדרט : כילד קמני. מרחילין דרישא לא כדרט הוא הרי של מיי של מות ביד ביד מות ביד ביד המא סים אולפין עלון ביד אול ביד אחרת רישא מרחילין. ואשיט כדרט בילד קמני. מרחילין דרישא לא כדרט הוא הרי של מיי ביד המא סים א לפרושי כילד מרחילין בון לולף ביד ואשיט ביום ראשון: מני שומה דרבא ט'י ה"ג ביום השלישי מולפין עלון ביד וא לא ברטים ביד המא סים אולפין עלון ביד ולא ברטים ביד אולי ביד אולים ביד ולא ברטים ביד המא סים אולפין שלון ביד אולים ביד אולים ביד אולים ביד המא סים השלישי מולפין עלון ביד אולים ביד אולים ביד המא סים השלישי מולפין עלון ביד אולים ביד אולים ביד המא סים השלישי מולפין מולפין ביד אולים ביד האולים ביד המא סים ביד המא מולים ביד המא מולים ביד המא מולף ביד המא ביד המא מיים ביד מות ביד המא ביד המא ביד המא מולים ביד המא ביד המא ביד המא ביד המא מולים ביד המור ביד המא ביד המור ביד המור ביד המא ביד המא ביד המור ביד המא ביד המא ביד המור ביד המור ביד המא ביד המור ביד המא ביד המא ביד המור ביד המא ביד המא ביד המא ביד המא ביד המא ביד המור ביד המא ביד המור ביד המא ביד המא ביד המא ביד המא ביד המא ביד המא ביד המור ביד המא ביד המא ביד המור ביד המא ביד המא ביד המא ביד המא ביד המא ביד המור ביד המא ביד המור ביד המא ביד המור ביד המי ביד המא ביד המא ביד המא ביד המא ביד המא ביד המא ביד המור ביד המא ביד המא ביד המא ביד המא ביד המא ביד המור ביד ה

תורה אור אבל לא בכלי: אחאן לחיק. הך סיפא חנא קמא אמרה ראיט ר"א אפיט הרחלה כדרכוי שרי : משום דגדול לא שליק בישרא הייא . הייט טעמא דמעשה שכם לא ראיה גמורה היא משום דגדול איו מכה שבבשרו מעלה

ח"ק מולפין .. ביום רחשון האמר ולא איירי בהרחלה כלל אלא בזינוף הייט דחחת ר"ח בן עוריה ופליג וחמר מרחילין: חלח חי חמרם. חנת קחת נמי מרחילין אחר בשני הימים ולא פליג ר"א אלא איום שלישי דקאמר ח"ק מולפין אף מרחילין ביום השלישי מיבעי ליה: הוו בה דייהי בה: דחי ס"ד הרחלם מילה מי גרע מחמין על גבי מכה. דסרי

התיר ל הרחילה כדרט כיום ראשון החיר ט הרחינה כדרט ביום רחשון (h) רש"י ד"ם שחל להיות בשבת: איחלש. נעשה אכל להמיחין מולה והיה דותג שמת על כך נענש: ינישם חהיכת אתר בהדי חרגימנת דסבי למה לי. ונמי ינש אתר בהדי חרגימנת דסבי למה לי. ונמי ינש מה היה לי לחלוק כנגד זקנים הללו נמחן: רב יהודה ורבה כר אבוה שפירשו שאסור להרחיץ: אי אמרת בשלמא

כותני מרחיצין את הקטן בין לפני המילה ובין לארר הפילה ומולפין עליו ביר אבל לא בכלי ר"א בן עוריה "אומר מרחיצין את הקטן ביום השלישי שחל להיות בשבת הקום ביום וישלישי בהיותם כואבים לפים מחל מכל מנו מחלם מירי מבר אבל קטן נחרפא מירי המנוצר פיודי ביום השלישי בהיותם כואבים לפים מכלו מהר: אורי ליה כשמעתה . ראה ואנדרונינום אז כחללין עליו את השבת לד סכלת מהר: אורי ליה כשמעתה . ורכי יהורה מתיד כאנדרוגינום: גבל והא אכרת רישא כירוצין רב יהודה ורבה בר אבוה דאמרי תרויידו כיצד תני מרחיצין את הקמן בין לפני מילה בין לאחר מילה כיצר מולפין עליו ביר אבל לא בכלי אמר רבא

אסרי רבנן בשנישי אניג דאיכא ל דיח מיי שם משים למימר דרב אמרה למילחיה כריא בן עזריה דפסקינן לעיל הלכחת טוחיה משמע ליה דלכ"ע קאמר ועוד דאפיט לר"א כן עוריה פריך דמשמע דשרי בשלישי משום סכנה מדמייתי ו בינו זבנא? ואני נפנים תקום סכנה מתוחים, מספה מתוחים מספה מספה ובינו מישון המישון ממון ממון מישון מישון ממון ממון מישון ממון מישון ממון מישון ממון מישון מ

ש מיש אים מי שכה בוף גרע מחמין על נכי מכה . ורוכי מפיף ככ:

רבינו רענאל

ווי דגע מחגרן שני כי מכם. דקרי הרכא אסרי רבנן כשלישי ("לגמר"): השלפי ואיי ואא שני ס'. והכא גבי מילה בהומנו (פאי דהסים בשבח עסקיע הלכך בשלישי דליכא רהא לשי הסי סכנחא לא: אמר אביי אנא בעאי דייאלסוקיים סכנחא לא: אמר אביי אנא בעאי

סכנחת לה: תמר תביי תאת בעתי ולה המי השפ דתיסני ליה . תני הייתי רולה לחרץ המי לאף ניום תחקסת זו כדשני ליה רב יוסת חמיי שסכנה היא נו: וקדם רב יוסף ושניית ליה . דודתי מתניתין חמין שהוחמו בשכת נמי שרי בימים הרחשונים ולר"ח אף בשלישי מפני שמניעת חמין סכנה היא נו: אין טחנין כו'. קס"ד גורה משום שחיקת סמנין כשמאל דעעמיה משום הס הוא והייט דקאמר אכל טחן מוץ למכה דלא מוכחא מילחא דלרפואה: מוף יכש וסטג יכש. דלאו לרטואה היא אלא שלא ישרטו בגדיו הקשים מכתו: אבל לא כחיחין יבישים (א) ונמי יבש. חחיכות כגלים לקות משום למסו וגזרו משום שחיקת סמנין: קשיא כחיחין אכחיחין - רישא שרי מוך יבש להייט כחיחין וסיפה אסר כחיחין: חדתי. חדשים שלא היו של גבי מכה מעולם מכו עמיקי לא מכו : ה"ג שמע מינה הני כחיחון מכו : ערלתו ודחי דוחה השבת דבהת קרת וכיום השמיני דילשינן מיניה אסינו כשבת כחיב בסיסיה ערלתו דמשמע מישטח ערלתו של זה ולא של אחר ולמשוטי ספק אחא:

האפן של שלה אם הטכה כדך הם הטעה, בש הבא את הכיני בש את את בעתוקי אטר אביי שטע אודקונינס היא בעתוקי אטר אביי שטע אודקונינס בין את בעתוקי אטר אביי שטע אודקונינס בין את בעתוקי אטר אביי שטע אודקונינס בין את השבת היאיז איים מינת תני בתיתון מסו: ספק ואגדרונינוס בין: תנו רבנן "ערלתו ערלתו ודאי דותה את השבת היאיז איים או איים בין אודקונינס בין את השבת היא להיים בין אודקונינס בין את השבת היאיז אודי בשמחה ואיים בין בא בעוד הבא מחות המות המותח המותח המותח המותח בין בא מותח המותח בין בא מותח המותח בין בא מותח המותח בין בא מותח בין בא בא מותח בין בין בא מותח בין בא בין בא בין בא מותח בין בא בין בא מותח בין בא בין בין בא מותח בין בא בין בין בא בין בא בין בא בין בא בין בא בין בין בא בין בא

רב נסים גאון

עין משפמ נר סצוה

כלה

שבת

רבי אריעזר דמילה פרק תשעה עשר

ממורה

רבינו דננאל

אדרוגיטם . ספק הוא וטלד בין השתשוח נתו ספק זמט הוא ספק וומה או אי ב ג ש"י ש"א השבח . נראה לר" דאסמכחא בעלמא הוא לי א א ב ג ש"י ש"א אי ב ג ש"י ש"א היי שלה בלפי א אי ב ג ש"י ש"א היי שלה בלפי אי היי שלה בלפי אי היי שלה בלפי אי היי שלה בלפי היי בלה בלי היי בלה בלי היי בלה בלה אי בלה ש"א בלה בלה שלה בלה ש"א בלה ש

טרלתו (בראשית יו) א"ל קרא אחא לאנדרוגיטם וטלד כשהוא מהול

ענדלמו (ברלשת יו) א"ל קרא החת להדרוגיטם וטלד כשהא מהול להדרוגיטם וטלד כשהא מהול במשרה היש בחת היש. איחבר ליח בכיח ה"ש. אי נמי עיקר קרא נטלד בשהא מהול ולהדרוגיטם לא לרין להשוף דם מחת בשה בחת היש. השה היש הבשה מת בשל בתוצון ביח בשהו להדרוגיטם שעון מילה מדכתיב כל מתוציון ש אם רו זכר ורכנן הוו לרכו לרכו לולדרוגיטם שעון מילה מדכתיב כל מחוצין ביח שלאר בין ניום שליש של לחוץ ביח של להיח בשבה המקם לטלד כשהא מהול מלקצייר של לליד של לליד בין ביח של לחוץ ביח ליד למבר להיא לשל בין ביח של של להיח בשבר להיא לבין וביח של מוץ לליד למבר להיא לשל בין ביח של להיח בשבר להיא לבין ביח של להיח בשבר להיא לבין ביח של להיח בשבר להיא להיא לבין ביח ליד לבין ביח ליד לבין ביח ליד לבין ביח לא היק ביח של לחוץ מכון לה" לא מכון כין לה" לא מכון לה" לא מכון כין לה" לא מכון לה" לא מכון לה" לא מכון ביח להיא להיא מכון לה" לא מכון ביח להיא להיא מכון לה" לא מכון כדין פסקו כשמעומט ובבר נמי נראה בשנה שואם יחיד נר" שממט אהרא דיבועות דפרק פואנים וכ"ש פיום החלן (דף מו:) דמניא הרי שכח לפרק פואנים וכ"ש פיום מלחי ולא טבלרי מעבילין אותו ומה אייה אני"ד ביי בכך דברי רבי יהודה ור' יוכי אומר חיבה ב"י אלעור בן אין מטכלין ואח"ל רא"ל להמיף שורחת ב"ב אלעור בן ממט דם ברית בנקנייר כשהוא חסיך שירוח ביילה וביי מהול לרבי יוכי אמא און מטבילין בין הרוחה ביילה יוספי הרי הוא מהול לפניע מאי עפקא ששבות היילה יוספי מירה אול מחל לאון מטבילין בין הרוחה ביילה יוספי הרי הוא מהל לפניע מאי עפקא
אור שביי הוא וובוא

על גר שנתנייר כשהוא מהול שבית שמאי אומרים יצריך להמיף ממנו דם ברית ובה"א א"צ להטיף טכעו רם ברית: אמר מר ולא ספק דוחה את השבת לאתויי מאי לאתויי הא דתנו רבנן *יבן שבעה מחללין עליו את השבתובן הי אין מחללין עליו את השבת ספק בן וי ספק בן הי אין מחללין עליו את השבת "בן שמונה הרי תוא כאבן ואסור למלמלו אבל אמי שוחה ומניקתו מפני הסכנה איחמר רב אמר הלכה כת"ק ושמואל אמר הלכה כר"ש בן אלעור רב ארא בר אהכה אתיליד ליה ההוא ינוקא כשהוא מהול אהרויה אתלימר מהולאי ער דשוייה כרות שפכה אבר תיתי לי דעברי אדרב אבר ליה רב נהבן וארשמואל לא עכר אימר דאמר שמואל בחול בשכת פי אמר (ו) הוא סכר וראי ערלה כבושה היא ראיתטר רבה אמר חיישינו שמא ערלה כבושה היא רב יוסף אמר וראי ערלה כבושה היא אמר רב יוסף כנא וראי ערלה כבישה היא אמר רב יוסף כנא אמינא לה דתניא רבי אליעור הקפר אומר לא נחלקו ב"ש וב"ה על נולר כשהוא מחול שצריך להמיף סכעו דם בריח על מה נחלקו לחלל עליו את השבת ב"ש אומרים מחללין עליו את השבת לאו מכלל דת"ק מבר הלל אין מחללין קליו את השבת ודילמא ת"ק דברי הכל אין מחללין קאמר אם כן רבי אלאיזור המפר מומא דב"ש אתא לאשמעינו

ברית וב"ה אומרים אינו צריך "א"ר שמעון

בן אלעזר לא נחלקו ב"ש וב"ה "יעל נולר

בשהוא מחול שצריך להמיף מכעו דם ברית מפני שערלה כבושה היא על מה נחלקו

דבור ובל אן מותין קאמו אם כן ובי אליעור הקפר טעמא רב"ש אתא לאשמעינן דילמא ה"ק "לא נהלקן ב"ש וב"ה בדבר זה: ") אמר ר' אםי כל שאמי ממאה לידה נימול לשמונה וכל שאין אמו ממאה לידה ייזי אין ניפול לשפנה שנאפר "אשה כי חוריע וילדת זכר ומכאה ונו' וביום השמיני יכול בשר שנאמר "אשה כי חזריע (כי קיו) רראשינים יוכידו שאין אכו ממאה לידה וניכול לשמנה א"ל "נתנה תורה י) ניל אתר רבא אפר רי אם כל שאש ומי ום קיא נאלאת פי לו לי סיק ונתרדשה וכיא מייף ומה(זים)

וכא כריף והמ"ש! לטלפלי . כראה לריי דעכשיו מוחר לפלטל כל חיטקות שאין אט בקיאין וכולם כמו ספק כן ח' ספק כן ע' ופעמים שהאשה מתעברת כמדר לטכילתה וסטורים שאינה מתטברת וטיחר למיש בשבת מח"ב בדרמריכן לקתן לדף קויי) חשיש היא בן שמנה ודאי בטן שלא בא על אשת אלא סטם אחת ושירש וילדה לטוף חי אפיש הכי נראה לר"ד דמתה לטלטט ולמיש בשבת אם אין רישתא בשערו ובניסרניו

כדלתר בפרק הערל (יגמות דף פו) דלתריטן האי כר שבעה הוא ואישחחיי אישחהי <u>רקופר</u>י הסכנה. סכנת חלב כשיש הרבה בדרון ולא חיישיטן שמא חשלטל אומו ולאני) יוע כשביא מאי איריא משני הסשנה ראשיט לא יהא אלא לערא בעלמא מוחר" אשיט (ו) היא אומני בשנמה

רב נסים נאון ל באלן בספר אפריק כרחזמה[בני] ומתחדק כשקיה ושקימה כד' שמעון ראשריק להשתקם ברן כל ניפי ולענין חסיין בספר אפריק נסדה אפר סבאל לא הוחדי לרחץ ברן אלא פינו ירוי ורכלו ותניא נחתיה רששאל חסין שטרותי מעוב סבא אפר סבא לא הוחץ בין פניו ירוי ורכלו אבל לא ירואך בתן כל נופו ולה' משקח מערי להמחקם ברן כל ניפו ולחץ בין פניו ירוי ורכלו אבל לא ירואך בתן לנופו לה' משקח מערי להמחקם ברן בר מיצו בל הלי מיצו בל ולי מיצו של לי מיצו של לי מיצו של לי מיצו של לי מיצו לי מיצו מערי לאים וציבור לחתי כל ניפי אחר להיים בראשות דר' אושעיא (מכשי ול) וייבר בל יצירות וצירות לאים יציבור לחתי כל עיקר ותשא פירוש בבראשות דר' אושעיא (מכשי ול) וייבר בל יצירות יצירת לאים יציבור לחתי הלי מיצורתי בלי מיצורתי בלי מיצורתי בלי מיצורתי בל מיצורתי בלי מיצורתי בל מיצורתי בל מיצורתי בל מיצורתי בל מיצורתי בלי מיצורתי בל מיצורתי בל מיצורתי בל מיצורתי בל מצורתי בל מיצורתי בל מיצ

ומוספי סטיון כדריה ומכיחה לידי חולי : כח"ח . ינמום עא. אליבא דכ"ה דאמר א"ל להטיף ממט דם ברים : אהדריה אתליסר מהולאי. שיטיפו ממט דם ברית ולא רצו משום דשבת הואי ואפיני לכ"ש ספק הוא ואין מחללין: עד דשוויה כרות שפכה. והוא עלמי מלו ועשתי כרות שפכה שהחך מן הגיד: אררב. דאמר איצ להטיף: בשבח מי אמר. הא כפיקא (מוסטי מפיז) הוא: והוא סבר. רב אדא סבר דודאי ערלה כטשה היא ומחלליכן : חיישים . הא דאמר ריש בן אלעור לדכרי הכל לריך להטיף אספיקא ינשח ש. בינ קאמר ובחול שמא ערלה כטשי, היא ולענין שבת נמי ודחי לא מחללינן: ודחי ערלה כטשה היא. ומחללים: לאו מכלל דח"ק. דרי אליעור הקפר סבר דברי הכל מחללין ואנא מי דאמרי כווחיה : ה"ג וממאי דילמא מרנה ביב אמר דברי הכל אין מחללין ר' אלישור ומה ינחה להתר דברי הכל דון מהוכין לי הכיטור דף ס סיכשיי הקפר דאתא לאיפטני ולמימר דלאי משם סכמ משם סכמ שיים : (נ) חמי דים רטרת אממטין דב"ם פליני כה האק מפי הפנה ב"ש בתקום כ"ה אים פליני כה האק מפי הפנה ב"ש בתקום כ"ה אים אישור" לח"קה ווא יושא אה דאמר בשבת לדברי הכל אין מחלוין אירא פ"ל ופטנמייהו כחל דלב"ה איל להטיף אורא פ"ל מפטר מדברי ברל אים להטיף ממס מונו דם דרות ברל אורא איל הרביי ממס ו ותינה חבינה תחקו ממנט דם ברים הא ליחא דלא נחלקי (ראמ" אלם" בדבר זה אלא ודאי לריך ובשבת הוא לאוג בעלה מיל וחינה כל וחינה בית מחק : דבחול לריך ולאטוקי מח"ק דאמר לב"ה לת לריך: כל שחין אתו טמחה לידה . כגון יולא דופן ונכרית שילדה

ולמחר נחגיירה אין בנה ממחין עד שמנה אלא נימול מיד : דורות ולפיל מכ. הראשונים. מאברהם עד מחן חורה ינמות בתוב"ם הרחשונים. מחבריהם עד לחון מולים זר. מינה עות מולה :

הביח

בוסנת דאקיא מקל וחשר ונם זת פירשט בפ' כמח מרליקון מילון תכרתו עלית ית נהיותית מפירשן וב נרותית על אות היו ברותי המספר ואת ברותי ברותי המספר ואת ברותי ביו שהיו ברותי ברות

Chapters I, II, III Cases 1 SHABBAT 151a

עין משטמ נר מצות

して

שואל

וזערם

לן ב חיי שם כלכם ג סעג שם מששע חייה סען שי סעיף חי:

מפיף מו :

אלא אסיפא קאי - דקאמר חיק להיחרא אבל מחשיך הוא לשמור וארא איהו ושווייה כיה כללא להביא כל פולא בהן: האי כל שאני וארא להחשיך עלון זכאי אב לבולורתו מיבעי ליהי (ג) דהיחר דחשיכה זכאי להחשיך עלון זכאי אב לאורתו מיבעי ליהי (ג) דהיחר דחשיכה חנן והיחר אמירה אל חנן והידי חלר חניא בדלא חניא : עשלם מנן והיחר דאמירה אל חנן והידי חלר חניא בדלא חניא : עשלם

חניא בדלא תניא דאמירה נמי תנינא לעיל לא יאמר אדם לחבירו שכור לוג מייי שם שור שים לי פועלים אבל השחא חלי הגיא שם ספיף ב: לי פועלים חבר השתח נה יחיי בדלח תניח דכיחר המירה לו תניח אם פלים משים שם ספיף ג הבל היתר החשבה חניו:

לנולם משיפת קלו (ד) התמרכב יהודה אמר שמותל מוחה לפו ו חיים מים הלו מנים מים אדם לומר לחבירו שמור לי פירום מושים איות מים! שם שבחחומך · אע"ם שהוא אינו יכול שבחחותך · חני"ם שהוח חיט ישוג לילך לשומרן ישל לומר לחבירו לשמרן מ ח מי" שם כלכם : מושיש שם ספיף פה : ומחגיחיו הכי האמר כל שאני זכאי וכ"ם מה שאני זכאי לומר לעשוח היום שם מושים איח פים כמו שמור לי פירוח שבחחותר חע"ם שאיני רשאי לילך שם היום דמותר להחשיך עליו:

אין מחשיכין על החחום להכיח בהחה יש ספרים דגרטי מחשיכים לפי שאם יש שם בורגנים הולך ומכיחה וכחובפחת גרט חיו מחשיכין וי"ל דחיירי צבהמה שחינה יכולה לבא ברגליה כגון טלה קטן אאיכ ישאוהו בכתף שאפינו מחינות איט רשאי להכיא דאסור לטלטל בעלי חיים שהם מוקלים: נכרי שהביא חלילים בשבח לא יספוד בהן ישראל • לא כפי׳

הקונטרם שפירש עולמיח מדפריך בנמרא גבי עשה נכרי ארון וחסר ט קבר יקבר ט ישראל אמאי הכא נמי נימא ימחין בכרי שיטשו ואמאי קל אר נמי אי לאו דקאי אחלילים על כן נרחה דלח יספוד בהן ישרחל הייט עד כדי שיבואו דכחם חלילים חין מביחין חותן לשם חדם חחד אלא לשם כמה בני ארם:

אאים באו ממקום קרוב חימה לרבי מה מהני שבחו ממקום קרוב הלא הביאם דרך רה"ר ומה לי ארון וקבר שנעשו בשבח לשיל קכנ. פים מכםי ומה לי חלילים שהובחו דרך רה"ר וייל דהביא ממקום קרוב לא מהגי כל כך הבאחו : דירגא מתניחין טוחיה דשמואל כי' יקבר ע ישראל אלמא מספיקא שרי חימה היכי (ה) מוכיחנא מינה דמספיקא שרי והא מוקמ' לה בעומד באיסרטיא דודאי לטרך נכרי נעשה מיהו חומר רכי דליע ליה להא דקתני עשו לו דבינו הונגא רכי תליי לוה להח לקתני עשל לי דבינו הובא
החון כי וליי נמה בסמוך (י) חיכ גם כל זה. ואשרין
בפי הקונטי לי אלא היי דיקא מדי
בפי הקונטי לי אלא היי דיקא מדי
בי הקונטי לי אלא היי דיקא מדי
בי ומשנה של במסכח מכשירין בי לי משני וציאני היא במסכח מכשירין בי לישרי (שיני) בי ני מודר לאמא חליין לי לי בי ני אליין בי אן לי לי לישרי (שיני בי אורו של החור שיני מודר לא מודרי בישר בי בי מודר לא מודרי בישר בי בי מודר של הבינו ובער בישר של הדינו בי אורו על החור של הדינו בי בי מודר של הדינו בי מודר של הדינו בי בי מודר של הדינו בי מודר של הדינו בי מודר של הדינו בי מודר של הדינו בי מודר בי מוד

אבר שומטין את הבר מתחתיו ומטילין אותו על החול בשביל

עם חשבת. אלא אכ

פרק שלשה ועשרים שבת

אסיפא קלי · כדקאמרס ודקשיא לך אמירה מהיכא קאמר ליה להיחירא דמלי כה החשכה אהא קאי דאמר

האי כל שאני זכאי באמירתו רשאי אני בחשיכתו כל שאיני וכאי באמידתו איני רשאי בחשיכתו מיבעי ליה אלא אמיפא קאי אבל מחשיך דוא לשמור ומביא פירות בידו האי כל שאני זכאי בחשיכתו רשאי אני באמירתו מיבעי ליה לעולם אסיפא קאי ואבא שאול אהא קאי ראכר רב יהודה אכר שמואל "מותר לאדם לומר לחבירו שמור לי פירות שבתרומך ואני אשמור לך פירות שבתרומי וקאמר אבא שאול לת"ק מי לא מודית דמותר אדם לומר לחבירו שמור לי פירות שבתחומך ואני אשמור לך פירות שבתרופי ואימא כל שאני וכאי באמירתו רשאי אני להחשיך עליו כלל לאחויי מאי לארוויי הא דת"ר אין ימחשיכין על התחום להביא בהמה *יהיתה עומרת חוץ לתרום כורא לה והיא באה כלל אמר אבא שאול יכל שאני זכאי באמירחו רשאי אני להחשיר עליו ומחשיבין לפקח על עסקי כלה ועל עסקי המת להביא לו ארון ותכריכין ואופרים לו לך למקום פלוגי ויום לא מצאת במקום פלוני הבא ממקום פלוני לא מצאת במנה הכא במאתים ר' יוםי ברבי יהודה אומר יובלובר שלא יוכיר לו סכום מקח: מתני בחשיכין על החרום לפקח על עסקי כלה ועל עסקי המת להביא לו ארון ותכריכים ינכרי שהביא חלילין כשכת לא יספוד בהן ישראל אא"כ באו ממקום קרוב עשו לו ארון והפרו לו קבר יקבר בי שראל ואם בשביל ישראל לא יקבר בו עולמית: גבו' מאי מסקום קרוב רב אמר ממקום קרוב ממש ושמואל אמר הישינו שמא (ה)רוץ לרומה לנו [+] דיקא מתניתין כוותיה רשמאל דקתני עשה לו ארון וחפר לו קבר ויקבר בו ישראל אלמא מספיקא שרי הכא נמי במספיקא שרי *"ותניא כוותיה (י) דרב (י) *עיר שישראל ונכרים דרים בה והיתה בה מרחץ המרחצת בשבת אם רוב נכרים לערב רוחץ בה מיד אם רוב ישראל ינאחין ער כדי שרגע רציון מחצה על מחצה "(אסור ויכתין) עד כדי שיחכו הכוין ר' יהודה אוכר באמבמי קמנה אם יש בה רשות רוחץ בה מיד מאי רשות אמר רב יהודה אמר רב יצחק . כריה דרב יהודה אם יש בה אדם חשוב שיש לו עשרה עבדים שמחטמין לו י קומקומין בכת אחת באמבטי קטנה מיתר לרחוץ בה מיד: "עשו לו ארון והפרו לו קבר וכר : אמאי הבא גמי ימחין בכדי שיעשי אמר עולא 'בעומר כאסרמיא תינח קבר ארון מאי איכא למימר א"ר אברו יבמושל על קברו: בותני 'עושין כל צרכי המח מכין וכדירון אותו ובלבד שלא יויו בו

הא רשמואל וקאמר ליה אכא שאול לח"ה מי לא מודית בהא שאחה מחיל להחשיר דמוחר הוא לומר כדשמואל אלמא הואיל ומוחר לומר מותר להחשיך הלכך אמאי נקשח החשפה לשמור לחודא שוי כללא למילחה והימה כל שהכי זכהי בהמירתו רשאי אני להחשיך עליו דש"מ הך וש"מ מת (כלה דהא נמי זכאי באמירתו הוא כרמפרש לקמן והלכך מחשיכין עליו וסיפה דמחני' דקחני מחשיכין על התחום לפקח על עסקי ומשמחי פיחן כלה חבח שחול היח: כלל חמר חבח ונפינ מנון שאול כו' • והאי נמי וכאי כאמירתו כרקתני סיפא ואומר לו לך למקום פלוני: סכום מקת - מנה ומאחים: בותני נכרי שהביח חנילין בשכחי בשביל ישראל: לא יספוד בהן ישראלי לעולם וקנכא הוא משום דמוכחא מילחא לכשכילו הוכאו דאין דרך להביא חלילין אלא בדביל מח: ממקום קרוב - בחוך התחום: עשו לו ארון -בשביל נכרי או למטור: גבן' רב אמר ממקום קרוב מחש - כלומר שירוע לנו כירור הרבר דממקום קרוב באו שראיטם שהיו בבימו: ושמואל אמר חיישיט שמא חוץ לחומה לנו · אפינו הביא מהוך לעיר אנו תולין להחיר ואומרים שמא כחוך החחום לט ערב שבח וכופרין כהן במולים מיד וחיישיכן נמי חמריכן לקולא כראמרי׳ במכי׳ חגיגה (דף פוי) גבי בתולה שעיברה חישינן שמח ממניי (כ) שם גבר בתונה שעינו זי בין ממניי (כ) שם ממניי מוכרה ומוחרת לכהונה דשמואל וחניא כוותיה דרב: יקבר היו הלח של שבראל י החלים מסשיקם שת הלחלים מסשיקם שת הלחים הלחים החלים מסשיקם שת הלחלים מסשיקם שת מחלים הרבי המסשים מסשים מסשי יצוחי בשון וחדת בשדי שימש יחון משתי היות משתי היות בשל הבל הובל הני לא יספוד בהן חשתם בשים ליצוחי בישים ליצוחי בישים ליצוחי בישים ליצוחי בישים ליצוחי בישים ליצוחים ל

על ידי עברים וקומקמין הרבה: אם יש בה רשות אדם חשוב שליט:

רב יהודה כו' אלמא זכאי אני באמירתו

ואבא שאול וח"ק כולהו פשיטא להו

תגרות מי מין (ה) (מי לחומה לנו חמר ככח דיקה

במרחן לא מוכחא מילחא כולי האי - הואיל וואיכא נכרים: באמבטי קטנה שיש לחלות ולוחר משחשיכה הוחמה

רוחן כה • ישראל מיד דיש לומר הנהות רגריא משחשיכה הוחמו חמין לאותו נכרי (א)נם יויקל לישל מוחיה מישר לייקל לישל אחרינה גרסינן חניה מוחיה הינ מספיח דשמואל ולא גרשי דייקא מחני שי

שרי) מחים: (ב) שם עד מססיקה שרי ומייחי סיעחה נוחים זוב לשמוחל מדרבי יהודה דחליכן לקולה ציל רבחולה : ורישא לא קשיא ליה כיון דמתאה על מחלה ודאי בשביל ישראל ונכרים הוהמו שהרי לא לאדם אחד לבדו הוחמו דנימא ספיקא לנכרי ספק לישראל

פרק שלשה ועשרים

שיטחין "קושרין את הלחי לא שיעלה אלא

302 עין משפט נר מצוה

שב א פייי פכיו מכלי

שנה כלכה כ סמג שם מושים חרית סימן שיה סמיף ו:

ומוראכם חרי וכחיב על כל חים הארץ ואפי׳ ארי : כדרמי בר אבא -דנהנסה עליו מיחה ונדמה לארי כבהמה: נמשל - מי שחיה מושלח ט בירוע שכבהמה נדמה: עשה - לדקה: עד שאתה מולא - למי

שימתין - שלא יסריח מחמח חום הסרין והכרים: קושרין את הלחי של מק שחים פין הולך ונפתח קושרין את לחייו כדי שלא יפתח פיו יותר: ולא שיעלה • להסגר ממה שנפחח דהייט מזיו אבר אלא שלא פר ב פיי פי ממשם יוכיף ליפתח: כממכון איתם בססכל . סכרי שרת כני עליו: לא למשל : ומטי לך ממון : ושירך בירך . שירך כרסוסך קורס שמום: אל של של של שמשלה דהום ליה טעם: לבלי ואמר של של של של של של היו של של של של משירים: ולא מובה לאמן לב ולקפוך

יד: על מדה זו - שלח יכח לידי עניום דדבר המזומן הוא לבא או עליו אי על בט או על בן בט: ונחן לך רחמים . שחרחם על הבריות: זו פרחתי המלח שהוא חלק ומלהיר יותר מכל הפרלוף: זה חוטם - שהוא תואר פני אדם: זו נשמה · כרכחיב נר אלהים נשמת אדם (משלי כ): הלסתוח · לחיים: ושבו העבים • חשכת עינים יכח ויכסה המחור חתר שירבה בבכיה בזקטתו מהמת חשות כח ולרות רבות עליו: מרוות - מחור שינים: אפינו מליא כחלא בעיניו כמכחול גרדיים אינשוכליש כלעיזו: אוקומיי(ב). המאור מוקים שלא יחשיך יותר ממה

שהוא: מאי קמ"ל · בהא דאמר אפי'

וטחן בעיניו וקורין נו מכחול: בקרקע

הדמעה: של בכי מתוך אבל ולרה: נשפם

מיכלא ועיורא שיכול בנים ועיורון

שלא יוֹסיף *וכן קורה שנשברה סומכין אותה בספסל או בארוכות הממה לא שתעלה אלא שלא תוסיף: נבו׳ *והאטר רב יהודה אמר שמואל מעשה בתלמידו של רבי מאיר שנכנס אחריו לבית המרחץ ביקש להריח קרקע אמר לו אין מריחין למוך קרקע אמר

לו אין סכין "קרקע בקרקע מחלפא מת בקרקע לא מיחלף כל לאתויי מאי לאתויי הא דת"ר מביאין כלי מיקר וכלי מתכות ומנירון על כריסו כדי שלא (א) תפוח ופוקקין את נקביו כדי שלא תיכנס בהן הרוח ואף שלמה אמר בחבמתו "עד *שלא ירתק ימלת גדול: כחבימנח של גרדחי - טבד של חבל הכסף זה רום השררה ותרוץ גולת הוהב זה אמה ותשבר כד על המבוע זה הכרם ונרוץ הגלגל אל הבור זה פרש וכן הוא אנטר "ווריתי פרש על פניכם פרש דגיכם מהכיכחביסגה הנרה: הצים ענ: ב מטחלא - ען שהוא מכנים בשפופרת בם׳ אמר רב הוגא ואמרי לה אמר רב הגא אלו בני אדם שמניחין דברי תורה ועושין כל ימיהם כחגים אמר רבי לוי, אמר רב פפי א"ר יהושע לאחר שלשה ימים כריםו נבקעת ונופלת לו על פניו ואומרת לו מול מה שנתת בי: כותני אין ל) מעצמין את המת בשבת ולא כרול עם יציאת נפש יוהמעצים עם יציאת הנפש הרי זה שופך דמים: 🐧 חגו רבגן המעצמו עם יציאת הנפש

הרי זה שופך דמים משל לנר שכבה והולכת אדם מגיח אצבעו עליה מיר כבתה תגיא *רשב"ג אומר הרוצה 👓 ל שהתעצמו עיניו של מת נופח לו יין בחוממי ונותן שמן בין ריסי עיניו ואוחו בשני גודלי רגליו והן מתעצמין איניה מאליהן תניא רשב"ג אומר תינוק בן יומו הי מחללין עליו את השבת דור מלך ישראל מת אין מחללין עליו את השבת דור מלך ישראל מת אין מחללין עליו את השבת *אמרה תורה חלל עליו שבת אחד כדי ניישי

שישמור שבתות הרבה דוד מלך ישראל מת אין מחללין עליו כיון שמת אדם במל מן המצות והיינו

בן יומו ח' אין צריך לשומרו מן החולדה ומן העכברים אבל עוג מלך הבשן מת צריך לשומרו מן החולדה ומן העכברים שנאמר "ומוראכם וחתכם יהיה כל זמן שאדם חי אימתו מושלת על הבריות כיון שמח משיח

במלח אימרו אמר רב פפא "נקומינן אריה אבי תרי לא נפיל הא קא חזינן דנפיל הרוא כדרמי בר אבא דאמר

שאין ברם לא ותוח ולא היבה ופליגא רשבו אל "דאמר שמואל אין בין העולם הזה לימות המשיח אלא שיעבוד מלכיות בלבד שנא' "כי לא יחדל אביון מכרב הארץ תניא ר' אלעור הקפר אומר לעולם יבקש אדם רחמים יניים י על מרת זו שאם הוא לא בא בא בעו ואם בעו לא בא בן בנו בא שנאמר °כי בגלל הדבר הוה בס תל מדת זו שאם הוא לא בא בא בעו הא "יוסף נקימינן האי צורבא מרבנן לא מיעני והא קא רבי ר' ישמעאל גלגל הוא שרוזר בעולם א"ר יוסף נקימינן האי צורבא מרבנן לא מיעני והא קא חזינן דמיעני אם איתא דמיעני אהדורי אפתחא לא מיהדר אמר לה רבי חייא לדביתהו כי אתי עניא

עשה עד שאתה מוצא ומצוי לך ועודך בירך ואף שלמה אמר כתכמרו "וזכור את בוראיך בימי ברורותיך עד קולה יו [אשר] (ש) לא יביאו יכי הרעה יאלו יכי הוקנה והגיעו שנים אשר תאכר אין לי בהם הפץ אלו יכי המשח

כדת נ ספ פשת מש: למלמל אסור לפוך: קרקע בקרקע מו - פיי סיי שקנום מיחלף - כטמר ההוא לאו משום מלטול הוא אלא משום אשוויי גומום כז ח פייי פי מכוכות ואנויג דמרחן רלפת אבנים הות ששים פרים פלים מילל למיחש לחשווי גומות מיחלף ששים יותר מיחלף ששים יותר מיחלף משים יותר מיחלים מיחלי מיהא בקרקע אחר: כל לרכי המת לאתויי מאי - דלא תנן: כלי מיקר • שמביאים תרירות כנון זכוכית: ואף שלמה אמר בחכמתו • שכריםו של מת טפחת ונבקעת: זה חוט השדרה . שהוא כמין תכל ולבן ככסף: זו אמה שהוא מעין של תולדה כמו גולות מים (יהושע פו): זה פרשי ובלבל לשון בלל (יחוקאל ד): אל הבור. שטפל לחוך פיו : כתנים. בחעטגים : בורוברי אין מעלמין • את עיניו בשבת חפילי חחר יניחת הנפש דמזיו ט אכר: שוסך דמים כדמסרם בברייתה בגת' שבטורת מועט מקרב מיחתו : בכן ואוחו בשני גודלי רגליוי שלרן באלבשחיו: וחתכם לשון חיוחכם:

אריה אבי תרי לא נפיל להורגו כדכתי׳

נ (מס פל מיש) *דא"ר יותנן °בכתים חפשי כיון שכת אדם געשה הפשי מן הכיצות ותניא ר' שמעון בן אלעור אומר הינוק סיים

ישר מיינין פ. במלה אימרני אמר רב פפא *נקימינן אריה אבי תרי לא נפיל הא קא חזינן רנשיל ומצא שו המי הביר. אימי אימי הישר משל מברמות מיים אימין (מי פר אבא *אין רוה שולמת באדם עד שנדמה לו כבחמה שנאמר "אדם ביקר בל ילין נמשל כבחמות מסנים אמר אמר ברמי אמר רבי דנינא לאמור לישן בבית ירודי וכל הישן בבית ירודי אחזרני לילית ותניא רשב"א אומר נרמו אמר רבי אמר ברמרנו "וובור את בוראיך בימי בתורותיך עד מיים ישלאה אמר ברמרנו "וובור את בוראיך בימי בתורותיך עד

לד: למיל סב.

אקרימי ליה ריפתא כי היכי דלקרמו לבניך אמרה ליה מילם קא ליימת להו אמר לה קרא קא כתיב כי בגלל הדבר הזה ותנא דבי ר' ישמעאל גלגל הוא שדוזר בעולם הניא *ר' נמליאל ברבי אומר "ונחן ש" לך רדמים וררמך והרבך *יכל המרחם על הבריות מרחמין עליו מן השמים וכל שאינו מרחם על נייסלני הבריות אין מרחמין, עליו מן השמים °עד אשר לא תחשך השמש והאור זו פרחת והרומם והירח זו יסלמינ

נשמה והכוכבים אלו הלסתות ושבו העבים אחר הגשם זו מאור עיניו של אדם שהולך אחר הבכי אמר א לנו אולי. הוא יותייל שמואל האי דמעתא ער ארבעין שנין הדרא מכאן ואילך לא הרוא ואמר רב נחמן האי כוחלא עד ברב מיסרי ארבעין שנין מרווח מכאן ואילך אפילו מליא "כאבימנא דנירדאי אוקומי מוקים ארווידו לא מרווח מאי (נייפים) זנחת כא משמע לן דכמה ראלים מכוחלא מפי מעלי ר' הנינא שביבא ליה ברתיה לא הוה קא בכי עלה ים שמשריו אמרה ליה דביתהו תרננולתא אפיקת טביתר אמר לה תרתי תבלא ועיורא סבר לה כי הא דאמר בי היא דאמר המינור אמר לה תרתי חבלא ועיורא סבר לה כי הא דאמר המינור בי יוסג בן קצרתה "שש דמעות הן שלש יפות ושלש רעות של עשן ושל בכי (איריג שורה בי יורגן טשם רבי יוסי בן קצרתה "שש דמעות הן שלש יפות ושלש רעות של עשן ושל בכי (איריג שורה בפנה נגרים מותר

ושל מד אם רוב היו במרוך אין מאספין כר וכל המאמץ כר פירוש טומנין שני כמה לחתר במיחה כרי שלה יטין שניו פתחות כענין שלאמר ויוסף ישיח יודו על שינין עיפ ומיי לעיל דף מיד בברי מו היפעיל לכי מחתילין חק או משמצין וכוף אחשר עיב כנור דסעות כוא שהקדוש ברשם צי קדום למי נחשה והכל וגם ממדשי היק או מושלי שניו ברי? במידה על על מנין כמי קדום לצי וכיא נחשה של בירוב במידים הין מחתים על מידוב בירוב בירוב

עירוביו עשעשר

אפי פתוח לקרפף רבה ורב יוסף דאמרי

תרוייתו ינכרי בית סאתים אוסר יותר מבית

סאתים אינו אוסר וישראל בית סאתים אינו

אוסר יותר מבית סאתים אוסר בעא מיניה

רבא בר חקלאי מרב הונא פתוח לקרפף

פרנו א"ל הרי אפרו בית סאתים אוסר יותר

מבית סאתים אינו אומר *אמר עולא אמר

רבי יותנן יכרפף יותר מבית סאתים שלא הוכף לדירה ואפילו כור ואפילו כוריים הזורק

לתוכו ויויב מים מרוצה היא אלא שמדומרת

דיורין מתיב רב הונא ברי היננא יסלע שבים

גבוה עשרה ורוחב ארבעה אין מטלטלין לא

מן תוכו לים ולא מן הים לתוכו פחות

מכאן ממלמלין עד כמח עד בית סאתים אהייא אילימא אסיפא בית סאתים מפי לא

והא מכרמלית לכרמלית קא ממלמל אלא

לאו ארישא והבי קאמר סלע שבים גבוה

עשרה ורוחב ד' אין מטלטלין לא מתוכו לים

ולא מן הים לתוכו ועד כמה עד בית סאתים

הא יתר מבית סאתים מטלטלין אלמא

כרמלית היא תיובתא דר יותנן אמר רבא

מאן רלא ידע חרוצי מתנייתא תיובתא מותיב

לית לרבי יורגן לעולם ארישא והכי קאמר הא בתוכו ממלמלין ועד כמה עד בית מאתים רב אשי אמר ילעולם ארישא הן

אמרו והן אמרו הן אמרו קרפף יתר מבית

סאתים שלא הוכף לדירה אין מטלטלין בו

אלא בד' אמות והן אמרו אין ממלמלין

מרשות היחיד לכרמלית בית סאתים דשרי לטלמולי בכוליה אסרי רבנן לטלמולי לא

מן הים לחוכו ולא מתוכו לים מ"מ רה"

גמורה היא יתר מבית סאתים דאמור

למלטולי בכוליה שרו רבנן למלמולי מתוכו

לים ומז הים לתוכו מ"מ דלמא אמרי רה"י גמורה היא ואתי לטלטולי בכוליה ומאי שנא

תוכו שכידי מתוכו לים ומן הים לתוכו לא

שביח: ההוא ינוקא ראשתפיך המימיה אמר

134

דין טשמש גר פצות

מא שני פים פת רושוראל נית מחתים חינו מוכר כי . מותר רי דחם מוקף מיתנין מנפ מי דושוראל נית מחתים מינו מאמום מחתי במום שמותם ליום מוקף

שיבים איים סי שם כשלח מוקם לרירה חבל מוקם לרירה סבוד ביי שמלי בו חים אימר: [בואר מעמח דלמח

מר ח מייי פים שמי מ אחרי רה" גמורה כיח . מכחן החיר שיוונין מנס ים ר"ח נגינה אחת יחירה מכיח סאחים שבין ה משים אים כמנ שלא הוקפה לדירה למלפל מתוכה פין ה משים איה להון הואל ולא החם רהיר גמורה כל עיקר גזירה זו שלא יכא לטלטל בכוט והאי מעמא שייך נמי הכא ושד יש לדקדק מהא דהגיא בפ"ק דשבת (דף ו.) ארבע רשויות לשבת מכל המביי . רבח היב "עפניו (דף הי) לג כע לעייתן נעכנו יופה האמרי החייוד ואם היה אפור לטלטל משאר כרמלית נברי ביה מאיום איסר לקרסף יותר מבית סאמים משכחת לקרפף יותר מבית שאתיש משכחת

איש (ואש) לאחר מילה ומשום סכנה על זה לא איםר. וכן שיניא לרא ליכם ונוקום בככם על הם לו השמותה מפי שיירא היה חומר והת לת ערביע דבפקות שתנו ושבתו בקרפה נסש הזריו הרי זה משובח כדחמרינן שיש בי נסח האין רשבת נברי עסח שיון פלק בחרת דיומת (דף סד:): פרק בחרא דיומא (דף סדה):

אפי פחוח לקרפף. ניחא ליה ביה מפי דאיכא איירא מפי ממביי לדירה אפי בית סאחים אוסר דכיון שהוקף לדירה הום ואינו אוסר על בני מצוי: נכרי בית סאחים אוסר . אם הים ני כביתו ואיט שומד (א) במתום אויר של מבוי ואוסר עדיין פחח הפחוח פחח לקרפף ביח כאחים ופחח למבוי עדיין אוסר על בני מבוי א מתברי ובקונמי לא פירש כן דאדרבה פירש יותר מבית באחים דוקא - דאירא דקרפה לא נפיש אבל אם יותר מבית מאחים נפיש אירא

ובהסית מחת ליה וחינו תוסרו ישראל. שיש לו פתח לקרפף ופתח למבוי ושכח ולא עירב במבוי אם קרפף כית סאתים הות שראיי להשתמש בי איני אוכהי על כנ מבוי ואפ"ג דלגבי נכרי חשיב אטרא לגבי ישראל נפיש דהא בשבת ליכא הולאם משואות יתירין וסגי בהכי ונפיש אוירא ממבוי אבל יוחר מביח סאמים דכרמלים הוא כגון שלא הוקף לדירה כיון דאסיר ליה לאישממשי לא ניחא ליה ביה ואוסר מל בני חבר: פחוח לקרפף מהו. אככרי החי ואמילמיה דרב יהודה: הזורק למוכו . מרה"ר : חיב . חטאם ואע"ג דלענין איסור טלטול שויוה רבגן כרמלית שאסרו לשלשל בתוכו אלא בד' מדאורייתא רה"י גמורה היא דמחינה היא אלא שמתוסרת דיורין ומש"ה אסרי רבט לטלטולי: ים . כרמלים הוא: אין מטלטלין לא מתוכו לים. אפי' בר' אמוח משום דכל גטה עשרה ורוחב ד' הוי רה": פחות מכאן. שאינו גבוה משרה כרמלים היא כים ומטלטלין מזה לוה מוך ד' אמום: עד כמה. יהא רחב סלע: עד בית סאחים. אבל טפי לא ולקמיה מפרש אהייא קאי: אי נימא אסיפא. אפחום מעשרה חרוייהו כרמלים נינהו לא שנא רחב ולא שנא הלר: הח יותר מבית סחתים. בטל תורת רכ"י מיניה והוי כרמלית אפיי לקולא ואף על גב דגבוה עשרה: לעולם ארישא . ולאו אמתוכו לים קאי אלא אריוקא קאי והכי קא דייק הא בחוכו מטלטלין דהא רה"י היא עד כמה עד ביח סאחים אבל טפי לא דשויוה רבט ככרמלים לענין טלטוו משום דמרייםר דירה ומיחלף ברה"ד מיתו לענין מסוכו לים רה"י הית רב אשי אמר לעולם ארישא. ולא ארוקא קאי ואסי׳ לענין מחוכו לינ כמי כרמלית שויוה ושרי מיהו לר יוחכן לא חיקשי דודאי לענין חיובו מדאורייחא רה"י היא ומאי טעמו שרו רבנן לעלטולי מניה לכרמליו משום דחיפור טלטול מרשוח היחי לכרמלית מדרבנן הוא דהם אמר זאת והם אמרו עוד איכור אחו וראו שאין שניהם שומדים כאן וכיטו זה מפני זה וכדמפרט : הם אמר

לדנו רבין נייתו ליה המימי מגו ביתאי איל אביי והא לא ערביגן א"ל "נסמוך אשיתוף איל הא לא שתפינן "נימרו ליה לנכרי ליתי ליה אמר אביי בעי לאותניה למר ולא שבקן רב יוסף יאמר רב [יוסף אמר רב] כהנא כי היינן בי רב יתודה הוה אמר לן בראורייתא פוחבינן תיובתא והרר עבדינן מעשה בררבנן עבדינן מעשה והָדר מוחבינן תיובתא לבתר הכי אמר ליה מאי בעית משרם ניסלית חוד. בון עבדינן מעשה והדר מותבינן תיובתא לבתר הכי אמר ליה מאי בעית משרם ניסלית היה: לאותביה לפר אמר [ליה דתניא] הואה שבות "ואמירה לנברי שבות ממני לימלילית היה משני יור מואי ש"י

קרסף יותר מבית סאמים אין מטלטלין כו . דשיוה כרמלית לענין טלטול משום דמיחלף ברה"ר ומיהו אסרר לטלטל מרה"ר לחוג ומטוט לרה"ר כדר' יותק דמדארייתא רה" היא : והם אמרו אין מטלטלין מרה" לכרמלית. משום דלא ליתי לטלטולי מרה"י לרה" ובהאי רה"י שהיא ביותר מבית כאתים לא גאר מאי טעמא בית כאתים דשרי לטלטולי בכוליה כי אכרינן ליה לטלטולי מיניה לכרמליי

משים חיה פיתן שפג : מבל ב מייי פרץ מכלי שנה כלכה א מוביע ארת פיי שמו סעף ג:

רכינו דנגאל יתר מבית משתים שיש בקרפף יותר תביק כתקום משכחת איתר מבית משתים שיש לה ממשם: [ר] לא ערבינן כי. "" אים היב בים מה היב לה ממשם בין משתים שיש בין בית משתים מיש בין משתים שיש בין משתים משתים משיש הים משתים מדים להוא משום להוא בין מני חסביי שלא מישר שישון יותר שכית משום מעור לבני מסביי שלא מישר שישון יותר שכית משום מעור לבני מסביי משתים משום משלח משתים משתי יותר מנית שאיים שלא האמר נהגו כר"מ אבל לכתחלה לא היותר מנית שברי כמאן האמי טור האמי מידי לחטר לו) בפס כלי עלמא לא פליני מחדר איים הייד האמר היותר היו ילא מן חים לחוכו. מחות מכאן ממממלין עד בית מאתים. ומי בית מאתים דקרצי") אפרות מכאן בית מאתים היא דממלמלין

עין משפם נר מצות

עירוביו ששר

לשבור דלים כיה ממשה וח"ח דבההו יטקה דלממן דחמר פי א פיי פים האמת

עשון מעשיע מריו פיי שמו מעיף ט:

להו רבת נשיילה לחימיה חי לריכת ניחיימוה ליה תגב

מליו כנון חיתן דברים שתיקן לכנוד שכת חיני) אם יש לי ככר נאם שקירון גשטייל או פשטיריא וכיולא כהן ראי בש לים מיניה ולא יהיב להו' במל טירוב: רבר הו מר רביעמא דמלא בחביתא. לכאורה משמע לערך שימוף מבוי קחמר דלעירובי חלירות בעי פח אעינ דאמר לקמן בפרק מלון (דף 64.) מחן שמעם ליה דחמר פס חין מידי החרינהו אל רי יהשם הא קייל כרי יהשט לגבי ר"א דפליג עלים החם ולקמן בפירקא" בין ר"מ בין רבנן סבירה להו דעירובי חלירות חינו הצלו בפת ולכאורם כולהו אמורחי דההית שמעתת הכי חים להו ואור"י דל"ל דההית חבימת דחלה דהכה כחלר הוה ולה ככיח דהא אמר לקמן כפרק כילד משחתפין (דף פה:) דעירובי חלירות כבית שכחלר ושיחוסי מטאות בחלר שכמטי ותרוייתו דוקת "כמו שאפרש שכמטי וית ההיא דוקר כנו פאת ש שותף עם שכיניו לוח ביין כי איירי שותף עם שכיניו לוח ביין כי איירי כגון דמונה בחלר:

רוביא חין משחחפין בחולר. וחית ואביי ככ"ש דהא ככ"ש מסיק לה וייל דאביי לא חשיב הא דקחמר רב חשעית הת כ"ם הת ב"ה וקסבר אביי לא נחלהו כ"ש וכ"ה בדבר זה דכמה פטנחת דתנחי לדבר זה דכתה עניגיגו זיאני ולחורתי השכת לענין בריכה ועוד המכון לענין בריכה ועוד אמר ר"י דאביי הוה מוקם טלהו החיבה לענים ולחות ממשק לחוץ החים בריכה והוה ממשק "כרכה) דמבים היה לכר בריכה והיה ממשק "כרכה) דמבים היה לכר בריכה והיה למשקה את במסכח בילה (דף י. ונז:) לנוהר אח הפחחים מכאן ולהבא :

[ניל כרני אושפיא] ושיין כינס י.

ניתיב אכון והארים המון והארים היה לקוח הארים. הקשה כי האשתי אל קשוא סי. הקשה ר"ח דהכא מוקי רב אשעיא אל קשוא פי. (דףי.) וגם בסוף בילם (דף לו:) מסיק רב אשעיא דפליני לעהר את הפתחים מכחן ולהבא דכיון דנחתא להו שומאה לא נפקא לבים אלא בשיטי מעשה ולב"ה פני במחשבה (י) ואור"ת דרב אושעיא לחוד ורכי אושעיא לחוד דהכא גרם ככל הספרים רב אושעיא והחם גרסינן רבי אשעיא ומליט רב אושעיא שהיה באמוראים אחרונים בחר ההיא שמעתא דפ' בחרא רכילה (דף לח:) גבי ליבטיל מים ומלח גבי עיסה דקאתר רב (י) אושטיא דשפיר עביד דאחיכו עליה וביבמוח בריש כילר (דף יה:) על מילחיה דרב אושעים דחמר חלוק היה ר"ש תף ברחשונם יות שני היי לי נוומר. במזכרן שב (קדיית) שב ניינוניה דב הספיה רומו המוק דיה ר"ש חף ברחשופה עו חדוב כלה החדוב המוקד המוקד היה ר"ש חף ברחשופה עו חדוב בחלב החדוב המוקד המוקד היה ר"ש חף המוקד היה היה לו המוקד המבעל רשום הצירן אבור להציא מביחום להציא מחשבה החם מהני נמי הכא והא דחנן לקמן בעל הביח [דף אל] להצר דהה לא דידיה הוא "הלכך שיה כלוו מכי נכרי כרי שלא" שהיה שוקף עם שכניו והא דחנן נמי בכילד משחחםין (לימון דף פג) מניח את החבית ט' כב"ה דלא בעו הנחה לשם עירוב וניחא השתא

מה הואה שבות וא נה דותה שבת , ואפי במקום מנוה ביון לשמום פסמי כהתו בפסמים בפרק אלו דברים (דף סה): חרי גברי הרבי כרבט, בגון אחה ורבה דרייריתו ביה: חרי. רבה אין כטרו

איל ולא שני לך כין שבות ראית ביה מעשה לשבות דלית ביה מעשה(ירהא מר לא אמר לנכרי זיל ארזם איל רכה בר רב רגן לאביי מבואה דאית ביה תרי נברי רברבי כרכנן לא לידוי ביה לא עירוב ולא שירוף א"ל מאי נעביד מר לאו אורדיה אנא מרידנא בגירסאי אינהו לא משנחי ואי אקני להיו פיתא כסלא ביון ראי בעו לה מינאי ולא אפשר ליתבה גהליידו במיל שירוף דרוניא יאדר מבני מבוי שביקש יין ושמן ולא נחנו לו במל השיתוף ונקני להו מר רביעתא החלא בחביתא תניא אין משתחפין באוצר והא תניא ימשתחפין אכר רב אושעיא לים הא ביש הא ביה דרתנן יהמת כבית ולו פתחים הרבה כולן ממאין נפחח אחר מהן הוא ממא וכולן מהורין חישב להוציאו באחד מהן או בחלון שיש בו ארבעה על ארבעה מציל על כל הפתרום כולן בית שמאי אומרים והוא שחשב עד שלאימות המת וב"ה אימרים "אף משימות המת ההוא ינוקא דאישתפוך המימיה אמר להו רבא נישיילה לאימיה אי צריכא *נחים לית נכרי אנב אימיה אסר ליה רב משרשא לרבא אימיה קא אכלה חמרי א"ל אימור חונבא בעלמא הוא דנקם לה ההוא ינוקא ראישתפוך המימיף אמר להו רבא פנו לי מאני מבי גברי לבי נשי ואיזיל ואיתיב החם ואיכפיל להו הא חצר איל רבינא לרכא "והאמר שמואל אין ביפול רשוח מחצר לחצר אמר ליה *אנא כר׳ יותנן סבירא לי ראמר יש בימול מחצר לחצר ואי לא סבר לה מר כשמואל

לאפול מן השיחוף והיה שואלו ממני אין יכולת בידי לווחר משלי ככל שבחליאכך נחוא שחין בלכי להיוח כו חלק נמיר וכטל השיתוף: שכיהש יון ושמן. משל שיתוף: רביעחת דחלת. תומן: כחביחת. בתחם מחכיומיך דמידי דלים ביה קסידה הוא ועיקר שיחוף כיין כראמר בהאד פירקא (דף עאב) ויניח החביח בחלר ויסמוך על רביעיח שבה לשום שיחוף ויסמוך על רביעית שבה לשום שימוף לערך כל השנה כולה שמניחין שימוף בתלר: אין משחחשין כאילר. בדבר האלר כגון חביח של יין או פיתוח המטכפון אין פומפין על מה שבחופ לו: אפלח שיין וכי משום דאין ברירה איזפן של שימוף לו: אפלח שיין וכי משטמת מחנו אורא אישוח אל וכי מסחפק ממט איכא למימר אול ליה שיתיף: כולן מחאין, כל הכלים הנחציון בעובי האסקופה מחאין ואט"פ שאינם באהל החת חפני שחין אט יורעין באיוו פחח יוליאט ופחח שעחיר לנחח כו מיטחה מיד וטעמה ליכה אלה הלטח טומהה הכי גמירי לה ואפי חלוטח של טפח על (פי מים) רק עסח טמאין דכיון דכול בחומין לא עסומת מל דים למנד המשוח להיב בסחמין לא להיב בסחמין לא להיב בסחמים של השאר בי לא אינו חשוב להציל השאר בי בי שלא ימוח . דלא רשמים בי דלא השחים של השאר ב עד שלא ימוח . דלא נחתת להו טומאה אשאר פחחים אבל משימות המח כבר נטמאי הכלים ולא לשל סיומס למתן אמרינן הוברר הדבר דמעיקרה מת נמתן בשריב לאשין בהאי פיחחה אלא (ניתן 200) בתחה להו שומאה ואסיי כלים הבאין (ניתן 200) שם לאחר מחשבה ממחים דכיון דנחתת להו טומחה תו

כש מינאי . אם אחר מהן היה לריך

לא פלקא מינייתו במחשבה עד דעביד להו מעשה ממש דפחח ליה להאי ומהני לפהר את האחרים מכאן ולהבא כדקסני לעיל נפחח אחד מהן כי': וכ"ה אומרים אף חכתן ונהבת בדקסני נעינ נפסח מחד חדן ש": וצ"ה מותרים אף משימות המת. האחרינן יש בנ"רה דמאהמנו דעודים בהא פיחחא ולא נהשא מותרה אחריני ואסי" כלים דקודם מחשבה עהדרן: עישילה לאחריני ואסי" כלים דקודם מחשבה עיהרן: עישילה לאידיה אם לרכה. לעורבה חמין גודם ליה נכרי אגב איתיה דקי"ל "חיה אחר שבעה אשי" אחרה לרכה אי אין מחללון עליה אח השבע אם "אחרה לדיה אתר של או מחללון עליה באחרים. בא מינון אלונה אחרים ביתו ושיבות דהא אותר שליה אחרים ביתו בא מינון אותר אותר מינון ביתו בא אחרים ביתו אחרים ביתו בא אחרים ביתו אחרים ב חם השכם תכנ שבון כי בי המורי: היו הנכני המורי. החל המני המור. בטחור החוצר הייני וחינו בניכה ממין לשחח דהא טען כמי אלהי. כהאירו של אשרורדישיין ואלכלה ואינהי יודעת מה: שע לי מאני. כהאירו של רבא היו חמין והחיטק נששכו ממיו בחאר אחרת ופסח פיניהן ולא בחלרו של החלק ולא במגר לחלרם ומכח כיניהן ולא מילני של החלרם מילני של החלרם מילניהן ולא היו ולרכל היו בכימו חלרים מנימים שאינן פתוחין ני יום וני יום לחלר והן ללנישת והנשים יושבות בי מי מי מי

להם מי היי היים היים להיים ההל למי דידים הוא "הלכך פינה כליו מבי גברי כרי שלא-מים ליים להלר דהא למי דידים הוא "הלכך פינה כליו מבי גברי כרי שלא-מים ליים להלי מים ליים להליא משם לחלר והלך וישב בחזרים הפנימים וביטל מים מים משל לבני חלר האחרם ויביא חמין מחלירו לחלירן:

(Jed geg.)

דגוות

הביח (h) נמי דלית ניס מעמס (דכא מר וכו'

עין משפט נר מצוח

מצ'מוו׳ פיו

מני"שם

סל' ד טוש'ע

מם מעיף ס

מל"ו טוש"מ

בם בעיף ע

טוש"ע שם

שם הל מו

'וס"ח מס'

עירונין הלכה

יד כמנ לאויו

ם שיף

רבי חבח ערובי חבקילין צריך שיהח בהן כזית . וג' דינים יש בהלכות ערוב ערובי תחומין לריך שתי סעודות לכל אחד ואחד

הרסנא שיקר . שומן הדגים : בין לאחד בין למאה . די להם בכזיח : לח דחית בית כזית . ולגבי ככר שלם קרי ליה כל שהו : תבשיל זה של ערוב: כבוש . בחומץ ובחרדל ומיני ירקות: שלוק . מבושל הרבה מחד מבושל . כהלכתו : קוליים האספכין . דג מליח הוא ורך ונאכל כמו שהוא

חי אלא שכותכין עליו חמין וזה בשולו כדתכן במסכת שבת (ד׳ למ י*) שהדחתו זו היא גמר מלאכתו: שכתכו עליו חמין גרים שעשו לו מערב יום טוב בשול הראוי לו: תחלתו . בשעשה התבשיל אין לו שיעור כמה יהא בו: סופו . אכלו או שאבד ושייר ממנו קלת: מאי לאו אין לו שיעור כלל. לא לרב ולא למעט: לא אין לו שיעור למעלה י לומר שלא יוסיף בו על כד וכד: למטה : לא יפחות מכזית : לריכים דעת . שידעו שלשם כד נעשו ורב הונא לא פירש דעת חי ומפרשינו לה אכן ואמריכן הא ודאי פשיטא לו דכי אמר רב הוכא לריכאן דעת דעתו דמכים מיהם בעי דחיהו עדים שעושהו לשם כך מיהו מבעיא לן דעת מי שהכיחו ללרכו כגון דעשאו זה לארך חברו כלום לריך שימלד בו תחלה לעשותו על פיו: עד תחום שנת . ולעומדים חוץ לתחום לא היה דעתו של מכיח עליהם ולא עלו על למ לזוכרן: מסדר מתניתא י שהיה יודע משכיות בגרסא ומחור עליהן לפני מר שמואל שהיו סדורות בפיו כעיקרו: סמוך אדידי. דמערבכא אכולי נהרדעא שהיא עירו: לשנה י לשנה האחרת וראש השנה היה שאין יכול להניח ולהתכות : לדידך אסור . שאין דעתוי על המזידין והפושעים שחינם חרדים לדברי חכמים : לא ערובי חלרות. לטלטל מחר דנראה כמתקן דבר: שאתה אוסרו בדבר האסור לו. כח יש בידר לאסור עליו מלעשות לורף מחר דבר שהוא אסור בו ביום והיינו תחומין שאף ביום טוב אסור ללאת מן התחום: ואי אתה אוסרו : אין כח בידך לאסור לו מלחקן למחר דנר שהוא מותר בו ביום ואיסור טלטול חלירות ליתים בי"ט: משום דשלק רבי אלעזר כו׳ . לפיכף הולרכו לשאול להולא האמר שמואל או לחומרא משום דשלח רבי אלעזר לחומרא ואכו שונין דרבי לקולא לפיכך שואלים אכו ש^{מואל.} שקבע הלכה כרבי היכי מחלי לפלוגתייהו : ואמר רב תחלת הורחה וכו' י דרב פלוג עליה ואמרי הלנס כתכח קמח : כיוון דמקלקלי בה רבים!

ששוכחין ומטלטלין בלא ערוב

הרסגא עיקר קמ"ל קמחא עיקר אמר רבי אבא ל ערובי תבשילין צריכין כזית איבעיא להו כוית אחד לכולן או דלטא כוית לכל אחד ואחר ת"ש דאטר רבי אבא אטר רבי ערובי ת תבשילין צריכין כוית בין לאחד בין למאה: תנן אכלו או שאבר לא יבשל עליו בתחילה שייר ממנו כל שהו סומך עליו לשבת מאי כל, שהו לאו אע"ג דליכא כוית לא דאית ביה כוית: ת"ש *ג תכשיל זה צלי ואפי כבוש שלוק ומבושל וקוליים האספנין שנתן עליו חמין מערב יום טוב תחלתו וסופו אין לו שיעור מאי לאו אין לו שיעור כלל לא אין לוי שיעור למעלה אבל יש לו שיעור לממה א"ר. הונא אמר רב, ז ערובי: תבשילין צריבין דעת: תופשימא דעת מניח בעינן דעת מי שהניחו כו בעינן או לא בעינן ת"ש יי דאבוה דשמואל מערב אכולה נחרדעא ר' אמי ור' אםי מערבי אכולה מבריא: "מכתיו רבי יעקב בר אידי מי שלא חניה ערובי תבשיליו יבא ויסטור שעל שלי ועד כמה אמר רב נחומי בר וכריה משמיה האביי עד תחום שבת: ההוא סמיא דהוה מכדר מתניתא קמיה דמר שמואל חוייה רהוה עציב א"ל אטאי עציבת א"ל דלא אותיבי ערובי תבשילין א"ל סמוד אדידי לשנה חוייה 12 רהוה עציכא"ל אמאי עציכת א"ל דלא אותיבי ערובי תבשילין א"ל פושע את לכ"ע שרי לרידך אסיר ת"ר "יום טוב שחל להיות בערב שבת אין מערכין לא ערובי תחומין ולא ערובי חצרות רבי אומר מערבין ערובי חצרות אבל 70 לא ערובי תחומין מפני שאתה אוסרו בדבר האסור לו וא *אתה אוסרו בדבר המותר לו אתמר רב אמר י הלכתא כת"ק ושמואל אמר הלכה כרבי: איבעיא להו הלכה כרבי

והכי מסיק בהדים בעירובין (דף ב:) ערובי חלרות לריכין כגרוגרת לכל מסי ז'ע הליג אחד ואחד והכי מסיק בהדיא בעירובין (דף פג :) עד שיהא ב' סעודות סמג לאיין עה ואם יש שם מזון כ' סעודות איכו לריך יותר ואפילו מאה יכולין לסמור עליו כעיף ג ערובי תבשילין בין לחחד בין לחחם איכו לריד אלא כזית לכל מין זמין: לעיל: דברם קטכים מלוחים אין משום בשולי עכו"ם. דהת כתכלים כמו שהן חיין הוחיל דם מיי׳ שם ומלוחים אכל אם לא היו מלוחים יש בהם משום בשולי עכו"ם ותימא דאמר. במסכת עכו"ם פרק אין מעמידין ו מיי שם (דף לח:) כל שאיכו עולה על שולחן מלכים ללפת בו את הפת אין בו איסור משום בשולי עכו"ם והאמר ו מור פיו עלה כגון דגים קטטים וי"ל דהתם בהטנים טפי מיירי והכחמיירי בדגים שחיכו חטנים כל כך שפעמים שהן עוליו על שולחו מלכים ללפת בו חת שם טום ע אית הפת: כבו לתחק המחת שיקר י מכחן - סומכין ליקח מן העכו"ם פת הכלוש מן הבילים שקורין קכטויי"ם ואובלייא"ם דמאי כחום אי משום פת עלמו התירו חכמים אי משום ביצים ששלהו בה הא אמרינו קמחם עיקר וחין לחלק ולומר דשחני הכח לחומרת כלומר דקמחת שהות מן שלקות שבלילתו רכה אסור אבל בעלמא שהוא עב והוי מעשה תנור אף שהיחר עיקר לא אזליכן לקולא אי אפשר לומר כן דהא קאמר הכא מהו דתימא הרסכא עיקר כלומר היה לכו להתיר אלמא היכא דהיתר עיקר אזליכן בתריה אפילו לקולא אי לאו דאסיק דקמחא עיקר ואין לחוש שחח הבילים מעופות טחחים דהח איכן מצויין ביכיכו ושמא יש דם בביצים רובם אין בהם דם ומה שבודקים הבילי בשעה שמשימין אותם ברוטב אם יש בהן דם זה חומרת בעלמת דהת חם כח כבדקו מותרין וגם חין למוש משום בילי כבלות או מטרפות משום דאוליכן נתר הרוב וח"ת והח ים לחום שמח כל משום דשלת ר"א לגולה לא כשאתם שונין כלושו בבילים טרופות דחמר בחולין (דף פד . וכם) דאין לוקחין בילים טרופות מן העכו"ם וי"ל ה"מ בעינייהו משום דאית בהו ריעותא דמוכחא מלתח ממה שהן טרופות דמנבלות וטרפות אתו וזבנהו ישראל לעכו"ם של לקלקולא אי אטרת בשלטא לקולא קאטר אבל הכא שכלושו דליכא שום ריעותא הייבו קלקולא אלא אי אטרת לחוטרא מאי לא חיישיכן לשום דבר ויש לומר שכלושו מכיצים שלמות ומיהו פשטי"ץ של דגים שאפאו עכו"ם אין להתיר דים בהם משום בשולי עכו"ם הואיל

ולבלע שומן הדגים. בתוך העיסה והדגים אסורין משום בישול עכו"ם א"כ אף העיסה שמבחון אסורה ונעשה כולו בשולי עכו"ם אף על 🎙 שהעיבה אין בה משום בשולי עכו"ם דהא התירו את הפת וגם מה שנבלע בה אינו בעין מ"מ קודם שנבלע בעיקה היה בעין והיה נאסר ומולא נא פניבה שהשבה "לניבה נוך החיבור דרבת ויש בחביריון השיחן וחיכלים חותן בכה"ג וחותן טליי"ש חדלה מברכין עלייהו ברכת החוציה יש בהן חשום ופי וכא בשולי פכו'ם יסיפו כוסר בר'ר יחיפל דמין בהם חשים בשולי פכו'ם כיון דדרך חפיית פת עביד להו ושד דהי קבע שעירוה עלייהו שור

ברכת כמוצים שנמש כת מנתי

לקולא או לחוטרא פשיטא דלקולא קאטר

בבבל רבי מתיר וחכמים אוסרין אלא ר' אוסר

וחכמים מתירין מאי ת"ש דרב תחליפא בר

אבריטי עבר עוברא כותיה דשמואל ואמר

רב תחלת הוראה דהאי צורבא מרבנז

קלקולא איכא כיון דמקלקלי בה רבים

רבי אות חביבון טיע שלחם מבלול שים תקשון . משם כל דבי כיל נפחק בכל משובון (הי מו : ובי) דשבת חים ביב קדושה מחתי מינ כד ' צרבים שם מרת דים כב לבם דיל ולחום היה שלמה של הים ההל ההל לה קושה האל כן הים المرا ليودو والمراج المراج الم

ממרת

[דל נרם]

הנהות

דתחות דים לו המתכחה

עין משפט ער מצוח מב י מייי פיח מכלי פירוכין כלכם כ פת שם מושיע חידו פיי שם ספיף פין כצ ד מייי טס מינורפ מיח מי מש סעיף ג: מטה נמר ומקני ועוד כיון דעירוכי קתם מהגדרן בנהלות ההאומן היו שי שבי שבי שבי ב מת וכתחומן און לרוך לוכית ואין ומים כלכם ב מת מצן לרוך פת ויש דברים שאנו מאמירון א משיע אח מי שבי לרוך פת ויש דברים שאנו מאמירון א משיע אח מי שבי בתחומון שם דברים שאנו מאמירון א משיע אח מי שבי שבי שבי שבי שבי

וכנמן של מחממו כאין ברטובט בא. בשוו מעובו פאי בשוו את מעובו פון במשון כא סמונות לחום בא בשוו את מעובו פאי בא שה איני בא מעובו פאיני בא מעובו בא וכומן שהן מועטין כצין בנחגרת סיי בסו : לכל אחד כדאמרינן "סוף שירון ניל נסשו פיר והשולח עירוב ביד חרש שוטה וקטן עליה דרב רב תנח הוח ופליג וקשיח דעיקר הקושיא לא היסה אלא מחלירות ומהח לח משני מידי וי"ל דבעירוכי חלירום היה המעשה וכן פירש רכיט חנגאל ורב סבר פרבי ישמעאל וקסכר רב דחנא דידן חנא בהלירות דבעינן דיכוי כל שכן כחחומין דחחומין לטלי עלמח כעי זכיה ולפירוש הקונסרם דמוקי לה במתוחון יש לומר דרבי חיית ורבי ישמעאל כרי יוסי משום אכיו אודו לטעמייהו דר' חייא אים ליה לעיל בספ"ק "דחחומין דאורייחא ולהכי (די יים) מחמיל בהו ור' יוםי דמיהל למעמים דאמר לעיל (דף לה-)ספק עירוב כשר: אבור רב נחמן נקיטינן חחר עירובי החומין ואחד שימופי מטאות לריך לוכות. וכן הלכה וכן . סכק בשאלתות "בפרשת ויהי בשלת (פוף פיי מח ופיי נן דכולם לריכין לוכוח שירובי חתומין

דכולם מישופי מטוחה.
הצירות ושיפופי מטוחה.
מירוני הבשילון ואניינ דכני רכ נחתן
מירוני הבשילון מאי א מסיק אכיי
דלא שמיע ליה דשמאלאהר בטוף אפרי
ליה לא הזה מיפניא ליה ביי
ארד לתמיה דרב יהודה אמר לה ויה ביי
הבי אמר שמואל אשמו של איים אפר אפרי אפרי
הבי אמר שמואל אשמו של איים אפר אפרי אפרי
הבי אמר האמר בשנואל
הדי המאמר ואמואי לא שון אפרי
הבי המאמר ואמואי לא שון אפרי מיימי מדרב יהודה דאמר כרים הדל מחצי שפטאל (לעיל דף סדי) מקמה דשמואל סכיל צריך לתביח הבית של לעיל דף סדי) מקמה דשמואל סכיל צריך לתביח הבית של (לקיטו של נכלי נוקן שנירוט ודיו שביאית) (שיחשים) לייוושי של נכלי נוקן שירוט ודיו שביאית) בייווש של נכלי נוקן שירוש מנכלי והתנא ביצה שפיחשין ביינל שכן אימו והקו מנכלי והתנא ביצה שפיחשין ביינל שכן אימו והקו מנכלי ביינו והתנא ביצה שפיחשין ביינו ביינו

לחדיש דזכין לו לחדם שלח בפניו: הכל חנו - בעירובי חלירות ומוכה ואין פועמין מפירותיה ושמואל אמר "כנון להן: הכח לח תגן. בעירובי חחומין דאמרי הני תמרי לשיכרא דבי נצרפי דשתו הא פיז קתני לקמן (דף פני) כילד משתחסין בתרומין שי ולא קתני ומוכה להן: ליה ביום הגם (אמר אמימר) ואמרו לי סבי דפוטבריתא הלכתא כוותית רשמואל מיתיבי שהלכה לבים המרחד. מבעוד יום כיצד משתחפין במכוי מביאים חבית של יין ושל שמן ושל חמים ושל גרוגרות ושל חוך לחחום עירה וחשכה לה וחסר לה לחזורורי חיים בבלי היה כדחמרינו במסכת סוכה (דף רי) על ר' חיית ובניו ויסדוה: וחיינגיית להו גרסיגן: שאר מיני פירות אם משלו צריך לוכות ואם משלהן צריך להודיע ומנביה מן הקרקע משדו מאי משדו נמי דקאמר מפח איחמר בריה דבח ישקב . מביו לא היה הגון לפיכך לא הזכיר : אקיף . הרבה עלי הדרך בשביט : וזיל אסולמא שיתופי מבואות רב אמר אין צריך לוכות ושמאל אמד צרוך לוכות עירובי תרומין רב אמר צרוך לוכות ושמאל אמר אין צרוך דער. דרך מסלת (ב) ער: רבי חייא קאי כרב בתחומין וגבי חצירום טעמא דרב משום דכיון דקאסר לוכות בשלמא לשמואל הכא תנו והכא לא הב"ח לשמח דרב חשום דכיון דקחסר מולה נמר וחקני ואין לריך זכיים ממיין וואד אולים נמר וחקני ואין לריך זכיים למח לחל שלים נמר וחקני ואין לריך זכיים ממיין וואד אולים למח בלינה שלים לינה מי לרים למח דפליג מי לרים למח דפליג מי לרים למח בליג מי מרכי בים משנה על כלי מול בליב איים שלים ביי ווי לאפומ של בליב מי מרכי לה לחבר בעיר בליב מי מול וואד ביי לרים בליב ליב מביי לו בליב מביי לו לאפי בייל מול ליב בייל בייל מול ליב בייל בייל בייל מול ליב בייל מול מול בייל מול מול בייל מול בייל מול בייל מול בייל מול מול בייל מול מול בייל מול מול בייל מול מול מול בייל מול מול מול בייל מול מול מול מול מול מול מול מול מול תנן אלא לרב מאי מעמא תנאי היא ראמר רב ירורה אמר רב מעשה בכלתו של רבי אושעיא שהלכה לכית חמרחץ והשכה לה ועירבה לה המוחה וכא מעשה לפני רבי חייא ואסר אמר לו רבי ישמעאל ברבי יוסי בבלאי כל כך אתה מרמיר בעירובין כך אמר אבא כל שיש לך להקל בעירובין הקל ואבעיא להן משל המותה עירבה לה ומשום דלא זיכתה לה או רילמא משלה עירבה לה ומשום דשלא מדעתה אמר להן ההוא פרבנן לפיד: הכי נמי מכחברת. דמודה במוחל ורכי יעקב שמית לדירי מיפרשא לה מיניה היכת דלת חסר: ולח נבתחף. איט רולה ומתכיין לאכור פליהן: דרבי יורנן משל חמותה עירכה ומשום דלא 1265

זיכתה לה אכר ליה רבי וירא לרבי יעקב [א ניהן (*בריה) דבת יעקב כי מפית החם אקף וויל לסולמא דצור ובעי' מיניה מרב יעקב בר אירי בעא מיניה משל דכותה עירבה ומשום דלא ויכתה לה או דלמא משלה עירבה ומשום דשלא מרעתה אמר ליה משל המותה עירכת לה ומשום דלא זיכתה לה אכיר רכ נרטן נקטינן יאחד עירובי תרומין יואחר עירובי חצירות יאחר שיתופי מבואות צריך לוכות בעי רב נהמן (٥) עירובי חבשילין צריך לוכות או אין צריך לוכות אמר רב יוסף ומאי תיבעי לית לא שמיע ליה הא דאמר ר"נ בר רב אדא אמר שמאל "עירובי תבשלין צדיך לוכות אפר ליה אביי פשימא דלא שכוע ליה ראי שכוע ליה כאי חיבעי ליה אפר ליה אפו עירובי תחומין כי לא אפר שפואל אין צדיך לוכות ואפר השים היים ליה אמר ליה אמי עירובי תחומין מי לא אמר שמאה אין אוכן אוכונות ממסים ליה אחד צריך לוכות הבי השתא בשלמא החם פליגי רב ושפיאל וקא משמע יומים ומי לי כרומרין דמר ומרין דמר אבל הבא אי איתא דשמיע ליה מי איכא יומי ניי ל כרומרין דמר ומרין דמר אבל הבא אי איתא דשמיע ליה מי איכא ייני מטק דמאן דפליג הדוא מורוינא דהוה בשיבבותיה דרבי וירא א"ל אוגיר לן רשותך יומים לא אוגיר להו אתו לקמיה הרי זירא אמרו ליה מהו למינר מדביתהו אמר מומות ומור בייני העינא "אשתו של אדם מומות ומור ביי רעינא איא אשתו של אדם מומות ומות ביינים ומינים לא אדם מיינים מומות מומו להו הכי אנור ר"ל משמיה דגברא רבה ומנו רבי דעינא יאשתו של אדם יום המסכות מערכת שלא מרעתו הדוא ביו דרה אוגר להו אתו לקמית דרב יתודה מסגיות אושעיא אמרי ליה אוגר לן רשותך לא אוגר להו אתו לקמית דרב יתודה מסגיות לי אישעיא אמרי ליה אוגר לן רשותך לא אוגר להו אתו לכבית מערכת שלא מדעתו ההוא פורוינא רהוה בשיבכותיה דרב יהודה בר המשפח אושניא אפרי ליה אובר לן רשהון לא אובר לה אהו לקבות דרב יחודה משפח להיו בר אושעיא אפרי ליה פהו לפינר פרביתהו לא הזה ביריה אתו לקבות משפח להיו ברב פתנה לא הזה ביריה אתו לקבות דרב יחודה אפרי להו הבי אפר מיל ולי! שפואל אינות של אדם כערבת שלא כדעתו פיתיבי נשים שעירבו ונשתתפו שמואל אערו של ארם נערכת שלא מדעתו מיתיבי נשים שעירבו ונשתתפו מיי זפין שכואל איכתו של אדם כעובון שלא כז עוז ביוובי נשם שעיו בי ונשו ווש זנגמונים אינ שלא בדעת בעליהן אין עירובן עירוב ואין שיתופן שתוף לא קשיא 'הא לומות לים האבר הא דלא אפר הכי נמי מפתברא רא"כ קשיא דשמואל ארשמואל ממימוות י היה פייע האבר שכואל "אחד מבני מבח שרגיל להשתחף עם בני מברי ולא נשתחף לי המייע. לי היהים בני המברי נכנסין לתוך ביתו ונוטלין שיתופן מכנו בעל כרחו דגיל איז שאיז ני ונחגיום איז וומיי. אול ווניייי. אול וונייייי רגיל לא שמע מינה לימא מסייע ליה [•] כופין אותו לעשות לדי וקורה למבח

מחמיר רחמר מחמיר רחמר כחמיר! ומשם: ד"ר למד לקמי. פיי לעיל דף סה פיר חריה יודע: באירר רחמי לחמי אחלים ניחל לחשי. פיל מתומרל דמחלל מתומרל דמחלל שיומי ליד למיל להפיי היל למיל

ברבי או במוך את הוא המשומה מאם את או או אם מכך הפרט שנים והמשמחה את משמחה של המשמח המשמחה של המשמח של מכל המשמח המשמחה משמחה בל המשמח המשמחה משמחה בל המשמח המשמחה בל המשמח המשמחה משמחה בל המשמח המשמחה בל ה

אווצדיושיי פרק

aren the 20, 21174

סמג לחיין חתח לחשמעים ופליג חברייתח ופליג שש שושים חתח לחשמעיכן ופליג חברייתה ופליג חברייתה ופליג חברייתה ופליג חברייתה ופליג חברייתה ופליג חברייתה וחש"ג יייסטיף כ דהלכה כרב בחימורי מ"מ מדחמר סו ל מורי בתמח דהש"ם שחוחל הלכה למעשה פד מבני . אתא באשמעיכן משמע דהלכה כוותיה יש הלו כג לוש פוסקין כרב משום דהלכה ברב סמג לחיין בחיסורי וכ"ש הכח דהח תכח [דבי] האים ביי שכנ שמוחל, כווחים דרב וחומר הר"ר לאלו פעיה גדוסי , שמוחל מחייב"רם דחפי למ"ד דהלכה מקיו פעיף א כרב מ"מ אכור לכו' בזמן. הזה למדוד מימיי פים 'משום ליטול חלה בעין יפה דדוקת מהי יש פני בימיהן שהיו מפרישין חלה אחת מכ"ד א כמבי לאוין וכוחכין לככן שייך לומר דמותר משום מיתוכר שכג עין יפם חבל חט שחין , מפרישין כי סשיף היוסימן . אם מעט אפילו מעיסה מרובה ואותו מקר מעוף ח. מעט כמי אינו כאכל אלא כשרף אין למדוד דלה שייכה סברה דקחמר להכחלכדי שתטול קולה בעין ליפה

ללח יש לכו לשער מהומד שתכים ברינת כשעור משום הברכה וכן בפסח כמי יש ליוהר מלמדוד בי"ט למצות ולריך לעשות פחות חכשעור ולח ימדוד במדה שעשה למדוד בחול בלמלום אלא יפחות או יוסיף אם

במדה קטנה: אגבא דפתורם בפירט הקונטרי

'אחורי השלחן כמו מגבא דמסולתא ואפשר לפרש ע"ג השלחן תגאו גלוסקא אחת ואצל חנוני הרגיל אצלו ואוטר ממש וחשיב שלוי לפי שדרך לרקד בעריבה ומ"מ ' אין " להתיר . תחלת ברקדם על ידי שכוי דהל אשוכין לבכיניתא האי ורשב"ם פי דעל ודי טכוי אין לחלק וים לסמוך עליו לעכין: להתיר לשפחה עכו"ם תחלת הרקדה ָבַ"י שלווי אבל אלו לעלמיכו אין לסמוך: חכוני סרגיל חללו בין סוח עכו"ם בין ישראל דאין ק היכא דאיכא חששא

לחלק הק סיכח. דמחובר חו כולד: `:

יוכיר לו סכום מדהי פירש-35 רש"י קב או קבים וסכום מקח שלח יחמר עו חו לי חגוזים ווס קשף בדיכר מפד מו בשנים וחשה "דפשיטח דאסור ועוד אמאי האמר סכום מדה

דמחשיב זה למהח וממכר למקח רק אם

של הלכם למעשה אתא לאשמעינו . פירוש דאם יבי שום אדם לשאול לנו בילד יעשה אומר לו כוראם לאפור מול בנ מות מכל אם אכו רואין שום אדם שמוסג ביתר בדבר אין אכו לריכין למחות פיג מהני בו ולפי זה לא פליג שמואל אויב' דחרוייהו מודו לאסור למעשה מיהו יש הלי יד בה"ג פירש ושמואל הלכה למעשה

שמואל הלכה למעשה אתא לאשמעינן ח"ר" ה אין שונין קמח בי"ם משום ר' פפיים וה' והודה בן בתירא אמרו שונין ושוין שאם נפל לתוכן צרור או קיסם ששונין תני תנא קמיה דרבינא אין שונין קמח בי"ם אבל נפל צרור או קיסם בורר בידו א"ל כ"ש ראסור דהוח ליה כבורר דרשרבא בר רב הונא ווטי אפתחא דנהרדעא שונין קמח בי"ם אפר לחן רב נחמן פוקו ואמרו ליה לאבא *שקילא פיבותיד ושדי אחורי פוק ש/חוי כמה מהולתא הדרן בנהרדעא דביתהו דרב יוסף נהלא קטחא י אגבא דמחולתא אמר לה "חוי דאנא רפתא מעלייתא בעינא. דביתחו דרב אשי נהלא קטחא יאגבא דפתורא א"ר. אשי הא דירן ברתיה דרטי בר חטא ורטי עבר חמא "מרא דעוברא חוח ואי לאו דחויא טבי נשא לא חוח עברא: בותני י הולך אדם אצל חנוני הרגיל אצרו ואומר לו תן לי ביצים ואגווים במנין שכן דרך בעל הבית להיות טונה בתוך ביתו : גבו' ת"ר * י הולך אדם אצל רועה ש הרגיל אצלו ואומה לו תן לי גדי אחה או מלה אחר אצל טבח הרגיל אצלו ואומר לו תז לי כף אחת או ירך אחת אצל פטם הרגיל אצלו ואוכר לו תן לי תור אחר. או גוול אחד אצל נחתום הרגיל אצלו ואומר לו תז לי ככר אחר

הדרון עלך אין צהין מיוו

בידיו בכל שכן דמבות בי דמקו

בבורר ובורר אבמלאכם היא כברק*רו*

והשונה אינו מרקד שהרי נראם

שמכל יוצא ואין כאד סובין: לאבא

לחברי : שקילם שיבוחיך החין אנו

מחזיקין לך טובה בכך נטולה הוא

טובתד ומוטלת על החולום טיבותיף

ברי"ר בלעו: מהולתם בפות:

סדרן בנסרדעי שכולן היודעות

שמותר : אגבא למהולתא באחורי

הכפה כדי לשכות : רפתח מעלייתה

"אי את לריכה לשטת דשונין קחח

בי"ע : לגבל דפתורת : לחורי

סטולחן שיש לו מודי שקוריו

טורכרוי"ירא והיא היתה שוכה הקתת

או אשתו ברתים. דרמי בר ממס בוא: מרא דעובדא מדקדק במעשיון:

ברועה יום המגדל בהמות ופעמום

שמוכר מסך : ברגול אללו: שממוד

שרגיל אצע מסחיכו וכותכו לו בלא

, פסוק דחים : פעם : המפעם עופות

קבים: סכום מקח: דמום:

לשון משמין : ' סכום מדה : קב או או

על אחוריו משום שונוי: כא דידוֹ.

אין שונין קמח י שרקדו מאתחול ובא לשנותו בנפה ליפותו און שונין דמפשר לו מחממול ב שוכין : דליכם טרחם ודבר בכרחם בוח שזו ביח

פעם שנייה ואין זה כמרקד לנרור : תני תנא קמיה דרבינא אין שוניי ואפילו נפל לתוכן לרור או קיסס אלא בודק הקסמין והלרורות ובוררן

המביא ממקום למקום: במון התחום חו ע"י ערוב לא יביאם בסל ובקופה י לתת שלא וארבע בתוך קופה וישאם יושוף דכראה כמעשה דחול לשאת משאות: 'אבל מביא' על כתפוי אחת אנשתים למוכח דלצורך י"עו: חו לפניות בידוֹ: וכן המוליך את התבן יו להסק או לבהמה לא יפשיל חופה לאחריו דגנאי י"ט שכראה כמחכוין למלחכה רבה יאו לסוליך למקום רחוק כדרך חול: ומסחילין, וווס

הררן עלך אין צרין

המביא ח כדי יין ממקום למקום לא יביאם בסל ובקופה אבל מביא הוא על כתפו או לפניו וכן המוליך את התכן לא יפשיל את הקופה לאחוריו! אבו

לו תו לי עשרים ביצים או חמשים אגווים עשרה

אפרסקון (חטשה רטונים ואתרוג אחה") ובלבה

שלא יוכיר לו סכום מדה רשב"א אומר וובלבר

שלא יוכיה לו סכום מקח:

ַ טָבוּאהַ הָּוֹאָ בוּדוֹ ַלַּוֹמתַחילין בּיַבּוּ

הו"ל למימר ובלבד שלא יזכיר מדה ותו לא לכן כ"ל כר"ח דגרים סכום מכיין וקאי לעיל. וה"פ אמרת דילך אדם אצל הכוכי הרגיל אצלו ויאמר ל קשים שיים תן לי חמשה אגוזים או טשרה אפרסקין ובלכד שלא יזכיר סכום מכין שלא יאמר לו תן לי טשרה אגוזים וכבר כחת לי לי ואם כן אני חייב לסי משחים כפי בין הכל אבל ד׳ שמעון אומר ובלבד שלא יוכיר סכום מקח שלא יאמר "חן לי אגוזים בששם פשיטין וכבר בתת לי כך ואם כן אכי חייב לך מקל י"ב פשיעין אבל סכום מכין שרי דוכן איתם בתוספתם ובה"ג ומכאן יש ליזהר שלא להזכיר אפילו סכום מכיין לפי שדומה למקח וממכר בי"ב

חדרון עלך אין צריון

דמביא כדי יין וכוי לא יכיאם בסל י ותימא דאמריכן בשבת פרק מפנין (ד' קני :) מפנין ד' קופות או ה' וכ"ע שיהא מותר ביום עוב'וויל . דהתם מיירי באינו יכול להוציא לחוץ ואין רואין אותו וע"כ מותר והכא מיירי בי"ט שיכול להוציאו לחוץ ורואין אותו וע"כ יהא א^{אור} שני ועי רשיה שהרואה אותו אותר ללורך חול מביא אותם ולהכי אסור וח"ת קשה דאמר אבל הוא מביא על. כתפו אלמא משמע דמרבה בהליכה עדיף וקאמר ^{ומהר"מ} החם במסכת שבת למעוטי בהליכה עדיף ויותר טוב להביאן בסל או בקוסה בפעם אחת מלהביאן "כל אחת בפני עלמה וי"ל דלמה. דפי^{י ניאו}ן דהתם מיירי בשבת דלא הוי כעובדי דחול שאין מעלטל כי אם מזוית לזוית. באותו בית ולכך קאמר למעוטי 'בהלוכא עדיף 'טפי' משום טר^{חח} יחירא אבל סכא מיירי בי"ט משום טרחא יחירא לא קפדינא אלא משום דמחזי דעביד כעובדי דחול ואם כן עדיף טפי לאפושא בהלוכא ויעאף **דרך שטי כי היכי דלא לתחזי דעביד כעובדי דחול ופעמים כמי דאשור לאפישי בהלוכא אע"ג דממעע במשאוי כיון שאין משכה מדרך מו^{נ :}**

看到我们们

חשים

פרק ראשון איין מוער קטן.

ירומן חופר כדרכן . נראה דווקא לצורך המועד אכל בחגם נר מצותו

משקון בית השקחון

חופר בדרבן בחולו של מועד בהיכי דמי הדיום . שחין חומן שתופר בררכן ב"מלח מחט בכת מחת". שחינו יכול ללחוט נימי התפירה של חלות כדי לתפור כשהוא תוחב תחיבות הרבה כחלא חורך החחט מחח"כ מושכה מן הבגד וכמצח תפירות הרבה במשיכה חחת והיודע לעשות כן אומן הוא: שאינו יכול ייי

> יודע לתחוב אותו בגד עב שעושיו ממגו אימרא בחפת חלוקו אלא שבמקום אחד 'מקלרו ובמקום אחד מרתיבו: החומן י החיים : מכלים מססיע שחיכו תופר ביותר את מפור בתפירם ולהכי- קרי מכליב "שרומין מחיבי המתע לשילי הכלב רקוחות זו מזו כשיני הכלב: כלבתא : ישאינו - סופר כדרכו תוחב זה בסמור זה אח שתוחב המחט פעם חחת צמעלה ופעם אחת למטה ולהכי קמי ליה כלבתח דהכי קיימי שיני הכלב שו פחד בכום מחבורו : מספגין שחי וערב - שחורגין חעה של חבלים בשתי וערב: שתי בלח ערבי שמותה השתי וחיכו חורג בה הערב: שחם היה פפוי . זה שנחרג ימים רבים והיו החבלים רפויין וחלויין למטה שחינו מתוחין ממתחן: ושוין י רבי מחיר ורבי ֹיוֹסִי ֹ׳ שׁחִין . מפשילין חבלים לכתחילה י שחין גודלים חבלים לכתחילה: המעה לעולם אינה מקבלת טומחה עד שיסרג בה ג' ישיותים בתי כיהין שהשתי כבר חתוח וחורג בה ג' בתו 'נירין' דערב חלמח דמסרגין קרי שתי וערב : הייט דחתו יש חומרי לחפלוני דחפי שתי בלא ערב לא מלי: ממתח כמי לא -בתמיה אתו יש אומרים למיסר כמי

דהוי טורח דלח לריך: מעמידין תכור וכירים י שעושין חותה לכתחילה כדאמריכן: לקמן חכור תוכו חלול

מתוחים ואמאי הא לא העביד מלאכה

ואי לא עביד הכי לא מלי למיזגא

עלה: חין . ודחי חתו יש חומרים

למיסר כמי מתוחים משום דהואיל

ואפשר לחלייא לחטה בחאני עד

לעיל והדר מלי לחירמא עלייהו כרים

וכסתות למזגא עלייהו : לא טרחיכן -

מקום שפיתת שתי קדירות כירה מקום שפיתת קדירה אחת: מכבשיו בנמרם מפרש: במ" מנקר רימים. 'וחלקה וחין שכשהיא ישנה החיטין יכולין לפרך מנקרין אותה חותכין חותה כדי שלח יהח שוה כדי טיפרכו החיטין תחתיה: בת עיכא . כקב שעושין באמלע הריחים שהתבוא׳ כופלת לתוכו : הייכו דמשכחת לה בישנה ׳ לפי שהישנה לריכה לכך שכבר היא חלקה לפי שתדיר היא טוחנת : אלא למאן דאמר. דמכבשין הייכו בת עיכא ישכה בת עיכא למה והלא כבר אית ליה בת עיכא שכבר היא ישנה מלטחון ואי לא הוי לה בת עיכא לא מצי למיטחן: כגון דבעי לארוותי - האי בת עיכא עפי וכי האי גווכא משכחת לה בישנה : מנקר:

דהיכא דאיכא דבר החבד קיימא לן כרי יוסי דאין מלריך שיכוי בדבר

החבד והיכח דבגדיו או מכעליו מקורעין וחם יכיח אוחן עד לחחר חועד לכוין אימרא בחפת חלוקו - שחים החדיום חופר כדרכן: דיכי דכי הדיום אטרי דבי ת׳ ינאי כל שאינו וכול לחוציא מלא מחט בבת אחת ה" יוסי בר חנינא אפר כל שאינו

למם. יתירו אפילו על ידי שילוי מיהן לא איירי בדבר האבד

אתקלקלו ראיתי רבותי שאין מקילין יג טושיע אית

לא היו חושבים: אותו לבר האבד או פושיע שם פיי

וערב : מימל החיד

. למי, כרחה דמני

כלל להתיר אפילו על ידי עכו"ם

כדחמריכן לקמן (דף יד י) כל שחיכו

עושה איכו אוחר "לעכו"ם ועושה ושחא

שמח חין כל דבר החבד מותר בלח

משמע דווקא עולי רגלים מתקכין

מכעלים במועד 🏋 🗀

במסרגין כיע לא פליני דשתי

"מותר לעשות מלחכ׳כי החי בלח שיכוי:

ממתוחף כמי למ. בלמו הכי

לאקשויי היכי קאמר רבי יוסי שאם

היה רפוי ממתחו אכל לא מסרגין

שתי וערב הח חפילו בשתי כלח ערב

סמועד: ה"ג הבה יבודה חומר

אין מכבשין אמ אי הריחים

בתחילה - ובחדשה קאמר דהא בגמרא

מתיר ישכה ואין כראה לומר דבגמרא

והח" משמיה דידיה כי למה נדחוק

לעשות מחלוקת חנם ועוד דלכתחילה

י משמע חדשה ואם תאמר כבוש מאן

דכר שמיה י"ל ת"ק אמר מעמידין

ובחדשה החתר ומשמע חפילו כבוש

ר' יסודם אומר מכבשלו את סהיחים.

ולא גרם לכתחילה והיא היא אבל עתה

קשיח יותר ככוש מחן דכרשמים מכם

קמח כמי שרי ו"ל דת"ק שרי העמדה

בעלמת שחין זה בנין 'גמור וה"ה.

ל דאסור ככוש בין בחדשה בין בישנה ורי

יהודה שרי כבוש בישנה וגירסא ראשול

כראם לרבי ומעמידין כראם דוקת

העמדה דתכור אין זה בכין בתחילה

אלא הוא עשוי כבר אבל איכו מחובר

כדמפרש בפרק כל הכלים (ד' קנה י)

אי כמי כי הסיא דפי המביא כדי יין

(יף לד.) גבי תכור דבי"ט חין סכין

אותו ואין טשין אותו במטלית וכף

ובירושלמי תכי ר' חלפתח ובלבד שלח

למרך המועד משמע

אבל

ל שיכוי דבפרק מקום שנהגו (דף נס :)

יכול לכוין איפרא בחפת הלוקן ו והאומן מכלים : מאי מכליב רבי יוחנן אמר מפסיע רבה בה שטואל אסר שינא כלבתא: מסרגיו את הטפות: מאי מסרגיו ומאי מטתחיו כי

אתא רב דיטי אטר פליגי בחר' חויא בר אבא וה אסי ותרוייהו משמיה רחוקיה ור' יוחגן חר אמר מסרנון שתי וערב וממתחין שתי בלא מ ערב וחה אמר סברגין שתי בלא ערב וממחחין שאם דוה רפון כמתחן אינו והא תני רב תחליפא ברי שאיל ושוין שאין מפשילין חבלים

לכתחילה בשלמא למאן ראמר מסרגין שתי וערב וממתחין שתי בלא ערב היינו דקתני רב זן אסור: ביון האפשר למלויי במאני. תחליפא בר שאול א ושויו שאיו מששיריו חבלים משמע האין לאור מותה אל ללורך תחליפא בר שאול י ושוין שאין מפשילין חבלים לכתחלה אלא למאן ראמר מסרגין שתי בלא

ערב ממתחין שאם היה רפוי היה ממתחו השתא שתי וערב אמרת לא חבלים לכתחילה מיבעיא קשיא א"ל רב נחטן בר יצחק לר' חייא בר 15 דחתיר ישנה משום רבי חליעזר החחר אביו טי איכא למאן דאמר מסרגיו שתי בלא

ערב והתגן "רבי מאיר אומר הממה משיסרוג בה שלשה בתים אלא כי אתא רבין אסר במסרגין כולי עלמא לא פליגי חשתי וערב

אלא כי פליגי במטתחין מר סבר מטתחין לל ורבי יהודה אוסר בכבים ואית דגרס שתי בלא ערב ומר סבר שאם היה רפוי ממתחו מיתיבי מסרגין את הממה ואין צריך לומר שממתחון דברי רבי מאיר רבי יוסי אומר

מטתחין אבל, לא מסרגין וי"א אין מטתחין כל עיקר בשלמא למאן ראמר ממתחין שתי בלא

ערב היינו ראתו יש אומרים לאיפלוגי אלא למאן ראמר שאם היה רפוי ממתחו ליש אומרים ממחחו נכי לא אין כיון ראפשר לממליה במאני

לא פרחינו: בותב" י מעמידיו תנור וכירים 35 בקרקע ולריך לחברו ולטפלו בחרץ ג ורירצם במועד רבי יהודה אומר אין מכבשין את הריחים בתחילה : גבו' מאי מכבשין רב

יהודה אמר מנקר ריחיא רב יחיאל אמר בת עינא מיתיבי מעמידין תנור וכירי במוער וכלבר

שלא יגטור מלאכתן דברי רבי אליעור וחכמים הכא במועד שרי ולקמן בשמעתין כמי. אומרים אף יגמור רבי יהודה אומר משמושף קאמרושוין שאין גודנים מכור בתחילם מעמידין את חחרשה ומכבשין את הישנה ויש יגלחנו בתחילה ופירש בתוספות דלא אימרים אין מכבשין כל עיקר בשלמא למאן

ידע מאי גילוח וכ"ל דגרסיכן שכא. ראטר מכבשון מנקר ריחיא היינו המשכחת יגדלכו : כום שרוכב עליו . פירש לה בישנה אלא למאן דאמר בת עינא ישנה כתוקפות בת עינא למח לח כגון רקא בעי לארווחי מפי דע שחקור לרכונ בחנם:

פורתא רב הונא שמעיה להחוא גברא דקא מנקר ריחיא בחולא רטוערא אכר מאן האי "איתחיל גופיה דקא מחיל חולא דטועדא סבר לח כי"א דרש רב חכא י גוקרין רידים במועד משום ר"ם אטר אפי׳ סום שרוכב עליו וחמור שרוכב עליו י (ומותר) לימול צפרנים בחולו ש"ם ציו מות

עין משפט

n'n 'un h

מס' ו'ע הג'

סימן חקמת.

פה

כ מוו׳ פט

מחם סעיף יי

[וע"ם בפסחי)

מולי רגליםן

גד מוו׳ בם

מוש'ע בס

ם מור׳ שם

. הלים טושיע

סעיף כ

רחיים . בישנה: איתחיל גופיה יתחלל גופן: מותר ליטול . להן לפורנים כדרך העושין עכשיו לסוסים שלכו דאי לא עביד ליה הכי הו"ל לערא

יולא מצי אויל :

אבל חמרא דריחיא לא יורב יחודה שרי למישקל

שופרי לחמרא דריחיא ולאוקומי ריחיא ולמיבנ**י**

ריחיא ולמיבני אמת ריחיא ולמיבני אוריא

(רבא) שרא י לסרוקי סוסיא י ולמיבני אקרפיטא

לבהמה בחולא רמוערא א"ל אביי תניא רמכייע

לך י מקיוין דם לבהמה ואין מונעין רפואה

לבחמה בחולו של מועד רבא ישרי לכסכוסי

קירטי מ"ט טעשה הדיוט הוא אמר רב יצחק

מ"ט מעשהאוטן הוא אמר רבא * י מאן רמתקיל

ארעא ארעתא רבי דרי שרי ארעת' רארע' אסיר

היכי דמי מוליא "במוליא ונצא בנצא אדעת! דבי

דרי שקל מוליא ושרא בנצא אדעתא דארעא

שרי אדעתא דארעא אכיר "היכי דכי שקיל

רברבי ושביק ווטרי אדעתא דציבי שקל רברבי

ווומרא ארעתא דארעא ואמר רבא יי האי כאן

דפתח טיא לארעיה אדעתא דכוורי שרי ארעתא

מעילאי וחד מתתאי אדעתא דכוורי פתח חד

בבא אדעתא דארעא ואמר רבאי האי מאן

רפשח דיקלא אדעתא דחיותא שרי אדעתא

דדיקלא אסיר היכי דטי "שקיל כוליה מחר

אדעתא דדיקלא ואסיר ואמר רבא הני תמרי

תוחלני טיגורינהן שרי טייצינהו אסיר רב פפא

אמר י כיון רמתלעי *כפרקמטיא האבר רמי

ושרי ואמר רבא לפרקמטיא כל שהוא אשור א"ר

ליה החוא עיסקא דהוה מורבן בשיתא אלפי

שהייה לוכוגיה בתר חולא רמועדא וובניה

בתריכר אלפי רבינא הוה מסיק וווי בבני "אקרא

דשנואתא אתא לקטיה דרב אשי א"ל מהו למיול

להו ביוטי אחריני לא משכחת להו כפרקטטיא

האבר רמי ושרי תניא נמי גבי עכו"ם כי האי

גוונא הולכין

טנ יוסי בר אבין " וברבר האבר מותר רבינא הוה

עי ולמיבני איצמבא רבה שרא למשקל רמא

משקין בית השלחין פרק ראשון

עין משפט נר מצוח

לבוישקל מופרי . פירש נתוספתה דה"ה לדידן שמותר לתקן ברולים דקרקע קשה ומתקלקל שאין ברולים בימי חכמים שאין לריך רק למשקל טופרי שהיה הקרקע מטוכנת כמו ברופי"א היה אפור:

מצמבא ואקרופיטא . ענייני ספסל וקלת הם חלוקים כדחמריכן בריש פרק עשרה יוחסין (יף ע.) ליתב מר אקרופיטא ב מווי שם אחר ליה חי סכי ספסל כדאחרי טוש"ע ה"ח רבכן או אילטבא כדאמרי איכשי : וארן מונעין רפואה מבהמה .

ג מייי שם מלאכה איירי אבל רפואה שאין בה טושיע איח איסור מלאכה רק גזירה משום שחיקי סממנין אפילו בשבת איכא מאן דשרי והלכה כמחן דשרי כדחיתה בפרק ש בר אמי אמר רב חסרא "קימורי "בירי אסיר במה בהמה (יף ש:) דרש רבא הלכה כרבי יאשיה דלית ליה גזירה משום שחיקת סממנין ברפואה דבהמה פי׳ עישן דלסרוקי סוסים שפירש בקינטרם אושטני"ר בלעז אין נראה לי דהא קי"ל דבין קירוד ובין קירלוף שרי ץ ואטר רבא י האי כאן רוכי ויכי ארעתא רציכי כדאיתא כוף פרק שני דבילה (ד' כג .) פעיף ו לר׳ שמעון דאמר דבר שאין מתכוין מותני וקיימא לן כוותים אלא ענין

ה מיו׳ שם חחר הוח : כסכוםי .פירש טוש"ע היה בקילי חנפשיי"ר. וים מפרשים ליקי"ר ולשון כסכום שו דארעא אסיר חיכי דמי "פתח תרי בבי חד משמע כן כדחית׳ פרק תולין (ד׳ המח:

ושם) מכסכסו מבפכים ואין מכסכסו מכחון גבי טיט:

כובורי בירי גרסיכן ברי"ש

ולא בידי בדל"ת והוי גיםא החיותא מהאי גיםא ומהאי גיםא ארעתא דחיותא מהאי גיםא ומהאי גיםא יה היי פים מענין בירית טהורה בפרקבתה חשה זג גיםא ארעתא דחיותא מהאי גיםא שם הל יב יוצאה (ד' בג.) (ובפרק חוקת הבתים (ד' יד) : מולים וכלם בכלי

דכי דרי שקל לדעתל כי׳ פקלי מוליא ושדי בכלא אדעתא דארעא . יטושיע חימ וכן גרם רביכו גרשון ורב חלפם גרם סיי ערם סעיי בהפף חולים בחולים וכלם ברבם יש אדעתא דארעא מוליא בכלא אדעתא דבי דרי משמע שיותר קרקע שוה

לריד לחרוש מלידוש ואיפכא מסתבר׳ טפי דלדידן לריך קרקע שוה לידוש יותר מלחרום ושמח לפי שהיו דשין א? האירנ' עלייהו א"ל י כיון דהאידגא הוא רמשכח' במוריגין אין לרוך קרקע שוה ויש

"עושים שם מפרשים כדי לעשות דיר של בהמה": פרכוממיא כל שסות פירש רבינו ילחק

בתשובתו כי רביכו יעקב לא הי׳ חושב כלואת ריבית פרקמטיא וכא דאמר רביכא הוה מסיק זוזי בכני אקרא דשנואתא משמע דחשיב פרקמטיא ולא שרי אלא משום דבר האבד היה

אומר רביכו יעקב דכחורת יין היתה כדאמריכן באיזהו כשך (דף עג :) רביכא הוה יהיב זוזי לבני אקרא דשנואתא ושפכי ליה טפי כופייתא אבל הלואה דשולחכות בקביעות וחילוף כראה דחשיב פרקמטיא: לבדבר החבד מותר. פירוש בדבר שחם לח ימכרנה עתה שמח

לא ימכרה יפה פעם אחרת ויפסיד מן הקרן אבל אם לא יפכיד מן הקרן אלא שלא ירויח כל כך אין זה חשיב דבר האבד וכ"ש לקנות סחורה שמא תהיה יותר ביותר אחר המועד אבל לקנות יין כשר בתוך המועד מותר וה"ר יוסף פירש דיש לאסור דאע"פ שלא ימלא בזול ברי ימלא ביוקר ואין זה דבר האבד:

אבל חמרא דריחיא . שכך טושין שהיו טוחנים אגב חמורים לא מצי לחישקל לססוא החרא לפורניו דלא חצי לחטחן בחועד אלא לצורף מועד כדמפרש לקמן פרק מי שהפך (יף יג :) הילכך טחינה מועטש יכול לטחון בחחור ולא חרעי ליה גידול לפורניו: לאוקחי ריחיא

להעמיד להשים הריחים זו על גב זו: אמת ריחית. העץ שהריחים בכני עליו: ולמיבני אוריא י רפת בקר: לסרוקי סוסית . להסריק סוסי במסרק של ברול : למיבני אקרפיטא . מה שחשיחין התכוחה לתוכו לפני הסום שקורין מכייטור"ה בלעז: אילטבא בניין חבנים: למישקל דמו. להקיו: לכסכוסי . גיהוז שקוריון קובילו"ר: קרמין * *בגדים : מעשה הדיוט דמותר לעשותו בחולו של מועד דלחו מעשה אומן הוא: קיטורי בירי אסיר למיעכד במועד שכך היו עושין שהיו מעלין כלים חלוקין והיו מחליקין עליהן ביח יד של חלוקיהם מעשם אומן הוא ואסור ל"א לכויד קמטין שחדם עושה בבית יד שממלאים אותה בקנה של שבלים חלקים ומקמטין פרווכלי"ח בלעו: דמתקיל תיקלח שחופר משום החדמה ללורך הגורו לחבוט שם חיטין ללורך המועד הייכו אדעתא דבי דרי ושרי: אדעתא דארעא - שחופר שדהו לצורך. זריעה אסור משום דדמי כחורש בי"ט:מולים ואו ביוליא. שכועל הקרקע ממקום גבוה ומכיחו שם על גבי מקום גבום הייכו מוליא במוליא:או כלא בכלא. שחופר במקום כמוך ומכיחו במקום כמוך דהייכו אדעתא דארעא ואסור דזה דרכו של חורש שדהו שחיכו תשגיח -באיזה מקום שירד המחרישה בקרקע . אפי במקום כמוך חורש והייכו דומים דחרישה ואסור : אבל שקל מוליא • (לקמן שכוטל הקרקע ממקום גבוה : ושדת בכלא. במקום נמוך הייכו אדעתא דבי דרי אדעתא דגורן שכך דרכו של גורן שמשום הגרכות וזה מותר: דוכי זיכים • שמכבד חת הקרקע מעלים קטנים שעליה שנועלם: אדעתא ושיין לליבי . אם ליקטן אדעתא דעלים להסיקן דנקט רברבי ושבק זוטרי: אדעתא דארעא • דלהכי ליקטן שרולה לזרוע הקרקע שלוקט גדולים וקטנים אסור: אדעתא דכוורי. שעושין המים שיולאין מן הגומא של ביבר

> לחוץ אם לצורך שיצאו המים וישתיירו הדגים מותר כגון דפתח תרי בני חד שבו נכנסין המים לגומה ונכנסין אף הדגים לגומא וחד שהמים יוצאין חון לגומא והדגים משתיירים בתוכה וליקחים אותם שרי דהייכו אדעתא דכוורי : דארעא . דפתח חד בבא שבו נכנסים המים לנומא ואידך פתח שבו יולאין המים לחון לא פתח: אדעתא דארעא ישכשהגומא מליאה מים יולאין למעלה ומשקין כל השדה וכי האי גוונא אסור : דפשח דיקלא · שזמר בדקל מן בעלפים שבו: אדעתא דחיותא י דראויין למאכל בבמה דנקיט מן הענפים דמחד גיסא בין לחין בין יבשין לצורך מאכל בהמה היינו דחיותא ושרי: דנקיט מהאי גיסא. דדיקלא ומהאי גיסא ענפים יבישין שבו היינו אדעתא דדיקלא ואשור: הני תמרי תוחלני י תמרים שלא נתבשלו כל לרכן : מיגזרינהו . לחותכן לשנים ולאוכלן הכי בי"ע שרי דללורך י"ט קעביד: מייציכהו אסור · לכובשן במשוי ומוליא ליחם

שבהן לחוץ הייכו אסור שעכשיו איכן כתלעים אלא לעשות מהן לימוקים לאכלן בחול הוא מכוין ואסור לחקו בי"ע מאכל דחול : כיון דמתליעי אי לאן דמייליכהו : כדבר האבוד י כלומר כסחורה שאדם יכול לעשוחה במועד כדי שלא יפביד בה אם לא עשאה הכי כמי מלי למייליכהו דאי לא עביד הכי איתלע ושרי : פרקמטיא כל שהוא . לעשות סחורה בחולו של מועד: ובדבר האבד מותר . שאם יש לו הפסד אם לא יעשנה לאומה מתורה מומר לנושומה אדל דמנם שלא להרנים אסיר : הוה משיה אוני " שביו חי ב ו לי מעום באוחו מחום :

טו סמג לאוין ש"בוט סט סעיף ב ל דברפואה דבהמה שיש בה כעיף ס

וכב"ו סימן חהמא העתיקו נוסח כגמרה קעורו כי ידו סב מווי שם

מנוי שם הל' יד טוט"ע חקמא סעיף ג

שם כעיף ו

מוליה]

י מיו' שם טוש"ע שם סעיף יא צח כ טוש"ע שם

למ כמוי סיו

פירי: חולה מאכילין אוחו על פי בקיאין:

אמר ר' ינאי חולה אומר צריך ורופא אומר

נפשו פשיטא מהו דתימא רופא קים ליה מפי

קמ"ל "רופא אומר צריך וחולה אומר אינו

צריך שומעין לרופא מ"מ חונבא הוא דנקים

ליה חנו חולה מאכיליו אותו ע"פ בקיאין ע"פ

בקיאין אין ע"פ עצמו לא ע"פ בקיאין אין על

פי בקי אחד לא הכא במאי עסקינן ראמר לא

צריכנא וליספו ליה ע"פ בקי לא צריכא

יראיכא אחרינא בהריה דאמר לא צריך

מאכילין אותו ע"פ בקיאין פשימא ספקנפשות

הוא *וספק נפשות להקל לא צריכא דאיכא

תרי אחריני בהריה דאמרי לא צריך ואע"ג

דאמר *רב ספרא תרי כמאה ומאה כתרי ה"מ

םה א מיי׳ פיב מהלכות שכיחת עשור הלכם ח סמג לאוין שע מושיע אויח סיי חריח שעיף א:

כון ב טושיים שם סעיף נ: כז נשם סעיף ד:

מחר שם מעיף ת : כום ת מייי פייד מהלי מאכלות אסורות הלי עז וס"ב מהלי שביחת עשור הלי ע סמג לאיון ספ עוש"ע או"ח ס"י מריח מעיף ע:

ע ו מייי סיב מכלכות שכח הלכה ח סמג לאוין מס מושיע אויה מיי שכח סעיף י :

עא ו מויי שם כלי יח מושים חויח סיי שכט סעיף ג :

עב ח מי סיד מסלי מתכלות כלי מו מושיע אויח סיי

תרוח מעיף מ: עב מיכל מיי שם כלי"ו: [ועיי חום׳ סנהררין כט: ר'ם מר וחום' שכועות מה. ד'ם ולמר וחום'

מדקסני סיפא אם אין שם בקיאין מאכילין אומו ע"פ עלמו מכלל דרישא דאמר לריך.והכי קאמר כל כמה דמליט לאהדורי אבקיאין מהדרינן ולא סמכי׳ אחולה גופיה אלא היכא דליכא בקיאין כלל וכ"ם היכא דרופא בקי אומר אינו לריך וחולה אומר

לריך דלא סמכינן עליה להכחים הבקי: בר רב אשי אמר כל היכא דאמר לריך אני. פלוגתא דרבווחא הוא אי הלכחא כמר בר רב אשי אי לא בסדר תנאים ואמוראים כתב הלכתא כמר בר רב אשי בטולי הש"ם "לבר ממיפך שבועה ואודיחא מיפך שבועה בפרק שבועת הדיינין (שכועות דף מא.) ואודיתא בסוף פרק זה בורר (סנהדרין דף כמ:) ור"ח כתב דהלכתא כוותיה בכוליה הש"ם בר ממיפך שבועה וחיוורי חוורי גבי לומת הגידין שילהי פרק בהמה המקשה (חולין דף עו:) וסימניך הפך לבן ורב האי ורביט ברשום זל"ל פסקו הלכתא כוותיה בר) במיפך שבועה ואודיתא ובכולי 🥳 : אלים לח"בה

דאבר "רב טפו א זוו בשרוו ושרוו בין היום אולינן *) וה"ם לענין אומרנא למנין אומרנא בתר דעות אולינן *) וה"ם לענין עדות אבל לענין אומרנא בתר דעות אולינן *) וה"ם לענין עדות אבל לענין אומרנא בתר דעות אולינן *) וה"ם אוני יום בין ודף נו. דים אומוסן דממונא יאבל הכא ספק נפשות הוא והא מדקתני סיפא ואם אין שם בקיאין מאכילין אותו על פי עצמו מכלל דרישא ראמר צריך חסורי מיחסרא והכי קתני בר"א דאמר לא צריך אני אבל אמר צריך אני אין שם בקיאין תרי אלא חר ראמר לא צריך מאכילין אותו על פי עצמו מר בר רב אשי אמר יכל היכא דאמר צריך אני אפי איכא מאה דאמרי לא צריך לדידיה שמעינן שנאמר לב יודע מרת נפשו תנן אם אין שם בקיאין מאכילין אותו ע"פ עצמו טעמא דליכא. בקיאין הא איכא בקיאין לא ה"ק בר"א ראמר לא צריך אני אכל אמר צריך אני אין שם בקיאין כלל מאכילין אותו ע"פ עצמו שנאמר לב יורע מרת נפשו: בהתני המי שאחזו בולמום מאכילין אותו אפי דברים ממאים עד שיאורו עיניו מי שנשכו כלב שומה אין מאכילין אותו מחצר כבד שלו ור' מתיא כן דרש מתיר ועוד אמר ר' מתיא בן חרש החושש בגרונו מפיליו לו סם בתוך פיו בשבת 'נופני שהוא ספק נפשות וכל ספק נפשות דוחה את השבת "ימי שנפלה עליו מפולת ספק הוא שם ספק אינו שם ספקחי ספק מת ספק כותי ספק ישראל מפקחין עליו את הגל מצאוהו חי מפקחין ואם מת יניחוהו: גבו ת"ר "מניין היו יודעין שהאירו עינין משיבחין בין מוב לרע אמר אביי ובמעמא ת"ר "מי שאחוו בולמוס "מאכילין אותו חקל הקל "מבל ונבילה מאכילין אותו נבילה 'מבל ושביעית שביעית מבל ותרומה הלפירין ואפרי לחי תנאי היא דתניא ימאכילין אותו מבל ואין מאכילין אותו תרומה בן תימא אומר תרומה ולא מבל אמר רבה להיכא ראפשר בחולין דכולי עלמא לא פליגי רמתקניגן ליה ומספיגן ליה כי פליגי בדלא אפשר בחולין מר סבר מכל חמור ומר סבר תרומה המורה מר סבר מבל חמור אבל

תרומה חזיא לכהן ומר סבר תרומה חמורה אבל מבל אפשר לתקוניה

(ביל חים וכן אימא כרייף והראיים) (*

ואם לאו נותנין לת מנופו של איפור ב' עוברות באו לפעי ד׳ פרפון שלח תרין יומא דין צומא רבא אמרין לחרא ") ושדיך (וקריין), וקרין עלוי מבמן אמי אלי אתה אטרין לאדריתי ולא שריך וקרין עלרי זורו רשעים פרחם: חולה מאכילין אותו ע"ם בקיאין. אין שם בקיאין מאכילין אותר ע"ם עצמר ינאי וצלח אמר צריך. רופא איפר אינו צריך מאכילין אורנו ע"ם עצמו נפשר, רופא אומר צריך שומעין לרופא . מ"ם

רבינו חננאל

זורו רשעים מרחם נפק

פינח שבתא אוצר פיריו ירושלכי כתחלה

תוחבין לח ברומב אם

שכח נפשח הרי יפה

חרש מחיר . קסבר רפואה גמורה היא : גמן אחר אביי ובטעמא . משיודע להבחין בין טעם חבשיל יפה לטעם הבשיל רע : מאכילין אותו הקל הקל. אם אין לט דברים מוחרים כדי לרכו ויש לפניט מיני איסורין מאכילין אותו הקל הקל שבהם: טבל ושביטית מאכילין אותו שביעית. לאחר זמן הביעור שהטבל במיחה בידי שמים והשביעית בעשה : בדאפשר בחולון. שיש די בחולין של טבל זה להאכילו לאחר שחינטל תרומחו: דכולי עלמא לא פליגי דמחקניס ליה ומספיס ליה . חולין ואין מאכילין אוחו לא טבל ולא חרומה : כי פליגי דלא אפשר בחולין . אלא אם כן אוכל את כולו וקאמר מאכילין אומו הטבל כמוח שהוא ולא יפרישו ממנו תרומחו להאכילו חרומה לעצמה היאה איסה איני צרין וחולין לעצמן ובן חימא אומר מוטב שיפרישו חרומחו ויאכילוהו כל אחד לעצמו ולא יאכילוהו טבל כמוח שהוא: מר סבר טבל חמור. וחולין לעצמן ובן חימה אומר מוטב שיפרישו חרומהו ויחבינויהו כל יונה משלים וחולין למני וחולין יהו ראוין לכל אדם : נפשח להפי הגו שאפי לכהנים אינו ראוי: ומר סבר חרומה חמורה . שאין לה היחר אבל טבל אפשר דמחקן להו וחולין יהו ראוין לכל אדם : נפשח להפי האוי שאפילין אותר אפשר האוי האוי מאכילין אותר

פרא תרי כמאה ומאה כתרי ה"ם לענין עדות אכל לענין אומרנא כתר דעות אולינן ה"ם לממונא אבל הכא פפק נפשות לחקל. מר בר רב אשי אמר כל הוכא ראמר תולה (אני) צריך אני אפרי ק" מרים אינו צריך להצלה שמעין כדכתיב לב יורע מרת נפשו , ומקשה ליה ממתני דקתני מאכילין אותו ע"ש בקיאין . מתריץ הכי קתני בר"א ברלא אמר הדלה צריך אני, אבל אם אמר הדלה צריך אני, אין שם קיאין כלומר אין משניחין לבקיאין אלא מאכילין אותו ע"ש במות מ"מ [לב] יורע מרת נפשו : מי שאחזו כולמום . פ"י בולמום בלשון יון נרונו של שור . כלומר זה חדולי אול הרבת כלהדך השור מאכילין אותו בלה מכל מבלה [נבלה] רשביעית בבלה מכל מבל מקעין הבאיר ע"ע מתקנין וספינן להיות שביעית מבל ותרומת תנאי היא דתניא מאכילין אותו מבל לתקוני . ה"ר מי שאחזו בולמום מאכילין אותו נקל מבל ונבלה מאכילין אותו נבלה מתקנין וספינן ליה . שביעית שביעית מבל ותרומת תנאי היא דתניא מאכילין אותו מבל ולא תרומה . בן תימא אומר תרומה ולא מבל וארקימנא כי מליני בדלא אפשר לתקוני . אבל בראפשר לתקוני כ"ש מתקנין וספינן ליה .

. וכ"ה בערוך ערך שדך וישכו המים תרגום ירושלמי ושדכו מיא ע"ש .

תוספות ישנים

סשק נפשות להקל מהן דתימא האי דקאמר חולם אגב תונביה וכל הני דאמרי לריכין אנו דמחללין עליהן סשבת כולהו מיירי דמחמת דחנת סכנה חומר כן. מדר י וגם נרחה לי דברברים ירועין כגון למחין וכיולה כו הרכה אנצים שנקיחין ככך וחין ניתח דרוסת וכקי ככך נעינן: בצר כר רב אשי אחר כל היכת דחמת לריך אני כו'. וכוותים קיימת לן דכות בחרחה ועוד קיימת לן כוותים בכולי חלמודת לכר ממיסך שבועתת ואודיתת כמג שכתוב בתשובת הגתונים כמו שפי' בשנועות: ין לרך אמר לריך כו' . וכגון שירא להיות מסוכן דאם לח כן אין מאכילין אותו ולא דמי להיחה דירכה לכר תכירתה מדלקת לה את הכנ ומוקמינן לה כסרה מסטין (שנת קכת:) כסומא ומשמע שמדליקין לה כסחה אשילו אינה אומרת כן התס נמי קים להו לרבנן זפייסובי דעתא דהדלקת כר דילה איכא סקוח נשש ונועל לת ילקסן דאתרינן שובר דלח ומוציאו איכא מיי סקוח נשש לחינוק אבל כמאכיל לחולה בעינן שיאתר אי הוא ז בקילין שלריך מחמת שרואה סכנה סן יכביר עליו מוליו ויש שפרים שכתוב בהן כהא מילחא דרבי ולאי סשיטא

זורו רשעים מרחם. נעשו זרים ונהנכרו לאביהם שבשמים: אלר פירי . להפקיע שערים וחניא (ב"ב דף ג:) אין אולרין פירות בארץ ישראל וכל דבר שואא חיי נפש לפי שמפקיעין אח השערים: ונערוך פיי תוכבא. שטוח אשטורדישו"ן* מחמח חוליו: על פי בקיחין. חרי ע"פ בקי לא וע"פ עלמו לא חיובחא תורה אור

דר׳ ינאי בתרוייהו: הכא במאימהליססוורו רשעים מרחם נפק מיניה שבתאי אצר

ושכת קכע.

עסקינן. דאמר חולה לא לריך יח ואשמועיכן מחכי׳ דשומעין לרופאין: וניספו ליה על פי בקי . דהא באחד משני אינו צריך שומעין לחולה מ"ם °לב יודע מרת נמי אמר ר' ינאי דשומעין לרופא: יד ואע"ג דאמר רב ספרא. דהא דאמור רבנן תרי כמאה ומאה כתרי לעלין עדום הוא דאמור אבל לענין אומדנא בתר דעות אזלינן אשמעי' במחני' דכי אמריכן זיל בחר דעות באומדנא דממונא כגון בשומא ששמין לבעל חוב אבל באומדנא דחולה אף על גב דרובא אמרי לא לריך כיון דאיכא חרי דאמרי לריך ספק נפשוח להקל: מכלל דרישא דאמר לריך. ואפ"ה קתני מתני׳ ע"פ בקיחין חין ע"פ עלמו לח: וש"ג] במה דברים אמורים . דמאכילין אותו ע"פ בקיחין כלומר דבעיגן בקיחין דאמר לא לריך ואמרי בקיאין לריך וכשבונות מב אמר סכי ר"ח ברי דרי לרב מאכילין אותו אבל אמר לריך אני אם מפא] אין שם בקיאין חרי דאמרי לא לריך אלא חד מאכילין אוחו ע"פעלמו כר" יכאי דאמר שומעין לחולה: מר בר רב אשי אמר. הך סיפא לא תפרש הכי דמשמע דהיכא דאמר לריך אני ואיכא תרי דאמרי לא לריך לא לייחיכן ליה הא לא אמרי׳ דהיכא דאמר לריך אני ואפי׳ איכא מאה דאמרי לא לריך לייחיכן ליה מאי טעמא לב יודע מרת נפשו: הכי גר׳ חכן אם אין שם בקיאין מאכילין אותו על פי עלמו טעמא דליכא בקיאין הא איכא בקיאין לא הכי האמר במה דברים אמורים דאמר לא לריך אבל אמר לריך אני אין שם [תוספי סיד] בקיאין כלל מאכילין אוחו וכו׳ . אין [10] שם בקיאין כלומר אין בקיאותן כלום: בותני מי שאחזו בולמום. חולי החוחו מחמת רעבון עיניו כהות והוח מסוכן למות וכשמראיתו חוזרת בידוע שנחרפה : כלב שוטה . מפרש בגמ': אין מאכילין מחלר כבד שלו. ואע"פ שנוהגין הרופאים ברפואה זו אינה רפואה גמורה להתיר לו איסור

*בהמה טמאה על כך: ור' מתיא בן

פרק שמיני יבמות

עין משממ גר מצוה 150

וחרזיה סילוא כבינים • נקט קון בביניו לשון מחרוזות של דנים (כ"מ דף כת): ונפק מיניה · שכבת זרע: כחוט דמוגלא · כמין ליחה ואפ" הכי איליד בחר הכי: מאין הם · זנחה אשחו: בידי שמים - ע"ד רעמים וברד אי ממעי אמן: אי היה כחיב הפלועי הוי

תורה אור משמע הסלוע מעיקרו כגון ממעי אמו : בכולן · בילים וניד וחוסי בילים שהבילים חלרו בהן בחוד סכים: מדלא מנה ביה דורות שמע מינה · מדלח כתיבח בים עד דור שלישי או עשירי כמו שנאמר בממזר שנישי תו עשיי כנה שבייה. ועתוני ומואבי וחלרי ש"ח משום דלאו בר אינודי הוא: אימא משפתיה - (זיל פריע פיי

הרגיל לשפוך קודם לכן: שושך · שוחח: אידי ואידי קודם כריחה ולאחר כריחה : ניקב למטה מעטרה בסוף הגיד כלפי הרקע והולך הנקב באלכסון ויולא כעדו למעלה מן העשרה כלפי הגוף: לאכשורי - הואיל ואין שני ראשי הנקב למעלה מעטרה דכל למטה מעטרה בשר בעלמא הא כרקתני מחניתין אם נשתייר מן העטרה מלא החום כשר עטרה שורה גבוה המקשת מביטת הגיד : כל שהוחי כיון שהנקב עובר דרך על פני כל העערה אפי' נקב כל שהוא מעכבת תולדתו ושכול: ואם נשתייר מעטרה ט'י מחני' היא נשנויר (מעני) כל לונצי היו (נפיל דף ע.) ואכריתה קאי (נ) (פירש במ"ם אץ א אכרות שפכה ולא אפטע דכא) : וכנפי ראשה - לד גופו נשמייר מלא השער על פני רוב הקשה אבל אם נחחכה כלפי הגוף ונשחייר מלח המוט מן העטרה על פני היקף כל

המוט מן העטרה על פני היקף כל רוסי דה
הגיד בלדה כלפי קרקע ספאל : שעשיח ש
הגיד בלדה כלפי קרקע ספאל : שעשיח ש
הקולמום : סרימוך קולמטם שמחחכין שנשיח ש
אח מודו באלכשון לכחוב בה : הבי אבר
אח מודו באלכשון לכחוב בה : הבי אבר
ממרוב : שנחקק כפילון דע לו דפעח פל שרוא
מב' לדרים החקק באמלט כמין לטור: שעשרח ו
המועד שליש כה אורא : הרוח [חשערת המול במל" במל" למוך הושערת וככם לחוץ הרו ילדה במל" נכנם למוך הופטח ומחקור הגיד לתוכו וחין הורע מחכשל: כקולמים לא שליט אזירא כחוך הגיד ומחכשל הזרע כחימום כהלכתו : האי נריד כמרוב נריד שלכת זרע מן הגוף מר זים בשעת חשמיש ומזריע שהרי לא נחסר בקלמים כשר מיח ליח לממו למעלח מ הגיד מעוכיו ועוגע בלידי הרחם ומחחמם ומוליא דורה כחן: והאי לא נריד - כקולמום ע"י שנחסר שביו ואיט טנע בכוחלי הרחם אין מתחמם כל כך ואין נמשך מחוך הגוף בקינות אלא שוחם : מידי דהוה אכרוא

לחביתה • שקלר ודק מלפניו ואיט טגע בכוחלי נקב החביח בפניו וכשהוא תוחבו וכא עד עביו טגע כך אע"ג שאין ראש הגיד טגע מסניו מחחמם הוא מחמת עניעת אחוריו אית דאמרי כקולמום גריד שכבת

של א ש"י מרו מפלי ואמר רביט מם ריש לחלק בין ניטלה הבילה לפליעה דבשניטלה לגמרי היסמיר בילא פלים אם מפל אין שי שיש מעליד מידי דבוה אניטול הכוחול (מילון דף נה.) דכשרה וניקב בסומכיה אניש סיש ם משף יו טריסה והא דאמר לקמן בין שנכרמן בילים בין חומי בילים היט שו ב מיי שם פוכה ג דוקא שניהן אבל נכרח אחת מן הבילים כשר ואף אם חמלי עמר שמיש שם פובה ני דרי ישמטאל לפלוני אתלא קמא אמי

כרבי ישמעאל ואמר נמי שמואל החם

אם יבא לפני בעל בילה אחת אני

הוי ידטה דלא מוליד משמע דלכולהו

הלכה כרבי ישמעאל דמכשר ומשמע

החם מחוך המסקנת דחיירי בידי אדם: צירתב למשה מן העסרה שכנגדו למענה מן העטרה י ואר" דעל גב גיד העטרה מארכת

ובחחחוע של גיד הולכת ומחקלרת

לראש הגויה וקאמר ניקב למסה מן העסרה בעליוט של גיד והנקב

מפולם והי בסחחוט של ניד למעלה

מן העטרה לפי שמחקלרת שם וקאמר סצר רבי חיית לאכשורי כיון

דמלד אחד דהייט בעליוט הוי למטח

מעטרה ומסיק דעטרה כל שהוא

מעכבת וסכול כיון שמלר חחד הוח

למעלה מן העטרה ונראה דנקב משלם בעיט דחין לומר אסיט לח ניקב אלא עד חלל הגיד ואסיט

למטה מעמרה פסול כיון שאם היה

נקב מעבר אל עבר היה יכלד אחד

למעלה מעטרה דהה מכשרינן

בסמוך כקולמום וכמרוב וכיון דחפי

נחחך לנחרי כשר כל שכן ניקב:

וחרזיה סילוא בביצים ונפק סיניה כרום רמוגלא ואוליר הא שלח שמואל לקמיה רדב ואמר ליה צא וחור על בניו מאין הם אמר רב יהודה אמר שמואל "פצוע דכא בידי שמים כשראמר רבא היינו דקרינן פצוע ולא קריגן *הפצוע במהגיתא הגא גאמר דלא כר אטדי הוא אחל משפחה . "לא יבא פצוע ונאמר "לא יבא ממזר מהיגרישטומים רוק: כרוח טפסה (ג) . את בה שבוע ונהם אף כאן בידי אדם אמר רבא להלן בידי אדם אף כאן בידי אדם אף כאן בידי אדם אפר רבא להלן בידי אדם אף כאן בידי אדם אפר רבא להלן בידי אדם אף כאן בידי בבולן בידי בבולן בידי בבולן ברות בבולן פצוע מידי בבולן ברות בבולן פצוע בבולן בידי שנפצע הגיר בין שנפצעו ביצים בבולן בין שנפצע הגיר בין שנפצעו ביצים בין שנפצעו חומי ביציסרך בכולן בין שנירך הגיד בין שנידכו ביצים בין שנידכו רומי ביצים כרות [בכולן] בין שנכרת הגיד בין שנכרתו ביצים בין שנכרתו דומי כיצים אמר לית החוא מרבנן לרבא ממאי דהאי פצוע דכא באותו סקום אימא מראשו אמר ליוה מרלא מנה ביה דורות ש"מ באותו מקום ורלמא האי דלא מנה בו דורות ראירו דוא דאטור בריה וכר בריה כשר דומיא דכרות שפכה מה כרות שפכה כאותו מקום אף האי נמי כאותו מקום וכרות שפכה גופיה ממאי דבאתו מקום הוא אימא משפחיה שפכה כתיב במקום ששופך ואימא מדוממי מי כתיב בשפוך כרות שפכה כתיב מי שעל ידי כריתה שופך שלא על ידי כריתה אינו שופך אלא מקלח לאפוקי האי ראידי ואידי שופן דוא כפתניחא תנא נאמר לא יבא פצוע רכא ונאטר לא יבא מסור מה להלן באותו מקום אף כאן באותו מקום ניקב לממת מעמרה שכנגרו למעלה מעמרה סבר רבי חייא בר אכא לאכשורי איל רבי אסי הכי אמר ריב"ל 'עמרה כל שהיא מעכבת: ואם נשחייר מעמרה כר: יחיב רבינא וקמיבעיא לית מלא החום שאמרו יעל פני כולה או על פני רובה אמר ליה *רבא תוספאה לרבינא טלא החום על פני(יי)רובה וכלפי רישא א"ר הונא "כקולמום כשרה

ממולח כטרוב פסולת האי שלים בת אוירא והאי לא שלים כה אוירא ורב חסרא אמר כמרוב בשרה כקולמום פסולה האי גריד והאי לא גריר אמר רבא כוותיה דרב הונא מסתברא האי לא שלים בה אוידא והאי שלים בה אוירא אי משום גרידותא מידי דהות אברוא דחביתא אמר ליה רבינא למרימר הכי אמר מר זומרא משמיהדרב פפא הלכתא בין כקולמים בין כמרוב כשרה מידו מיבעיא ליה לממה מעמרה או למעלה פשמא דלמעלה מעמרה ראי ס"ד לממח מעמרה אפילו נכרת הגיד נמי ורבינא לשבושי למרומר הוא דבעי הרוא עוברא דרוה במתא מחמיא שפייה מר בר רב אשי כקולמים ואכשריה ההוא עוברא דהוח בפומבריתא אימתחים נוכחא רשכבת זרע ואפיק במקום קמנים סבר רב ביבי בר אביי לאכשרי אמר רב פפי משום (h) דאתו

זרע ממשי אשה ומצליא ואין נקלש ברוא דחביתא שאין שיטע ראש טיגע בדופני החביח שבפטים: ואשילו נכרח נמי - כל הגיד דהא הגן אש נשתייר מעטרה מלא החשע בשר אט"ש שנחקר כל שמעטרה ולמטה: לשטשי למריותי ילידע אם משידר הוא להשיב של שאלמש: ההוא שובדא - דהוה כמרוב: שסייה - חתך הבשר מכל לד ונטל דופני מרוב ועשאו כקולמים ואכשריה כרב הולא: גובחא - קנה נקב שראד להוליא בי זרע נסחם והיה מוליא קרי דרך מי רגלים דמניא בבטרום (דף מד:) שני נקבים יש באדם אחד מוליא שתן אחד מוליא שכבת זרע וביניהן כקליפת השים: קטנים - מי רגלים: לאכשורי - שהרי אין כאן לא פלע ולא דך ולא כרות -

סח ג מיי ש מלכם 0 הלכתה כווחים כיון ששמע מפי שדיע שמדע מפיף כי הכמים בכרם ביבנה דמום כמכה

כל דמיי שם הלכם ד כדלתר בהחולן (לפיל תבו) מתהגיי פשיע שם ספיף כי דכרתה הדר ביה ובירושלתי נתי

ע ח פיי שם שדים משמע דהלכה דכשר אבל משמע שם ספיף ג: דאן מוליד דאיר זירא שמעתי שהלכה

מכשירו ח"ר יודן כר הנינא וכלבד שלימין אר"י שיש לפרש כחרי גווני הנהות הכיח דברות הב"ח (1) נמי משם הארש משולא: (2) ירדי כלומר דוקת שנשלה האחת והאחת המשולא: (3) ירדי כלומר דוקת שנשלה האחת והאחת ומיז: (1) ירדי ואל (פי גדע משי דער אבל נשלעה אפיל אחת שמיר וטי האי (פי גדע משי דער של הל יותר נראה אינה ומיא אינו שש אינה ומיא אינו שש משר ז ב ניא אינו שש משר ז ב ניא אינו שש משר ז ב ניא אינו שש משר מייז: (כל בשל יותן ומערת א גדולה וטוב להושר דומר ימ"י: לרופאים לתחוך של שמחל אם אפשר ומסיים דעובדא הוה קמיה דרבי אמי א"ל אין כרתי אם שריי ליה ואלא

משום חיבה. פירם בקונטרם כיון דחיט חייב במזוטחיה חי אמרת דמליאתה לעלמה איכא איבה ולא זיין לה ולר"י

לא קטן קטן ממש אלא גדול וסמוך על שולחן אביו זהו קמן קמן ואיט סמוך על שולחן אכיו זהו גדול היינו דווקא בקטן אכל בקטנה אפילו אינה סמוכה על שולחן אביה הויא מציאתה לאב משום איבה שלא יקדשנה למטול ומוכה שחין ולשמואל דחמר החם קטן קטן ממש אפיי חין סמוך על שולחן חביו משום דבשעה שמולחה מרילה אלל אביו ני' מכרש"ה השתפיי דככה כוי לנדדין וכל"י ל"ל לפ"ה "דמחני דהחם ללדדין קחני קטנה אפילו באינה סמוכה נערה בסמוכה וגדול התמוך על שולחן אביו הוי מליאחו לעלמו לשמוחל דליכח למיחש כולי החי לחיבה בבנים כמו בבנות דוילא בהו מילתא לחזר על הפחחים אבל קשה לפ"ה דפשיטא ליה לעיל" דמציאתה לאחר [דף מב] מיחת האב לעלמה אע"ג דניזונית מן האחין ומה שפירש בקונטרם לעיל דלהכי פשיטא ליה דלעלמה רלא שייך כהו איבה כיון דבעל. כרחייהו מיחונה אין נראה לרשב"ה דשייך איבה אסילו היכא דקא מיחונא בעל כרחייהו שלא יטריחוה כל

שעה לב"ד במווטת כדמוכח לקמן

בפרק אלמנה (דף נח: ושם) דאלמנה

מעשה ידיה ליתומים אע"ג דבעל

כרחייהו מיחונא ומעשה ידיה אינן

של בעל אלא משום איבה כראמר

בפרק אע"פ (לקמן דף נח:) מזוני

עיקר ומעשה ידיה משום איבה ולפי׳

לבעלה אינה אלא משום איבה

"ואמר בפרק אלמנה (לקמן דף עג)

ההיא איבה לאו משום מווטת הוא

דלא דמיא למעשה ידיה אלא איבה

דקטטה ובקטטה דידה ודישמין

והבת עם האחים לא חיישינו כיוו דליכא איבה דמזוטח ועוד נראה

כיחל ואע"ג דמליאת אשה

(וכירושלמי אמר סשם אחר שלא חגטב משל בעלם והאמר מנאמי,פ") דגבי יתומים חיהוי לה חיבה וחיבה

תוספות רי"ד

וכאי במציאתה משתם איבה . פי' ואע"ג רכל

מקראי מציאתה אינה אלא תקנתא דרבנן ומבגעוריה לא מצי לפילף דבס' אלו נערות בעי לפילף בושת תבם

וכותא דמתני

משום איבה. דכיון דאיט חייב במזונותיה אי אמרת מליאחה שלה איכא איבה ולא זיין לה תו: הא דוכי ליה רחמנא לאב למימסרה לחופה . כדכתיב את בתי נחתי כל נחיטת שבה במשמע ואותו היום נראה איבה דמליאתה היינו שלא יקדשנה למטול ומוכה שחין והא אינה טושה מלאכה היכי מלי כו': פקעתה. בטילותה: אלא קטנה דאמרינן בפ"ק דב"מ (דף יב ופס) גבי מליאת בט ובתו הקטנים לא לריכא קרא . דקשיא לך לעיל תורה אור לפיל מ: [an] קרושין ג: אימא היימ קטנה דמני מובן לה לאו קושית הית : כי תילטריך קרת

משום איבה: במעשה ידיה: מגלו *דאמר רב הונא אכור רב מנין שמעשה הבת לאב לעערה . ואש"ג דעיקר קרא בקטנה שואמר °ובי ימבור איש את בתו לאמה מה כמיב מיהו קרא ימירא הוא דכתיב כמי אמה מעשה ידיה לרבה אף בת מעשה ידיה לאביה ואימא הני מילי קטנה דמצי מובן לה אבל נערה דלא מצי מוכן לה מעשה ידיה דידה הוו מסתברא דאביה הוו דאי ס"ד מעשה יריה לאו ראביה אלא הא דוכי ליה רחמנא לאב למימסרה לחופה היכי מצי מסר לה הא קמבמל לה ממעשה ידיה *פריך רב אחאי אימא דיהיב לה שכר פקעתה אי נמי דמסר לה בליליא אי נמי "רמסר לה בשבתות וימים מוכים אלא קמנה לא צריכא קרא השתא זבוני מובין לה פְעשה ידיה מיבעי [אלא] כי איצפריך קרא לנערה: בהפרת נדריה: מנלן דכתיב הנה לא נהניתי מהם עתה תפדהנות ביעוריה בית אביה : ומקבל את גימה : (שם ס. ושינ) את עלמה ואם יחסר אני לא אשלים: דנניסבונלן דכתיב "ויצאה והיתה איתקוש יציאה כחב לה פירוח למוחוכלים . פסק כד ברייה : ואינו אוכל פירות בדייה : ת"ר האב אינו אוכל פירות בחיי כתו רבי יוסי ברבי יהודה אומר האב אוכל פירות בחיי בתו במאי קמיפלגי ת"ק סבר בשלמא בעל תקינו ליה רבנן פירי דא"ב מימנע ולא פריק אלא אב מאי איכא למימר דמימנע ולא פריק בלאו הכי פריק לה ור' יוסי בר' יהודה סבר אב נמי מימגע ולא פריק סבר כיסא נקימא עילוה תיזיל ותפרוק נפשה: ניסת יתר עליו הבעל שהוא אוכל כו': ת"ר כתב לה פירות כסות וכלים שיבואו עמה מבית אביה לבית בעלה מתה לא זכה הבעל בדברים הללו משום רבי נתואמרו זכה

אם תהיה שברייה זמנין דלא מלו והשתא יהיב מדידיה: כיסא נקיטא. כים מלא מעות יש לה בסגולה ועד מטלטלין כגון פירות חלושיו וכסוח וכלים וכחבן לה מן החירוסין: ומחה . באירוסין לא זכה כו': לימא בפטוגחא כו' . דמ"ד בעלה יורש נדונייתה מן האירוסין כרבכן דאמרי אם מת הוא גובה את הכל מנה מאתים ותוספת אלמא כתובתה קיימא כאילו נישאת אם מתה איהי נמי ירים איהו נדוניא שאף היא בחוך השטר נכחבה דהכי כחבינו דא כדונית דהגעלת ליה מבי אבוה כך וכך ולבי ואוסיף לה מדיליה כך וכך:

לאמה לאקושי בת לאמה להיקישא

דנערה אתיא: בנעוריה. גבי הפרת

נדרים כחיב והכי קאמר בנעורים

ברשות אביה היא 'וכי תימא הא

בהדיח כחיב כי הגיח אביה אותה

אי לאו האי הוה אמינא בקטנה

משחעי: ומימנע ולא פריה. לפיכך

חחת פירות דליכלינהו בעל וכל

פדיונה יהי עליו אם רב אם מעט

דאי אמרת לינחינהו ויפדוה מהם

הבעל בדברים הללו לימא בפלוגתא דרבי אלעזר בן עוריה ורבנן קמיפלגי דתנן למו מי מי ימיו *נתארמלה או נתגרשה בין מן הנשואין בין מן האירוסין גובה את הכל ר"א ב"ע אומר מן הגשואין גובה את הכל ומן האירוסין בתולה גובהמאתיםואלמנה מנה

לר"י דמליאתה דומיא דקידושיה דהוי דאב אפילו אינה סמוכה על שולחט ומעשה ידיה נמי אפילו אינה סמוכה הויא העדפה דאב: דובר ליה רחמנא לאב למימסרה לחופה. פירש בקונטרס דכחיב את בחי נחחי ואט"ג דקרא כשהיחה קטנה כדפרישית לעיל אלא דבלאו הכי פריך שפיר ועי"ל דהא דפריך לעיל ה"ח קטנה משום דאכחי לא קים לן שיהא לאב שום כח בנערה אבל הכא דכבר למו שיש לו כח לקדשה חו לית לן לאוקמא קרא בקטנה דווקא ולפ"ה דלעיל חינתה אחר המופה לא הויא בסקילה ע"ב חופה ימום ממחים מחור חלם במערות מדנסקלה על זטת בית חביה ול"ע חמתי נת גמרוכן קידוסין מחושה ו ב-ובו מי בכל במורה היא כדאמר היא כדאמר היא בראמר היות הנומם הו ושם) ושמחת בהגך ולא באשקר דאין טשאין נשים בחולו של מענד משום דאין מערבין שמחה בשמחה ודרשה גמורה היא כדאמר ולמתר דהא שני של מענד משום דאין מערבין שמחה בשמחה ושמחה בשמחה ושמחה במורה היא בראמר היא מונים של מנים מונים בא למינית היא באריים בא היא באריים בא מנים בא דבו מדים מנו שם) דבו מדים בא במורה במורה בא היי באריב בהמוד (ידמות דם מנו שם) דבואין בלא היידים איינים של מונים בא דבו מנו שם) דבואין בלא הויא בנערות מדנסקלה על זטת בית אביה וליע אמאי לא גמרינן קידושין מחופה: דמקר לה בשבחות וייש . אע"ג דאמר במו"ק (דף באוחה שעה מן המלאכה א"נ כשמסרה האב לשלוחי הבעל או נשואין בלא סטודה אט"ג דאמר בהחולץ (יגמוח דף מג: ושם) דנשואין בלא סעודה איכא שמחה לא חשיבא שמחה כולי האי שיהא אסור לישא ביו"ט מטעם זה : דיניורוא זבוני מזבן לה כו' כי אילטריך קרא לנערה . הקשה ה"ר יעקב מאורלינ"ש דאמאי אילטריך בערכין (דף כט:) למילף מק"ו דאין אדם יכול למטר את בתו כשהיא נערה דהשתא מכורה כבר יוצאה שאינה מכורה איט דין שלא חמכר חישוק ליה מהכא דאין יכול למוכרה מדאינטריך לאמה דאי יכול למוכרה מה לריך קרא פשיטא דהשחא זבוני מזבן לה מעשה כו' ושמעתי בשם מורי הר"ם דמהכא נמי לא ידעינן אלא מכח ק"ו דהשחא זבוני מזבין לה ולי נראה דאי לאו ק"ז דהתם ה"א דמני מזבן לה והוה דרשינן מלאמה דמעשה ידיה לאביה אפי' בבוגרת": ברב לה פירות כסוח וכלים . למאי דמוקי בקונטרם הך ברייתא מן האירוסין הא דקחני לקמן הלכו שלוחי האב עם שלוחי הבעל כו' מחה אביה יורשה אתיא כרבנן ומיהו בנישואין כ"ע מון כפף וימוס מם חד בקונסרס הך ברייתה מן האירוטין הא דקתני לקמן הלכן שלוחי האב עם שלוחי הבעל כו' מתה אביה יורשה אמיל כרבנן ומיהו בנישואין כ"ע למנג מו מד למנגה מודו כדקתני בסיסא דההיא ואין נראה לר"ח דאי מן האירוטין למה קבעה אמתני' דהכא דאיירי בנישאח ועוד אמאי זכה לרבי נמן הא למנגה מי ועיב מוקמים חרי שכסב (א) שיבואו עמה מבית אביה לבית בעלה והא לא באי ועוד דמסיק אבל הכא משום איתסוני הוא ואי באירוסין אירוסין לא מהר איירי בי מה אחם עמן בריש אע"פ (דף נה) ואע"ג דבסרק העשא (לקמן דף קב) קאמר גבי כמה אחם עתו לבה מה מדי מיתמיין להירי באירוסין בההית הנאה דאיתמני אהדדי גמרי וומרני באירוסין בההית הנאה באירוסין מומר מו בירוסין מומר מומר מומר באירוסין בהית הנאה באירוסין בהית הנאה באירוסין בהית הנאם בירוסין בהית הנאת בירוסים בהית הנאת בירוסין בהית הנאת בירוסים בהית הנאת בירוסים בהית הנאת בירוסים בירוסים בהית הנאת בירוסים בהית הנאת בירוסים בירוסים בהית הית בירוסים בהית הנאת בירוסים נשאין גמרי ומקט אהדרי אף בשעם אירוסין ונראה לר"ח דהך ברייתא בנשאין מיירי וטעמא דלא זכה לחנא קמא משום דאנן סהדי דאין דעת החב ליתן נדוניא זו אלא ע"מ שתהנה בתו ממנה כמו הבעל ולרבי נתן לית ליה אומדנא וזכה הבעל וקאמר לימא דבפלוגחא דרבי אלעזר ורבט קמיפלגי דמ"ד לא זכה כרבי אלעזר ואע"ג דההוא דר"א באירוסין והכא בניסואין מכל מקום מדמה להו כי היכי דאייל ר' אלעור בתר אומדנא דלא כתב אלא על מנת לכוכסה ה"ינ אייל בתר אומדנא שלא כתב אלא על מנת שתהנח בתו ולבחר הכי קאמר למ"ד זכה דעד באן לא קאמר ר"א אלא מדירה לדידה דלא אקני לה אלא ע"מ לכוכסה משום חיבת חופה אבל מדידה לדידיה אפי׳ ר"א מודה דדי לט באומדכא של חיסון נישואין אע"ג דאיכא מו אומדנא אחרינא די לט באומדנא זו פיון

[קרוטין יג. ושיצ] חקט לו פירוח כדאמר לקמן ופירקונה

הנהות הכ"ח (A) תום׳ דים כחב וכו׳ אל קחני שכחב לם שיטלו ז

גליון היש"ם נמי דמסר לה כשכתות ויוים . קשם לי הא מימ שייך ניטול מלאכה דהא

זכום מיחרות פירכת תחריחת דחמתי הינטריך תין כפף וינתם חגם חד מלאמם דמפשה ידים דנוגרת לאב ויש מפרשים דה לא ק"ז דערכין ס"א דעני חזכין לם ולאמם הימריך לנערם שנתארסם לומריך אמני מתנישם שחינו יכול יכוו שמיכש למוכרם דכיון פליתו פלים קרושין שוב חים יכול למפרם וכקבום סיר

רצער שרום של מכנעורית בית אבית ואקשיגן אלא הא ראמר ה א'ר מנייו שמעשת חכת לאב שנאמר ימכור תישוק ליה מבנעוריה בית אכיה אלא החיא בהפרת נדרית היא רכתיב וכ"ת ילפיגן מיניח ממונא משיכירא לא ילפינויב שני ובתו הספנים חרי אלו הגדולים הכי אלו שלחן ראמרי' התם לא קפן הבדולים הרי אלו שלהן האמרי התם לא קפן קפון מפיש ולא נדול נדול סמש אלא כל שמומך על שלהן אביו טמוך על שלחן אביר פורא גדול ואע"ם שדוא קמן בשנים: ואיני אוכל פירות וכו'. ת'ד האב

יידרים מנירינבורק אחלי אינמריך קיו שיכ לא מני מוכן נשרם דלי מלי מוכן נשרם דלי מלי מוכן נשרם דלי מלי מוכן נשרם לאו אינם בי לב משום לכך נקים ויינו אוכל פירוח בריי קץ דכחם נסשיעות: השב שכל פירות בחיי בתו במאי קטופלני ת"ק מבר בשלמא בעל תקינו לית רבנן פירות דאת תשתים מסטעות? במיל מיקטב ולה מיק היל שכל היכא דא"ל (מימנע ולא שריק לה) אב נמי מימנע ולא פריק לה אמר כימא נקימא לה תיאות הוא היה שלה מיקטב משלה לה היל מילא שלה מיקטב לה פריק לה) אב נמי מימנע ולא פריק לה אמר כימא נקימא לה תיאות הוא הוא מיקטב של היה במיל במיל שלה מרות לה מה הבעל במיל היב ממרש שלם מרות אחר שנשאת אע"פ שרבנסים בריק הבעל במיל היה במיל במיל מיקטב היה הבעל היבא שלהיי עם מביל שלה הבעל היבא מיקט במיל מות המיל לריש נפט נודינות אמי הוא במיל שלה הבעל הרבא מיר בעל הרבא מיר בען ששתה מון אמין להיה מביל לריש נפט נודינות אמין הבעל יורא שלה הבעל היה אות המיל היה במיל לריש במיל יורא שלה הבעל היבא היה שלה מון לא השפיק מאב ליות שלה שבתה לכבו נשאת אע"פ שהבעל יורש את אשתה וכל נכסי נדתיות הן שלה ביון לא השפיק מאב ליות שלה שפתה און הבעל יורא שה אשתה און המיל יורא שה ששתה און הבעל יורא שה אשתה הבל להים במיל ליום בכרים במיל ליום בכרים במיל ליום בכרים במיל ליום במיל ליום במיל יות שלה היה שלה לה במיל להיה במיל היה במיל ליום במיל יום במיל יות בשלה היה במיל ליום במיל ליום במיל יות שלה היה במיל היה במיל היה של היה במיל היה במיל היה שלה היה במיל היה דחבי פיבל אנפשיח שיהגם לביני תא לבעלה ור"ב הית אוסר וכה ביון שבתב עלה ליתנן ה"ה כבל נכסי נדוניתה הלכתא כת"ק ואילו וקפן עליו בשלוח ולא כתב למש פותר אלא כתב לני שחייב בך וכך וכח בחוף רבשילו נהגן לודסי :

עין משפם

סיי נג סעיי ג נכניה: במ ב עייי פיינ מהלי

להמד נח: נק.

(כטאלמים אימא

כתובות

שלא כתב לה אלא על מנת לכונסה "למאו

דאכר לא זכה כרבי אלעזר בן עזריה ומאן

דאמר זכה כרבנן לא דכולי עלמא כרבי

אלעזר בן עזריה מאן דאמר לא וכה כרבי

אלעזר בן עזריה ומאן דאכיר זכה עד כאן לא

קאמר רבי אלעזר בן עזריה אלא מדידיה

לדידה שלא כתב לה אלא על מנת לכונסה

אבל מדירה לדידיה אפילו ר' אלעור בן

עזריה כודי דמשום איחתוני הוא והא איחתני

להו: חייב במונותיה וכו': תנו רבנן *תיקנו

מזונותיה תחת מעשה ידיה *וקבורתה תחת

כתובתה לפיכך בעל אוכל פירות פירות

מאז דכר שמייהו חסורי מחסרא והכי התני

תיקנו מזונוו. ה תחת מעשה ידיה ופירקונה

תחת פירות וקבורתה תחת כתובתה לפיכך

בעל אוכל פירות מאי לפיכך מהו דתימא

נערה שנתפתתה פרק רביעי

מנת לכונסה ומנה מאתים דחקון לה רבנן הוא דאית לה איהי וכן רביט חננאל כרבנן דרבי נחן משום דמוקמינן להו כר"א בן נמי לא כחבה לו ודא נדוניא דהנעלח ליה אלא ע"מ חיבח נשואין: עזריה דפסקינן הילכתא כווחיה בפרק אע"פ (לקמן דף נו.) ואמ"ג כ"ע כר"א בן עזריה . תרוייהו הגך הנאי דלעיל (תרוייהו) כר"א תורה אור כן עזריה דפסקינן הלכתח כוותיה

לקמן: מרידיה לרידה . מה שחחן פוסק לכלה בכחובתה : חחת כתובחה. חחת הנדוניא שהכניסה לו והיא כתובה בשער הכתובה והות יורש: תחת פירות. שהות אוכל מנכסי מלוג שלה כגון נכסים שנפלו לה משניסת או שהיו לה קודם לכן שלא שמאחן לו בנדוניית כתובתה: דלא מלו. לא יהא בפירות כדי פרקונה והשחא כי אכלינהו ולא ידיע כמה הוה פריק לה מדיליה דהכי חיקון דאיהו אכיל בין רב בין מעט והוא פריק כל ופירשנהן כמה דהוי: ואיפוד אנא . מזועת תחת פירות ופרקונה תחת מעשה ידיה וכפקא מינה דאי אמרה איני ניזונית ואיני עושה לא כלום קאמרה: מזונות ומעקה ידיה מלוין שבויה ואשה שיש לה נכסי מלוג לא שכיחי:

דהוי מרידה לרידיה ולא דמי לההיא דר"א דהוי מרידיה לדידה מ"ר לא זכה כרבי אלעזר. דאמר לא כתב לה כתובה אלא על ואי הוה שייך החם אומדנא אחרינא הוה אמדינן ופסק רביט חם

משין מח ולחיין סח שושיע שם סימן ספ דדחי הש"ם לא דטלי עלמא כר׳ אלעזר דיחויא בעלמא הוא ואדיחויא לא סמכינן והורה ר"ח הלכה למעשה בחתן חחד במחה חשתו והיה חבי הכלה מוחזק בנדוניא ופסק לה דלא זכה הבעל מכח שמעחין דהכא ועוד חיקן לא מכח ההלכה שאפי בעל מוחוק שיחזיר אם מתה בתוך שנה וחזר בו בכוף ימיו מאותה חקנה והח דחמרינו בפ' מניחח החשה (לקמן דף פו.) הפוסק מעוח לחתט ומת מחנו יכול הוא שיאמר לאהיך הייתי רולה ליחן לך אי אפשי ליתן ופריך בירושלמי ולח דברים הניקנין באמירה הן ומשני כשפסק על מנת לכטם דמשמע הא אם כנם גובה אחיו לא קשה מידי לפירוש רביט חם דהתם הרי בתו קיימת והיבם רולה ליבמה וה ז דאמריכן בחורת כהנים ותם לריק כחכם זה שפומק לבתו ממון מרובה ומתה בתוך שבעת ימי המשתה הרי הפסיד בחו והפסיד ממונו ההיא אתיא כרבי כתן ח"ל כרבנן ומיירי שהחתן מוחזק בה ולריך עיון שלא יקשה לרביני תם דלהמן ברים אע"פ (דף נו.) מוכח דרבנן נמי אולי בתר אומדנא דחיתון ועוד דחוק קלת לרבינו חם מדידיה לדידה דמה לו להוכיר ומדידה לדידיה הל"ל ע"כ לא קאמר

מיכל לא נכלינהי אנוחי ננחינתו דאם כז מימנע ולא פריק קמ"ל דהא עדיפא זיטנין דלא מלו ופריק לה מדיריה ואיפוך אגא אמר אביי תיקנו *מצוי למצוי ושאינו מצוי [ני,יוס' לזמן ני ח לשאינו מצוי אמר רבא האי תנא סבר מזונות מראורייתא דתניא °שארה יאלו שמוח מ מוונות וכן הוא איכור °ואשר אכלו שאר עמי כסותה כמשמעו עונתה זו עונה מיני ג האמורה בתורה וכן הוא אומר "אם תענה את בנותי רבי אלעור אומר שארה «מזים (ה זו עונה וכן הוא אומר "איש איש אל כל שאר בשרו לא תקרבו לגלות יידה יה ערות כמותה כמשמעו עונתה אלו מזונות וכן הוא אומר "ויענך וירעיבך

כראה מנג ולריזביא קושיות אני דפי' הקומרי שיקר והח דקבעי חחתי משום דלרכנן לחוכהתשם דלה כשחת וכה וקצי שיכותו עמה לה שנחנ בשמר כן חלה נחינו עם הות למילתת דח"ק דעעם דלת וכם לפי שלת כת אלא על מנה שיטא עמה לכיח בעלה ולישא דאתחוני הוי כמו הנוא רכחיב לא חחחקו נו

הגרות הב"ח (א) רזום׳ דיה שלאוטי הגוזל קמא אלא מעחו יכמה שנפלה :

גליון השים תום' דיה זמנן וט' איג שאני פירות . ניין ניטין עו עיכ חדיסיום דירו מס וטי ומים לחדרבה וכו' כרכשית כרפציתם שפת

רבי אלעזר אלא מבום דלא ניבאת אבל הכח דניבאת לא ועוד דכולהו אמוראי דלקמן משמע דאית להו דבעל יורשה משמסרה האב לבלוחי הבעל ושמא היינו כשהכחובה ביד הבעל וברייהא דקחני החם לקמן אט"פ שכחובתה בביח אביה בעלה יורשה אחיא כרבי נתן": שלא בסב לה אלא על מנת לכוכסה . אין לתמוה בסברת זאת דבכמה מקומות בש"ם מניטי כן ואם תאמר אם כן כל אדם הלוקת פרה מחבירו ונטרפה או מתה אנן סהדי שלא על מנת כן לקחה ו"ל דהחם אנן סהדי שבאותו ספק היה רולה ליכנס ואפי" אם אומר לו אם הטרף יש לך לקבל הפכד היה לוקחה אבל הכא לא כתב כלל כי אם ע"מ לכונסה ואין דעתו כלל להכנים עלמו בספק וכן "ההוא דובין ולא אילטריכו ליה זוזי והא דפריך בפוף הגוזל קמא (ב"ק דף קי":) (א) יבמה שנפלה לפני מוכה שחין חיפוק בלא חלילה דארעחא דהכי לא הידשה אנ"ג דבאותו ספק מכתמא היתה לכנסת בשעת קדושין אומר רבינו יצחק דלא פריך התם אלא משום דהוי דומיא דקאמר החם נחן כבף לאנבי נושמר ומח שהוא שלהם ומסיק החם ש"מ כסף מכשר מחלה דאי לא נוכפר לימא דאדעתא דהכי לא יהיב דהואיל ואינו חלני אלא בטקן יש לט ללכת אחר דעתו וכיון שבו חלוי ודאי אינו רולה ליכנס בשום סשק ולא דמי לליקח חשץ ואירע בו אינס דלא אמריטן דאדעהא דהכי לא קנה ומבטל המקח דאיט חלוי בדעת הקונה לבדו דהא איכא נמי דעת מקנה שלא היה מקנה לו לדעתו אם לא יפרש להכי פריך שפיר מיבמה שנפלה לפני מוכה שחין משום דבדידה חלוין הקידושין בברור ללי שהוא לא יעכב בשביל שום דבר שאירט אחר מיחחו כי איט חושש במה באירט אחריו ולהכי לא פריך מאשה שנטשה בעלה בעל מום תיפוק בלא גט דאדעחא דהכי לא קידשה נפשה כיון דתלוי נמי בדעת המקדש וכן כל הנהו דמייתי המם אין מלוי אלא בדעתו: תרכובר מזוטת מחת מעשה ידיה . בפי אנו"ם (לקנון נח: ושם) דקאמר רב הוכא יכולה אשה שהאמר לבעלה איני ניזונים ואיני עושה קסבר כי חקינו לבכן מזוני עיקר כו׳ ופריך מהבא ומשני אימא חקט מטשה ידיה חחס מזוטת והשהא ריש לקיש דפליג עליה החם ואמר מעשה ידיה עיקר איט מגיה ברייתא דהכא אלא שונה חיקט מזוטא תחת מעשה ידיה ולכאורה לרידיה ישל הבעל לומר לאשמו אאי מעשה ידיך למזוטחיך אמ"ג דלא ספקה כיון דקסבר דמעשה ידיה עיקר אבל אי אפשר לומר כן כדמוכח בריש המדיר (לקמן דף עו) ובפ"ק דגיטין (דף יב) דבלא ספקה הייב לזוכה וצ"ל דלא אמר ריש לקיש דמעשה ידיה עיקר אלא לענין שאינה יכולה לומר איני ניזונית ואיני עושה: וכובררה חחת כתובתה. פירוש כדונייתה אבל אין לפרש תחת מנה ומאחים דהא אמר לקמן (דף ע.") דארוכה אין לה קבורה: אבורי לנחינהו . פירוש עד שלא יהא לו [ושם רים שאין] במה להתפרנס ואז יקחם אבל לא בעי למימר דלעולם לינחינהו דא"כ מאי תחת פירות דקתני הא אין לו פירות: זיבורדי דלא מלו ופריק לה מדידיה . אע"ג דעיקר תקנה בשביל דידה כדמבמע הכא וכן לעיל דקאמר בשלמא בעלה תקיט ליה פירי דלמא אשתבאי 'וממנע ולא פריק לה מ"מ אינה יכולה לומר איני נפדית ואיני טחנת פירות דהא החני בברייתא פירקונה תחת פירות משמע דאינה יכולה לומר כי היכי דריית לתמן דחינה יכולה אשה שתאמר איני ניזונת כו' מברייתא דלעיל דקתני חיקט מזוטת תחת מעשה ידיה אלמא דאין יכולה והולרך להגיה הברייתא בשביל כך ועוד דבחזקת הבחים (ב"ג דף מע. ושם) ובהזולק בגיטין (דף עז. ושם) לא מלי לאשכוחי שיהא חלר לאשה בלא בעלה דפריך חנרה מה שהנתה אשה הנה בעלה ומוקי בטחב לה דין ודברים אין לי בנכסייך וכי כתב לה מאי היי והחניא טי ומשני בטחב לה ועודה ארוסה והשתא מאי דוחקין לאוקמא הכי לימא כגון שאמרה איני נפריח ואיני טחנת פירוח ואע"ג דהוה נמי מלי לאיקמא כגון שנחט לה על מנת שאין לבעלה רשות בה ולא קאמר היינו משום דאין יורד לסברא זו אבל כבר ירד לסברא שהבעל מסחלק מככסים א"כ לימא פגון שאמרה איני נפדית כי׳ אלא ודאי אינה יכולה לומר ויש ליחן טעם אע"ג דלרב הולא יכולה אשה שתאמר לבעלה איני ניזונית כו׳ החם משום דאינה מפתעת לגמרי החקנה שאם אמרה היום איני ניזונח ואיני עושה למחר חששה וחהא ניזונית אבל אם אמרה איני נפדית ואיני טחנת פירות הרי מפקעת לגמרי החקנת פירות דהא פירות של כל ימיה הם תחת פרקונה ואפילו אח"ל דיכולה לומר איני ניזונית ואיני עושה לעולם אכתי יש לומר דלא מני אמרה איני נפרית שלא חטמע בין העובדי טוכבים "א"נ שאני פירות דידו כידה וזוכה בגוף הקרקע אבל מעשה ידיה אינם בעין דלא שייך למימר שיזכה בגוף הידים : אם חענה את בטהי . "ואם חאמר דאדרבה מהאי קרא משמע דעונחה לא הייט שונה של חשמיש דבפרק בחרא דיומא (דף עיו.) חשמע אם חענה את בטחי היינו שימנע מהן חשמיש דמהאי הרא נפקא ל דמניעת תשמים המטה קרוי עישי ויש טומר דה"ל קאמר קרא עונתה לא יגרע דבר שהוא כעינוי כשמועו ממנה דהייט חשמיש :

תוספות רי"ד מחייב בשונותית וכו': מעשה ידיה וסטרתה תרת כתובתה ופרקונה תרת פירות ואמר רכא תאר תנא מבר מוונות זיאורייתא רחגיא שארת כפוחת ועונתת לא יגרע אישר אכלו שאר עמי במות כמשמעה עונה זו עוכח האפורה בתורה

[פישמשם ד'ם וחרעתים]

מכת"ם אם תענת את

מלו משפפ נר מצווו

מח

כתובות

נערה שנתפתתה

מ מעים

ר מייי וסמינ שם שובים שם פי פו

שיד לשנה האמורה בתורה. כאן נאמרה שנת השמיש ולקמן (דף פא) רב" אלישר כן ישקב אימר כשתה לפום שארה מן כפותה ב מיי פינ מי

ממנה דברים שמשחת עליהם נגד מיי ופגינ לכתחילה איט דין שאיט רשאי למנוע ממנה ולפי זה תיתה ברייתה נדי ה מיי שם פש שם למי צי למנוע הקתני תיקנו מווטת המת מוצע של מי צי ים ששחתין וקחמר כי יהודה לח יפחות משני חלילין אע"ג דאם לא כשחת שמח היו שוחחין לה כיון דנישחת לא יפחות לה כמו שאיו פוחחין לו ומיהו הלשון דחוק דקחמר כנון דחירחיה דידיה משמע דחיכח

תוספות ויי"ר דלא אורמיה בהכי: יוט היט ונין חחם כיון דניחו ליה מסיים מספססים ולפי זה לריך לוחר ההיא דמ ספייחים בנריים שנסים דון לניחו או ביני מיור לו מסיים לייו לו או מסיים או או או או ביני מסיים מספססים לוחם לו המסיים לוחם מסורה ואין לו מסיים איים איים וריים בנסיים לייים לו בריה מסיים וריים בנסיים לו או לו היא מסיים וריים בנסיים ע"י שלים לו לו לו לו היא אוים ביני לו היא מסיים לו לו וריא אוים בינים לו היא אוים או מסיים לו היא אוים או מסיים לו היא אוים מסיים או היא מסיים שליים לו היא אוים בינים בינים לו היא אוים בינים בינים לו היא אוים בינים בינים לו היא אוים ע"י שלים ולח פירנסם חתות מקרנסין חיק שבה וביי. מסדר חיתם מלח ודחי חיירי כשהים שי דשורות. מי שדרות במקר מקרנסם חתים מבר של דשורות במקר מקרנס המקר מינה את הדר מינה מקרנס הקודם ובמי במקרה מבן במקרה היירי לב השורות היירי לביי היירי שלים אכל לח שבר שלים של היירי לביי מורי מיירי בשעה שלוך הגיח שבים ובקוד הגיח שלים ובתי היירי במקר הבייר שלים ובתי היירי במקר הבייר שלים ובתי היירי במקר הבייר שלים ובתי מבייר שלים ובתי השל היירי ביירי הוא היירי היירי לבייר ביירי הוא ביירי הוא ביירי היירי לבייר של היירי ביירות היירי היירי הוא ביירי בולה בהרא בכתר בתרה (הקון דף קנ.) : וונון ומשורון או מברי מברה בתרה לבתרה לבתר (הקון דף קנ.) : וונון ומשורון או מברי

לפים שארה תן כפותה שלא יתן לה לא של ילדה לוקינה ולא של וקינה לילדה כסותה ועונחה לפום עונחה תו כסותה שלא יתן חרשים בימות החכוה ולא שחקים בימות הגשמים: תני רב יוסף שארה זו קרוב בשר שלא ינתג כה מנתג פרסים שמשמשין מפורויהן בלברשיהן מסייע ליה לרב הונא ראמר רב הונא יהאומר אי אפשי אלא אני בבגרי והיא בבגרה יוציא ונותן כתובה: רבי ידורת אומר אפילו עני שבישראל וכר: מכלל דת"ק סבר דגי לא הוכי דמי אי דאורהה מ"מ רח"ק דאמר לא ואי דלאו אורהה כוים דר"י לא צריכא כנון דאורחיה דידיה ולאו אורחה דידה ת"ם סבר כי אמרינן לעולה עמו ואינה יורדת עפו דני מילי מרוים אבל לאחר מיחח לא ורבי ידודה סבר אפילו לאחר מיחה אמר רב חסרא אמר מר עוקבא חלכה כרכי ידורה ואמר רב הסרא אמר מר עוקבא 'מי שנשתמה בית דין יורדין לנכסיו וזנין ומפרנסין את אשרו יובניו ובנותו ודבר אדר א"ל רבינאלדב אשים שמדא דתניא מי שהלך למדינת הים ואשתו תובעת* מוננות בית דין יורדין לנכסיו חנין ומפרנסין יאת אשתו אבל לא בנין ובנותיו ולא דבר אחר א"ל ולא שאני לך בין יוצא לדעת ליוצא שלא לדעת כאי דבר אחר רב הסרא אבר זה 'תבשים רב יוסף אמר 'צדקה מ"ד חבשים כ"ש צדקה מ"ד צדקה אכל חבשים יהבינן לה דלא ניחא ליה דתינוול אמר רב חדיא כר אבין אמר רב הונא ימי שהלך למדינת הים ומתה אשתו ב"ד יורדין לנכסיו וקוברין אותה לפי כבודו לפי כבודו ולא לפי כבודה אימא "אף לפי כבודו הא קמ"ל עולה עמי ואינה יורדת עמי ואפילו לארר מיתה אמר רב מתנה האומר אם מחה לא תקברות מנכסיו שוטעין לו מ"ש כי אמר דנפלי נכסי קמי יחמי כי לא אכד נכי נכסי קבי יתכי רכו אלא 'האומר אם מת הוא לא *תקברותי מנכסיו אין שימעין לו לאו כל הימנו שיעשיר את בניוופיל עצמו על הציבור: בותני

לירחיה . לבנית משפחתו עושין כן: שלה שמו וחינה יורדת שמו. מכשלח כשל נשקח לן בעלייתו של בעל ולח בירידתו של בעל בפרת לפל ונח בירידתו על כעול כנות אמים. כגון הנו אומר להנים אם כנה והיא אומרת שלא להנים ודרך בנות משפחתה להנים בניהם וא דרך משפחתה להנים בניהם וא דרך משפחתו : ודבר אחר . לקמן משרם: זכין . מזוטח: מפרנסין . לבים וכטות: אבל ילא בניו ובטחיו. שחיט חייב במוטחיהן בחייו: ולח שאני לך כר. יולא מן המקום לדעת היה בידו לטוח על מזוטמ בגיו ובנוחיו (מקמן פת.) ואשתו ולא טה גילה דמתו שאיט (לקים ed.) רולה לאכן הילכך חשתו דמיחייב לה בחגאי כחובה אשחמבודי מכפיה בניו ובנותיו לא אבל נשתנום דילא מו השולם שלא לדעת מסתמא ניחא ליה שיוט בניו ובטחיו משלו : חכשים . בשמים של אבקח רוכל שרגשים מחקשמות בהם: מ"ד חכשים . לח יהבינן לחשתו כ"ם שאין עליט לעשוח לרקה מכסיי דשר ש. ואמהניחא קיימי : לא ניחא ליה דחיטול. אעים שלא טור הלכחו מכרינן ולי נראה דארמר שוקבא קיימי דחמר מי שנשחפה יולדין לנכטיו וזכין כר וד"א ואיפכא גרסינן מ"ד לדקה כ"ש חכשים ומ"ד חכשים אבל לדקם לא החם היט מעחא דלא ניחא ליה דתיטול : לפי ככודו ולא לפי כבודה. בחמיה מידי דארחה ולאו אורחיה מי לא כעי למעבד לה האודא אינה יוכדת עמו ואפינו למאן דליח ליה שלה עש לאתר מיחה אינה יוכדת אית ליה: החימר . בשעת מיתתו : אם

מתה חשמו כוי שומעין ע . דכיון דהוא מח בחיים והיא גובה כחובחה איט חייב לקוברה דחגן (לקחן דף נה:) יורשיה יורשי כמובחה חייבין בקבורתה : נכבי קמי יחמי רמי ופשיטה דהין הטרחה שליהם : אל מקברוהו מנכביו . אלא מן הצדקה : כותנף לשלם היא נרשת האב.

נד א מיי פים משלטת אלא ע"מ שישתוק אבא . סירש בקונטרם שישתוק בשעת שמיעה ואין לפרש שישחוק לשולם דא"כ היינו שלא ימחה דבסמוך לה"ע סימן לו סשיף כח: והיכי אמר בהם רלה האב מהודשת והרי שמא יממה אח"ב ויבטל

> מישים שם ספיף ענ: החב כנומר ששחק בשעת שמיעה מתורשת לא רלה האב אלא מיחם נו ג מייי שם כלכם יד מקורשת נח רנה החב חנח מיחם מוש"ע שם סעייכב: חינה מקורשת מח החב מקירשת פי' מת האב קודם השמיעה דאין משים שם פפיף לומר אחר השמיעה ושחק ולא מיחה דאיו זה חידוש וא"ם מאחר דמת נח חמיי שם מלכם יג קודם השמיעה היאך היא מקודשת מושיע שם סעיף דלמא אי הוה שמע הוה מוחה וי"ל דים לט לדון דעתו שלא ימחה וא"ח נמ נו מיי פים מכני חם כן מחד פריך והחלח חמר חץ איסורי ניאה פלכם אמחי לא אמריי דעהו היה עמר אין אם הוה שמע כדלריכינן למימר גבי ם חם מיי פ'נ מהלכות שהיקה כדפי' ולומר כ"מ דים לחלק בין היכא דמתוסר אמירה להיכא דלא מתוסר אלא שתיקה:

[ורא שחיקי וליכא למימר מלמדין האב סייט קודם שמיעה שמלמדין משמע לאחר שמיעה להכי פריך והא שחיק ומאי אהני ליה תו אחרי כן] : מ"י

[ולא מוקמינן בחרי חנתי דלח כר"י בפרק המפקיד גבי חבית]: ח"י ביון דאיכא חד בהדיה ארחוחי מירחת ואע"ג דע"כ איכא חד מינייהו דמשקר מיהו אותו שכיחש מחיירא לטלסה וטחן גט: לקמלא לא הימניה יוא"ם והא

כחיב בחוחה פרשה דאמר בתי נחתי לאיש הזה וסחלוה אלמא לקטלא נמי הימניה רחמנא וי"ל דסקלוה מיירי היכא דאיכא עדים מיהו לאיסורא הימניה רחמנא כדכתיב את בתי נתחי לאיש:

[ולא לעונטין · חימה סיכי מייחי דרב מסדה למעמים הה מסחמה רב אסי לא סלינ אמחניחין דלקמן דאשבוים לא הימט ולמכוח ולשוטין אין להאמיע ספי משטיה] : ח"י

בבי זה כן י"ג שנה ויום אחד פי בקונט׳ דמיירי שהביא ב׳ שערות וחפ"ה לריכין חט לידע שטחיו שהרי שנים בלא שערות אין מועילין עד ל"ו שנה דהייט רוב שטתיו וסימנים כלא שנים דהיינו לפני י"ג שומא נינהו ואשפ"כ האמר הכא נמרא דלמכוח ועוכשים אינו נאמן פיי "דלמשת היכא דלא החרו ט ולעונשין היכא דהתרו בו וקשה יראיכ כל הנשים הבחנים לפניט ב לחטן היאך יחטט אע"ג שיש להסאן נמכות מרחת ואפיע סימנים כיון שאין אנו יודעים שנוחיהם מדרנק אינו נאמן) לא מהבי דשתא הזבת היוו ואים בחיי לא מהני דשמא היכם קטן ואיש כחיב בפרשה דמשמע ולא קטן וכל האנשים הבאים על העריות היאך הן נהרגים ואע"ג שיש להם שערות מ"מ אין אט יודעים שטחיהן ושמא הם קטנים ואור" דאי איכא

למיחני למכוח אף שהוח בכלל שנשין להוחת דגם

תום ר"י הזכן

מכי אמר אין האמא נקם מת האב! אלא עים שישרום י פר"ש דרושא רתני על מנת שירצה עלמנת שישתום

שישמע משמע ואם: לא שמע נמי מקורשת ורוצת האב ששתק בשעת שמיעתי לא רצה שמחת בשעת שמיעה:

מסחות בשעות שטיפוז.
והא שתים ליות' והניא
מקרדשת והט מרגיא
רמרקאמר מלמזיין ולא
אמר טוריעין ומלמזיין
ש"מ רמיירי ששמע

(פי לפירושם מכות מרדות דחין טור דיני התרחם כמו בעונשין דחורייתה ולסכי כולרך

ע"מ שישתוק · כשישמע רלה האב ששחק בשעת שמיעה מקידשת לא רלה שמיחה: והא שחיק ליה · וחלו קידושין: אלא ע"מ שלא ימחה אבא • הך סיפא דקחני מלמדין לא מתוקמא כרישא בע"מ שישתוח אלא בע"מ שלח ימחה וכל כמה דמחי עקר להו שהרי לח קבע זמן למחחה

דרישה ליכה לתוקמה בהכי דה"כ מחי רלה האב והלא יש בידו למתוח לעולם דאין כאן קידושין לעולם ועל כרתך הכי קחני על מנח שישחוק אבא שחק הרי זו מקודשת לא שחק אלא מיחה לאלחר אינה מקורשת ואם אמר ע"מ שלא ימחה אבא מח האב עד שלא מיחה הרי זו מקודשת אבל כל ימי חיו אינם קידושין מח הכן מלמדין וכר : ולא מוקמינן בחרי חנאי לאוחמי באומר על מנת שירנה חבא כדקחני ומי ששנה זו לא שנה זו ובמשמעות לשון קמיפלגי חנא דרישא סבר לשון שחיקה הוא וכיון ששחק חלו קידושין מיד וחכא דסיפה סבר לשון לה ימחה כוה ואינס קידושין עד שימוח: ומאי ע"מ שירלה ע"מ שלא ימחהי וכשקבע זמן למחחחו הלכך רלה החב שעברו שלשים ולח מיחה הרי זו מקודשת בימ ה: [שמשות מב: לא רלה שמיחה תוך שלשים אינה מקודשת מת האב בחוך שלשים מקודשת דאמרי' תו מאן מתי מת הבן בחוך שלשים מלמדין את האב כו': בורוברי שניהם טהנים געי להחירה לאחרים: גבן אחר רבי הא דחנן בא אחד ואמר אני חידשתיה נאמן ליחן גט קאמר דנאמן וסמכינן עליה שהוא קידשה וגיטו גם: שאין אדם חוטא . בדבר שאיט נהנה ממט

תוססתה דקרוטין פיב

אכל האשה שקבלה קירושין ואינה יודעת ממי וכא אחד כו' לא מירתת דיודע הוא שתהא מחפה עליו ומתרצה בו וחכחים את כל הבא לומר עוד אני הוא: מהו לסקול על ידו - של האב כנומר על פיו אם אמר קדשתי את כחי ועדי קירושין אין באין לפניט

ווינחה מהו להחזיק על פיו כדין נערה המאורסה ולסוקלה: כי הימניה רחמנא לאב - את בחי נחחי לאיש הזה (דברים כב): לאיסורא • לאוסרה על כל העולם: באוחרת

אחר בהדיה - שאומר אני קדשחיה

נתקדשתי - וזינתה אחר כן שאין סוקלין אוחה על פיה ואע"פשהחויקה עלמה קודם הוטת בחוקת ארוסה

בליון חשים בם' נאמן ליפן גפי שין נ'י פי'ב דיבמות דף (פ ש'כ :

קוממתה דפינות בי

[0'0]

וטעמא מפרש ואזיל: מרפסן איגרי - משברות גגין ועליות כלומר קשות לשומעיהן שאינם מבינים טעמם: השתא במקום שאם בא · האומר לפני האב אני קידשחיה אמרחי נאמן לכטס וכוכם אלמא לא מחזקינן לה כל כך ע"ם האב כמקודשת שנחמיר עליה לאוסרה על זה אמינא כוקלין ע"ם האב : מקום שאם בא לכטס איט כוכם - כגון שאמרה נחקדשחי ואיני יודעם למי שהחמרט עליה לאוסרה למי שבא ואמר אני קידשתיה אלמא בחוקם מקודשת היא ואין אט יודעים למי איט דין שאם זינהה סוקלים: ולא היא וכר׳ - רב אסי קא מסיק למילחיה ואומר ולא הא אין זו קושיא למבין בטעמי שמועחי : לאב הימניה - הלכך כוקלין : לדידה לא הימנה י ואין כוקלין ולענין דיני נפשוח לא קטליע משום חששה ולענין איסורה טעמה החרינה הוא דשויחה לנסשה חחיכה דאיסורה והחי לה מירחת מפני שמחפה עליו ולגבי אב מירחת לטעמיה • דאמר אין האב נאמן להחזיק את הבן ליטנש על פיו לא הוא ולא אתר: בן ט' שנים • ביאתו ביאה לחייב אחח מן העריות מיחה וקרבן וכן קטנה בת ג' ביאתה ביאה לחייב גדול הבא עליה והיא ערוה עליו למיתה וקרבן אם יש עדים שהיא בת ג' וכן הקטן והוא בן טי שנים אבל ט"ם האב נאמן הוא לקרבן לשונג: אבל לא למכוח - וליטנש מיחה אם בא טליה מוד: בן י"ג ובח י"ב כדריהן נדר והקדישן הקדש ולענין עונשין של כל המלוח אם הביאו שתי שערות סינון הוא והרי הם גדולים לכל דבר אכל הודם הראיל ושפע ושחים לכן אין כדרן נדר ואין הקדישן הקדם ואם הביאו שחי שערות חוששין שמא שומא בעלמא הן ואין נענשין בכך על שום עבירה :

ולתרנונים המקרות אלא פרוע את מקודים הוא להעיקורים המור של מות הוא של מות המקרות הוא להעיקורים המקרות המקרו

על מנת שישתוק אבא אימא סיפא מת הבן

מלמרין את האב לומר שאינו רוצה אמאי והא שתיק אלא אמר לה על מנת שלא

ימחה אבא רישא בחד מעמא ומציעתא וסיפא בחר מעמא א"ר ינאי אין אמר ריש לקיש *ש"ם לררבי ינאי דחקינן ומוקמינן מתני בתרי מעמא ואליבא דחר תנא ולא מוקמינן בתרי תנאי ובחד מעמא רב יוסף בר אמי אמר לעולם חד מעמא הוא ומאי

מכאן ועד שלשים יום: בותבר "קרשתי את בתי ואיני יודע למי קידשתיה ובא אחר ואכר אני קידשתיה נאכן יוה אכר אני

על מנת שירצה אבא ע"מ שלא ימחה אבא קירשתיה ווה אמר אני קירשתיה שניהם

נותנים גם ואם רצו אחר נותן גם ואחר כונם:

גבו אמר רב "נאמן ליתן גמ ואין נאמן

לכנום נאמן ליתן גם *אין אדם רוטא ולא לו

ואין נאמן לכנום אימא יצרו תוקפו רב אסי אכיר 'אף נאכון לכנוס וכודה רב אסי

באומרת נתקדשתי ואיני יודעת למי נתקדשתי ובא אחר ואפר קידשתיה שאין נאפן לכנום

תנן רצו אחד נותן גם ואחד כונם תיובתא דרב אמר לך רב שאני התם דכיון דאיכא

אחר בהדיה אירתותי מירתת תניא כוותיה דרב אסי *קידשתי את בתי ואיני יודע לסי קירשתיה ובא אחר ואכור קירשתיה אף נאכון

שהיא מחפה עליו איבעיא להו מהו לסקול

להתיר אשת איש הגם: אף נאמן לכנום יכנסה ובא אחר ואמר אני קדשתיה לכנום . דלא חליף למימר לפני האב שקבל הקידושין אני הוא דמירחם לא כל הימנו לאוסרה עליו האשה שאמרה דלמא מכחים ליה ואמר ידענא דלאי נתקדשתי ואיני יודעת למי נתקדשתי ובא אם יהכם לי קידושין: כיון דאיכא אחד ואמר אני קירשתי אין נאמן לכנום מפני

מירחם מעיקרא שמא יכיר האב על ידו רב אכר 'אין סוקלין ורב אסי אכר שמבירו קידשה ולא הוא והאי הושטא סוקלין רב אמר אין סיקלין כי הימניה רחמנא אמר ושכנגדו שכיחש ירא לכונסח לאב לאיסורא לקטלא לא הימניה רב אסי וטחן גט: קדשתי אח בתי קטנה אמר סוקלין לכולה מילתיה הימניה רחמנא והוא לא ידע למי : נאמן לכנום •

לאב אמר רב אסי 'ומודינא באומרת דמירתת דאב ודאי לא יחפה עליו נתקרשתי שיון סוקלים ואמר רב אסי הני שמעתתא דידי מרפסן אינדי השתא ומה במקום שאם בא לכנוס כונס אמרת סוקלים מקיח שאם בא לכנום אין כונם אינו די

שםוקלין ולא היא לאב הימניה רחמנא לדירה לא הימנה ורב חסרא אמר אחר זה ואחר זה אין סוקלין ואזרא רב חסרא למעמיה

ראמר רב חסרא בני זה "כן חשע שנים ויום אחר בתי זו בת ג' שנים ויום אחר נאמן לקרבן אבל לא למכות ולא לעונשין תניא

כוותיה דרב הסרא *סבני זה בן י"ג שנה ויום אחד כתי זו כת י"ב שנה ויום אחד

עיו משפם

הקידושין אלא ש"מ שישתוק בשעח שמיעה קאמר וה"פ דמחני' רלה נה ב מיי שם כוכם יג

בל ד מיי שם כוכה יר

כג סמג משון כ:

בשיף כו:

שם ספרים כו

אישות הלכם ימיש"ם אס"ע סי' לו מפיף כה :

סה ח מיי פינ מהלכום ינום הלכם א סמג משין כח מושים חסים ס" קס סמיף ו:

כור ו מיי שם כלכם כ וסמג שם מוש"ע אס"ע פוי קנו פעיף ו:

מן ו מש"ע חסיע סיי

קמן סעיף ו ב

תום' ר"ז חוקן

שלא ימחה יכול למחות

לעולם ער שפת ואינ'ג דאפר אין לרעת בעל החשלפת ולרעת אחרים

צר שפת או ראמר איני

ע"ם שישתוקי כשישםע משפעלא שפע מקירשם לפי' רש"י ולרעת

תראב"ד לא שמע אינה

הראב"ד לא שמע אינה מקודשת עד שישמע ישתוק ע"ם שירצת אנא מרשא לע" קפא שישתוק רנא 'לני' אור האמר אין רוא ובז' חמירו (דף עני) אילא אמוראו סבר רברא מליני ל" שמעון ות"ק משמע" וור' שמעון מנר משמע" וור' שמעון מנר עד האבר אין משמעי

עד דאשר אין משפע י ומשתכראת) לחומרא עד

דאשר אין משמע ומכאן אתת למר דליכא מ"ר

דע'ם שרצח עים שלא

ימחת משפע ואע"נ רבם כל הגם כ) אמרינו

ובם כל הנסכ)אמריק דס"ר וזצת האב אינת מקורשת סבר אין ברירת: קי"ל כיו"ם פ" בתרא רמראוריתא אין

גרירת' ומסתכרא רחאי

ליח ע"מ המעכשיו הוא ואין הקרושין כלום בשעת נתינת אלא בשעת

רצוי האבוווו. לפיפר כשנתרצת האב חוכרר הרכר רכשעת נתינת היו קרושין אכל לר' דם"ל ע"ם כמעכשיו

דמי תנאת דוא ולא

צריבינו לברירת שחרי

ויתפיים חתנאי וחייני

רצח האב מקורשת כמו

סה אליכא דמאן דלית

ריבוי שערות סמכיע אריבוי שערות דאין דרכם לבא הודם ייג בא א מיי פיף מפל ריברי שפנות בתוכים תגיברי שבנותו הדון זוכם לכנו קודם יצ שה היפור ביתה ממנה שנה אי נמי אם בדולים בקומה יש לסמוך על הסימים והקומה בר סמג לחיין כלם ואשי אין לו כי אם כ' שערות אבל הבא מיירי שלא הביא רק כ' מושיע הדיע מיש 6 שערות ולא הגדיל בקומה ולכך קאמר גמרא דלמכות ועונשין אינו

קירושיו

כחמו עוד פר" שיטה חחרת דבמתום מב ב מיי שם משים סימנין א"ל עדות שנים וא"ח א"כ מה אנו לריכין לנאמטתו של אביו שג ג מיי שם מושיע מה אנו לריכין לנאמטתו של אביו שג ג מיי שם מושיע וי"ל דמיירי הכח שחביו העיד שכבר מבר שנה או שנחים שאכל בע חלב מד ד מייי פיע מסלפום או בא על הערוה והיה גדול כשעשה את העבירות אבל אין אני יודעים אם היו לו שנים בתיחו חומן תי סימנים ובא לאשמעינן דהאב נאמן לומר דתוחו הומן היו לו שנים תו סימנים דהינו שתי שערות והא דלא חשיב סימנין חד מינייהו נקט:

באבון לנדרים - דעד חחד נחמן בחיפורין חימה הא חין נאמן אלא ברבר שבידו וי"ל כיון לבופו לינדל עשתורו כדבר שבידו מח ח מושיע הסיע פה מיהו קשה מאי איריא אב אפיי אחר נמי וי"ל דאב דייק טפי לדעת שניו לפי שעליו מוטל להודיעו לאחריסולכך לאב עשאותו כבידו ולא לאחרים

> [כר׳ דוסתתי וכו׳ י פרק"י כיון שכתו כשרם אלמנתו כשרם וכוי ור"י מעם אחר דאם היה פוסלה בניאחו לא סיו הבנים כשרים דס"ל כחלל שנשה חללה דלכ"ע הולד חלל יי ח"י]:

ולחרמים · אם החרימו מנכסיהם הוי מרם לבדת הבית וקדשים וכן אם אמר ערכי עלי נערך: אבל לא למכוח. להחזיק שערותיהן בחוקח סימן ללקוח ולהענים: כורונרי נירשחיה קבלחי את גישה: והרי היא קטנה. עכשין כשאמר שייה כך: נאמן לפוסלה מו הכהונה: והרי היא גדולה י תורה אור

משגדלה אמר כן ובקטטחה לא אמר

איט נאמן ומוחרת לכהן: נשבית •

הרי היא פסולה לכהונה משום ספת

זוכה ובנמרא מפרש טעמא

בבו רישא בידוי בעודנה קענה בידו

לקדשה לאחר ולחזור ולקבל גם

הימט הלכך נאמן דמה לו לשקר אי

בעי פסיל לה: סיפא לאי בידו

להדשה משגדלה ולא למוסרה ביד

עובד כוכבים לא גדולה ולא קטנה :

והרי בידו • כשהיא קטנה : להשיאה

לחלל לטלד מחלמנה לכ"ג דחמר להמן

בפרק בתרא (דף עד:) עמוני ומואבי

כותי נחין חלל וממזר מנרי ואדומי

שבחי על כהנח לוייה וישרחלית

פסלוה: כר' דוסחאי כן יהודה יס"ל

ישראל מקוה טהרה לחללים דבת

בחו אחה נושא אלמנחו הלכך אין

בידו לפכול בתו קטנה מן הכהונה

וא"ח הכי בידו לפסלה בקידושין

וגירושין החם מכהונה פסיל לה מחרומה לא פסיל לה אם בת כהן

היא אבל נשביח פסולה אף מן

החרומה: והרי בידו להשיאה לממזרי

דקיימא לן (לקמן דף סחי) קידושין

חופסין בחייבי לאוין וכיד האב

התרומה: אין קידושין תופסין בחייבי

לחוין - דאין ביד החב להשיחה חלח

למי שקירושין חופסין בה והא דר"ע

לקמן בפרקין (שם): ה"ג הרי בירו

להשיחה אלמנה לכ"ג וכר׳ סימאי

כלומר אם אלמנה היא הרי בידו

להשיחה לכ"ג וחשי לר"ע דחע"ג

דחייבי לאוין היא מודה ר' עקיבא

דקידושין חופסין ט בה: וכלרבי

סימחי דחמר מן הכל שהן חייבי

לאוין עושה ר' עקיבא הוולד ממזר דקסבר אין קידושין חופסין בחייבי

להשיחה עו בעבירה וחפסל מן "נרים

נאמן לנדרים ולחרמים ולהקדשית ולערכים אבל לא למכות ולעונשין: בותני "קרשתי את בתי* קרשתיה ונרשתיה כשהיא קמנה ותרי היא קמנה נאמן יקרשתיה וגרשתיה כשהיא קטנה והרי היא גדולה אינו נאמן 'נשבית ופריתיה בין שהיא קמנה בין שהיא גדולה אינו נאמן: גבר מאי שנא רישא ומאי שנא סיפא רישא בידיה סיפא לאו בידיה ולא והרי בירו להשיאה לחלל דכא פסלה מכחונה הא לא קשיא *כרבי דומתאי בן יתודה ראמר בנות ישראל מקוה מהרה לחללין והרי בידו להשיאה לממור כרבי עקיבא *ראמר אין קרושין תופסין בחייבי לאוין הרי בירו להשיאה אלמנה לכהן גרול וכר' סימאי *דתניא ר' סימאי אומר מן הכל עושה ר' עקיבא ממור חוץ מאלמנה לכהן חלל זכר כשרה לכהונה שחשחו ויקיחנדול שדורי אשרה תורה "לא יקח "ולא יחלל טהרה אח זרעו וכיון דבחו כשרה כל הלולות נוועה נאיני נוועה העיורות רדי נוערה למנתו כשרה דכל שחתה טשל שם חלולים עושה ואין עושה מכורים כר ישבב ראפר בואו ונצווח על עקיבא בן יוסף שהיה אומר כל שאיז לו ביאה בישראל הולד ממזר הניחא לר ישבב אי למעמיה דנפשה שפיר אלא אי לאפוכי כטעמא דר' סימאי קאתי

הרי בירו להשיאה לחייבי עשה אמר רב אשי ותסברא רישא משום רבידו הוא נהי רבידו לקדשה בידו לגרשה ועוד אילו אמר האי דלא ניחא בנוה מי מצי מקדש ניהליה בעל כרחיה אלא אמר רב אשירישא רחמנא הימניה כרב הונא *ראמר רב הונא אמר רב ימנין לאב שנאמן יניילאמור את בתו מו התורהשנאמר °את בתי נתתי לאיש הוה לאיש אפרה הוה התירה בנישואין היכעיה רחמנאלאב בשבוייה לאהימניה: בן תני׳ *מי שאמר בשעת מיתתו יש לי בנים נאמן 'יש לי אחים אינו נאמן: גבו אלמא נאמו להתיר ואין נאמן לאחור נימא מתניתין דלא כר' נתן דתניא 'בשעת קידוש'ן אמר יש לו בנים בשעת מיתה אמר אין לו בנים בשעת קירושין אמר אין לו אחים בשעת מיתה אמר יש לו אחים נאמן להתיר ואין נאמן לאמור דברי רבי ד' נתן אומר אף נאמן לאסור אמר רבא שאני התם כיון דבשעת מיתה קא הדר ביה אימא קושמא קאמר אמר ליה אביי ולאו כל רכן הוא השתא ומה התם דקא מרע ליה לדבוריה אמרת קושמא קאמר מתני דלא קא מרע ליה לרבוריה לא כ"ש אלא אנזר אביי "נותני דלא נוחוק לן באחי ולא מיחוק לן בבני דאמרינן כיון דלא מוחזק לן בבני ולא באחי אמר יש לי בנים נאמן יש לי אחים אינו נאמן לאו כל כמינית דאסר לת אכולי עלמא ברייתא

לאוין חוץ מאלמנה לכ"ג: שהרי אמרה חורה אלמנה לא יקח - וסמיך ליה ולא יחלל זרטו בשמיו דמשמע חללין הוא עושה זרש שמחללין מן הכחונה ואיט עושה ממזרין וכיון דאין הולד ממזר ש"מ ס"ל'קידושין חופסין בחייבי לאוין דכהונה דאי אין קידושין תופסין היי הולד 'ממזר כדחנן בפרקין (לעיל 'סו:) כל שאין לה קידושין עליו הולד ממזר כרכי ישבב - מחני כרכי ישבב אליבא דרבי עקיבא ס"ל דאמד בואו ונטוח על עקיבא בן יוסף שמרבה פסולין בישראל שהיה אומר כל שאין לו ביאה בישראל הולד ממזר כל איש בישראל שאין ביאתו מוחרת באשה שיבא עליה הולד שטלד מאותה ביאה ממזר: הכיחה אי טעמא דנפשיה קאמר - ולאו לאשוקי מדר' סימאי לחודיה אחי לאיפטוגי אחייבי לאוין דכאונה לחודייהו אלא כלל הוא כידו שכל ביאה שהיא בעבירה הולד ממזר ושפיר מתרצינן למתני דאין קידושי עבירה קידושין ואין ביד האב להשיא בתו למי שמחללה בביאתו: אלא אי לאפוקי מדר' סימאי אתי ולא להוסיף אלא אתייבי לאיין דכהונה אבל במלרי ואדומי חוך ג' דורות שהן חייבי עשה מודה דקידושין סופסין ט בה הרי בידו להשיחה להן והן מחללין איחה מחרומה ומן הכהונה כדלקמן (דף עדו): וחסברת דהתי שיטית דלעיל שיטית הוא וטעמא דרישא משום דבידו הוא נהי דבידו לקבל קידושין מאיש שבא לקדשה: אינו אמר האי גברא לא ניחא לי לקדשה מי מני וט': לחיש אשרה - על הכל שחין אט יודעים למי וכי אמר הוד החירה לוד: לנישוחין הימניה - אם נערה אם קשנה אבל בבוגרת לא מישחשי קרא דנערה כחיב הלכך לא מהימן משנדלה: כשבייה · לא הימטהו כלל: בותבר" יש לי בנים · ואין אשחו זקוקה ליבם: יש לי אחים · זקוקה ליבם זהיא היחה עד הנה בחוקת שאינה זקוקה: בכן ישעת קידושין אמר יש לי בנים כרי שלא חדאג מן היישים וחתרצה לו ומיהו כשקידשה לא אמר על מנח: בשעת קידושין אמר שאין לו אחים · ואין לדאג מן היישים: נאמן להחיר ש' · כלימר נאמן במה שאמר בשעח קידושין ואין נאמן במה שאמר בשעח מיחה: שאני החם י בברייחא כיון דהדר כיה מדיבורא קמא בשעח מיחה קושטא קאמר שלא יהא עון חלוי בו אבל מחמי שלא אמד בשעת קידושין אין לי אחים כי אמד השתא יש לי איט נאמן דלצעורה הא מטין: דקא מרע לדיבוריה · בשעת קידושין : דלח מוחזק לן · החי גברא בשעת מיחה לא באחי ולא בבני וקיימא הך איחתא בחזקח שאינה זקוקה לייבום הלכך אמריש לי בנים אחוקה קמייתא הוא וקא מוקים לה הלכך לאמן ואי אהי אח לאחר מכאן ואמר אחוה דמיתלא אלא לאי כל כמיניה דאהני דיבור לחוקה: אמר יש לי אחים- ואין לי בנים לאי כל כמיניה דמשקינן לה מחוקה: ברייתא · דקא"ר נתן נאמן לאשר :

דלהכני דיכור לחוקם: לתוך ים לי לחיים י ואין לי בנים לתו כל מתיכה דמתקיכן לה תחוקה: ברייתל י דקא"ר כתן לתוקה: לתוך ים לי לחיים י ואין לי בנים לתו כל מתיכה דמתקיכן לה תחוקה: ברייתל ייש לי לחיים בשבארני שם: נשבית בשבארני שם: נשבית בשבארני שם: נשבית בשבארני שם: נשבית בשבארני שם: משבארני שם: נשבית בשבארני שם: נשבית בשבארני שם: בי בשבית בשבארני שם: בי בשבארני שם: בי בשבית בשבארני שם: בי בשבאר בי בשבאר בי בשבאר בי בשבאר בי בשבארו להיות בי בשבאר בשבאר בי ל בבים באום בי באום בי בשבאר בי בש

א) איט שוכן דאררכה קולל הוא דכל ומן דלא אחר אין אינה מקודשה ושיד דודאי הלכה כתיק ושי לחבים כשיו החלכים איני בל

משפח לשילוכים כרייף

[לקומן סוד מד: מג.]

[יכמום יו וש"כ]

ספ מפן כחונום כפה לחנה דידן דחמר לקמן (דף עוי) בנות לקמן כת

בבא קמא. תשיעי

אמרו הלכה כרבי שטעון בן אלעזר וליה לא

סבירא ליה א"ר חייא בר אבא אמר רבי יוחנן

דבר תורה גוילה הנשתנית חוזרת בעיניה

שנאמר "והשיב את הנולה אשר גול מכלוי

מקום ואם תאמר משנתנו "משום תקנת

השבים ומי אמר ר'יותנותבי*והאמר רבי יותנו

הלכה כסתם משנה ותגן "לא הספיק ליתנו לו ער שצבעו פטור אמר להו הרוא מדרכגן

ורבייעקב שפיהלדידי מפרשא לי מיניה דרבי

יודין כגון שנול עצים משופין ועשאן כלים

ירהות ליה שינוי החוזר לברייתו: *חנו רבנן

יהגולנין יומלוי ברבית שהחזירו אין מקבלין

מהן והמקבל מהן אין רוח חכמים נוהה הימנו

אמר רבי יותנובימי רבי נשנית משנה זו דתניא

מעשה באדם אחר שבקש לעשות תשובה

א"ל אשתו ריבה אם אתה עושה תשובה

אפילו אבנם אינו שלך ונמנע ולא עשה

תשובה באותה שעה אמרו הגולנין ומלוי

רביות שהחזירו אין מקבליו מהם והמקבל

מהם אין רוח חכמים נוחה הימנו מיתיבי

*הניח להם אביהם מעות של רבית אע"ם

שהן יורעין שהן רבית אין חייבין לתחזיר אינהו הוא דלא הא אביהם חייב להחזיר

ברין הוא ראביהם נמי אינו חייב להחזיר

188

עין משפמ

אמרו הלכה כרבי שמעון בן אלעזר • כלומר הכי אמר שמואל יש שאומר הלכה כרבי שמעון בן אלעור ולים לא סבירא ליה: הנשחנית . אע"ם שנשחנה חוזרת בעינית כמות שהיא עכשיו ואפי השביחה דשיטי לא קני: וא"ח משנחט - דקחני דלא משלם

תורה אור כלים חלח דמי עלים חלמח קני בשיטי: עד שלבעו פטור י לגמרי והכח חקנק השבים חינה וחפי' הכי

קני בשיטי: מתניתין מוקי לה רבי יוחכן בגוול עלים משופים כו׳ . משום דיים הכי החמר רבי יוחנן דטעמה משום חקנת השבים הוא דשינוי כי האי. לתו שיטי הוח: חין רוח חכמים (שנ טחה הימט ייחין רוח חכמה וחסידות בקרבו: אין חייבין להחזיר : דכתיב והשיב אם הגולה אשם גול והני לא גזול מידי דקנינהו בשיטי רשות וקסבר רשות (6) יורש כרשות נוקח דמי: המסויים - דבר הניכר לרבים זו הית [מ שנול פטני והניחה ליורשיו : בעושה מעשה עמך. ווה לא עשה מעשה עמו ואינן חייבין בכבודו:רב פנחסיכחומר בקודש(חגינה כו.):ואילא גזול לא גזולי ואמאי קרי להו גולנין: אע"ם שנבו י וכל שכן לח געו דמקרעינה שטרח: הרועים - נולנים הם לרעות בהמות בשדות אחרים: גבאים · של חלך לגבות כסף גולגלתא וארטנא ושהליי טפי: תשובחם קשה · שגולו הרבים ואין יודעים למי להחזיר: ומחזירין ב" למכירין - למי שמכיר שלו שגזלוהו: בורות שיחין ומערות · להכנים בהן מים לשחות דהוי דבר הצריך לכל ויהט מהן הנגולים אלמא אהדורי וז

והא רכתני בדירהו "משום רקא בעי למתני בעי . קודם חקנה שכימי רכי סיפא דעיח לדם אביהם פרה ומלית וכל נשנים משנה א דמחייב למהדר: דבר המסויים חייבין להחזיר מפני ככוד בזילה אכיהם חנא רישא נמי בדידהו ומפני בבוד אביהם חייבין להחזיר אקרי כאן "ונשיא בעמך לא חאור ש בעושה מעשה עמך "כראמר רב פנחס בשעשה חשיבה הכא נמי " בשעישה תשובה אי עשה תשובה מאי בעי גביה איבעי ליה לאהדורי שלא הספיק להחזיר עד שמת תא שמע "הגולנים ומלוי ברבית אע"ם שגבו י מחזירין גולנין מאי שגבו איכא אי גוול גוול ואי לא גוול לא גוול אלא אימא הגולנין ומאי ניהו מלוי רביות אע"פ שגבו מחזירין אמרי מחזירין ואין מקבלין מהם אלא למה מחזירין לצאת ידי שמים ת"ש "הרועים והגבאין והמוכסין תשובתן קשה וטחזירין למכירין אמרי מחזירין ואין מקבלין מהם ואלא למה מחזירין לצאת ידי שמים אי הבי אמאי תשובחן קשה ועוד אימא סיפא "ושאין מבירין יעשה בהן צרכי ציבור ואמר רב חסרא בורות שיחין " ומערות אלא ' לא קשיא כאן קודם תקנה כאן לאחר תקנה והשתא דאמר רב נחטן "בשאין נוילה קיימת אפילו תימא אידי ואידי לאחר תקנה ולא קשיא

א פייי סיב מפני (דתבן לא הספיק ליתט לו כו'י חימה דלא מייחי מחני' דכהמה גול ולדה פלפה וההקינה עבדים והזקינו דמשלם כשטח הגזילה לקמן (דף נו:) כ מנים והנדם סוכה בינייו נהשנת ובח"ח סמו עשון עג מוש"ע וחש"ר "מ לח פלינ אלח בעבדים דליכת למימר דלדבריהם דרבנן סמו עשון עג מוש"ע מת עשין עג מושיע וחפיי רית נה פריב הנה בעבוים וריבו תורה . מים ליה דשינוי מים שי שם כמים ליה בשינוי מים מים בי

יב ה מיי שם כלי ז קתחר כי הדבני נתחר כקחן (דף נפ יב ה מיי שם כלי י קובהגבי טחולמר לגבע (לקמן קו) ועוד מ"ם יש ס מושי ב משטח הגזילה (נקמן צו) "ו"ל דכל הני גולם ואבירה כלכה י נוש"ר מלי מוח ואום מתלוקת דפליני לקמן (קו) ר"מ ור"צ י נוש"ר מלי מוח ואום הלכם כם כמג למיין קבו ועשין עג, טושית בלבעו לו אדום ולבעו שחור ואע"ג מ"מ ס" שם סעי א : דעוממא דר' יהודה לא משום דסבר יר ד מייי פיד מפני שיטי אין קונה כמו שאפרם לקמן מנוס ולום פלכם ם (כ) מ"מ היינו יכולים לדתוח כן אכל סמג לאיין קלנ עוש"ם י"ד סיי קסם סעיי : ההיא דלא השפיק ליחנו אין לדחוח דאפי' הוי ביורי בחדא מסכם ומחלוקת שו ח וז פושיע מית החפי הוו הנות החדת והסכת ומחלוקת פיי שנו פניף ב: במסכת "תריחי אית ליה לר' יותן שז ה שיי שיא פנלי הלכת כסחם משנה: נולם ואבדם כל הרבוש היותו מיוני וו אורית נולם ואבדם כל הרבוש החיבון וו אורית

יאנה כמות משנה ווי מורים משנה ווי מורים משנה ווי מורים עם מיש שמו ביבון לבי משנים משנה ווי מורים שמים משנה ווי מורים שמים איי לדורו דוקא חקן משום מעשה שהיה ולא לדורות הבאין דהא מעשים בכל יום שמקבלים מן הגולנים ודנין דיכי גזילות כי ההוא דגזל פדכח דחורת לקמן (דף נו:) וההות נרשתה דגנב סיפרת (נקמן דף קמוי) וההות רעית דבפ"ק דב"מ (דף הי) ונסכת דרבי אבא (כ"כ דף (נ:) ואמר גמי בחיוהו כשך (כ"מ דף סח:) דרבים קטולה יולחה בדיינין ולכך לא פריך להמן חלא מברייתות דהוה שונה מרים : (נ)רה ח חישה הבי רבי חלא שרבי סדרם אבל ברייתות ופי נסיי ריפין שמידם למול ניתן ליוא אתם היה שונה רי חייא מה שהיה מוסיף שיש לו לכחויר מיראפו: רבי על המשניות ור"י חומר דממחני לא ה"מ למפרך דלא מתן רבי דאין מהבלים אלא מאותן בני אדם שרוב עסקם ומחייחם בכך והיו ניזונים כים (מחו) סכי ינחות עבקס ומחייחם בכך והיו ניזונים כנ: פנהדרין פסי (כיב בגזל ורביח ומתפרנבים בכך כל ד' מטח ח:) ימיהם כדהחני הגזלניו ומלוי ברביח ימיהם כדקחני הגזלנין ומלוי ברביח דמשמע שאומנותם בכך וכן רועים וכל הנהו דמייתי אבל ממחניתין לא פריך שלא עשו תקנה מלקבל מאדם שגוזל ומלוה ברבים באקראי בעלמא אבל אין לפרש דלהכי לא פריך ממחני' משום דרבי לא חיקן אלא באותם שעשו חשובה וברייתא דמוכח רשיי רים אין רוח מיכה מיירי בעבד חשובה מדקחני מכמים כוי אין נוח הכמה : ש' הייץ פצ הכמה : ש' הייץ פצ מכ"מ ההיא דגזלנים ומלוי ברבית לא משמע דאיירי בעבדי חשובה

טוש"ע חייו סיי שעיף מ:

תנהות הביח

משנם לי נחנות:

ועוד שכל אדם יכול להערים שיעשה חשובה ויחזור מעלמו ולא יקבלו ממנו וכן ההיא דכל הכלים (שנח דף קפגי) דאמר ר' מכיכא בימי נחמיה בן חכליה נשניח משנה זו וההיא דכוף אלו מליאות (כ"מ דף לג:) דקאמר בימי רבי נשנים משנה א הכל מפרש ר"ח דלה נשניח אלא להתוא דרא וכן המיא דהוריות (דף יג:) ואין להאריך :

אביהם חייב להחזיר יואם האמר לאח ידי שמים קאמר ויש למה דדייק מדלקט לשון חיבין דהוה ליה למימר אין מחזירין דהוה משמע הא אביהן מחזיר לאח ידי שמים: אף עשה חשובה כוי - וא"ח ולימא כגון שלא קיבל ממנו דאין מקבלין מהם וייצ דאם החזיר ולא קיבל ממנו לא מחייבין בנים להחזיר מפני כבוד אביהן דמו ליכא גמא א"ל בדבר המסוים ומקבלין מהן מפני כבודו ומשני בשלא הספיק להחזר עד שמח לפיכך חייבים בנים להחזיר מפני כבוד אביהן ומקבלין מהן דלא שייכא חקנה גבי בנים ועייל מאי בעי נביה דאיבעי ליה למוכרו או להוליא מחחח ידו ומדלא חשש לכבודו א"כ אמאי חייבין בנים להחזיר וכן ל"ל באיזהו נשך (כ"ח דף סב- מם ד"ם חנאי) דשם לא יחבן לסרש בע"א דסריך מהא ברייחא למ"ד רביח קצולה אין יולאה בדיינין דמשמע הא אביהן חייב להחזיר ומשכי כי הכא ופריך אי עבד תשובה מאי בעי גביה ומאי קושיא אי רבית קצולה אין יולאה בדיינין אין חייב להחזירה אפילו ללאת ידי שמים כדמוכת התם דפריך מההיא דמייתי בסמוך הגולנים ומלוי רביות אניש שגבו מחזירון ומשני תנאי היא ולא משני בבא לנאת ידי שמים כדמשני הכא בסמוך דכיון דדרשינן למיתה ניתן ולא להשבון או למורא ניתן ולא להשבון אפי לנאת ידי שמים לא מחייב ולא כפי ריב"ץ שפירש למורא ניסן (ו) הירא את ה' התחרד מיראתו ולא להשבון על פי ב"ד, אלא צ"ל דהכי פריף חאי בפיר איהוד דכיון דלא חשש למוכרה ולהוליאה או להחזירה מפני כבודו תו לא מחייבי בנים משום כבוד אביהן: כצארן ידי שמים - בפרק איזהו נשך לא ה"מ לשטיי הכי למ"ד רבים תנולה אינה יולאה בדייבין דלדידיה אפי' ללאת ידי שמים לא מחייב כדפרישים וסוגיא דהכא כמ"ד רבים העוצה יוצאה בדיינין אלא דחיקט דחין מקבלין מדרבנן ולא שייך לשטיי הכא חנאי היא כדמשני החם דהנתו חנאי דהחם קדמו : עיין משופוו

ין א מיי פיק מכלי נוילם כלי ו ופכיח מכלכות מלום כלכם ה

ו סמנ געשין פנ נוושים

הנהות הב"ח

(ח) נפי חיר כנוזל רחל ונוום וילרם כניל וחיכם

י צה

בבא קמא

פרק

הגוזל עצים

באן בגילה קיימת חימה רושים מחי גולה קיימת חיכא וייל

דחיירי ברומה בהמה של אחרים וגנב מהן גיזה וחלב ולאו משום דחשוד להרשות בשדות של אחרים דכיון שחין הבהמה שלו אין אדם חונות ולח לו כדחמר בפרק קמת , דכבת מניעת (דף ה:) : ח'ש פיי שנב ספיי ה: היו חדם חונות ולח לו כדחמר בפרק קמת בה ב-

לילד י (ד) וכל שכת שמשעת גולה על שמלל (א) לגולן: ית ב מיי ומפנ ש המשר גובין מן הממוררים

גובין מן המתוררים - חור שים חים שבה אנובין מן המתוררים - טור שים חים שבה אנו"ג דחנא מניגא קנא יום ג מייי פריג מכלי דחנן בהניתרון (ניטין דף אישום פלפיית ספג ושיר הגך דמנן בהניזקין (נישין לף משום מכי יו שבי מח מושים לפיש מח ושם כו) אין מוציאין למזון האשם בי מיי מיי משנים ו והבטות מוכפרים משני ב דמיי מיי מי מושים והבטות מוכפרים משועברים משני ב דמיי מיי מיי מיישים עליו לזון כן אשתו וכת אשתו וגם חים מיי שפג סעיף ה: חוב שחין בי אחריות ומהכא קשה

לשמואל דאמר בפ"ק דב"מ (דף יני) חומר היה ר"מ שער חוב שחין בו אחריות נכסים אין גובה לא מנכסים משועבדים ולא מבני תורין והכא משמע דגבי מבני חורין ומיהו בלחו מסמת והבי מתואל ההם מברייתא משם הקסנה שיני הבי איהוחב שמואל ההם מברייתא מומד נמיה אחריתי ויש לדחות דשמואל הזה מחיני של א משם רילדה לא מפרש שאין בו אחריות היינו שמפורש מקרי שינוי כלל

שלח הבל עליו אחריות והא דמוקי לה הכא כר"מ משום דלכאורה כוומיה אמיא:

שמעת ליה דאמר אחריות (ב) לאו מעות סופר כו'י וא"ת (ב) בלתו החי טעמת ה"מ למפרך מתן שמעת ליה דקנים ר"מ וש"מ דצשונג קנים ואז לא . סוה לריך לאחייי (ג) חומי דיה משלם ברייתא אלא מחני דהגיוקין (נישין דף כי לגיון (נישים אן של מחני דהגיוקין (נישין דף כי לגיון (נישים אן של מחני דהגיוקין (נישין דף כי לגיון (נישים אן של מחני דהלי לא כליש: "כי לגיון (נישים אן של הלי בליש: "כי לגיון להמלים בו דיה מאן ביו האי אור בלישי האים המלים לא בי לגיו הלא לא בי לגיון לא לא מחנים לא בלה שעל גבי הגזילה הוי אוש דיי "כי לצשים יהודה שבה שעל גבי הגזילה הוי אוש חיים "כי לגיון מוצאל לע"צ דנשחנים ע" בנון נעענה לא ומששל דנגין לע"צ דנשחנים ע" בנון נעענה לא ומששל היב אים צונון בשחנים לא ומששל היב והיום לא בי בון נוענה לא ומששל היב אים צונון בשחנים לא בי בון נישים אים צונון בשחנים לא בי בון נישים אים בי בון ביישים אים בי ביישים אים אים בייצונון ביישים אים בייצון ביישים בייצון ביישים אים בייצון ביישים בייצון ביישים בייצון ביישים אים בייצון ביישים אים בייצון ביישים אים בייצון ביישים אים בייצון ביישים ביישים בייצון ביישים בייצון ביישים ביישים ביישים בייצון ביישים בייצון ביישים בייצון ביישים ביישים בייצון ביישים ביישים בייצון בייצון בייצון ביישים בייצון ביישים בייצון ביישים בייצון בייצון בייצון בייצון בייצון בייצון בייצון בייצון בייצ שהשביח הלוקח הייט נמי שבח שעל נבי הנולה ויקנום בו ר' יהודה כמו בההיא דלקמן (ע"ג) לרב זביד ואע"ג דכי טוקי לה נמי כרבי יהודה אכתי דכי נתיך כני נתי כל ייחרה הכתי ככנ נפנחה דממינה מלי לחוטחי דכשתא ר' יחודה דלא ונימא דמכי כמח מחפת קנים ליה שלי האי קנים בעבח זה לריי משם דלוייזם לא שט"ב קרקע ר"מ דקנים טפי לא היי לא אוא אחר י"ש שש"ב קרקע ר"מ דקנים טפי לא היי לא אוא אחר י"ש כ"ש מכל מדטים טפי נימא ליה בשחא הממילא כניצ'י כים מכל מקום טפי ניחא ליה

לאוכוחי מו' מאיר גופיה ר"י: בעל חרעאושקיל חרעא. בייך לפ"ב ושבחת ש"מ בשוגג כמי

קנים י ה"מ .לשנויי דבשבח היתר על היליאה מיירי דההוא לא הוה קנם דכיון דקרקע אין נגזלת ברשותיה דמריה אשבחיה ולא דמי למטלטלי ואפינו לשמואל דאמר בפ"ק דב"מ (דף יד: ושם) דנוקח מגולן לים ליה שבחה חיכה לחוקמי כגון שהנו מידו כדאמר החם אלא דבלאו הכי משני שפיר (ג) אבל ליכא למימר דסחם שבח משמע הכל בין כעגד היניחה בין מה שיחר על היניחה דהח התם גבי פלוגתא דרב ושמואל במוכר

נשנית תתנה שבימי רבי שלח להחזירו ב ועל המריש - מסכח גיטיו מריש קורה: משום פסידא דבירה שויוה רבט כדליחא ומיהו דמי בעי לאהדורי הואיל וגזילה קיימת בבירה: משלם אותה ואת (נ) ביזוחיה -כל מה שנטל ממנה ומה

נזילה קיימת · חייב להחזירה : והא אבנט דגזילה קיימת הוא · ועליו

שהשביחה: גזילה חוזרת בעיניה . כאן בנזילה קיימת כאן בשאין גזילה קיימת כמות שהיא עכשיו ריקנית יחזירנה והא אבנט רגזילה קייטת היא מאי אכנט דמי והדר משלם דמי גיווח ועובר כמו אבנט וכל היכא רגזילה קיימת לא עבוד רבנן שהיה בשעת הגזילה ולח שבח הגיוה תקנתא והרי פריש דגזילה קייפת היא ותנו שהשביחה אללו ולא שבח הולד דלא לעל המריש הגזול שבנאו בבירה שיפול דמיו הנים רבי יהודה אבל דמים שבשעת הגזילה משלם דליכא למאן דאמר מפני תקנת השכים שאני החם דכיון דאיכא פסידא דבירה שויוה רבגן כדליתא: גזל פרה כל הגולנים בליר משעת הגזילה ישלמו : רואים אומה כאינו היא מעוברת וילדה וכו': *תנו רבנן הגוול רחל שומה הצלו בכסף - משעת הגזילה (4)וגזזהפרה וילדה משלם אותה ואת גיוותיה ומשלם דמים כשעת הגזילה ולקמן ואת ולרותיה רברי רבי מאיר *ר' יהורה אומר מפרש במחי פליגי ר' יהודה ור"ם: גוילה חוזרת בעיניה רבי שמעון אומר רואין קנסא קנים · שלא יהא תוטא נשכר בגזילה ליטול את השבח: ונסקא אותה כאילו היא שומא אצלו ככסף איבעיא לדו מאי טעמיה דרבי מאיר(י)משום דקסבר מינה • להיכא דלא השביחה אלא שינוי במקומו עומר או דילמא בעלמא שינוי החשה אי אמרת טעמא משום דשיטי במקומו שומד כחשה נמי הדר קונה והכא קנסא הוא דקא קנים למאי נפקא כדחיתה השתח וחי נועמה משוסקנם׳ מינה להיכא דכחשא מכחש תא שמע *נול הוא ושינוי הני משלם כדמעיהר׳ בהמה והזקינה עברים והזקינו משלם כשעת וח וס (היכח דליכח קנסח היינ חיכח הגזילה רבי מאיר אומר בעבדים אומר לו הרי שינוי ומשלם כמעיקרא): והזקינה שלך לפניך ואילו בהמה כשעת הגזילה ואי דאשחני לגרישוחא והייט כחשה: סלקא דעתך סבר רבי מאיר שינוי במקומו בעבדים אומר לו הרי שלך לפניך. עומר אפי' בהמה נמי אלא לאו ש"מ קמבר דעבדה כמקרקעי דמי וקרקע הדרה ר' מאיר שינוי קונה והכא קנטא הוא רקא בעינה ואינה נגולת לקטת לגולן הנים אמרי רבי מאיר לדבריהם דרבגן קאמר בשינוי ולהיות ברשותו: דמי למרו כדמשיקרא ואע"ם דמהשחא בוי להו לרירי שינוי אין כונה ואפילו בהכה נכוי טפי לנריכים למר חדום: והכח קנהח אלא לדירכו דאמריתו שינוי קונה אודו לי מיהת קא קנים · במחני׳ ובלבע דלאו בעברא דכמקרקעי דמי "וקרקע אינה נגולת נולן הוא ולאו חוטא הוא לא קנים ואמרי ליה רבנן לא עבדא כמטלטלי רמי דהת שוגג הות: מדחפיך רב - לקמן ת״ש "לצבוע לו ארום וצבעו שחור שחור בפרקין (דף ט:): בשונג י כגון טוקח וצבעו אדום ר' מאיר אומר נותן לו דמי צמרו שלקה מגולן והשביחה ולה ידע רמי צמרו אין רמי צמרו ושבדו לא ואי סלקא שהית גזולה: מן המתוררין • מנכסים בני חורין ולא מנכסים משועברים: דעתך סכר רבי מאיר שינוי אין קונה דמי צמרו ושבחו בעי למיחב ליה אלא לאו ש"מ פירות ושכח פירות . תכן במסכת ביטין (דף מח:) אין מוליאין לאכילת קסבר ר"מ שינוי קונה והכא קנסא הוא דקא פירות ולשבח קרקעות מנכסים קנים שמע מינה איכא דאמרי הא לא איבעי מבועבדים מפני חקון העולם הפסד לו מראפיד רב ותני גול "פרהוהוקינה עברים לקוחות אכילה סירות ושבח קרקעו" והזקינו משלם כשעת הגזילה דברי רבי מאיר מפרש להו בשנים אוחזין (ב"מ ד' יד:): וחכמים אומרים בעבדים אומר לו הרי שלך נט חובי שער חוב: שחין בי חתריותי לפניך וראי לרבי מאיר שינוי קונה והכא קנסא שלא שיעבד לו לוה בשעת הלואה את נכסיו ולא כחב לו כל נכסי הואדקא קנים ליהכיקא איבעי לן הכי איבעי אחראין לך לפרוע מנוה זה: לאר לן כי קא קנים במזיד אבל בשונג לא קנים טעות כופר הואי ואינו גובה מנכסי׳ או דילמא אפי כשונג נמי קנים תא משועבדים ולא אמריכן אין לך אדם שמע *חמשה גובין מן המדוררין ואלו המטה משחיו בלא שעבוד נכסי הן "פירות יושכת פירות יוהמקבל לוה והכופר שעה ולא כתב בו אחריום אלא דוקא אוליכן בחר לוח בן אשתו ובת אשתו וגם חוב שאין בו ארריות וכתוכת אשה שאין בהאחריות כשנים אוחזיו שטר: רבי מחיר (שם דף יב:) מלח שטרי חוב חין בהן מאן שמעת ליה ראמר "ארריות' לאו מעות אחריות נכסים יחזיר לפי שחין בדר סופר הוא רבי מאיד וקתני פירות ושבת נפרעין מהן: כשהוא גובה פירות שבח פירות היבי דמי יכגון הלוקח חוזר על הגולן שהנגול בא שגזל שרה מחבירו ומכרה לאחר והשביחה וטעל שדהו כמות שהוא והלוקת והרי היא יוצאה מתחת ידו כשהוא גובה חוזר על הגזלן שמכרה לו באחריות:

2213

מועית מהנוע דיקים נמ מקבי שיווי כלל -נוסבאר חסל): (ג)רש"י ביווודים-ולח ולדותים כל כי' כליל : (ד) תור"ה משלם כו' וכל שנת וכ"כ האשר"י וע"ש שהאריך : דגהות הגר"א ס'ק א') : (ג) דייה ראחא כוי אבל ליכא למימר כוי ג"ב אבל פרו"ף והרמכים מפרטים ככל כשבחה ----בבנחה דחחילה

שדה לחבירו ונמלחת

דפליגי אם יש לו שבח אם לאו היינו ע"כ בשבח היחר על הציאה דיציאה למה לא יטול מן הנגלל מי גרע מיורד בשדה חבירו שלא ברשוח ושד דעריםא מיניה משניט בפ' מי שמח (כ"ב דף קוז:) מאי שבח הלי שבח ומיהו המקשה ודאי ס"ד דטריף כל השבח אף שכנגד היליאה ולפי סברחו הא דתניא בפיק דבימ (דף פוי) אם השבח יותר על היניאה טעל השבח מבעל הקרקע והיניאה מביח ואוקמינן בגוול ועול לא אחיא כרי מאיר דלרית אפי יניאה מעול ליח ליה משום דקנים א"ל יש לחלק דהחם איירי בלא ידע שהיא גוולה דבשונג כי האי לא קנים: דילמה

גובה

קנ עין מש בבא בתרא פרק תשעי מי שמת

פכורת השים

PHONO

כתובה ננבית אד הקרקע וחיינודקא אינור לא עצד מי שיור אצל כניו שיתה ניבח מהן! ליח לעולם אימא י חיבה דתני קרק! דוקא ולא מס'פלי ווקר ולא מס'פלי ווקר אל מס'פלי ווקר וים בריונ ורקרא ל לאקשיא דברין הוא ליבעי ליח למיתני באי ליח למיתני נכי עבר כלל אלא ראיצמריר בריטא ולא משומו ולשיום פתני די מקש ולו מסלי די מסלאי שיודי . ום מסלאי שיודי . ום א'יבא דרב יוסף רט לעיל (טאי שנת) דתני כדי פרנסים ודתני כדי פרנסים ודתני מדי ודתני מסים מיינים אותו מיינים אותו מודה מכרם מיינים אותו מודה מכרם מיינים אותו מודה מכרם מיינים מי

ל בפרן נמי ומשל המסתבר ספי הכי מה פיין פני ממסקבר ספי הכי מה פיין פני ובקומן פיק (דף ני.) הארכתי שם איש פיי שי ב בדיי כל שהאה נכלך כל שהא צג ג ד היי פי אחד רב מנה ופרס. ואם תאור מא ממש פיין הה מקחבה ליה והלא ודאי רוא מארן על ייד פיי של ש ווכוח , והח דהכן (כלים ס"ם מ"ח) חטר חחלתו ארכעה וסופו כל שהוא ואמריכן (חולין דף קכד.) מאי כל שהוא טפח איכא (ו) למימר דאיידי רבינו גרי דניקנו שישות רכה נקיע נמי שישות שייה: אמר ה' וומר ווי ואמר ה' וומר ווי עברא כמקדמשי ומי לו מרשה אישייב כמעלטי דמי. לעבי לענין מילי דרכל כל שהן אישה מיבעי ליה אבל כמלסא דמוריית או אוריימא האצר שייה אמא אילי. מיכעי ליה אכל כמלחא דאורייחא החפר שירי ואם אפים לאיחקש לקרקעות כדפי קרק לאי הוקא אפים לעד לאיחקש הוקא הוקא היק לאיח הבית (דף ואם שירי פפלם שנה אחתה בי דחי שירי ביקר מער הות באיח היק על עם מפלחלין שה לעבר באיח היקיאל עם מפלחלין שה לבר לבר מפלחלין שה דירום העליונה מנה לבר מפלחלין שה העליונה מנה לבר מפלחלים וויים העליונה מנה לבר מפלחים וויים

משלשלי לפלניא אפי המי ושערי ואפילו ריהים העליונה קנה לבר פסקקה ופיל מריחים התרתונה יכל דמשלשל אפי ריהים התרתונה קני איבעיא ווסף לני מידים בתרתונה קני איבעיא ווסף לאפיל היהים להו עברא כטקרקעא או "כטטלטלא דטי אטר ליה רב אחא בריה דרב להו עבדא כמקרקעא או "במטלמלא דמי אמר ליה רב אחא בריה דרב שהא אבחים איוא לרב אשי תא שמע קהמובר את העיר מכר בתים שידון ומערות שהקואם שייה ומרחצאות ובית רבדין ובית השלדון אבל לא את המטלמלון וביטן ליקי לא יה שאמר היא וכל מה שבחוכה אפילו היו בה בהמה או עבדים הרי יש מני ואלי שם שאמר היא וכל מה שבחוכה אפילו היו בה משום הבי לא מיודבן לא אברת משלמא כמשלמא רמי משום הבי לא מיודבן לא אברת משלמא כמעלמלא דמי משום הבי לא מיודבן לא מא ממר לעם הדי לעם א ברי לעם א אלא אי אמרת כמלקעא דמי אמאי לא מיודבן ואלא מאי לעם המייל לעם ברישא אלא אי אמרת כמלקעא דמי אמאי לא מיודבן ואלא מאי ומים לאים ומים במשלמלא דמי מאי אפ" תימא כמקרקעא דמי שאני ממלקמלא דנייר מסיילין אברי עם ממלים או שהיו מים מוד הא מיי תימא ממרקעא דנייר מים אל היו בי או מייל רבינא לרר אשי מא שמעו ומרוחר ושל לוורדי בשייל הבינא מאים התבוחר של לוורדי בשייל הבינא לא נייר אפ"ל רבינא לרר אשי מא שמעו ומרוחר ושל לוורדי בשייל הבינא לא נייר אב"ל רבינא לרר אשי מא שמעו ומרוחר ושל לוורדי בשייל הבינא לא נייר א"ל רבינא לרר אשי מא שמעו ומרוחר ואל לוורדי בשייל הבינא לא נייר א"ל רבינא לרר אשי מא שמעו ומרוחר ואל לוורדי בשייל הבינא מהחברונא בלא נייר א"ל רבינא לרר אשי מא שמעו ומרוחר ואל לוורדי בשייל הבינא השליון אברות ביו ליורדי ב"יים האבירונה הללוורדי ב"יים האבירונה הלא נייר א"ל רבינא לרר אשים האבירונה הללוורדי ב"יים המבירונה הללוורדי ב"יים האבירונה הלא נייר א"ל רבינא לרר אשים האבירונה הלא נייר א"ל רבינא לרר אשים האבירונה הלא נייר אב"ל הבינא להיום המודבר המודרים המבירונה הלא נייר אב"ל הבינא להיום המבירונה הלא נייר אב"ל הבינא בלא נייר אוביר בינא להיום המבירונה המבי הניד מכוסרם א לא ביו אם ביו לה בינא לרב אשי תא שמע וארכותב וולעברו ושוף ואינוים מסקרקעא דלא נייד א"ל רבינא לרב אשי תא שמע וארכותב וולעברו ושוף ואינוים כל נכסיו) יצא בן חורין שייר קרקע כל שהיא לא יצא בן חורין ר' שכועון כיונה וננית א אומר לעולם הוא בן חורין עד שאמר כל נכסי נחונין לפלוני עברי הוץ מאחר מרבוא שבהן ואמר רב רימי בר יוסף אמר רבי אלעזר עשו מטלטלין שיור אצל עבר ולא עשו מטלטלין שיור אצל כתובה ואכיר ליה רבא לרב נחמן מאי מעמא עברא מטלטלא הוא ומטלטלא למטלטלא תוי שיור וכתובת 'י שה מקרקעא הוא וממלמלא למקרקעא לא הוי שיור

"עשו ממלמלין שיור אצל עבד יולא עשו מטלטלין שיור אצל כתוכה החם בדין הוא דלא ליתני קרקע ואיידי דתנא רישא אורבי עקיבא אומר קרקע כל שרוא חייבת כפאה ובבטרים ולכתוב עליהם פרוזבול ולקנות עמדם נכסים שאין להם אחריות בכסף ובשמר ובחוקה משום הכי קתני קרקע יאכל היכא דתני כל שהוא ליח ליח שיעורא והא חגן יצרבי דוסא כן הרכינס אימר חמש רחלות גוווות בעה (6) מנה ופרס חייבות בראשית הנו וחכמים אימרים 'חמש רחלות נחזות כל שהן ואמרינן יצכמה כל שהן אמר רב ימנה ופרס וכלבר שיהו מרומשית התם ברין הוא דלא ליתני כל שהיא ואיירי דקאטר תנא קטא שיעורא רבה אטר אידו נמי שיעורא וומרא קרי לה כל שהוא: פשימא אמר (ג) נשלשלי לפלניא כל מאני תשמישתיה קני לבר כחמי ושערי כל

פרנסתו דמי: ולא עשו מטלטלי שיור אלל כתוכה . דחנן נכי דההיא כמס׳ פאה ובפרקון דלעיל (דף קלג.) מייחיטן לה ופרשיטן לה הטחב נכשו לכניו וכחב לחשתו קרקע כל שהוח אבדה כתוכתה ואית דמוקי לה החם בשותקת ופירש רב נחמן כיון שעשחה שותפת כין הבנים חבדה כתובתה דכההית תרקע כל שהות ששייר לח שלא נחן לבניו מחלה כחובחה ודוהא קרקע כל שמוא אכל שייר לה וכחב לה מטלטלין כל שהוא לא אבדה הייט טעמא דלאו דוקא דכדין הוא דלא איבעי ליה למיהני מקרקעי אלא מטלטלי הוה ליה למיחני בהדיא: ואיירי דקחני רישא. במסכת פאה ר' עקיבא אומר קרקע כל שהוא חייבת בפאה ובבטרים ולכחוב עליו פרוזטל ולקנות עמהן נכסים שאין להם אחריות ככסף בשטר וכחוקה דהני כולהו דוקא מקדקעי ולח מטלטלי חנא נמי כיפא קרקע אף ע"ג דהוא הדין בסיפא למטלטלי ומשום סידורה דכל שהן מחט נכי הדדי. וכוידוי לא נרסי' בסרר המשנה דכשלמת נכי פתה פתח שדך כחיב קרקע כל שהוא גכי בטרים כחיב ראשית פרי הארמה אשר נחחה לי ולכחוב עליה פרוזכול הכי תקון רבון אם יש לו ללוה קרקע טחבין שרווטל

הגהות הכיח

אמר למלוה לגבות תובו בשביעית דדמי כמחן דחית ליה משכון דמקרקעי דטה משתעכד ליה וגבי משכון לא משמשא שביעים דלא קרינא כיה לא ינוש הואיל ואים ליה משכון ולא רט בית דין לנירור חקנת שביעית מן התורה. ולקנות שמהן נכשים שאין להם אחריות מקראי נסקא לן בקרושין אלא וירוי מעשר אט"ג דבחיב ביר (דנרים ט) השקשה ממעון קדשר יגי ואת האדמה אשר נחחה לט [וגוי] אשי אין ט קרקע יחודה דהאי לט אבל ישראל קאי בדחנן במסבת מעשר שני (ש"ש מי"ד) מכאן אחרו ישראל וממורים מתורדין אבל לא גרים ועבדים משוחררים שאין להם חלק בארץ אלמא אפי׳ אין לו קרקע אלא שיהא ראוי הוא ואבוחיו ליטול חלק כארך: ואמר ליה אכיי לרכ יוכף. דאקשי לעיל למ"ד כדי פרנסחו כל שהוא הגן וכל היכא דחגן כל שהוא מי לא בטינן שישרא: והחגן. בסרק ראשים הגו: חמש רחטים גוזוות כל אחת ואחת משקל מנה ופרם. ליטרת וחצי ליטרת חייבת ברתשית הגו דברי רי דוסת ותחתש לתן עשרות נפקת להו לכית הלל דבעינן חתש וחכמים תומרים הי כתלות וכי : אמר רב מנה ופרם. בין המשחן ובלבד שיהו מחומשות כל אחת יש בה למר חומש של מנה ופרם אבל בליר מהכי כמאן דלימיה דמי: שיעורא רבה. מנה וערם ללא חת הלא כשא מישור שישר או החתיל ללא מתני הקתני כל שהוא דוקא האו הלפר לא משוק שמעמא דבבי: אמר. שכיב מרע מטלטלי לפלניא והוא הדין לבריא על ידי קנין: לבר מחטי ושעדי. והוא סדין לבר מבהמוחיו כן נראה בעיני: אש' ריחים העליונה. שרנילין ליטלה משם כדי לחקבה אבל ריחים החחמונה במקומה מחקנין אוחה: כל דמטלטל. כל שיטלין לטלפט שאינו מחובר לקרקע מחש ואעיש שאין רגילין לטלטטו: איבעיא להו עבדא כמטלטלי דמי. גהי וראי דעבדא כמקרקעי דמי לענין שבעה וקנין בכסף ובשלר וכחוקה (ד) דכל מילי דארייתא דין מקרקטי ש להם מוהחכולהם אבל לענין לשון בני אדם מיקרי לישאי להו מטלטלי וישנן בכלל מחנת מטלטלי שהרי מטלשלי הוא או 'לא : הייט דלא אודבן ליה כרישא . במאי דקחני ברישא דמחניחין דמי אמחי קחתר אסיט דמשמע האיט דומה כל כך למטלטלין: אלא מואי אים לך למימר. אחלי המפלטלין ואפי עבדים ואי כמטלטלין למימר אפי שקיף ליבוא וא והשר בי משלטלי דמידי דהייט עבדים למטלטלין למימר אפי שקיף ליבוא וא והשר בי משלטלי דמידי דהייט עבדים למטלטלי ללא מידי והאלך בי משלט הייל ברישא אים לבי הייני מקרקעי בי משלטלי היידי למקרקעי דלא מידי למקרקעי דלא מיד וכיון דעיר מכר דהייט מקרקעי ללא מקרקעי דלא מיד להייט מקרקעי ללא מידי השיע אומי אומי אומי מער מכר החיים מער מכר היכי לחמי שייר מער מער מער מער מער אלא מער מער אלא מידי דבייע בי היכי לחמי שייר בעל מואי אומי אומי אומי שייר מער אומי אומי למירות בי מי אומי שייר העוד אים מעלטלין לעוד שייר מער לא היים מער לא היים מער אלא מער לעוד שייר לעוד שייר לעוד שהייר מער אלי מער אלא מער המוא מער עבר אלא מער לעוד שייר מער אלי עבר מער אלא מער המוא מער מער שוו מעלטלין שיר אל בעבד לא היים מער אלי הושא שיינו א המער בי מער המער מער אלא הרוש שייר מער אלי מער אלא הרשא שייר העוד אייר מער אלי מער המוא מער מער המער מער אלא היים מער אלי מער אלא היים מער אלי מער המער מער אלא היים מער אלי מער אלא מער מער אלא היים מער אלי היים מער אלי מער אלא מער מער אלא היים מער אלי היים או שייר מער אלי מער אלי מער או מער מער או מער או מער אלי מער אלי מער אלי היים או מער אלי מער או מער מער או מער איים מער או מער מער אלי מער אלי מער אלי מער אלי מער או מער או מער אלי מער איי מער איי מער איי מער איי מער אלי מער אלי מער אלי מער איי מער איי

ייני, דן פחם של (של קלב, : ח) כתובוי עם. [עיי לשכ"ם] ו) [לעיל קחם: וש"נ] ו) קרושון כו. : ח) שם מ) שם: בי) (שול עוו ב"נ קר: ע'ב כו. ע'

משרת השים

דאנן משום דלאו כרות גיעא מתנינן לה . עבד גמר לה לה מאשה לבעים גט' כריחות וכיון דים לבעל העבר זכות בשער שכחוב כו

רביט מנכאל ורבותי שבלותי"ר וגם יש לפרש כך לעולם עבדא כי מקרקעי דמי (נ) וגבי גם אמאי חשביכן אפי׳ מטלטלין שיור אלל טבד היינו טעמא משום דכריתות גמור בעינן וכיון שוה שייר משלטלין מאן לימא לן דלא היה בדעתו לשייר העבד בכלל המטלטלין אחרי שלא פירש מה הן המטלטלין ששייר ואע"ג דברוכחא אחרינא עבדא כמקרקעי דמי מיהו גבי כריחום לאו כריחות הוא : אמר רבא א"ר נחמן חמשה. נותני מתנה הן שאין דיכן חלוק מנותני מקלת עד שיכתבו כל נכסיהם ואו דינן חלוה ממשייר קלת ממט וכגון שלא שיירו כלום אפי׳ במשלטלין כרמסיק בסיפא לכר מכהובת אשה במקרקעי הני שיור ולא משלשלי: ואלו הן שכיב מרע עברו אשתו ובניו מברחת. והשתא משרש להו ואויל שכיב מרע כו' וכולהו כבר משורשים בפרק זה וכיש טחלין לבד ממברחת ולקמן בסמוך מפרשנה: בניו דחנן הכותב נכביו לכניו וכתב לאשחו קרקע כל שמא אכדה כתובתה. אכל שייר לא אבדה דמנו דנחתא אהאי שיורה בשביל כחובתה נחתה כנוי אכוליוו ככפי כראמר ביש נוחלין החוא דפלגינהו לנכסיה לאתתיה ולבניה בייר חד דיקלא וכו' ואפקי' החם מגו דנחחת אריקלא נחחת כוני אכילהו נכסי: מברחת דחמר מר כוי . כנומר אשה אלמנה שיש לה נכסים ודעתה לינשא ורולה להבריח נכסיה מבעלה שלא יהא זכאי בנכסיה ואם חתאלמן או תתגרש יחורו לה ככסיה ואם לא הוניחתן מרשותו קודם כבוחין יוכה בהן בעל וחמריכן בכחובות לריכה שהכתוב כל נכסיה לאחר סחם כיון

רב נחמן לרבא אבל רב אשי לא היה אומר מסברא דנפשיי ור ומוץ מה משמע בפ"ק דגיטין (דף מ. ושם) דפריך החם דרב נחמן ששייר קרקע ומטלטלי לעלמו לא הקנה לו השער לגמרי שגם זכות שביי נפשי וה"ל משמע בפ"ק דגיטין (דף מ. ושם) דפריך החם דרב הארון כתוב בו הלכך לא קרינא ביה גע כריתות. כענין זה פירש חיים אחרב נחמן ומשני משום דלאו כרות גיטא אלמא משמע דרב הארון כתוב בו הלכך לא קרינא ביה גע כריתות. כענין זה פירש לכם עו סמג כחמן , נועיה הוא דקאמר הכי. ר"ח: ב"ע מו"מ ס" ביף וא : אָטר ליה אנן משום דלאו כרות גישא מתנינן הא דחניא לעיל בפרק יש לה אמר רבא אמר רב נחמן חמשה עד נוחלין (דף קלב.) הכוחב כל נכסיו שיכתבו כל נכסיהם ואלו הן שביב מרע עבדו אשתו ובניו מברחת שכיב מרע דחנן") שביב כרע שבתב כל נכסיו לאחרים ושייד קרקע כל שהוא מתנתו קיימת לא שייר קרקע כל שהוא אין מתנחו קיימת עבדו דתנן יהבותב כל נכסיו לעבדו יצא כן הורין

אבור ליה אנן משום דלאו כרוח גישא מחניכן לה. שכן השיב

לאשתו וילא (י) עליה שער חוב רי אליעזר אומר חקרע כחובתה כוי וכל נכסיו קאמר החם וקאמר החם נמי בתר הכי דניחא לה דחיפוק קלא עלה דכחב ניהלה לכולהו נכסי איכא למימר דכולהו נכסים לאו דומא שאין לריך אלא יותר מכתובתה איצ שייר קרקע כל שהוא לא יצא בן חורין אשתו בפלוגחא לא קא מיירי ואע"ג דשטר דאמר רב יתודה אמר שמואל יוחבותב כל - ליח לפולם מברחם נמי חיכה פלוגחה בכתובות נכסיו לאשתו לא עשאה אלא אפטרופא בניו (דף עם.) כמו שהביא רבינו שמואל רתנן י)הכותכ כל נכסיו לבניו וכתב לאשתו מכל מקום היכח דגלית דעתה דמשום קרקעכל שהוא אבדה כתובתהמברחתי דאביר אנכובי הוא מודו כולי עלמא כדקאמר יאיר רשיר (קמן: מוסרו או ענמח כדקחמה בא למימר (קמן: מוסר לחלדן ואיתורה אנן כרות בעינייהו הוי שיור, פירוש שייחדה כליסר נם לרחודה הראשה מר "מברחת צריכה שתכתוב כל נכסיה יובכולהו (4) ממלמלי הוי שיור לבר מכתובה לכחובה כדחמר חמימר בפי חביים ראמקרקעי חקינו רבנן מממלטלי לא (שם נה.)כדפי׳ רבינו שמואל ולא דמיא תקון רבנן אמימר אמר מטלמלי דכתיבי ר כלים וכיין להא דאתר לעיל בפרק ים נוחלין (דף יום חבי קתני להא דאתר לעיל בפרק ים נוחלין (דף החברם מחלפוני לא בכתובה ואיתנהו כעינייהו הוי שיור 'אכיר בן חורין ולאו קלב:) משלשלי קאמרת משלשלי לא נכסי לפלגיא יעכדא איקרי נכסי דתנן הכותב האמינא סי' דמעלטלין לא הוי שיור כל נכסיו לעבדו יצא בן הורין הארעא איקדי לכהוכה דהכא מיירי במטלטלין נכסי דתנן יונכסים שיש להן אחריות נקנין שייחדם לכחובה וכרפירש רכיט בכשף ובישטר ובחוקה יגליטא איקרי נכשי שמואל ואותו ודאי הוי שיור: בי הא דרב פפא הוו ליה הריסר דתנן האשאין להן אחריות אין נקנין אלא אלפי כו'. פירפתי לעיל בפרק במשיכה 'זווי איקרי נכסי דתנן שושאין להן אחריות נקנין עם נכסים שיש להן אחריות

שיחלקי לח שייר קרקע שלא כתב המוכר את הספינה (דף עונ) ונס ההיא לשני שטרות הם שירשתי שם : איבעיא

את השטר חוזר בין בשטר בין בשרה ורב חייא כר אבין אמר רב הונא שלשה שמרות הן תרי הגי ראמרן אירך אם קדם מוכר וכתב את השמר כאותה ששניגו

דלא שיירה מידי הנן סהדי דלא נתנה לזה אלא בשביל שרולה לינשא ולכשתרלה יחזרו לה אבל אם שיירה כל שהוא קנה המקבל מחנה ולא יחזרו לה כל הנכסים עולמים זוה הדבר אינו כחוב בגמרא כך אלא מכללא שמעינן לה דאמרינן כבחוטת בשרק האשה שנשלו לה נכסים (דף עע.) אמר רב חנילאי בר אידי אמר שמואל אני מורה הוראה אם יבא שער מכרחת לידי אקרענו ויהיב טעמא דלא שביק איניש לנפשיה ויהב לאחריני מיהיבי הרולה שחבריות נכסיה מבעלה כילד היא עושה כוחבת שער פסים לאחרים דברי רשב"ג וחכמים אומרים רלה משחק בה עד שחכחוב באם ונישאת מהיום ולכשתדלה טעמת דכתבה ליה הכי הת לת כתבה הכי קנינהו לוקח תמד ר' זירת לת קשית הת בכולן הת במקלמן שמעינן מהבת היכת דכתבה כולן לא קנה לוקח ואף בעל לא קנה כדמשני החם עשאום כנכשים באינן ידועין לבעל אליבא דר"ש' אבל היבא דלא כתבה כולן אריבה שתבחוב מהיום ולכשארלה לא קנה לוקח: ובכולהו. הני חמשה ממפלפלי הוי שיור שאם שייר מפלפלין כשייר קרקע דמי: ואימנהו בעינייהו הוי שיור. שהרי חשה גובה כחובתה מהם כדאמר אמימר בפרק אפ"פ בכתובות (דף נה.) משלפלי ואיתנהו בעינייהו בלא שבועה ואיכא למימר דאורא אמימר לטעמיה דהא הכא אמימר נמי קאמר לה: אמר נכשי לפלניא. פכקי הלכוח הן שפוסק הגמ' שכיב מרע שאמר נכסיי לפלניא א"ל בברית שהקנה בסודר ואמר נכסיי לפלניא ובא הגמרא לפרש איוו דבר קרוי ממון והוא הדין אם אמר בלשון לע"ז אויי"ר או בלשון שמכנין הממון דין נכסיי לפלוני נוהג בו: עבדא מקרי נכסי. כמו כסף וזהב והרי הוא בכלל המהנה: דחנן בקרושין: נכסים שיש להם אחריות. והקרקעות אחריות כל מלוה וחוב ובחובה נסמבין עליהן לפי שאין דליקה שולעת בהן וחינן אוברין וקחני בהן לשון נכסים: ושאין להם אחריות. הייט משלטלין וארישא האי דמיקרו לבסים וכמאן דמיהני נכסים שאין להם אחריות: נקנין עם נכסים שיש להן אחריוה. שאם מכר אדם או נתן לחבירו מיולטלין וקרקעות החזיק בקרקעות קנה מטלטלין: כי הא דרב פסא. כלומר ומניין לט דנכסים באין להם אחריות הנקנין עם נכסים שיש להן אחריות מיירי נמי במשות (ד) ומללן דמעות נמי נקט על ידי קרקעות והלא אין מצבע נקניח' בחליסין ועל ידי קרקעות מכלן כי הא דרב פסא כי' אקניכהו ניהליה לרב שמואל ההלך שם בקנין סודר: אגב אסיטא דביחיה. שהקנה לו בסודר קרקע כניסת ביחי ואגבו הקנה לו המעות בחורת הרשאה המפורשת בבבא [קמא] (דף ש.) אי כמי הלך והחזיק הקרקע והקנה לו המעוח כל מקום שהן אלמא מעוח מיקרי נכסי : עד (ה) חזוך. מקום ויש מסרשין מצי הדרך ומסרשין כמי שלא יחזיק בהן לעלמו ולא היא דכיון דכתב בהרשאה וכל מאן דמחעני ליה מן דיכא קבלחי בין לוכוח בין לחובה מינה שמעינן דשליח שווייה הכי משרש בכבה [קמא] (שם): זכו בשדה זו. הקנה להן בכודר לטרך פלוני: חוזר בשער. מייפי כח דשטר יכול לחזור בו כל זמן שלא נמסה השטר לאוסו פלוני: ואיט חוזר בשדה. אחרי שכבר זכו בקנין או בחזקה וזכין לאדם שלא שיור המאיר בפניו: שלשה . עניני שטרות הן ולא כא לחלוק אלא להוסיף: אם קדם מוכר וכחב שער. מכירה להיות מוומן ללוקח כל שעה שירלה למכרו לשרהו לא יהא שיטוב במשוחיו בשביל כתיבת השטר ולכך קדם והכחיבו והוא יכול לעשוח כן כאוחה ששנינו

בכסף ובשמר ובחוקה כי הא הדרב פפא הוו

ליה תריסר אלפי זווי בי חוזאי אקניגהו ניהליה

גרשום

איכא למימר

כעינן וסטוי

כרים הן שאין מעשה ער

ורשייד חבנת

יורשין שייר ! יכתה. במחלק

: מברחת, כניו

יכה: לאחר ברי

כל נכסית ראי

לחור בחן דלא נתנת לו

הנתום חכ"ת (ה)בשי ובכולהו ממעל הוי פיור לבר מכת (ג)רשב"ם ד"ה דחוןת וכוי כי מקרקעי דמי ו ליכי גט אמאיז (ד) : כי כא דרכ פשאוטי מ כמי כמעות דמעוק ו וחיכת ומכלן כמר (ה) ד"ה עד חווך מנ כ"ב והצי איהא כסרקו ד"ה ואלו וכו' ויצא בערחוב ר' אליעור ו ההרונ מחומה והמיות הקרע. כחונה. וכל נכסיו :

ואחר כל נכסיי לפלוני, עבדא חיקרי נכפי רחנן כי! אסיפא דביתיה. בקצית סק, ביתי : עד תיוך , עד איתי סיף שהני אלו : כ' שפרות : ליוער טשני ענינים זון חשימיות. אח אטר זכי בשרתוול ז'תי: שברה פשום רהשתא לא תלי חוכית כפסר רשעיקרא קאחר זכי ווכין לו לארם שלא בפלד . ואם אסר על פנת שתבתבו לו את חשמר זה רהשתא תלי חוכית גם בשפר תיור בות זכות . כל דלא אתא לידא ו מתבת

עין משפמ ער מצות

פרק

לואמר ר"ש כן לקיש אומר חיה ר"ש פרה

נפדית על גבי מערכתה אמר רב שמן בר

אכא אמר רכי יוחנן פרת חמאת אינה

משנה 4) ועגלה ערופה לאו שחימה ראויה

היא *והתנן "נמצא הדורג עד שלא תערף

העגלה תצא ותרעה בעדר אמר ר"ש כן

לקיש משום רבי ינאי עגלה ערופה אינה

משנה ומי אמר רבי ינאי הכי *והאמר רבי

ינאי גבול שמעתי כה ושכחתי ונסבין חבריא

לוטר "ירידתה לנחל איתן אוס־תה ואם

איתא לישני כאן סורם ירידה כאן לאחר

ירידת א"ר פנחם בריה דרב אמי אגן משמיה

דרשב"ל מתנינן לה ענלה ערופה אינה

משנה א"ר אשי כי הוינן כי רב פפי קשיא

לו מי אמר השב"ל הכי והא "איתמר צפור"

מצורע מאימתי נאסרין רבי יודען אמר

'משעת שחיפה ורשב"ל אמר משעת

לקיתה ואמרינו מ'מ דרבי שמעון בן לקיש

גמר קיחה קיחה מעגלה ערופה אלא אמר

רבי חייא בר אבא אמר רבי יורען עגלה

ערופה אינה משנה: בזרתני ישנים שלקרו

פרה ובנה איזה שלקח ראשון ישחום ראשו

ואם קדם השני זכה: גבו אמר רב יוסף

לעניו רינא חנו חנא *אם קרם השני הרי זה

זריז ונשכר זריז דלא עבד איסורא ונשכר

דקאביל בשרא: כותני "שרט פרת ואח"כ

שני בניה "סופג שמונים שרם שני בניה

ואחר כך שחמה מופג את הארבעים *ישחמה

ואת בתה ואת כת בתה סופג שמונים שחמה

ואת בת בתה ואחר כך שחט בחה סופג את

הארבעים סומכום אומר משום רבי מאיר

דתניא אותו ואת כנו איז לי אלא אותו ואת

בנו 'אותו ואת אכו מנין כשתוא אומר לא

תשחמו הרי כאן שנים הא כיצר אחד השוחם את הפרה ואחר השורם את אמה ואחר

השחם את בנה שנים האחרונים חייבין

האי

אותו ואת בנו

הש'ם

מון א מיי פיי מסלכום רולת הלכה מ: מון ב פיי שם הלכה ו:

לן ג מוח פייח מכלי מומחת לרפת כלי 1: ירו ר מיי סייב מכלי שתיפה כלי 1: לאון קמם מושים כליינ: מי' מו סציף ו: ימו חומיי שם כליינ:

מוש"ע שם פתר שם

לדגרובן נמנא ההורג · וא"ח והאך מדקדק מכאן דלא מיחסרא ממים דילחא הייט טעמא דארעתא שימלא ההורג לא

חשם ורחי חיט כן חלח (כ) עד שלח נשחט יצא וירטה בעדר ט' עגלה ערופה חינה כו ומפרש בנמ' טעמח דאשם חלוי משום דלכו נוקפו וגמר ומקרישו מספק אבל אשם וראי כי אקדשיה אדעתא דחטא אקדישואגלאי מילתא למפרע דהקדש טעות הוה ודילמא הייט טעמא נמי דעבלה ערופה ולא משום דלא מיחסר מחיים ולעולם אם נשחשה אפורה וייל דפברא דגמרי ומקדשי דלא מסקי אדעחייהו שימלא ההורג וא"מ וואמאי לא משני דעד שלא חערף היע עד שלא נראה לעריפה קודם ירידחה לנחל איחו כדמשני בפי בחרא דכריתות (דף כה.) וישל דסמיך אמאי דדייק החם (ניו שם) משישל דנה מיחשר מחיים דחתני סיפה משנערפה חקבר שמחחלה לה באה אלא של הספק כפרה ספקה

והלכה לה: ענלה פרופה אינה משנה . ואים ולמה דחקלומר אינה משנה

לימא תנאי היא כדאמרינן בפ' בתרא דכריתות (דף נה.) דתנאי פליגי בהכי ו"ל דכך היחה קבלה בידם הקשה ה"ר משה מעוכדי"ש אמאי לא קאמר דשוחם דמחני׳ הייט עורף ופטור לר"ם משום דלא חזיא לאכילה ולרבנו חייב משום דעליפה זו היא שחיפה כדאמרי׳ בריש פ׳ שני שעירי (יומא דף סה.) גכי שעיר המשחלה דחייתו לנוק הייע שחיטתו וחייב משום חותו וחת בע ובפ' חטאת השף (זלחים דף ע:) אמריט "דעריפה מטהרת מידי נכלה וחירן ר"ח דח"כ לא הוה ליה למיחני השוחם אלא העורף ודוחק הוא דדלמא מנא שוחם משום אחריני פרת חטאת ושור הנסקל כדאמרינן בפ"ב (לעיל דף כפ.) דסיפא בקדשים ואיירי דמליק מבהמה חנא שחימתו כשרה ולח קחני מליקחו : אבור רבי ינחי נבול שמעתי בה . רבי ינאי לעעמיה ראים ליה בפ"ב דקדושין (דף מג) דכפרה כחיב בה כקדשים ולהכי מיחסרת מחיים כמו שתר קדשים דמיתשרי מחיים א) וערפו שסדדרשיכן

(כרתות דף ו.) מיניה שם חכת קשורתה אינטריך לאתר עריפה דלא (כריתות דף ג) מיניה שם חסת קטרתה מינפריך לחתר עריפה דלא
נימא דשריא משום שנעשית מלוקה : בריתוך כאן קודם ירידה
נימא דשריא משום שנעשית מלוקה : בריתות מקני דכריתות (דף פני)
מוכחא דלא מיחסר מחיים כדרייק החם "(בפ"ב) מסיפא דקחני
דכפרה ספקה הלכה לה : ברוך קיחה קיחה מסקנא לא קיימא
הכי בפרק כ' דקדושין (דף מו) אלא מטיק דריל כחנא דני רבי
דימונאל דינות ברו נאחר מדינור מרכרה ביוני מא מדינות מא מרכרה ביוני ישמעאל דיליף הכי נאמר מכשיר ומכפר בפנים פיי מכשיר בפנים אשם מלורע מכפר שחר קרבטח ונאמר מכשיר ומכפר בחוץ פירוש מכשיר לפורי מלורע מכסר עגלה ערוסה ושעיר המשחלה ובפרק בחרא דכריתות (דףכה.) מוקי לה נמי רב המטנא דאמר עגלה ערופה מיחסר מחיים כחנא דבי ר' ישמעאל וחימה היאך משמע ממילחיה דר' ישמעאל דמיחפר מחיים וייל דדייק משום דלא אילטריך למילף מכשיר ממכפר אלא ליאסר מחיים דלאחר שחיטה ידעינן מוזה אשר

[לא] חאבלו לרבות השתומה פי: סומכום חותר משום רית סופג שמונים. ארישא נמי פליג כדפי בקונטרם וכה"ג אמר בפ' קמא דיבמוח (דף מ:) חלוק היה ר"ש אף בראשונה וסיסא נקש משום רבוחא דרבנן דחע"נ דחיכת שתי שמות דחיתו וחת בנו וכנו וחותו לח לתי חלח

ארבטים כיון דנפקי חרוייהו מחד קרא דנא חשחעו: (חולין) בא 21.

ואמר כיש לקיש אומר היה רבי שמעון פרה נפריח. אם מלא נאה הימנה אפילו על גב מערכחה אפילו שחטה כהלכחה על מערכח של עלים שהיא נשחטת עלים כראמרי' במש' פרה (פ"ג מ"ש) וקסבר ר"ש אקרשוה כי ההיא דמנן בפ' בחרא דכריתות (דף נגו) המביא אשם חלוי כל העומד לפדות כשדוי דמי וקרינא ביה שאתה ישל להאכיל ואי וטרע ע שלא אשא אם עד שלא כשמע ש' וירשה עד שיסתאב

קשיא למה לי קבלח טומאה היא גופה תורה אור ש. מטמחה אדם ובגדים מפרשינו כה"ג בכריתות בפרק דם שחיטה (דף כח:) כגון בשל שחפהו בפחות מכבילה בנה אי משרית ליה אוכל מנטרף בהדי בנק ומקבל החי בנק טומחה חם יגע בטומחה ומטוחה ומטוחה ומיוחה לאו אוכל הוא לא מקבל האי בלק טומאה דלית ביה שיעורא וכי עשו כרימום כם. ביום תוכליו אחריני מהורים הן שאינם בניק שכחם טונמין "בנבלה חלח בבלח: חינה זיחב משנה . לא נשנית במשנחיט : ותרשה בערר. כשאר חולין אלמא אינה ומים' נחסרת מחיים וכי שחסה חוחרת: הכי גרסיט אמר ריש לקיש א"ר ינאד מגלה מרופה אינה משנה: והא"ר ינאי . בקרושין (א) ובכריתות בפרק . שחשו מ. בתרא(דף מה.):גבול.מאימתי גאסרת: מבריא'. בני הישיבה: לפורי מטרע. מי"ל בקרושין בהאים מקדש (דף ש:) ראסורין בהנאה: משעת שחיפה. וכאסרת שתומה אבל המשולחת מוחרת דכתיב (ויקרא יד) ושלח את הלפור מחיה וגו' ולא אמרה חורה שלח לחקלה: משעת קיחה . ושחיהן נאסרות עד שישלח: גמר קיחה קיחה כיי . מה עצלה ערופה שנאמר (מוספסת פיה) בה קיחה (דברים כם) ולקחו זהני העיר ההיא ענלח בקר אסורה מחיים אף ולקת למטהר שתי נפרים חיות (ויקרא יד) אכורות מחיים ומיהו עגלה מרופה ים לה נבול ליאסר בירידתה כרימות כה. לכחל איתן אבל אלו אין בהן מעשה מלקיחה ועד שחיטה וכיון דכחסרות מחיים על כרחיך משעח לקיחה: אלא. הא חירולא דמחרך אינה משנה לאו רים לקים אמרה אלא ר' יוחגן מריח על גני לחור של מחרה חלח לי יוחגן ויירוסופג שכונים: (כלי אכאי "אותו ואת מ. מריח על גלולים בן לקים מיחסרת ב בנו אסר רחבוא ולא בנו ואותו לא ס"ד מי מימי שי מחיים והת דמנו תלת ותרשה בעדר מחיים והא דחנן חצא וחרמה בעדר ימר פימי א תחיים והת דתקן תנת וחדתה בעדר המסר המשר ברו. במשר ברו השני לשתום ראשון והנאשון ימחין

> h) שרוסה לב"ד שכח התחד לפתום וחבירו היים ודמות האמר אני לריך יותר ממך אני אומרים להם הנותח ראשון ישחום שעל רן רוא שיפוד מנח כן לקח שאיט לא מכרה בעל הביח לשני ועכב לעלמו היה ליו ושמש מנח כן לקח שאיט לא מכרה בעל הביח לשי ועכב לעלמו היה שיחה המשפי או המוקח מבעה"ב הוא קודם שיחה מפני או המלכה שיחו לבעה"ב שעל מנח כן לקח: דלא מבד אישורא. שהקרים בעלמו אין טיל בשרכם של יכא לירי איסור: נשכר. יש לו ריוח שאיבל היום נשר: הא בני ואיוני. של יכא לירי איסור: נשכר. יש לו ריוח שאיבל היום נשר: אינו דסתם בורוברי ואחיכ שתעום סופנ אם הארבעים. דאין כאן שחיטת ארחנים היבין . ואת בתה ואתר כך את בת בתה . ים כאן שני אומו ואת בנו : אחר כשמם שתעה ואת בת בתה. אין כאן עדיין איכור ואח"כ שתע את בתה הי היהוד כשום את בתה בתים את בתה בני ז וים בשתיםה זו שני איכורין איכו ואת בני משום אתה ובע ואותו) כחלם דחסר כתן משום בתה של או שכבר נשחשה וחם בנו משום אמה ובנו ואותו מישת וציל וחדל התראה וחד חושה - שחושה גבו נא חשחטו . לשון רבים משמע: הרי כאן שנים . הוהיר את שניהם בין אם שוחט האם ובין אם שוחט הכת ולא משבחת לה שנים כינד נח ואם וכח שוברין אלא כשלש בהמשח והא "כילד בח ואם ובח דאי אם ושני בניה למה לי תרא פשיטא מה לי חד ומה לי חרי דכי היכי דמחייב אהאי מחייב אהאי ואי בסרה ובחה ובח בחה פשיטא חרוייהו אותו ואת כט נינתו אלא על כרתך באחד שוחט פרה והשני את אמה והשלישי את בחה קאמר לאשמושינן דאבט ואותו נמי מחייב : אבל Chulin Tom XXV.

כתוכות לו) כה. ע"ם

נו גרשום

ו משתת קיום על מחל מנתל חבל דין הוח חם בחו

4177 . יכו שלינה וכו׳

שיפה מקובצת

א) וענלת ערתות לאו

שהישת ראוית היא . ג'ב ג'א בס'י עכלה שרושת שרומת ראוית תיא רתגן וכו' :

הנחות הכית הגדות הביח (ח) רש"י דים וכח" ינחי כקירוטין. נינ פי זיף פו: (כ) רצמי ז' וכחק וכוי חיש כן חו אם פר:

גליון הש"ם מרני סופג שמוניו ע" כריחום ט'ע'נ תום' ד'ה וכי קרוטין דף מו עיכ ה דים סרי: דעומי י פגלם וכוי רפר משפחת פידי פגלי שיין מנחות דף קה מום' דים ושעלם:

הנהות מהרי רגשבורנ א) תוס' ד'ה אמר כמו שאר קרשים דפי מחיים והא דכחיב ו של וכו' כל"ל: האי מיבעי ליה לנופיה א"ב ליכתוב לא

תשחום כאי לא תשחפו ואכתי כיבעי ליה

דאי כתכ רחמנא לא יוותשרום ה"א חר אין

תרי לא כתכ רחמנא לא תשחמו ואפילו

תרי אם כן לכתוב לא יו ישחפו מאי לא

תשחמו שמע מינה תרתי: שחמה ואת בת

בחה [וכו']: א"ל אביי לרב יוסף מאי מעמא

דסומבום הא סבר סומכום "אכל שני זיתי

חלב בהעלם אחר חייב שתי חמאות ובדין

הוא דלישמעינן בעלמא והאי רקא משמע

לן בהא להוריער כחן דרבגן ראע"ג דנופין

מוחלקין פפרי רבגן או דלמא קסבר מומכום אכל שני זיתי חלב בהעלם אחר אינו

חייב אלא אחת והכא היינו פעפא הואיל

ונופין מוחלקין א"ל אין קסבר אכל שני

זיתי חלב בהעלם אחר חייב שתי המאות

ממאי *מרתגן הזורע כלאים כלאים לוכה

מאי לוקה אילימא לוקה אחת פשימא ועוד

מאי כלאים כלאים אלא פשיטא ב' מלקיות

במאי עסקינן אילימא בזה אחר זה ובשתי

התראות תנינא **נזיר שהיה שותה יין כל

היום אינו חייב אלא אחת אמרו לו אל

תשתה והוא שותה אל תשתה והוא שותה

חייב על כל אחת ואחת אלא פשיטא בבת

ארת ובהחראה אחת מני אילימא רבנן

דפליגי עליה דסומכום השתא ומה התם דנופין מוחלקין פמר רבנן הכא לכ"ש אלא

לאו סומכום היא לא לעולם רבנן יו ומילחא

אגב אורחיה קמ"ל דאיכא תרי נווני כלאים

ולאפוקי מדרבי יאשיה *דאמר רבי יאשיה

יער שיורע חכוה ושעורה וחרצן כמפולת

יד קמ"ל דכי ורע חמה וחרצו כו ושעורה וחרצו

נמי מחייב ת"ש "אכל מות כזית ומות כזית

סופג. שכונים רבי יהודה אומר אינו סופג

אלא כו' היכי רכוי אילימא בוה אחר וה

ובשתי התראות מ"מ דרבי יהודה התראת

ספק היא ושמעיגן ליה לרבי יהודה ראמר

"התראת ספק לא שמה התראה דתניא "הכה

את זה וחזר והכה את זה קלל את זה וחזר

וקלל את זה או שהכה שניהם כבת אחת או

שקלל שניהם בבת אחת חייב ר' יהודה אומר

בבת אחת חייב בזה אחר זה פמור אלא

פששא בבת אחת וכהתראה אחת ומאן תנא

קמא אילימא רבגן דפליגי עליה דסומכום

השתא ומה התם דנופין מוחלקין פמרי רבגן הבא לא כל שכן אלא לאו מומכום

היא לא לעולם בזה אחר זה ורבגן והאי

תנא סבר לה כאידך תנא דרבי יהודה

דאטר התראת ספק שמה התראה *דתניא

שחט אחד האם ואחד הכח אפילו אחרון פטור אבל חרי לא . קא משמע לן : לא ישחטו . דמשמע לא על ידי אחד ולא ע"י שנים לא יהיו נשחטין: מאי לא חשמטו . דמשמע דמרוייהו עברי בשבת בפי ר' עקיבא (דף פה) ו"ל דכיון דאתא נמי לאוהרה דמסיג איסורא: בהעלם אחד. שלא טדע לו בנחים שחשא ובשוגג

תורה אור חייב שחי חטחות וה'ה נמי דמחייב בהתרחה חחם וכלתו חחד שני מלקיות: דלישמעינן בעלמא. היכא דאין גופין מוחלקים כגון בשני זיתי חלב: דחע"ג דגופין מוחלקים. שעל ידי שתי פרות כחין לי שני מלקיות

הלני ופליג סומטים בסיפת וה"ה לרישה דקחני שחט שני בניה והח"כ שחטה סופג מ' לסומטים סופג פ' וכך מלחמי בתוספתה (פ"ה) שחם ח' בניה ואחר כך שחמה פוחכום אומר משום רבי מחיר חייב משום חמשם לאוין: הזורע כלאים כלאים. משמע שורע וחזר וזרע : ועוד מחי כלחים

כלאים . חרא וריעה נתי מחייב חדא: ככת אחת. כידו אחת חטה וחרלן וכידו אחת שעורה וחדלן: אלא לא סומסום. ושמע מינה חבל שני דיתי חלב בהעלם אחד חייב : לעולם רבנו. וככ' התראות ודקשיא לך סשיטא הא קמ"ל דאיכא תרי גווני כלאים דביו חסק וחרלן וכין שעורה וחרלן הוו כלאים ולאפוקי מדרכי יאשיה דבפי

שלשתן כאחד: אכל מוה כזים ומוה שלשתן כתחד: יושל שום שדיי יושה משל מים כנית . משני גיד הנשה של שתי יושה משל ו של בהמה אחת: ארבעים. כ' יהודה לטעמיה דאמר בפ' גיד הנשה איט טהג אלא באחת: מאי טעמא דרכי יהודה. דאמר איט שופג אלא ארבעים לא הוה ליה למילקי כלל כל חדא וחדא החראה ספק הוא דהא מספקא ליה לר' יהודה באיזו מהן נוהג בשל ימין או כשל שמאל דקחני החם

והדעת מכרעת שהוא שלימין ואיבעיא להו פשיטא ליה של ימין ומאי דעת קיושין לם. ו דעת מורה או ספוקי מספקא ליה ומחי דעת דעת טטה ומדלא פשטיה מהא דמיפשם פשיטא ליה שימ לא לקמן כל, חדב

בשתי התראות קאמר דהא שמעינו ליה דאמר החראת ספק לא שתה התראה: הכה זה וחזר והכה זה. מי שלא שהחה אחר גיטה שלשה חדשים וניסח וילדה ספק כן חשעה לרחשון וספק כן שכעה לחחרון

וכשגדל הכה את האחד וחזר והכה את חבירו: חייב. דקסבר התראת ספק שמה החראה : בכת אחת . הרים שתי ידיו והכה זה בחחת חם באחת: חייב. דהתראת ודאי היא: כבת אחת. דהויא החראת ודאי וקאמר ח"ק סופג שמונים: אלא

ווד אין תורי לו לאו סומכום היא. דלא אשכחן חנא איר (מאור) (אוור שופ אי (מאוד) (אחר שהמ) ואת בני שהפק) יהא ה אי אהם (שה (התם אורי ש דאים ליה הא סברא אלא הוא : כאש השרופו . נשה הוא ולתו שניחק לעשה אין טקין עליו והמוחיר בפסח סטור:

זורס ה תכוחה מו, לח שייך לפרש כן יוכי בהמהך ותיהו ששק ני למון את כי יהודה כמסי כלאים (מים מים) שביינ"לא תותירו מכעו עד בכך והנותר מבעו עד בכך באש תשרופר

לא מחייב בכלאי זרעים עד שיזרע חטה וששורה וכוכמת או שני חטים ושעורה או שני שעורים וחסה דבעי כלאי זרעים בהדי שדך והא דאמר בריש פרק בחרא דבטרות (דף עני) ילהר וחירוש אין מעשרין מזה על זה דאמר קרא כל תגב ילהר וכל חלב חירוש ודגן אחרה תורח חן חלב לזה וחלב לזה אין לי

אלא הירוש חילהר חירוש חינן דנן ודנן מנין אמרח ק"ו ומה חירוש וילהר שאין כלאים זה בזה אין מעשרין כו' ולרכי יאשיה מייתי לה הכי ומה תירוש וילהר שחין כלחים זה כזה (אפי' ע"י דבר אחר) חין מעשרין מזה על זה תירוש ודגן דגן ודגן שהם כלחים ע"י דבר אחר כו' לא נקט דבר אחר אלא משום חירוש ודגן : באצר טעמא דרכי יהודה החראת ספק היא . וא"מ והא מסיקנא בפ' גיד הנשה (לקמן דף זא.) דמסשט פשיטא ליה לרבי יהודה דשל ימין וייל דהכא בטי למימר דחפשוט מהכא דלא מספקא ליה ומסיק דלעולם לא מפשוט וסבר לה כאידך כו' :

בא א מיי פים מהלי הדורע כלאים כלאים לוקה . חימה דמשמע הכא דכחד כלאים לא לק אלא חדא ואמאי לא לקי נמי משום לא חסיג גבול רעך (דנרים ים) דלטנין איסור כלאים דרים לה

כב ב מיי שים מכלי בשבח בפי ר' עקיבא (דף פה.) וייל ד כלאים כלי ב סמר לאין רפ ששים דר סי גבול אין לוקין עליו משום כלאים כמי שאין לוקין על השנת גבול דניתן להשבון ועוד דהוי לאו שככללות: רוביבא נויר שסים שוחה כוי. אע"ג דהך דהזורע כלאים

ברייתה היה וככמה ברייחות שונה מה שבמשנה מ"מ היה לו לשטח באותו ענין ששונה במשנה וכה"ג אשכחן בפרק עשרה יוחבין (קרושין דף עד.) גכי חכא בחול היה קורא לשתוקי כדוקי דפריך תנינא מה פיבו של עובר זה כו' ופי' שם בהונטרם דהכי פריך תנינא כטמר החם הוה ליה למיתני:

אלא פשיעה כבת החת ובהתרחה חתם. פי׳ או בהתראה אחם ורע הפת חדצו א ואפי בוה אתר וה דאפינו בהא סטרי ייי של שנות וחידון נפי וחפיי כזה חתר זה דחפינו כהח סערי שיחיים: ג] ולהכי לא רבכן כמו נזיר שהיה שוחה כל היום סדי לאיטוסי כלאים . דאינו חייב אלא אחתו:

ולאפוכן מדרני יאשיה דאמר אינו חייב עד שיורע

חטה ושעורה וחרלן במפולת יד. נרחה דחינו חייב משום כלחי הכרם קאמר "אבל מודה דמשום כלאי זרעים מיחייב בתרי מינין בחטה ושעורה לתודיה וכן משמע דכי האמר המ"ל דכי זרע חטה וחרלן ושעורה וחרלן נמי חייב ולא נקט חטה ושעורה משמע דמודי בה כ' נליון הש"ם יחשיה ועוד נרחה נפיע זין. יחשים זים רומים וכלאי הכרס זים דיה ולאפוק וכוי גווני כלאים כלאי זרעים וכלאי הכרס לגל מוכה. ש" הכל מוכה ומכור וחכים וחרלן ובחד גוונא של ה פ' יצ' פ' פ' משר ורכי יאשיה ובחד פליג אכל מודי רכי יאשיה ובחד פליג אכל יאשיה ועוד נראה לפרש דקרי חרי חטה וחרלן ושעורה וחרלן כולה חד גווגא הוא ויש ספרים שלחוב בהם בהדית תו שעורה וחרלן וחפילו לספרים דכתיב בהם ושעורה יש לפרש כמו או שעורה ולהכי לא מלי לאוקומי כלאים ג)בבת אחת כמו חטה ושעורה וחרלן דלקי חרחי לאפוקי מדרבי יאשיה דהא לרבי יאשיה נחי לקי תרתי וכן משמע בירושלתי במסי כלאים בפ"ט דהאמר על דעתיה דר" נושו מתן יחשיה כחיב שדך וא חורע כואים. ולאיזה דבר נאמר לא חורע כרמך פי׳ כיון דבלא חרצן מיחייב משום שדך דאי לא מחייב ר' יאביה בכלאי זרעים בלא כרם מאי קא בפי ומשני משום שדך לוקה ומשום כרמך לוקה וטעמא דרי יאשיה דבכלאי הכרס לא מחיב וצמי לה כן לכמה אל חבר מינים ובכלחי ורשים מחייב בילי בן לכמה בני ממכן כדי משום לה בני מינים ובכלחי ורשים מחייב ולה אנ ה אנחים בני מפרט ר"י משום דורים כלחים וחרכן לחי בילי ביין מורשים וחרכן לחי ביים של איל איל איל איל היים דרושתם ביים של איל איל איל היים דרושתם מין זרע הוא אבל אין לפרש דמשמע ליה לא חזרע בהדי כרמך כלאים אבל שרך כלא מום זרע קרוי שדה דהא

לא שייך לפרש כן גבי בהמהך ומיהו

נר מצוה

שימה מקובצת h) ראי נחג רחמנא לא השחש: ג) קמ"ל רכי

דנהות מחד"ב רנשבורנ

הדרין כנ. ספחים פד.

דאמילו בנו SHE FEIGHT AND

רבינו נו

שמתים (ואם פרכת הוא ר' ידעדת אמר פוצל ארבעים והתראת מסכל לאי שמח תידיאת) ואי פרכינן לר' יחדה אמאי מאנ ארבעים הוא המדילה בור לו כארך דר' יוצרת, הדגיא לא תחידו מטני עד כקר וח

APPENDIX B: SHEILTOT PASSAGES

5

שאילתא ד

מהמונם ולא נח בהם). ואמר רבי אבהו שלשה אין הפרגוד ננעל בפניהם ואלו הן: אונאה וגזל וע"ג. אונאה דכתיב (עמוס ז, ז) הנה ה' נצב על חומת אנר וגוי, גזל דכתיב (ירמיהו ו, ו) חמס ושוד ישמע בה על פני וגוי, ע"ג דכתיב (ישעיה 10 הפרגוד, מחיצה שבין סה, ג) העם המכעיסים אותי על פני תמיד וגוי. ואמר ר' יוחנו כל הגוזל את חברו שוה פרוטה מעלה עליו הכתו׳ כאילו נוטל נשמתו ממנו, שנאמר ומשלי א, יט כן ארחות כל בוצע בצע את נפש בעליו יקח.

נח

ומאן דגזל ועביד תשובה ומהדר ליה ממונא למריה מיתכפר ליה. ואי מית נגזל מהדר ממונא ליורשיו ומיתכפר ליה. וכד מהדר לההוא נגזל מיתבעי 15 שהוא חמיד אצלו ליה לאחולי לגביה כי היכי דלא ליתמנע מלמעבד תשובה.

חלופי נוסחאות

ני פרי מחיצה עה"ג מן בפניהם] מפניהם כמן 9 ואלו הון לי תן ואלון ואילו ד"ר | הון הם אמן אונאה] אחר המאמר על גזל בכ"י מ | אונאה] ני מניין ר | דכתיב | דכתוי כא | נצב | עומד א | 10 וגרי | ובידו אנך רואפמ לי כת | גזל | גזילה ראפ ני וחמס מניין ר | דכתיב | דכתוי א | וגרי | תמיד כואפמ לי ר | ע"ג | ני אנך רואפמ לי כת | גזל | גזילה ראפ ני וחמס מניין ר | דכתיב | דכתוי א | וגרי | תמיד כואפמ לי ר | ע"ג | ני מניין ר| דבתיב| ני הנה א| 11 אותי| אתי ר| וגוי| לי רכואפמת | יוחנן| עה"ג מ| את פרוטה מניין ר| דבתיב| ני הנה א| 11 אותי| אותי ר| מווי ר| מעלה – הכתוב| לי רכואפמת | כאילו| כאלו כותפמ ני הוא פ| נוטל| ני את אמ| נשמתו| את נפשו פ| ממנו| הימנו ת לי פ| שנאמר| דכתוי א| 13 ארחות| אורחות מרא| בוצע| בצע ת| את| לי | את – יקח| לי ת| לו ועביד| ועבד כופתמ ועשה רא| ומהדר| מהרר ר ואהדר פן ליהן לי רכמואפת | ממוגא] גזילה תן למריהן לחבריה כואמן מיתכפרן מתכפר כואפמ ומתכפר ר מיכפר ת | ואי] ואם ארמ | 15 מית] מת ראמ מיית פ מאית ת | נגולן ניגול ד"ר | מהדר] נהדר ו ליהדר א | ממונא] לי כת | ליורשיו] ליורשים ר | ומיתכפר | ומתכפר רכואפמ | ומיכפר ת | וכד] וכי רכואפמת | מהדר] ני ליה כואמפ | לההוא] ההוא רכאפמ | לההוא נגול] לנגול ת | נגול] דגול כ | מיתבעי | מתבעי ו מיבעי אמת | 16 לאחולי] לאחוליה רפ ני גזילה עה"ג אן לגביה] על גביה תלי רפ ני דגולן עה"ג אן כי היכי] לי כן ליתמנען לימנע מת לתמנע רו ניתמנע פן מלמעבדן מלמיעבד ר מיליעבד פ ממעבד א עה"ג

באורים והערות

בע״י ובילקוט ליתא. ואמר ר' אבהו -- מימרא זו כב״מ נט, א, ועי׳ פי׳

נחתם גזר דין שנאי ולא נח בהם", ובהעי עה"ג שם:

ר"י שהוא כולו מפירש"י על הגמ' שם, ותראה שיש לתקן עפי"ו לשון רש"י בגמרות שלנו, ובמקום להפסיד צ״ל להפסיק, וכן תיקן רש״ש מדעתו, אף יש לתקן שם, ובמקום ואין מחיצה בינו י"ל: ביני.

ואמר רבי יוחנן -- מימרא זו בב"ק קיט, א, ושם מובאים עוד פסוקים לראיה, והגמי מפרשת מאי ואומר, וכאן הובא פסוק ראשון בלבד.

ומאן -- פסקא זו הועתקה בלשונה בה"ג ד"ו דף צ׳ ע"ג וד"ב עמ׳ 360, ואשר לחילופי נוסח בין לשון ה"ג ושאלתות ראה ח״ג לפגינו. הפסקא מחולקת לשלשה סעיפים: א) מי שגוזל ועושה תשובה ומחזיר את הממון לבעליו מתכפר לו ב) אם מת הנגזל מחזיר הגוזל את הממון ליורשיו ומתכפר לו ג) וכשמחזיר לאותו נגזל עליו למחול לו כדי שלא ימנע מלעשות תשובה. לכאורה נראים סעיפים א וג׳ כסותדים זה את זה, שכן לפי הראשון, תשובה והשבה בלבר נדרשות לכפרת עון הגוזל ואילו לפי האחרון יש צורך גם בריצוי הנגזל, כדי שימחול לו. לפיכך תפס בעל תו״ר את הראשון לעיקר, ואת האחרון כרך עם מה שלאחריו בענין תקנת השבים. אף הוא הראה על הרמב״ם שדבריו גראים לדעתו סותרים זה את זה. בה׳ חובל ומזיק, פ״ה ה״ט, כתב: "שהמזיק ממון חבירו כיון ששלם מה שהוא חייב לשלם נתכפר לו", ובהי תשובה פ"ב ה"ט כתב: "עברות שבין אדם לחברו כגון החובל את חברו או המקלל חברו או גרולו וכיוצא בהן אינו נמחל לו לעולם עד שיתן לחברן מה שהוא חיים לו וירצהו". ותירוץ הלח"מ נראה בעיני בעל תו״ר "כלאחר יר״, ולפיכך השאיר את הרמב״ם ב״צריך עיון״. אכל ראה "מעשה רקח״ על הרמב"ם, הי תשובה פ"א ה"א, שציין את הסמ"ג מ"ע עי "שהמחזיק בממון חברו כגון ששילם מה שהוא חייב לו נתכפר לו, ומכל מקום מצוה לשאול ממנו מחילה כאשר בארגו במצות הוידוי".

בבבא מציעא פרי הזהב (נט, א). א"ר אכהו שלשה איו שכינה לצבא מרום, אינו ננעל, להפסיה ראייתן מן המקום אלא תמיר רואה אותו עד שיפדע. ובידו אנך. משמע וממשמש בה.

על פני. לפני ואין מחיצה ביני לביו העבירה. אמרינן בבי בא קמא פרק הגו־ זל קמא (צד, ב) ת״ר הגולנין וכוי. אין רוח חכמים נוחה הימנו. אין רוח חכמים וחסידות ב מרכו.

> כוונתו במצות הוידוי למ״ע ט״ז וזו לשונו שם: "עברה שבין אדם לחבירו כגון החובל בחבירו או קללו או גזלו וכיוצא בהם אינו נמחל לו לעולם עד שישלם לו מה שחיים לו וגם צריך שירצהו וישאל ממגו מחילה". ואמנם ברור שהסמ"ג השתמש פה בלשון הרמב"ם ממש בשני הסימנים, ע׳ וט״ו, והראה באחד על השני, הרי שאין כאן שום סתירה. ברם המקור הקדום לשניהם, הרמב"ם והסמ״ג היא השאילתא שלפנינו. סעיף א׳ וסעיף ג׳ הן הן שתי ההלכות שברמב"ם, פ"ה ה"ט מה' חובל ומזיק ופ"ב ה"ט מה' תשובה. הרמב"ם עמד כנראה על החבדל בין כפרה למחילה בשאילתא שלפנינו, שכפרה היא כלפי שמים, ומחילה היא מן האדם שחטא כנגדו. השבת הגולה לבעליה ותשובה לה׳ על העברה שבידו מביאות לידי כפרה, ואם מת הנגול השבת הגזלה היא ליורשיו, אבל מצוה היא על הגוול לרצות את הנגול על הצער שציעדו ומצוה על הנגזל להתרצות אל הגוזל כדי שלא ימנע מן התשובה. שלש הלכות אלו שבפסקא זו מיוסדות על המשנה ב״ק צב, א: "אע״פ שהוא נותן לו אין נמחל לו ער שיבקש ממנו", והמשנה, שם קב, א: "ואם מת יחזיד ליורשיו", ועל המשנה שם, צב, א: "ומגין שאם לא מחל לו, שהוא אכזרי". הלכות אלו נקבעו ע״י הרמב״ם בפרק ה׳ מה׳ חובל ומזיק ה׳ ט׳־י׳. והואיל וגם במשנה מצאנו שחוזרת הלכה זו מבחינת התשובה ביומא פה, ב: "עבירות שבין אדם לחבירו אין יוה״כ מכפר עד שירצה את חברו״, חזר וקבעה בה׳ תשובה מספרו, ובזה יובן ג"כ מפני מה ציין הכ"מ את המשנה בב״ק פי החובל כמקור להרמב״ם פ״א מהי תשובה ה"א ופ"ב מה' תשובה ה"ט, ולחנם עשה בעל "מעשה רקח" עליו אתמהה. ברור שלא נתכוון הכ"מ לומר שוידוי הגוזל, שהרמב״ם מדבד עליו, מתיחס כלטי הנגזל ולא כלפי שמים. זו לשון הרמב״ם בפ״א ה"א מהי תשובה: "וכן החובל בחבירו והמזיק ממוגו אף על פי ששילם לו מה שהוא חייב לו אינו מתכפר עד שיתודה וישוב מלעשות כזה לעולם שנאמר מכל חטאת האדם". הוידוי שהוא יסוד התשובה מתיחס בודאי

777//7 מילי,

והני

הרועים.

מהבלים מהם, דאין גזילה קיימת בעייניה, אבל גזילה קיימת זו, שיהו מקבלין אם גזילה קיימת. ברועי בהמה דקה מיירי. הגבאין, שגובין מ־

מכם מלכות. תשובתן קשה, שאין יודעין למי מחזירין. ומחזיריו לאותן שהן מכירין, שגזלו מהם, אבל אין מקבלין מהם.

כם העיר.

ואלא למה מחוירין. לצאת ידי שמים. שרוצין לעשות תשו־ לצאת ואם ידי שמים מחזירין, אמאי תשובתם קשה. תשובה מעליא היא. ושאין מכירין יעשה מהן צרכי ציבור. אלמא מקבלין, וקשיא למאן דאמר דלא. לא קשיא כאן קודם לאחר תקנה כאן תקנה

לא אידי ואידי לאחר תקנה. פיי האי דאמר מחזירין והאי דאמר אין מקבלין מהן דאמר כלומר האי מחזירין ומקבלין מהן בשגזילה קיימת, והאי דאמר כל המקבל מהם דוח חכמים נוחה הימנו, בשאין גזילה קיימת. האי דקתני מחזירין, היינו קודם תקנה שתיקנו בימי ר׳ משום מעשה דההוא שביקש לע־ שות תשובה, והאי דקאמרינן כל המקבל מהן אין רוח תכמים גוחה הימנו לאחר תקנה.

ת״ר הגזלנין ומלוי בריבית שהחזירו אין מקבלין מהן וכל המקבל מהן אין רוח חכמים נוחה הימנו. והני מילי דאין גזילה קיימת בעינה אבל גזילה קיימת בעינה מקבלין. אמר רבי יוחנן בימי רבי נשנית משנה זו. מעשה באדם בעיניה מקבלין. בימי רי נשנית משנה 20 אחד שביקש לעשות תשובה. אמרה לו אשתו, ריקה, אם אתה עושה תשובה אפילו אבנט זה אינו שלך, ונמנע ולא עבד תשובה. באותה שעה אמרו הגזלנים ומלוי בריבית שהחזירו אין מקבלין מהן וכל המקבל מהן אין רוח חכמים נוחה הימנו. מיתבי הרועים והגבאים והמוכסין תשובתן קשה ומחזירין למכיריז. מחזירין ואינן מקבלין מהן. אלא למה מחזירין? כדי לצאת ידי שמים. אי הכי והמוכסין. מקבלין 25 אימא סיפא, ושאין מכירין יעשו בהן צרכי ציבור, ואמר רב חסדא בורות שיחין ומערות. אלא לא קשיא כאן קודם תקנה וכאן לאחר תקנה. והשתא

חלופי נוסחאות

כבנוסחתנו | 17 ת״ר דתו | ומלוין ומלוי רוא | בריבית ברבית דכופמ רבית ת | שהחזירו] שהחיזירו פן מהן] מהם פמן וכל המקבל] והמקבל רפן מהן) מהם רופמן 18 חכמים) המקום רן הימנו הימינו פן והנין הני תן מילי) ני היכא אן דאין] לשאין תן גוילה] גולה פרתמכ הגולה ון קיימת חוזרת תן בעינה] בעיניה רכאת בה"ש א כבנוסחתנו בעין דן גזילה] לי תן קיימתן חוזרת תן 19 אמרן ואמר מכוא דאמר תן נישנית] נשנית תרכאמ נישנת 9 נשנת ון זון זאת פמן באדם אחדן באחד מן 20 שביקש] שבקש רכואמתן ריקהן ני פחות רן 21 אבנט זהן אבנטך כ בה״ש אן זהן שאתה חוגר תר לי מן ונמנץ באותה שעה ומוע תן ולא עבדן מלעשות תאן עברן עשה רמכופ בה"ש אן הגולנים] הגולנין רכואפמן 22 ומלוי] ומלוה ראת | בריבית | ברבית רכואפמת | מהן מהם ר | וכל -- הימנו | לי מ | וכל המקבל | והמקבל | המקבל | והמוכסין] והמוכסים א והגבאים והמוכסין] ני פיי גובי מסי המלך ולפי הקנינים והגופות עה"ג מ תשובתן] תשובתם ר ני תשובה אן ומחזירין] ומחזירים ו ומחזירן כן למכירין] למכירים רכואן 24 מחזירין] לי ובה״ש מחזירים מ ומחזירים ון מחזירין — מהן] בה״ש אן ואינן ואין רכומת בה״ש אן מהן מהם רות לי כן אלא] א"כ ואם אין מקבלין א ני א"כ רן למה] מפני מה מן כדי] עה"ג כן ידי] מידי רפן הכין ני אמאי תשובתן קשה ועוד בה"ש ון 25 סיפאן סופא כאומן ושאין] ואם אין רן מכירין מכירים כן יעשון גי אמאי תשובתן קשה ועוד בה"ש ון 25 סיפא יצאו ר עושין פן בהן] מהן רכואפן צרכין צורכי רן ציבור] צבור מרכופ רבים א ני ומאי (מאי פ) צרכי יצאו ז' עישין בן בוון מוון זכוות בוותם בוכין בורט ז'ן ביבורן בור בור בורבי אדי ומאי (מאי פ) צוכי (צורכי ר) צבור רמפ עה"ג כן ואמרן אמר רפמן חסדאן ני מאי ניהו צרכי צבור ון 26 אלאן לי כרפאומן קשיא פן כאן הא רן וכאן כאן כפארמ והא רן 27 בגזילה בגזלה כמן וכאן כאומן בגזילה שאינה] בשאין גולה כ כשאין גזילה ופ בשאינה מן נמין ני אידי ואידי לאחר תקנה ולא קשייא (לא קשייא

באורים והערות

כלפי שמים, ולא כלפי הנגזל, כפי שהבין בדברי הכ"מ בעל "מעשה רקח", ותמה עליו. אבל כפרת חטא הגזל כלפי שמים דורשת, מלבד השבת הגזלה, גם תשובה להשם. וזוהי גם כוונת השאילתא בסעיף הראשון של פסקא זו: "ומאן דגזל ועביר תשובה ומהדר ליה ממונא למריה מיתכפר ליה״. ועל המחילה והריצוי כלפי הנגזל דיבר הרמב"ם בפ"ב מה' תשובה ה"ט, והוא הסעיף השלישי שבפסקא זו של השאלתות. ואשר לדברי הכ״מ בפ״א ה״א מה׳ תשובה: "מאי דמפיק לה דבינו מכל חטאת האדם צ"ע היכא מייתי לה", כבר ציינו (רמב"ם ד׳ ווילנא): "בילקוט פי נשא איתא הכי בשם ספרי זוטא״. הכוונה לילקוט, רמז תש״א. וב״קרית ספר״

להמבי"ט, ה' תשובה, מובא דרש זה בשם מכילתא. בה"פ נמצא רק הסעיף האחרון שבפסקא זו שבשאלתא בזה"ל: "והיכא דגול וקא עביד תשובה מיתבעי ליה לנגזל לאחולי גבי גזלן מפני תקנת השבים, והיכא דלא אחליה אף על גב דמשדר ליה מאי דגול לא מכפר ליה אילא עד דמאטי, לידיה דניגזל" (ה"פ, הוצ' מקי"נ, : 65 מי (התרגום העברי) עמי פ"ג). ובהי ראו "ומי שגזל ועשה תשובה צריך להחל אצל גזלן מפני תקנת חכמים ומי שלא הוחל אע״פ שמשגר לו מה שגזל אין מתכפר לו עד שיגיע בידיו של נגול".

ת"ר -- ברייתא ב״ק צד, ב ותוספתא שביעית סוף פ״ח. ראה ח״נ שיש גורסין: דתנו רבנן, ולפי״ו מתחזקת

רמז"ל בספר משפטים בהלכות לווה ומלוה פרק ר': הורו מקצת הגאונים ו"ל שהלוה שמחל למלוה ברבית שלקח ממנו, או שעתיד ליקח, אע״ם שקנו מידו שמחל לו במתנה אינו מועיל כלום, שכל רבית בעולם מחילה היא והתורה לא מחלה מחילה זו, ולפיכך אין המחילה מועלת ברבית של דבריהן. יראה לי שאין הוראה זו נכונה אלא מאחר שאמ׳ המלוה להחזיר לו וידע שדבר איסור עשה ויש לו ליטול ממנו אם רצה למחול מוחל כדרך שמחל הגול. ובפיי אמרו חז״ל הגולנין ומלוה ברבית שהחזירו אין מקבלין מהן, מכלל שהמחילה כתב בעל היראים ז"ל: וגולן המשיב רשאי הנגול לקבל אע"ג דתניא בבא קמא בהגוול עצים הגולנין ומלווי ברבית שהחזירו [אין] מקבלין מהן והמקבל מהן אין רוח חכמים נוחה הימנו, וא״ר יוחנן בימי ד' נשנית משנה זאת לדורו, ולא תקן אלא לדורו, ולאחר דורו נתבטל. ועל כרחינו כך הוא שהרי מצינו שהיו דנין דיני גזילות לאחר דורו של ר׳. ומצינו כיוצא בו בשלהי אלו מציאות (לג, א): ובתלמוד איז לך מדה גדולה מזו ולעולם הוי רץ למשנה יותר מן התלמוד, ומפי בימי די נשנית משנה זו, פיי בימי די ולא יותר. וכן: (בימי רי חנינא בן חכינאי) [אמר רי חנינא בימי נחמיה בן חכליה] נשנית משנה זו, בשבת פרק כל הכלים (קכ״ג, ב') פיי לא נשנית אלא בימיו, והא דקתני התירו וחזרו והתירו, לא שהיה צריך היתך אך הנהיגו מעצמם איסור התקנה הראשונה, והתירו פי׳ העבירו המנהג. ואף בחוצה לארץ דגין דיני גזילות אע״ג דאמרו במסכת גטין בהמגרש (פח, ב) דגזילות וחבלות כיון דלא שכיחי [לא] עבדי שליחותייהו, פי׳ רבי׳ יעקב ו"ל (לברכם) [דהכא] בגוילות שבין קרקעות דלא שכיחי קאמר אבל שאר גזילות דנין. וכל מקום הנמצא בתלמוד דאמרו חכמים בכל עת גזילות שבין קרקעות, דינא הכי, פי׳ אם היו באים לדון בארץ ישראל כך היה הדין אבל שאר גזילות דנין שהרי מצאו שהיו שני דייני גזילות הרועים. גזלנין הם לרעות בהמתם בשדות אחרות. גבאין, של מלכות כסף גולגלתא וארגונא דשקלי טפי. והמוכסין, גאון ו״ל פי׳ הני מוכסין לאו משום דשקלי טפי ממאי דקיץ להו דאי הכי היינו גבאין אלא שהמלך מטיל מס לגבותו מן היהודים מכל אחד כפי ממונו והני מוכסין המעריכין נושאין פנים למקצתם ומקילים, ולאחרים מכבידין יותר מן הראוי, נמצאו גזלנין. תשובתן קשה. שגולו את הרבים ואין יודעין למי יחזירו. ומחזירין למכירין. למי שמכירין וזכורין כשגולוהו ומה שגולוהו יחזירוהו. בורות שיחין ומערות, להכנים בהם מים לשתות דהוי דבר הצריך לרבים ויהנו בהם הנגזלים אלמא אהדורי בעי. בורות שיחין ומערות מפרשי בכבא קמא בפ׳ שור שנגח את הפרה (נ, ב) בור, עגול. שיח, ארוך וקצר. מערה, מקורה בקירוי. קודם תקנה שהיו בימי ר׳ נשנו משגיות הללו דמחייבי לאהדורי.

מקבלין מהן אין גוילה קיימת, אין מקבלין מהן, אם דלעיל גוילה קיימת הואי ואמאי לא חזר. ופרקינן: מאי אבנט, דמי אבנט, והכי הא

אמרה ליה אפילו דמי

להחזיר.

שאינו להחויר.

חיים.

דאמר רב נחמן כאן בגזילה קיימת וכאן בגזילה שאינה קיימת, הכא נמי כאן כאן שהגוילה קיימת בגזילה קיימת וכאן בגזילה שאינה קיימת. והא אבנט דגזילה קיימת הואי. מאי אבנט דמי אבנט.

וה"נ דקא גזיל ואמר אשקול השתא כד צריך לי והדר אשלם, רשע 30 רוצים להחזיר דמים. מיתקרי, שנאמר (יחזקאל לג, טו) חבול ישיב רשע גזלה ישלם. אף על פי שדעתו לשלם רשע הוא.

ברם צריך – הני מילי דקא גזיל אדעתא למשקליה לנפשיה, היכא דקא בעי למיתן ליה מתנה לההוא נגזל, ולא קא מקביל מיניה, ואמר: אישקול מידי מיניה כי היכי דאיחייב ליה תשלומי כפל, דלישקלי לממוניה בעיניה ולישקול 35 אבנט לא ישתייר לך. כפליה. אי נמי, קא חזי ליה דלא מיזדהר בממוניה, ואמר: אגנביה מיניה והדר

חלופי נוסחאות

גולה קיימת, חייב והא אכנט, דגולה קיימת היא ועליו נשנית תקנה שבימי

ר) פרן 28 בגזילה בגזילה כאומן וכאן כאן כומן וכאן - שאינה קיימתן לי אן בגזילה שאינה בשאין גולה כ בשאין גוילה ו בשאינה מ| והא] הא א ובה"ש כבנוסחתנו | והא אבנט] יאן בגוילה | דגולה] דגולה כ בשאין גוילה ו בשאינה מ | והאן הא כבאומ לי ר | מאי אבנט] לי כפאומ | 30 וה"נ] והיכא כאפמת דקא במיל גוילה רפא גול ו | הואין היא לשקול | ני אנא א | כד צריך דצריך תראו ודצריך פ מאי דצריך כמ | אשלם] אישלם רן רשען ני הוא רן 31 מיתקרין מתקרי מו דמיתקרי ר מקרי תן שנאמרן דכתיי תכפמן חבול - ישלם] רשע ישיב חבולה ישלם תן חבולן חבל ו וי תלויה בה"ש מן ישיבן לי פן גולהן גוילה פואן שדעתו לשלם] שמשיב תן 32 לשלם) לחזור מן הוא) מתקרי מ ני מיתקרי רפן 33 צרירן ני את למילף כראמן מילין ני היכא רפאמתן דקא גזילן דגול מן גזילן גזל ראן למשקליה למישקליה כרתן לנפשיהן אנפשיה כו ני אבל ון היכא] והיכא בה"ש אבל היכא א אבל דן דקא בעין דבעי מן ליהן לי פאתן 34 מתנה לההוא נגולן לההוא נגזל מתנה דן נגזל] גברא בה"ש כבנוסחתנו א לי ו ועה"ג כבנוסחתנו | קאן בעי דן מקביל] מקבל פמ לקבוליה ר לקבולי ת שקיל אן אישקול] אשקול ר אגנוב כפאומת מידין מדי או לי תן 35 דאיחייב דאתחייב ר דאחייב א דאשלים ו דאהני תן ליה] ני ואי שלם ליה ת לי אן תשלומין לאשלומי כ לאשלומיה בה"ש כבנוסחת:ו אן כפלן לי פן דלישקלי — כפילהן לי תן דלישקלין דלישקליה עה"ג א דלשקליה מ ד"ר לשקליה כאן ולשלם רן לממוניה! ממוניה ר עה"ג אן בעיניה] בעיינה ד"ר לי רא ועה"ג א כבנוסחתנון ולישקול] ולשקול כרומן 36 כפליה] כפלים אומן ולישקול כפליה] וכפל דידיה עה"ג אן קא – בממוגיה שבק מאני או זוזי בדוכתא ופשע ואשכחנהו איניש אחרינא ואמר אקניטנו עד דיתבעיהו ויודחר במניה

באורים והערות

הדעה שלפי השאלתות תקנת השבים הנידונה בברייתא זו נוהגת גם בימינו לשבים מאליהם כלא תביעה בבית דיו. ולא כדעת רבנו תם בתר"ה בימי דבי, ובס' הישר (וינה) סיי תנ״ה ובאו״ז לב״ק סיי שפ״ן, שלא נהגה התקנה אלא בימי רבי. וכדעת השאלתות היא גם דעת רי יהונתן (מלוניל) והרמ״ה, כפי שמובא בשט״מ לב״ק, והרא״ה בשם רבותיו, כפי שמובא בנמוק״י לרי״ף שם. כמו כן נראה שלפי השאלתות אין הבדל בין גוזל ארעי לגזלן שעסקו בכך, ולא כדעת הר"י שהובאה בתוסי שם. וכבר ציינו בתו"ר ובהע"ש שגם הרמב"ם בפ"א מה׳ גולה ואבדה, הי״ג, פסק כן, ואוסיף שמלשון הרמב"ם ניכר שהיתה לו לעינים שאילתא זו. כך הוא כותב שם: "כל הגוזל את חברו שוה פרוטה כאילו נוטל נשמתו ממנו שנאמר כן ארחות כל בוצע בצע את נפש וגו' ואעפ"כ אם לא היתה הגזלה קיימת ורצה הגולן לעשות תשובה ובא מאליו והחזיר דמי הגולה תקנת חכמים היא שאין מקבלין ממנו אלא עוזרין אותו ומוחלין לו כדי לקרב הדרך הישרה על השבים, וכל המקבל ממנו דמי הגולה אין רוח חכמים נוחה ממנו". ואשר לפירוש הביטוי הזה ראה פי׳ ר״י, המעתיק כנראה לשוז רש"י בב"ה. ברש"י שלנו כתוב: אין רוח חכמה וחסידות בקרבו, ועיי בענין זה תוי"ט אבות פ"ג מ״י (שהראה עליו הגרעק״א בהערותיו לש״ם) ועיי מהרש"א בח"א, ולשון נמוק"י שם. ונראה מפיי הר"י שלפנינו שכן היתה גירסת רש"י לפניו, ועל פיה יש לתקן את הגירסא ברש״י. כל הפסקא שלפנינו נמצאת בה"ג ד"ו דף צ ע"א ור"ב 358 פרט לדיבור "והני מילי דאין גולה סיימת בעינה אבל גוילה קיימת בעינה מקבלין" הכא בשאילתא לפני המימרא "אמר רבי יוחנן" וכו׳, ואינו נמצא לא בגמי ולא בה״ג. המלים "קיימת בעינה" בריבור זה מוציאות מדעת הראב"ד בחידושיו

לב״ק (לוגדון ת״ש עמ׳ ד״ל): "וגדאה לי הא דאמר רב נחמן בשאין גזלה קיימת שאין לו לא גזילה ולא חילופה". דעת הראב"ר הובאה בשמו ע"י הרשב"א בחידושיו לב"ק ובשם "גדולי המפרשים" ב"בית הבחירה" להמאירי ב"ק (ירושלים תש"י עמ' 268). ולפי השאלתות בדור שאם הגזילה אינה קיימת בעינה אין מקבלין ממנו. הר"י בפירושו לשאילתא זו מציין את הרמב"ם בה' מלוה ולוה פ"ד, והיא הי"ג שם (השוה שינויי לשון) וראה רא"ש לב"מ פ׳ איזהו נשך סי׳ ב שמראה על מקור דקדוק זה שבהוראת הגאונים מן הגמי ודוחהו ומסכים לדעת הרמב"ם, וסמ"ג ל"ת קצ"ג, שמביא את דעת הגאונים והרמב״ם ונוטה לדעת הגאונים. הר"י מציין גם את בעל היראים, והוא סיי רנ"ז, וביראים השלם סיי קס״ט, והרבה חילופי גירסא יש למצוא בנוסח זה של הר"י בלשון היראים הקשה (ראה ב"תועפות ראם" שם) שעל ידם תסתייע העמדת הגירסא על כנותה. דעת בעל היראים בדבר תקנת השבים היא כדעת רבו רבנו תם שהובאה למעלה.

וה"ב - והיכא נמי, וברוב כה"י: והיכא. והדין גופו בב״ק ס, ב: מהו ליטול גדישין של שעורים דישראל ליתן לפני בהמתו על מנת לשלם גדישין של עדשים דפלשתים, שלחו ליה חבול ישיב וכוי. והרא"ש, שם, חילק בין אם לא היו מזומנין בירו לשלם, שאסור, לבין היו מזומנים בידו שמותר, ולדעת בתו"ד דייק את זה מלשון השאילתא שלפנינו.

ברם צריך - ראה בפיי ר"י תמצית השאלה משולבת בתשובה בלשון נאה. בנדפס: "מי אמרינן כמאן דלהנאתיה" וכו׳ אבל ברוב כה"י: כיון וכו׳, והואיל וזו טעות מוכחת הכנסתי את התיקון בפנים, במקום כמאז : כיוז.

הוה, דאילו לא הוציא ראשו לא הוה מצייץ, דכמה דאיתיה במעי אימיה פיו ססתום וטיבורו פתוח, והוה ליה נולד בין השמשות, והויא מילה שלא בזמנה, ומילה שלא בזמנה לא מהלינן, לא שבת ולא יום טוב. [דרשה, כלל אמר ר' עקיבא כל מלאכה וכו'].

פרשת וירא, שאילתא י

יומי. והיכא דגולד לממהל מהילותא בתמניא יומי. והיכא דגולד

חילופי נוסחאות

49 הוה] לי ר | דאילו] דאי אוכמגפ | לאן לאו א | ראשו] ני חוץ לפרוזדור ו בה"ש א חוץ לפרוזדור בפר חוץ לפרגוד א | מצייץ בפר בה"ש א מציק א | דכמה] כל בה"ש ב | דאיתיה] דאית ולד כמ | במעי ר | אימיה] אמו וכמר | 50 סתום | סתים ו | וטיבורו] וטבורו אוכמגפ | והויא] והויא כבעי במעי ר | אימיה] אמו וכמר | 50 סתום | סתים ו | וטיבורו אוכמגפ | והויא] והויה כ ני ליה וכמ לה א | 51 לא — יום טוב] אין מחללין עליה (שבת מ) את השבת אוכמגפ | מהלינן — יום טוב | און אוכמגפ בכ"י כמ לפני ת"ש | אמר | ואמר א | עקיבא עקיבא | עקיבה בפר | כל — וכוי | לי ובפר | וכוי | לי אמ |

1 שאילתא] שאלתא אוכמגרן דמחייבין] דמיחייבין גן דבית] בית ון לממהל] למימהל אכנפרן מהילותא] מהלותא ר מהולתא אכמן בתמניא] לתמניא אוכג לתמנייא פרן והיכא] ואם בה"ש אן 2 לא צריך] בכל

באורים והערות

ההוכחה בנויה על הברייתא השנויה ביבמות עא, ב
(ונזכרת גם בדרשת ר' שמלאי, גדה, ל, ב): "כיון
שיצא לאויר העולם נפתח הסתום ונסתם הפתוח".
השוה גם בענין הוצאת ראש לפרוזדור, הלכות דרב
אבא שפירסם רי"נ אפשטיין ב״מדעי היהדות", ספר
ב' ירושלם תרפ"ז, עמ' 157: "ולענין שאילתא אמר
ראבא אם אינה יכולה להלך בידוע שהוציא ראשו
לפרוזדור" וכו' אבל זהו ענין לנידון בשאילתא סיי
לח, וצריך בירור אם דאבא הנזכר שם הוא תלמיד
ר' יהודאי גאון, ואין כאן המקום לדון בזה.

דרשה -- בגדפס אין כאן כל ציון לדרשה, אבל ראה ח"ג שבכל כה"י נמצא ציון זה לדרשה, ובאחדים הוא מסומן במקומו, היינו לפני תא שמע. וכן היתה הדרשה לפני הר״י, שכן פירשה. הדרשה בנויה בודאי על פרק ר׳ אליעזר דמילה, שבת קל, א, אבל קשה לדעת עד היכן נמשכה הדרשה. הר"י פירש רק את המשנה, ואולם הלכות מילה בה"ג (ד"ו כג, ע"ב וד"ב עמ' 101) מתחילות: כלל אמר ר' עקיבה, ומכיון ששוקעו בה"ג רובי השאילתות הדנות בה' מילה אפשר ללמוד מפתיחת ה' מילה שם את הדרשה שנסמכה לשאילתא זו. עיקר ענינה של השאילתא והדרשה שלפי נינו הוא להראות על הקשר שבין מילה בשמיני וטומאת לידה שבעת ימים, שאין ז׳ ימים כלא שבת ואין מילה בלא שבת, והרבה דרשות נאמרו בזה בויר"ר פכ"ז, ובבב"ר פ"ו, א, והשות ארחות חיים סוף ה' מילה. ואין להאריך.

שאילתא י — נושא שאילתא זו הוא המשך הלכות מילה מן השאילתא שלפניה. הפסוק בפ' וירא שקראו בו בענין זה הוא: "וימל אבדהם את יצחק בנו בן שמנת ימים כאשר צוה אותו אלהים" (בראשית כא, ד) הבונה יסוד לחובת האב למול את בנו, כלשון הברייתא שהובאה בגמ' קידושין כט, א. שם שאלו: "אשכחן מיד, לדורות מגלן" ז והשיבו: "תנא דבי ר' ישמעאל כל מקום שנאמר צו אינו אלא זירוז מיד ולדורות". ובתנחומא ראש פ' תצוה: "ילמדנו רבנו כטן לכמת נמול ז כך שנו רבותינו קטן נמול לשמונה.

ם והערות ב מה טעמ! כשם שנימול יצחק אבינו". ויתכן שנש־

מה טעם ז כשם שנימול יצחק אבינו". ויתכן שנש־
תרבה דרשה זו לפ' תצוה על יסוד הכלל הנזכר של
תגא דבי ר' ישמעאל, ועיקרה בפ' וירא ו: "ילמדנו
דבנו מי שנולדו לו שני כנים אחד בערב שבת ואחד
בשבת". שאילתא זו מורכבת מכמה שאילתות כמו
שמוכח מסימני העריכה המראים על כך: הביטויים
אי נמי" וכן "ברם צריך", החוזרים ונשנים פעמים
אחדות, והביטוי "ומשרא דשאלתא הכי". השאילתא
גופה חוזרת בשינויים קלים בם' שמות, ס" ל"ז,
או שלא פירשה, מפני שפירשה במקומה בראש פי
שמות. הרבה פסקות משאילתא זו נדאה שלא גרסה
שמות. הרבה פסקות משאילתא זו משוקעות בה"ג ה'
מילה ד"ו וד"ב ובמדרש "לקח טוב" ו"שכל טוב"
סוף פ' לך לך.

דמחייבין - שמחוייבין בית ישראל למול מילה ביום השמיני. מן המלים "שמחוייבין בית ישראל" יש לשמוע חיוב על בית דין וכל ישראל למול ביום השמיני, אם לא מל האב. כך אמרו בקידושין כט, א: "והיכא דלא מהליה אבוה מיחייבי בי דינא למימהליה דכתיב (בראשית יז, י) המול לכם כל זכר״. וכך נאמר בתרגום המיוחס ליב״ע על הפסוק הנ״ל: "אין לית ליה אבא למיגוריה" היו שחלקו בין חיוב האב לחיוב בי״ר, שעל הראשון חל החיוב למול בזמן, היינו ביום חי, ואילו על בי״ה, לאחר הזמן. כך כתב רי משה בן יוסף מטראני (מבי"ט) בספרו "קרית ספר", ה׳ מילה פ״א: "אין מלין בנו של אדם שלא מדעתו אלא אם כן עבר ונמנע למולו שב״ד מלין אותו בעל כרחו. ונראה טעמא משום דאביו כתיב יום חי, ובב"ד לא כתיב אלא סתם המול לכם, משמע דמילה בזמנה על האב, ואם נמנע הוא מלין אותו ב"ד". ועיי תשב"ץ, ח״ב, ענין ח׳, אבל מלשון השאילתא לפנינו משמע שהחיוב למול ביום ח׳ הוא על בי״ד כמו על האב. ועל יסוד זה כתב כנראה הרמב"ם, פ"א מה' מילה ה"א: "ובית דין מצווים למול אותו הבן או העבד בזמנו". וכן כתב הראב״ד בס׳ האשכול (הוצ׳ אייערבאך) ה׳ מילה (ח״ב סי׳ לה): "לא מהליה אבוה או מית אבוה מחייב ב"ד למולו דכי המול לכם כל זכר, וכי נמי ערלתו ודאי דוחה את השבת. דבהאי קראכתיב וביום הח', דילפינן מיניה ואפילו בשבת, וכתיב בסיפיה ערלתו, דמשמע מיעוטא ערלתו של זה ולא של אחר.

נולד כשהוא מהול ספק הוא. ערלה כבושה העוד דבוק בבשר. כשהוא מהול [לא צריך] לאטופי מיניה דם ברית, דתנייא ערלתו (ויקרא יב. ג) ערלתו ודאי דוחה שבת ולא הנולד כשהוא מהול דוחה השבת, שבית שמאי אומרים צריך להטיף ממנו דם ברית, מפני שהיא ערלה כבושה, ובית הלל אומרים אין צריך, ר' שמעון בן אלעזר אומר, לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על נולד כשהוא מהול, שצריך להטיף ממנו דם ברית [ועל מה נחלקו? על על נולד כשהוא מהול, שצריך להטיף ממנו דם ברית [ועל מה נחלקו? על

חילופי נוסחאות

כה"רן לאטופי] להטיף רן מיניה] ממנו אופרן דתניא פ ני בשר אן ערלתו] עורלתו וני דוחה את השבת ואין נולד מהול דוחה את השבת ולא אדרוגינס דוחה את השבת רי יהודה אומי אדרוגינס דוחה את השבת וענוש כדת רן 3 ערלתו] עורלתו ר לי ומ ובה"ש כבנוסחתנון דוחה] ני את כן שבת] את השבת ובפרן ולא] ואין אכמבפן הנולד] נולד אן כשהוא] לי רן דוחה] ני את כנפרן דוחה השבת] לי ון השבתן שבת אמן 4 ברית] ני בחול רן מפני — כבושה] לי אכמנרן מפני — אין צריך] לי פן שהיא] שהוא ון 5 אין אינו ון צריך] ני להטיף ממנו דם ברית (בחול ר) אכמנרן רי — אומר] אמר ר' שמעון בן אלעזר אמנפרן ב"ש וב"ה] ב"ה וב"ש כרן 6 נולד] הנולד אכנפרן שצריך] שהוא צריך כן ברית] ני מפני אוכנפ ועה"א מוכנפ וערלה (ערלת כ) כבושה אוכנפ ועה"ג מ בחול ואף בשבת לא נחלקו ודעתם שוה ספקי לרבה אין צריף דם ברית ולרב יוסף צרי להטיף דם ברית ר' נפן ועל] על ואכמן ועל — ברית] בכל כה"ין

באורים והערות

בן חי ימים המול" (צ"ל: ימול). ובהערות "נחל אשכול" שם: "הביא עוד קרא שאינו בגמ", לאורויי שב"ד חייב ביום ח' ודוחין שבת".

והיכא -- בנדפס כתוב: "והיכא דנולד כשהוא מהול לאטופי מיניה דם ברית" אבל בתו"ר כתב: "מתוך המשך דברי רבינו עין רואה דאיכא טעות סופר בדברי רבינו וכצ"ל, והיכא דנולד כשהוא מהול א"צ לאטופי מיניה דם ברית". ובהע"ש הגיה בפירושו עפ"י כה"י שהיה לפניו (שאני מכנהו נ): "והיכא דנולד כשהוא מהול לא צריך לאטופי מיניה דם ברית". ואני מצאתי כן בכל כה"י שלפני, ולפיכך הכנסתי באריחיים את המלים: לא צריר. אבל באו"ז, ח"ב, סיי צ"ט מובאת שאילתא זו לפי הנוסח שבדפוס, וזו לשונו: "והיכא דנולד כשהוא מהול כתב בשאלתות דרב אחאי דצריך לאטופי מיניה דם ברית דתניא" וכו׳. יסוד התחלפות הגירסא מונח כנראה לא רק בהסקת השמועה אליבא דהלכתא מתוך השקלא וטריא התלמודית בסוגיא זו, אלא בשאלה אם המדובר כאן בשבת או בתול. בשאילתא ל"ז ברור שמדובר בשבת ואילו כאן לא ברור, ולפיכך קרא והבין האו"ז פסקא זו שמדברת בחול, ומן המלה דתנייא וכו׳ מתחילה לדעתו ההוכחה לדין זה שאינה נגמרת אלא לאחר מסקנת כל השקלא וטריא, הואיל וגם לפי רב שהלכה כמותו שנחלקו ב"ש וב"ה על הנולד כשהוא מהול וב״ה אמרו לא צריך לא נחלקו אלא בשבת לפי דבה אבל בחול גם לב״ה צריך להטיף ממנו דם ברית, יש להסיק שבחול צריך להטיף דם ברית. בהע"ש כתב שהגירסא: לא צריך, ברורה היא, "שהרי לא נזכר בדברי רבינו מענין מחלוקת רבה ורב יוסף, שנימא דכיון לפסוק כרבה דקיי"ל ספק ערלה כבושה היא, וא״כ מהליגו בחול ולא בשבת, אלא וראי הפסק כרב לגמרי הוא, דאפיי בחול אין צריך״. אבל בכ״י ר כתוב לפנינו בשאילתא כל המשא והמתן (כמו שהכנסתי בפנים) ונתערער כל יסוד ראייתו. ואף על פי כן הכנסתי בפנים השאילתא את המלים לא צריך, מפני שכן כתוב גם ככ"י ר שהובאה בו כל השקלא והטריא התלמודית בשאילתא. ואולם האו"ז, שלא היתה לפניי גירסת השאלתות כמו בכ"י ר ובשאר כה"י אלא כמו זו שבנדפס הוכיח מפירוש ר״ח ומפסק ההלכה שבו, שכן יש לפרש גם את השאילתות, ולחנם נאמר (בהוספה להע"ש) שאי אפשר להעמיד את דברי האו"ז כהווייתן. ודאי, אילו היה האו"ז חולק על השאלתות היינו

משתמשים בכלל המעניין המובא ב"יד מלאכי", ח"ב סי׳ כ״ה: "דברי אור זרוע בפני השאלתות הוי כדברי ב״ש במקום ב״ה דאינה משנה, וכיון דדברי״השאלתות הם דברי קבלה דברי אור זרוע לגבייהו כאין נחשבו ופשיטא דאין הלכה כותיה" (ראה שם שמציין כנה"ג א״ה סיי י״ג, הגהות הטור אות ז׳) אבל בענין הנידון גירסות חלוקות הן בס׳ השאילתות גופו. ויש לציין שגם תשובת רב האי גאון, שהובאה ברי"ף וברא"ש על סוגיית הגמי שבת קלה, ובסי האשכול ח"ב עמי 123 ובס׳ תמים דעים סי׳ קע״א, ובס׳ העיטור ח״ב דף כ״ב ע״א ובשו״ת הרשב״א ח״א סי׳ שכ״ט ובטור יו"ד סיי רס"ז ובס' זכרון ברית לראשונים, בכללי המילה לר׳ יעקב הגוזר, עמ׳ 37 שעל פיה צריך להטיף דם ברית, הובאה בתוספת לשון ב"תשובות הגאונים מתוד הגניזה" מאת הר"ש אכף, ירושלם תרפ"ט, עמ' 88, וממנה יש לראות שדנו בענין זה כמה דורות לפניו. זו לשונו: "וששאלתם נולד כשהוא מהול צריך להטיף ממנו דם ברית אם לאו. ערלה כבושה היא ומחללין עליה את השבת או לאו. ואם צריך להטיף ממנו דם ברית מברכין עליו או לא. כללו של דבר רבנן קמאיי במתיבתא הכין אסכימו שצריך להטיף ממנו דם ברית, אילא מיהו בנחת, וצריכא מילתא למיבדקיה יפה יפה בידים ובמראית העין ולא בפרזלא דלא ליתעייק ליה. ואין מברכין על המילה אלא אם כן נראית לו ערלה. ומ[ממתינין לו הר]בה ואין חוששין לשמיני שלא יבי[איהו לידי ס]כנה. והיו יודעים דהא ש[מעת]א קא הא[וו] בה רבנן טובא כמה דורות דמת[מה]א ביותר", והגאון מביא את כל השקלא וטריא התלמודית שיש להסיק ממנה את ההלכה. בתשו׳ הגאונים ש״צ, ח״ג, שער ה׳, סי׳ י״ג (דף כב ע"ב כג ע"א) הובאה תשובת זו מבלי המלים: והיו יודעים וכו׳ (כמו שהעיר הר״ש אסף) ואולי נתכוון הגאון לשאילתא שלפנינו. מכל מקום ברור שענין זה מסתעף לשאלות אחדות: הטפת דם ברית בחול, ובשבת וכוי. ואעפ"י שלכאורה יש לראות "מתוך המשך דברי רבנו" (כלשון בתו"ר) בשאילתא זו גופה שצריך לגרוס "לא צריך", אין הדבר פשוט וברור, וגם גירסת האו"ז ושעמו יש לה על מה שתסמור. וועל מה — פסקה זו שבאריחיים אינה בנדפס אבל נמצאת בכל כה"י, וכן בגמי, שבת קלה, א. וראה תו׳ שם ד״ה לא בדבר הטעם שיש להבדיל בין קטן לגר. ופסק ההלכה בה"ג שבגר צריך לברך, וברי"ף ובר"ן

גר שנתגייר כשהוא מהול. כגון ישמעאל

שנתגייר, ב״ש אומ־

דים צריך להטיף,

לשמה, וב"ה אומרים צריך אלא

כתנא קמא. דאמר

טיף ממנו דם ברית.

להטיף

אינו

ַ כרי

נמי צריד

ממנו דם

גר שנתגייר כשהוא מהול שבית שמאי אומרים צריך להטיף ממנו דם ברית ובית הלל אומרים אין צריך להטיף ממנו דם ברית].

ואתמר רב אמר הלכה כתנא קמא, ושמואל אמר הלכה כרבי שמעון בן מפני שמילתו הרא 10 אלעזר. וקיימא לן הלכה כרב באיסורי. שונה לא היתה 10 אלעזר. וקיימא

רב אדא בר אהבה, אתליד ליה ההוא ינוקא כשהוא מהול, אהדריה אחריסר מהולי, עד דשוייה כרות שפכה. אמר תיתי לי דעברי אדרב למימרא הלכתא כרב וא"ל רב נחמן ואדשמואל לא עבר? אימר דאמר שמואל בחול,

איתימר רבה אמר חיישינן שמא ערלה כבושה ולא מחללין עליו את השבת, ורב יוסף אמר ודאי עורלה כבושה היא, אמר רב יוסף ומחללין עליו את השבת, מינא אמינא לה? דתנייא ר' אלעזר הקפר בר' אומר, לא נחלקו ב"ש וב"ה על הנולד כשהוא מהול, שצריך להטיף ממנו דם ברית, ועל מה נחלקו, לחלל עליו את השבת, שב״ש אומרים מחללין עליו את השבת. לאו מכלל דתנא קמא סבר והלכה כב״ה, דב״ש 20 דברי הכל אין מחללין? א״כ ר׳ אלעזר הקפר טעמא דבית שמאי אתא לאשמועינו? דלמא הכי קאמר לא נחלקו ב״ש וב״ה בדבר זה.

עושין כל צורכי מילה בשבת, מוהלין ופורעין ומוצצין ונותנין עליה אספלנית וכימון. לא שחק מע"ש, לועס בשיניו ונותן. לא טרף יין ושמן, נותן

חילופי נוסחאות

7 צריך] אינו צריך ון 8 אין] אינו כמן אין צריך] צריך ון להטיף -- ברית] לי וכמן ברית ני אמר מר ולא דוחה את השבת לאיתויי מאי לאיתויי הא דתנו רבנן בן ז' מחללין עליו את השבת ובן ח' אין מחללין עליו את השבת ספק בן זי ספק בן חי אין מחללין עליו את השבת בן חי הרי הוא כאבן ואסור לטלטלו בשבת אבל אמו שוחה עליו ומגיקתו מפני הסכנה של האם רן פואתמר] כן בכ"י כמ ואיתמר אגפ איתימר ר ואיתימי ו דאתמר ד"דן 10 וקיימא] דקיימא ד"דן הלכה] הלכתא אור הילכתא גן באיסודין באסודי ד"ר וכן 11 ברן לי אן אהבהן אהבא פן אתלידן איתליד גם אתיליד ד"ר וכמ איתייליד ר אתייליד אן ההוא] לי כמן ינוקא] יינוקא ד ינוקה כן אהדריה] אהדרי אן 12 אתריסר] אתליסר כמרן מהולי) מהולאי אומבכם מהולאיה ד ני דנהרדעא ובפר בנהרדעא א דבנהרדעא כמ ני להטיף ממנו דם ברית ולא עבדי אול למהולא אחרינא רן עד] לי אמגפן דשוייה] שוייה ג דשוויי ר דשויוה כ שויוה מ ושוויה אן אמר] ני רב אדא אן תיתין תייתי דן לין ני עד ד על כן אדרבן על דרב בפר אדמר ון למימראן לממרא ז אלמא כמ אלמא לממרא א בה"ש כבנוסחתנו | 13 הלכתא דהלכתא א דהילכתא גפן למימרא הלכתא כרב לי דן א"ל] עד

באורים והערות

שם, סיי תצ"ד. וראה ח"נ שבכ"י ו הגירסא הסוכה, לב״ש אין צריך ולב״ה צריר. לפי גירסא זו נפסקה הלכה בגר כב״ה, אבל אין לגירסא זו אח בכל כה"י האחרים.

ואיתמר - מחוורת הגירסא: ואיתמר, ראה ח"נ שברוב כה״י כתוב כן (ראש״ל הציע מדעתו: איתמר-ויתכן לקיים הגירסא שבדפוס: דאתמר, מכיון שה־ דברים נמשכים אחרי שלמעלה מהם כהוכחה אחת (ראה לעיל ד״ה והיכא) לפי הנוסח הנדפס, אבל לפי הנוסח שבכה"י: לא צריד לאטופי (ראה ד"ה הנ"ל) ראוי לגרוס: ואיתמר. אשר למלה קיימא, בדפוס ראשון וכן בדפוס שאלוניקי (תו״ר) כתוב: דקיימא לן, ובהוצאת הנצי"ב, מבלי להעיר על השינוי: וקיימא לן, ואני מצאתי כן ככל כה"י וקיימתי גירסא זו. הכלל: הלכה כרב באיסורי אינו נוכר בסוגיית הגמרא בשבת קלה, א, לעניננו. זוהי הוספת השאילתא, והכלל נזכר בגמי בכורות מט, ב.

רב אדא - שבת קלה, א. ראה ח״נ שלפי כמה כ״יי המעשה היה בנהררעא (דבר זה לא נזכר בגמי) ועל פי זה יעלה אור בהיר יותר על שאלת רב נחמן לרב אדא: ואדשמואל לא עבר, שכן נהרדעא אתריה

בטבילה לבר די לו. שהוא טובל לשם בשבת מי אמריי? והוא סבר ערלה כבושה הוא. דנולד כשהוא מהול 15 לב״ה, אין צריך לה־ כר׳ שמעון בן אלעזר. דאמר לב״ה ברית, במקום ב״ה אינה

> שוויה כרית שפכה. המוחלים לא רצו לחלל עליו את השבת, ומל אותו רב אדא בעצמו, ומפני שלא תיה בקי למול שוויה

כרות שפכה.

משוה.

דהלכה כרב. ורבי יצחק ז״ל כתב: דפליגי רב 3"VX ושמואל בהא מילתא, קיימא לן כבתראי, דאינון רבה ורב יוסף, דפליגי לפרושי מילתא דר׳ שמעון בז אלעזר, דאמר הכל מודים בקטן שנולד בשהוא מהול שצריך ממנו דם להטיף ברית, דרבה אמר, דר׳ שמעון טעמי משום ספק הוא, ודוקא בחול צריך, אבל בשבת לא דחייא, דהיא ספק, ואין ספק דוחה את השבת. ורב יוסף סבר, טעמיה דר׳ שמעון משום דקסבר ודאי ערלה כבושה היא, ודחייא שבת. ורבה ורב יוסף הלכה כרבה, דאמר שמא ערלה כבושה השיב וכך היא. רבינו האיי גאוז ז״ל: רבנן קמאי במתיבתא הכיו אסכימו, צריד להטית ממנו דם אלא מיהו ברית, בנחת, וצריכא מילתא למבדקיה בידים יפה ומראי עינים, ולא בפרזלה דלא לעייק ליה. ואין מברכין על המילה אלא א״כ

דשמואל היה, ראה גם ח"נ על המלה דשוייה, שלפי כמה כ״י יוצא שהוא מל בעצמו ועשה את התינוס כרות שפכה, ראה ד"ס על אתר אות עי, וכן כתוב גם לפנינו בפיי הר"י. המלים: למימרא הלכתא כרב, אינן בגמי. הר"י ד"ה הלכה כרב, הביא כאן דברי רבי יצחק, היינו הרי"ף על הגמי בשבת שם (סיי תצ"ד) כתוספת פירוש והערות רבנו ישעיה. הפסקא מן המלים: א״ל רב נחמן וכל שאחרי זה עד הפסקא המתחילה במלים: ועובד כוכבים לממהל בר ישראל פסול, אין בנדפס והוספתי עפ״י כ״י ד.

איתימר -- כך הוא כתיב מלה זו בכ"י ר, שמשם הובאה כל הפסקא ובגמ׳: דאיתמר. יש חילופי נוסח בין גירסת הכ"י לגירסת הגמ' (שבת קלה, א) בפיסקא זו, אציין את החשובים שבהם. בגמי: ד׳ אלעזר הקפר וכאן ד׳ אלעזר הקפר בר׳. וראה ד״ם העי צי, שכן בכמה כ״י. בגמי: לאו מכלל דת״ק סבר מחללין עליו את השבת ודילמא ת״ק דברי הכל אין מחללין קאמר. וכאן בקוצר האומר: לאו. מכלל דתנא קמא סבר דברי הכל אין מחללין. והשוה ד״ם על אתר, ובעיקר הע׳ ק.

עושין -- משנה, שבת פי"ט, ב ויש כמה שינויי נוסח

נראית לו ערלה. וממתינין לה הרבה, ואין חוששין לשמיני, שלא יביאוהו לידי סכנה. ואומר רביי ישעיה ו"ל: ונ"ל אע"ם שרבה ורב יוסף לא פסקו הלכה כד' שמעון, י״ל מדאכפלו לפרושי מילתיה, ש״מ כוותיה סבירא להו והילכך עבדיגן לחומרא, ומסיפין ממגו דם ברית. וכתב ר' יצחק: וגר אע"ם דאמהיל בארמיותיה צריך להטיף ממנו דם ברית. ועד דמתפת לא מטבלי ליה. ואומר רבינו ישעיה ז"ל: ואינו נ"ל כלל, דאפילו לר' שמעון בן אלעזד דאמר לא נחלקו על הנולד כשהוא מהול שצריך, ועל מה נחלקו, ועל גר שנתגייר כשהוא מהול, שב"ש אומרים צריך להטיף ממנו דם ברית, וב"ה אומרים אינו צריך, הלכה כב"ה, דב"ש במקום ב"ה אינה משנה, הילכך גר שמל בגיוחו אין צריך להטיף ממנו, ואין צריך אלא טבילה בלכד. דעברי על דרב. דאמר אין צריך להטיף ממנו דם ברית, והוא סבו' ערלה כבושה ואפילו בשבת נמי יכול למול.

וירא שאלתא י

זה לעצמו וזה לעצמו. אין עושין לה חלוק לכתחלה, אבל כורך עליה סמרטוט. אם לא התקין מע״ש, כורך על אצבעו ומביא, אפילו מחצר אחרת.

ת״ר מילה וכל מכשיריה דוחין את השבת, וכך תני׳ ר׳ אלעזר. ומ״ל לר׳ אליעזר הא? אי מכולהו, כדאמר, עבר יומו בטל קרבנו, ועוד מה להנך שכן אם עבר זמנן בטלין, תאמר במילה שאם עבר זמנה אינה בטילה. אלא היינו טעמא דר׳ אלעזר, אמר קרא וביום השמיני ימול בשר ערלתו (ויקרא יב. ב) ביום אפילו בשבת. ולכתוב רחמנא במילה, וליתו הנך ונגמרו מיניה. משום דאיכא למיפרף 30 מה למילה שכן נכרתו עליה י״ג בריתות. עד כאן לא פליגי רבנן עליה דר׳ אליעזר אלא במכשירי מילה. גופה דוחה, מנלן? אמר עולא הלכה. וכן אמר ר׳ אסי הלכה. וכן אמר ר׳ יצחק הלכה.

מיתבי מניין פיקוח נפש דוחה שבת? ענה ר' אלעזר בן עזריה ואמר, ומה מילה שהיא א' מאיבריו של אדם דוחה את השבת, ק"ו לפיקוח נפש שדוחה זה את השבת. תני' רב אחא בר יעקב ור' יוחנן כוותיה, וביום השמיני ימול בשר ערלתו, אמר קרא שמיני, אפילו בשבת. האי שמיני מיבעי ליה למעוטי שביעי, שביעי מבן ח' ימים והלאה נפקא. ואכתי מיבעי ליה חד למעוטי שביעי וחד למעוטי תשיעי, דאי מחד הוה אמינא שביעי הוא דלא מטא זימניה, אבל משמיני ואילך זימניה הוא. אלא מחוורתא כדר' יוחנן.

תניא כוותיה דר׳ יוחנן ודלא כרב אחא בר יעקב, שמיני ימול אפילו בשבת, ומה אני מקיים מחלליה מות יומת (שמות לא. יד) בשאר מלאכות חוץ ממילה. או אינו אלא אפילו מילה, ומה אני מקיים שמיני ימול, חוץ משבת, ת״ל ביום ואפילו בשבת.

ותנא מעיקרא מאי קא ניחא ליה, ולבסוף מאי קא קשיא ליה? הכי⁴⁵ קאמר שמיני ימול ואפילו בשבת, ומה אני מקיים מחלליה מות יומת, בשאר מלאכות חוץ ממילה, אבל מילה, דחיה. מאי טעמא דחיא? ק"ו. ומה צרעת שדוחה את העבודה ועבודה דוחה את השבת, מילה דוחה אותה, שבת שנדחית מפני העבודה אינו דין שתהא מילה דוחה אותה. ומאי או אינו? דקא מהדר ואמר, ממאי דצרעת חמורה משבת, דילמא שבת חמורה, שכן יש בה עונשים ואזהרות ⁵⁰ הרבה. וממאי, משום חומרא דצרעת היא, דילמא משום גברא הוא דלא חזי, ומה אני מקיים שמיני ימול חוץ משבת, ת"ל ביום ואפילו בשבת.

ת״ר מילה דוחה את הצרעת בין בזמנה בין שלא בזמנה, י״ט אינו דוחה אלא בזמנה בלבד. מנא הני מילי דתנו רבנן, ימול ערלתו (ויקרא יב. ג) אעפ״י שיש שם בהרת. ומה אני מקיים, השמר בנגע צרעת (זברים כד. ח) בשאר מקומות, חוץ זי ממילה, או אינו אלא אפילו מילה, ומה אני מקיים ימול ערלתו, בזמן שאין שם בהרת. ת״ל בשר, אעפ״י שיש שם בהרת.

ותנא מעיקרא מאי ניחא ליה, ולבסוף מאי קשיא ליה. מאי קאמר ? הכי קאמר, ימול ערלתו, אעפ"י שיש שם בהרת, ומה אני מקיים השמר בנגע הצרעת

באורים והערות

חשובים, השוה ד"ס לשבת קלג, א, ומתניתא דתלמודא דבני מערבא, הוצ' לו, נוסחתנו קרובה יותר לנוסח הבבלי.

ת"ר — כך היא הצעה של ברייתא זו: לולב וכל מכשיריו, סוכה וכל מכשיריו, שופר וכל מכשיריו מילה וכל מכשיריה דוחין את השבת. שאלו בגמ:: מניין לו לרי אליעור זה ז אם למד מאתת מכל הנזכרות, הרי יש לפרוך כמו שאמדו שם, ועוד, מה להגך שכן אם עבר זמנם בטלא וכוי. ולפנינו נתקצרה פסקא זו ויש בה כמה שינויי גירסא חשובים. שם חסר: וכן אמר ר' אסי הלכה, ולפנינו נמצא. ועי' בד"ס לשבת קלב, א שכן גם בכ"י.

מיתבי -- המשך הסוגיא שם, שבת קלב, א התד יובתא היא לאלה שאמרו הלכה: והלא אין למדין

קל וחומר מהלכה. ורב אחא בר יעקב ור' יוחנן אמרו גם הם: שמיני ואפילו בשבת. הקשו: האי שמיני מיבעי ליה למעוטי שביעי, ותירצו: מבן ח' ימים והלאה נפקא. ושוב שאלו: ואכתי מיבעי ליה וכו' עד מחוורתא כדר׳ יוחנן.

תניא — המשך הסוגיא שם.

לתנא — בגמ' שם, זו מימרא של רבא. ועיי בד"ם שבכ"י מ הגירטא כבנוסחתנו, וראה שם בגמ' שהמלים אי נמי לפני ממאי השני בפסקא זו גסגרו, ועי' שם עה"ג ובד"ס, וגירסתנו נכונה.

ת"ר — שם קלב, ב והשוה חילופי הגירסא אצלינו ובד"ס.

ותנא — בגמ' שם זו מימרא של רבא, ועי' בד"ס שבכי"מ הגירסא כבנוסחתנו (ראה לעיל ד"ה ותנא).

סח

דוחה את השבת, שחיטה שאי אפשר לעשותה מערב שבת דוחה השבת, ואמר רב יהודה הלכה כר' עקיבא. וצריכא, דאי אשמעינן גבי מילה הוה אמינא התם הוא דמכשירין דאפשר למעבדינהו מאתמל לא דחו שבת דליכא כרת ביומיה, 10 אבל גבי פסח דאיכא כרת ביומיה אימא לדחי, צריכא. ואי אשמיענן גבי פסח הוה אמינא התם הוא דלא נכרתו עליה שלש עשרה בריתות, אבל גבי מילה דנכרתו עליה שלש עשרה בריתות אימא לדחי, צריכא].

ברם צריך - מהו לומר לגוי ואתויי לבר מערובא?

תא שמע דההוא ינוקא דאשתפוך חמימי. אמר להו רבא לייתי ליה מגוזו ביתאי. אמר ליה אביי והא לא ערבינן. אמר ליה לסמוך אשתוף. אמר ליה והא לא שתיפו. אמר להו אמרו לגוי ולייתיה. אמר אביי בעינא לאותוביה למר ולא שבקן רב יוסף, דאמר לי רב כהנא, דכי הואי בי רב יהודה כל מילי דאוריתא מותבינן תיובתא והדר עבדינן מעשה, מלתא דרבנן עבדינן מעשה והדר מותבינן תיובתא. בתר כן אמר לי, מאי בעית לאותביה. אמר לי הזאה שבות 20 ואמירה לגוי שבות, ואין דוחה את השבת. א"ל ומי לא שני לך בין שבות דאית

חילופי נוסחאות

שבת] ני שאינה זמנה ובה"ש דלאו זמנה הוא אן 8 דוחה] ודאי דחיא בה"ש אן 14 צריך] ני את למילף אכן לומר] למימר אוכמן לגוי] כן בכ"י אכמ וד"ר לי ון ואתויי] ואיתויי כ לאתויי ו ולאתויי אן לבר] בד כן מערובא] מעירובא כן 15 דאשתפוך] דאשתפוך ו דאישתפוך אן חמימי חמימיה וכמ בה"ש א חמימא אן להו] ליה א בה"ש כבנוסחתנון רבא] לי מ ועה"ג כבנוסחתנון לייתו וכמ ליתי אן ליה] לי מן להון ליה א בה"ש מכוך אכמן והאן לי ון 17 אמר להון לי מן להון ליה אוכן ומא א לימרו ליה מן בה"ש אן לגוי] כן בכי אוכמ ודיר ני דיזיל כ ליזיל מן ולייתיהן ולייתי בה"ש א ונייתי ו ומיתי אמ ומיתי כ ני ליה אכמן אמר זן ליה אן בעינאן בעינ אן לאותוביהן לאותובי אכמ ני ליה מן 18 שבקן כן בכל כ"י שבקי ד"רן לין ליה כן כהנאן יוסף אן הואין הוינן אכ הוינא מן בין ביה אן יהודהן ני כן בכל כ"י שבקי ד"רן לין ליה כן כהנאן ימלי אן הואין הוויתא אמר לן כמן כלן בכל בה"ש אן מילין מלי אן דאוריתאן דאורייתא אמן 19 מלתא מילתא כמ מילי ו וכל ובכל בה"ש) מלי אן סבלן ליה כן מאין ומאי כמן לאותוביהן לאותובי אכמ לדאותובי ו ני ליה כמ למר אן לי ליה וכ ני דתניא כמן הזאה הזיה מן 12 לגוין כן בכתב יד אוכמ וד"רן שבותן ני מה הזאת (חזיה מ) (שבות ואינה א ואין ו) אינה דוחה (את אכ) השבת (שבת מ) אף אמירה לגוי (שבות או)

באורים והערות

להשוות את חילופי הגירסא בין הגמ' שם (שבת קלב, א) ונוסחתנו מפני שכמה שיבושים נכנסו שם, ושלנו גידסא מיושרת.

ברם — מהו לומר לגוי להביא מחוץ לעירוב [דבר שהוא ממכשירי מילה ולא הוכן מערב שבת]? תשובה לבעיה זו יוצאת מכלל המעשה והמשא ומתן שעליו בעירובין סז, ב — סח, א המובא לפנינו, ואילו הלכה קבועה ומפורשת לא ניתנה כאן. רק בה"ג (ד"ו כג ע"ג): "והיכא דאייתי איומל מערב שבת ואיפגם, או דאיגנב, מקמי מילה, שרי למימר לגוי לצבותיה או לאיתויי איומל אחרינא, דגמרינן לה מההוא ינוקא דאישתפיך חמימיה" וכו".

תא שמע -- המעשה בתינוק שנשפכו בשבת המים החמים שהכינו מערב שבת, ואמר להם רבא שיביאו מתוך ביתו אעפ״י שלא היה שם לא עירוב ולא שיתוף מבוא, הוא, כאמור למעלה, בעירובין סז, ב. הגירסא בגמ׳ היא: רבה, ועפי״ו תיקן בראש״ל גם כאן. ואמנם כן נראה לפי הענין שאביי אומר: בעינא (בגמ': בעי) לאותובי למר, שזהו כינויו של דבה בפיו תמיד, ואעפ"י כן מצאתי בכל כה"י שלפני (פרט לאלה ששאילתא זו מסתיימת אצלם במלים, רב ור׳ יוחגן הלכה כרי יוחגן, כפי שהזכרתי למעלה): רבא. וגם בכ"י מ, שהשם חסר בפנים, ורשום על הגליון, כן היא הגירסא: רבא. בעיקר חשובים שני חילופי הגירסא בין השאלתות לגמי, שעליהם נבנו כל דיוקי הפוסקים בעגין הנידון, ואלה הם: א) לפי הגמרא (ראה ד״ס) המלים: "הזאה שבות ואמירה לגוי שבות מה הזאה שבות ואינה דוחה את השבת אף אמירה לגוי שבות ואינה דוחה את השבת, הן ברייתא, ולפי

השאלתות הן מימרא של אביי. ב) לפי הגמי כתוב בסוף השקלא וטריא על מעשה זה: "דהא מר לא אמר לנכרי זיל אחים", ולפי השאלתות כתוב: "הכא דבור בעלמא הוא דכתיב ודבר דבר אסור הרהור מותר". העיון והדיון בחילוף נוסח אחרון זה נפתח ברי״ף סוף פי י״ט של מסי שבת ונמשך ברא״ש (שבת פר"ט סרי ב) ובס׳ העיטור (מהדורת ר׳ מאיר יונה דף מח ודף מט) ובס׳ המכריע לר׳ ישעיה די טראני, סיי נו. אמנם הרי"ף (וכן הרא"ש) אינו מוכיר את השאלתות כלל, כי אם "הלכות גדולות", אבל ברור שפסק ההלכה בח"ג בנוי על השאלתות, וכל המשא והמתן של הרי"ף בענין הנוסח יסודו בנוסח הש־ אלתות, אלא מפני שבשאלתות לא נפסקה ההלכה במפורש, כי אם בה"ג (ראה הדיבור הקודם) הזכיר הלכות גדולות״. לפי נוסח השאלתות לא היה כתוב שם בגמ׳: "דהא מר לא אמר לנכרי זיל אחים" (וראה שם בהגהות הב״ת: "ס״א לא גרסי׳ ליה וכן מוכח בתוספות בד"ה לשבות") ולפיכך מותר גם לומר לנכרי: לך חמם, ולא רק: לך הבא חמין, שכן זו שבות שאין בה מעשה מצד ישראל המוהל עצמו, ואינה דומה להזאה הנקראת שבות, היינו איסור דרבנן, שיש בת מעשה מצד הכהן המזה עצמר. מכאן הסיק בה"ג את המסקנא מתוך שאילתא זי, שכתשובה לשאלה השיב: ת״ש וכוי, שמותר לומר לנכרי לתקן את האיומל שנפגם וכו׳. והרי״ף שחלק על ה"ג, היתה לו, גירסא אחרת, היינו זו שבגמי שלנו, והסיק ממנה את מסקנתו, שאסור לומר לבוי להחם, אלא להביא. אף נדחק לחלק בין שבות לשבות דשבות, היינו דרבנן דדרבנן, שכן עירובי חצרות

ביה מעשה ובין שבות דלית ביה מעשה. הכא דבור בעלמא הוא. דכתיב (ישעיה נה, יג) ודבר דבר דבור אסור הרהור מותר. ומשרא דשאלתא הכי. וכי מהלינן ביממא, אבל בליליא לא ואפילו מילה

חילופי נוסחאות

אכומן ואין] ואינה א אינה כמן את] לי ון השבת] שבת מן לך] לן ון 22 ביה] בה ון דכתיב] וכתוב אכמן 24 ומשרא ומישרא אוכן הכי] ני הוא וכן וכי] דכי אן מהלינן] מהילנן אן אבל בליליא לא]

באורים והערות

ושיתופי מבואות דרבנן, ואמירה לנכרי דרבנן, ויצא לדון בדבר חדש, שאסור לומר לגוי להביא דרך רשות הרבים, שהוא איסור הוצאה דאורייתא. ומפני שהרי״ף רבם של חכמי ספרד חלק על ה"ג בדברים מפורשים וקשים ועשהו כטועה, לבי אומר לי שהמעתיקים של ה"ג אספמיא שינו פסקא זו, וכל המעיין בה"ג (ד"ב עמ׳ 105) יכיר שחלו ידי המעתיקים המשנים בפסקא זו, שכן הדברים מגומגמים שם ביותר וניכר שהכניסו את גירסת הגמ׳ שלנו עד שנעשתה הפסקא הזאת מסורסת ביותר, בהע"ש רצה לעשות את השאלתות ובה"ב והרי"ף כאילו חולקים במקור דין שבות אם זה מן הפסוק "ודבר דבר" (ישעיה יח, נג) או מן הפסוק "לא יעשה בהם" (שמות יב, טז) שדרשו עליו כמ־ כילתא: "לא תעשה אתה ולא יעשה חברך ולא יעשה נוי מלאכתר", והואיל ויש כאן אסמכתא ממקרא יש להחמיר בו יותר. אבל ברור, שאילו היתה כאן מחלוקת זו לא היה נמנע הרי"ף, שהאריך בדבריו נגד ה״ג, מלהביאח, ולא היה עושה את העיקר חסר מספרו. ועל עצם הדרשה שבמכילתא דגו מפרשי המכילתא, ומפרשי התורה (הרמב"ן והרא"ם לשמות יב, טז, וראה יראים סיי ש״ד [קי״ג] וב"תועפות רא״ם״ שם, וסמ״ג ל״ת ע״ה, ו"בדית משה״ שם, והסכימו שזו אסמכתא, ורש"י, ע"ז טו, א, ד"ה כיוז כתב: "ומה שאסור לישראל לומר לעובד כו" כבים עשה לי כך זהו משום ממצוא חפצך ודבר דבר, דיבור אסור״. (כמו בשאילתא שלנו וראה שאילתא א, באורים והערות, ד״ה מעשות דרכיך) ואין להאריך בזה, מכל מקום יש לפנינו חילוק גרסות ולא חילוק מקורות מדרשיים לדין שבות. ואשר לחילוף השני בגירסא, האריך בעל ס׳ העיטור (מהדורת ד׳ מאיר יונה דף מח ע"ד מט ע"א וע"ב) וכתב: "והכין לישנא דרב אחא משבחא ותשובת הגאונים ורש"י ז"ל ל"ג בה דתניא -- ול"ג בספרים הלכך מפרשינן לה בפירושא דשמעתא ובפידושא דקמאי כגון ר' אחא ובעל הלכות". אבל בה"ג שלנו כתוב: דתניא. וראה ח״נ שבשני כ״י (כמ) כתוב גם בשאלתות דתגיא. ואולם הריטב"א בחידושיו לע"ז, סז, ב כבר כתב: "דתנא הזאה שבות ואמירה עכומ"ז שבות, פי אביי הוא דמדמי לה, דהא דתני׳ הזאה שבות, כדאיתא בפסח שני, והוא הדין דאמירה עכומ"ז שבות, כדאיתא בכמה דוכתי, וכי הא דאשכחן דהזאה שבות ואינה דוחה את השבת והעמידו בה חכמים דבריהם אפיי במקום כרת, הכי נמי אית לן למימר, דאמידה לעכומ"ז שהיא שבות אינה דוחה את השבת אפיי במקום מילה שיש בה כרת". לפי זה המלה דתניא, מרמזת לדבר שעיקרו במשנה, היינו שפסח טעון הזאה והזאה שבות, ואילו כל הדימוי בין שבות דהזאה לשבות דשבת הוא מדברי אביי. ומעתה לא תקשה עוד גירסת דתניא גם בשאילתא שלפנינו ששימשה יסוד להלכות גדולות. נמצאנו למדים שכל עיקד מחלוקת זו בין

דבוואתא קמאי הרי"ף וה"ג בדבר שבות דמצוה תלויה בגירסת הגמ׳ לפי הנוסחאות שלגו ולפי נוסח השאלתות, וראה גיטין ח, ב תד"ה ואע"ג, וראה ראבי"ה לעירובין סיי ת"ו (הוצי ר"א אפטוביצר, ברלין תרע"ד עמ' 464) שהעתיק את לשון הרי"ף וה"ג וכתב: ״ובשאלתות בפרשה ואלה שמות אינו מפרש כדרבי יצחק מפאסי״. ודאי לא היתה לפני הראבי״ה שאילתא זו בפי וירא כי אם בפי ואלה שמות (כמו בפי הר״ש שלפני שהזכרתי למעלה). השוה גם ראבי״ה לעירובין, סי׳ שצא (עמ׳ 433) "וכל המפרש שבות דאית בו מעשה אסורא דאורייתא (היינו כפיי הרי״ף וגירסתו) לא כיון, ואומר אני כי [ניים] אמרה", וראבי"ה לשבת, סיי קצ"ז (עמי 254 – 255) על גירסא זו, ומפני שהרי"ף עשה גירסת ה"ג לגירסא מוטעת לא העתיקו אנשי ספרד פסקא זו שבה"ג כפי שהיתה לפניהם.

ומשרא -- זו הערת העודר, והוראה היא לדורש הבא להשתמש בשאילתא זו לדורשה ברבים לפי "אי נמי״, שיפתח לאחר גמר החלק הראשון שבשאילתא זו, היינו מן ההתחלה עד פסק ההלכה בנולד כשהוא מהול כרב בפסקא זו: וכי מהלינן ביממא וכוי. פסקא זו נחוצה כדי להעביר את השומעים בהדרגה מענין לענין באותו עניז, הואיל ובין פסק ההלכה בנולד כשהוא מהול כרב ובין המלים: כי דחי שבת מילה גופה אבל מכשיריה לא, ישנה כעין קפיצה בלתי מודרגת, ולפיכר יכנים הדורש את השומעים בהדרגה, מתחלה בדין מילה ביום ולא בלילה, ודין זה נוהג בין במילה בזמנה (בשמונה ימים ללידה) ובין במילה שלא בזמנה. ואחרי כן בדין מילה בשמיני ואפילו בשבת, הנוהג רק בדבר שהוא צורך גוף המילה ולא מכשיריה, כאמור למעלה. כך נראה לי פשוטו של ביטוי זה. והרבה נתקשו בו מפרשי השאלתות. בהע"ש כותב שבפירוש השאילתות שהית לפניו בכ"י מצא כתוב: "ר"ל דתשובת השאלה ששאלת הכי הוא שמותר כו' ". כנראה שהבין כוונת הפירוש, כאילו ביטוי זה מוסב על שלמעלה, היינו שהבעיה אם מותר לומר לגוי להביא מחוץ לעירוב נפסק שמותר. דבר זה אינו מתקבל על הדעת, מפני שאותו ביטוי נמצא גם בסיי קמב, ושם אין לפרש אלא בדרך שהראיתי עליה, היינו שיש כאן הערת העורך לדורש את השאילתא לפי אי נמי. ואשר לשאלה אם ביטוי זה הוא מגוף השאילתות או הגהת מסדר מאוחר, כתב בהע"ש לש־ אילתא שלפנינו: "זה הלשון איי ג"כ בפי ואתחנן תוכירשתי שם - - דהמסדר מצא שני נוטחאות - -בכתבי דבנו, ובנוסחא אחרת מצא שהתחיל הכי יכ׳ המסדר אזינ משרא דשאלתא כו׳ ״. ובפירושו לשאילתא סיי קמב כתב: "לעיל שאילתא יי איתא כהאי לישנא ומשרא דשאילתא הכי, ופירשנו שם שהוא לשין המסדר שמצא נוסחא אחרת בשאילתוה וע״ש. אבל בראותי אשר שם בפי׳ כת״י איתא ג״כ לשון זה, מוכח

שאילמש לה

רלדול

5-

כן אתי לאיטרופי דעתיה, או דילמא הני מילי היכא דקא מפקיד אכולהו נכסי, ר"ש דקא מסיק אדעתיה דמית, דוזשו ליה רבנן דילמא מיטרפא דעתיה, אבל הכא תבו כל נכסיהן. מבין דמקצת הוא דקא מפקד, ולא קא מפקד אכולהו נכסי, בתורת בריא קא 55 כלומר שאין מעשיי היב ליה, ולא קא מסיק אדעתיה מיתה וצריך קניין.

ת״ש׳ דאיוומר מתנת שכיב מרע במקצת צריכה קניין, ואע״ג דמית, מצוה מחמת מיתה לא בעי קניין, ואם עמד חוזר אע״פ שקנו מידו. והמחלק כל נכסיו, אע״פ שקגו מידו, אם עמד חוזר, אם מת אינו חוזר אע״פ שלא קנו מידו.

אין במי ברם צריך שייר קרקע כל דוווא דיקא תני, דוקא קרקע, או 40 ומגו בפרק גי בפיי הה, שכיב מרע שכי מה שכיב מרע שכי דילמא אפילו מטלטלי? כל שהוא דקתני, כל שהוא ממש, תב כל נכסיו ושייר או דילמא כדי פרנסתו.

ת"ש דאמר רבא אמר רב נוזמן וזמשה עד שיכתבו כל נכסיהם, ואלו הן: שכיב מרע ועבדו ואשתו ובניו ושברחו. וסימן כעש"ב. פי' שכיב

חילופי נוסחאות

דילמא א | 33 אכולהו] על כלהו מ | נכסין נכסיה אומנפרש ד"ר | 34 מסיק ני איהו ו אדעתיה | דעתיה א | דחשו | וחשו בה"ש א | מיטרפא] מיטרף מ | 35 כיון לי א | הוא | הם ש | דקא מפקד | לי אומנספרש דעתיה א | דחשו | וחשו בה"ש א מסיקר | מיטרף מ | 35 כיון לי א | הוא | מפקד ס | אכולהי | אכולהי ו וכסי | נעליג בריב מפקד ו ב"ר | 36 ליה | לי אוש | ולא | דלא ש | קא מסיק | מסיק מש | מיתה | נכסיה אומנספרש ד"ר | קא יהיב | יהיב ו | 36 ליה | לי אוש | ולא | דלא ש | קא מסיק | מסיק מש | מיתה | דמית א | וצריך | ובעי א | קניין | ני מאי בריך שמיה דקב"ה א | 37 צריכה | אמנספרש צריכא בודסס | דמית שמת בהעברת קולמוס דל"ת תלויה לפני מצוה ש | מצוה | ומצוה אונספר | 38 לא | כן אומנסרש הוא א א צודפס | אומנסרש בד"ר אנו חוזר | אע"פ שקנו מידו | לי אומנסרש | והמחלק | ואי נמי מחלק א אי נמי חילק (חולק ר) ומנספרש | 39 אע"פ שקנו מידו | לי מש | לי אומנפר | 30 אע"פ שקנו מידו | לי מש | לי אומנפר | אם במדו | לי מש | לי אומנפר | אם ביר מידן | לי מת מידן לי אומנפר | אם בירן | לי את מידן | לי אומנפר | אם בירן | לי מת מידן לי אומנפר | או | לי וכל אומ | שהוא אנספרש שהו מ | פרוסתו דקתני ומנספרש לי א ונה"ג דקתני | 14 דילמא | לי מ | כל וכל אומ | שהוא אנספרש שהיה דקב"ה א בריך שמיה וכן דרשה שכיב מרע שכתב כל נכסיו לאחרים ושייר קרקע כל שהוא מתנתו קיימת ולענין שאלתא מ | 14 ושברחו | מברחת ש ושברחה וס שברחו נפר | וסימן כימן נספר | כעש"ב | כן נספ שיעיאיביה בה"ש א | ש'ע'א'ב'ש' ו כ'ע'ש'נ'ב' מ ב'ע'ש"ב' ר כיע'שינים"

באורים והערות

הצריך קנין, או לאז האם אנו אומרים כיון ששכיב מרע הוא, לא צריך קנין, שאם כן יבא לטירוף דעתו, או אולי דבר זה הוא רק כשמצווה על כל נכסיו, שהריהו מעלה על דעתו שהולך למות, חששו לו חכמים פן תיטרף דעתו, אבל כאן, כיון שעל מקצת הוא מצוה ואינו מצוה על כל נכסיו, הריהו נותן בתורת בריא ואינו מעלה על דעתו מיתה, וצריך קנין. ניסוח הבעיה בנוי על הנימוקים שניתנו למעלה בד"ה ואמר דבא אמר רב נחמן.

ת"ש — ב"ב קנא, ב בנדפס נשתבשה הגירסא, וכבר תוקנה במקצת בראשל"צ מסברא ואני תיקנתיה עפ"י כה"י, ר' ח"נ, והשוה שינויי גירסא בגמ' שם.

אי נמי — בעיה זו בפירוש המשנה (ב״ב קמו, ב):
"שכיב מרע שכתב כל נכסיו לאחרים ושייר קרקע
כל שהוא מתנתו קיימת, לא שייד קרקע כל שהוא
אין מתנתן קיימת", אם הכוונה קרקע דוקא וכל
שהוא דוקא, או אפילו מטלטלין ובעיקר ששייר כדי
פרנסתו, שסומך על זה כשיעמוד מחליו, היא במחלוקת
אמוראים, שם קמט, ב — קנ, א.

ת"ש — מימרא, שם קנ, ב, והסימן לא נמצא בגמי אך ר' ד"ס שם אות כ, ובה"ג (ד"ב 452): שָכיב עבדו אשתו ובניו שברחה (וקו לסימן על כל אות) סימן, ש"מ שכתב וכו'. ובתו"ר מביא מכ"י שהיה לפניו סימן: בעשב"ב. נראה שהמימרא בעיקרה היתה: "תמשה עד שיכתבו כל נכסיהם ואלו הן: שכיב מרע, ועבדו, ואשתו, ובניו, והמברחת ובכולהו אפילו מטלטלי הוי שיור לבד מכתובת אשה", ונתפרשה ונתפענחה בשאילתות ובגמי בצורה שונה אף כי בתוכן שווה, ולא העתיקו זה מזה. כללים מסוג זה אינם מטבעם כאלה שהונחו מראש אלא לאחר שפירש רב נחמן

כלומר שאין מעשיר '
תבו עד שיכי
תבו כל נכסיהן.
ואילו הן, שכיב
מרע, עבדו, אשתו,
פיר׳ שכיב מרע
ל דתון בפרק ג׳ בפיי
ל דתון בפרק ג׳ בפיי
ה, שכיב מרע שכי
תב כל נכסיו ושייר
קרקע כל שהוא וע־
מר, מתנון קיימת,

7#5

ואם לא שייר קרקע כל שהו אין מתנתו

קיימת.

פרשה ויחי. חמי שה נותני מתנה מן, שאין דינו חלוק מנותני מתנה מקצת תם יותי מתנה ממשיירי גון שלא שיירו כלום אפילו במטלטלין, כי אפילו במטלטלין, כי מסיק בסיפא, לבר מסלטלין, ואלו הן, מטלטלין, ואלו הן, מטלטלין, ואלו הן, שכיב מרע, והשתא מכרש להו ואזיל,

כל חמש ההלכות (שלש במשנה: אחת במימרא מפורשת ואחת מכללא) ובארבע מהן פירש קרקע לאו דוקא ובאחת דוקא, קבע רבא בשמו מימרא כללית זו ונתן בה סימן. שלש המשניות באות בזו אחר זו במסכת פאה סוף פרק ג', ובמקומה בב"ב פ' מי שמת חוזרת ונשנית המשנה העוסקת בשכיב מרע שכתב כל נכסיו לאחרים ושייר קרקע כל שהוא ונחלקו בפירושה רב יהודה בשם רב ורב ירמיה בר אכא, ונשאו ונתנו בדבריהם ר׳ זירא ורב יוסף ואביי. דב יהודה אמר: "כל שהוא" לאו דוקא, ולקרקע כדי פרנסתו המשנה מתכוונת. רב ירמיה בר אבא אמר קרקע לאו דוקא, ולמטלטלין כדי פרנסתו מתכוונת המשנה. ומתוך שכלל רבא בשם רב נחמן ואמר: חמשה עד שיכתבו כל נכסיהן ובכולהו אפילו מטלטלי הוי שיור, מוכח ש"כל שהוא" דוקא, אף שקרקע לאו דוקא. וכי נשאל למה תפסה המשנה לשון קרקע ז התשובה: "בדין הוא דלא ליתני קרקע ואיידי דתנא רישא דבי עקיבא אומר קרקע כל שהוא חייבת בפאה ובבכורים וכו׳ משום הכי קתני קרקע", היינו שלפנינו אחד הכללים הידועים בסידור המשנה שהורכבה מקבצים שונים, ומשניות ראשונות שנחרזו על חוט "קדקע כל שהוא" לא נשתנו ולא זזו ממקומן. והנה הדי"ף והרמב"ם פסקו כשאילתות ש"כל שהוא" דוקא ולא צריך כדי פרנסתו," אך הרא"ש והטור (חו"מ סיי רג) חולקים על זה. וזו לשון הרא"ש (ב"ב פ"ט סיי כו): "וכתב רב אלפס ז"ל וליתא לדרב יהודה מדרבא אמד רב נחמן חמשה עד שיכתבו כל נכסיהן -- ולא בעינן כדי פרנסתו, ותמיהני על פיסקא הדין, דלא אשכחן מאן דפליג אדרב יהודה ורב ירמיה בד אבא, ור' זירא ששיבת דבריהם, אלא רב יוסף שתמה על ששיבח ר׳ זירא

שאילתא לה

45 מרע שכתב כל נכסיו לאחרים לא עשה כלום אלא אם כן שייר כל שהוא. ולאו קרקע דוקא,אלא שייר דוקא. עבדו, הכותב כל נכסיו לעבדו יצא לחירות, שייר כל שהוא לא יצא. אשתו, הכותב כל נכסיו לאשתו לא עשאה אלא אפוטרופא, הא שייר קרקע כל שהוא ומת מתנתו קיימת, ואע"ג דלאו קנו מיניה, דאי מצוה מחמת מיתה לא בעי קניין. והני מילי הוא דמית, ואי לא מית דאיכא למימר הוא 50 אע"ג דקנו מיניה וקם, הדר בכל דעבד, דמצוה מחמת מיתה [הוא, דאי לא

חילופי נוסחאות

ש עישיביבי בנדפס | פיי] ל' אומבספרש | 45 שכתב — כל שהוא דתנן הכותב כל נכסיו ושייר קדקע כל שהוא מהגהו קיימת לא שייר קרקע כל שהוא אין מתנתו קיימת שן עשהן ני ולא בה"ש אן כל שהוא) לי כ שהוא] שהו ומן 46 ולאו] ולא בן ולאו — שייר דוקא] לי שן אלא שיירן אלא כל מאי דשייר בה"ש א עבדו] ני מאי הוא בה"ש ו דתנן שן כלן לִי שן לחירות] בו חורין ש ני ואם כן 47 שיירן ני קרקע אש שהוא] שהו ו | יצא] בן חורין ש | אשתו) ני דאמר רב יהודה אמר רב ש | 48 אפוטרופא) אפוטרופיא א אפטרופיא ומ איפטרופא ב איפיטרופא ס אפיטרופא פ אפטרופא כדן הא שייר — מיתה(2) לי שן האן לי אן קרקען לי מן שהואן שהו ומן דלאון דלא אומנספרן קנון קני רן 49 דאי מצוהן דמצוה אוכמנספרן ואי) אבל ון מיתן מאית ון 50 אע"ג) ואע"ג נספר ן דקנון דקני רן וקםן כן כנספר לי אמ ני אי בעי א ואין אבל ון מיתן מאית ון הס אע"ג ומצחה מצוה מן הואן כן בכ"י אוכמן הוא אע"ג דמיתן כן א וקים בנדפסן בכלן ני מה א מאי ון דמצחה) מצוה מן הואן כן בכ"י אוכמן הוא אע"ג דמיתן כן

באורים והערות

דבריהם ולא מלאו לבו לחלוק על דבריהם, וגם אביי הקשה יפה לרב יוסף על שתמה על דבריהם ורב יוסף דחה דברי אביי בדברים שאין בהן ממש. ומה שרצה רב אלפס להשות כל חמשתו ביחד דשייר מידי בכולהו הוי שיור, אין בראיה זו ממשות לדחות דברי אלהים חיים, דלאו כולהו בחדא מחיתא מחתינהו, דרב נחמן לא קאמר אלא הדין שאמרו חכמים באלו חמשה אין נוהגין במקצת נכסים, ולאו דוקא שיהא שיוד כולן שוה, דלכולהו מטלטלין הוי שיור לבד מכתובה, משום דכתובה ממקרקעי תקינו רבנן. וכן לענין שיור גמי מסתבר דשכיב מרע בעינן כדי פרנסתו, דמידי הוא טעמא אלא משום אומדנא, דלא יהיב אינש כל מה דאית ליה וימות ברעב אלא אדעתא דמית קא יה:ב, והאי אומדגא לא בטלה אם לא ששייר כדי פרנסתו. ומסתבר כי היכי דבטילא תמיהיו דרב יוסף על קרקע הכי נמי איתבטלא על כל שהוא". הרואה יראה שהרא"ש רצה להוציא את פסק ההלכה מן הגמי ואילו הרי״ף השתמש בשאילתות (השואת לשון הרי"ף ללשון סוף פיסקא זו בשאילתות מעידה על כר). תמה בש"ש על "שלא הזכירו אחד מהם הסכמת שאילתות בדין זה" אך הלא על הרי"ף אין לתמוה, שבכל עת מסקנות השאלתות בפיו מכלי להזכיר את המקור, כשיטת בה"ג, ובודאי שאין לתמוה על הרמב"ם, שכן אין מדרכו לסמן את המקורות. אכל בעל העיטור (ד׳ לעמבערג נו, ע״ג) כותב במפורש: "ולא איתברר לן היכי אייתי רב אלפס ורב אחא מהא סייעתא דלא כעינן כדי פרנסתו, וכתב רב אחא דפליגי רב יהודה ורב ירמיה בר אבא, הלכה כרב נחמן בדיגי, דמדקאמר עד שיכתבו כל נכסיהן אלמא קרקע לאו דוקא אלא כל שהיא דוקא ולא בעי כדי פרנסתי. ומסתברא דכולי עלמא כדי פרנסתו בעינן והלכתא כרב ירמיה, דאי כפסקא דרבוותא רבא דאמר כמאן, לא כרב יהודה ולא כרב ירמיה ולא כר׳ זירא ולא כרב יוסף, אלא רבא לא אתא לאשמעינן אלא קרקע לאו דוקא, אבל כל שהוא אפשר דוקא ולא דוקא״. ודמ״י להעיטור שם (בהוצאתו סב ע״א הע׳ רעב) הראה על דברי הש״ש וכתב: "יעו״ש היטב בשאילת שלום שתמה על הפוסקים שלא הזכירו דעת השאלתות יעו״ש ואשתמיטתיה לרבינו״. הרי בעל העיטור מזכיר את מקור הדין, השאילתות, אע״פ שדותה את פסק השאילתות ומקבל דעת הרא"ש המיוסדת על הגמי.

ר"ש

עבדו דתנן הכותב

יצא בן חורין. דעבר עצמו בכלל נכסיו

הוא. ואי שייר קרקע

כל שהו, לא יצא

עצמו שייר. אשתו דתנו הכותב

כל נכסיו לאשתו לא

עשאה אלא אפיטרו־

פיא שיחלקו לה כ" בוד. ואם שייר קרקע כל שהו, שלא כתב

לת כל נכסיו קנתה

הכל, דאיכא למימד

מדשייר הקנה לה כל

מה שכתב והאי ד' שייר לצורך יורשים שוור.

נכסיו

לעבדו

לא עשאה אלא אר פטרופא, דכיון דלא שייר לבניו איכא למימר דלהכי כתב לה שיהו כל בניה חולקים לה כבוד, משום דאוקי אבו־ הוו לנכסי ברשותה לפרנסם מהם כפי אומד דעתה ויהיו כפוסין לה.

ואף שבעל העיטוד כותב: "ולא איתברד לן היכי אייתי רב אלפס ודב אחא מהא סייעתא דלא בעינן כדי פרנסתו", לדעתי העניה ברורים דברי השאילתות בסוף פסקא זו: "מדקאמר עד שיכתבו כל נכסיהן אלמא קרקע לאו דוקא, כל שהוא דווקא ולא בעינן כדי פרנסתו", שכוונתו, מתוך שכלל דב נחמן את החמשה ובתוכם, הכותב לבניו כל נכסיו וכתב לאשתו קדקע כל שהוא בפניה ושתקה איבדה כתובתה, הדי בדור ש"כל שהוא" דוקא, שכן אם שתקה וקיבלה, מה לי כל שהוא ומה לי כדי פרנסתה. והואיל ופסק זה של השאילתות בנוי על הכלל, הלכתא כרב נחמן בדיני, נתקבל ע"י הרי"ף והדמב"ם, אף שמן הגמרא אין להסיק בנידון זה שהתלכה כרב נחמד ושכוונתו לכל שהוא, אף אם אין כדי פרנסה. בהע"ש רצה להוכית מלשון המשנה גופה את פסק השאילתות וציין את סירוש המשניות להרמב״ם לפאה פ״ג. אבל מלבר שהוא בעצמו מתקשה בלשון הרמב״ם שם, שסותר לפסק ההלכה בחיבורו, הרי קשה שלפי זה יהא העיקד חסר מן הגמ׳, היינו הדיוק בלשון המשנה. לפיכך נלענ״ד שהוכחת השאילתות היא מלשון המימרא של רב נחמן כמפורש בסוף הפסקא הזאת. אך עדיין נשאר מקום מוקשה בלשון הפסקא שלפנינו. בפירוש חמשה אלה המנויים במימרא של רב נחמן כתוב לענין "הכותב כל נכסיו לבניו וכתב לאשתו קרקע או מטלטלי", והרי דבר זה הוא בניגוד למסקנא: "לבד מכתובת אשה דמקרקע תקינו רבנן מטלטלי לא תקינו רבנן. כתב בתו"ר: לער"ן דיש ט"ס כפי הנסחא הכתובה לפנינו כאשר מבואד בסוף ד״ק וכצ״ל הכותב כל נכסיו לאשתו לא עשה א.'א אפטרופא, הא שייר קרקעי או מטלטלי כל שהוא ומת כוץ ובכותב לבניו כצ"ל, הכותב כל גכסיו למניו וכתב לאשתו קרקע כל שהוא לפניה ושתקה וכוייי ואמנם מצאתי בכ"י ש (ר׳ ה״נ) שהמלים: "או מטלטלי״ חסרות בפסקא זה והכל יעלה יפה. שומעים אנו מכאן שלשה: א) שהשא לתות לא העתיק מן הגמ׳ אלא שהמימרות ששוקעו בגמ׳ נדרשו בפירקא בדרך מיוחדת ושונה מבגמ׳ ; ב) שהדי״ף והרמב״ם סמכו על פסק השאילתות גם במקום שאין לחסיק פסק זה מן הגמי: ג) שפסק ההלכה בפסקא זו של השאילתות בענין כתובת אשה "דמקדקעי תקינו רבנן מטלטלי לא תקינו רבנן" הוא

לפי דין הגמי ולא לפי תקנת הגאונים המשווה מטלטלין

הוי מצוה מחמת מיתה ואיכא קנין אפילו עמד אינו חוזר, ואי ליכא קנין לא כלום הוא אע"ג דמית, כיון דאינו מצוה מחמת מיתה, דהא בעי קנין אע"ג דמית]. ובניו, פירוש, הכותב כל נכסיו לבניו, וכתב לאשתו קרקע, או מטלטלי כל שהוא בפניה, ושתקה איבדה כתובתה ואי צווחת, הא צווחת. ושברחו, פירוש המברחת כל נכסיה מבעלה מיקמי דתיהוי ליה לא עשתה ולא כלום. 55 לפניה והיא שותקת. ואם שיירה כל שהוא שפיר עבדת. ובכולהו אפילו מטלטלי הוי שיור, לבד מכתובת אשה, דמקרקעי תקינו רבנן, מטלטלי לא תקינו רבנן. ואע"ג דפליגי עליה רב יהודה ורבי ירמיה בר אבא, הילכתא כרב נחמן בדיני, דקאמר בכולהו מטלטלי נמי הוי שיור, לבד מכתובת אשה. מדקאמר עד שיכתבו כל נכסיהו, אלמא קרקע לאו דווקא, כל שהוא דווקא, ולא בעינן כדי פרנסתו. [דרשה]. שכיב מרע שכתב כל נכסיו [לאחרים ושייר קרקע כל שהוא מתנתו קיימת].

חילופי נוסחאות

בכ"י ו [53 ובניו] בניו וש דתנן ש | פירוש] לי אוכמנספר | או מטלטלין לי ש | מטלטלין מטלטלין ו | 54 שהוא] שהו מ | או מטלטלי כל שהוא | כל שהו או מטלטלי כ | בפניו ס | בפניה ושתקה | לי 54 שהוא | אוחת בה"ש א | צוחת בו"ד בפניו ס | בפניה ושתקה | לי ש | הא צוחת | לא דהא צוחת בה"ש א | צוחת בפרח בפרח | ושברתו ומברחת אושברתו במכחת צריכה שתכתוב כל נכסיה ש | אושברתו | לי וכנספר | המברחת שהבריחה א | ליה | לה ו | לא | לי פ | עשתה | עשאה א | ולא | ולא | ולא | הייו בריכו בר 55 פירוש] לי וכנספר | המברחת] שהבריחה א | ליה] לה ו | לא) לי פ | עשתה) עשאה א | ולא) ולאו | ס | 55 ואי מ | ואם — עבדת | לי ש | שהוא] שהו כמ | שפיד עבדת | דבריה קיימים בה"ש א | עבדה ו | אפילו | אמי ר לי ש | שיור | שיורא א | לבד | לבר אוספרש | 55 מכתובת | מן כתובת ס | אשה — אשה | לי כ | דמקרקעי — דקאמ' | לי ש | דמקרקעי] ני הוי שיור דהכי בה"ש ו | תקינו | ני לה אומס ליה נפר | מטלטלי | ומטלטלי א ממטלטלי ספר | תקינו | ני לה אומס ליה נפר | רבנן לי מ | 58 רב — אבא | רי ירמיה (יורמיה ס) בר אבא ורב יהודה נספר | ורבי | ורב ו | הילכתא | הלכה אומספר | דקאמר | וקאמ' ו דאמ' מ | 59 בכולהו — פרנסתו | לעיל אחר הסימן ש | בכולהו | ובכולהו | אומבספר | דקאמר | ומד א | מטלטלי נמי | לי מ | מטלטלי בי שיור | הוי שיור למטלטלי ש | לבד | לבר וספרש | מדקאמר אוכמבספר מדקתני ש | 10 נכסיהו | נכסיהו | נרמיבו | לאו לאו | לאו | לאו | לאו | בצינו | בצינא א ובה"ש | כל שהוא דווקאן לי מ | בצינו בצינא א ובה"ש | נרמיבו | ראו | לאו | כלאו כ | כל א ושייר כל בה"ש | כל שהוא דווקאן לי מ | בצינו בצינא א ובה"ש Γ נכסיהו ר | לאו] בלאו כ | כל | וכל א ושייר כל בה"ש | כל שהוא דווקא לי מ | בעינון בעינא א ובה"ש כבנוסחתנו | Γ דרשה | כן ברוב כה"י דרשא כ | דרשה — קיימת לפני ת"ש מ | לאחרים — קיימת בכל כה"י | ושייר] שייר ו | 62 קיימת] מתנה כ |

באורים והערות

לקרקעות ואילו המלים: "או מטלטלין" לענין הכותב לאשתו אינן מעיקר השאילתות ונוספו אח"כ. הרמב"ם בפ"ו מהלכות זכיה ומתנה ה"י מביא תקנה זו של הגאונים. ואין להרחיב עליה כאן את הדיבור. דרשה -- בגדפס נסמן: שכיב מרע שכתב כל נכסיו, ובכה"י (רי ח"ג) סויים סימן זה בתוספת מלים, ובכ"י אחד (מ) רשומה הדרשה במקומה לפני ת"ש, והכוונה למשנה ולסוגיית הגמי שעליה בב"ב קמו, ב. לפני רר״ש (מכ״י) היו כנראה סימני הדרשה מסויימים יותר, והוא פירש את המשנה והגמ' שעליה קמו, ב -- קמז, א עד א״ר זירא אמר רב (שהוא בפנים השאילתא) ובדילוג הסוגיא שם מרב מנשיא בר ירמיה עד סוף העמ׳, ושוב מקמז, ב: "אמר רבא אמר רב גחמן שכיב מרע שאמד ידור פלוני בבית זה וכו" עד

סוף קמט, א. כל פירושי הר״ש הם מרגמ״ה, ועל

פיהם יש לעמוד על כמה שינויים וגם שיבושים שנפלו בפי׳ רגמ״ה הנדפס. לדוגמא: בנדפס (קמז, א): "לא עקר נכסים מבנו", ובפי הר"ש: "עיקר נכסים לבנו". בנדפס (קמח, א): "ואם עמד חוזר בעל המתנה", ובפי׳ הר״ש: "ואם עמד חוזר בכל המתנה״, וכצ״ל. בגדפס (קמט, א): "ליה הוו מכורין", ולפי הר"ש יש לקרוא: "ליהוו מכורין". תיקונים אחדים שהוצעו בשולי הדף בנדפס כהשעדה מתאמתים מכ"י הר"ש, כמו (קמח, א, אות א): "נראה שצ"ל דאי יחזור", וכן כתוב מפודש בד"ש, וכן שם (קמח, ב, אות א): "נראה דצ"ל אם כמחלק", וכן כתוב מפורש בר"ש. עיקר תפקידה של הדרשה הוא כנראה להציע חומר תלמודי נוסף לבעל הפירקא, שברצותו מרחיב וברצותו מקצר, וכאן לקוח אותו חומר נוסף מן הסוגיא שממנה לוקחה גם עיקר השאילתא.

כל נכסיו לאחרים, ושייר קרקע כל שהוא לעצמו שלא כתב, אע"פ שעמד, מתנתו מתנה, דאמריגן הואיל ששייר קרקע, אמודא דעתין למימר, דלהכי שייר דליסמוך עילויה שיתפרגס ממנה אי קאי, ולא תחזור לו עולמית מה שנתן. אבל אי לא שייר קרקע כלל אין מתנתו מתנה, ואם עמר חוזר במה שנתן, ובתר אומדן דעתא אזלינן. מאן תנא דמתניתין דאזיל בתר אומדנא ז ר׳ שמעון אמ׳ אין מתנתו

וכתב לאשתו קרקע או מטלטל כל שהוא, דבההוא כל שהוא ששייר לה שלא נתן לבניו מחלה כתובתה, דאההוא כל שהוא מברחת כלומר אלמנה שיש לה נכסים ודעתה לינשא ורוצה להבריח נכסיה מבעלה שלא יהא זכאי בנכסיה ואם תתאלמן או תתגרש יחזרו לה כל נכסיה ואם לא הוציאתן מרשותו קודם נשואין יזכה בהן הבעל, ואמריגן בכתובות, צריכה שתכתוב כל נכסיה לאחד סתם, דכיון דלא שיירה מידי אגן סהדי דלא נתנה לוה אלא בשביל שרוצה לינשא, וכשתרצה יחזרו לה. אבל אם שיירה כל שהוא קנה המקבל מתנה ולא יחזרו לה הנכסים עולמית. וזה הדבר אין כתוב כן בתלמוד אלא מכללא שמעינן לה, דאמרינן בכתובות פרק האשה שנפלו לה נכסים, אמר רב חנילאי בר אידי אמר שמואל אני מורה הודאה ואם יבוא שטר מברחת לידי אקרענו, ומפרש טעמא דלא שביק איניש נפשיה ויהיב לאחריני. מתיבי, הרוצה שתבריח נכסיה מבעלה כיצד היא עושה. כותבת שטר פסים לאחרים דברי רשב"ג וחכמים אומרים רצה משחק בה עד שתכתוב עליו מהיום לכשארצה, טעמא דכתבא ליה הכי, הא לא כתבה הכי קנאתו לוקח. אמר ד' זירא לא קשיא כאן בכולן כאן במקצתן. שמעינן מהכא היכא דכתבה לכולן לא קנה לוקח, ואף בעל לא קנה, כדמשני התם עשאום כנכסים שאינם ידועים לבעל אליבא דר' שמעון. אבל היכא דלא כתבה צריכה שתכתוב מהיום ולכשארצה וכולהו הני חמשה ממטלטלי הוו שיור, שאת שייר מטלטלי כשייר קרקע כל שהוא דמי. ולא יקנה לוקח.

בניו דתנו הכותב נכסיו לבניו וכתב לאשתו קרקע כל שהו איבדה כתובי תה, דהויא כמחלקת" דכיון דלא שייד ל־ עצמו כלום ושתקה אין לה אלא מה שכתב,

מברחת כגון אלמנה או בתולה שרצתה 60 להינשא והיר לה נכסין וכתבתן לאחר כדי להבריחן מב־ עלה שלא יקנו אותן עמה על מנת כן אם תינשא שיהו כולן שלו ואם לאו שיחי זרו לה הנכסים. ו־ צריך לו לאותו המ־ קבל מתנה שהיא תכתוב לו כל נכ" סיה, דאי שיירה כלום ונישאת יגבה בעלה מידו, דאיכא למימר מדשיירה האי שיירה נמי כל נכסיה ולא נתנתו לו. ואי־ כא דאמרי אי כתבה כל גכסיה לו אם תתאלמו יכולה לח־ זור בהן, דבידוע דלא כתבתן לו אלא כדי להבריחן מבע־ לה. ואם שיירה שלא כתבה הכל אמריגן דקנה האי דכתבה לו הואיל ושיירה. ובכולהו הני חמשה דקא אמרינן אי שייר מטלטלי הוי שיור ואיבדה לבד מכתו"

כתובתה, דהאי דשת־ קה דכמיך דעתא למיגבי מינייהו. שכיב מרע שכתב

בת אשה, דאע"ג דשייר מטלטלי לא

הוי שיוד ולא כלום

הוא, ואיבדה כתובי

תה הואיל דכתב לה

קרקע כל שהוא דמר

חלה. אפילו שייר מטלטלי ואיתנהו ב־

עייניהו ולא איבדה

והיכא דרופא אומר צריך, אע"ג דהוא אומר לא צריכנא, דאיכא למימר הוא קים ליה בנפשיה, לרופא שמעינו, דילמא תונבא הוא דנקיט ליה. וודיי, הועת בעלמא הוא 10 הוא אמר צריכנא אע"ג דאיכא כמה רופאין דאמרין לא צריך, לא משגחינן להו, כדמר בר רב אשי דאמר לב יודע מרת נפשו (משלי יה ז), וודיי, חד רופא אומר צריך ושנים אומרים אינו צריך אין דבריו של אחד במקום שנים. וכן שנים במקום שלשה. וכן שלשה במקום ארבעה.

חילופי נוסחאות

ודרשינן ליה אן וחי בהם] לי מבספן שימות] ני האדם סן וחי בהם ולא שימות בהם] לי דן 8 דדופא אומר] דאמר רופא בכל כה"י | אע"ג | ואע"ג א אע"פ ו | דהוא שהוא ו | דאיהו מ | אומר | אמר בכל כה"ין צריכנא] ני אע"ג אונספר ואע"ג מן דאיכא ואיכא כן 9 הוא] דאיהו א לי ומן קים] קיים אן ליהן לי ר עליה שן בנפשיהן ני (יותר בה"ש) מרופא אן לרופא שמעינון שמעינון ליה לרופא אַ שמעינון בי ליה בון דילמאן (משום בה"ש א) דאיכא (איכא ב) למימר בכל כה"ין תובאן בהעברת או שמעינון בי ליה בון דילמאן קולמוס ועה"ג תיובתא פ לא דעת עה"ג ש פי׳ גיבלון בלעז עה"ג מן ליהן ביה בה"ש אן וודיין ואי א ודאי וכנספרשן וודיי הוא ודאיהו מן 10 הוא אמרן אמר הוא אשן אע"ג – דאמדין ורופא אמר אן כמה] לי רן דאמרין] דאמרי ומשן לא משגחינן להו] לדיליה (לדידיה מ) שמעינן (ליה וכנפרש) בכל כה"יו | 11 כדמר] כמר ס | כדמר -- דאמר] כדאמי רב אשי מ ני מר בר רב אשי א | מרת א ובה"ש כבנוסחתנו | וודיין ואי א ודאי וכמנספרש | חד דופא אומר] אומר חד רופא מ 12 אומר אמר אוכנספרש | אינו | אין בסרש | אחד | ני בטלין א | שנים | ני הכא לגבי ספק נפשות א | 13 וכן שלשה | ושלשה מ | ארבעה וני ואע"ג דאמי רב ספרא תרי כמאה ומאה כתרי ה"מ לענין עדות אבל לענין אומדנת דעות אוליגן דה״מ לענין אומדגא אבל הכא ספק נפשות להקל ואמריני תרי כמאה ומאכילין אותו על פי

באורים והערות

דרשה זו, והלא כבר קדמהו ר' ישמעאל בסגהדרין עד, א. ועוד, ר׳ ישמעאל גופו מה לו לדרוש כאן [בברייתא, מניין לפיקוח נפש] ממחתרת כיון דאית ליה דרשה דוחי בהם", והניח תמיהה זו בלא תירוץ. וכבר הקשה קושיא זו גם בעל "תוספת יום הכפורים", הובאה ב"מנחת חנוך" בשמו, מצוה רצו, ותירץ הרב בעל "מנחת חינוך": "סובר ר" ישמעאל דמוחי בהם לא גוכל למילף רק אם האגם אגסו לעבור על דבר זה אינו צריד למסור נפשו, אבל אם חלה ועל ידי העבירה יתרפא אינו רשאי להציל עצמו בזה, וכן הוצרך ר׳ ישמעאל ילפותא אחרת, ושמואל סובר דמקרא זה דוחי נפיק שלא יהיה שום צד מיתה, כנלענ"ד נכון בעזה"י". אבל אני בעניותי לא זכיתי להבין את דבריו, שכן לפי דבריו נמצא שמואל חולק על ד׳ ישמעאל, ועל כל התנאים שעמו באותה ברייתא הדורשים כל אחד מפסוק אתר, והיכן מצאנו ששמואל האמורא יחלוק על תנאים, כלום גם עליו נאמר, כעל רב, תנא הוא ופליג? לפיכך נראה לי שתילוס גדול יש, בין ודאי פקוח נפש לספק פקוח נפש, ובעוד שבברייתא דנו החכמים על מקור הדין בודאי פקוח נפש, שמואל דן במקור הדין בספק פקוח נפשי וזהו שאמר דבא ביומא פה, ב: "לכולהו אית להו פירכא בר מדשמואל דלית ליה פירכא, דר׳ ישמעאל -- ואשכחן ודאי ספק מנלן, דרבי עקיבא נמי. — - ואשכחן ודאי ספק מנלן, וכולהו אשכחן ודאי ספק מנלן, ודשמואל ודאי לית ליה פירכא". כוונתו שיש פירכא, אבל לא היא העיקד, שאולי יש להשיב עליה. העיקר שכל דרשותיהם נאמרו על ודאי ולא על ספק פקוח נפש. וזהו שהודגש גם בשאילתא שלפנינו, שעל ספק פקוח נפש מובא הפסוק "וחי בהם", וכל הקושיות והתמיהות של רש"ש ו"תוספת יוה"כ" מתורצות מאליהן. ועיי ה"ג ר"ב עמי 117, ור' תרביץ שנה ח .53--52 עמ׳ (תרצ"ז)

והיכא --- שלשה אופנים הן: א) רופא אומר צריך לחלל על החולה את השבת והוא עצמו אומר שאינו צריך, שומעים לרופא, זו מימרא של ר' ינאי, יומא פג, א. והטעם נאמר בגמ' שם: "תונבא הוא דנקיט ליה". רש"י פירש: "שטות מחמת חוליו",

תונבא הוא דנקיט

ליה. פיר׳ טרידת

ליהי

אמר איהו לא צרי־

כנא.

ולכד

אילו מאן דאתי־ ליד ליה ברא כוי. יתבאר בשאלתא די זאת הברכה. תונבא. שטות מח-מת חליו. לב יודע מרת נפ-שו. ולא אמרינן רו־ פא קים ליה טפי.

והערוך, ע' תנבא: "כעין טרידת דעת", ור' ח״נ פירושים שונים על גליון כמה מכה"י והר"ש. ב) חולה אומר: אגי צדיך, והרופאים אומרים: אינו צריך, שומעים לחולה, רי ינאי אמר דין זח בלשון רופא יחיד, ואילו למר בר רב אשי אפילו אם יש מאה רופאים האומרים לא צריך כנגד החולה האומר: צריך אני, שומעים לו. ונפסקה הלכה כמותו לפגינו בשאילתא, ועי׳ שם תו׳ ד״ה מר בר רב אשי: "פלוגתא דרבוואתא הוא אי הלכתא כמד בד רב אשי אי לא", ולא הזכיר את השאילתות. ג) רופא אחד אומר צדיך ושנים אומרים אינו צריך, אין דבריו של אחד במקום שנים, וכן הדין בשגים במקום שלשה וכוי, זהו פסק השאילתות, כאמור בגמ׳ שם: "לענין אומדנא בתר דעות אזלינן" ולא כאמור בהמשך: "והגי מילי לענין דממונא אבל הכא ספק נפשות הוא", מפני שזו אינה המסקנא, או, מה שנראה לי יותר, שזו לא היתה גירסתו, עיי ד"ם על אתרי הרמב"ן בספרו "תורת האדם", שער הסכנה (ד' ווארשא תרל"ו עמ' ה) מביא פסק השאילתות בזה, ואומר שכן גם מחייבת הסברא, הואיל ומצאנו שהולכים אחרי הרוב באומדנא לענין דיני נפשות, כגון אם דנים בשאלה אם יש בדבר שהרוצח המית בו כדי להמית "והא מילתא מסייע להך סברא דאמרן, אלא מכל מקום כיון דבגמרא איתמר דגבי אומדנא דחולה לא אזלינן בתר רובא, לא דחינן סוגיא מפורשת ותפסינן סברא בעלמא, וסנהדרין איכא למימר שאני התם דכולהו דייני נינהו, אבל הכא כיון דאיכא תרי דאמרי צריך, ואינך לא צריכי לן לאומדנא כלל, כמאן דליתנהו דמי״. וברא״ש ליומא פרק ח סי׳ יג: "ובשאלתות דרב אחאי כתוב דאזלינן בתר דוב דעות, וכן דעת רש"י -- וכתב הרמב"ן ז"ל ואע"ג דאמרינן בהדיא כי אזליגן בתר דעות באומדנא הני מילי בממונא, הגך רבוותא סברי דהך אוקימתא ליתא -- ומיהו כיון דאיתמר בהדיא בגמרא דלא אזלינן בתר דוב דעות לא דחינן סוגיא בפירכא ותפסינן סברא בעלמא. עד כאן. וכן נראה לי״. הרי שהרמב"ן והרא"ש הסכימו שהסברא היא כשאילתות, אלא שלא רצו להניח לשון גמרא על יסוד סברא. ברם. כאמור יתכן שהגירסא בגמי ואין צורך לומר

שאילתא מ 🤈

וצורכי דוולד נמי, עושין כשבת, קטרינן ליה טיבורא, דלא ליעול [ביה] זיקא וליסתכן, וטומנין לה שיליה כדי שיחם הוולד [דתנן וקושרין את הטבור ר׳ יוסי אומר אף חותכין. וטומנין את השליא כדי שיחם הולדן רשב"ג אומר עשירות טומנות אותה בספוגין של צמר, בנות מלכים [טומנות אותה] בספל של שמז, עניות טומנות אותה בתבן או במוכין.

מוכין. כמו שפירש־90 ברם צריך – מהו לחתוך טבור בשבת ? בתרי וולדי לא מיבעיא לן, דוודאי חיישינן לאינתוחי [דמנתחין וולדי אהדדין ואתי לידי סכנה, ושרי, כי קא מיבעיא לן בחד וולד. מי אמרינן אפשר לאיזדהורי ביה ולא אתי לידי סכנה, או דילמא זימנין דלאו אדעתיה ואתי לידי סכנה ושרי ? פליגי בה רבי יוסי ורבנן, דתנן קושרין את הטיבור בשבת ר' יוסי אומר אף חותכין זוכל צורכי מילה עושין בשבת], רבי יוסי חייש לאינתוחי ורבנן לא חיישי לאינתוחי. הלכתא כמאן? הלכה כרבנן, דהא יחיד ורבים הלכה כרבים, דכתיב ושמות כג. ב) אחרי רבים להטות, או דילמא הלכה כרבי יוסי דמיסתבר טעמיה

חילופי נוסחאות

בשכת] כן בכ"י וכנספר ובה"ש אן 25 וצורכי] וצרכיה כן דוולדן ולד אמסן דוולד גמין גמי דולד נפרן עושיון עבדינן אוכמנספר ני נמי ון בשבתן ביומא דשבתא אן קטרינון קטרינון כן טיבוראן לטבודיה וכמנפ לטיבוריה סר ני בשבת וכ בשבתא מן ביה] כן וכמנספר | 26 לה] לי כן שיליהן שליתה א לשיליא ור השליא כ לשליא מ לשילייא גפ לשילייה ס שייליה ד"רן שיחםן שייחם ונספר ליחם מן דתנן — הולדן מכ"י וכמנספר | וקושרין | קושרין | וכנספ קטרין ר | הטבור | הטיבור נספר | 27 את | לי כ | השליא השיליא ור השילייא ג השילייה ס השלייא פן שיחם שייחם ונספרן 28 טומגות] טומגין וכמן אותה אותן מ | אותה - אותה | לי אמ ובה"ש א ככנוסחתנו | טומנות אותה | מכ"י ג ובה"ש א | אותה | וספד | 29 עניות | ועניות א | טומנות | טומנות אותה | לי אמ | 30 צריך | ני את למילף אכר | ני את למילף אכר | 10 את הטבור (הטיבור בסר) אוכמנספר | וולדין ני וראי מ לי א ובה"ש כבנוסחתנו | מיבעיא | קא טובור (הטיבור בסר) אוכמנספר | וולדין ני וראי מ לי א ובה"ש סבנוסחתנו | מיבעיא | קא מבעיא א | מיבעיא לן תיבעי לך וכמנספר | זוודאי — לאינתוחין לי מ | 31 חיישינן לאינתוחין מחתכינן לה א | דמנתחין ולדי אהדדי כן אוכמנספר | דמנתחין | דמנתחי מ | וולדין לי מ | אהדדי אהדדיה פ | ואתין ואתו וכמנספר | סכנה | סכנתא כנספר | 22 ושרין לי אוכמנספר ,ובה"ש ו כבנוסחתנו | קא מיבעיא ואתין וחלד | וולדן וולדא אנספר ני מאי ס | אפשר | דאפשר ו ביה בה בספר לי כן אוכמני לך וכמנספר | וולדן וולדא אנספר ני מאי ס | אפשר | דאפשר ו ביה בספר לי כן אוכמני לך וכמנספר | מולד | וולדן וולדא אנספר הי מולדי מול 33 לידי סכנה| לאנתוחי א | סכנה| לאינתוחי וכמנספר | או - סכנה| לי מ ואיתא עהיג | אדעתיה| דעתיה | דעתיה בעהיה בא הדעתא ס דעתי ר | ואתו נספר | לידי סכנה| לאנתוחי א | סכנה| אינתוחי ונספר ודעתא נפ אדעתא ס דעתי ר | ואתי ואתו נספר | לידי סכנה| לאנתוחי א | סכנה | אינתוחי בעהייג אוכמנספר | בה עהייג מ סכנתא וני אינתוחי כ | ושרי | לי אוכמנספר | ני מאי א | פליגי מיפלג פליגי אוכמנספר | בה לי ובהייש כבנוסחתנו | 34 קושרין | קושרין מ | בשבת | לי אמ | ד'ן ורי פ | חותכין ני אותו א | לי ובהייש כבנוסחתנו | 34 קושרין מ | בשבת | לי אמ | ד'ן ורי פ | חותכין בי אותו א | 35 וכל – בשבת] מכ"י וכמן מילה] וולד בה"ש אן בשבת] לי גספר | רבין דרבי וכמנספר ורבי ד"ר חיישין חייש ס | 36 לאינתוחין לי מן הלכתא כמאן] הלכה כרי יוסי או כרבון א ני מי אמריון אוכמנספר הלכה[הילכתא כמנספר | דהא יחיד] דיחיד אוכמנספר | דכתיב| כדכתיב ר | דכתיב — להטות] לי מ

באורים והערות

השווה דברי רמב"ן המובאים ברשב"א בחידושיו לשבת קכט, א, והשווה ללשון השאילתא שהובאה ב"מגיד משנה" ח"נ, ותשובת הרשב"א שהובאה בב"י לטור אורח חיים סי' של, הווכרה בש"ש, שממנה יוצא שפסק כשאילתות, וב"דרכי משה", ובב"ח על הטור שם. פסקא זו הובאה בה"ג ד"ו כ ע"א וע"ב וד"ב עמ' 99 ובה"פ עמ' ב ובה"ר עמ' 2-3. וזו לשון ה״ר: "אומרי׳ נהרדעים, חיה שלשה, שכעה ושלשים. שלשה ימים הראשונים בין אומרת צריכה אני בין אומרת אינה צריכה מחללין עליה את השבת, משלשה עד שבעה אמרה צריכה אני מחללין עליה את השבת, לא אמרה אין מחללין. והיא שאמרה אינה צריכה (כאן נשמטו בנדפס כנראה המלים: אבל בסתם) מחללין, שספק נפשות להקל. משבעה ועד שלשים אפילו אם אמרה צריכה אני אין מחללין עליה את השבת, אלא עושים לה על ידי ארמי, דאמר רב עולא בר דב עילאי כל צורכי חולי עושין על ידי ארמי בשבת, דאמר רב המגונא דברים שאין בהן סכנה אומר לגוי ועושה". וב"הלכות דרב אבא" שנדפסו ע"י רי"ג אפשטיין ב"מדעי היהדות" ספר ב, ירושלים תרפ"ז, עמ' 156---157, בשאילתא באונית לפ' שמות פסק ראבא, תלמיד רב יהודאי, בדרך שונה מן הגמ׳ ומן השאילתא שלפנינו, זו לשונו: "אמ׳ ראבא יום ראשון שחל

תי למעלה. בתרי. פיי בשני וו־ לדות לא קא מיבעייא לי, דוודאי חותכין טי־ בורן, דחיישינן דיל־ מא מתסכסיו זה עם זה ואתו לידי סכנה, שזה מושך לעצמו וזה מושך לעצמו, ומשום הכי חותכין.

וזה מושר

וצרכי נמי דוולה

כגון חתיכת טיבודו

וכולי כדמפרש לקמו. זיקא. דוח.

ספלים. כיורות מל־

אים שמן.

וטומנין השליא. והיא רפואה להתח" מם הולד כדאמי רש־ ב"ב.

להיות בשבת אפילו אמרה איני צריכה עושין לה על ידי ישראל, מיום שמיני ועד יום שלשים אם אמרה צריכא אני עושין לה על ידי הגוי דאמ׳ רב עולא בר' דעילי צורכי חולה שאין בה סכנה נעשית על ידי הגוי בשבת". עי׳ גם בס׳ האשכול (אויערבאר) ח״ב, עמ׳ 114, והשווה גירסת השאלתות וה״ג וה״ם

וצורכי - בנדפס נשמטה המשנה ומקצת הברניתא שעליהן בנויה המימרא בפיסקא זו, ונמצאת בכה"י, ר׳ ח״נ. ברש״י למשנה כתוב: "וקושרין הטיבור, של ולד שהוא ארוך שאם לא יתקשר ויכרך בשום דבר יצאו מעיו אם יגביהו התינוק" ולפנינו טעם אחר: שלא יכנס בו דוח ויסתכן. אבל הטעם שלפנינו הוא רק לענין הקשירה כמפורש, ואילו זה שברש״י גם לענין החיתוך הנידון בבעיה הבאה. מז המלים: וטומנין את השליא עד סוף הפסקא היא לשון הברייתא בגמ' שבת קכט, ב, בשינויי גירסא, השווה תוספתא שבת פט"ז, וד"ס לשבת שם.

ברם - בעיה זו מנמקת את המחלוקת שבין תנא קמא ור׳ יוסי במשנה ומעמידה את השאלה, הלכה כמי? שאלה זו עמדה לפגי הדי״ף והרמב״ם והרא״ש והטוד וכל הפוסקים, והדי"ף והרמב"ם פסקו כר' יוסי, והרא"ש והטור כת"ק, עיי טור או"ח סיי של. הב"י והב"ח נשאו ונתנו בדבריהם על יסוד גירסותיהם

בשלח

ואפילו דיומא ט־ בא וכולי. כלומר ואפילו לעשות דבר שצריך ליום טוב אין אלא צורד עושין אכילה.

כגון טחינה והרקדה לא.

עצמו, ובעי לאפוקי מאני מבתים לחצר, אי, שרית ליה לאפוקי מאני דשביתי בחצר לגגין דאידך חצר, אתי לאפוקי נמי מאני דבתים דאידך חצר, וחצירות הא לא מערבן. ושמואל אמר בין עירבו ובין לא עירבו לא גזרינן דילמא אתי לאפוקי מאני דבתים לגגין דאידך חצר. והילכתא גגות וחצירות וקרפיפות ומבואות רשות אחד הן לכלים ששבתו בתוכם כרבי שמעון. ואכסדרה 65אבל שאר מלאכות ומרפסת נמי בהדייהו, דתניא גג וחצר ואכסדרה ומרפסת וקרפף ומבוי רשות אחד הן לכלים ששבתו בתוכז.

> השיירה שחנתה בבקעה]. דרשה. גג גדול הסמוך לקטן. אי נמי ודרשה. מי שהחשיר לו בדרר.

שאילתא נה

להון לדבית ישראל למעבד עיבידתא ביומא טבא, דלא צריך ליומא דאסיר טבא, ואפילו דיומא טבא, צורך אכילה, אבל שאר מלאכות, אע״ג

חילופי נוסחאות

עצמו מ חצר וחצר רשות בפני עצמו בה"ש א | 61 עצמו] עצמה אוכנפר | ובעי] ובעו ו לי נספרש ובה"ש ש כבנוסחתנו | לאפוקי במנספרש ובה"ש ש כבנוסחתנו | לאפוקי ב" מחצר לגגין דאידך (ודאידך נפר) חצר לא כוון דשרי לאפוקי ב" מאני] ני עירבו פן מבתים] דבתים כמן לאפוקי — חצרן אפוקי מחצר לגגין דאידך חצר לא דכיון 🗴 לאפוקי מחצר (זו לגגים דאידך חצר לא דכיון דשרי לאפוקי מאני מבתים עה"ג) לחצר ון אין דאי א שרית] שריית ספר | מאני] מאניה מן 62 דשביתי] דשבתו ו דשביתו כנספר | בחצר) מחצר כ לחצר מ דאידרן ודאידר פן דאידר – באידר חצרן לי ו ובה"ש כבנוסחתנון חצר – חצרן לי כמן אתי לאפוקי נמין אתי נמי לאפוקי א נמי אתי לאפוקי נספרן דבתיםן ני לגג אנספרן 63 האן לי אוכמן מערבן] מערבא וכמן ובין בין כמנספרשן לאן שלא כשן לא עירבון ני וכן אמר ר' יוחנן מי לחשך הלכה בר׳ שמעון בין עירבו בין לא עירבו נספר וכן אמר ר׳ יוחנן בין עירבו בין שלא עירבו ש | לא] ולא וכמ | כר׳ שמעון בין עירבו בין לא עירבו נספרש | 63 מאנים מאנים מאנים מאנים מאנים בין לגגין לגג אכמ | 65 וקרפיפות קרפפות כ לא גזרינן - חצר | לי בספרש | 64 מאנים מאנים בין לי בין לכלים - כרבי שמעון לי נספרש וקרפופות ר | ומבואות | לי מ | אחד | אחת ומנספר | הן | לי כ | לכלים - כרבי שמעון לי נספרש ועחיג ש כבנוסחתנו | ואכסדרה | ואפילו אכסדרה (אכסנדרה כ) בכל כחיי | 66 ומרפסת — ומרפסת לי אמ | נמי בהדייה בהדייהו נמי ש | וחצר ח חצר כ | ואכסדרה | ואכסנדרה כ | וקרפף וקרפיף וג וקרפוף פ | ומבוי ני כלן אוכמ כולן בספר | 76 אחד | אחת כמבפר | הן לי כ | 86 דרשה — בכקעה | בכ"י אוכנפר בכ"י מ לפני ת"ש דאמר רבא | דרשא ו | דרשה - בדרך בכ"י מ לפני ת"ש דאמר

ן לדבית] לבית און דלא] מאן דלא אן דלא צריך] מלאכה דלא צריך ון ליומא טבא] נ' הוא נספר (בית און דלא) ביומא טבא ביומא טבא ביומא טבא ביומא שרי למעבד כמן דיומא – אכילהן ביומא ביומא טבא ביומא טבא ביומא שרי למעבד כמן ביומא שרי ליומא טבא ביומא טבא ביומא טבא ביומא שרי ליומא לצורך (צורך ב) דיומא טבא דוקא אכילה נספר נ' הוא (דשרי בה"ש) ון שאר] ל' פן אע"ג - הוא] ל' אן

אחרי

הצעת בהע״ש לקרוא: דרך במקום דאידך, על פי ה״ג ראש פ׳ כיצד משתתפין (ד״ו כו ע״ד וד״ב 125) אינה מיוסדת על שום כ״י ואינה משנה במאומה הבנת הפיסקא הזאת. פירושה מתבהר כלשון רש"י (עירובין עד, א): "הלכה כר׳ שמעון, שהחצירות מוציאין מזו לזו בלא עירוב, והוא שלא עירבו בני החצירות כל אחת לעצמה ואסור להוציא מן הכתים לחצר, דכיון דאין מצויין כלי הבית בחצר ליכא למיגזר, אי מפקת כלים ששבתו בחצר לחברתה אתו לאפוקי נמי כלים ששבתו בבית שהוציאן מחצר זו לחצר אחרת, אבל עירבו גזרינן דילמא אתי לאפוקי מאני דבתים שבחצר זו לחצר אחרת". לא נפסק לפי השאילתות במפורש אם ההלכה כרב או כשמואל, אך יש להבין מלשוז: והילכתא וכו', בסוף הפיסקא, שההלכה כשמואל, וכן פסק הרמב"ם שם הי"ח. הברייתא: גג וחצר וכו' היא בעירובין צא, ב.

דרשה. השיירה שחנתה בבקעה. משנה, עירובין טו, ב, וגג גדול הסמוך לקטן, משנה שת צב, א, ומי שהחשיך לו בדרך, משנה שבת קנג, א, ור׳ ח״ג שבכמה כ"י מסומנות דרשות אלו במקומן, היינו לפני ת״ש.

שאילתא נה — נושא שאילתא זו, עירוב תבשילין, וסמיכתו לפי בשלח הפסוק "שבתון שבת קדש להי מחד, את אשר תאפו אפו ואת אשר תבשלו בשלו

הוא מטלטל בכולו. ואם יותר ולא הו־ קף קרי ליה רשות אחת לגבי חבירו, או לגבי חצר לטלטל שתי אמות בזה ושתי אמות בזה, להוציא ולהכנים מזה לזה ל־ כלים ששבתו בתוכן הן רשות אחת כלו: מר שכשקדש היום היו בתוכן ולא בתוך הבית, דאילו בכלים ששבתו בתוך הבית, לא מבעיא היכא דלא ערבו בני בתי החצר, דאפילו מבית לחצר לא יוציאו כלי הבית מחצר זו לחברתה שלא ערבה עמה. מפני שלא הביא בעל השאלתות ל״ט אבות מלאכות הוצרכתי ל־ כותבם כפי מה ש־ כתבם בעל היריאים. מחלל שבת קדושת השם תיראו ואת שבתותי תשמודו, צד וה והזהיד בעשרת הדברות הראשונות ואחרונות שישמרו.

באורים והערות ואת כל העדף הניחו לכם למשמרת עד הבקר" (שמות טו, כג), שעליו סמכו וזכמים תקנת עירוב תבשילין, כלשון המכילתא (מסכתא דויסע פ"ד הו"ר יד' אליעזר אומר על אפוי אפו ועל מבושל :(168 בשלו. הא כיצד? יום טוב שחל להיות ערב שבת מנין שאין רשאין לא לאפות ולא לבשל אלא אם כן עירבו, ת"ל את אשר תאפו אפו, אפן על אפוי ובשלו על מבושל". ובמכילתא דרשב"י (הוצ' רי"נ אפשטיין עמ' 113) הובאו דברי ר' אליעזר בסתם, ובעל "מדרש הגדול" הוסיף: "מכאן לעירובי תב־ שילין כדברי בית שמאי שצריכין עירוב לכל מין ומין". ובביצה טו, ב: "ותנא מייתי לה מהכא את אשר תאפו אפו ואת אשר תבשלו בשלו מכאן אמר ר' אלעזר (בהע' עה"ג: "צ"ל אליעזר וכ"מ בתוס' לקמן יו: ד"ה אמר רבא") אין אופין אלא על האפוי, ואין מבשלין אלא על המבושל, מכאן סמכו חכמים לערובי תבשילין מן התורה". ועי׳ שבת קל, ב, ובתוד"ה דרבי אליעזר, וסמ"ג ל"ת עה, והשווה גם תיב"ע על

דאסיו" --- שאסור להם לבית ישראל לעשות מלאכה ביום טוב שאינה צריכה ליום טוב, ואפילו של יום טוב, רק צורך אכילה, אבל שאר מלאכות, אף על פי שצורך יום טוב הוא לא התידה תורה, דכתיב וכוי. ואוכל נפש גם כן, דבר שדרכו לעשות ביום טוב, כגון לשחוט ולאפות ולבשל, אבל כגון טחינה והרקדה, דצורך יום טוב הוא לא שרא רחמנא, דכתיב (שמות יב, טז) כל מלאכת לא יעשה בהם אך אשר יאכל לכל נפש הוא לבדו יעשה לכם. ואוכל נפש נמי, מידי דאורחיה למיעבד ביום טוב. כגון מישחט ומיפא ובשולי שפיר דאמי, אבל כגון טחינה והרקדה, דאפשר לעשותן מערב יום טוב, אסור למיעבד ביום טוב, דמעיט רחמנא הוא לבדו יעשה לכם.

מיעט רחמנא הני מן הוא לבדו יעשה ל-כם, אכילה לחודה. ומשנינן עילוי פתורא, כדתניא אין שונין קמח ביום טוב, משום רבי פפיס ורבי גהיל. הקמח שעב: 10 יהודה אמרו שונין, ושוים שאם נפל לתוכו צרור או קיסם מותר לשנותו. תני רוהי בנפה קרי ני- 10 יהודה אמרו שונין, ושוים אם נפל לתוכו צרור או קיסם מותר לשנותו. תני הלא. תנא קמיה דרבינא שונין. אמר ליה כל שכן דאסיר, דמיחזי כבורר.

חילופי נוסחאות

3 ההוא] הן מן שרא רחמנא] שריין ומ שריה כ ל' אן 4 ואוכלן וצורך אוכל בה"ש אן 5 דארחיה] דארחא מן דאמי] דמי בכל כה"ין 6 כגון ל' ון לעשותן למעבד מן 7 דמעיטן דמיעט אכמס דמעט ון לבדו יעשה לכם לי שן 8 ודאין ואי מן נהילן כן בכ"י אוכנספרש נהילא מ טחינה בנדפסן לקימחאן קמחא כמ קימחא סשן מארממולן מאתמל אוכמ מאיתמל בספ ד"ר מאתמול רן ובעין לי נפרשן למתנייה ממתנייה אן ביום טובן לי נפרש ובעי – דאמין שפיר דמי למיתנייה סן דאמין דמי בכל כה"ין 9 עילוי עלוי אוכ עילויה מן כדתניאן דתניא אוכמנספרן קמחן את הקמח אוכמסן פפיסן פפיוס א פפייאס דע ליוארון פפייס מ פפוס סן ורבי יהודהן ני בן בתירה (בתירא פן נספר לי אוכמ ובה"ש ו כבנוסחתנון 10 אמרון אומי רן מותר מבספרשן 11 דרבינאן לי א ובה"ש כבנוסחתנון שונין את הקמח אומי רן מותר מבספרשן 11 דרבינאן לי א ובה"ש כבנוסחתנון שונין את הקמח ואם נפל לתוכו צדור או קיסם (קסם בה"ש א) מותר מ בה"ש אן דאסירן דאסור או לי מ ובה"ש כבנוסחתנון

באורים והערות

שאפשר לעשותן מערב יום טוב, אסוד לעשות ביום טוב. שמיעטה תורה, הוא לבדו יעשה לכם. דין זה חוזר בשאילתא המסומנת בנדפס בסיי קז, וציינו בהע"ש, ולפניו בש"ש ובתו"ר, שהמקור לשאילתא הוא ירושלמי ביצה פ"א ה"י, שהביאו התו' סוד"ה גזירה, ביצה ג, א, והרשב"א בחידושיו לשבת צה, א, ועוד. אבל כבר הראיתי במבוא (עמ' 19) שהירושלמי אינו יכול להיחשב כמקור לשאילתות, וגם כאן המקור הוא מכילתא דרשב"י (ציין ר"מ כשר, תו"ש לפ׳ בא, סי׳ שס, על יסוד מכדרשב״י הוצ׳ רד״צ הופמן, ועתה עם הופעת מכדרשב"י הוצ' רי"נ אפשטיין, שפיסקא זו באה שם במילואה ולא במקוצר כבמה"ג אין ספק לדעתי שזהו המקור לדין שלפנינו). זו לשון המכילתא דרשב"י (עמ' 21'20): "אילו אומר לא יעשה בהם אך אשר יאכל לכל נפש הייתי או׳ את שהוא אוכל נפש יעשה בהם ואת שאינו אוכל נפש לא יעשה בהם, תלי לו' לבדוי שאין בודרין ואין טוחנין ואין מרקידין". וכבר ידוע שהמבילתא דרשב״י נקראה בפי גאוני בבל "סיפרי דבי רב״ בניגוד למכילתא דר׳ ישמעאל שנקראה בפיהם מכילתא דארץ ישראל (תה"ג הרכבי סי׳ רכט) והיתה מצויה בבבל. גם התלמוד הבבלי אוסר מלאכות כגון טחינה והרקדה מדרבנן (שבת צה, א, תו' סוד"ה והרודה: ביצה ג, א, תו' סוד"ה גזירה) או אפילו מדאורייתא באלו שהאוכל לא יתקלקל כי אם ישתבח על ידי שייעשו מערב יום טוב (מגילה ז, ב, תוד"ה כאן וסמ״ג ל״ת עה -- בתו״ר ציין "שלא״, בטעות, כנראה מפני שמתחילה במלה: שלא). וכבר בירר רש״ל ב"ים של שלמה" לביצה פ"ג סי" א' את שיטות הבבלי והירושלמי בענין זה והסיק "שהוא מן התורה אף לפי גמרתנו". מעתה כין אם נאמר שהפסוק אינו לאסמכתא, כפי שמוכח מלשון הירושלמי (אמנם הרא"ש לביצה פ"ג סי' א נטה לומר אף לפי הירושלמי שאינו אלא לאסמכתא אכל כבר הקשה עליו רש"ל ביש"ש שם ועיי "קרבן נתנאל" להרא"ש, אות ג) ובין אם נאמר שזו אסמכתא, מקורה של הפיסקא שלפנינו בשאילתא היא המכילתא דרשב"י, וזו בודאי

מישחט מותר, דאי שחט מערב יום טוב אתיא לאיסרוחי. 5 ומיפא נהמא מותר, דרוצה לוכל פת חמה ביום טוב. מיעט רחמנא הני מן הוא לבדו יעשה ל כם, אכילה לחודה. הלא. אין שונין. שאם הרקידו מערב יום טוב, וביום טוב רו־ צה לשנות ולהרקיד אסיר, דלא צריך. ושוין שאם נפל ו-כולי. כיון שנפל בו צרור או קיסם מותר לשנותו. כל שכן הוא דאסיר, בשנפל בו צרוד או קיכם משום דמחזי כבורר. שקילא טיי בותיה. כלומר דלא צדיך דהא ידעי ביה נשי. מהולאתא. מ־

ר"נול

ר"ל אין שונין, קמח שרקדו מאתמול, שונין, דליכא טרחאי

רקדות. אגבא. למפר

רע בשלחן ולא בע־

ריבה.

בבית נשא. בבית

אביה.

ודבר הנראה הוא. שזו פעם שניה ואין זה כמרקד לברור. עלוי פתורא. כא־ תורי השולחן שיש לו תוך.

ניתנת להתפרש כאסמכתא, ולפי"ז לא יהיו גם דברי הרמב"ם בפ"א מה' יו"ט ה"ה בניגוד לשאילתות. בה"ג (ד"ו לה ע"ב וד"ב 176) הובאה כל הפיסקא הזאת בשינויי נוסח קלים, עי' גם דאבי"ה הל' יו"ט (עמ' 470) הע' 8.

ודאי -- אם ניפה את הקמח מאתמול ורוצה לחזור ולנפותו ביום טוב, יפה, ומשנים על גב השולחו כדתניא וכו', ברייתא, ביצה כט, ב, בשינויי גירסא. שם: "משום רבי פפיים ור׳ יהודה בן בתירא", ור׳ ח״נ. שם: "ושוין שאם נפל לתוכן צרור או קיסם ששונין" וכאן "- - מותר לשנותו". שם: "תני תנא קמיה דרבינא אין שונין קמח ביום טוב אבל נפל צרור או קיסם בורר בידו. אמר ליה, כ״ש דאסור דהוה ליה כבורר". ר' ח"נ שבאחדים מכה"י 'הגירסא קרובה לזו של הגמי, ולפי גירסתנו הכוונה: תני תנא קמיה דרבינא שאם נפל לתוכו צרור או קיסם שונים (מנפים שנית) ובשינוי, היינו שינפה בידו ולא שיוציא הצרור או הקיסם בידו, ועל זה אמר לו רבינא: כל שכן שאסור מפני שנראה כבורר. אבל הוצאת הצרור והקיסם ביד ודאי מותרת. ולפיכך המס" קנה, שישנה בניפויו בשינוי על גב השולחן ולא ביד, כדרך שעשתה אשתו של רב אשי (בגמ' שם) וזהו שכתוב כאן בראש הפיסקה: "ומשנינן עילוי פתורא" (עי" תוד"ה אגבא דפתורא שם). וכן פסק הרמב"ם בפ"ג מה' יום טוב הי"ד: "הקמח אף על פי שרקדו מערב יום טוב והסיר ממנו הסובין אין מרקדין אותו פעם שנייה ביום טוב אלא אם כן נפל בתוכו צרור או קיסם וכיוצא בהם. ואם שינה מותר, כגון שירקד מאחורי הנפה או שריקד על גבי השלחן וכיוצא בשינוי זה". כך נ"ל לפרש פיסקא זו שאינה לדעתי בניגוד כי אם בהתאמה עם גירסת הגמ׳. בהע"ש פירש באופן אחר, זו לשונו: "ורבינו גריס

דרבינא מקשה על הא דתני קמיי שונין, פיי ס״ל

אין שונין אכל בנפל צרוד או קיסם מודה ששונין.

ושפיר מקשה אדרבה כי נפל בו צרור או קיסם

דאסור לשגות ע"ג כלי, אבל בידו פשיטא דמותר,

ולפי זה משתנה הפסק דבלא נפל צרוך או קיסם

WAYCAX LA

כיון דלא בעינן שיעורא לדיליה ושיעורא לאחריני, אלא הם סג ברם צריר [צריר] לוכות לו על ידי אחר או אינו צריף? מי אמרינן עירובא, דשמואל הוה מערב אכולה נהרדעא. דמערב אדעתא דאיניש אחרינא, אע"ג דלא ידע האיך דקא מחתין ליה, הוי רבי אדא אמר רב עירובי תבשילין צריכין כזית בין לאחד בין למאה. והיכא פת לחודיה אסור, וכמה שיעורו? כזית. ואע"ג דנפישי אינשי טובא, דאמר

בוכות דיליה קא נפקין, וכויי נמי לא בעינן, או דילמא כמא דלא מוכי ליה לא

משתרי בהדיה.

באשרינא כ דאחריני מ | האירן היאך למש ד"ר | ליהן עילויה בסר עילים פן פו עירובאן עירוב בכל אמר ו | דו רבי אדא] רבי אבא אונפר רבי אבה ס רבא כמ | צריכין צריכי בר לי ב | 18 דאיניש אחרינא] לי אוכמנספר ובה ש ו כבניסחתו | אסור] לא בכל כה"י | טובא] ל' א ובה"ש בבנוסחתו | דאמר] פו ואמר] אמר אכמנספר | שנו] שאנו נפר | ופת] לי אוכמנספר ועה"ג ו בבנוסחתנו | 16 לחודיה] חילופי נוסחאות

וג בעינון קא בעי א קא בעינא ו בעינא כשו בעיא מ קא בענו נספר | לדיליה לדידיה מ דיליה נספר $x_{rrr} \mid \alpha_{rrr} \mid \alpha_{r$

אילחות, שדבר הנמסר בלשון בעיה בגמרא נמסר

בנון שנתכוון לניסוח הבעיה שלפנינה ורגיל בש"

לכל אחד ואחד, פחות מכוית לא חשיבי זכות".

לנה ? תנרץ רב אחא ז"ל רכיון שאין צריך כזית

וכוע ניוא לו ווכין לאדם שלא בפניו ומאי קמיבעיא

כתב בעל "שיטה מקובצת" לביצה שם: "וא"ת והא

תא שמע דאבוה דשמואל מערב אכולה נהרדעא".

בעינו, דעת מי שהניחו לו בעינן או לא בעינו?

"לירובי חבשילין צריכין דעת, פשימא דעת מניח

הבעיה שאחריה וכן כאן. על הגמי (ביצה טו, ב):

בחזק הפשוט שבכל שאילתא משולבת המיד עם

(ר' ה"נ) ונמצאת מובנת 'ופה, המימרא האחרונה

שאינה מובנת כל צורכה וחיקותיה על פי כל כה"י

אותו אינו מותר בו. פיסקא זו נשתבשה בנדפס עד

צורך גם לוכות להם. או אולי כל כמה שלא מוכים

ושיעור לאחרים אלא הם בוכות שלו יוצאים, אין

צריך? האם אנו אומרים כיון שלא צריך שיעור לו

ברם - האם צריך לוכות לו על ידי אחר או לא

מני כ: "נאכנני בשמואל מערב אכולה נהרדעא", ששמואל היה מערב על כל העיר נהרדעא. בעירובין

פני שלא ידע ההוא שמניחים בשבילו, הריהו עירוב,

והיכא -- בשמערב על דעתו של איש אחר, אף על

וחבשיל בכויח" וכרי. ודאי פסק כבבלי, אבל יותר

דגרם עירוב חבשילין כך הוא, נוטל פת בכביצה

בעינט, מי אוע ב: "כעלמודא דידן ודלא כירושלמי

אין פחות מכזית בין לאחד בין לאלפים". העיד

צבמב"ם, הי יו"ט פ"ו ה"ג: "עירובי תבשילין שיעור

בגירסא: "ר' אבא אמר רב" ור' ה"נ. זו לשון

באמן 'נ' ארא וכוי המימרא, ביצה פו, ב, ושם

וכמה שיעורו ז כזיח, ואף על פי שמרובים מאר,

את השאילתות, אעפייי שכפי שנתבאר, שונות הן נוס־

סי' תקכז, סעי׳ ו, המונה את דעות הפוסקים ובכללן

נה"ע על הנוהג בימינו "ערוך השולחן", הי יו"ם

גדול שיהיה היה בוה טעות", ועי"ש שהאריך בדבר.

ראוי לציין את השאילתא שלפנינו כמקורו.

וכגירסתנו בכי"מ, ר' ד"ם שם.

חאות השאילתות.

הם הכין בנדפס | 22 בוכוח] אלא כוית דבכוית (בכוית מ) מ בה"ש א | קא נפקין מפקין וקו בהעברת ושיעורא) כן בד"ר ובכל כה"י שיעורא בנדפס | לאחריני | ראחרים בספר לאחרים ש | אלא הם | אוכנספרש

באורים והערות אנסר כמה וכמש כל (כמה עה"ג) פ | 23 משחרי) אומש מחשיך כנספר משחייד בנופס | בהריה] ני קולמוס ובה"ש כבנוסחתנו ש | נפקין] נפקי מ | וכניי נמי לא בעינן] ולא בעיני וכויי מ [כמא] כל כמה

כא שמענו שטעו בהבנתו. ולו טעה בו הגאון היותר

והשם עירובי תבשילין מורה על כך. ודבר זה מעולם

לא הוכיך במשנה אלא תבשיל בלבד. וזה ברור

לם וולתה! ז הלא אמר לא שנו אלא תבשיל, ר"ל

לא שנו אלא חבשיל אבל פת לא, נאמר אנחנו: פת

מודים עליו לא הלשון ולא ההקש. התלמוד אומר:

לברה אלא עם חבשיל, זה פרוש חסר טעם שאין

שאמר התלמור אבל פת לא, שכונתו לא תהיה פת

ואין הטעות מופת ודוגמא לאחרים. ופרוש מה

הקודמים לו, ליהוי ידוע לו שמי שאמר זה טועה

הבנה יש כאן. ואם היה סומך בזה על אחד מן

ברור. ואם הטענה הואת היתה מדעתו, הרי קוצר

שבעירובי חבשילין פת עם התבשיל טועה בדבר

בפת כמו שפרש החלמור, אבל פת לא. ומי שאומר

נכעלכות ובחבוד שעירובי תבשילין בתבשיל ולא מל רא"ח פריימן): "דבר ברור במשנה ובתלמוד

עמ' 60) בענין זה והשיב (התרגום מערבית לעברית

הרמב"ם (שו"ת ר"א בן הרמב"ם ירושלים התרצ"ה.

לביצה טו, א (עמ' 202), וכבר נשאל ד' אברהם בן וכן פסקו בשאלתות" וכוי. ועי' גם ס' המכחם

אחר, ראמר רבא הלכה כתנא דירן ואליבא דבית הלל בלא עבשיל לא סגי אבל תבשיל בלא פת סגי בתבשיל

"צ: "וכן פירש"י וכן השיב ר"י בר יהודה דפת

וביצים וכיוצא בהן". ובהגהות מיימוניות שם, אות

EUL NAN EUEMIA MULN GEGEU CYLL EME LEKIO

ייואלן עושין עידוב זה לא בפת ולא בריפות וכיוצא

דוב) הע' קסט. הרמב"ם, ה' יו"ט, פ"ו ה"ג, כתב:

אוע גא ובל לסם אוע גב) ובס, ניגענס סג, לנו (גע,

(השלם) עם פרי תוע"ר, סרי שד (דף קסה ע"ב,

אפשטיין אני מכנה ס ור' ח"נ). ועי' עוד בס' יראים

בניל, 6 (מני שר"א אפטוביצר קורא כת"ר ר"א

וכן פסק בשאילחות פרשה עד אנה מאנחם", ועי"ש

ומבשל עליו לשבת -- משמע דסגי במין אחדי

עניא מערבין בפת לשבת ובתבשיל ליו"ט ואופה

(וב, ט"נ) ושוב בראבי"ה (שם עמ' בפא): "ובתוספתא

עולפי קצת נוסחאות היא גם דעת השאילתות בשלח".

עו מחל פת כביצה ותבשיל כוית", ועי' שם בהע'

כל אחד וימלך בו HE HEAL MILLIA 4. fatt ccfrf. אלא להכר בעלמא כל אחד ואחד, דע" malil cruituu 4. נמג בחשופג מכואוש: אחד ואחד, ולא דמי צריך בי סעודות לכל צמינובי עטומין שי

בשנת נשיתו.

אכולא נהרדעא. ו-LIEL VEMICAL XITL בין לקי, ולא דמי זית די בין לאחך צריכין כוית, אותו

מתשיך. מתערב. מי שהניחו לו. אלמא לא בענן דעת HILL CITTY SCIET כולא נהרדעא. ולא בחמואל מערב א-L,10

> Chapters I & III Case 2

דאמר רב נחומי בר אדא אמר שמואל עירובי תבשילין צריך לזכות. מיבעייא הכי: כי שרי לצורך ישראל, אבל לצורך גוי, אסיר, דכתיב 25 הכי. כלומר הא אמ־ יעשה לכם, לכם ולא לגוים.

בהמה חצייה של גוי וחצייה של ישראל, מהו — אי נמי ברם צריר לשוחטה ביום טוב? כיון דקא טרח אדעתא דגוי, אסיר, או דילמא כיון דאי איפשר לכזית בלא שחיטה, שרי, דאדעתא דנפשיה טרח ודגוי ממילא הוי. אם תימצי לומר, בהמה כיון דאי איפשר לכזית בלא 30 ישראל, אבל לצורך שחיטה שרי, מידי דהוה אבהמה מסוכנת, כדתנן בהמה מסוכנת לא ישחוט אלא כדי שיאכל צלי כזית מבעוד יום, עיסה מהו? מי אמריגן כיון דאיפשר למפלגה בלישה, אסור, או דילמא כל חדא וחדא רפתא חזייה לדיליה ושפיר דמי. דאמר רב חסדא בהמה חצייה של גוי וחציה של ישראל מותר לשוחטה

ביום טוב, עיסה חצייה של גוי וחצייה של ישראל אסור למיפא ביום טוב. 35 אדעתא דידיה קא מאי טעמא ? עיסה איפשר למיפלגה, בהמה אי איפשר לכזית בלא שחיטה. ואפילו לזמוני גוי ביום טוב אסור, דאדבריה רבא לרב שמואל מר ודרש מזמנין גוי בשבת ואין מזמנין גוי ביום טוב, גזירה שמא ירבה בשבילו.

יום טוב שחל להיות בערב שבת.

חילופי נוסחאות

מאי א בריך שמיה וכן דרשה י"ט שחל להיות בערב שבת וכן' ולענין שאלתא מ | 24 אדאן אבא אוכמ | צריך] צריכין אוכ ני דעת א (25 גוי) כן בד"ד ובכל כה"י עו"ג בנדפס | אסיר) לא בן 26 לכם | ני ואמריגן א | לגוים] כן בד"ר ובכל כה"י לעו"ג בגדפס נ' לכם ולא לכלבים ד"ר לכם ולא כו' בגדפס לי בכל כה"י | 27 צריך] ני את למילף אכרש | חצייה | דחצייה נ | של גוי | כן בכ"י אוכמרש ד"ר לגוי נספ של עו"ג בנדפס | של ישראל | לישראל | פ | 28 ביום טוב | ני מי אמרינן מבספר | דקא טרח | דטרח אמ | 29 לכויתן ני בשר אוכמ בה"ש שו שרי - הוין אדעתא (אדעתיה ס) דנפשיה קא טרח (הוא דקא טרח אל עם לכותן ני בשו אוכנו בחיש ש ן שוי - וויין אוקוא (אוקומיו ט) ובשיח קו טרו (ויוא וקה טרו קא שחיט וטרח ס) ודגוי ממילא קא הוי (אתי כ) ושרי אכנספר | שרי - שרי) לי נמש ובה"ש ו ועה"ג ש כבנוסחתנו | 30 אם] ואם אכנספר | תימצין תמצא אכר תימצא ב | כיון לי נספר | לכזית כ בנוסחתנו | 30 אם דהור נסר | מסוכנת נפר | מסוכנת - מסוכנת לי ר | כדתנן דתנן ני בשר א | 31 דהור נסר | מסוכנת המסוכנת נפר | מסוכנת לי ר | כדתנן דתנן כבספש | מסוכנת] המסוכנת בספ | 32 אלא כדי שיאכל] אלא אם כן יודע שהוא יכול לאכול (לוכל בפר) ני ממנה אוכמנספר | צלי כזית) כזית צלי אוכמנסרש | כזית] לי פ | מבעוד יום] ני מותר כ ומותר כל ימותר כל לי נספר | מי אמרינן] לי ש ובה"ש כבנוסחתנו | 33 למפלגה] למפלגא או לפלגה כו למיפלגיה פר לפלוגה ש בה"ש א כבנוסחתנו | בלישה] לי נספן אסור | לי ו ובה"ש כבנוסחתנו | כל | כיון דכל וכמנספר | חזייה | חזיא אוכמבספר חזייא סן לדיליה] לדידיה מן ושפירן שפיר אוכמבספרן דמין ני מאי אן 34 חצייה – של ישראלן חציה של ישראל וחציה של גוי מן לשוחטהן לשחטה מן 35 חצייה – של ישראלן חציה של ישראל וחציה של גוי מן של גוי) לגוי פרן למיפאן לאפותה אוכמנספש לאופה רן 36 למיפלגהן למפלגא ופ נ׳ בלישה כמ | אי איפשר] נ׳ למיפלגה שאי (דאי 1) אפשר או | לכוית] נ׳ בשר אומ | 37 ליומוני] אומוני שֹ גוי] כן בד״ר ובכ״י אכנספרש לגוי ומ | מר] ל׳ אכ ובה״ש א כבנוסחתנו | 38 גוי) כן בד״ר ובכ"י מנספרש לגוי אכ את הגוי ון גוין כן בד"ר ובכ"י מנספרש לגוי אכ את הגוי ון 39 דרשה שבת] לפני ת״ש רב נחומי מ ל׳ ש בערב] ערב כס

באורים והערות

בלשון פשיטא בשאילתות, וכן להיפך. ת"ש - זו בעיה בעירובין פ, א, ונפשטה כן, ועי״ש תוד״ה אמר רב נחמן נקיטינן, שכללו פסק ההלכה שבשאילתות לענין עירובי תחומין וחצירות ושיתופי מבואות ועירוב תבשילין.

אי נמי -- זו הערת העורך לדורש, שאם ירצה להציע את הבעיה הבאה יוסיף אל החלק הפשוט שלפני הבעיה את המימרא הזאת: כשהתירו, התירו רק לצורך ישראל, אבל לצורך גוי אסור, דכתיב וכו׳. מדרש זה הוא במכילתא (מסכתא דפסחא פ״ט הו״ר 'על דעת ר׳ עקיבא ובמכילתא דרשב"י (מהדו׳ (מהדו׳ רי"ב אפשטיין עמ' 21) בסתם, והשוה מגילה ז, ב ולפי "אי נמי" זה תבוא הבעיה הבאה, שכן המימרא האחרונה בחלק הפשוט של השאילתא צריכה לחשתלב עם הבעיה, כאמור למעלה.

אי נמי ברם צריך -- בהמה חציה של גוי וחציה של ישראל, מהו לשוחטה ביום טוב? כיון שהוא טורת (ביום טוב) על דעת הגוי, אסור, או אולי כיון שאי אפשר לכזית בשר בלא שחיטה, מותר,

אי נמי מיבעא רינו דכל מה דצריד ביום טוב דהוי צורד אכילה עבדינן, כי עבדינן צורך אכילה ביום טוב לצורך ישי ראל כדי שיאכל ממנו גוים שיאכלו ממנו גוים לא, דכתיב

וכולי. אדעתא דגוי קא טרח. דהא אכיל מיניה.

טרח. לשחטה, דאילו גוים לאו בר הכי הוא ובלא שחיטה וכלא כלום מצי אכיל לה, והאי דקא שחיט לה אדעתא דישראל קא שחיט ומותר. דתנז. בפרק איו צדין (ביצה כה, א) בהמה מסוכנת לא ישחוט ביום אלא אם כן יש שהות ביום כדי לוכל כזית צלי ממנה מבעוד יום ב־ יום טוב, לפי שאין יום טוב מכין לחול ובענן דיאכל כל ש־ הוא מבעוד יום. עיסה חציה של גוי וחצייה של ישראל

מהו לאפותה ביום טוב. חזיה לדיליה. ל-ישראל ומותר.

5//7

אפשר למפלגה ב-לישה ויאפה הגוי חלקו, ועכשיו כשאו־ פה ישראל הכל, נמי צא שטורת בשביל

הגוי. אי אפשר לחלקה עד שתשחט. מזמנין גוי בשבת. דליכא שמא ירבה בשבילו, שכבר בשל צרכו מערב שבת, ואין מזמנין גוי ב־ י"ט, גזירה שמא יר־ בה בשבילו, ואם בא להרבות בשבילו א־ סוד.

סבא מרב הונא, ביצה כא, א, והשניה יוצאת מתוך המימרא של רב חסדא. ועי״ש תוד״ה עיסה. ת"ש -- המימרא של רב חסדא, ביצה כא, א. והראבי"ה הלי יו"ט, סיי תשנה (עמ' 456) הביא פסק הלכה זו בשם השאלתות פרשה עד אנה מאנתם, ועי"ש הע' 4 בענין הגירסא. ואפילו לזמן גזי ביום טוב, אסור, דאדבריה רבא וכוי, שם כא, ב. ובה"ג (ד"ו לו ע"ד וד"ב 182): "מסייע ליה לרבי

יהושע בן לוי דאמר ד' יהושע בן לוי מזמנין גוי בשבת ואין מזמנין גוי ביו״ט גזירה שמא ירבה בשבילו", השווה לגירסת הגמ' שם, ועיי העי רא"ש טרויב לה"ג והגהת דעק"א בגליון הש"ם שם.

שעל דעת עצמו הוא טורח ושל הגוי מאליו הוא.

ואם תפשוט בעיה זו להיתר, על יסוד הדימוי לבהמה

מסוכגת, ששנינו במשנה, ביצה כה, א (והשווה חילופי

גירסא) עיסה מהו? האם אנו אומרים כיון שאפשר לחלקה בלישה, אסור, או אולי כל פת ופת ראוי לו,

ולפיכך מותר. הבעיה הראשונה היא של רב אויא

דרשה. משנה ראש פ״ב דביצה (טו, ב).

עסאל לתעו סוו

משפטים

קפו

עונתה זו עונה. לשכב עימה. של ילדה לזקינה ו־ של זסינה לילדה.

שיעור העונה מפו־

רש בפרק אע״פ (כ־

תובות סא, ב) ותנן

העונה האמודה בתו־

רה הטיילין בכל יום, הפועלים בי כשבת.

החמרים אחת בשבת, הגמלים אחת לל'

יום, דברי ר׳ אלי־

עזר. והטעם מאחר

שעונה סתומה ב־ תורה יש לפרש לפי

הגראה, הכל לפי אומן

נתו ינהג עצמו, שעל

דעת כן נשאת לו.

כי אם הרהורו ומת־

שבתו דבקים בעליו־

נים הרי אותה המחד

שבה ממשכת באור

העליון למטה ושורה

על אותה טפה שהוא מתכוין עליה ונמצא

אותה טפה נקשרת

ונדבקת באור העליון

זהו בטרם אצרך בבטן

ידעתיך (ירמיה א, ה). וצריך יהתנהג עמה

בצניעה ולא בקלות

ראש כמ׳ שדרו״ל

(חגיגה הי ב) בפסוק

(עמום ד, יג) מגיד

לאדם מה שיחו, ולכן:

אלו מזונות וכן הוא אומר (מיכה ג. ג) ואשר אכלו שאר עמי ועורם מעליהם הפשיטו. כסותה כמשמעה. ועונתה, זו עונה, וכן הוא אומר (בראשית לא. ג) אם תענה את בנותי. רבי אליעזר אומר שארה זו עונה, וכן הוא אומר (ויקרא יח, ו) ל שלא יתן. מלבוש איש איש אל כל שאר בשרו לא תקרבו. כסותה כמשמעה, עונה אלו המזונות, וכן הוא אומר (דברים ת ג) ויענך וירעיבך. רבי אליעזר בן יעקב אומר שארה כסותה, לפום שארה תן כסותה, שלא יתן של ילדה לזקנה ושל זקינה לילדה, כסותה

חילופי נוסחאות

בכל כה"י המזונות בנדפס | 4 כמשמעה | כמשמעה ר | ועונתה | עונתה מנספרש | זו עונה -- שארה כסותה לי כן זון לי בפרן עונהן תשמיש מבספרן 5 שארהן שאר בספן שארה – שארהן לי או ועה"ג א ובה"ש ו איתא | עונה] עונתה נספרש בה"ש ו ועונתה עה"ג א | 6 המוונות מוונות נספרש בה"ש ו 7 וירעיבר] ני ויאכילך את המן נספר ויאכילך שן רבי אליעזר] ד׳ אלעזר עה״ג אן 8 לפום] לפי מנספרש שארה] שאר בספר | תן] נ' לה אן של - לילדה] של וקנה לילדה ושל ילדה לוקנה נספר | כסותה]

באורים והערות

שהם קיום נפש) על אחת כמה וכמה (במכילתא: דין הוא שלא תהא רשאי למנוע הימנה) דרך אדץ מנין. אמדת ק"ו ומה דברים שלא נישאת עליהם לכתחילה אינו רשאי למנוע ממנה, דברים שנישאת עליהם לכת" חילה אינו דין (במכילתא: דין הוא) שאינו רשאי למנוע ממנה". אבל כל הראיה הזאת של התוס' מיוסדת על ההנחה שהברייתא שבבבלי היא זו של המכילתא. ולא כן. הברייתא שבבבלי היא זו של המכילתא דרשב"י ושם אין הסיפא הנ"ל. וגם התוס' הרגישו שדבר זה אינו עולה עם הבבלי וכתבו: "ולפי זה תיכה ברייתא דלעיל תיקנו מזונות תחת מעשה ידיה, דמשמע דמוו־ נות דרבנן, כמאן אתיא". וזהו ממש לשון השאילתא שלפנינו, המביאה כאן את סוגיית הגמ' שלפני זה (כתובות מז, ב) כדי להוכיח את המסקנא בדעת רבי אליעזר בן יעקב (ר׳ תו״ש חי״ז עמ׳ סיס.ג, והנראה לי כפשוטה של השאילתות כתבתי, ולזה קלע גם בש״ש אלא שלא היתה לפניו המכילתא דרשב״י להשוותה עם המכילתא דר"י). ולענין ההלכה, קבע הרמב"ם. ה׳ אישות פי״ב ה״ב, ששלשת החיובים הנזכרים בשמות כא, י, הם מן התורה, וכתב הדה"מ: "הג׳ דברים שכתב רבינו שהן מן התורה, ואחד מהן המד זונות, הם מחלוקת תנאים בפרק נעדה שנתפתתה

אלו מזונות, וכן תרגם אונקלוס שארה, זיונה, וכן פירש"י ז"ל בפירוש התורה. אבל הרמב"ן ז"ל כתב שם בפירוש החומש שמזונות ומלבושי האשה מדבריהם (עי׳ בלשון רמב״ן שהאריך ובתו״ש שם) ואני תמה בדבריו בענין המלבושים דהא בכולהו תנאי דברייתא, שהם ת״ק וד׳ אלעזר וראב״י, אע״פ שנחלקו במזון, כולן שוין שכסותה הוא כמשמעו, והמלבושין הן מן כולן שוין שכסותה הוא כמשמעו, והמלבושין הן מן התורה. וכנ״ל עיקד לפי שלא מצאתי שהוזכר בכסות עצמו בשעת תשמיש תקנת חכמים. ועוד שכל התנאים הנזכרים שוים בזה. ונ״ל שהמזונות הם מדבריהם, שלא כדברי האומרים בבדייתא שהמזונות הם מן התורה. ואע"פ שהם שנים לגבי ראב״י מכל מקום משנת ראב״י קב ונקי. ועוד שכן מכרעת ברייתא אחרת דאמר תקנו מזונות וכו׳, וכן משמע בגמרא בקצת סוגיות שהמזונות הם מדבריהם. כנ"ל. אבל הרשב"א ז"ל וקצת מפרשים ו"ל הסכימו לדעת רבינו שהם כולם מן התורה". ועי" כ"מ ולח"מ לפי"ב ה"א, וכבר האדיך בזה בש"ש והעתיק לשון ד' אליה מזרחי על רש"י לשמות כא, י, והסמ"ג ל"ת פא. אבל השאילתא שלפנינו לא ירדה כלל לפסק ההלכה, אם שלשת החיובים המרומזים בפסוק הם מן התורה או מדרבנן, אלא לקבוע דעת ראכ"י שלפי סוגיית הגמ׳ בבבלי משמע מדבריו שמ׳

יש להכנס עמה בד (מז, ב) בבדייתא, ופסק רבינו כדברי האומר שארה זנות תקנתא דרבנן. והשווה גם ללשון הברייתות ברים שימשכו לבה בדבדי צניעות כמעשה קמחית שזכתה בצניעות לו' בנים כהנים גדולים, ולישב דעתה גם בדברים המשמחים אותה ומכניסים אותה בחשק ורצון כדי להדביק דעתו בדעתה וכונתו בכונתה. כי כפי הצניעות והמחשבה שתתנהג בחבור כן תחול הצורה על טפת הזרע. וארז"ל (פסחים מט, ב) הנותן בתו לעם הארץ כאילו כופתה לפגי הארי, מה ארי דירס ואוכל ואין לו בושת פנים אף עם הארץ מכה ובועל ואין לו בושת פנים. וארו"ל (עירובין ק, ב) ילמד אדם מתדנגול שהוא מפיים ואחר כך בועל. ועל זה ארו"ל (שם) מה שאמר בפסוק (משלי יט, ב) גם בלא דעת נפש לא טוב. והטעה הראויה לחבור האדם באשתו, בחצות הלילה, כמו שארזייל במסכת כלה במעשה דאימא שלום אשתו של ר' אליעזר, אינו מדבר עמי אלא בחצות הלילה. ואף כ' לפי הפשט הדבר הוא כי אז שקטה רתיחת המאכל ויוליד זרע נקי, מכל מקום לפי האמת הוא כי הב"ה מתייחד בשכינת עוזו בג"ע עם הצדיקים, שנאמר (ההלים קיט, סב) חצות לילה אקום להודות לך ובפעולות האדם למטה יוסיף כח לכחות של מעלה. 1900 הזוהר: מאן רבעי לאתקדשא בקדושה דמריה לא לשתמש אלא בפלגות ליליא ואילך, או בפלגות ליליא, דהא בההיא שעתא קב"ה בגן עדן וקדישא עילאה אתרעה והדין שעתא הוה לאתקדשא האי לשאר בני נשא. ת״ת דידעי אורחוידאורייתא בפלגות ליליא שעתא דילהון למיקם למלעי באורייתא לאזרווגא בכנסת ישראל לשבחא למלכא קדישא, ובליליא דשבתא דרעותא דכולה, אשתכוז ההוא זוגא דלהון בההיא שעתא לאפקא רצותא דקב״ה לכנסת ישראל, כמה דאיתמר (דברים יד, א) בנים אתם ליי אלהיכם, ואילין אקרון קדישין, דכתיב (ויקרא יט, ב) מזון וכסות דתנן (כתובות סד, ב) המשרה את אשתו על ידי שליש לא יפחות (לו) [לה] מקביים קדושים תהיו כי קדוש אני יי. חטים, או מארבעה קבין שעורים, א"ר יוסי לא פסק שעורים אלא ר׳ ישמעאל שהיה סמוך לאדום. נותן לה חצי קב קטנית וחצי לוג שמן וקב גרוגרת או מנה דבילה ואם אין לה פוסק לעומתה פירות מביקום אחר, ונותן לה מיטה ומפץ. ואם אין לו מפץ נותן לה מחצלת. ונותן לה כפה לראשה וחגור למותניה ומנעלים ממועד למועד [וכלים] של ני ווזי משנה לשנה, ואין נותן לה שחקים בימות הגשמים וחדשים בימות החמה. אבל נותן חדשים בימות הגשמים, בלאות בימות החמה והשחקים שלה. בד"א בעני שבישראל אבל במכובד הכל לפי כבודו. פי" שאם כבודו יותר מכבודה בתר דידיה אולינן, אם כבודה יותר מכבודו יפרנס אותה כמו שהיתה רגילה, דתניא עולה עמו ואינה יורדת, אף לאחר מיתה, דקיימא לן הלכה כר' יהודה בפרק נערה שנתפתתה (כתובות מח, א) אסמכוה א־רא בפ׳ נערה בכתובות (סא, א) בעולת בעל (בראשית כ, ד) בעילתו של בעל, ד׳ אליעזר אומר היא היתה אם כל חי (שם ב, כ) יחיים נתנה. ואמר אביי חמשין זוזי פשיטי. פיי מעות ששמונה כסף דינר, ותניא מותר מזונות לבעל, מותר בלאות לאשה, ואמרינן לאשה למה לי', אמר רבא שמתכסה בהן בימי גדותה כדי שלא תתגנה על בעלה. ואמר אביי נקיטנן מותר בלאות אלמנה ליורשין, התם הוא כדי שלא תתגנה על בעלה, הכא תתגנה ותתגנה, ותנן אם היתה מניתה מוספין לה על מזונותיהן. לפום שארוז. זקנה קשה לה משוי, ואינה יכולה לפבול בגדים רחבים, וילדה צריכה בגדים רחבים להתנאית בהן.

ועונתה. לפום, עונה תן כסותה, שלא יתן חדשים בימות החמה ושחוקים בימות סירוב בשר, להיות 10 הגשמים. תני רב יוסף שארה זו קירוב בשר, שלא ינהג בה מנהג פרסיים שמשמשין מטותיהן בלבושיהן. מסייעא ליה לרב הונא, דאמר כל האומר אי איפשי אלא אני בבגדי והיא בבגדה יוציא ויתן כתובה. אלמא קסבר רבי אליעזר בן יעקב כוליה קרא בכסות משתעי, עונה לא צריכא קרא. מזונות, תקנתא דרבנן, דתניא תיקנו רבנן מזונותיה תחת מעשה ידיה ופרקונה תחת כתובתה 15 לפיכך בעל אוכל פירות. פירות מאן דכר שמייהו? חסורי מיחסרא והכי קתני, תקנו מזונותיה תחת מעשה ידיה ופירקונה תחת פירות וקבורתה תחת כתובתה. לפיכך בעל אוכל פירות. איפוך אנא. אמר אביי לעולם לא תיפוך. מאי טעמא ז תיקנו מצוי למצוי ושאינו מצוי לשאינו מצוי.

ברם צריך - אילו אשה דאמרה לא בעינא מזונות ולא מעה כסף לצורכי. ומעשה ידיי ליהוו דילי, מי שמעינן לה, אי לא? מי אמרינן עיקר תקנתא לדילה עבדו רבנן. דתיתזין מבעל, והיא קא אמרה לא בעינא,

או דילמא עיקר תקנתא לדיליה עבדו רבנן, דליהוו מעשה ידיה לבעלה. ת"ש. דאמר רב הונא אמר רב יכולה אשה לומר איני ניזונת ואיני עושה. אלמא עיקר תקנתא לדילה עבדו רבנן והיא קא אמרה לא קא בעינא. תיקנו מזונותיה תחת 25 וכדרבא, דאמר, כל האומר אי אפשי בתקנת חכמים כגון זאת שומעין לו. והא קתני תיקנו מזונותיה תחת מעשה ידיה? איפוך, אימא: תיקנו מעשה ידיה תחת מזונותיה, לאפוקי מדר' שמעון בן לקיש [דאמר] מתוך שיכול לכופה על

חילופי נוסחאות

לי כן פ לפום | לפי מגספויש , עונה | עונתה בכל כה"ין תן | יתן נספרש | יתן ני לה בכל כה"י | ושחיקים | ושחקים בכל כה"י | 10 הגשמים | נ׳ דברי ר׳ אליעזר כ | תני | תאני אכס | זון זה ש | זו קירוב בשר] לי אוכמ | ינהגן ינהוג ונס | 11 מסייעאן מסייע כמסש | ליהן לי ו | רב הונא אוכ | 12 איפשי] אפשר ו | רבי אליעזר] ר' אלעזר ו בה"ט א | 13 בן יעקב) ל' מ | כוליה] כולא מ כולה ספר | כוליה קרא] כולי האי קרא כ | בכסותן בכסותן ו | משתעין קא משתעי אונספרש לי כן צריכאן צריכה אפשן 14 דרבנון ני היא אוכמ הן סן תיקנון תקינו ון רבנון לי אכמנספרש | מזונותיה] מזונות אכמ | ופרקונה] פרקונא א ובה"ש: פרקונה וקבורתה | 15 אוכל] בכל כה"י אכיל בנדפס | פירות | לי פר | מאן מאי גפר | מאן דכר] מאי אידכר ס | פירות — קתנין מאי מאמר (מאי טעמא כ) אמר אביי (הכי אמר ש) וכמש | 16 מוונותיה -- ידיהן לי וכמנסרש | ופירקונה פרקונה וכנסרש | פירות - אוכל פירות | לי א ועה"ג: פירות מאן דכר שמייהו אמר אביי הכי קאמר תקנו פרקונה תחת פירותיה וקבורתה תחת כתובתה לפיכך בעל אוכל פירות מאי לפיכך מהו דתימא מיכל לא נכלינהו אנוחי נינחינהו ומימגע ולא פריק קמ"ל דהאי עדיפא לה דוימנין דלא מלו ופריק לה מדידיה | פירות] וכמספרש | 17 אוכל פירות] ני בחייה ספר | איפוך אנא | לי אוכמנסרש | אמר - טעמא] מאי טעמא אמר אביי אוכנסרש מאי טעמא (אמר אביי בה"ש) מן מאי טעמאן ני אמר אביי פּן 18 ושאיגון ואת שאינו א (19 צריך) ניאת למילף אכר (אשה) איתתא גספרש | לא בעינא) בעיי אנא ל גי אנא א ולא מעה כסף] ולא בעינא מיניה כסף כן מעה] מעא שן כסף] לי שן לצורכי] צרכי אוכמבפרשן 20 ליהוו] ליהוון אוכמ | אין או אוכמ | 21 תקנתא] תקנה מ | עבדו] עבוד אוכמ | רבנן | לי א ני כי היכי או ! דתיתזין | דתזון כ דתיזן מ | מבעלה ו | והיא הא ספרש בת"ש א ני הא כמ | קא אמרה | אמרה מפרש | לא | דלא וכמספר | בעינא בעייא ו ני ושומעין לה בה"ש א | 22 עיקר | לי מ הקנתא תקנה מן עבדו עבוד אוכמן דליהוו – לבעלה] דלוכי במעשה ידיה ון לבעלהן לדיליה אנספר דידיה מ דיליה ש ני והילכך לאו (ולאו מ) כל כמינה בכל כה"ין 23 אשה] היא ומן לומרן שתאמר וני דידיה מ דיליה ש ני והילכך לאו (ולאו מ) כל כמינה בכל כה"ין 23 אשה] היא ומן לארה קאמרה היל לבעלה בכל כה"ין 24 עבדון עבוד אוכמן והיאן והא ומספרש ני הא און קא אמרה קאמרה אוכבספר בעינו מן 25 וכדרבאן כדרבא וכדרבא דאמרן דאמר רבא מן דאמרן נ' רבא אוכנספרשן זאתן זו וכמ זה ספרן 26 קתנין קאתני שן תיקנון נ' רבון ו לי מן מזונותיהן מזונות אן ידיהן ני אלמא מדקתני מזונותיה תחת מעשה ידיה עיקד תקנתא לדיליה עבדיה רבנן עה"ג 1 | אימא] אלמא מ' ואימא ספר לי כ | תיקנו) ני רבנן ו (27 מזונותיה) מזונות אוֹ לאפוקיה פ | מדרין מגספר דרבי בנדפס | מדריש לקישן אוכ דריש לקיש ש'ן ני דאמר וכנספרש

באורים והערות

שלפנינו כ' והזהיר למשפטים (דף סד ע"ב) וב"ענפי יהודה" (שם) כדי לשלב עם סוף פיסקא זו את הבעיה. ברם - אילו אשה שאמרה: איני רוצה מזונות, ולא מעה כסף לצורכיי, ומעשה ידיי יהיו שלי, האם אנו שומעים לה, או לא? האם אנו אומרים: עיקר התקנה לה עשו חכמים, שתהא ניזונת מן הבעל, והיא הלא אומרת: איני רוצה, או אולי עיקר התקנה לו עשו חכמים, שיהיו מעשה ידיה לבעלה. ולענין מעה כסף שנוספה בלשון הבעיה, ר' מאירי לכתובות נז, ב: "מגדולי הראשונים כתבו שאף במותר (מעה תחת מותר מעשה ידיה) יכולה לומד כן, ואף בשאלתות

שחוקין. סמרטוטין. ישינים ערומים עונה לא צריכה. דכיוו דנשאה ודאי שכיב עימה. מזונות. נמי לא צ־ ריך דתקנתא דרבנן היא תיקנו מזונותיה.

להיות האשה ניוונת משל בעלה תחת מע־ שה ידיה דהויא די־ דיה.

ופירקונה. שמא ת׳ לך בשביה חייב בע־20 לה לפדותה תחת כי תובתה דירית לאחר מיתתה.

תחת פירותיה דא רול. איפוך אנא. ונימא אמר אביי לעולם לא תיפוך. דרבנן תיקנו מצאוי למצאוי ושאינו מצוי לשאינו. מזונות מצוי ומעשה ידיה מצוי. קבורתה מצוי, ירושת כתובתה מצוי, הילכך תיקנו זה כנגד זה. פירקונה אינו מצוי, שבאלף נשים אין לך אשת איש אחת נשבית, פי־ רות נמי אינו מצוי, שרוב נשים אין מבי־ אות נכסים שדות וכרמים מבית אביהן לבית בעליהן, ועל [כן] תיקנו זה כנגד

כל כמינה. כלומר לא שמעינן למה דהיא אמרה. איני עושה. כלומר איני עושה לבעלי. ואקשינן והא קתני תקנו מזונותיה תחת מעשה ידיה דמשמע דתיקנו שיתן לה בעלה מזונותיה בש־ ביל מעשה ידיה ש־ נותנת לו אלמא עיקר תקנתא לדיליה וקש־ יא לרב הונא. ופי שוטה היא.

٦//٦ לפום עונתה. לפי העת אם חמה אם צנה. חדשים חמים הם יותר מן השחקים. תקנו מצוי כוי. מזוגות ומעשה ידיה מצויין, שבייה ונכסי מלוג לא שכיחי.

נכתבה כן בפרשת משפטים", וכבר ציין בש"ש את הר"ן ובהע"ש שגם הרשב"א כחידושיו והר"ן הביאו לשון השאילתות בענין זה.

ת"ש -- המימרא של רב הונא בשם רב, כתובות נח, ב, וזו של רבא, שם פג, א, וש"נ (בש"ש ציין שבששה מקומות בש"ם נזכרת). הקושיא: והא קתני וכו' והתירוץ: איפוך אימא, שם נח, ב (בלשון מיתיבי). והמלים: לאפוקי דריש לקיש וכוי שם: ופליגא דריש לקיש וכוי, ובגדפס נתקצרו הדברים עד שאין להם מובן, ד׳ הנוסף באריחיים ובח״נ. וקביעת ההלכהי כרב הונא אמד רב. שאילתא קיא

פוסקין צדקה על הציבור אלא להשיא יתום ויתומה דברי בית שמאי וב"ה מתירין. ב״ש אומרים׳ אין משדכין על התינוקת לארסה ועל תינוק ללמדו ספר וללמדו אומנות בשבת, ואין מנחמין אבלים, ואין מבקרין את החולים בשבת, ובית הלל מתירים. והלכתא כבית הלל בכולהו.

שאילתא קיא

שכבא דשכיב בשבתא, עבדיגן ליה כל צורכו. כדתגן עושין כל צורכי דאיכו המת, סכין ומדיחין אותו, ובלבד שלא יזוז בו אבר.

וכד גני מגנא שרי לנחותיה מבי סריא, אבל טלטולי אבראי וחזוריה אסור, . דתנן שומטין את הכר מתחתיו, ומטילין אותו על החול בשביל שימתין. ושרי

חילופי נוסחאות

בן גמליאל אין משדיכין את התנוקת לארס ולא את התינוק ללמדו ספר וללמדו אומנות ואין מנחמין אבלים ואין מכקרין חולין בשכת דברי בית שמאי ובית הילל מתירין | וכן] וכך גפן וכן – בשבת] וכו׳ 🛪 כן אלעזר] כן בכה"י ונספ ובנדפס ולי ד"ר | משום -- מתירין] לי ו | 56 הציבור] ני בשבת נספ | אלא] אפילו נספן שמאין שמי סן 57 ב״ש אומרים — החולים בשבתן אין משרכין על התינוקות ליארט ועל התינוק ללמדו ספר וללמדו אומנות ואין מנחמין אבלים ואין מבקרין חולים בשבת דברי ב"ש 1 (התינוקת) ני בשבת פן לארסה] לאורסה נספ ני בשבת נסן תינוקן התינוק נספן ספרן תורה נספן 58 בשבת] לי וני וכית הלל מתיריו נספן ואין אין אן את החולים! חולים אגפ חוליו סן בשבת! נ' משום עונג שבת אן 59 מתירים! מתירין אונספן כבית הלל בכולהו! בכולהו בבית (דבית פ) הלל אנספן בכולהו! בכלהו מ נ' דמתירין (וגו' א) בכל כה"י!

ו דאילו] דאלו ד"ר אוכמ | שכבא] מאן א שכיבא ופ שיכבא כנס | עבדינן] אוכמ מעבדינן נפש מעבדינ׳ ס עבדינ׳ ד"ר עבדינ׳ ד"ר עבדינ׳ ד"ר עבדינ׳ בירנ נפ נ׳ סכין ומדיחין אותו נספ | כדתנון דתנן אוכמנספן צורכין צרכי אומנפש צרכיה כן 2 המתן נ' בשבת אוכמנספן סכיון לי א יווון יויון והכובטבן בווכין בוכין בוכין ביוכין ביוכין ליכן מגנא מיגנא אסש מגני כ נ' (בשבת א) בחמה אכש עה"ג מ בלחמא ו | 3 וכדן וכי כד א | גנין לי כ | מגנא מיגנא אסש מגני כ נ' (בשבת א) בחמה אכש עה"ג מ בלחמא ו | לנחותיה] לאחותיה כ | מבי סריא | מן בי סדיא אכמ מבי סדיא ו מן בסריה נס מידי צדייה עה"ג ס מן בסדיה פ מן בסרייה ש | טלטולין לטלטולי אכמ לא לטלטולי ו טלטוליה ס | וחזוריה | ואחזוריה א וחווריה וכנס וחודיה מ וחדריה פ | 4 דתנן כדתנן דן שומטין ושומטין כן שימתין שימתן נספן

באורים והערות

בגמ׳ שבת יב, א בשינויים. ועי׳ בהע׳ הר״ש ליברמן ובנסמן שם עמ׳ 279-278.

שאילתא קיא - נושא שאילתא זו הוא איסור עשיית צרכי המת בשבת וביו"ט, וסמיכתו לפי אחרי מות מובנת. ברוב כה"י אוכמנספר מקומה של שאילתא זו הוא אחרי השאילתא הקודמת לזו בפי כי תצא, וכן בנדפס, סי׳ קנו, לפ׳ כי תצא, מיד לאחר השאילתא שלפני זו: ״שאילתא ראילו שיכבא דשכיב בשבתא עבדינן ליה כל צרכיה וגו׳ כדאיתא בסרשת אחרי מות". בכ"י ש באה שאילתא זו בסי וזאת הברכה, ג״כ מיד לאחר השאילתא הקודמת לזו בענין ביקור חולים. בפי׳ הר״ש מכ״י היא באה בפ׳ וזאת הברכה. ובפיי הר"י מכ"י לאחר השאילתא הקודמת, בענין ביקור חולים, שרשום עליה: "אתם נצבים", ואילו על שאילתא זו רשום: ״שאלתא וזאת הברכה״. וכן משמע שהיה לפני הרוקח בפי ברכה שכן הוא כותב בסיי שסא, ה׳ ברכת ציצית: ״ובשאילתות דר׳ אחאי פסיק בפטירה למשה" וכן בראבי"ה, הלכות יו"ט, סיי תשיח: "בשאילתות בסוף וואת הברכה" ובנדפס, לאחר סי" קסד, בענין ביקור חולים, כתוכ בם׳ ברכה: ״שאילתא דאילו שיכבא דשכיב בשבתא עבדינן ליה כל צרכיה וכו׳ כדאיתא

דאילו -- מת שמת בשבת עושים לו כל צורכו, כמו ששנינו וכוי, שבת פכ"ג מ"ה, קנא, א.

וכד - וכשהוא שוכב מותר להורידו ממיטתו (אם הגירסא: מבי סריא נכונה, ר׳ ח״נ, ובערוך ע׳. סר (7) השלם ח״ו עמ׳ קכו, מלשון סר והבאיש, ואם הגירסא: מבי סדיא נכונה, בערוך עי סד (3) מלשון בי סדיא, שם עמי כב) אבל להוציאו לחוץ ולסבבו אסור, ששנינו וכוי, המשך המשנה שם. ומותר להניח ספוג של מים על לבו כדי להקר את לבו, כמו ששנינו בברייתא, הובאה בגמי שם קנא, ב. המלה: עכבה. כמו עקבה, פירושה ספוג המעכב בתוכו את המים, ר׳ סנה׳ קח, ב: ״יש לנו דבר ועקב שמו״, ובערוך ע' עקוב: ״פי׳ שהוא מין ספוג ושואב את המים", ושם ע' עכב, כמו עקב (השלם עמ' קצה). ויש כ"י, ר" ח"נ, שכתוב בהם: עריבא, או עריבה, היינו עריבה של מים. בתו"ר כתב: ״האי עכבא לא מצאתי לו חבר בערוך האמנם נראה לע"ד להגיה: ושרי לאחותי רקובא דמיא, דתרגום חמת מים, רקובא דמיא", אבל לא מצאתי גירסא כזאת, ולעומת זה מצאתי בערוך בעי עקוב כנ״ל, והקוף והכף מתחלפות, המלים: מאי סוקקין וכו׳ אינן בגמ׳, והן מלשון השאילתות, או שכן גרסו בגמי שם בפירוש הברייתא ופוקקין לו נקביו, היינו: שמניחים באזגיו ובנתיריו כדי שלא

שלא יזוז בו אבר. שלא יגבית ידו או רגלו ואפילו ריסי עיניו.

בשביל שימתין. שיתלחלה מחמת החול ולא יסריה, כראמ׳ במרק לא יחפור (בבא

אין משדכין בשבת משום ממצוא חפצר (ישעיה נחי יג) וב״ה מתירין דקסברי חמצך ולא חפצי שמים. ואין מנחמין. משום דמצטער עם המצי

דתבן במסכת שבת פרק שואל (קנא, א) עושין כל צרכי המת כוי. וכד גבי מגנא. וכשהוא במקומו לשם רוחצין אותו אבל לסלטלו ממקומו אסור. שומטין את הכר. כיון שאינו נוגע במת והכר לא נעשה לו בסים שלא הגיחוהו מת עליו. בתרא ית, א) כל דבר לת קורא התנא מתונתא.

בפרשת אחרי מות".

כ"ש אין משדכין. אין עוסקין. כולהי חד טעמא נינהי. יאסרי בית שמי וקסברי וד־ בר דבר (ישעיה נה, יג), דיבור אסור הירי הור מותר, ואפילו בדבר מצוה. ובית הלל מתירין, דסברי ממצוא הפצך (שם) חפציר אסוריו, תפצי שמים מותרין. אין מנחמין אבי-

לים ואין מבקרין חולין. משום עינוי שבת. ובית הלל מתר רין. והילכתא בכולהו כבית הלל.

דאילו שיכבא דש-

כיב. פי מת דמיית, שמושכב בקוצר רוח, עבדינן כל צורכיה כדבענן למימ׳. דתנן פרק שואל אדם (שבת קנא, א) עושין כל צורכי המת סכין ומדיחין אותו ובלבד שלא יווז בו אבר, ששומט הרגל אי היד מן הכר, ואמ׳ כל לאייתוי מאי? לאייתוי הא דתנן דמ־

ניחין כלי מיקר וכלי מתכות על כריסו,

שלא ינפח. וכד גני המת בחמה שרי לנחותיה בי סד־ ייא עליו ומטלטלו אגב בי סדייא דהוי דבר דָבֶר טילטול הוא. ואם תאמר דמבטל כלי מהיכנו. שאני כבוד הבריות דדחי את לא תעשה שבי תורה. נ"א. שרי לנ־ חותי מבי סדיא ול־ אחותי לארעא אבל לסלטולי להילוכו ב־

חוץ אסור. כדתנן פרק שואל (שם קנא, ב) שומטין את הכר מתחת המת ומטילין אותו על ה־ חול שהיא קרה עד שימתין שלא תטרח. לאחותי עכבא דמיא על ליביה, כי היכי דניקר ליביה. כדתניא מניחין כלי 5 מיקר וכלי מתכות על גבי מעים של מת, ופוקקין לו נקביו כדי שלא יכנס הרוח. מאי פוקקין? מחתין ןמידין באודניה ובנחיריה כי היכי דלא ליעול זיקא בהו. ושרי למיסרי לפומיה כי היכי דלא לירפי, כדתנן וקושרין את הלחי לא שיעלה אלא שלא יוסיף.

ולעמץ עיניו אסור, כדתנן אין מאמצין את המת בשבת ולא בעת יציאת 10 ריח, דרוב הסרחון נפש בחול, והמאמץ עם יציאת נפש כאלו שופך דם. משל לנר שדולקת קימעא ובא אדם ונגע בה מיד כבה. הכי נמי אי לא נגע ביה אית ליה למיחי פורתא. אלא נטר ליה עד דשכיב, ומאמץ ליה עיניה. ובשבת אפילו בתר דשכיב אסור לאמץ עיניו. מאי טעמא ? דמזיז בו אבר. אלא ןעביד ליהן כדתניא רבי שמעון בן אלעזר אומר הרוצה לאמץ עיניו של מת בשבת נופח לו יין בחוטמו ונותן לו ¹⁵ושרי למיסר לפו-שמז בין ריסי עיניו ומתאמצות מאליהן.

ודשכיב ביום טוב, מאי דשרי למעבד ליה בשבת שרי למעבד ליה ביום טוב. ודלא שרי למעבד בשבתא לא שרי למעבד ביום טוב, כדתנן אין בין יום טוב

חילופי נוסחאות

5 לאחותי לאנחותיה ו לאחותיה גפ ני ליה ש | עכבא] עריבא ו ערבה כ ערבא מגפ עריבה ס | דמיא] דמייא ספן על ליביה] אליביה ושן ליביה] לביה אכמנן דניקרן דליקר אוכמ דליקרר נספ ג' על (מנוקד ממעל) ב | ליביה] לביה מגפ | כדתניא] כדתנן ד״ר דתנן בכל כה״י | 6 מיקר] מקר כ | מיקר וכלי) ל' ש' | גבי] לי אל | מעים] מעיו אוכמנש מיעיו ספ | לו] לי וס | נקביו] את נקביו אוכמנספ | יכנס] תכנס אוכמ גבין לי אבן מעים מעיו אוכנונש מיעיו טפן און לי זטן נקביון את נקבין הוכנונטפן יכנטן הכנט מוכני מיכנס נספ ג' בו אכמנפש עליו סן הרוחן רוח נפן 7 מידין כן בכה"י אכן באודניהן באוניה מנסן ובנחיריה ונחיריה אמן כי היכין לי אן ליעולן לעייל ון זיקא בהון בית זיקא אש בהון זיקא וכמנספן ובנחיריה ומיכיר מנפ למסריה וס למיסר כ נ' ליה שן כי היכין לי אן לירפין לירפיה אמן אלמיסרין למיסריה וס למיסר כ נ' ליה שן כי היכין לי אן לירפין לירפיה אמן בדתנן וקושרין קושרין ומנספן לאן ולא אן לא שיעלהן לא בשבל כן שלא עלה כמן פ שלא יוסיף של ועה"ג א ובה"ש פ בנוסחתנון 10 ולמימץ בפ ולמעמץ נפ ולמעמץ כן המיטן משמיטר ב"ל שייניה לא שמונון מייניה לא בחום אמיר מון בתנון המישור מייניה לא שמיינון מייניה לא המיינון מייניה לא מייניה מייניה מייניה מייניה לא מייניה מיינ בנדפס | עינירן עיניה ומ עייניה נספן אסור] אסיר מן כרתנן] דתנן אומנספן מאמצין] מאמיצין ד"ר מעצמין א מעמצין וכמנספש | את המת] עיניו של מת אמן ולא — בחול] ולא בחול עם (עד ו) יציאת הנפש (נשמה או) אוכמנספ ני ואפילו ביום שני של יום טוב אסור נספן 11 והמאמץ) והמעמץ אנספ וכל המאמץ כ ני עיניו אן נפשן נשמה א הנפש כנסםן והמאמץ — נפשן ואם עשה כן ומן כאלין הרי זה וכמנספש | דם | דמים אוכמנסש ל' פ | שדולקת — בה] שהיתה דולקת (כבה נספש) והולכת אדם מניח אצבעו (אצבע א ידו ש ועה"ג אצבעו) עליה בכל כה"י | 12 מיד ב' היא א | כבה ב כובה א כבתה וכמנספש הכין הכא ד״ר ובכל כה״ין אית ליה למיחין חיי א איפשר למיחיי נספן למיחין למחיי וכמש [13 דשכיב] שכיב ד"ר | ומאמץ] והדר עצים א והדר מעמץ וכמ והדר מאמץ (מאמיץ ש) נספש | ליה] לי וכמ | עיניה] עיני א עיניר ו עייניה בספ | ובשבת] ובשבתא ומש והני מילי בחול אכל בשבת בספ דשכיב] דשכבי פן אסודן אסיר כנספשן 14 לאמץן לעמוצי אומ עמוצי כ לאמוצי נספ עמוסי ש ני ליה כמשן עינין] עיניה אוכמש עייניה בספן עיניו — עינין ל' סן מאי טעמאן נ' לאו בפ לא שן דמויון משום דקא מויז אנפ דהא קא מזיו וכמ דקא מזיז שן בון ביה נפש | עביד ליהן כן בכה"י ומ היכי עביד כ ואלה היכי עביד א | 15 לאמץ] לעמץ אוכמ לעמס ש (יין) נ' ונותן ש | לו] ל' אוכמ | 16 בין בן w | ומתאמצות] והן מתאמצות בכל כה"י | מאליהן | מאליה ד"ר מאליהן גש מאילהן פ | 17 ודשביב בא ומאן דשביב בכל כה"י | ביום טוב | ני גמי כ | מאי | מאן מ מה נספ | למעבד לספ | למעבד ליה ומאן דשביב בכל כה"י | ביום טוב | ני גמי כ | מאי | מאן מ מה נספ | למעבד לספש | למעבד ליה | ליה למעבד מ | ליה לי וכש | בשבת | בשבת וכמנספש | למעבד | למעבד נספש | למעבד ליה | ליה למעבד מ | ליה ליה בשבת ו למעבד אכן ליהן לי ון טוב - טובן לי אוכמסש | 18 ודלאן ומה דלא גפן למעבדן ליה גפן למעבדן

באורים והערות

יכנס הרוח בהם. וכן המלים: ושרי למיסרי וכו׳, שהן משל השאילתות, פירושן: ומותר לסגור (עי׳ עדוך ע׳ סר (8) השלם עמ׳ קכו, מלשון סגירה) את פיו שלא יתדופף (עי׳ ערוך ע׳ רף (3) השלם עמ׳ דצא, תרג׳ עמודיה יתפלצון (איוב ט, ו) ועמודיה תתרופפון) כמו ששנינו: וקושרין על הלחי וכוי, המשך המשנה שם. ולעמץ -- משנה שם בשינויים: אין מעצמין וכו׳, ור׳ ח״נ משל לנר וכו׳, ברייתא בגמ׳ שם, בשינויים. וביאור הנמשל: הכי נמי וכו׳, מלשון השאילתות: כך גם אם לא נוגע בו, יש לו לחיות מעט, אלא ממתין עד שימות, ומאמץ לו עיניו, ובשבת, אפילו אחר שימות אסור לאמץ עיניו. מהו הטעם ז שמזיז בו אבר,

אלא עושה לו כמו ששנינו וכו׳. בדייתא בתוספתא דשבת פי"ז, ומובאה בגמ׳ קנא, ב, ור׳ בהע׳ הר"ש ליברמן לתוספתא עמ' 295. בגמ': רשב"ג אומר אבל צ"ל: דשב"א כגירסתנו. בגמ' נוסף: ״ואוחז בשני גודלי דגליו", אבל זה אינו בתוספתא כבגירסת השאילתות.

ודשכיב -- ושמת ביום טוב, מה שמותר לעשות לו בשבת מותר לעשות לו ביום טוב, ושלא מותר בשבת לא מותד לעשות ביום טוב, כמו ששנינו וכו׳. משנה ביצה פ"ה מ"ב ; מגילה פ"א מ"ה, ואעפ"י שמשנה זו אינה אליבא דבית הלָל, לענין הוצאה וטלטול (ביצה לז, א: שבת קכד, א) אבל עיקרה של המשנה, שגם

עכביא דמיא. פיי כלי מים, כי היכי

דניקר ליביה. כלי מיקר. כלים מליאים מים וכלי מתכות דהן קרין על גבי מיעיים שלא ים:

מבני מעים. ופוקקין את נקי ביו. מחתין בגד או מוך באזניו ובנחיריו שלא תכנס בו רוח

דאתי למיסרח. מיה. בבגד רחב דלא לירפי ותינפח.

כדתנן פרק שואל (שם) וקושרין את לא שיעלה שילך הנפח, אלא יור שלא תונפח

יותר ולמיעמץ עייניה אסור. פר לסתום דאתי למיוז אבר. כדתנן פרק שואל שם) אין מעמצין (שם) את המת בשבת שלא יזיז בו אבר. ולא בחול עם יציאת נפש דהוי כשופך דמים. ואפילו ביום טוב שיני אסור, מהדד ארישא דאיו מעמציו אפילי לאחר שמת. המאמץ כמו מעמץ, איחיהיעי מתחלפין. משל לנר. הכא נמי כיון שמעמץ עיניו

הרי הוא מת. נופת לו יין בחוטמו. ועולה היין בין עיניו והן מתאמצות, ואי לא דקא יהיב שמו הוו נפתחין אלא עבוד השמן נדבקין הרי־ סין ואין נפתחין. פיי ריסיו עפעף שלמעד

לה ושלמטה. מאי דשרי ליה למיעבד בשבתא. כגון שומטין את הכר וכדאמ׳ עושין ביום טוב ומאן דאסיר בשבת כגון לעמץ עיניו אסור ביום טוב. כדתנו במגילה ב־ פירקא קמא במימריה דרבא (ז, ב), ובמס־ כת יום טוב בפירקא בתרא.

אין בין יום טוב לשבת אלא אוכל נפש בלבד.

שלא תכנס בו הרוח ויתנפח או יסריח. עכבא דמיא, כלי של מים. כדתנו במסכת שבת פרק שואל אדם (שם קנא, ב) קושרין את הלחי לא שיעלה אלא שלא יוסיף אם היה פיו הולך ונפתח לא שיעלה אלא שלא יוסיף ויתחבר ללחי העליון דהוה ליה דתבן נמי בהאי פרי (שם) אין מאמצין לסגור את עיניו מפני שמזיז מזיז אבר אלא רפוי קושרו שלא יוסיף לירד יותר. דתנן במסכת ביצה פרק משילין (לו, ב) אין בין י"ט לשבת. ריסי עיניה.

רלא

שאילתא קכג

³⁰ בארץ, מה לי בחוצה לארץ. אלא האי בארץ, כל שבארץ, והאי בכם, כדאמריגן בכם לא תעשו, דברי בן חכינאי. וכן הלכתא.

ר"י
דאסיר להון לדבית
ישראל למישתט חיור
תא וברא. ואם שחט
לוקה. אבל הבשר
מותר באכילה.
וחיה ועוף לא אי
שור ולא חיה עוף
ולא שה, שאם היינו
משבת, לרבות או
הכל, א"כ שה למה
לי.

שאילתא קכג

דאסיר להון לדבית ישראל למישחט חיותא וברה בחד יומא, דכתיב (ויקרא כג. כח) ושור או שה אותו ואת בנו לא תשחטו ביום אחד. ושה כתיב, לא שנא כשב ולא שנא עז, דכתיב (דברים יד, ד) שה כשבים ושה עזים. וחיה ועוף לא אסירי.

חילופי נוסחאות

30 מה] ומה ש | בארץ] בארצכם אנספר נ' לאתויי א | כל] נ' מה א | שבארץ] שבארצכם א נ' לא תעשו וכמנספר | והאי] וכן נמי שמעינן מינית א ל' פש | בכם] שבארצכם וכ כם מנספרש נ' שבארצכם כמ | כדאמרינן כ' דאמ' ש | 31 בכם לא תעשו | ל' א | דברי בן חכינאי | ל' בכל כה"י | הילכתא ב' וגו' א |

1 להון לדבית ישראלן לישראל מן לדבית] לבית 1 לדבית ישראלן לישראל 3 וברה ובתה 3 וברא וכמן בחד יומאן ביומא חד 3וכ ביומא חדא מן דכתים דכתי 3וכתי אוכמן 2 ושורן שור 1 או שהן ושה מן אותו - אחדן לי שן לא - אחדן וגו' מן 3 ושה כתיבן ושור דכתי קרא 3 (כתיבן דכתי וסש דכתיב כנפר דכתב מן כשב 3 (כשב 3 עז ולא שנא כבש נספר | דכתיבן כדכתו' אש דכתו' ומן כשבים בכשבים 4 עזים בעזים 3 וחייה 3 וחייה שן אסידין אסידן אומנספרשן 3 לא שנא 4 בתדהן

באורים והערות

דאמר בחגיגה שאלו את כן זומא — התם נפקא לן מארץ כדמפרש בשאלתות דרב אחאי דהא חובת הגוף הוא מה לי בארץ מה לי בח"ל אלא האי בארץ לכל אשר בארץ אתא". ועי"ע רש"י עה"ת, ויקרא כב, כד.

שאילתא קכג - נושא שאילתא זו הוא האיסור לשחוט אותו ואת בנו ביום אחד, וסמיכתו לפ׳ אמור הוא הפסוק המובא בראש השאילתא. בה"ג ד"ו קלד ע"ב -- ע"ד וד"ב 562-560 שוקעו חלקים משאילתא זו. מסוף השאילתא: אי נמי וכו׳ וכן מה"ג מוכח שהשאילתא שבידינו מקוטעת ולפני ה"ג (ואולי גם לפני "ארחות חיים" ח"ב, עמ' 435) היתה ביתר הרחבה. גם בה"פ דורו נמצאות פיסקות אחדות משאילתא זו, ובתרגומן לעברית, כנראה מה"ג, בס׳ והזהיר לפ׳ שמיני. דאסיר -- שאסור להם לבית ישראל לשחוט בהמה ובנה ביום אחד, שכתוב וכו׳. ובה״ג: ״אסיד למישחט חיותא ובדה (ד"ב: בעירא וברה) בחד יומא שנאמר" וכו׳. הכוונה שנוהג בנקבות בלבד. ד' ירוחם, תולדות אדם וחוה, ספר אדם, נתיב חמשה עשר חלק חמישי (צח ע"א) כותב: ״אותו ואת בנו אם נוהג בזכרים ר"ל לשחוט האב עם הבן או הבת כמו שאסור לשחוט האם עם בנה, מחלקת בגדולים בזה הפרק. יש פוסקים דאינו נוהג בזכרים אלא בנקבות וכן פ׳ די"ף ובת"ג ושאלתות". והרא"ש לחוליו פ"ה סי' ג כותב: יוגם מדמתרגמינן ושוד או שה, ותורתא או שיתא (לה ולברה לא תכסון ביומא חד) משמע דאינו נוהג בזכרים. ומיהו אשכחן סתם משנה כחנניא (האומר שנוהג בין בזכרים בין בנקבות) -- והאי דקתני במתניתין אמה מכרתי לשחיטה, אורחא דמילתא קתני, דהאם ידוע, אבל האב אינו מצוי כל כך שיהא ידוע, ובעל הלכות פסק דליתא לדחנגיא בענין אותו ואת בנו, וכן בשאלתות וכן רב אלפס". העיר בש"ש "כי מה

שהעיד הרא״ש בשם השאלתות דליתא לדחנניא לא

נמצא הכי להדיא בדבריו של גאוז, ואי מהא שכתב

באון לעיל סימן צט [קטז] ד״ה ברם צריך וכו׳ --בתר אימיה אזלינן ואין חוששין לזרע האב ע"כ אין שום ראיה דשפיר י״ל דדוקא לחומרא אמר הכי אכל לקולא לא וכדמסיק הש"ס בסוגיין (עט.) דרב יהודה ספוקי מספקא ליה ולהכי יש לומר דאותו ואת בגו נוהג נמי בזכרים וכדעת הרא״ש דפליג אה״ג והדב אלפס ע״ש. אמנם נראה דהרא״ש דייק מהכא שכתב גאוז דאסיר להון וכו׳ למישחט חיותא וברה וכו׳ ולא כתב חיותא ובריה, ככתוב בתודה אותו ואת בנו". ובהע״ש כתב ע״ז: ״ודברי הש״ש כאן משגה הוא ואישתמיטתיה דברי הרמב"ן ז"ל" (במלחמות על הרי"ף לחולין, ד׳ ווילנא כז ע״ב). אבל אם נעלמו ממנו לשעה דברי הרמב"ן (שם) הדי בהערתו שיש לדייק מלשון השאילתות כאן, כדרך שדייק הרא״ש מלשון התרגום, צדק ללא ספק. ור' ס' האשכול (אלבק) ח"ב עמ' 129: ״דב אחא משבחא והגאון ד׳ יצחק ו״ל כתבו דלית : הלכתא כחנגיא", ועי"ש בהע׳ כב. ובס׳ והזהיר ״ואותו ואת בנו נותג בנקבות ואינו נוהג בזכרים״,

וכן בה"ג.

ושת כתיב — בין כשב ובין עז, שכתוב שה כשבים

ושת עזים. ע" חולין עה, ב, תוד"ה זה. וחיה ועוף

אינם אסורים. כן בספרא עה"פ: ושור או שה, ועיי

חולין עט, ב ושם עח, א, תוד"ה ועוד: "וא"ת ואמאי

לא גמרינן שור שור משבת ויהא אותו ואת בנו נוהג

אף בחיה כדאשכחן בשור שנגח את הפרה" (ב"ק נד, ב)

ומתרצים כמה תירוצים. ועי"ג בבכורות טו, א: "אי

מה צבי ואיל אין אותו ואת בנו נוהג בו". ובה"ג:

"וכי אסיר בהמה אבל חיה שפיר דמי ואף ע"ג דקיימא לן

דחיה בכלל בהמה, להכי כתב רחמנא ושור אן שה

בהמה אין חיה לא", ולהלן שם נכפלו הדברים: "וכי

אסר רחמנא בהמה אבל חיה ועוף שרי למישחט". ובסי

והזהיד: "וכשאסור לשחוט בהמה אבל חיה ועוף

ולא שנא כי שחיט אמה ברישא, אסיר למשחט ברה בתרהן ולא שנא ז כי שחיט בתה ברישא, אסיר למישחט אמה בתרה, דתניא אותו ואת בנו, אין לי אלא אותו ואת בנו, בנו ואותו מנין ? ת״ל לא תשחטו, הרי כאן שנים. הא כיצד ? אחד שחט את הפרה ואחד שחט את אמה ואחד שחט את בתה, שנים האחרונים חייבין, היינו לא תשחטו דכתיב תרין, דאי לאיחיוביה לאחרון הוא דאתא, ואע״ג דלאו הוא שחטיה לראשון, ליכתוב לא תשחט [אלא לא תשחטו, מכל מקום]. 10 ואחר כך בנו, בין אם ויום אחד האמור באותו ואת בנו, היום הולך אחר הלילה, דתניא את זו דרש שמעון בן זומא לפי שכל העניין שלמעלה ושלמטה אינו מדבר אלא במוקדשין, ובמוקדשין הלילה הולך אחר היום, יכול אף לענין אותו ואת בנו

חילופי נוסחאות

בכ"י ו בשאר כה"י בשינויים | לא] ולא אכ | שחיט | שחט מ | אמה | אימא אכש אמא מ | אסיר -- בתרה | לי א | למשחט — למישחט] לי בן ברה בתרה] בתרא ברא כ ברא בתרא מן בתרה] בתריה ר ברתה ש 6 בתה] ברתא א ברה וספרש ברא כמן אסיר] אסור כן אסיר — בתרה! ל' אן אמהן אימא וש אמא כמ אימה גר אימיה פן בתרה] בתרא מ בתריה רן דתניא! דכתו' אן בנון נ' לא תשחטו (ביום אחד א) אכן ז ואת בנו] ובנו מן לא תשחטון נ' מכל מקום כשהוא אומד לא תשחטו אוכמנספר כשהוא אומר לא תשחטו שן כאן] כן שן כיצד] באי זה צד בספר | 8 שחט] ששחט אן את] לי מן שחט] ששחט א אמה] אימה בפר | שחט] ששחט אן בתה] בנה מנספר | האחרונים] אחרונים אוכמן 9 חייבין] חייבים מ היינו] דהיינו מן דכתיב] דכתו׳ אומן לאיחיובית] לחיובי אמ לחיובא ו לחיובית כנסרש לאחיובי פ לאחרון] דאחרון ל באחרון כן ואע"ג] אע"ג אוכמן ואע"ג - לראשון ל' פּ ן 10 דלאון דלא ון הוא איהו בסר ן שחטה ס שחיטה ש ן ליכתוב נ' קרא א ן ליכתוב לא תשחט כ' ו ן תשחט תישחוט ש איהו בסר ן שחטיה ה אלא – מקום] בכה"י נספר | אלא] דכתיב ו מאי ש | אלא לא תשחטו] לי אכמ | 11 ויום] יום א | אחד לי א | האמור] ני כאן אוכנספר | באותו ואת בגון כאן מ | היום] יום ומ | הלילהן לילה ש | דתניאן כדתניא אכ ודתניא מ לי ש ובה"ש: כדתניא | זו] זאת א | 12 שמעון] די שמעון אנספר בה"ש ש ל' ר ובה"ש כבנוסחתנו | לפי של של שכל העניין] לי ו ועה"ג איתא | שלמעלה ושלמטה) של מעלה ושל מטה אנפר שלמעלן ושלמטן וכמש | 13 במוקרשין ובמוקרשין במוקרשים ובמוקרשים כ | 14 יהא]

באורים והערות

לא שנא - בנרפס נשמטה שורה מטעות הרומות, והטעות מוכחת מתוכה, ותיקנתי לפי כה"י. ובה"ג: ולא שנא כי שחיט אימא ולבסוף ברתא ולא שנא ברתא, ולבסוף אימא אסיר. ולא שנא שחיט חד גברא אימא וברתא ולא שנא שחטין תרי גברי, חד אימא וחד ברתא, מיחייב אההוא ברתא. מאי טעמא, דכתיב לא תשחטו ביום אחר״. ובס׳ והזהיר : ״ובין ששחט את האם בתחלה ולבסוף בתה, ובין ששחט את כתה בתחלה ולבסוף האם, אסור. ובין ששחטן איש אחד לאם ולבת, ובין ששחטום שני אנשים, אחד האם ואחד הבת, האחרון חייב. מה טעם? לא תשחטו כתי״, והברייתא בספרא אמוד (שם) הובאה בחולין פב סע"א בשיגויים, ור׳ ד"ס. ופירושה שם רע״ב בוה״ל: ״האי מיבעי ליה לגופיה. א״כ ליכתוב לא תשחוט מאי לא תשחטו. ואכתי מיבעי ליה, דאי כתב רחמנא לא תשחוט הוה אמינא חד אין תרי לא, כתב רחמנא לא תשחטו ואפילו תרי. א״כ ליכתוב לא ישחטו, מאי לא תשחטו ש״מ

תשחטו שמעינן מי־ נה דשנים חייבין. הא כיצד ? אחד שחט את הפרה ואחד שחס את אימה ואחד שחט את ביתה שנים אחרונים חייבים אחד משום בנו ואותו, ואחד משום אותו ואת כנו. מכל מקום. בין אם שחיט תרויהו איהו, בין אם שחים הוא אחר הראשון.

אין לי שהוא אסור

לשחוט אלא אותו

קודם ואחר כך בנו, בנו תחילה ואחר כך

אותו מניין ? ת״ל לא

תשחטו, מכל מקום,

שחט בנו ואחר כך אותו.

כשהוא אומר

היום הולך אחר הלילה. כלומר לילה ויום, שאם שחט או־ תו ביום מותר לש־ חוט כנו בלילה הבא, אכל אם שחט בלילה אסור לשחוט בנו ביום הבא אחר הלים

לילה במוקדשיו הולך אחר היום. כגון תודה שנאכנת ליום ולילה עד חצות. וכגון זבחי שלמי ציבור שנאמר (ייט־ רא יט, ו) ביום זב־ חכם יאכל לא תו־ תירו ממנו עד בקר. יכול אף זה כן ת"ל ביום אחד.

7/7

לא שנא כי שחיט אמה ברישא. נר־ אה מדעת הרב דאותו ואת בנו נוהג בנק" בות ובנו משמע מי

הגמ׳ בלשונה כי אם סוגית פירקא (דרשה) שנקודת המוצא שלה שונה מזו של הגמ' שהיא פירוש המשנה, ועי׳ רש״י שם. ובהע״ש העיר שהכוונה : ליכתוב לא תשחט, בבנין נפעל, כמו שפי׳ רש״י שם: לא ישחטו, ור׳ הגהת מהר״ב רנשבורג, וגירסת השאילתות מדוייקת ויום -- משנה סוף פרק אותו ואת בנו, והברייתא

תרתי". הרואה יראה שאין בשאילתות העתקת סוגיית

שם פג סע"א רע"ב בשינויים רבים, ור' ד"ם הע' ט. בנדפס: ״רבי אומר יום אחר ביום המיוחד״, ובכה״י: כיום המיוחד, וכצ"ל, היינו כשבת ויום טוב שהיום הולד אחר הלילה, ועוד שטעוז כרוז, כשבת ויום טוב, שצריך להכריו ולהבדיל את העם ממלאכה. בגמ': ״רבי אומר יום אחד. יום המיוחד טעון כרוז מכאן אמרו" וכוי, היינו שדרשה אחת היא, שטעון כרוז, ולא עוד. אבל בספרא אמור: ״יום מיוחד וטעון כרוז מיכן אמרו בארבעה פרקים בשנה המוכר בהמה לחבירו צריך

שבנו כרוך אחריו שזהו האם ואת בנה ודאי, אבל האב והבן מותר לשחוט ביום אי. ולית הלכתא כחנניה דאמר כתיב אותו דמשמע זכר וכתיב בנו מי שבנו כרוך אחריו דמשמע נקבה, הילכך נוהג בין בזכרים בין בנקבות. וי״מ שמאחר שר׳ אליעזר וחכמים ור׳ יהודה מסופקי׳ בדבר, ואונקלוי שתרגי ושור או שה ותורתא או שיתא תפש דבריו באם ללקות עליו אבל מודה שאף באב ובן אסור מספק. ר״מ ז״ל (הל׳ שחיטה פי״ב ה״א) אותו ואת בנו נוהג בנקבות שזה בנה ודאי ואם נודע שזהו ודאי (אביו) אין שוחטין שניהם ביום א׳. ואם לא תשחטו. בלשון רבים משמע הרי שחט אינו לוקת שהדבר ספק אם נוהג בזכרים או אינו נוהג. וכן כתב בעל המאור ז"ל. כאן שנים. הזהיד את שניהם, בין אתה שוחט את האם בין אתה שוחט את הבת. ולא משכחת שנים עוברין אלא בג׳ (מקומות) בהמות]. הא כיצד ז בת ואם ובת, דאי אם ושני בניה, למה לי קרא, פשיטא מה לי חד מה לי תרי, כי היכי דמיחייב אהאי, מחייב אהאי. ואי בפרה ובתה ובת בתה, פשיטא תרויהו אותו ואת בנו. אלא על כרחך באחד שוחט את הפרה והשני את אמה והשלישי את בתה קאמר, ולאשמעינן דאבנו ואותו נמי מחייב. ובגמרא פריך: והאי מיבעי ליה לגופיה. ומתרץ: א״כ ליכתוב קרא לא (תשחטו) [תשחט] ואכתי מיבעי ליה לגופיה דאי כתב רחמנא לא תשחט, חד אין תרי לא, כתב רחמנא לא תשחטו, דאפילו תרי נמי מחייבי וכוי. פי׳ אחד שחט את האם ואחד שחט את הבת הוה אמינא אפילו אחרון פטוד קמ״ל. ומתרץ אם כן ליכתוב רחמנא לא ישחטו מאי היום הולך אחר הלילה. שחט האם משחשיכה [אינו] שוחט הכת כל הלילה וכל יום המחרת אבל בלילה דאין הלילה הולך אחר היום שעבר. את זו דרש וכר׳. משום דבעניינא דקדשים כתיב אותר לא תשחטו ש״מ תרתי. שחט האם ביום שוחט הבת בלילה דאין הלילה הולך אחר היום שעבר. את זו דרש וכו׳. משום דבעניינא דקדשים כתיב אותר יאת בנו דכתיב (ויקרא כב, כז) ירצה לקרבן, וסמיך ליה אותן יאת בנו ושל מטה דכתיב (שם, שם, כט) וכי תובחו זבח תודה וכו׳. בקדשים לילה הולך אחר היום, דכתיב (שם שם, ל) ביום קרבנו יאכל לא תותירו ממנו עד בקר, אלמא יום של לילה של אחריו קדי יים קרבנו עד הבקר.

אהרן ובניו כתיבי בפרשה. כלומר מם־ ני מה מנחת כוהגת אין דינה כמנחת כהז 15 אכלן, וכן הלכתא. מפני שבאותה פר-15 אכלן, וכן הלכתא. שה דמנחת כהן אה־ רן וכניו כת' ולא כהנת. מהו לשון ר׳ מטונד כלומר מראיה שלך אני תופס דב־ רב כהנא אכיל בשביל אשתו. כ־

לומר שנותנין לאש־ תו ואכיל בשבילה. זירא וכוי.

פרשת כי תצא, שאילחא קע

מנחת כהנת נאכלת מנחת כהן אינה נאכלת? אמר ליה עולא: רבי מטונך

אהרן ובניו כתיב (שם, שם יג) בפרשה. רב הונא אכיל בשביל אשתו. רב פפא

אכיל בשביל אשתו. רב אידי בר אבין אכיל בשביל אשתו. והלכתא כהנות נמי

דאסיר להון לדבית ישראל, לאינסובי לממזרא אתתא בת ישראל, דכתיב ודכרים כג, גו לא יבא ממזר בקהל הי, ולא מיבעיא לממזירא דאסיר לבת ישראל, אלא אפילו היכא דעבר ונסב מפקינן מיניה. כל בני ובנתא דהוו ליה ממזירי אינון, דכתיב (שם) גם דור עשירי לא יבא לו. מאי לו? הלד אחר לא מיבעיא ממ-5 זרעו. וכי היכי דממזירא אסיר ליה למינסב בת ישראל, ממזרת נמי אסירא

חילופי נוסחאות

תאכל אוכמנספר | 12 מנחת — אינה נאכלת] מנחת כהן אינה נאכלת מנחת כהנת נאכלת נספר | נאכלת] האכל מן מנחת -- נאכלתן לי מ ועה"ג כבנוסחתנו | עולאן לי אוכמן מטוניך מטוניך נספר | 13 כתיבן כתובין אכס כתובים ו כתו׳ מג כתוב ס כת' ש | רב הוגא] רב כהנא בכל כה"י | רב פפא --- אשתו] לי אמש רב אידי בר אבין אכיל בשביל אשתו רב פפא אכיל בשביל אשתו וכן 14 אכיל] אוכל נפר [רב אידי] ורב אידי נספר | אכיל | אכל נפר | כהנות כהנתא מ כוהנות נסש ד״ר כהנת פר | 15 אכלן ב' וגו' א | וכן הלכתאן ל' בכל כה"י ובה"ש ו כבנוסחתנו |

ו דאסיר | דאסור א | להון לי מ | לדבית | לבית ו | לדבית ישראל | לישראל מ | לאינסובי | לאונסובי ו לאנסוביה נסדש לאנסביה פן דכתיבן דכתוב אומן 2 מיבעיאן ני לן כן לממזירא – ישראלן לאנסובי בת ישראל לממזירא דאסיר כן דאסירן דאסור אן 3 לבתן לאנסובי בת או לאינסובי בת ו לאנסוביה בת נספר למינסב בת שן אפילון ל' כשן היכאן ל' אן ונסבן ונסיב בכל כה"ין מפקינן מיניהן ל' בכל כה"י ובה"ש ו: פי' מפקינן מיניה ואי אולידו ועה"ג ש כבנוסחתנו | כל] הני אמ הגך וכנספרש | בנין בנין בספר | ובנתא | זנותא מ ובנאת' ד"ר ל' א | 4 ליה | להו כ לה מ | דכתיב | דכתוב או שנאמר מ | לא יכא לון ג' בקהל ה' אוכ ל' ש ! 5 זרעון פסולו כ זרעיה מ פיסולו נספר | היכין כן בכל כה"י ובד"ר היכא בנדפס | דממזירא] דממזיר מש | אסיר | אסור מ | ליה ל מ | למינסב | למיסב אמ לאנסובי ר |

באורים והערות

טצמים ומקויימת מכמה מקומות. ובה"ג ד"ו קלו ע"ב ע"ג וד"ב עמ' 571: "ואיתתא כהנתא אע"ג ---דנסיבא לישראל יהבינן לה מתגות דכי אתא עולא אמר הבו מתנתא לכהנתא אלמא קסבר עולא ונתן לכהן ואפילו לכהנת. רב כהנא אכיל בשביל אשתו, רב פפא אכיל בשביל אשתו. רב יימר אכיל בשביל אשתו. רב אידי אכיל בשביל אשתו". ור" ח"ג שבמקום רב הונא בנדפס, בכל כה"י: רב כהנא. בגמ׳ הובאו תנא דבי ר׳ ישמעאל ותנא דבי ר׳ אליעזר בן יעקב אחר המעשה בעולא, וכאן, ר׳ בדיבור שלפני זה, כבעיה הנפשטת מדברי עולא.

שאילתא קע -- נושא שאילתא זו הוא איסור ממזר ופצוע דכא לבוא בקהל, וסמיכתו לפ׳ כי תצא היא על יסוד הפסוקים האמורים בפרשה באותו ענין. כל השאילתא משוקעת בה"ג ד"ו סד ע"ד -- סה ע"א וד"ב 312"311, וחלקים ממנה בתרגום לעברית בסי והזהיר לפ׳ אחרי (בנדפס דף עח ע״ב).

דאסיר - שאסור להם לדבית ישראל, להינשא לממזר, אשה בת ישראל, שכתוב לא יבוא ממזר בקהל ה׳. בתו״ר דייק מלשון זו, שעיקר האיסור הוא לבת ישראל להינשא לממזר אעפ״י שגם הוא לוקה, ובהע"ש דייק שאע"ם שהוא לוקה האזהרה היא גם עליה. אבל בה"ג (שם) הגירסא: "וממזר אסיר לאינסובי בת ישראל שנאמר לא יבא ממזר בקהל ה׳, וכל הדיוקים אינם. ור׳ ח״ג שברוב כה״י הגירסא: לאנסוביה. ואין שאלה. שממור אסור לבת ישראל, אלא אפילו אם עבר ונשא מוציאים ממנו.

Same of the second

כך מפורש בכתובות עז, א: "אין מעשין אלא לפסולות — – כגון – ממזרת ונתינה לישראל בת ישראל לנתין ולממזר". כל הבנים והבנות שיהיו לו ממזרים הם, שכתוב גם דור עשירי לא יבא לו., מהו לוז הלך אחר זרעו, עי׳ יבמות עח, א: ואיצטריך למכתב לו גבי ממזר וכוי. ובה"ג (שם): "והיכא דעבר ונסיב הנך בני ובנאתא דהוו ליה ממזרי ניגהו דכתיב גם דור עשירי לא יבא לו". וכשם שממזר אסור לו לישא בת ישראל כד ממזרת אסורה להינשא לבן ישראל. מהו הטעם? לא יבא ממזיר. שאנו קוראים, ממזר כתוב, אמרה תורה: זה ממזר הוא, אין הבדל בין זכרים לנקבות. בגמ' יבמות עו, ב: "אלא מעתה ממור ולא ממורת. ממור כתיב מום זר", ופירש רש"י: "כל שיש בו מום זרות". וכן בה"ג (שם): "וכי היכי דממזר אסיר למינסב בת ישראל ממזרת נמי אסירה לאינסובי לבר ישראל מאי טעמא ממזר כתיב אמר רחמנא מום זר הוא, לא שנא זכרים ולא שנא נקבות". אבל בה"ג, ה' עריות, ד"ו נג ע"ד, לאחר שהוא מביא את המשנה, יבמות עח, ב: ממזרין ונתינין אסורין ואיסורן איסור עולם אחד זכרים ואחד נקבות, כתוב בזה"ל: "מדאורייתא מגלן, דכתים ממזר, אי הוה כתיב ממזר ביו"ד הוה איכא למימר ממזר זכר הוא דאסר רחמנא אבל נקבות לא. השתא דכתיב ממזר משמע כל שום ממזר בין זכר ובין נקבה". וכן בס' והזהיר (שם): "ואילו נכתב ממזר ביו"ד הייגו אומרים ממזר זכר אסור אכל ממזרת נקבה לא, אבל עכשיו שכתב ממזר משמע כל שהוא ממזר בין זכר בין נקבה איסורן

>"> רב כהנא אכיל בשביל אשתו. ש־ היתה כהנת אע״פ שהיה הוא ישראל ואותו דב כהנא דאמ׳ בקידושין (ח, א) שהיה נוטל פדיון הבז שנתנו לו סודר בפדיון שלא היה שווה ה׳ סלעים אם היה נמכר בשוק וא: מר לדידי שווה לי ה׳ סלעים י״ל רב כהנא אחרינא הוה.

אי פציעא או דדי־ שא. פיי אם הוא פצוע דכא או כרות שופכה, דדישא, פיי כרות שופכה.

לאיתנסובי לבר ישראל. מאי טעמא? לא יבא ממזר דקרינו, ממזר כתיב. אמר רחמנא האי ממזר הוא לא שנא זכרים ולא שנא נקבות. ואי עברת ההיא ממזרתא ואיתנסיבת לבר ישראל, כל בני דהוו לה, ממזירי אינוז, ואע"ג דכתיב ובמדבר א, כב) למשפחותם לבית אבותם, ואביהן ישראל הוא, בתרה דידה שדינו 10 להו. מאי טעמא? לא יבא לו כתיב, הלך אחר פסולו.

ולא מיבעיא ממזירא דאסיר למינסב בת ישראל, אלא אפילו כהז ולוי דכשירין אינון ולבסוף איפציעו או אידכיאו אסיר להו למינסב בת ישראל, דכתיב (דברים כג, ב) לא יבא פצוע דכא וכרות שפכה בקהל ה'. ולא מיבעיא פצוע דכא. וכרות שפכה דאסיר ליה למינסב בת ישראל, אלא אפילו נסב איתתא ואית ליה בני בכשרותא ולבסוף הוה או פצוע דכא או כרות שפכה, כממזרא 15 ^{צוע זכא ושב"י (וכ}' שויה רחמנא.

חילופי נוסחאות

ממורת] אף ממזרת בכל כה"י ובד"ר | אסירא] אסירה ש ד"ר | 6 לאיתנסובי] לאנסובי ו לאינסובי כ להתנסובא מ להתנסובי נפר להיתנסובי ס לאיתנסובה ד"ר | לא - דקרינן] ל' ן ובה"ש כבנוסחתנו וני ממור | לא יבא ממור | ני בקהל הי מאי טעמא כ | דקרינן | וקרינן א לי מ | ממור | קמ"ץ תחת הויי"ן א מום זר בה"ש ש | כתוב ומ לי אכ | אמר] ואמר אומ | 7 ממזר] מום זר אוכמ | הוא מה הוא ש וקו זר בה"ש ש | כתוב ומ לי אכ | אמר | עברת עברה כ עברא מ | ההיא א לי ש | 8 ואיתנסיבת | ההעברת קולמוס לי מ | לא | ולא נספר | עברת עברה כ עברא מ | ההיא היא א לי ש | 8 ואיתנסיבת | והתנסבא א ואתנסבת נ ואיתנסבת סר והתנסיבא ש | ואיתנסיבת לבד ישראל] ונסבא בר יצראל מ לבר ישראל] לישראל נפר | בני] בניו ובנותיו ו נ׳ ובנתא אכמ | דהוו] כן בכה"י אוכנספר ד"ר דהוי ש דהות בנדפס | להן ליה מינה או לחו נספר | דכתיבן דכתוב אומ | 9 למשפחותם] ל' ו | ואביהן] ואבוהון מ | הוא] הוי נספר | בתרה] בתר אוכמ | 10 להו] לה וכל ליה כרש להי ס | לו] לי ומ | כתיב] כתוב אומ ל' כ | הלך אחר פסולו] ל' ו ובה"ש איתא | פסולו | פסולין בה"ש ו הלוכו כ הפסול מ פיסולו גם פיסולן ד | 11 ולא — דאסיר | ולא ממורא לבד אסיר ליה א | ולא מיבעיא | ולא שנא ומ | ממוירא | ממור מ | דאסיר | בי ליה כנספרש | למינסב | למימב א | 12 ולבסוף | אי ב | איפציעו או אידכיאו | פציעא הוא או כרות שפכה (או דריסא כ) אם פציעא או כריתא ד פציע הוא או דרישא מ אתעביד פצוע דכא בספר הוי פצוע דכא וכרות שפכה ש | אסיר] דהא אסיר ר דאסיר בח"ש ש | אסיר להו] אסורין א | להו] ליה וכנספר להון ש וכרות שפכה ש | אסיר ל' מ | 13 רכתיב בח"ש ש | דכתיב בח"ש או דכתיב בין דכתיב בין ל' ש ועה"ג איתא בשינוי | דכתיב בין דכתוב אומ שנאמר עה"ג ש | דכא דכה כפ בין בין דכתיב בין דיים בין דכתיב ולא מיבעיאן ולא שנא מ'ן פצוען היכא דפציע או היכא דפצוע כש היכא דהוי פצוע נספר | פצוע — שפכהן היכא דפציע דכה וכרות שפכה הוא א ל' מ | 14 דכא) דכה פ | ליה] ל' מנספר | אפילו] ל' ש | נסב] נסיב אוכמש היכא דנסב ס | 15 בני] ג' ובנתא כ | בכשרותא] בכשרותיה אכמנספר כשירי ו ג' מינה וכמנספרש | ולבסוף | ולבתר ש | הות -- דכא | איפציע ש | או | ל׳ כמר | דכא | דכה פ | או נ׳ הוה ש | או כרות | וכרות כ | כממורא ממזירא אוכמנספר | 16 שויה שוייה אומ שוויה כ שווייה נר

באורים והערות

איסור עולם". וכנראה שזו גם הכוונה בנוטח הש־ אילתות שלפנינו: "לא יבא ממור דקרינן", היינו כאילו כתוב עם יו״ד, ממזר כתיב, בלא יוד, היינו כל שהוא ממזר, בין וכר ובין נקבה. ור' ח"נ שבכ"י א ז קמוצה, ובכ״י ומרש כגירסת הגמ׳. ואם עברה אותה ממזרת ונישאת לבן ישראל, כל בנים שיהיו לה, ממזרים הם, ואף על פי שכתוב למשפחתם לבית אבותם (שמשפחת אב ולא משפחת אם קרויה משפחה) ואביהם ישראל הוא, אחריה הולכים. מהו הטעם ? לא יבא לו כתוב, הלך אחר פסולו. דרשה זו בקידושין סט, א. וזו לשון ה"ג, במקום ששוקעה כל השאילתא שלפנינו: "והיכא דעברה ואינסיבא הנך בני ממזרי נינהו ואע"ג דכתיב למשפחותם לבית אבותם ואבוהון דהני ישראל הוא אמר רחמנא לא יבא ממזר וגו׳ מאי לו, הלך אחד פסולו״.

ולא - ואין שאלה שממור אסור לישא בת ישראל אלא אפילו כהן ולוי, שכשירים הם ולבסוף נעשו פצועי דכא, אסור להם לישא בת ישראל, שכתוב לא יבא פצוע דכא וכרות שפכה בקהל הי. ואין שאלה שפצוע דכא וכרות שפכה אסוד להם לישא בת ישראל אלא אפילו נשא אשה ויש לו בנים בכשרות ולבסוף נעשו פצוע דכא וכרות שפכה, כממזר עשתה אותם תורה. בתו"ר כתב: "יגעתי ולא מצאתי פירוש להאי לא מיבעיא דלא דמי האי להאי, ועוד מה לו להזכיר כהן ולוי אצל פצוע דכא וכרות שמכח שאסתר

ר"ר אסור למינסב בת

ישראל. אבל בגיון

רת ומשוחררת מותר

דכתיב לא יבוא פ־

רות שפכה בקהל ייי) וקחל גדים לא איקרי קהל. ומנלן דלא יכוא דממזר פצוע דכא וכדות שפכה מצרי ואדומי צמונל ומואבל בחיד את בעילה הכתוב מדבר, כביאת בא אל אשת אחיך (בראשית לח, ח) וכביאת ויד בוא אליה ותהר לו (שם, שם יח) ולא כביאת לא יבא אל תוך המחנה (דברים כג, יא) בבואם אל אהל מועד (שמות ל. כ) שפירושו שלא יכנסו אל תוך המחי נה ולא יכנסו לאהל מועד. צא ולמד מי"ג מדות שהתורה נד־ רשת בהם, דבר הל־ מד מעניינו, במה העניין מדבר? בער ריות ובבעיל׳ איסור הכתוב מדבר. בהוד ריות פ״א (ג, א) אמר רב אשי (שם: רב אסי) בהוראה הלך אחר יישבי ארץ ישראל, דכתיב ומלי כים א, ח, כה) ויעש שלמה את החג וכל ישראל עמו. כיון דכת׳ וכל ישראל עמו למה לי למימד (שם) מלבוא חמת עד נחל מצרים ? אלא קמ"ל יושבי ארץ ישראל איקרי קהל. עתה יש לשאול כל היכא דכי תיב קהל בפצוע דכא וכרות שפכה שפיי ממזר עמוני ומואבי והיו מותדים ביוש־ בי חוצה לארץ דלא איקרו קהל. י״ל קהל דכתיב גבי הוראה ריבויי קרא הוא, ויל־ פינן מקהל דשלמה, דיש לומר דלא הק־ פיד הכתוב אלא ביושבי אדץ ישראל דאוירא דארץ ישראל

מחכים.

בבת ישראל דמה לי ישראל מה לי כהן ולוי, והייתי רוצה להגיה בדברי רבינו ז"ל ולומר שכיון למה שכתב הרמב"ם דכהן פצוע דכא אסור בממזרת, האמנם בהיות כי צריך להגיה הרבה ולכן הנחתיה חלק וכעת צריך לי עיון רב״. ולי נראה שמכיון שסמיכות הפסוקים של פצוע דכא וכרות שפכה וממזר בתורה (דברים כג, ביג) גרמה לקראים זיהויים של אלה, הביא בעל "לקח טוב" לפ׳ תצא (דף לט ע״א) פירושם זה: "והפותר של קראין שאמר לא יבא ממזר, הוא פצוע דכא, וכן פתר לא יבוא פצוע דכא ומהו פצוע דכא, לא יבא ממזר, ועשה הפצוע דכא ממזר, בידוע כי לא טוב פתר, ואינו אלא כצליל שעורים במחנה מדין (שופטים ז, יג: צליל לחם שעורים מתהפך במחנה מדין) שאם כן נאמר לא יבא עמוני ומואבי גם הוא פצוע דכא ויהיו ג׳ איסוריו איסור אחד", נדרשת כאן סמיכות זו (שכן גם מי שאינו דורש סמיכות בכל התורה, במשנה תורה דורש, יבמות ד, א) בדרך מיוחדת במינה היינו שלא נטעה לומר שמיוחסים שבישראל שנעשו פצוע דכא וכרות שפכה לא יהיו אסורים בנשותיהם, אלא שגם הם דינם כממזרים שכופים אותם להוציא אם נשאו אשה מישראל (עי׳ פירוש ר״י מכ״י על פירוש המלה ממזר). ואין צורך לומר שאין ס׳ השאילתות קולע לקראים ולפירושיהם, שכן קדם להם ואינו אלא ס׳ דרשות (פירקי) של האמוראים וראשוני הגאונים

APPENDIX C: HALACHOT GEDOLOT PASSAGES

39 🗅

. נפשות לההל משבעה ועד שלשים אפי' אומרת לריכה אני חין מחללין עלים אם השכת אבל עושין לם ע"י ארמאי דאמר רב עולא ברים דרב עילחי כל לרכי חולה נעשין ע"י ארמאי בשבת ואמר רב המנוגא דבר שאין בו סכנם אומר לנוי ועושם. אמר שמואל עושין מדורם לחים בשבת סבור מינה לחים אין לחולה לא בימוח הגשמים אין בימוח החמה בלא. איחמר אמר רב חייא בר אבין אמר שמואל הקיז דם ונלטנן טושין לו מדורה ואפילו בחקופת חמוז ודוקא אוחובי ציבי מלמעלם למטם בלא כדרך בנין אבל מלמטם למעלם דרך בנין אסור. (בינם לב:) אמר רב יסודם האי מדורחא מלמעלה למעם ברי מלמטה למעלה אסיר וכן בילה וכן קידרא וכן מטה וכן חבית וקושרין את הטבור רבי יוסי אומר אף חוחכין וטומנין את השליא בשביל שיחם הולד. (שבת קכפו) אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה ל הלכה כר' יוסי . ואמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה אמר רב מודים חכמים לר' יופי בטבור של שני חינוקות שחותכין מ"ט משום דמינחחי אסדדי . אמר רב נחמן אמר רבה בר אביה אמר רב כל האמור בפרשת תוכחה עושין לחיה כפבת ומולדוחיך כיום הלדת אוחך מכאן שמילדין את האשם בשבת. לא כרת שרך מכאן שחוחכין את העכור בשבת . וכמים לא רחלת מכאן שמרחילין את הולד בשבת . והמלח לא המלחת מכאן שמולחין את סולד בשבת והחחל לא חחלח מכאן שמלפפין אח הולד בשבח . (ע"ז יב:) א'ר חנינא הבולע נימא של מים מוחר להחם לו חמין בשבח. חניא נמי הכי הבולע נימא של מים מוחר להחם לו חמין בשבת . ומעשה באחד שבלע נימא של מים ובחיר לו ר' חנינא להחם לו חמין בשבח אדהכי והכי אמר להו רב הווא בריה דרב יהושע לגמע חלא: (פסק) והיכא דאיכא חיוחא דרכיכן שינה ולא יכלה למיכל אוכלא מפרמינן ומפרכינן ומערבינן ושדינן המה בשבחת (שנת קנה:) דתני רב חנן מנהרדעת מפרכין חגן ואספסחא ומערבין ונוחנין לפני בסמה בשבת אלמא ערחינן באוכלא חבן בחיבנא סריא אספסתא בעילי זוערי:

פרק עשרים

(שם - קמי) אבור מר זוערא חרדל שהמחהו מערב שבח למחר נוחן לחוכו דבש ולא יטרוף אלא מערב שחלים שטרפן מערב שבת למחר נותן לחוכן חומץ ושמן וממשיך לתוכן אמיתא ולא יטרוף אלא מערב. שום שרסקו מערב שבח למחר נוחן לחוכו פול וגריסין ולא ישחוק אלא מערב וממשיך את אמיתא ונותן לחוכו מאי אמיתא ננהא אמר אביי ש"מ ננהא לחחלי מעלי י א הרדלא דלים ממעלי שבחא במנא למחר אירמי ביה חלא ועביד בחדא אלבעתיה ולאו בכולי ידיה דמשני מחולא שרי ואי לא אסיר וכן חחלי וכן בסכג מדקינהו ממעלי שכתא ומשדא בהו חלא בשבחא שרי . חמו רבנן טושין יינמילין בשבח ואין טושין אלונטיח בשבח ואיזה הוא יינמילין ואיזו היא אלונטית יינמילין יין דבש פלפלין אלונטית יין יבן ומים ללילין ואפרסמון דעבדין ליה לבי מסחוחא. (שבח קתי) מכחמיך ואיל רב אחא בר יוסף אכתפא דרב נחמן ברבי ילחק בר אחחים אמר ליה כי מטינן בי רב חסדא עיילן כי מטו עייליה בעא מניה מהו לכסכוסי כיחנא בשבתא לרכיכה הא מיכוין ובפיר דמי או דילמא לאולודי חיורא הא מיכוין ואסיר אמר לים לרכיכם קא מיכוין ושפיר דמי. אמר להם בית אחיזה ניטלין כי פליגי בכלים דמיחברי בארעא חנא קמא סבר כארעא דמו ורבי יוסי סבר לא לריכי בית אחיזה. דרש רבי ילחק נפחא אפחחא דכי ריש גלוחא הלכה כרכי אליעזר. מחיב רב עוירא ומדבריהם למדנו שפוקקין ומודדין וקושרין בבבת אמר ליה אביי מאי דעתיך מבום דקחני לה סחמא נגר הנגרר נמי סתמא היא אמר ליה אפילו הכי מעשה רב:

פרק שמונה עשר

(שכ) בפנין אפי׳ ארבע וחמש קופות של תבן ושל תבואם מפני האורחין ומפני ביטול גיח המדרש (שם קכוי) ואפילו לכל אחד ואחד מן האורחים ולכל אחד ואחד מבית המדרם מפנין אבל לא יגמור את האולר כלו דילמא אחי לחשוויי גומות ואתחולי באילר שפיר דמי ור"ש היא דלית ליה מותלה וחבן וחבואה לבורה נמי מפנין שדי להו לחדא זויחא כי היכי דליחבו אורחין. חנא כמה שיעור חבואה לבורה לחך פלגת כורת. אמר רבה א"ר חייא פעם אחת הלך ר' למקום אחד והיה מקום דהוק לחלמידים ויצא רבי לשדה ומצא שדה מלאה עמרים ועימר 'ר' כל השדה כולה א דבנינהו פחוח פחוח מארבע אמוח ש"מ לכל חד וחד מאורחים ולכל חד וחד מבית המדוש הא חני ש"מ וכן הלכה. ולעולם כל חד וחד מפני לנפביה דהת אמרינן ועימר רבי את כל הפדה כולה וכי רבי עימר אלא לוה ועימרו, אלמא כל חד וחד מפנה לנפביה וכז כלכה. (שם קכח:) אין מילדין את הבהמה בי"ע אבל מסעדין כילד מסעדין רב יהודה אמר אוחז בולד כדי בלא יפול לארץ רב נהמן אמר דוחק בבשר . תניא כווחיה דרב יהודה כילד מסעדין אוחז בולד כדי שלא יפול לארץ ונופח לו בחוטמו ונוחן דד בחוך פיו כדי שיינק . אמר רשב"ג מרחמיו הייט על בהמה טהורה בי"ט היכי עביד לה אמר אביי מביא בול כל מלח ומניח לה בביח הרחם כדי שחזכור לערה והרחם עליו ומזלפין (מביליה) [מי שליא] על גבי הולד כדי שחריח ריחו וחרחם עליו ודוקא מסורה אבל עמאם לא מ"ט לא מרהקא ואי מרחקא לא מקרבא. מילדין את האפה בשבח וקורין לה חכמה ממקו' למקום ומחללין עליה את השבח. (ערכין זי) אמר רב נחמן אמר שמואל האשט שיבבה על המשבר ומחה בשבח מגיאין סכין וקורעין את כריסה ואי ליכח סכין מביאין אותה דרך ר"ה חלמת מספיקת מחללינן שנתא על ספק נפבוח . מעוברת שמתה ולד דילה מייח ברישא מעוברת שנסרגה היא מהה ברישא. (שנת קנחו) ח"ר היחה לריכה לנר חברחה מדלקת לה את הנר היתה לריכה לשמן חברהה מביאה לה ביד לא ספק לה ביד מביאה בשערה לא ספק לה בשערה מכיחה לה בכלי דרך שערה . חמר מר היחה לריכה לור חברתה מדלקת לה את הנר. פשיטא אמר רב אשי לא נלרכה אלא לכומא מהו דחימא כיון דלא חזיא אסיר המ"ל דיחובי מייתבא דעתה דסברה אי איכא מידי חזיאן הבראתי ועבדן לי. (שם קכעי) אמרי נהרדעי חיה שלשה שבעה ושלשים שלשה ימים הראשונים בין אומרת לריכה אני ובין אומרת אין לריכה אני מחללין עליה את השבת משלשה ועד שבעה אמרה לריכה אני מחללין עליה את השבח אמרה אין לריכה אני אין מחללין עלים את השבת טעמא דאמרם אין לריכה אני הא טחמא מחללין עליה את השבת דספק

א ש' רש"י ד"ח ועימר: בע' כ"ן וב"י ש"ל: ג כ"ח ברי"ף ולכחו' לח ה"ל לסביח הך דמודים וע' סוב"י ש"ל וק"ג סוף מסגין: א פ" סוב"י שכ"ח: במאי עסקינן במראם של מחכת וכדרב נחמן דאמר רב נחמו אמר רבה בר אבוה מפני מה אמרו מראה של מחכח אסורה מפני שאדם עשוי להשיר בה נימיו המדולדלות וחריפא כאיומל ופסק'. ח"ר כחב המהלך חחם הלורה וחחת הדיוקנאות אסור לקרוחו בשבח ודיוקני עלמה אף בחול אסור להסחכל בה משום שנאמר אל חפנו אל האלילים מאי חלמודא אל חפנו אל מדעתכם . (שם קני) לא ישכור אדם פועלים בשבח ולא יאמר לחבירו לשכור לו פועלים . אין מחשיכין על החחום לשכור פועלים ולהביא פירוח אבל מחשיך הוח לשמור ומביא פירוח בידו. כלל אמר אבא שאול כל שאני זכאי באמירחו רשאי אני להחשיך עליו . לא יאמר אדם לחבירו הנראה שחעמוד עמי לערב ר' יהושע בן קרחה חומר חומר חדם לחבירו הנראה שחעמוד עמי לערב אמר רבה בר בר חנה א"ר יותנן הלכה כר' יהושע בן קרחה ואמר רבה גר בר חנה א"ר יוחנן מ"ט דר' יהושע בן קרחה אמר קרא ממלוא חפלך ודבר דבר דיבור אכור כרהור מוחר. ודיבור מלוה מי אכור וכא רב חסדא ורב המנוגא דאמרי חרוייהו חשבונות של מלוה מוחר לחשבן בשבת . וא"ר אלעזר פוסקין לדקה לעניים בשבח וא"ר יעקב בר אידי א"ר יוחנן מפקחים פיקוח נפש בשכת. וא"ר ב יעקב בר אידי א"ר יוחנן הולכין לבתי כנסיום ולבחי מדרשות לפקח על עסקי רבים בשבח. וא"ר שמואל בר נחמני א"ר יונחן הולכין לטרטיאות ולקרקסיאות לפקח על עסקי רגים בשבח. וחנא דבי מנשה משדכין על החינוקת לארכה ועל החינוק ללמדו ספר וללמדו אומנות בשבת אמר קרא ממלוא חפלך חפליך אסורין חפלי שמים מוחרין . (שם קנחי) מחשיכין על החחום לפקח על עסקי כלם ועל עסקי המת להכיא לו ארון וחכריכין גוי שהכיא חלילין בשבת לח יספד בהן ישראל אלא ח"כ באו ממקום קרוב עשו לו ארון וחכריכים וחפרו לו קבר יקנר בו יבראל ואם בשביל ישראל לא יהבר בו טולמיח. מחשיכין על החחום לפקח על עסקי כלם להביא לה הדם וחלילין וחכשיטין על עסקי המח להביא לו ארון וחכריכין. גוי שהביא חלילין בשבח לא יספד בהן ישראל בשנוא חוץ לחומה לנו . (ע"ש) תניא נמי הכי עיר של ישראל וגוים דרין בחוכה ויש נה מרחץ המרחלת בשבת אם רוב גוים מותר לרחוץ כם מיד ואם רוב ישראל ימחין בכדי ביחמו חמין ואח"כ ירחון מחלה על מחלה ימחין בכדי שיחמו חמין. (שם קנו) אין מחשיכין על התחום להכיא חבן וקש אבל ד מחשיכין על בתחום להביא בהמה היחה עומדת חוץ לתחום הוראלה והיא באה כלל אמר אבא שאול כל שאני זכאי באמירסו רשאי אני להחביך עליו . אמר רב יהודה אמר שמואל מוחר אדם לומר לחכירו שמור לי פירוח שבתחומך ואני אשמור לך פירוח שבתחומי דקחני כל שאני זכאי באמירתו רשאי אכי להחשיך עליו ומדאחשוכי מחשיך שימור נמי עביד. (שם קנ:) אבל מחשיך הוא לשמור ומביא פירום בידו ואע"ג דלא אבדיל והא"ר הלטור בן אנטיגנום משום ר' אלטור בר' ינאי אכור לאדם לעבות חפליו קודם שיבדיל וכי חימא דאבדיל בחפלה והאמר רב יהודה אמר שמואל המבדיל בחפלה לריך שיבדיל על הכוס וכי חימא דאגדיל על הכוס כוס בשדה מי איכא חרגמה רב חנין בר אמי קמיה דרבא [בין הגיחוח] שאני דשכיח ליה חמרא דמבדיל לאלחר ואי לא אבדיל על כסא כיון דאבדיל בחפלה עביד כל לרכיה. (שם קנאי) עושין כל לרכי המח סכין ומדיחין ובלבד בלא יזיזו בו אבר בומטיו

רב חסדא כאי כיסנתא מישלפה לדידה מקניא שרי קניא מינה אסיר. (שם קמוי) חנו רבנן אין נוקבין נקב חדש בשבת ואם בא לכוסיף מוסיף וים אומרים אין מוסיפין ושוין שנוקבין נקב ישן לכחחלה. (שם פ"ב) דרש ר"נ בר רב חסדא משמים דרבי יוחנן כלכה כיש אומרים. גובתא רב אסר ושמואל שרי מיחתך לכתחלה כולי עלמא לא פליגי דאסיר אסדורי כולי עלמא לא פליצי דשרי כי פליגי דחחיכא ולא מיחקנא מאן דאסר סכר גוריכן דילמא אחי למחחך בחחלה ומאן דשרי סבר לא גזריכן . כחנאי אין חוחכין שפופרח ביום סוב ואין לריך לומר בשבח נפלה מחזירין אוחה בשבח ואין לריך לומר ביום טוב ורבי יאשים מקיל אבייא אילימא ארישא הא קא מיחקן [מנא] אלא אסיפא תנא המא נמי מישרא קא שרי אלא לאו דחחיכא ולא מיחקנא איכא בינייהו דמר סבר גזרינן ומר סבר לא גזרינן ש"מ. דרש רב שישא בריה דרב אידי משמים דרבי יוחון סלכם כרבי יאשים. (שם קמוי) אמר רב ילחק בר יוסף אמר רבי יוחון ביולא בטלית מקופלת ומונחת על כחפו בשבת חייב חטאח. חנו רבנן סכין וממשמשין בבני מעים בשבח ובלבד בלח יעשה כדרך בהוח עושה בחול היכי עביד רבי חמח בר' חנינא אמר סך ואחר כך ממשמש רבי יוחנן אמר סך וממשמש בבח אחח. (סנסדרין קאי) ח"ר סכין וממשמבין בבני מעים בשבת ולוחשין לחישת נחשים עקרבים בשבת ומעבירין כלי על גבי סעין בשבח אמר רבן שמעון בן גמליאל במס דברים אמורים בכלי הניטל אבל בכלי שאינו ניטל אסור . ואין שואלין בדכר שדים בשבת רבי יוסי אומר אף בחול אסור אמר רב הלכה כרבי יוסי ואף רבי יוסי לא אמר אלא בשביל סכנה כי הא דר' ילחק בר יוסף איבלע בארוא . (שבת קמז:) חכו רבכן אין גורדין במגרדת בשבת רכן שמעון בן גמליאל אומר אם היו רגליו מלוכלכות בטיט ובלואה גורד כדרכו ואינו חושש. רב שמואל בר יהודה עבדא ליה אמיה מגרדחא דכספא.(שם קמאי) מגרדין .אח המנעל בשבח בגבה של סכין אבל לא בחורפא והני מילי ישן אכל חדש אסור ואם הניהו יום אחד ישן כוא . (שם קמו:) ואין עושין ב אפיקטוזין בשבח אמר רבה בל בר חנה אמר רבי יוחנן לא שנו אלא בסם אבל ביד מוחר. חניא רבי יוסי אומר אף בחול אסור מפני הפסד איכלין. מאי אפיקטחין כרא ברג. ואין מעלבין אח הקטן רבה בר בר חנה א"ר יוחנן לפופי ינוקא בשבחא שפיר דמי והאנן חנן אין מעלבין כחם בחומרי שדרא דמיחזי כבונה . ואין מחזירין אח העבר אמר חנא בגדחאה אמר שמואל הלכה מחזירין את העבר. מי שנפרקה ידו או רגלו לא יערפם בלוכן אבל רוחץ כדרכו ואם נתרפא נחרפא :

פרק עשרים ושלשה

(שם קממי) לשואר אדם מחבירו כדי יין וכדי שמן ובלבד של מיחת לו הלויני וכן אשם מחברחם של מיחת לו הלויני וכן אשם מחברחם בכרות ואם אינו מאמינו מניח עליחו אללו ועושה עמו חשבון לאחר השבח אמר ליה רבא בר רב חגן לאביי מאי שנא הלויני לאמן מרובה דאסיר ומאי שנא השאילני דשרי א"ל " הלויני לאמן מרובה משמע וחיישינן דילמא אחי למיכחב השאילני לא אחו למיכחב. משמע וחיישינן דילמא אחי למיכחב השאילני לא אחו למיכחב במראה הקבועה בכוחל דארהכי והכי הקבועה בכוחל דארהכי והכי מידכר הכא מידכר שאינה קבועה בכוחל נמי אדהכי והכי מידכר הכא

ב פ' רא"ם ספכ"ב מ"ש בשם ההלכוח ובשם כ"ל גאון : א כ"ה ברי"ף ורא"ש וע' חום' שם: ב כ"ה ברי"ף: ג כני' הרי"ף ופירושו ד שבח קולי וכני' הרי"ף ורא"ש:

עאַכוני

עלכות שבת

דוננונ

CN IT

מדס יין לנול ומיס ללולין לחוך משמרה בשבה והינו הישם משום שחיעה ובלבמה נמי השיר בדהמרן. המר זעירי נומן מלרים דסיינו שיחלה דסולי שפיים במנה מחמה דורדיה הסיר מחמח דורדיה וכין שפיים במידי אחרינה שרי דקה חני ובכפיפה פסח לח חשיבי. חמרה דשפיים בשיחלה דסולי בין שפיים שוכרה ממנה למנה עעמה מהי משום כילולים כילולום לכי רב חפומה דכווחה משום דמיחוי כמסננם והה דבי רב פפה שהפו <u> אסיר דמיחי כאיסלא . אמר רב פסא לא ליהדק אינים ליבחא</u> מגרים אמר רבא סאי פרונקא אפלגא דכובא שרי אבילי כובא אם סים רפוי מוחר.(שם קלס:) מסננין אח סיין בסודרין ובכפיפה שבל ברפוי מומר וחניא רבי יכודם אומר רבי אלישור אומר בכבל דשרי ואפילו רבי אלשור לא קאשר אלא בשאינו רפוי למקי), מומן שמן דבי בטמום שוממול טוטו בשבט ובילכטט (זנחים לד:) וכיבום מועל בשבם חשור ושכשוך מוחר. (שנח במוך ספידל אבל פכם ומניחם במוך סמנעל או בחוך ספנדל ולא מנעל ישן ולא יסוך אח רגלו שמן וסיא בחוך סמנעל או דרבה (שם ש"ב)וחמי רבי חייה הין ח מגרדין לה מנעל חדם וטן מכסכסו מכטון מיע שעל גבי מנעל מאי איכא מספא כסנא ואימימא רב יסודם עיע שעל בנדו מכסכסו מבפנים אודרא על פומא דשישא דילמא אחי לידי סחיעה. אמר רב מיגנדר לים מסן ואמי לאימויים . ואמר רבא לא ליכדק אימע אלומא דלמייא בשבחא ז דילמא שדי רוקא לכרמלים אי נמי בארעא דילמא אתי לאשויי גומוח . ואמר כבא לא ליסיב איניש בכוחל חבנים ובקורם. וחמר רבח לח לילדד חינים כובח בכוסל ואין מקלמו בקרקע דילמא אחי לאשוויי גומוס ודוקא מובט נמו שפור דמו י אמר רבה עיע שעל גבי לגליו מקומו דסכינה שרי הרחי הרחי הסיר רבה המר כיון דקה משני הפינו (שנת קמתי) חמר רב יהודה הני פלפלי מידק חדח מיח בקחת יעייל חדם על פחח מדינה כדי שחחשך וילנם למרחץ מיד. ימייל חדם בחוך שדסו לידע מס סיח לריכם כיולת בו לח וממנס פוטס פרוסח ופרוסח הושי ביחו , (שירובין לפי) לה נשטע שנוכע נמנת ולט דגרם נחשם לו נם ועלמם בם לנף מתר שנפרלם פרלם בחוך שדסו יומלך עלים בשבח לגדרם לריך לשמרו מן העלברים . (שם לני) חנו רבנן מעשם בחביד בל נומו טו טול לביך לשמרו מן העכברים עוג עלך הבשן מם סמלוח דכעלם מלוס דילים כי מח וחנית רשבית חומר מינות מטו בכטוב במטום טפחו כוון חמט טבם ומחם טפחו מו מם סשבם כיון שמם מרם בעל מן סמלום וסיינו דממר ר" שלים כדי שישמר שבמום סרבס דוד מיי מם אין מחללין עליו מליו מם סשבם שנממר ושמרחם אם סשבם מלל עליו שנם שנים כבי שמחון בל שלחיר שוחר שינום בן יומו מי ממלכין כיםי עיניו ואוח שני נודליו של ידיו הוסן מחאמצום מאליסן. שימלמלו עיניו של ממו נופח לו יין בחוסמו ונוחן לו שמן בין שלים מיר כבם . מנים רבי שמפון בן חלשור חומר הרולם זם שופך דמים משל לגר שקים כבס וסולך אדם מנית אלבעו חפילו בחול עם יליחה הנפע והמחתן עם יליחה הנפע הרי בשבם וחפילו מם מערב שנם ולח בשבם בלבד חמרו חלח שלח חכנם בסן סרוח חבל חין מחמלין חח עיניו של מח ומנימין לו על כריםו בשביל שלא מפוח ופוקקין אם נקביו כדי edam ed rau rest aeidil li eli aige ieli aacia וקישרין אם סלמי לא שיעלה אלא שלא יוביף כל לאחיי מאי שם סכר מסחמיו ומטילין חומו על סחול בשביל שימטין

טולא מסא חלר לאידך חלר וסילכך מכבין ומסשיקין מפני סדליק' לים כם לונשי וסמיכה לה חלר דהים כם הינשי וחיישיק דילמה סא חו למס לי פשיעא לא לריכא דכסא חלר דאים כם דליקם שרי נחחוני שנחח ענים . מכבין ומפסיקין מפני הדניקה בנים הלמק כיינו שעמה דילמה בדלה חזי ינוקה הישי מקסל ואחירא כבא באנפים לא דמי לצור דבור מייח מסבלא וסכא למיחברם לדשת בשיפי ואף על גב דכי יחיב ינוקת באינדרונת זס משוכח וחיכו לריך ליעול רשוח מבים דין וחע"ג דמכוין שבתת . ננעלם דלת בפני מינוק צוברם ומוליתו וסוריו סרי כיינו שעמת משום דרילמת מתיח מהבלת שרי לתחולי שלים כים דמי דים קל משפילין לים מיל ובבור פול יקיב בדובמים למיעבד לים מיוקי ואף על גב דבי עדי מינוק בבור לאו מחובט וטומו כבול כימול כשום מבים דין ואף על גב דמימין בשם טומום שנפל לבור עוקר חולים ומעלפו וכזריז ברי זם כניך ליטול רשוח מבים דין ואף על גב דמיכוין למילד כוורי . שנפל לים פורש מלודם ומעלסו וסוריו כרי זם משובת ולינו משובת ולונו לרוך לימול רשוח מבים דין בילד ראס סינוק סדי) מנו רבנן מפקחין פיקוח נפט בשבח וסוריו סרי וס דשרו מסנינסו וקמעין לים על כרעייסו מוחר לכחחילם. (יומא כל עידוה שריון לים פעור הבל הסור הי דבני מתוח דוסמן ממשם שנ ששר דירן כוא וכמס דרוים מסאנים ניחא לן ולאו טי קשר של קיימה היה כגון קשר "דהושכפי דלה משמרי הייב מוסר נקלפו בשבח . (שנת קיני) קשר מנעל דשרים בשבח דחוי לככה דהקלידה "ישר לו זרע פשחן על כטוחו או מבשיל משמש משום דקם שמקן פחם בקודם כל שביו חייב. (מנמות מי) מומר לעלעלם. (שם מחי) בפוחח ביח כלוחר בעבח בעונג חייב בס"ש מוחר לעלעלה ואף על גב דאיכא עלים במקום שאובדין לעלעלה בשבת והוא שהיו עליה כל בה"ש אבל לא היו עלים כל דליכה מעום עלים לה יחדם למעות ויש עלים מעות הבאר נממוט וסנים מניס מעום חסור לעלעלם בשבח וחף על גב המשה מוחר לפלעלן בשבה במקום שהן אובדות ^ש מעה שימדה כ' זירם מגרם דפירקה ריסטה . (שנת מדו) מעום שעל גפי בן לוי לעולם ירון ארם לדבר סלכם ואפילו בשבח . ואמר ללורך מקומו . (ברכוח וו) אמר רבי מנחום אמר רבי יסושם טכנולו חנו בטוטם שבט טוטר נחנחנו בול נצורך נוסו בין וטבו, נקובל מלומו מבנו בחשקו בסום לגבב בטבוב לט רבי זירה פמום הם הדליקו עליו בהוחה שבח הסור לעלעל לים מקום (שם קכני) כנון סיכי ויארי מורי. (שם מדי) אמר בם מבט בול סשמשוט ולבר מכל מגח דקפיד עילוים וקבש בשכמת לגר משרגת דתדליקו בה בתוחם שבם ומתכם דכום שכבם טשור לעלעלו בשבם כל מירי דלורך מקומו שרי לעלעו ים משום בורר רבי זירא אמר משום מרקד . (שם קני,) גר רב כסנה שימר חייב העותה משום מהי מחריק בים רב הער נומנין למלויים בשבח. (עם קלחי) איבעיא להו שימר מאי אשר מרדום מדרבנן שלת יעשם כדרך שהות עושה בחול . ותין בסוכטט בשבטט סבו נמו גמוטווב טלט שמר טבוו לולם מכט מלם מייב מעאם אמר לים אביי אלא מעסט סלא, כחא משנול לשנויים ביום מובישובחים לסו שלם עלי לשר רב יושף מולין אם המשמרם ביום עוב ואין נוחנין לחלויים בשבם אבל ממגב שבט טסוג בגבל גטל (שם לנוי) וטבמים טומגים טל landed ero errad ach del edea do al ce ratid אכל עכור לאו (פסק) מסנות דחלי ממעלי יותא עבא ערי

גדולות

הלכות מילה

הלכות

46

מהליכן להו בשבחת וכולד כשהות מהול חין זריך להעיף ממכו דם ברית דרב אדא בר אהבה איתיליד ליה ההוא ינוקא בשבחת כשהות מהול חהדריה תחליסר מהולתי שוויה כרוח שפכה אמר חיתי לי דעברי אדרב למינורא דהלכחא דאינו לריך להטיף מממ דם בריח: (פסק) וגוי אסיר למימהל דאיחמר (ע"ז כזי) מכין למילה ד בנוי שהיא פסולה דארו בר פפא משמיה דרב אמר ואחה את בריחי חשמור ורכי יוחכן אמר המול ימול קרי ביה המל ימול ואמריכן מאי בינייהו איכא בינייהו אשה לרב דאמר ואחה את בריתי חשמור אשה כיון דליחא בבריח לא מהלא לר' יוחנן דאמר המל ימול כיון דישראל אפילו ערלים כי מולים דמו אשה גמו בכלל ישראל ומסלא: (פסק) היכא דליכא גברא יהודאה דידע למימהל ואיכא איתחא דידעא למימהל מהלא איתחא ושפיר דמי והלכתא כר' יוחנן דקיי"ל רב ורבי יוחנן הלכה כר' יוחנן. (שבת קל:) ואין מביאין איזמל בשבח דרך רשוח הרבים וכשם שחין מביחין חוחו דרך רשות הרבים כך חין מביחין אותו דרך גגות ודרך קרפיפות ודרך חלרות (כילה לא') ואיזה כוא הרפף כל שסמוך לעיר דברי רבי יהודה רבי יוסי אומר כל שנכנסין לו בפותחת ואפי' בתוך תחום שבת. אמר רב סלא אמר רבי זירא הלכה כר' יוסי 'וחנן (עירובין כני) הגנה והקרפה שהוא שבעים אמה ושירים על שבעים אמה ושירים מוהפת גדר גבוה עשרה טפחים מטלטלין לחוכה וכלבד שיהא בה שומרה או בית דירה או שתהא סמוכה לעיר רבי יהודה אימר אפי׳ אין בה אלא בור שיח ומערה מטלטלין בחוכה רבי עקיבא אומר אפילו אין בה אלא אחד מכל אלו מטלטלין בחוכה וכלכד בחהח שבעים חמה ושירים על שבעים חמה ושירים רבי אליעזר אומר אם היה ארכה יתר על רחבה אפילו אמה אהח [אין] מטלטלין בחיכה רבי יוסי אומר אפי'. ארכה כשנים ברחבה מטלטלין בחוכה ואיחמר (שם פ"ב) רב יוסף אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כר' יוסי רב ביבי אמר רב נחמן אמר שמואל הלכה כרבי עקיבא ותרווייהו לקולא ולריכא דאי אשתעינן הלכה כר' יוסי הוה אמינא עד שיהא בה שומרה או בית דירה קמ"ל הלכה כרבי עקיבא ואי אמר הלכה כרבי עקיבא הוה אמינא אריך וקטין לא לריכא. (שבת קלהי) חנו רכנן בן שנעה מחללין עליו אח השבח בן שמונה אין מחללין ספק בן שמונה אין מחללין עליו את השבת ואפי' שלה עברים וחשעה יום הרי זה נפל (שם קלה:) שהה שלשים יום באדם אינו נפל וגן שמונה הרי הוא כאבן ואסור לטלטלו בשבת אבל אמו שוחה עליו ומניקתו מפלי הסכנה חובן שמונה דאמרינן דאסיר לפלטלו היכא דנסיב איחתא ומיח בעל אי נמי פרש ולא קירב לגבה דליכא לספוקה דאתיליד לחשעה אי כמי לשבעה ו אבל ודאי מיסאר שילוי טבילה דאיכא למימר דהדא מן כדפסקא ולא חזיא דם איעברא והאי בן שמונה הוא הכי לא חימא דאיכא נשי דמיעברא דחזיא דם ואיכא למימר דהאי בן חשעה הוא ואיכא דפסקא כמה יומי ולא מיעברא והדר מיעברא איכא למימר דהאי בן שבעה הוא ומחללין עלים שבחת ומהלינן ליה (שם קלוי) דקת תמריכן תם חי חי הוא ואי לא מחתך בכשר בעלמא הוא. ולענין אחולי שבחא מספקא מחלימן דקאמורימן כל ספק נפשוח להקל הלכך לא משכחת לה אלא בכחולה דאינסיבת ומית בעל בההוא יומא או בהסוא ירחא ובן שמונה ודאי דלא איבעיל אלא חד hnn

את השבת (שם קלבי) אמר רבי יוחנן דאמר קרא וביום השמיני ימול וביום ואפילו בשבח ורבי אלעזר אמר אחיא אוח אית כחיב במילה והיתה לאות ברית וכחיב בשבת ביני ובין בני ישראל אות היא אלא מעתה תפילין דכחיב בהו אות והיה לאות על ידכה לידתו שבת אלא אתיא ברים ברית כחיב במילה והיתה לאות ברית וכחיב בשבח לדורותם ברית עולם אי הכי גדול נמי דכחיב ביה בריח לידחי שבח אלא אחיא דורות דורות כתיב במילה כל זכר לדורותיכם וכתיב כשבת לדורותם בריח עולם אי הכי ליליח נמי דכחיב בה לדורוחם חדחה שבח אמל רב נחמן בר ילחק דנין אות בריח ודורות מאות בריח ודורות לחפוקי הכך דחדת חדת כתיב בהו. חנית כיוחיה דר' יוחנן א שמיני ימול ואפילו בשבת ואלא מה אני מקיים מהלליה מוח יומח בשאר מלאכוח חוץ מן המילה אבל מילה דוחה שבח מאי טעמא קל וחומר ומה לרעת שדוחה את העבודה ועבודה דוחה שבח מילה דוחה אוחה שבת שנדחה מפני עבודה אינו דין שתהא מילה דוחה איחה ומנין שמילה דוחה את הלרעת דכחיב ימול בשר ערלחו ואף על פי שיש שם לרעח ומה אני מקיים השמר בנגע הלרעת בשאר מקומות חוץ מן המילה וממאי דלרעת חמורה דילמא שכת חמורה ולא דחיא לה מילה אמר קרא וביום ואפילו בשבת והלכה כר' יוחון. (שם קלג') טושין כל לרכי מילה בשבת מוהלין ופורעין ומוללין ונותנין עליה איספלנית וכמון לא שחק כמון מערב שבח לועם בשיניו וכותן לא ערף יין ושמן כותן זה בעלמו וזה בעלמו אין עושין לה חלוק לכתחלה אבל כורך עליה סמרטוט לא החקין כלי מערב שבת כורך על אלבעו ומביא ואפילו מחלר אחרת. (שם ע"ב) אמר רב האי אסיא דלא מיין סכנה היא ומעברינן לים. (יומת פד:) מחתין חמין לחולם ולחים ולקטן בשבת בין להשקוחו בין להברוחו ואין אומרים נמחין לו עד שיבריא אלא מחמין לו מיד אחד קטן בריא ואחד קטן חולה [אין] מחמין לו חמין להברותו ולמילו בשבת . (שבת קלד:) רבי אלעזר בן עורים אומר מרחילין בין לפני המילה ובין לאחר המילה אמר רבי יוחנן הלכה כרבי אלעזר בן עזריה בין הרחלח כל גופו בין בחמין שהוחמו [בשבת] ובין חמין שהוחמו מערב שבת: (פסק) והיכא ב דאישתפיך חמימיה ואיבדור סמאניה לבתר דאימהיל ענדינן לה בשבח משום סכנה. והיכא ב דאייתי איזמל מערב שבת ואיפגם או דאיגוב מקמי מילה שרי למימר לגוי לזכוחים או לאיחויי איזמל אחרינא דגמריכן לם מססוא ינוקא (עירונין סו:) דאישתפיך חמימי׳ אמר להו רבא לייתו ליה מגו ביתחי אמר לים אביי וכא לא עריבו נסמוך אשיחוף וכא לא שחיפו לים לימרו לים לגוי לייתי לים. אמר אביי בעאי לאוחובי למר ולא שבקן רב יוסף דאמר רב כהנא כי הוינן בי רב יהודה אמר לן בדאורייתא מותביט תיובתא והדר עבדינן מעשה בדרבנן עבדינן מעשה והדר מוחבינן תיובתא בחר הכי אמר ליה מאי בעית לאוחובי׳ דתניא הזאה שבות ואמירה לגוי שבות מה הזאה שבות ואינה דוחה את השבת [אף אמירה לגוי שבות ואינה דוחה את השבת] אמר ליה ולא שאני לך בין שבות דאית בה מעשה לשבות דלית בה מטשה. (שנת קלםי) תכו רבכן ימול בשר ערלחו ערלחו ודאי דוחה את השבת ולא המולד בין השמשות דוחה את השבת ערלתו ודאי דוחם את השבת ולא אנדרוגינום דוחה את השבת ערלתו ודאי דוחה את כשבת ולא הכולד כשהוא מהול דכולהו לא

א ש"ין חי" רמכ"ן מ"ש על זה: ב. הוכל צעעור ה' מילה: ג עיין רי"ף ורא"ש בהוגיין ורא"ש פ"ז דכ"ק הט"ו וחה"ר מה שהשיגו על דכריו: ד כלשון הזה הוא ברי"ף ורא"ש הובא ג"כ בחום' ד"ה אשה שם: ה בספר אור זרוע ח"ב סק"ג הוכא דברים אלו כלשונם מספר בער ע"ג גחלים: ו הובא בסמ"ג ה' מילה:

להטפיח. אמר רב יסודה מותר להלטנן בפירוח רב יהודה מלטנן בקרא רבה מלטנן בינוקא רבא מלטנן בכסא דכספא. אמר רבא כסא דכספא מלא אסיר חסר שרי דפחרא אידי ואידי אסיר משום דשחיל רב אשי אמר כסא דכסשא נמי אסיר משום דמודריב. (יומא ס:) אמר רבי שמטון בן להיש ליר שעל הירק מלטרף לככוחבת ביוה"כ אלמא אע"ג דמשהה הוא כיוו דמיחכשר בים אוכלא כאוכלא דמי וכן כלכם. (עירובין ל:) חכו רבכן יש שאמרו הכל לפי מה שהוא אדם קומץ מנחה וחפני קטרת והשוחה מלא לוגמיו ביום הכפורים. (יומא פי) וחניא נמי במחניחא אחריתי כמה ישחה ויהא חייב בית שמאי אומרי' כדי רביעית ובית הלל אומרי' מלא לוגמיו ואמריכן מאי מלא לוגמין דקא אמרי בים הלל מלא לוגמיו ממש מחקיף לה רב הושעיא ליחנייה גבי קולי בית שמאי וחומרי בית הלל אמר לו רבה כי איתשיל בעוג מלך הבשן איתשיל דהוו להו בים שמאי לחומרא אלמא מלא לוגמיו דקאמריכן כל חד וחד בדנסשיה וכן הלכה. מימר האמרינן דמיחייב איניש לענויי נפשיה בהני חמשה עינויי דאמרינן אכילה ושחיה רחילה וסיכה נעילת הסנדל וחשמיש המטה וכחיב כי כל הנפש אשר לא תעונה כי מיחייב כרת אהני חמשה עינויי. כולהו מיחייב או אכילה ושחיה בלבד מיחייב מי אמרינו לא חעונה סתמא כחיב והני חמש מילי אשכחן דאיקרו עינויי והלכך אכולהו מיחייב או דילמא כיון דכחיב תענו אח נפסוחיכם וכל מלאכה לא תעשו וכחיב והאבדתי את הנפש ההיא מקרב עמה אשיכוי דאית ביה איבוד נפט הוא דמיחייב כרת ומאי ניהו אכילה ושתיה דאי לא אכיל ושחי מיית אכל הכך כי לא עביד להו ליכא איבוד נפש אימא לא מיחייב מאי ח"ש (שם פדי) דחנו רבנן אעפ"י שאסור בכולן לא אמרו אלא בכחלי שיעור אבל כשיעור ענוש כרח ואין ענוש כרח אלא האוכל והשוחה והעושה מלאכה בלבד מלאכה דכתיב בה כרת גפני עלמה אוכל ושוחה דכחיבה כרת בעינוי דכתיב והאבדתי אלמא אעינוי דאית ביה איבוד נפש הוא דמיחייב כרת אהנך לא וכן הלכה. מימר קאמרינן דמאן דאכיל ביוה"כ מיחייב כרח ושיעורו בככוחבת ומאן דאכיל חלב ודם וכוחר ופיגול ושאר איסורי לכתיב בהו כרת שיעורן בכזית פחות מככותבת ופחות מכזית הא האמרינן דלא מיחייב איסורא אית ביה או לא אם מימלי לומר אית ביה איסורא מדאורייתא או מדרבקן למאי נפקא מינה יא להיכא דאישהבע דלא אכילנא ואכיל איסורא בליר משיעורא דאי מדאורייחא אסיר לא חיילא עליה שבועה דהא מושבע מהר סיני ואי מדרבנן הוא דאסור חיילא עלים שבועה אי נמי להיכא דאכל חלב דכוי דספיקא הוא פחות מכזית דאי פחות מכזית מדאורייתא אסיר הוה ליה ספיקא דאורייתא ולחומרא אי מדרבנן אסיר הוה ליה ספיקא דרכנן ולקולא מאי ח"ם (שם ענו) דאיתמר חלי שיעור ר' יוחנן אמר אסור מן התורה ר' שמעון בן לקים אמר מותר ר' יוחנו אמר אסור כיון דחואי לאיצטרופי איבורא קאכיל רבי שמעון בן לקיש אמר מוחר אכילם בעינן וליכא. (ינמות לוי) ואמר רבה כל היכא דפליגי רבי יוחנן ורבי שמעון בן לקים הלכחת כרבי יוחנן בר מן חלח החולץ למעוברת והפילה והמחלק נכסיו על פיו ומכר הבן בחיי האב אבל בכולהו הלכה כרבי יוחנן ואמרינן נמי (חולין זהי) ההוא כפלגא זיחא דחרבא דנפל בדיקולא דבשרא סבר מר בר רב אשי לשיעוריה בחלחין פלגי זיתי ח"ל אכוה לא אמינא לך לא חזלול בשיעורין דרבכן

על הקודש אין לי אלא בכניסתו דבעינן אקדומי אפסוקי ביליחחו מכלן דמיבעי' לו לחחורי עד דחשכה ח"ל עד ערב ואין לי אלא ביום הכפורים ימים פובים מנין ח"ל חשבחו שבת מנין דמקדמינן מעיילינן ומאחרינן מפקינן ליה ח"ל שבחכם הא כילד כל מקום שנאמר שבות מוסיפין מחול על הקודש. והיכא דאיכא חולה דאי לא אכיל מסחכן שפיר דמי לאוכולי ביומא דכפורי מאי טעמא אשר יעשה אוחם האדם (יומא פס:) ותי בהם ותי בהם ולא שימות בהם כי קאמר רחמנא קיימו מלוחא כי היכי דחחיו בהו אבל נטורי מלוחא ואסחכוני לא. (שם פכי) וכי מוכלים ליה על פי בקיאין ואי ליכא בקיאין מאכילין אוחו על פי עלמו. ולא מיבעיא חולה אלא אפילו אשם עוברה וידעינן דאי לא אכלה מ מחעקר ולדה אף על גב דאמרינן ספק בן קיימא הוא כפה נפל הוא שפיר דמי למיתן לה . דתניא עוברה שהריחה בשר הקודש או בשר חזיר חוחבין לה כוש ברוטב ומניחין לה על פיה ואם נחיישבה דעחה מוטב ואם לאו מאכילין אוחה רוטב עלמו אם נחיישבה דעתה מוטב ואם לאו מאכילין אוחה שומן עלמו שאין לך דכר שעומד בפני פקוח נפש חוץ מע"ז וגילוי עריות ושפיכות דמים. (שם סני) אמרי דבי רבי ינאי חולה אומר לריך אני ורופא אומר אינו לריך שומעין לחולה פשיטא ספק נפשות להקל מהו דתימא האי דקאמר חולה לריכנא בעותי הוא דקא מיבעיח דסבר אי לא אכילנא מייתנא המ"ל לב יודע מרם נפשו. חולה אומר איני לריך ורופא אומר לריך שומעין לרופה פשיטה ספק נפשות להקל מהו דחימה לב יודע מרח נפשו קמ"ל לרופא שמעינו ליה והא דקאמר חולה לא לריכנא חונבא בוא דנקיט ליה ולא ידע וכן הלכה. והיכא דאמר ' חד רופא לריך ובנים אומרים אינו לריך אין דבריו של אחד במקום שנים וכן שנים וכן שלשה במקום ארבעה ודאי חד רופת אמר לריך וחד אמר אינו לריך מחללינן עליה שבחא ומוכליכן לה ביומא דכפורי מפני שהוא ספק נפשוח וספק נפשות דוחם את השבת שנאמר אשר יעשה אותם האדם וחי בהם ולא שימות בהם. ומיחייבים למיכל ומישתי במעלי יומא דכפורי (שם פא:) דחני חייא בר רב מדיפתי ועניתם את נפשוחיכם בחשעה וכי בחשעה מחענין והלא בעשירי מחענין אלא לומר לך כל האוכל ושוחה בחשיעי כאילו התענה חשיעי ועשירי . וגבי תימוקות קיי"ל הלכה (שם סבי) כר' יוחנן דאמר בת שחים עשרה שנה ויום אחד משלימין מדאורייתא בחינוקת בן שלש טשרה שנה ויום אחד משלימין מדאורייחא בחינוק: (מנחות סדי) (פסק) אמר רבא חולה שאמדוהו בנרוגרת אחת ורלו עשרה בני אדם והביאו לו עשר גרוגרות בבת אחת כולן פטורין ואפילו בזה אחר זה ואפילו קדם והבריא בראשונה . והיכא דאיכא תרתי בשני עוקלין ותלת בעוקץ אחד מייחינן חלח מחד ולא מייחינן חרחי משני עקלין דקא מפים בבלירה . (יומא סג') מי שאחזו בולמום מאכילין אותו אפילו דברים טמאים עד שיאורו עיניו. (שם פ"ב) חנו רבנן מי שאחזו בולמוס מאכילין אוחו דבש וכל מיני מתיקם מפני שהדבש וכל מיני מתיקה מאירין את העינים. אמר רב נחמן אמר שמואל מי שאחזו בולמוס מאכילין אוחו אליה בדבש רב הונא ברים דרב יהושע אמר סלח נקיה בדבש רב פפא אמר אפילו קמחא דשערי בדבש. (שם עחי) חני רב יהודה בר גרוגרת אסור לישב על גבי עינא ביוה"כ אמר רבי יהושע בן לוו ובטינא המטפחת אמר אביי בטופח

ט פ׳ רל"ש. ור"ן: י כ"ה נשאלתות סיי ל"ח וטי סור חרי"ח: יא מסיק הכא דלא חייל דאסור מדאורייתא: וכ"ה דעת רשכ"א כחשובה קרי"ו וכ"מ חוס׳ שבועות כנ: סוד"ה דמוקי ולא כן דעת הרמכ"ס ועו"ע ביו"ד רל"ת ס"ד וטי ש"ר שס:

にんべてに

בילבות לולב ויום מוב

البالجاب

PH 68

ססנל מו לאו יחיד ממש קאמרינן אלא כל סיכא דלא בניפין ופשם אין הלוקין קרבטמיו . ויחיד דקאמריק גומר באן אח דמבול כך וומס סלס סבי וומי למסי משום דחג חלוקין קרבנוחיו ומטי שנת כמג דגמרינן הלילה כל יומה ומהי שנה פשה דלה ימים עובים של פסח ושני ימים עובים של עלרח . (ערנין י') משנים וחזר יום חשמת ימי החג ושמונת ימי חניכה ושני ווים מול סרחשון של פסח ויום עוב הרחשון של עלרח בגולה בסן עט ססנג ועלו סן שמונט ימי סטג ושמונט ימי מנוכס יומק משום כ"ש כן יסולדק שמונה עשר יום בשנה יחיד גומר חשם מכרכם לבעום וכל בחמת הלכה היח . (אפנית נמ:) ח"ר (מוכם נט.) שוב בטמט טמבו כל מבבל נטבו חבג מבכל נבבו ביד כנו ביד עבדו ביד בנוחו לנמדך כמס סיו זסירין במנוח. לבקר חונים לנחם חבלים לולבו בידו נכנם לביסמ"ד משגרו לוכנו ביצו כלבום בטוכם וכישם שם כפיו מניטו מל דבי לבלה קובם קרים שמע ומחזלל וקודה אם ססלל ועומד לחרגם מנסגל של מנשי ירושנים מדם בח לבים סכנסח ילונבן בידו ככים סלל (שם מפוי) וחנים ח"ר חלשור ברבי לדוק כך סים בים סלל בים שמלי לומרי' אף בלגל ס' סלליחם גל וסלכם מנתנתון בסוגו לם, ממלם ושוף ובלכל ם, סושותם כם דברי שוש כו שלשם מפחים כדי לנענע כו כשר (פס לו:) וסיכן סיו מכרך עליסן עובר לעשייחן חוץ מן סעבילס . (שס כמ:) לולב מניו (שם לםי) דאמר רב יסודם אמר שמואל כל סברכות כולן raicit das apaaro rodet adi . idide apaa cardar aert טווש בכ 'שבש שוב וושל מוקול ומבוש למו שמבושום שלו ומתקם של נשילם לולב (שם לו:) ומוליך ומבים ומעלם ומוריד. ח"ר שמעונרולוומנו לחקו ללשם כו שומב ששב לגשנו במקוטוו ולונו סלכם כר' יושי . (שם מוי) ח"ר סעושם לולב לעלמו אומר ברוך כבי יוםי טומר שפילו בשטי ידיו בקטן סלכם בר"י בגדול כבולם ובגדול כדי שילחוז שנים בידו לחח דברי ד' יסודם לד:) שיעור אחרוג קטן ר"מ אומר כאנוז רבי יסודס אומר ממר רב אין זה הדר מי שאני נקנוהו עכברים דמאים. (שם ובשלר יומי שפיר דמי וסליחמר אחרוג שנקנוסו עכברים eday themas iree acid cade was taken igua oid בבו טבוט מחבור בים וכפול לט לפוט מטמטול בוום חוב חבל כמין ברימו כשר . נקב וחשר כל צבו פשול חיני וכח ברים חחרם פשול חמר רבה לח שנו חלח כמין ברים חחרם בכולם סח במקלחם. (שם ע"ב) גדלו בדפום ושחתו כמין כמסיכם שומקם כבר וסחון מון נקלף פשול לם קשים סת מיסר בדינהת וומרת . נקלף למר רבת סלי לחרוגת דליגליד צמי נקב מפולם כדי שיראס נקב משני לדדין יד וכמס שיעור בנ טנונט נלב מפולם במשכו שלינו מפולם בבלושר "ב סיכי רבי ילחץ כן חלשור ניעלה בוכנחי. (שם לוי) נקב חני עולח רבה ועל חועמו אפילו כל שהו פסול . ניעלה פיעמחו חני אחר אכל בשנים ושלשם מקומום סום לים כמנומד ופשול אחר מיטומו כשר (שם למי) אמר, רב חשדא לא שנו אלא במקום פיטמחו נקלף נקב נסדק חשר כל שבו פבול עלחם חזים על כא לן וכא לכו. (שם להי) עלמס חזוים על רובו ניעלס שביי בי מנן נמי ממפחין דומס לכושי מנן רבה אמר לה קשום חחרוג סכישי פשול וסחנית כושי כשר דומס לכושי פשול חחר מר מפוח שרוח פשול לא בנו אלא מבחוץ אבל מבפנים כשר

מתר רב פפא הילכחא יום ששים כלאחר ששים: יום ששים כלפני ששים ובמוחל חמר יום ששים כלחחר ששים איבשיא לסו יום ששים כלפני ששים או כלאחר ששים רב אמר במקופס , אמר רב הווא בר חייא אמר שמואל הלכה במוניים . כרכן גמניחל. (שם) חניה הניים הומר ובנולם עד שבים שם הנשמים כבן נמליחל חומר בשבעם בו . ח"ר חלעור סלכם שיר יוחנן סלכס כר' יסודס: (שם יי) בשלשם במרחשון שוחלין מלסוכיר גבורוח נשמים פסק מלשאל בנרכח סשנים . (מס ד:) של פשח סרחשון מזכיר החחרון חינו מזכיר וכיון שפשק דכוכום דשמים סרמשון כשמרים חינו מזכיר ביום עוב סרמפון סמיכם ביום עוב סמחרון של חג סמחרון במוספין מזכיר אלא לכולסון ישראל . (שם בי) ר' יכודה אומר העובר לפני סלל יו ומברך מחלם וסוף כבי עברם דסא לא קריק ליבור ליבורם סלילם ולה נמרו כנון ראש חודש וחולו בל מועד קארי מוכם ימיד דמללי למודים דלמו כי עשכם ביומא דקארו בים מדלגין שבקימן וחמר מנסג חבוחיםם בידיםם: (פסק) שמעת דאמרס סכי רב כדקפיד דאמר סני ימיד נינסו וכד שמעינון דקא כל אימם דלא כניפין כולסון ישראל יחיד קארי לסון סשחא סקי ליכוכם בום פלם לחוש"מ חפילו מחם וחפילו כמה חלפי רב לבבל ברוש ירחא ואשכח ליבורא דקארו הלילא אמאי קפיד ליבור יש לסט ימיס שלומריס בסס וסח (חעיח שם) כדחיקלע יומא על כל לרס שנגאלין ממנס אמרי דאי ס"ד יחיד ממש אבל סירוק כברמן ר"מ מכשיר זרבי יסודם פוסל . (שם לר) אמר יחיד משום דכר כניפין כולסון ישראל ובעיצלמימר סלל כל

סקולו קעו עלכוע לולב

מו הלכות יום מוב

בורחריבין לקדושים ליומא שבא (מכילחא יחרו) דכחיב אלם מועדי ם' אשר מקראי אוחם מקראי קודש . ומיחייבינן לאדכורי קדושמא בללומא ועל כמא

כולסון ישראל יחיד קארי לסון וסאי דקא מפיק לסון בלשון. דעובדא סום ואי לאו דחואי מבים נשא לא סום עבדא. מבא ורמי בר אבא סום שכיח בי רב פפי ורב פפי מארים " acid dearch. dar ce dar ed ritt erare trar er וכ"י כן במירא שטונין אמרו ואמרינן דבימכו דרב אשי בשנו כבלו טון שונין למט ביום מוב משום בבי פפיים שפיר דמי ומיחבעי לשמיי דלא ליחזי כעובדין דחול (בינה כם:) טבל מסגר שוטניים לקימחת דילמת נפל בים לרור או קיסם מוב וסרקדם דקאמרינן דאסירא הני מילי פעם ראשונה לעשותן מלפני יום עוב כנון עמינה והרקדה השורין ביום יום עוב כגון שחיעה וחפיה ובישול חבל דברים שחיפשר דשרי למיעבד סני מילי דברים שחי חפשר לעשוחן מערב משל ימכל לכל נפש ונון . ומידי דללורך מכילם דקממרינן מודי דלורך חכילה דכחיב כל מלחכה לא יעשה בהם אך בסומבבושן. ושְשוב למוחבב מלשכם בוומש חבש לבג מל סוו פא משמקי לים אמר לסו מרימר שבקום דסלכחא בסבי דמרימר נחיח שליחא דליבורא ואמר כשבי דפומבדיתא כסבי דפומבדיסה דחשר רבינה חיקלשי לסורה לקמיה עבא בין בקידושא ובין בללוחא מקדש ישראל וסומנים וסלכחא וקאמרי בשבחא בין בקידושא ובין בללוחא מקדש השבח ביומא דחמר רבת (ספחים קיו:) חשבחתימן לפבי דפומבדימת דיתבי קודם . ומיחייבינן לאדכורי קדושחא בללוחא ועל כסא

36 Col. B Chapters II, III, Case 2

יות לו 71

הלכות יום טוב

הלכות

שלא יזכיר לו סכום רבי שמטון בן אלעזר אומר ובלבד שלא יזכיר לו סכום מקח דכד הוה נקיט מיניה נחמשה דנקי וסשחת שקל בדנקת לח נימת לים מלח לי זוות יב והני מילי חכוכי ישראל אבל חכוכי גוי כל מידי דאיחיה במחובר אי כמי כגון המחח דחיכת למימר דחיטחין ביום טוב חי נפי בילים דאיכא למימר דאיחילדו ביום טוב אסיר למשקל מיניה כדהאמרינו גוי שהביא דורון לישראל וכו'. (שם ז') אמר רב מארי ברים דרב כהנא בדק בקינה של חרנגולים מערב יום עוב ולא מצא בו ביצה ולמחר השכים ומלא בו ביצה מותר לאוכלה ביום טוב אלמא בילה בליליא לא נניחילדא והא בת איחמל היא . יג ובפיר דמי לקבולי מן גוים בלילי *יום טוב של ראש השנה ושני ימים טובים של **גליות לבר מלילי יום טוב סמוך לשבת (שם חי) אמר רב חייא בר אשי אמר רב מניח אדם עירובי ^{יר} תחומין מיום טוב לחבירו ומחנה. ואמר רבא מנית אדם עירובי חבשילין מיום טוב לחבירו ומתנה. היכי דמי כגון דאי הוו להו שני ימים טובים של גליות חמשה ומעלי שבא דהוה ליה ארבעה מעלי יומא טבא מחבעי ליה לאוחובי עירובי חבשילין ואי אישחלי ולא אוחיב בארבעה מוחיב בחמשא דהוא יום טוב ואמר הכי אי האידנא יומא טבא ולמחר חולא הוא לא לריכנא ולא מידי אי למחר יומא טבא והאידנא חולא הוא האי עירובא קמתנחנא לאישתרויי לן למיפא מיום טוב לשבת. ובשני ימים טובים של ר"ה לא נעביד הכי ואסיר ליה למיפא. (שם וי) רבינא הוה יחיב קמים דרב אשי בריש שחא חזיים דהום עליב א"ל אמאי עליבת א"ל דלא אחיתי עירוב חבשילין א"ל וליחנח מר האידנא לא סבר לה מר להא דרבא דאמר רבא מניח אדם עירובי תבשילין מיום טוב לחבירו ומתנה אימר דאמר רבא בשני ימים טובים בל גליות בשני ימים טובים של ר'ה מי אמר אמר לים וכא אמרי נסרדעי בילם מוחרת א"ל רב מרדכי בפירוש אמר מר לא סבר לה להא דנהרדעי: (שם שו:) ח"ר אכא אמר רב עירובי חבשילין לריך שיהא בהם כזיח בין לחחד בין למחם דחי מעריב חד חדעתח דכולם מחח שפיר דמי. (כילה סז:) אמר רב הונא אמר רב עירובי חנשילין לריך דעת פשיטא דעת מניח בעינן דעת בהניחו לו בעינן או לא בעינן. ח"ש דשמואל מעריב אכולה נהרדעא. רבי אמי ורבי אסי מערבי אכולה טבריא. מכריז רבי יעקב בר אידי מי שלא הכיח עירובי חבשילין יבא ויסמוך על שלי ועד כמה אמר רב נחומי בר זכריה משמיה דאביי עד תחום השנת. הבוא סמיא דהוד מסדר מחנייתא קמיד דמר שמואל ביומא טבא חזיים דהוה עליב אמר ליה אמאי עליבת אמר ליה דלא אנחי עירובי תגשילין א"ל סמוך אדידי לשנה סדר חזיים דהום עליב אמר ליה אמאי עליבח אמר לים דלא אנחי עירובי חבשילין א"ל פושע את לכולי עלמא שרי לדידך אסיר. עירובי חבשילין (שירוכין פי) לריך לזכיח ובעל הבית לריך למימר לאיתחיה או לחד מבניה זכי בהאי עירוב דניבחרי לו מי למיפא ולבשולי מיובא טבא לשבחא . והיכי עבדין מו שקלין הדא ריפחא ממעלי יומא עבא ומחנח בנויה בישרא או ביעתא או כוורא כדמנשלין ואסיר למיכליה להסוא עירוב עד כי שימשי דתנן (כינה יו:) אכלו או שאבד כרי זם לא יכשל עליו בחחלה. אמר אביי נקטינן החחיל בעיסתו

דמיעסהי במיחא ביום עוב ראשון ל משמחינן להו (סנהדרין כו:) דהנהו קבוראי דקברו שכבא ביו"ע ראשון שמחינהו רב פפא . ח ואף על גב דחישחהי אסיר לאיטסוקי ביה דכי אמור רבכן (כרכות ים:) גדול ככוד הבריות שדוחה אח לא חעשה שבחורה לאו דלא חסור אבל לאו דאורייתא לא דחי. (ביצם כדי) ביברין של חיה ושל עופות ושל דגים אין לדין מהם ביום טוב וחיף כותכין לפניהם מזוכות. מלודות חים ועופות ודגים לא יטול מהן ביום טוב אלא אם כן ידוע שלודו מערב יו"ט (שם ט"ב) רבן שמעון בן גמליאל אומר מלאן מקולקלין בידוע שמערב יום טוב נלודו ואם לאו בידוע שביום טוב נלודו ואסורין והיכא דאיכא מלודות דחיה ועופות ודגים דמיחלדן ביום עוב אסיר למיכל מנייהו דחנן (שם כדי) מלודות חיה ועופות ודגים שעשאן מערב יום עוב לא יעול מהן ביום עוב אלא אם כן ידוע שנלודו מערב יום טוב ומעשה בגוי אחד שהכיא דגים לרבו גמליאל ואמר מוחרין הן אלא שאין רלוני לקבל הימנו ואפי' ספח אסור דקא אמרינן ספק רבן גמליאל מחיר ור׳ יהושע אוסד ואמר רב יהודה אמר שמואל אין כלכה כרבן גמליאל: (פסק) וגוי דאייחי דורון לישראל ביומא טבא דריש שחא דהוי המשה ומעלי שבא לא שרי למיכל עד חד בשבא מידי דאיכא למיחש ליה שמא נילד ביום טוב כגון חיה ועופות ודגים אי כמי מידי דאיכא ממינים במחובר בחרקע כגון סמרי בזמנייכו וירקא וריחני ומיגדי רטיבי לא מיבעי' ביומא טבא דריש שחא דאסיר באכילה אלא אפילו אייתי ליה ביום טוב של גליות אסיר למיכלינהו ביום טוב ש ראשון ולאורחא בעי למשחי בכדי שיעשו ומוחרין (שם כד:) דאמר רב פפא הילכחא גוי שהביא דורון לישראל ביום טוב ראשון של גליוח אם יש מאוחו המין במחובר אסורין שאני אומר מן המחובר סכיאן ולערב מוחרין בכדי שיעשו ואם אין מאוחו המין במחובר אם הביאן מחוך החחום מוחרין לאלחר מחוץ לתחום אסוריון והבא בשביל ישראל זה מחוץ לחחום מוחר לאכול ישראל אחר ודוקא דאין מאוחו המין במחובר. אבל בשני ימים טובים של ראש השנה דהוו חמשה ומעלי שבא ואייחי ליה בחמשה לא שרי למיכל מינייהו עד חד' בשבא וואי טעמא דשני ימים טובים של ראש השנה כיום אחד דמו והוה ליה כבילה דיום עוב ובבת אייתי ליה בשני ימים טובים של גליות ביום טוב ראשון שרי למיכל מיניה ביום טוב שני מידי דהוה אבילה. ומפכק דמי לחיוחא ביומא טכא אסיר דחנן (נימ פו:) אין נמנין על הבהמה בחחלה ביום טוב ואמרינן מאי אין נמנין אמר רב יהודה אמר שמואל אין פוסקין דמים על הבהמה בחחלה ביום טוב אבל ליזל חינים לגבי טבח דרגיל גביה ומימר ליה הב לי חד לדא דגשרא אי נמי גבי חנוני דרגיל גניה ומימר ליה הב לי חמשין ביעי או חמשין אמגוזי אי כמי פירי אחריכי דמזבכי במנינת שרי והוח דלת מדכר ליה סך זכינחיה (שם כפ:) דחנו רבנן הולך אדם אלל טבח הרגיל אללו ואומר לו סן לי גב אחד או ירך אחת אלל פעם הרגיל אללו ואומר לו תולי סור אחד או גוזל החד אלל נחחום ברגיל אללו ואומר לו חן לי ככר אחם או גלוכקא אחם אצל חנוני הרגיל אצלו ואומר לו חן לי טשרים בילים עשרים אגוזים שכן דרך געל הבית להיות מונה בחוך ביחו עשרה אפרסקין עשרה רמונים יא וכלבד

ז לקמן מנ: כתב מלקינן להו: ח ע' רא"ש סי' ה' וסור חקכ"ו שהביא דבריו משא"ב בספרינו: מ ע' רב"י ורא"ש שהביאו בשם ה"ג דאסור עד מו"מ צ' וכדעם ר"ח וע' פור חקס"ו וכן בסמ"ג ה' שבם מה"ג דרי"ג: י ע' סוב"י הקס"ו: יא ע' חוד"ה בלא וחוד"ה בני ב"מ עהי ורא"ש שם ס' ע"ו: יב הובא בשיסור וע' רא"ש וב" הקי"ו וע' חוד"ה אמר רבא ע"ז סו: יג הובא במדרכי: "פי' לילה הראשון: "*בשר הלילוח: יור ע' ישועות יעקב חפ"ו: מו ע' בכ"ן והה"מ ס"ו מיו"מ שהביאו בשמו ולמעבד כ"ל ולאדלוקי שרגא: מו ע' רא"ש ס"ם מ"ח וחדכי וסור חקכ"ז ומ"ז סקו"א: הלכות מגילה

81 ND

(שם ז:) סעודת פורים שאכלה בלילה לא יצא מאי טעמא ימי משחה ושמחה כחיב וכן הלכה ודוכחא דלא נהיגי למיעבד מלאכם בפורים לא נעביד יחיד מלאכה אלא נבטיל בהדייהו (שם ה:) דרב חזייה להסוא גברא דשדי כיחנא בפוריא ולטייה ולא למח כיחניה ואמרינן מכדי מלאכה לא קבילו עלייהו אמאי לעייה הסוא דברים המוחרים ואחרים נהנו בהן איסור סום ומנלן דמנסגא מילחא היא (פסחים ני) אמר רב שמן בר אבא אמר רבי יוחנן אמר קרא שמע בני מוסר אביך ואל חעום חורת חמך:

כליכו להו הלכות מגילה

כ הלכות מועד

(חניגם יח:) תנו רבון את חג המלות חשמר וגו' שבעת ימים חחנ וגומר לימד על חולו של מועד שאסור בעשיים מלאכה דברי רבי יאשיה רבי יונחן אומר קל וחומר ומס ראשון והביעי שאין קדושה לפניהם ולאחריהם אסורין בעשיים מלאכה חולו של מועד שיש קדושה לפניהם ולאחריהש אינו דיון שיהו אשורין בעשיים מלאכה ששח ימי בראשיח יוכיחו ביש קדושה לפניהם ולאחריהם ומוחרין בעשיית מלאכה מה לשבח ימי בראשיח שכן אין בהם קרבן מוסף חאמר בחולו כל מועד שיש בהן קרבן מוסף ראש חודש יוכיח שכן יש בו קרנן מוסף ומוחר בעשיית מלאכה מה לרחם הודש שכן אין קרוי מקרא קודש חאמר בחולו של מועד שכן קרוי מקרת קידש הוחיל וקרוחין מקרת קידש דין ביהו אכורין בעשיים מלאכה: א חנו רבנן וכל מלאכה לא העשו לימד על חולו של מועד שאסור בעשיית מלאכם דברי רבי יוסי סגלילי רבי עקיבא אומר אינו לריך הרי הוא אומר אלה מועדי ה' אשר מקראו אומם מקראי קודש במה הכחוב מדבר אי בראשון הרי כבר נאמר אי בשביעי הרי כבר נאמר הא אין הכחוב מדבר אלא בחולו של מועד שאסור בעשיים מלאכה. חניא אידך ששח ימים חאכל מלוח וכיום השביעי עלרת מה שביטי עלור אף ששי עלור אי מה שביעי עלור בכל מלאכה אף ששי עלור בכל מלאכה ח"ל השביעי שביעי עלור ואין ששי עלור הא לא מסרן הכחוב אלא לחכמים לומר לך איזה יום אסור ואיזה יום מוחר איזו מלאכה אסורה ואיזו מלאכה מוחרת: (מגילה כב:) זה הכלל כל שיש בו ביטול מלאכה לעם ואין בו קרבן מוסף כגון תענית ליבור וחשעה באב קורין שלשה ובאין בו ביטול מלאכה לעם כגון ראשי חדשים וחולו של מועד ויש בהן קרבן מוסף קורין ארבעה נקוט האי כללא בידך ראש חודש ומועד דאיכא קרבן מוסף ארבעה יום טוב דאסור בעשיית מלאכה חמשה יום הכפורים דענוע כרח ששה שנח דאיסור סקילה שבעה ומסכא משמע דשרי למיעבד מלאכה בחולו של מועד מאי דשרו רבנן ובחולו של מועד לא שרו רבנן מלאכה אלא היכא דחיכא פסידא אי נמי אין לו מה יאכל אי נמי פרקמטיא סאבד אי כמי כל דלורך מועד ואין לו מה יאכל לאו עני דותה אלה אפילו עשיר ובעי למיחלד חיטי מארעים אי נמי מיעבד מידי דלא סגי ליה מניה בחולו של מועד שפיר דמי וחשילין ומזוזות שרי למיכתב ואפרוקי כדי פרנסחו והוא דאין לו מה יאכל . (מו"ק בי) משקין בית השלחין במועד ובשביעית בין ממעין שיולא בתחלה ובין ממעין שאין יולא כחחלה א כנמ' תכים חידך :

מאי משמע דהאי בית השלחין לישנא דלחותא הוא דכחיב ואחם עיף ויגע ומחרגמינן ואח משלהי: (שם די) חנו רבנן הפסיקות והבריכות שנחמלאו מים מערב יום עוב אסור להשקום מהם בחולו של מועד ואם היתה אמת המים עוברת ביניהם מוחר אמר רב פפת והוא שרובה של אוחה שדה שוחה מאוחה אמח המים רב אשי אמר אע"פ שאין רובה של אוחה שדה שוחה מאוחה אמת המים מאי טעמא כיון דקא משכה ואחיא מימר אמרי אי לא שחיא לחד יומא חבחה לחרי חלחא יומי. חנו רבנן מדלין לירקוח כדי לאוכלן ואם בשביל ליפוחן אסור. רבינא ורבה חוספאה הוו קאזלי בחורחת חזיים להסות גברת דהוה קת דלי דוולת ח"ל רבה חוספאה לרבינא ליתי מר נשמחיה א"ל והחניא מדלין לירקות כדי לאוכלן א"ל מי סברת מדלין מידלא ממש מאי מדלין שלופי כדחנן המדל בגפנים כשם שמדל בשלו כך מדל בשל עניים דברי רבי יהודה רבי מאיר אומר גשלו הוא רשאי ואינו רשאי בשל עניים וההניא מדלין מים לירקות כדי לאוכלן אי תניא חכיא: (מו"ק הי) תכו רבכן יולאין לקוץ את הדרכים ולחקן את הרחובות ולחקן את האיסרעאות ולמוד את המקואות וכל מקוה שאין בו ארבעים סאה מרגילין לחוכה ארגעים סאה ומנין שאם לא יצאו ועבו כל אלו שכל דמים בנבחפכו בם מעלה עליהם הכחוב כאילו הם שפכום ח"ל והיה עליך דמים והא בהדיא קחני לה מחקנין אח הדרכים ואת הרחובות ועושין כל לרכי רבים אלא כל לרכי רבים לאחויי מאי לאו לאחויי חפירה ש"מ. (שם ה:) אין חופרין כובין וקברות במועד אבל מחנכין את הכובין מאי כובין ומאי קברות אמר רב יהודה כובין בחפירה קברות בבנין. אבל מחוכין את הכובין כילד מחוכין אמר רב יסודה שאם היה ארוך מקלרו במחניתא חנא מאריך בו ומרחיב בו: וארון עם המח בחלר חנינא להא דחנו רבון עושין כל לרכי המת גוזזין לו פערו ומכבסין לו ככוחו ועושין לו ארון מנסרים הממוסרים מערב יום עוב רבן שמעון בן גמליאל אומר אף מביא עלים ומנסרן גלינעה בחיך ביחו. אין נושאין נשים במועד לא בחולות ולא אלמנות ולא מייבמין מפני ששמחם היא לו אכל מחזיר הוא את גרושחו ועובה אפה תכשיעים במועד. (שם יח:) וחנא דבי שמואל אין נושאין נשים במועד ומארסין אבל לא מנסין ואין עושין סעודת אירוסין ולא מייבמין מפני ששמחה כיא לו (שם ח:) אבל מחזיר כוא גרושחן מפני שאינה שמחה לו ואין חחלה הוא לו. אמר רב דניאל בר רב קטינא אמר רב מנין שאין נושאין ושים במועד שנאמר ושמחת בחגך בחג ולא בחג אשהך רבי ילחק נפחא אמר מפני ביטול פריה ורביה. וכי קאמרינן אשור לישא אשם בחולו של מועד לא שנא חג המלוח ולא שנא חג הסוכות מאי טעמא הוקבו כל המועדות כולן זה לזה דכחיב אלם מועדי ה'. (עם יי) ההדיוט חופר כדוכו סיכי דמי סדיום אמרי דבי רבי ינאי כל שאין יכול להוליא מחט בבח אחת רבי יוסי ברבי חנינא אמר כל שאין יכול לכוין אימרא בחפם חלוקו . והאומן מכליב מאי מכליב רבי יוחכן אמר מפסים רבה בר במואל אמר כלבחא. מעמידין חנור וריחים וכירים במועד רבי יהודה אומר אין מכנשין את סריחים בחחלה מאי מכבשין רב יהודה אמר מינקר ריחיא רב יחיאל אמר בת עינת. דרש רב חמא מוקרין ריחים בחולו של מועד ומשום רבינו אמרו כום שרוכב עליו מוחר ליעול לפרניו בחולו של מועד אבל דחמרא דריחיא לא. (שם ע"ב) רב יכודה שרא למיבנת ריחית ולמשקל טופרים דחמרת דריחית ולמיבני

חניא אידך מקבלין קבולח. במועד לעצוחה אחר המועד ובלבד שלא ישקיל ושלא ימדוד ושלא ימנה כדרך שהוא טושה בחול. ח"ר אין מרביעין בסמה בחילו של מועד ר' יהודה אומר חמורה שחבעה מרביטין עליה בשביל שלא חלטנן ושאר כל הבקרות מכניסין אותן לבקרות: בעו מניה מרב נחמן בר ילחק מהו למשע חביחה בחולו של מועד המר להו סיני אמר כלכם כר' יוסי אימר דא"ר יוסי בחמרא בשיכרא מי אמר חמרא טשמא מאי משום דנפיש פסידיה שיכרא נמי אים ביה פסידא דאמר אביי אמרה לי אם בר שים סאוי ושיע כבר חמני ולא שיע ר' יוסי מאי כיא דחנן מי שהיה יינו בחור הכור ואירעו אבל או אוגם זולף וגומר וגף כדרכו דברי ר' יוסי ר' יהודה אומר עושה לו לימודין בשביל שלא יחמיץ זכדרך שחלקו באבל ובאונס כך חלקו במועד והלכם כר' יוסי בזו ובזו . אמר רב חמא בר גוריא אמר רב הלכות מועד כהלכוח כוחים למאי הלכחא א"ר דניאל בר רב הטינא . אמר רב לומר שעקורות הן ואין למדוח זו מזו דאמר שמואל זופחן כוזחת וחין זופחין חבים רב דימי מנהרדעת חמר זופחין חבים ואין זופחין כוזחא מר חיים לערחא ומר חיים לפסידא. (שם יב:) ת'ר טוחנין קמח המועד ללורך המועד ושלא ללורך המועד אסור ואם טחן והוחיר הרי זה מוחר. קוללין עלים במועד ללורך המועד ושלא ללורך המועד אסור ואם קלץ והוחיר הרי זה מוחר. מטילין שכר במועד ללורך המועד ושלא לצורך המועד אסור ובלבד שלא יערים ורמינהו מטיליון שכר במועד ללורך המועד ושלא ללורך המועד אסור אחד שכר חמרים ואחד שכר שעורים ואעפ"י ביש לו מן הישן מערים ושוחה מן החדש חנאי היא דחניא אין מערימין בכר משום רבי יוסי ברבי יהודה אמרו מערימיו. רב יהודה שרא למיעקר כיחוא ולמקעל כשוחא ולמיעקר שומשמי א"ל אביי לרב יוסף בשלמא כיהנא חזי לחסיפא כשוחא חזיא לשיכרא שומשמי למאי חזיין א"ל חזיין למי דאים בהו. רבי ינאי הוה ליה ההוא פרדיהא כי מטא בחולא דמועדא הטפיה לשנה שבו כולי טלמא לפרדיםייהו לחולא דמועדא אפקרים ר' ינאי לפרדיסיה ההיא שחא. מכנים אדם פירוחיו מפני הגנבים ושולה פשחנו מן המשרה בשביל שלא יאבד חנא ובלבד שיכניסם בלנעא לחוך ביתו. רב יוסף הוה ליה הנהו גשורי עיילינון ביממא א"ל אביי והחניא ובלבד שיכניסם בליכעא לחוך ביחו א"ל ליכעא דהכי יממא הוא כיון דכליליא בטו גברי יחירי ובעו מדבורי דנורא אוושא מילחא וכלבד שלא יכוין מלאכהו במועד וכולן שכוונו מלאכחן במועד יאבדו בעא מינים ר' ירמים מרבי זריקא כוון מלאכחו למועד ומת מכו שיקנסו בנו אחריו (שם יג') א"ל תניהוה שדכ בנתקולה בשביעית חזרע למולחי שביעית נטייבה או נדיירג לא חזרע למולאי שביעית א"ר יוסי ברבי חנינא נקטיון הטיבה ומת בנו זורעה אלמא לדידיה קוסוה רבנן לבריה לא הנסור רבנן. ואין לוקחין בחים ואבנים ועבדים ובהמה אלא ללורן המועד או ללורך המוכר שאין לו מה יאכל ואין מפנין מבינ לבים אבל מפנה סוא לחלירו והא אמרת רישא אין מפנין המנ אביי סיפא אחאן לבית בבחלר. ואין מביאין כלים מבית סאומ ואם חשש להן מפנן לחלר אחרת. (שם פ"ב) מוכרי פירות כסונ וכלים מוכרין בלנעת ללורך המועד הליידין והרשחות והגרובונ טופין בלינעא ללורך המועד ר' יוסי אומר הן החמירו ע עלמן. חיבעיא להו הן החמירו על'עלמן דלא עבדי כלל א דילמא דעבדי בלנעא ח"ם דחניא מוכרי פירוח כסוח וכלינ מוכרין בלינעא ללורך המועד רבי יוסי אומר [חגרי טבריו

אמם ריחיא ולמבני אוריא. רבא שרא לסרוקי סוסיא ולמיבנא אקרופיטא ולמיבנא אלטכא. רבא שרא למשקל דמא לככמס בחולו של מועד א"ל אביי תניא דמסייע לך מקיזין דם לבהמה ואין מונעין רפואה מן הבהמה בחולו של מועד רבא שרא לכסכוסי קירמי מאי טעמא מטשה הדיוט הוא. אמר רב ינחק בר אמי אמר רב חסדא קטורי בידי אסור מאי טעמת מעשם אומן כוח. ואמר רבא האי מאן דמחקין ארעא ארעחת דבי דרי שרי אדעחת דארעא אסיר היכי דמי מוליא במוליא וכלא בכלא אדעחא דבי דרי שקל מוליא שדא בכלא אדעחא דארעא. ואמר רבא האי מאן דפחח מיא בארעיה אדעתא דכוורי שרי אדעתא דארעא אביר היכי דמי פחח חרי פיחחי חד מעילאי וחד מחתאי אדעחא דכוורי פחח חד בכא ארעתא דארעא. ואמר רבא האי מאן דפשח דיקלא אדעתא דחיותא שרי אדעתא דדיקלא אסיר היכי דמי שקל כוליה מחד גיסא אדעחא דחיותא מהאי גיסא ומהאי גיסא אדעחא דדיקלא. ואמר רבא האי מאן דוכי זוכיא אדעחא דליבי שרי אדעתא דארעא אסיר היכי דמי שהל רברבי ושבה זוערי אדעחא דליבי רברבי וזוערי אדעחא דארעא. ואמר רבא הני תוחלני מגזרינהו שרי מיילינהו אסיר רב פפא אמר כיון דמחלעי כפרקמעיא האבד דמי ושפיר דמי. ואמר רבא פרקמטיא כל שהוא אסור א"ר יוסי בר אבין ובדבר האבד מותר. רבי אבינא הו"ל ההוא עיסקא דבום מזדבו בשיחא אלפי שהייה לבחר חולא דמועדא זכנה בחריסר אלפי. רבינא הוה מסיק זוזי בגני אקרא דשנואתא אחת להמים דרב אבי א"ל מבו למיזל בחידנת עלייבו א"ל כיוו דבאידנא הוא דמשכחת וביומי אחריני לא משכחת להו כפרקמטיא האבד דמי ושרי. (מו"ק יחי) חניא נמי הכי גבי ע"ז כי החי גוולה הולכין ליריד של גוים וליקחין מהם בהמה עבדים ובפחות בחים שדות וכרמים וכוחב ומעלה בערכיים שלהם מפני שהוא כמליל מידם . רב שרא ליה לרב חייא בר אשי למיגדל אוסרי בחולא דמועדא מאי טעמא מעשה הדיוט הוא אבל אזלי אסור מאי טעמא מעשה אומן הוא. רב יהודה שרא ליה לאמי תכוראה למגדל תנורא בחולא דמועדא ולרבא בר עישבא למגדל מהולחא איני והא חני רבה בר שמואל ושוין שאין גודלין חנור לכחחלה לא קשיא כאן בימות החמה כאן בימות הגשמים וטובין מטקה לנג ולמרפסת מטשה הדיוט אבל לא מטשה אומן. ושפין את הסדקין ומעגילים אותן במעגילה ביד ורגל אכל לא במחללים. השחא במעגילה שרי ביד ורגל מיבעיא הכי קאמר שפין את הסדקין ומעגילין אוחם כעין מעגילה ביד וברגל אבל לא במחללים. הליר והלכור והקורה והמנעיל והמפחח שנשחברו מחקנן במועד וכלבד שלא יכוין מלאכחן במועד אמר רבינא כמאן מדליט האידנא קבוראחא דדשא בחולה דמועדה כר' יוסי וכבבין שהוא יכול לאכול מהן במועד כוגשן. בדיתא לבאי כוורי אזול כולי עלמא לוד כוורי שרא להו רבא למימלח מינייהו א"ל אביי והחניא כנשין בהוא לריך לאכול מהן במועד כובשן אמר לו כיון דמעיקרא אדעתא דאכילה איתוכו כפרקמעיא האבד דמי ושרי ואיכא דאמרי שרא לכו למילך ואיחויי ומימלח א"ל אביי והחנן כבשים שיכול לאכול מהן במועד כובשן הני נמי מחאכלין ואגב איללא כי הא דשמואל עבדין ליה שיחין איללי ואכיל (שם יני) ח"ר מקבלין קיבולת במועד לעבותה אחר המועד ובמועד אסור כללו של דבר כל שהוא עושה אומר לנוי ועושם וכל דבר שאינו עושה אינו אומר לגוי ועושה:

אתי לד חירות דביה ומשחמש בלד אשת איש. ישראל שנשא גיורת בח גרים לכהן אין לה הפכק למעלה אכל יש לה הפכק למטה. למעלה דהויא לה גיורת בהיא פסולה לכהינה למטה יש לה הפסק דהויא לה כח גיורת בכשרה לכהונה דתנו רבי אליעזר בן יעקב אומר יבראל שובא גיורח בחו כשרק לכהונה. ישראל בנשא שפחה משוחררת בת משוחררים לכהן אין לה הפסק למעלה אבל יש לה הפסק למעה למעלה דהויא לה משוחררת שהיא פסולה לכהן למטה יש לה הפסק דהויא לה בת משוחררת בהיא כשרה לכבונה דאמר מד ישראל שנשה שפחה משוחררת בתו כשרה לכהונה . גר בנשא בח ישראל לכהן יש לה הפסק בין מלמעלה בין מלמטם למעלה דהויא לה אם אשתו של גר בת ישרהל לכהונה למטה דהויא לה בחו של גר בהיא כשרה לכהונה דחנן גר שנבא כת יבראל כתו כשרה לכהונה. עכד השוחור בנשא בת ישראל לכהן יש לה הפסק בין מלמעלה בין מלמעה למעלה דהויא לה אם אבתו של עבד מבוחרר בח ישראל שהית כברה לכהונה למעה דהוית לה בת עבד מבוחרר שהיא כשרה לכהונה דאמר מר עבד משוהרר שנשא בת ישראל בחו כברה לכהונה. גר שנבא גיורת בת גרים לכהן אין לה בפסק לא למעלה ולא למעה למעלה דהויא לה גיורת שהיא פסולה לבפתה למעד דהויא לה בת גרים שהיא פסולה לכהונה דתנן אבל גר בנבא גיורת בתו פסולה לכהונה אבל לרבי יוסי יש לה הפסק למפה דחק רבי יוסי אומר אף גר שנשא גיורת בחו כשרם לכהונה. עבד משיחרר שנשת בת משוחררין לכהן חין לה הפסק לת למעלה ולת למעם למעלה דהויא לה שפחה משוחררת שהיא פסולה לכהונה למעה דה יא לה בח משוחררת שהיא פסולה לכהינה אבל לרבי יוסי יש לה הפסק למעה דאמר מר עבד משוחרכ שנשת שפחה משוחררת נתו כשרה לכהונה חול שנשת נת ישראל לכהן יש לה הפסק למעלה ואין לה הפסק למטה למעלה דהויא לה בח ישראל שהיא כשרה לכהונה למטה אין לם הפסק דסויא לה בת חלל זכר דהנן בח חלל זכר פסולה מן הכהונה לעולם חללה אין לה הפסק למעלה אבל יש לה בפכק למעה למעלה דהייא לה גרועה או הגלה או חלולה או גיורת או שפחה משוחררת שהיא פסולה לכהוכה למטם יש לה הפסק דהויא לה בת חללה דחנן ישראלי שנשא חללה בחו כשרה לכהונה ישראל שהחזיר גרושתו מבנשאת לכהן יש לה הפסק בין מלמעלה בין מלמעה למעלה דברת לם אם גרושם שכשרם לכהונה למטה דהויא לה בת מחזיר גרושחו שביא כערה לכהונה (יבמוח יא:) דאמר מר ביא חועבה ואין בניה חועבין. ישראל בנשא גרובה או חלולה לכהן יש לה הפסק בין מלמעלה ובין מלמטה למעלה דהויא לם אם גרועם ואם חלולה בהיא כברה לכחונה למטה דהויא לם בח גרושה או בת חלולה שהיא כשרה לכהונה דאמר מר ישראל שנשא גרושה או חלולה בתו כשרה לכהונה. בי וממזר אסיר לאינסובי בת ישראל בנאמר לא יבא ממזר בקהל ה'. ופיכא דעבר ונסיב בנך בני ובנאתא דהוו לים ממורי נינהו דכתיב גם דור עשירי לא יבא לו. וכי סיכי דממזר אסיר למינסב בת ישראל ממזרת נמי אסירה לאינסובי לבר ישראל (שם שוו) מאי שעמא ממזר כתיב אמר רחמנא מום זר כונו לא שנא זכרים ולא שנא נקבוח. והיכא דעברה ואינסיבא כנך בני ממחרי נינהו ואע"ג דכחיב למשפחותם לבית אבותם ואבוהון דבני ישראל הוא אמר רחמנא לא יבא ממזר וגו'

קדמת אדעחין עהרחינא לבנך אי אמרס לכחחלה קאמר שפיר אלא אי אמרם דיעבד האמר מאי ניהו דאול וגניב ומודבן בעבד עברי ועבד עברי בבני רבי שמלחי מי הום והחניא הין עבד עברי נוכג אלא בזמן שהיובל נוהג ש"מ אפינו לכתחלה קאמר ש"מ. אמר רב יהודה אמר שמואל כלכה כרבי טרפון דולך במעי בפחם אפקורי אפקריה רחמנא לזרעיה דכתיב אשר בשר תמורים בברם. (שם סח:) והלכתא בנך מישראל קרוי בנך ואין בנך כבא מן סגוים. ומן כשפחם קרוי בנך אלא בנה . לקח שפחה ובא עליה ונחעברה כימנו ואחר כך שיחררה וכטבילה לשם חירות וחח"כ ילדה לוחו ולד גר כוי ואין לריך מכילה דמגי ליה בעכילת אמו ולענין נחלם לא יריח לים דלאו ברים מקרי דבעינא זרע שמזרע בקדופה וליכא. וכן מי שנשא אח הגויה שלא הטבילה לפום גירות ונחעברה ואח"כ העבילה וילדה אוחו ולד גר הוא ואין לריך טבילם (יבמות פחי) דאמר רבה נתגיירה מטוברת וילדה בנה חין לריך טבילה דסגי ליה בטבילת אמו ולענין נחלה לא ירים ליה דלאו בריה מקרי ואי נקבה היא בין מן הנכרית ובין מן השפחם כשרה לישראל ואסירא (דף שה) לכהן. (קדושין מזי) בח חלל זכר פסולה מן הכהונה לעילם . ישראל שנבת חללה בחו כשרה לכהונה חלל שנבת בח ישראל בתו פסולה לכהונה רבי יהודם אומר בת גר זכר כבת חלל זכר רבי אליעזר בן יעקב אומר גר שנשא בת ישראל בחו כשרם לכהונה ישראל שנשא גיורת בתו כשרם לכהינה [אבל גר שנשא גיורה בתו פשולה לכהונה) אחד גרים וא' עבדים משוחררין עד שחהא אמם מישראל רבי יוםי אומר אף גר שנשת גיורת בתו כשרה לכהונה (פי' פהי) אמר רב המנונא משמים דעולא אומר היה רבי מאיר חיים בה גר עד עשרה דורות מוחר בממזרת מכאן ואילך אסור בממזרת (שם פח:) אמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן הלכה כרבי יוסי ומיום שחרב ביהמ"ק נהגו כסמים סלסול בעלמן כרבי אליעזר בן יטקב. אמר רב נחמן אמר לי הינא הלכה בא לימלך מורין לו כרבי אליעזר בן יעקב כנס אין מוליאין ממנו כרכי יוסי (שם פני) וגר ועבד משוחרר וחלל מוחרין בכהנת דחמר רב יסודם אמר רב לא הוזהרו כפרום להנשא לפסולין. (חוספחא פ"ה) וחניא כוותים דרב אחד גר ואחד עבד משוחרר וחלל מוחרץ בכהנת לא היזהרו כשרות להנשא לפסולץ. חללה סיכי דמיא כדתניא (שם מי) איזי היא חללה כל שנולדה מן כפסולין וקיימא לן מאי פסולין הני דאסירן לכהן ואי עבר ונסיב לבו זרעת דמוליד מינייהו בוי חלל. חין חללם אלח מאיסור כהונה כלבד ומאי ניהו כהן גדול דנסיב אלמנה ומיים לים לא חימא כא אלמנם היא ולכהן מיכא שריא אלא מכי אזל כהן גדול עלה בויא חללה ואהירא לכהן הדיום וכן כהן הדיום שנשא גרובה וחלולה שויא חללה וכנה וכנחא מללי כויין. בי וכלכחא אין זונה אלא גיורת ומשוחררת ושנבעלה בעילח זמח דעריות דחייבי כריתוח מנהו ואין ממזר אלא ממי שאיסורו איסור ערום וענוש כרח. (יכמות ם:) וליח כלכחא כר' שמעון בן יוחאי דאמר גיורח פחוסם מנח שלש שנים ויום אחד כשרם לכסונה. הסוא כסנא דכום נמיב פחוחה מבח שלש שנים ויום אחד איל רב נחמן מאי טעמא עבדח הכי דאמר רבי יעקב בר אידי א"ר יהושע כן לוי סלכם כר' שמעון בן יוחאי א"ל זיל אפקה ואי לא מפיקנא ליך ר' יהובע בן לוי מאוכך. (יכמות מה:) מי שחליו שבד וחליו בן תורין סבח על חשת חיש סוולד חין לו תקנה דקח

הלכות כתובות

הלכות

139 😗

חסדא אמר מר עוקבא מי שנשחטה ביח דין יורדין לנכסיו וזכין ומפרנסין את אשתו ובכיו ובכוחיו ודבר אחר א"ל רביכא לרב אשי מ"ש מהא דחנן מי שהלך למדינת הים ואשחו חובעת מזוכות בית דין יורדין לנכסיו וזטן ומפרנסין את אשתו אכל לא בניו ובנוחיו ולא דבר אחר א"ל ולא שני לך בין יולת לדעת ליולא שלא לדעת מאי דבר אחר רב חסדא אמר חכשיט רב יוסף אמר לדקם מאן דאמר חכשיע כל שכן לדקה מאן דאמר לדקה אבל חכשיט לא ניחא ליה דחינוול (שם נס:) מב אין אשה אשה אלא חכשיטיה אשה. (שם מחי) אמר רב חייא בר אבין אמר רב סונא מי שכלך למדינת הים ומחה אשתו בית דין יורדין לנכסיו וקוברין אותה לפי ככודה 'פי מג כבודה ולא לפי כבודו אימא אף לפי כבודו הא קמ"ל דעולה עמו ואינה יורדת עמו אפילו לאחר מיחה. אמר רב מתנה האומר אם מתה אשתו אל תקברוה מנכסיו שומעין לו מאי שנא כי אמר דנפלו להו נכסי קמי יחמי כי לא אמר נמי נכסי קמי יחמי רמו אלא אם מת הוא אל תהברוהן מנכסיו אין שומטין לו לא כל הימכו שיטשיר את בניו ויפיל עלמו על הליבור . (שם מפי) הבא על אשח איש כיון שנכנסה לרשות הבעל לנשוחין אף על פי שלא נבעלה הרי זו בחנק נכנסה לרשות בעל בעלמא ש"מ. (שם ע"ב) א"ר אילעא א"ר שמעון בן לקים משום רבי חנינא באושא החקינו שיהא אדם זן בניו ובנוחיו קטנים הלכחא כווחיה או לא ח"ש כי הוו אתו להמיה דרב יהודה אמר להו יארור ילדה ואבני (נ"א מחא) מינה שריא כי הוו אתו לקמיה דרב חסדא אמר להו כפן ליה אסיתא בליבורא וניקום עלה ונימא עורבא בעי בניה וההוא גברא לא בעי בניה כי הוו אחו לקמיה דרבא א"ל כיחא לך דליחזנו בכי מלדקה ולא אמרן אלא דלא אמיד אכל אמיד אכפינן ליה על כרחיה. א"ר אילעא א"ר שמעון בן לקים באושא החקינו הכוחב כל נכסיו לבניו הוא ואשתו כיזוכין מהם מתקיף לה רבי זירא ואיחימא ר' שמואל בר נחמני גדולה מזן אמרו אלמנחו ניזונים מנכסיו הוא ואשחו מיבעית דשלח רבין בחיגרחיה מי שמח והניח חלמנה ובח אלמנחו ניזונים מנכסיו נשאת הבת אלמנחו ניזונים מנכסיו מחם הבת א"ר יהודה בן אחוחו של ר' יוסי ברבי חנינא על. ידי היה מעשה ואמרו אלמנחו ניזונית מנכסיו הוא ואשתו מיבעיא מהו דחימא החם הוא דליכא איניש דערת אבל הכא נערח לדידיה ולדידיה המ"ל. הלכחא כווחיה או לא ח"ש דרבי חנינא ור' יונחן הוו יחבי אחא ההוא גברא גחין ונשקים לרבי יונחן אכרעים א"ל רבי חנינא מאי האי א"ל כותב נכסיו לבניו הוה ועשיחינהו וזנוה אי אמרת בשלמא לאו דינא משום הכי בעי עשויינהו אלא אי אמרת דינא עשויינהו למה לי אלמא ליח הלכחא כמאן דאמר הוא ואשחו ניזונין מהם דאי הוה הוא ואשחו ניזונין מהם לא הוה מעשי להו ר' יונתן. והלכתא הכוחב כל נכסיו לבניו או לחתר לא סוא ולא אשחו ניזונין מסם. ^{מר} ואמר רבי אילעא באובא החקינו המבובו אל יבובו יחר מחומש אע"ג דלים כלכהא כווחים בהני חרין בהמכזכז הלכחא כווחיה דקאמרינן תניא כמי הכי המכוכו אל יכובו יחר מחומש ומעשה באחר שכיקש לכזבז יחר מחומש ומכו ר' ישבב ולא הניחו חביריו ומכו ר' עקיבת וחיכת דחמרי ר' עקיבת ולח הניחו חביריו ומכן ר' ישלב (שם סו:) והני מילי מחיים שמא ירד מוכסיו אבל לאחר מיחם ליח לן כה . ותו קא מקשינן לה אדמר עוקבא דמליאת האשה וקא אמרינן היבי עביד הכי והאמר מר המבזבו שמואל משים רבי אלעזר בן שמוע מנה מאחים מן האירוסין ותוספת מן הנשוחין וחכמים אומרים אחד זה ואחד זה מן הנשואין והלכחא אחד זה ואחד זה מן הנשואין. (שם מוי) ת"ר וטנשו זה ממון ויסרו אוחו זה מלקות בשלמא וענשו זה ממון דכחיב וענשו אוחו מאם כסף אלא ויסרו זו מלקות מנלן א"ר אבהו למדנו ויסרו מן ויסרו ויסרו מן כן ובן מבן והיה אם בן הכוח הרשע. (ערכין שוי) המוליא שם רע להקל ולהחמיר כילד אחד שהוליא שם רע על גדולה שבכהונה ועל קטנה שבישראל נותן מאה סלט נמלא האומר בפיו חמור מן העובה מעשה ואמר רבה אמר קרא כי הוליא שם רע על שם רע שהוליא. (כחוכות מוי) חניא כילד הולאת שם רע בא לבים דין ואמר איש פלוני לא מלאחי לבחו בחולים אם יש עדים שוינתה חחחיו בסקילה (שם יא:) זינחה מעיקרא אין לה כלים נמלאת מוכת עץ יש לה כחובה מנה נמלא שם רע שאינו שם רע הוא לוקה ונותן מאה סלע בין בעל ובין לא בעל ר' אליעזר בן יעקב אומר אין דברים הללו אמורים אלא בשבעל ומסקנא (שם מו:) שלח רב כהנא משמיה דרבי יוחנן אינו חייב עד שיבעול כדרכה ויוליא שם רע בכדרכה . (שם מוג) ת"ד שארה אלו מזונות וכן הוא אומר ואשר אכלו שאר עמי כסוחה כמשמעה עונחה זה עונה האמורה בחורם וכן כוא אומר אם תענה את בנותי ר' אליעזר אומר שארם זו עונה האמורה בחורה שנאמר איש איש אל כל שאר בשרו וגו' כסוחה כמשמעה עונחה אלו מזונוח וכן הוא אומר ויעקר וירעיבך וגו' (שם מחי) רבי אליעזר בן יעקב אומר שארה כסוחה לפים שארה חן כסוחה שלא יחן לה חדשים בימות החמה ושחקים בימות הגשמים כסוחה ועונחה לפי מא עונחה חן כסוחה שלא יחן של ילדה לזקינה ושל זקינה לילדה חני רב יוסף שארה זה קירוב בשר שלא ינהג בה מנהג פרסיים שמשמשין מטוחיהן בלבושיהן. מסייעא ליה לרב סוכא דאמר רב סוכא האומר אי איפשי אלא אני בבנדי והיא בבנדה יוליא ויחן כחובה. (שם מו:) האב זכאי בבתו בקידושיה בכסף בשטר ובביאה וזכאי במליאתם ובמטשה ידיה ובהפרח נדריה ומקבל אח גיטה ואינו אוכל פירוח בחיים נשאח יחר עליו הבעל שהוא אוכל סירוח בחייה וחייב במזוכותים ובפרקונה ובקבורתה ר' יהודה אומר אפילו עני שבישראל לא יפחוח משני חלילים ומקוננח. בכסף מנלן אמר רב אמר קרא וילאה חנם אין כסף אין כסף לאדון זה אכל יש כסף לאדון אחר ומנו אביה שטר וביאה דכחיב והיחה ואיחקוש הוויות להדדי (שם מזי) זכאי במליאחה דלא חיהוי ליה איבה. מעשה ידיה דאמר רב הונא אמר רב מנין שמעשה ידיה לאב שנא' וכי ימכר איש את בחו לאמה מה אמה מעשה ידיה לרבה אף בת מעשה ידיה לאכיה . בהפרח נדריה דכחיב בנטוריה ביח אביה. ומקבל אח גיטה דכחיב וילאה והיחה ואיחקש יליאה להוויה והלי עילי דלא אינסיבא דעדיין ברשוחיה קיימא (שם מג:) אבל אינסיבא כיון דנשאת אין לאביה רשוח בה . ואינו אוכל פירות בחייה כגון היכא דמית אמה בחיי אביה והדר נפלו לה נכסי מבית אמה בעל לא ירים לה דאמר מר אין הבעל יורש אם אשחו בקבר וירות לה ברתה כי ליח ליה [בני] וליח ליה לאכול פירוח בחייה נשאח יחר עליו הבעל שהוא אוכל פירוח בחייה וחייב במזונוחים ובפרקונה ובקבורחה כ' יהודה אומר אפי' עני שבישראל לא יפחות משני חלילים ומקוננת. (שם מחי) אמר רב חסדא אמר מר עוקבא הלכה כר' יהודה ואמר רב

עב 143

י הלכות כתובות

כמחל שיעבודו טעמא דנמחל שיעבודו אבל מיחזי כשיחרא לא חיישינן והלכחא כרב ביבי בר אביי דהיכא דמיחייב שבועה בבית דין ואמר בעל דין לישתבע במאחיה דינא הוא דהזיל בהדיה או בהדי שליחיה ומשחכע במאחיה. בעל חוב ויורש שקדם אחד מהם והחזיק במעלעלין הרי זה זריז ונשבר. מי שילא הוא ואביו למדינת הים מת הכן או מח האב לעולם כנסים בחוקת זקן. (שם סס:) ססות גברת דתפחיד שב מרגניחת כי לירן בשדינת גבי מיחשת בר ברים דר' יהושע בן לווי שכיב רבי מיאשא ולא פקיד אחו לקמיה דרבי אמי אמר להו חדא דידענא ביה בר' מייאשא דלא אמיד ועוד הא קא יהיב סימנא ולא אמרן אלא דלא רגיל דעייל ונפיק לביחיה אבל רגיל דעייל ונפיק אימר אינים אחרינא אפקיד ומחוא חוא. ההוא גברא דאפקיד מטכשא גבי רב דימי אחום דרב ספרא שכיב רב דימי ולא פקיד אחא לקמים דרבי אבא אמר לים חדא דידענא בים ברב דימי דלא אמיד ועוד הא קיהיב סימנא ולא אמרן אלא דלא רגיל דעייל ונפיק . אבל רגיל דעייל ונפיק אימר אינים אחרינא אפקיד ומחזא חזא הסוא דאמר להו נכסיי לעוביא שכיב אתא עוביא א"ר יוחכן כבר בא עוביא אמר לעוביא ואחא רב עוביא לעוביא אמר לרב טוביא לא אמר ואי גיים ביה הא גיים בי' באו שני טוביים שכן וחלמיד חכם ת"ח קודם קרוב וחלמיד חכם ת"ח קודם . איבעיא להו שכן וקרוב מאי ח"ש טוב שכן קרוב מאח רחוק שניהם שכנים שניהם קרובים שניהם חלמידי חכיונים שודא דדייני. בי חיחתא דחית לה זוזי ובעיא לאברוחינהו מגברא נכחוב לה מקמי דמקדש לה שטרא וליחן לה והכי כחיב לה על מנת שאין לי רשות בהן ולא דין ודברים. ואי דחלא דילמא שמיט ואכיל להו מינה וליח ליה נכסי תכתבינון למאן דניחא לה במתנה (פס עםי) והכי כתבא בשטרא הרי הן לך במחנה מהיום לכשחני רולה דחמור רבנן דכי החי גווכא קני עד הסוא יומא דבעיא להו מיניה . (שם פוי) אמר שמואל המוכר שער לחבירו וחזר ומחלו מחול ואפילו יורש מוחל (ב"ב קמו:) ומודה שמואל שאם נחנו במחנח שכיב מרע שחין יכול למחול (כתובות פוי) אמר רב הונא בריה דרב יהושע ואי פקח הוא מקרקים ליה זוזי וכחיב ליה שטרא בשמיה . אתר אמימר מאן דדאין דינא דגרמי מגבי ביה שטרא מעליא ומאן דלא ראין מגבי ביה דמי ניירא בעלמא הוה עובדא ואכפייה רפרם לרב אשי ואגבי בי׳ ככשורא לללמי (שם סס:) ומודה שמואל במכנסת שטר חוב נבעלה וחזרה ומחלחו שאינו מחול מפני שידו כידה . קריבחיה דרב נחמן זבינחיה לכחובחה בטובת סנאם אתו יורשים קא תבעי לם לברתם אתר לסו רב נחמן ליכא דלנסבה עלה להא דחיזיל וחחלה לכחובתה דאימה לגבי אבוה וחהדר וחירחיה מיניה שמעא אזלא עבדת אחר רב נחמן עשינו עלמנו כערכי הדיינין ומעיהרת מאי סבר ומנשרך לא תחעלם. הפוגמת כתונתה וכו'. (שם סתי) חנן וכן היחומין לא יפרטו אלא בשבועה יחומים ממאן אי נימא מלוה השתא אבוהון שקיל כלא שבועה אינהו בשבועה הכי קאמר וכן היחומים מן היחומים לא יפרעו אלא בשבועה . אמר רבי זריקא אמר רב יסודה לא שמו אלא שאמרו יחומים אמר לנו אבא לויתי ופרעתי חבל אמרו אמר לנו אבא לא לויתי אף בשבועה לא יפרעו. מחקיף לה רבה אדרבה כל האומר לא לויחי כאומר לא פרעתי דמי אלא אי אחמר הכי אחמר א"ר זריקא אמר רב יהודה לא שנו אלא שאמרו יתומים

גדולות

אזל רב טכן לקטים דמר טיקבא א"ל חזי מר נחמן חקלאם . אמר רבי יוחנן שטר שלום בו ופרטו אינו חוזר ולוה בו שכבר היכי מקרע שערי דאינשי א"ל אימא לי איום גופא דעובדא היכי הוה אמר ליה הכי הוה מעשה אמר ליה שער מברחת האמרת הכי אמר רב נהילאי בר אידי אמר שמואל אני מוראי הוראה ואם יבוא שטר מברחת לידי אקרענו. אמר לים רבא לרב נחמן שעמא מאי אמר לים לא שביק איניש נפשים ויהיב לאחריני אחר ליה הני נוילי לאחריני הא לברחה יהבה אפילו הכי במקום ברחה נפשה עדיפא לה (שם פ"ב) בה חניא ולד בהמח מלוג לבעל ולד שפחח מלוג לאשה חנניה אומר עשו ולד שפחת מלוג כולד בהמת מליג אמר רב הונא בר חייא אמר שמואל הלכה כחננים אמר רבה מודה חנניה שאם נחגרשה ניתוח דמים ומטלחן מפני שכח כיח אכיה. (שם נדי) אלמנה רב אמר שמין כל מה שעליה. כלחא דבי בר אלישיב הום קא מבעה כזובתה מיחמי הום קממעיא להו לבי דינא אמרו לה לבוש וכשיי דזילא בן מלחא דחזלון סכי לבשחינסו לכולסו מאגא אחו לקמים דרבינא אמר לסו הלכחא כרב דאמר שמין כל מה שעליה . (שם ס:) ושלכחא בעל שמכר קרקע לפירוח לא עשה ולא כלום מאי טעמא אביי אמר חיישינו שמא תכסוף רבא אמר משום רוח ביתא מאי בינייהו איכא בינייהו ארעא דמקרבא למאא אי נמי בעל ארי׳ הוא אי כמי זוזי וקא עביד בהו עסקא (שם סי) אבימי בריה דרבי אבהו הוו מסקי ביה זוזי בי חואאי שדרינהו ביד רב חמא בריה דרבה בר אנוה אזל פרעינהו אמר להו הבו לי שערא אמרי לים הני סעראי נינהו אתא לקמיה דרבי אבהו אמר לים מינו דאי בעאי אמרי לא היי דברים מעולם יכלו למימר סטראי נינהו לענין שלומי שליח מאי אמר רב אשי חזיכן אי אינר ליה שקול שעדא והב זווי משלם הב זווי ושקול שטרא לא משלם ולא היא בין כך ובין כך משלם דאמר ליה לשליחא לחקוני שדרחיך ולא לשווחי . ההיא איחחא דאפקידו גבה מלוגא דשטרי אחו יורשין קא חבעי ליה מינה אמרה להו מחיים חפישנא ליה אחאי לקמיה דרב נחמן אמר לה אית ליך סהדי דחבעוה מינך מחיים ולא יהביתום נסלייםו אמרם לים לא אמר לה אי הכי לאחר מיתה תפישת ותפישה דלאחר מיתה ולא כלום היא. ^{נו} ההיא איתתא דאיחייבא שבועה בי דינא דרבא אמרה ליה בת רב חסדא ידענא בה דחשידא אשכועתא אפכה רבא אשכנגדה זימנין הוו יחבין רב פפא ורב אדא בר מחנה קמיה אחא הסוח בערת לקמים חמר לים רב פפח ידענת בים דפריעת סוא א"ל איכא איניש אחרינא בסדי מר אמר לים רב אדא בר מתנה ולא ליהוי רב פפא כבת רב חסדא אמר ליה ההיא קים לי בנוה. א"ר פפא השחא דאמרת הים לי בי' מילחא סיא כגוו אבא מר ברי דקים לי בגוים קרענא שטרא אפומיה קרעגא סלקא דעשך אלא מרענא שטרא אפומיה. ההיא איחחא דאיחייבא שבועט בי דינא דרב ביבי בר אביי אמר לה בעל דין תיחי וחשתבע לי במחא אמרה להו כחובו לי זכותא דכי משתבענא יהכי לי אמר להו רב ביבי בר אביי כתבו לה אמר רב פפא משום דאתו מחולאי אמרי מילי מוליאחא והאמר רבא האי אשרחא דדייני דליכתבה מקמי דליהוו סהדי אחחימת ידייהו פסילא אלמא מחזי כשיקרא וליתא לדרב פפא מדרב נחמן דאמר רב נחמן אומר היה רבי מאיר אפילו מלאו באשפה וחחמו ונחנו לה כשר ועד כאן לא פליגי רבכן עליה דרבי מאיר אלא בגיעי נשים דבעיכן כתיבם לשמה אבל בשאר שטרות מודו ליה דאמר רבי אסי

גה כסול לעיל דף ס"ו: נו ע"ל דף קס"ו: נו כסול לקמן דף ק"ח:

179 3

ושאין מכירין יעשו בהן לורכי ליבור מאי ליל אמר רב חסדא -בורות ביחין ומערום לא קשיא כאן קודם חקנם וכאן לאחר חקנם . והשחת דאמר רב נחמן כאן בגזילה קיימת כאן בגזילה שאינם קיימת הכא נמי כאן בגזילה קיימת כאן בגזילה שאינם קיימת כרי אבנט דגזילם קיימת דמי אבנט . (שם נהי) וכל היכא דנזילה קיימח לא עבוד רבנן חקנחא והרי מרוש דגזילם קיימם וחקן על מריש הגזול שבנאו כבירה שיעול אח דמיו מפני חקנח השבים טעמא דמפני חקנח השבים כא לאו סכי הדר בעינים סחם נמי כיון דאיכא פסידא דכילם שויום רבנן כגזילם שאינם קיימת. (שם או:) גזל בחמם והזהינה עבדים והזהינו משלם כשעת הגזילה ר' מאיר הומר בעבדים אומר לו הרי שלך לפניך גזל מטבע ונסדק פירות והרקיבו יין וסחמין משלם כשעת הגזילה מעבע ונפסל תרומה ונעמאת חמץ ועבר עליו הפסח ובהמה ונעבדה בה עבירה או שנפסלה מעל גבי המזבח או שהיחה יוצא ליסקל חומר לו סרי שלך לפניך אמר רב פפא לא סוקינם ממש אלא אפילו כחשם והא אנן הזקינה חנן כא קא משמע לן כחשם דומיא דהזקינה דלא סדרא ברי'. א"ל מר קשישא בריא דרב חסדא לרב אשי הכי אמריגן משמיה דרבי יוחגן אפי׳ גוב טלה ונעשה איל עגל ונעשה שור נעשה שינוי בידו וקנאו א"ל לא מחליף גברי ההיא משמיה דר' אילעא איתמר דא"ר אילעא גוב עלה וועשה איל עגל וועשה שור ועשה שינוי בידו וקנאו טבח ומכר שלו הוא טובח שלו הוא מוכר ר"מ אומר בעבדים אומר לו הרי שלך לפניך א"ר חנינא בר אבימי הלכה כר"מ ורב שביק רבנן ועביד כר"מ אמרי משום דברייתא איפכא תניא ורב שביק מתניחין ועביד כברייתא אלא רב גמריה גמיר והכי קא"ל למאי דאפכיחו וחניתו הלכם כרבי מאיר. (שם מי) אחתר התלום את חבירן על התעבע ונפסל המטבע אמר רב נוחן לו מטבע היולא באוחה שעם ושמואל אמר יכול לומר לו לך וסוליאו במישן אמר רב נחמן מסחברא מילחא דשמואל דאיח ליה אורחא למישן אבל ליח ליה אורחא למישן לא. (שם פ"ב) בעא מיניה רבא מרב חסדא המלוה את חבירו על המעבע והוסיפו עליו מהו אמר לו נותן לו מטבע היולא באותה שעה ואפילו כחרטא א"ל אין ואפילו כנפיא א"ל אין והא קא זילי פירי אלא אמר רב אשי חזיכן אי מחמח חרעא זול לא מנכי ליה ואי מחמח טיבעא זול מנכי לים והא קא שבח לענין נסכא (שם זמי) אלא כי הא דרב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע שעור בזוזי דאגרדמים טייעא עד עשרם בחמניא וככי אסיקו רבנן בחראי בסיומא דמחיבחא כסיומא דרב סוגא ברים דרבי יהושט אמר רבא השורף שטרוחיו של חבירו פטור מאי טעמא דא"ל ניירא בעלמת קלחי מינך. מחקיף לה רמי בר חמת היכי דמי תי איכא עדים דידעי מאי דכוה כחב בים בשטרא ליכתבו ליה שטרא אחרינא ואי דליכא עדים אנן מנא ידעינן אמר רבא חהא במאמינו. (שם פ"ב) אמר אמימר האי מאן דדאין דינא דגרמי מנבי בים כבטרא מטליא ומאן דלא דאין דינא דגרמי מגבי ביה דמי ניירא בעלמא הוה עוכדא וכפייה רפרם לרב אשי ואגבי ביה ככשורא לללמא. נחן לאומנין לחקן וקלקלו חייבין לשלם נתן לחרש שידה חיבה ומגדל לחקן והלהל חייב לשלם הבנאי שקיבל עליו את הכוחל לסחרו ושבר את האבנים או הזיק חייב לשלם היה סוחר מלד זם ונפל מלך אחר פעור לשלם אם מחמת המכה חייב. אמר רב אשי לא שנו אלא שנחן לחרש שידם חיכם ומגדל לנעץ כהן מסמר ונטץ בהן ושברן אבל נחן עלים לחרש לעשות מהן שילס

ור' יוחגן אמרי פטור אוקי ממונא בחזקת מריה. אתמר נמי אמר ר' חייא בר אבא א"ר יוחנן מנס לי בידך וכלם אומר איני יודע חייב בכא לנאח ידי שמים . (שם קיםי) גזלן אימחי מותר ליסנות ממנו רב אמר עד שיכא רוב משלו ושמואל אמר אפי' מיעוט אורי ליה רב יהודה לאדא דיאלא כמאן דאמר אפי' מיעוט משלו. ממון מסור רב הונא ורב יהודה חד אמר מוחר לחכדו ביד וחד אמר אסור לאבדו ביד מאן דאמר מוסר לא יהא ממונו חמור מגיפו מאן דאמר אסור יכין רשע וילבש לדיק אפשר דופית מיניה זרע כשר . א"ר יוחנו כל הנוזל אח חבירו אפילו בום פרוטה כאלו נועל נשמחו שנא' כן ארחות כל בולע בלע את נפש בעליו יקח. רבינא איקלע למחווא אחייאן הנך נשי כיפי וכבלי שדיאן קמים קבלינהו מנייהו א"ל רבא חוספאה לרבינא והחניא גבאי לדקה לוקחין מהן דבר מועט אבל לא דבר מרובה א"ל הני דבני מחווא כדבר מועט הוא. (שם ש"ב) ח"ר מפסגי אילנות מפסגי גפנים מנקפי חגא מנקשי זרעים ועודרי ירקות בזמן שבעל הביח מקפיד עליהן הרי אלו של בעל הביח אין בעל הביח מהפיד עליהן הרי אלו שלו . אמר רב יהודה כשוח וחזיו אין כהן משים נזל ובאחרא דקפדי יש בהן משום גזל אמר רבינא והני בני מחא מחסיא אחרא דקפדי הוא. (שם ננו) הגוזל עלים ועשאן כלים למר ועשאן בגד משלם כשעח הנזילה נזל פרה מעוברת וילדה רחל טעונה וגזוה משלם דמי פרה תעומדת לילד ודמי רחל הטעונה ליגזו גזל פרה ונחעברה הללו וילדה רחל ונטענה אללו וגווה משלם כשעת הגוילה וכל הגזלנין משלמין כשעת הגזילה (שם סזי) אמר רב הסדא א"ר יוחנן מנין לבינוי מעשה בהוא הונה שנאמר והשיב את הגזילה אשר גזל אם כעין שנזל יחזיר ואי לא דמים בעלמא הוא דבעי לשלומי והאי מיבעי׳ ליה על גזל שלו מוסיף חומש ואין מוסיף חומש על גזל אביו א"כ ליכחוב קרא גזילו מאי הגזילה ש"מ תרתי. היכא דאמרי אמר רב חסדא א"ר יוחנן מנין לשינוי שאינו קינה שנא' והשיב את הגזילה נוכל מקים והכחיב אשר גזל הסוא מיבעי' ליה על גזילו שלו מוסיף חומש ואין מוסיף חומש על גזל אביו . אמר עולא מנין ליאוש שאינו קונה שנאמר והבאחם גזול את הפסח ואת החולה גזול דומיא דפסח מה פסח דלית ליה חקנחת כלל אף גזול נמי ליח ליה חקנחת כלל ולא שנא לפני יאוש ולא שנא לאחר יאוש. (שם פ"ב) רבא אמר מהכא הרבנו ולא הגזול אימת אי נימא לפני יאוש פשיטא למה לי קרא אלא לאו לאחר יאוש וש"מ יאיש לא קני והא רבא דאמר דגזל קרבן חברים איבעים אימא הדר ביה איבעים אימא חדא מנייהו רב פפא אמרה. (שם טפי) אתמר אמר ר"א כדרך בתקנו משיכה בלקוחות כך תקנו משיכה בשומרים וכבם בקרקע נקנית בכסף בשער ובחוקה כך שכירוח נקנית בכסף בשער ובחוקה שכירוח דמאי אי נימא דמעלעלי מעלעלי בני שערא נינהו אמר רב חסדא שכירות קרקע. (שם לד:) חיר הגולנין ומלוי ריביות שהחזירו אין מקבלין מהם וכל המקבל מהם אין רוח חכמים נוחם הימנו א"ר יוחנן בימי רבי נשכיח משנה זו דחנן מעשה באדם א' שבקש לעשות חשובה אמרם לו אשחו ריקה אם אחה עושה חבובה אפילו אבנעך אינו שלך ונמנע אוחו האיש ולא עשה חשובה באוחה בעה אמרו כגולנין ומלוי ריביות שסחזירו אין מקבלין מהם וכל המקבל מהן אין רוח חכמים נוחה הימנו. מיחיבי הרועים והגבחין והמוכסין השובחם קשה ומחזירין למכירין מחזירין ואין מקבלין מהם וכי מאחר שאין מקבלין מהם למם מחזירין לנחת ידי שמים אי הכי אמאי חשובחן קשה ועוד אימא סיפא

נדולות

בבא קמא

הלכות

180

לו את הקרן ולא נחן לו את החומש מחל לו על הקרן ולא מחל לו על החומש מחל לו על זה ועל זה חוץ מפחום משוה פרועה בקרן הימו לריך לילך אחריו ואמריטן עלה (שם קסי) המר רב פפח לח שנו חלח שחין גזילה קיימת חבל גזילה קיימת לרוך לילך אחריו חיישינן שמא חיקר אלמא אף ע"ג דמעיקרא לא כוב בים שום פרועה כיון דלבסוף איקר ברשותא דמריה קיימא ומיחייב לאסדורה דאפילו ללישנא בו במרא דרב פפא דאמר לא חימא הני מילי באין מילה קיימת אבל גזילה קיימת לשמא חיקר לא חיישינן ואפילו רב פפא לא קאמר אלא לא חיישינן לשמא חיקר כא ודאי איקר חיישיגן . והיכא דגזל מידי מחבריה דמעיקרא הוה בוה פרוטה ולבסוף זל מיחייב לאהדורי ליה דאמר רבא גזל שלש אגודות בשלש פרוטות והוזלו וטמדו על שתים והחזיר לו בחים הייב להחזיר לו אחת וחנא חוגא גזל חמץ ועבר טליו הפסח אומר לו הרי שלך לפניך טטמא דהיתיה בעינים חבל ליחים בעינים משלם השלומי מעלי׳ הלמח הע"ג דהשחח לאו ממונא סוא כיון דמשיקרא ממונא הוה בעי שלומי הכא כמי כיון דלא שויא פרוטה ומעיתרא הוה שויא פרוטה מיהייב להכדורים. והיכא דגזל מידי מחבריה דשוי פרועה והסדר נים פלגים מיחייב להסדורי לים פלגא אחרינא דבשי רבא גזל בהי אגודום בפרועה והחזיר לו אחם מהן מהו בחר דבעי הדר פבעה גזילה אין כאן הבנה אין כאן אלא מלוח הבבה אין כאן אלמא עד דמהדר לים לכולים לא קיים ליה מלות השבה . (שם כהי) ואמר רבא האי מאן דגזל הביהא דחמרא מהבריה משיכרא היה שויא זואל ולסוף הויא שויא ארבעה זוזי שחייה או הברה משלם ארבעה זוזי מהי טעמח כיון דהי לה הברא והי לה בתיים כוה הדרה למרה כיותרא אבחכה כמאן דהא נזל הבהא דמי ודאי איהבר ממינא משלם אוני השהא לא קא עכיד מעשה והא לא גזיל אמאי קא מחייב ליה מד אמינה קמא גזילה קמא עווא הוה בייא: (שם פדי) (דף צא) ההוא חמרא דקעע ידא דינוקא אהא לוןמים דרב פפא בר במואל אמר להו זינו בייננו לים ארבטה דברים א"ל רבי אבא והא המבה תנן איל לבר ממוקים קאמינא ה"ל וכא המור כבור ובור אינו מבלם אלא מק אמר ליה זילו הבו ליה פלנא ניזרא והא בעבדא בעי משיימים אמר לים אנא נמי בעבדא האמינא אמר להו אבוה דינוקא לא ניחא לי דביימיחון ליה כעבדה דוילה בי מילחא המנדו ליה והא קא מחייבת ליה לימקא לכי נדיל מפייסנא לים מדילי. בל ססום חודתם דלם ידם דינוקת החו לקמים דרבה המר לכו זילו ביימום כעבדה במה הוי שוי וכמה פחים אמרי נים רבנן לרבא והא מר סוא דאמר אדם באדם ואדם בבור אין גובין אותו בכבל אמר להו דאי חפם הא אמינא למימרא דהט"נ דהין נובין אוחו בבבל אי תפם לא מפקינן מיניה וכן בקנסא וכן אדם באדם דחייב בחמשה דברים היכה דהפש לה מפקינן מיניה (בם פון) המבייש אם הסומה הייב מהניחין דלה כר' יהודה דתניא ל' יהודה אומר סומא אין לו כובח וכן היה רבי יהודה פוטרו מגלות וממלקום וממיהה ביה דין. תניח הידך ר'בח יוסי הומר כומח הין לו בובת וכן היה ר' יהודם פוטרו מכל מלוה שבתורה (שם פוי) אמר רב יהובע בריה דרב אידי מאי טעמא דר' יהודה דבתיב אלה המצות והחקים וגו' כל היכא דאיתיה במבפטים איתיה במלות היכא דלית ה במשפטים ליתיה במלוח אמר רב יוכף מריש הוה המינה מהן דחמר לי הלכה כרבי יהודה דחמר סומא

שידם חיבם ומגדל ושברן פטור מאי טפמא כד אומן קונה בשבת כלי ואין לו אלא דמי עלים בלבד. (שם נס:) המראם דינר לבולחני ונמלא רע חני חדא אם אומן פטור אם הדיוע חייב ותכיא אידך בין אומן בין הדיוע חייב אמר רב פפא הא דחניא אומן פטור כגון דוכו ואיסור דוא לריכי למילף כלל ואלא דנכו ואיסור במאי טעי טעו בסיכחא חדהי ההיא שעתא דנפיק מחוחי סיכחיה. ההיא איתחא דאחויא דיגרא לרבי חייא א"ל מעליא כוא לסוף אחויתיה ואמרו לה ביש הוא ולא קא נפיק אחאי לקמים דר' א"ל לר' חייא זיל חלפיה ניהלה וכחוב אפינקביך דין עכק ביש ולאו מבום דהלכהא היא אלא לפנים משורת הדין עבד בהדם והלכחא אומן פעור הדיוט חייב. (שם קני) רב כהנא יהב זוזי אכיהנא לכוף אייקר זבניה נהליה מריי דכיחנא אחא לקמיה דרב אמר מי איזיל אישקול זוואי א"ל אי קא מזכני לים אמרי לים דהאי כיחנא דכהנא הוא זיל בקול ואי לא לא חבקול רב לעעמיה דאמר רב עובין אמנה בפירוח ואין עושין אמנה בדמים (ג"מ ס"גי) ור' ינאי אמר מה לי הן ומה לי דמיהן והלכה כר' ינאי. (כ"ק קני) גזל אחד מחמשה ואינו יודע איזה מהן גזל וכל אחד ואחד אומר אוחי גזל מניח גזילה ביניהן ומכהלק דברי ר' ערפון ר' עקיבא אומר לא זו דרך מוליאתו מידי עבירה טד שישלם גזילה לכל אחד ואחד א"ר שמטון בן אלטזר לא נחלקו ר' ערפון ור' עקיבא על בלקח מקח מחמבת בני אדם ואינו יודע מאיזה מהן לקח וכל אחד ואחד אומר ממני לקח שמניח דמי מקח ביניהם ומסחלק [על מה נהלקו בנזל אהד מחמשה בני אדם ואינו יודע מאיזה מהן נזל בד' ערפון אומר מניח דמי גזילה ביניהם ומבחלק] ור' עקיבא אומר לא זו דרך מוליאחו מידי טבירה עד ביבלה גזילה לכל אחד וא' ומקשינן ואי בדאיבחבע מה לי לקח מה לי גזל ועוד מחיב רבא מעשה בחסיד אחד שלקח מקח משני בני אדם ולא היה יודע מאיזה מהן לתח ובא לפני רבי ערסון ואמר לו הנח דמי מקח ביניהם והבחלק ובא לפני ר' עקובא אמר לו אין לך סקנה עד שחבלם לכל אחד ואחד דמי מקחו ומבנינן לפולם רבי ערפון היא ומודה רבי ערפון היכא דהיבתבע והודה דכתיב לחפר הוא לו יתננו ביום חבמתו ומה; דגול מידי מחבריה בליר מבוה פרוטה לחו גזל הוא ולא מיחייב לשלומי דקים להו לרבכן דפהות משוה פרוטה אהולי מחילי ישראל גבי הדדי ואי איכא איניש דקפיד וגא מחיל בעלה דעתו אצל כל אדם . ומאן דגול מידי מחבריה ואיתנים אי בעלי חיים כי אורחייהו ברבותא דגולן קיימני לענין אונבין ומיחייב לשלומי (שם פפי) והני מילי דאגנהיה אגבוהי אי נפיי דמשכיה ואפקיה מרשותא דמריה אבל היה מושכו ויולא ומת ברפיח בעלים פעור הגביהו או בהוליאו מרבוח בעלים ומח חייב. כה ומאן דנול ועבד חבובה מהדר ממונא למרים ומיכפר לים ואי מים לים נגזל מהדר ממונא ליורביו ימיכפר ליה וכי מהדר ליה לההוא נגזל מחבעי ליה לאחולי גביה כי סיכי דלא נחמנע מלמעבד השובה והא יאחר הקנה . (שם קנ:) הנחל אם חבירו ונשבע לו יוליכנו אחריו אפי׳ למדי נשבע לו אין לא בשבע לו לא מני מחניחין לא ר' ערפין ולא ר' עקיבה דחנית גזל אחד מחמשה בני אדם ואינו יודע מאיזה מהן נזל וכל אחד ואחד אומר אוחי גזל מניח גזילה ביניהם ומסחלק דברי כ' ערפון כ' עקיבה אומר לא זי דרך מוליהחו מידי עבירה עד שישלם גזילה לכל אחד ואחד נא יחן לא לבנו ולא לשלוחו אבל נותן לשליח בית דין ואם מת יחזיר ליורשיו נתן

220

ותף על פי שלא פירש לו את השבת הכיר גה שאינה שלו ולקחם מעות יש לו שבח אין לו ואחריות טעות סופר הוא בין בשערי הלוחה ובין בשערי מקח וממכר. (ג'ב קספ:) ספית תחחת דיסבם לים זמי לספות גברת למזבן לה תרעת אול זכן לה שלא באחריות אתאי להמיה דרב נחמן אחר לים שליחה לחקוני שדרחיך ולה לעוותי חלה זיל הח זיכנם מינה שלא באחריות וזכנה ניהלה באחריות. (שניעית פ"י) חנן החם שערי חוב המוקדמין פכולין והמאוחרין כשרין. (כ"ב המבי) אמר להו רבא בר רב שילא להנהו דכתבי שערי אקנייחא כי כתביהו שערי אקנייחא אי ידעיתו זמניה כחבו בזמנים ואי לא כחבו יומא דקיימחו בים מאי טעמא דמיחזי כשיתרת . חמר להו רב להפריה וכן חמר להו רב הונח לספרים כי יחביחו בשילי כחבו בשילי ואף על גב דמסירו לכן מילי בהיני כי יחביתו בהיני כחביתו בהיני ואף על גב דמבירי לכן מילי בבילי מחי טעמח מבום דמיחזי כשיחרת. אמר רבא האי מאן דנקיט שטרא בר מאה ואמר שוויה כיהלי חרין בכי חמשין חמשין לא משויכן ליה מאי טעמא עבדו רבנן מלחא דניחא ליה למלוה וניחא ליה ללוה ניחא ליה ללום דליפנום שערים ניחא ליה למלוה כדי שיכוף לפרעו וכן נמי דנקיע חרי שערי בני חמשין המשין והמר שוים ניהלי הד בר מאה לא משוינן לים מאי טעמא עבדו רבנן מלחא דניחא לים ללוה כדי שלא יכוף לפורעו וניחא לים למלום דלא ליפנום שערים. אמר רב אשי (שי הלכך) כאי מאן דנקיע חד בערא בר מאם ואמר שווים ניסלי חד בר חמשין לח משוים ליה דאמרים האי מיפרע פרעיה ואמר לים הב לי שערי ואמר לים אירכם לי וכחב לים שובר בר מאה ומפיק ליה להאי בר חמשין וגבי ביה ואמר ליה הני דהדרת יזיפת מיני השחת. שנים שהיו בעיר שם אחד יוסף כן במטון ובם שני יוסף כן שמטון אין יכולין להוליא בער חוב זה על זה ולא אחר יכול להוליא עליהם בער חוב נמלא לאחד בין בטרותיו שטרו של יוסף בן במטון פרוע שמרוח בניהם פרועין כילד יעשו ישלשו ואם היו משלשין יכחבו סימן ואם היו בסימנין יכחבו כהן (פס קנ:) חנא ואם בניהם כהנים יכחבו דורוח . (שם קפני) שכיב מרע שכחב כל נכסיו לאחרים לא עשה כלום אלא אם כן שייר קרקע כל שהוא "ו ולאו קרקע דוקא אלא שייר כל שהיא דוקא. יח הכוחב כל נכסיו לעבדו יצא לחירות שייר כל שהו לא יצא דאמרים האי דשייר דמיו הוא. הכוחב כל נכסיו לאשחו לא עבאה אלא אפוטרופא בא שייר כל שהו ומת מחנחו קיימת ואף על גב דלא קנו מיניה דמלוה מחמת מיחה לא בעי קנין ודוקא דמים אבל לא מיח אף על גב דקנו מיניה וקם הדר בכל דעבד. הכוחב כל נכסיו לבניו וכחב לאפחו קרקע או, מטלטלי כל שהוא בפניה ושחקה איבדה כתובתה ואי לווחה הא לווחה. המברחת נכביה מבעלה מקמי דתיהוי ליה כל נכסיה לא עשחה ולא כלוש ואם שיירה כל שהו שפיר דמי דעבדת. (ב"מ קהי) אמר רבא חרי עסקי וחד שערא פשידא דלוה כגון דיהב ליה אלפא זוזי בעסקא בחרי זמני וכחב להו בחד בערא חד עסקא דחמש מאה רווח מאחן וחד עסקא דחמש מאה עכד זיאנא מאחן פסידא דלום דאמר לים מלום האי חד עסקא סוא דהא בחד בערא כחיב ואחי רווחא וקאים במקום זיאנא. ואמר רבא חד עסקא וחרי שערי פסידא דמנום לו (שם פוו) אמר רבא הלכחא יש לו מטות ויש לו שבח כגון דיהב ליה אלפא זוזי בעסקא וכתב עליה חרי שערי

שיבא מוכר עמו והלוקח נוחן שכר פשיעא לא לריכם במוכר שדהו מפני רעתה אין כוחבין שטרי אירוסין ונישואין אלא מדעת שניהם והחתן נותן שכר פשיטא לא לריכא ואפילו לורבת מרבט דניחת להו להריכים. אין כותכין שטר הכלמת אלא מדעת שניסם והמקבל נותן שכר פשיעא לא לריכא. דאפילו בביירא דניחא ליה דליחעבד. אין כוחבין שערי בירורין אלא מדעח שניהם ושניהם נוחנין בכר מאי שערי בירורין הכא חרגימו שטרי טענחא ר' ירמיה אמר זה בורר לו אחד וזה בורר לו אחד. רבן שמעון בן גמליאל אומר שניהם כוחבין שנים לזה בפני עלמו ולזה בפני עלמו . נימא בכופין על מדח סדום המיפלני דמר סבר כופין ומר סבר אין כופין לא דכולי עלמא כופין והיינו טעמא דרבן שמעון כן גמליאל דאמר ליה לא ניחא לי דחהוי זכוחך גבי זכוחהי דדמית עלאי כאריא ארבא. מי שפרע מקלח הובו וכשליש את שטרו ואמר לו אם לא נחתי לך מכאן ועד יום פלוני חו לו שטרו הגיע זמן ולא נחן רבי יהודה אומר לא יתן רבי יוסי אומר יתן במאי קא מיפלגי רבי יהודה סבר אסמכחא לא הניא ורבי יוסי סבר אסמכחא הניא אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה אמר רב הלכה כרבי יוסי כי כום אחו לקמים דרבי אמי אמר להו וכי מאחר שרבי יוחנן מלמדנו פעם ראשונה ושניה הלכה כרבי יוסי אנו מה נעשה ^{שו} ולא היא אין הלכה כרבי יוסי. מי שנמחק בער חובו מעמיד עליו עדים וכא לביח דין ועובין לו קיומו כילד קיומו אנו פלוני ופלוני הוליא לפנינו פלוני בר פלוני שטר מחוק ביום פלוני ופלוני ופלוני עדיו. (שם ע"ב) ח"ר חיזהו קיומו אכו פלוכי ופלוכי ופלוכי אים פלוכי בן אים פלוכי בבית בער מחות לפנינו ביום פלוני ופלוני ופלוני עדיו חם כתוב בו והוזקקנו לעדוחן של עדים ונמצחת עדותן מכיונת גובה ואינו לריך להביא ראיה ואם לאו לריך להביא ראיה נקרע פסול נחקרע כשר נמחק או נטבעש אם היה רישומו כיכר כשר ואם לאו פסול. היכי דמי נקרע והיכי דמי נחקרע אמר רב יהודה אמר רב נקרע קרע של ביח דין נחקרע קרע שחינו של ביח דין היכי דמי קרע של ביח דין אמר רב יהודה אמר רב מקום העדים מקום הזמן ומקום החורף אביי אמר דקריע שחי וערב (חוספחא פי"א) נימוק או שחרקיב או שנעשה ככברה כשר. (שם קשח:) חנו רבנן מי שכא ואמר אבד שער חובי אע"פ שכאו עדים ואמרו אנחנו כחבנו וחחמנו ונחננו לו אין כוחבין לו שמר אחר במה. דברים אמורים בשערי הלואה אכל בשערי מקח וממבר כוחבין חוץ מאחריות שבו רבן שמעון בן גמליאל אומר אף בערי מקח וממכר אין כוחבין וכן היה רבן שמעון בן גמליאל אומר הנותן מחנה לחבירו בשטר והחזיר לו אח השער חזרה מחנחו וחלמים אומרים מתנחו היימת (שם קפפ:) אמר מר חוץ מאחריות שבו היכי כתבינו ליה אמר רב נחמן שטרא דנן דכתבנוהי לא למגבא ביה לא ממשעבדי ולא מבני חרי אלא דחיקום ארעא בידא דלוהח טעמא דכחב ליה הכי אבל כתיב ליה שטרא מטליא ולא כתיב ליה אחריות גבי. אמר רפרם זאת אומרת אחריות טעות סופר הוא רב אשי אמר לעולם אימא לך אחריות לאו עעות סופר הוא אלא מאי חוץ מאחריות שבו דלא כתב ליה אחריות. (ב"מ יד:) אתמר המוכר שדה לחבירו ונמלאת שאינה שלו רב אמר יש לו מעות ויש לו שבת ושמואל אמר מעות יש לו שבח חין

267

גדולות

הלכות דם

זלכות

טפלי הב לי דאיכול החם כדסמידא דפריר והא רבא איקלע לכי ריש גלוחא וטפלו ליה בר אווא ואמר אי לאו דחזימים לכי ריש גלוחא וטפלו ליה בר אווא ואמר אי לאו דחזימים הזיג כזוא חיוורא לא אכלי החם בחיוורחא בי דקריר הלכך * דלמידא בין אסמיק ובין לא אסמיק שרי דחיוורחא זיג שרי לא זיג אסיר דשאר קמחי אסמיק אסיר לא אסמיק שרי והא מליחא מאן דאסר אפילו פומה לחחת ומאן דשרי אפילו פומה לעיל והי מילי בישרא אבל כבדא לא דהאמר מר (חולין קיאי) משפד נמי כבדא עילוי בישרא אסיר ואי עבר ועבד שרי לכחחלה לא והלכחא מליחא שרי ואפילו פומה לעיל:

סליקו להו הלכות דם

םו הלכות אותו ואת בנו

אסיך למישחט חיותה וברה כחד יומה שנחמר ושור הו שה אותו ואת בנו לא תשחעו ביום אחד וכי אסיר בהמס (חולין שפ:) אבל חיה שפיר דמי ואף ע"ג דקיימא לן דחים בכלל בהמה להכי כחב רחמנא (מו"ב אמור ז') ושור חו שה בהמה אין חיה לא. והיכא דאישחחים חיוחא ומשחכת בגוה עוברת חיה ההות שרי למישחט בשעתיה (שם עדי) ולית בה משום אוחו ואת כנו. והיכא דאפים וולד לרישיה ואישחחיט אימיה (שם פחי) כמאן דאחיליד דמי ולריך לשהוייה חמנית יומי והדר שחיע ליה לקרבן והיכת דשחיע חיוחה (שנת קלהי) אסיר למישחש ולדם עד תמניה יומי ודוקה דלא כלו לו חדשיו אבל כלו לו חדשיו ביומים סוא דאסיר למישחטיה משום אותו ואת כנו אכל לאורתא שרי למישחטיה ודאי שחטיה לאימיה בליליא אסיר למישחט ברה למחר (חולין סני) דגמריכן ממטשה ברחשית דיום הולך חחר הלילה דכחיב ויהי ערב ויהי בקר יום אחד: (פסק) והיכא דשחטה גוי לאימים שרי למישחע ברה בחרה בשעתיה ולא חיישים משום איתו ואת בנו. אואי עבר ושחע אימא וברחא בחד יומא אימא שרי למיכלה בשעתא ברתה משהי לה עד לאורתא ואכלה לה אי במזיד שחטה לברחה מלקינן ליה ולאורחא שרי באכילה. והיכא דשחט קמא ולא אישתחיט שפיר כנון (שם פח:) השוחט ונתנבלה בידו והנוחר והמעקר שרי למישחט בתרים מחי טעמא לא תשחטו אמר רחמנא והאי לאו שחיעה היא (שם עח:) אותו ואת בנו נוהג בנקבות ואינו מסג בזכרים וכי אסר רחמנא בהמה אבל חיה ועוף שרי למישחט (שם סבי) ולא שנא כי שחיט אימא ולבסוף ברתא ולא שנא ברחא ולבסוף אימא אסיר. ולא שנא שחיט חד גברת אימת וברחת ולח שנא שחשין חרי גברי חד אימת וחד ברחא מיחייב אהסוא ברחא מאי טעמא דכחיב לא חשחטו ביום אחד. והיכא דאיכא שיגלא או אימרא או גדיא דאישתחיט אימיה ואיהו איערב בהדי אחריני ולא ידיע הי מינייהו וקא בעי למישחע הם ביומיה מינייהו ליעיילינהן לדוכתא ולמחינהו וכל דפרים מרובה פרים וכד פייםי חריו לא לישחטינהו עד למחר. חגו רבנן אותו ואח בנו אין לי אלא אוחו ואת בנו בנו ואוחו מנין כשהוא אומר לא השחעו הרי כאן שנים הא כילד אחד השוחט את הפרה ואחד השוחט

היכא דנעפא לכי דוגי אסיר דדמא דכבדא מקפא קפי ולא שכין. בא ומאן דמטוי כבדא בשילומה לריך לחותכה מאי טעמא דאזיל דמא ומיכנף בסמסונות דכבדא. והיכא דלא קרעם קרע לה לאחר בב בישולא ומוחרת (שם קס:) וכן הלב קורש ומוליא את דמו לא קרשו קורשו לאחר בישולו ומוחר. (ספחים עד:) אומלא מטימשיה בחלא ואסוקי מיכליה לאלחר שרי מעימשים ושסויים עד כג דמסמיק הוא וחליה אסיר דכיון דאסמיק פרש ליה דם לאבראי ואסיר מאי חקנחיה חליים בשפודא מידב דייב דמים ושרי חחכים ומלחים אפילו לקדירם שפיר דמי אוחבים אנומרי פליני בה רב אחא ורבינא חד אמר גומרי למחן ליה לדמא (רף קלר) ואסיר וחד אמר שייבן לים לדמי ושרי והלכחה גומרי מישב שייבן מחן דחמר מלמח למחן כיון דחסמיק פרש מיני' דמח ויחיב שמשח ומלמחח ומלא ומיבש עליה דמא ואסיר דהא אכיל דמא מאן דאמר מישב שייבן כיון דשיבא כורא לדמא מקלא ליה לדמא ומשתכחת אומלא בלא דמא ושרי טעמא החרינא אומלא שהוייה בחלא אסיר מטי מטימשיה ואסוקי שרי. ומדרב ושמואל אט"ג דהוה מחוור ליה בחלא עד דאזיל שומקא דדמת מינים לת כום אכיל ומתי טעמת דלת ידעינן אי חליט שפיר הי לא חליט. (חולין זנ:) אמר ליה רבי יוחנן לרב במן בר חבה הני ביעי חשילהחה שריהן והח לה חיכול משום ואל חטוש חורם אמך. אמר מר בר רב אשי הני ביעי דגדי' עד חלחין יומין בריאין כלא קליפה ולמישדינהו בקידרא כי לא מליחן מה שאין כן בכחל מכאן ואילך אורען אסירן לא חורען שריאן מנא ידעינן אי אית ביה סורייקי סומקי אסירן עד דמלח להו ואי לא אסמיקו שריאן אומלא וביעי ומזרקי פליגי בה רב אחא ורבינא בכל החורה כולה רב אחא לחומרא ורבינא לקולא והלכחא כרבינא לקולא לבר מהני חלת דרב אחא להולא ורבינא לחומרא והלכחא כרב אחא לקולא. מאן דמטוי רישא לריך לאחנוחי בית שחיטה לחתאי כי סיכי דלידוב דמא והיכא בד דאשחלי ואפכים מוקרא הוא דאסיר באכילה אבל רישא כיליה שרי באכילה. וסיכא דמסחים חספא ומעוי עליה מוקרא שפיר דמי. רישא בכבשת אותביה אבית שחיטה מידב דייב דמא ושרי אלדריו מקווא קאוי דמא ואסיר אנחירים אי דן בים מידי שרי ואי לא אסיר. ומשרא ארדי רעיבי וכשרא בהדי הדדי וטווי על עפקא שפיר דמי מאי טעמא אי לאו דבואי טפקי גחלת לא מיכשל הלכך טפקא כי גומרי דמי על גומרי מי לא שרי טוני בשרא וארדי בסדי הדדי וכל שכן בשפודא דשפיר מאי אמרת דקא דייב בישרא וקא בלע ארדא הא קיי"ל כבולעו כר פולטו. וארדי בכרסא דגדיא שפיר דמי מידי דהוה אמליחא דשדיין ביה בשרא ושמכי ואלארי וקיי"ל (פסחים מד:) הלכתא מליתא שריא ואפילו פומה לעיל מ"ע לבולעו כד פולטו. בה אמר רבה הא מליחא שריא א"ל אביי והא הבלעא דמא א"ל כבולעה כך פולעה. נימא מסייעא ליה מתן את כרעיו ואת בני מעיו לחוכו מאי עעמא לאו משום דאמרינו כבולעו כך פולטו לא שאני החם כיון דאיכא בית שחיטה דמיחלחל מידב דייב ח"ש הלב הורטו ומוליא את דמו לא קרעו קורעו אחר בישולו ומוחר שאני לב דשיע איני וכא עבון סבא עפול לים בר גוזלא לרב ואמרי ליה אי מעלי

בא ע' רפ"ש סכ"ן ומעיים וסור ע"ג ול"ע: כב ע' סמ"ג ל"ח קל"ז שפיי נכיפול וע' מרדכי: כג וע"ש בחוד"ה חסמיק וכ"ם הרמכ"ס פ"י מת"ח וע' פ"מ שם וע' במרדכי שה"ל גי' אחרת בסיף המחמר: בד כדעת הרמכ"ס פ"ו ממ"ח וע' מ"מ שם וע' רא"ש פ"ז וספ"ו וספ"ו קל"ז: בת כל' שאלחות פי' פ"ז: כו בנמ' דשריר: "נגמ' דסמידה: א ע' רא"ש פ"ם ומוש"ע פי"ו וש"ך פק"ג וכעסור מסורש דקופא הוא דקנים וע' ח' רמב"ן:

סיליתא . חיותא דכד שחיט לה ילדא אי ידיע ודאי דלכחר דגמרה לשחיטה ילדה ההוא ודאי בר נכיסחא הוא ושרי בשחיפת אמו ואי אפיק אפילו רישיה מיקמי דליגמר סימנין הסוא ולד הוא ובעי בחיטה. והיכא דנפה ליה בראי (חולץ מד:) והפרים על גבי הרקע בעי שחיטה ד ונהורי וכל דעבדינו בבישרת. ובר נכיסתת שרי בשחיעת חמו (שם ספי) דכתיב כל בהמה תאכלו כל שבבהמה תאכלו ולא לריך ניהורא מ"ע דעובר ירך אמו ודמים ודאי אסיר ובעי מיקרעים לכרסים ואפהיה לדמיה ואי שדי ליה בהידרא בעי למימלחיה . (שם פד:) ומאו דשחט בהמה ואשכת כה כר שמונה חי או מת או כן חשעה מח קורעו ומוליא את דמו ואכיל ליה לדיליה ולחרביה (שם ספי) ואפי' אשכחיה לעובר דמיחתך במעי אמו שרי למיכליה דכחיב וכל בהמה מפרסת פרסה וליכתוב רחמנא בסמה מאי בבהמה דהאמר רחמנא כל שבבהמה סאכלו ודאי איחחך מן סטחול ומן הכליות אסור באכילה מאי טעמת דחמר הרת חותה תחכלו שלימה ולה חשירה . (שם ספי) ואי שחטה ואשכח בה דמות יונה אסורה מ"ם דבעינא פרסות וליכא ודאי הלוט במעי בהמה אע"ג דליכא פרסות שרי דחנא דבי רבי ישתעאל בדבי רבי שמעון כן יוחאי פרסה בנהמה חאכלו:

סליקו להו הלבות אותו ואת בנו

סז הלכות גיד הנשה

דאשור למיכל גידה בנאמר על כן לא יאכלו בני ישראל את גיד הנשה וחנן (שם ספו) גיד הנשה נוהנ בארץ ובחולה לארץ בפני הבית ושלא בפני הבית בחולין וכמוקדשין ונוהג בבהמה ובחיה בירך של ימין וכירך של שמאל ואינו נוהג בעוף מפני שאין לו כף ונוהג בשליל רבי יהודה אומר אינו נוהג בשליל וחלבו מוחר ואין העבק נאמן על גיד הנשה דברי רבי מאיר וחכמים אומרים נאמן עליו ועל החלב והלכה כרבי יהודה בניד הנשה דאינו נוהג בשליל (שם לב:) ומחלוקת בכן תשעה חי והלך רבי מאיר לשיטתו ורבי יהודה לשיטתו ולא שנא דבהמה ולא שנא דתיה דתים בכלל בסמה . ואלו אטמא דאיבשיל בה גיד הנשה אסיר למיכל מן ההוא קידרא ובין מן ההיא בישרא כדתון (שם ני:) ירך בנחבשל בה גיד סנשה אם יש בה נותן עעם הרי זו אסורה אמר שמואל לא שנו אלא בנתכשל בה דאיער' להו בסדי הדדי אבל נללה בה קולף ואוכל עד שמגיע לגיד הנשה ולא א מיבעיא אסיתא ובוכנא ושורתא משום שורייאני קטיני דאית בהו דאין מועיל בהו נקור וכי מבשיל ליה בקידרא היכי משעריון ליה (שם נפ:) אמר רב הונא כבשר בראשי לפחית ב דמריר טפי ולח ידיע טעמייבו חבל חסיחת ובוכנת ושזרתא ודאי טויהי טווי קולף ואוכל עד שמניע לניד. (שם או:) הנהו אטמהתא דאימלחן בי ריש גלותא רבינא אסר רב אחא בר רב אשי שרי אחו שיילוה למר בר רב אשי אמר להו אבא שרי אלמא כי אמר שמואל מליח הרי הוא כרוחח ללי ולא מבישל דרוחח של ללי האמריכן. (שם נו:) גיד הנשה שנתבשל עם גידים של היתר בזמן שמכירו הוא אסור ואותן הגידים כמחן שעם אין מכירו כולן אסורין דכל חד וחד אימר דההוא דאיסורא הוא. והרוטב בנותן

את בתה ואחד סשותם את אמה שנים האחרונים חייבין ועל מזבננת רמית מילחת לתודועים לזבונה דחין (שם פני) בארבעה פרקים כשנם המוכר בהמה לחבירו לריך להודיעו אמה מכרחי לשתוע כחה מכרחי לשתוע ואלו הן ערב יום טוב בשל חג וערב יום טוב הראשון של פסח וערב עלרח וערב ראש השנה וכדברי רבי יוסי הגלילי אף ערב יוה"כ בגליל ואמריכן סכא ואם לא סודיע סולך ושוחט ואין כמכע . והיכא דזבין 'אימא לחחן וברחא לכלה מיבעי' לי לאודועי דתנן רבי יהודה אומר אף המוכר את האם לחתן ואת הכת לכלם לריך להודיע שהדבר ידוע ששניהם שוחטין ביום אחד. (שם שחו:) תכו רבכן יכול יכת חותו ואת בנו נוסג בין בזכרים ובין בנקבות ודין הוא חייב כאן וחייב באם על הבנים מה להלן נקבות ולא זכרים אף כאן נקבות ולא זכרים מה לאם על הבנים שכן לא עשה בה מזומן כשאינו מזומן האמר באוחו ואת בנו הואיל ועשה בו את המזומו כשאינו מזומו יהא אוחו בנו נוהג בזכרים כבנקבוח ח"ל אוחו על אחד סוא חייב ואינו חייב על שנים ואחר שחלק ככחוב זכיחי לדין חייב כאן וחייב באם על הבנים מה להלן נקבוח ולא זכרים אף כאן נקבות ולא זכרים ואם נפשך לומר אוחו זכר במשמע סרי הוא אומר בנו מי שבנו כרוך אחריו ילא זכר שחין בנו כרוך אחריו הלכך אוחו ואת בנו נוהג בנקכות ואין נוהג בזכרים ב וליתא לדחננים דאמר נוסג בין בזכרים ובין בנקבות מדח"ל ר' אבא לשמעים (פס פסי) דא"ל רבי אבא לשמעיה כי מעיילח לי כודנייחה לריספק טיין מיני דדמיין להדדי ועייל הסבר אין חיששין לזרע האב ושימלין דאורייתא . (מם וכחובות קיאי) חניא רבי יהודה אומר פרדה שחבעה אין מרביעין עליה לא סוס ולא חמור אלא מינה ואמרינן ילחק ושמעון וישעים אמרו הלכה כרבי יהודה בפרדות והלכחת כרבי יהודה דחמר חין חוששין לזרע החב. חיותת דילדא אסיר למישחט ולדה עד חמניא יומי מאי טעמא דילמא נפל הוא וחנן (שנת קלוי) כל שלא שהה שבעה ימים בבהמה סרי זה נפל שנאמר ומיום השמיני והלאה כיון דלא מלו ליה תמניא יומי נפל הוא ואסיר למיכלים . רב פפא ורב הונא ברים דרב יהושע איקלעו לבי בריה דרב אידי בר אבין ועבד להו עיגלא חילחא ביממא דשבעה ואמרו ליה אי אתרחתים עד לאורתא הום אכלינן מינים. (נדם כדי) אחמר המפלח בריה שיש לה שחי גבין ושחי שדראות אמר רב באשם אינו ולך בבהמה אסור באכילה ושמואל אמר באשה ולד בנהמה מותר באכילה (שם פ"ב) והלכתא כווחיה דרב בין שילא לאויר העולם ובין במעי אמו אסור באכילה. (שכת קלוי) תניא רבן שמעון בן גמליאל אומר כל ששחה שלשים יום באדם אינו נפל שנאמר ופדויו מכן חדש חפדה שמונה ימים בבהמה אינו נפל שנאמר ומיום השמיני והלאה ירלה סא לא שסם ספקה הוא . איבעיא להו מי פליגי רבנן עליה דרבן שמעון בן גמליאל או לא אם חימצי לומר פליגי הלכה כמוחו או אין הלכה כמוחו ח"ם ענל שנולד ביום עוב שוחעין אותו הכא במאי עסקינן שכלו לו חדשיו. ח"ש ושוין שאם כולד ומומו עמו שום מן סמוכן הכא נמי שכלו לו חדשיו . ת"ם דאמר רב יסודה אמר שמואל הלכה כרבן שמעין בן גמליחל הלכה מכלל דפליגי ש"מ. (חולין פוי) חיוחא דכי שחיט לה משכח בה סיליתא מאן דשפירא דעתיה שרי למיכל ודאי נפקת מקלת שיליא מקמי דשחיט לה אסיר למיכל

מעם ב גנמי האחרון: ג ע' רח"ש שיב וכה"ק הי כלאים ס"ה וצ"י ר"ם י"ו וסמ"ג ל"ח קי"ק וחוה"א וחהיר: ד ע' חוה"א: א סיי שזה בודאי לכיך ליפלן ג"ל: ב ע' רש"י ד"ה כראשי: